ΕΤΟΣ ΛΘ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 25

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη

λίρυι φουρκικαὶ 2, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 1. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

συνέχεια ἀπὸ σελ. 194)

Ἕβδομον ζητεῖται, **ἂν ὁ πατριάρχης, στέκωντας εἰς ἀλλοτρίαν ἐπαρχίαν, δύναται νὰ καθήρῃ ἐπίσκοπον μένοντα ἐν τῇ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ.** Ἀποκρίνομαι, ὅτι οὐδεὶς ἔξω τῆς ἐπαρχίας του ἔχει δικαιοδοτικὴν ἐξουσίαν, ὅθεν δὲν πορεῖ νὰ κάμῃ καμίαν ἐνέργειαν δικαιοδοτικὴν οὐδὲ κατὰ τῶν ἀπόντων, οὐδὲ κατὰ τῶν παρόντων ὑποκειμένων αὐτῷ. Πῶς γὰρ τοῦτο γένηται ἄνευ κριτηρίου; Πῶς δὲ δύνατοι νὰ σικώσῃ κριτήριον καὶ βῆμα ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ διοικήσει; Διὰ τοῦτο, κάθε ἀρχιερεὺς μισεύγωντας ἀφίνει ἐπίτροπον, διὰ νὰ κρίνῃ ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ταῦτα οὐ δόκιμα μόνον, ἀλλ' ἐναργῆ, καὶ ἀναμφίβολα παρὰ πᾶσιν· ἀμήν·

Ἂς ἔχω συμπάθιον γράφων καὶ κακὰ καὶ χωρὶς διορθώσεως, σπεύδω, δέσποτα, διὰ νὰ δώσῳ ἀπόκρισιν εὐθύς. Εἴ τι ἄλλο δύναμαι, εἰς τοὺς ὁρισμοὺς πάντοτε καὶ μ[ετὰ] χαρᾶς τῆς ὑμετέρας φιλτάτης μοι πανιερότητος, ἣν Κύριος διαφυλάττοι ὀρθοτομο[ῦσαν] τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Ὁ μὴ φωτιανὸς δοῦλοσας
Ὁ γέρων Νικόλαος

διὰ τὸ πιστὸν τῆς μεταγραφῆς
ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Κατὰ τὸν τέσσαρα ἔτη διαρκέσαντα πόλεμον καὶ τρία πρὶν αὐτοῦ, μίαν ὁλόκληρον ἑπταετίαν, ἡ κατ' Ἀνατολὴν Ἐκκλησία τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων διῆλθε περίοδον φοβερὰν τῶν πασιγνώστων δοκιμασιῶν. Οἱ πιστοί, οἱ μετὰ διωγμὸν νερώνειον ἐπιζήσαντες, ὅσοι ἠξιώθησαν 'να πατήσωσι καὶ πάλιν ὑγιεῖς τὸ ἔδαφος τῆς πολλὰ ζημιωθείσης πατρίδος, τὴν ὁποίαν ἀκόμη καὶ σήμερον ἐπιτρέχουσι ληστρικῶς ὁρδαὶ βαυλοβίων, εἰς οὐδένα Θεὸν πιστευόντων, ὅσοι, κατὰ θείαν παραχώρησιν ἐπέστρεψαν εἰς τὰ χωρία, ἀπὸ τῶν ὁποίων βιαίως ἐξωκίσθησαν, εὑρίσκουσι τὴν ἔως ἄρτι δουλεύουσαν, κρίμασι θείοις, κωμόπολιν ἢ χωρίον, ἢ κατὰ μέγα μέρος κατεστραμμένην, τοῦτ' αὐτὸ λεπλατημένην, ἢ τὸν ναὸν αὐτῶν εἰς σταῦλον, εἰς ἀποθήκην πυρομαχικῶν ἢ τροφίμων μεταβεβλημένον. Καὶ ἐγίνωσκον μὲν οἱ βεβηλώσαντες αὐτὸν ὅτι, εἰς τὸν ναὸν τὸν χριστιανικὸν ὁ αὐτὸς ὑμνεῖται Θεὸς, ὁ Δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος, ὁ πλάσας καὶ ἀνεχόμενος ἀπίστους τε καὶ πιστοὺς, ὁ τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλων ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, ὁ τὴν βροχὴν ἐξ οὐρανοῦ καταπέμπων ἐπὶ κτήματα δικαίων, ἐπὶ κτήματα κακούργων, ἐγίνωσκον τοῦτο καὶ τῶν βεβηλωσάντων οἱ διδάσκαλοι· ἀλλὰ τὸ ἀνόητον

καὶ ὑπερβαρβαρικὸν σχέδιον τῆς «σωτηρίας καὶ ἀκεραιότητος τοῦ Κράτους» διὰ τῆς ἀφαντώσεως τῶν μὴ τουρκικῶν ὀρδῶν, ἐπέβαλλε τὴν ἄρσιν ἐκ μέσου παντὸς ἐμποδίου πρὸς πραγματοποίησιν τῆς παράφρονος ἰδέας τοῦ δημιουργῆσαι τὴν ἐπικράτησιν ἰδεῶν καὶ τάσεων, οὐδεμίαν ἐχουσῶν κοινωνίαν πρὸς τὸν ἀληθῆ πολιτισμὸν, τὸν ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας εὐλογούμενον, τὸν προαγαγόντα τὰ σεβόμενα αὐτὸν ἔθνη, τὸν ἀποκαμόντα ἐκ τῶν καταβληθέντων κατὰ καιροὺς κόπων πρὸς ἐκπολιτισμὸν καὶ πρόοδον τῶν ἀνεπιδέκτων πολιτισμοῦ. Οὕτω λοιπὸν ναὸς χριστιανικὸς καὶ σχολεῖον χριστιανικὸν, εἰς οἱανδήποτε διάλεκτον ὑμνοῦντα τὴν πηγὴν τῆς χάριτος καὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως, ἔπρεπε νὰ ἐξοντωθῶσιν, εἰ δὲ δυνατὸν, καὶ τὰ παραμικρότερα ἴχνη τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν. Οὐδ' ἐλησμονήσαμεν τὴν ἀγέροχον κρυψίνοιαν ὑπαλλήλου κυβερνητικοῦ, εἰς τι χωρίον οὐ μακρὰν ἡμῶν, ὅστις τοῦ ναοῦ ἀπογυμνουμένου πανηγυρικῶς ἐν ἀλαλαγμοῖς καὶ βοαῖς ἀτάκτοις ἀπὸ πάντων τῶν κοσμημάτων αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἁγίας τραπέζης, ὅτε οἱ πιστοὶ παρελάμβανον τὴν μικρὰν πυξίδα τὴν ἐπὶ τοῦ κίονος αὐτῆς, τὴν περιέχουσαν τεμάχια ἁγίων λειψάνων, κατεκράτησε καὶ ταύτην, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι δέον ν' ἀποσταλῇ εἰς ὑπουργεῖόν τι πρὸς ἐξέτασιν, διότι ἐνδεχόμενον νὰ ἔχωσιν οἱ Ἕλληνες ὀρθόδοξοι δυναμίτιδα!! κεκρυμμένην ἐντὸς τοῦ μικροῦ κυτίου.

Ἐπέστρεψαν λοιπὸν οἱ διασωθέντες, καὶ στεγασθέντες ἢ μήπω στεγασθέντες, εὑρίσκονται εἰς τὴν λυπηρὰν θέσιν νὰ μὴ δύνωνται 'να λατρεύωσι τὸν Θεὸν τὸν ἀληθῆ, διότι μένουσιν οἱ ἱεροὶ ναοὶ αὐτῶν ἐστερημένοι καὶ βιβλίων, καὶ ἀμφίων, καὶ εἰκόνων, καὶ σκευῶν. Τὸ Πατριαρχεῖον, ἢ καί τινες τῶν κατὰ μέρος ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν, ἤθροισεν εἴ τι ἂν ἦ δυνατὸν νὰ συλλεχθῇ, καινουργὲς ἢ πεπαλαιωμένον, ἢ βιβλίον τελετουργικὸν, ἢ σκεῦός τι λειτουργικὸν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τινα χωρία, λαμβάνον τὴν νενομισμένην ἀπόδειξιν. Ἐδόθησαν δὲ εἰς τὸ χωρίον Κίσκε τῆς ἐπαρχίας Καισαρείας — εἰς τὰ χωρία Ἀρβανιτοχώριον καὶ Ἀρμουτλῆ τῆς ἐπαρχίας Νικομηδείας καὶ εἰς τὴν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῆς δικαιοδοσίαν ὑπαγομένην νῆσον Καλόλιμνον—εἰς τὰ χωρία Ἄνω Νεοχώριον καὶ Κάτω Νεοχώριον (τῆς Χιλῆς) τῆς ἐπαρχίας Χαλκηδόνος, καθὼς καὶ εἰς τὸ Ἀρβανιτοχώριον αὐτῆς— εἰς τὸ χωρίον Δομοὺζ-Δερὲ τῆς ἐπαρχίας Δέρκων — εἰς τὸν ναὸν Βιζύης καὶ εἰς τὸν ἐν τῷ χωρίῳ Τρουλιᾷ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας—ἐστάλησαν δὲ καὶ τρία ἀντιμίνσια ἡγιασμένα εἰς τὴν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου Σουμελᾶ.

Τὰ εἰς τοὺς ἀναφερομένους ἄνω ναοὺς διανεμηθέντα προθύμως ἐδωρήθησαν ὑπὸ τῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κπόλεως, ἐλπίζομεν δ' ὅτι καὶ οἱ ναοὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Βιθυνικῆς παραλίας καὶ τῶν νήσων θὰ διαθέσωσιν ἐκ τῶν διπλῶν ἱερῶν ἀντικειμένων εἴ τι ἂν δυνηθῶσι 'να δώσωσι χωρὶς ζημίας αὐτῶν. Ἄμφια καί τινα βιβλία καὶ σκεύη ἔδωκαν τὰ Μετόχια τοῦ Ἁγίου Τάφου τὰ ἐν Φαναρίῳ καὶ Νεοχωρίῳ — οἱ ναοὶ Μουχλίου καὶ Ποτηρᾶ—Ταξιαρχῶν Παλατᾶ, Παλίνου καὶ Κανάδη (Ξυλοπόρτης)— Καλιγαρείας πύλης, Σαλματομβρουκ, Μυριάνδρου, (Σ)Ἀρματίου, Ἁγίου Ρωμανοῦ πύλης — Βλάγκας, Ἐλπίδος καὶ ἁγίας Κυριακῆς Κοντοσκαλίου—οἱ ἐν Ψαμαθίᾳ Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ Ἅγιος Γεώργιος Κυπαρισσᾶς —Ἔξω Κιονίου καὶ Βελιγραδίου — Πικριδίου, Φερίκιοϊ, Εἰσοδίων καὶ Ἁγ. Κωνσταντίνου Σταυροδρομίου—οἱ τέσσαρες τοῦ Γαλατᾶ ναοὶ—ὁ τοῦ Παλαιοῦ Μπάνιου ἐκ τῶν τοῦ (Διπλοκιονίου)=ὁ Ἅγιος Φωκᾶς τοῦ Μεσαχώρου—ὁ τῆς Ξηροκρήνης—ὁ τοῦ Μιχαηλίου (Μ. Ρεύματος)—ὁ τῶν Χηλῶν (Βεβεκίου)—ὁ τοῦ Βαφεοχωρίου—καὶ οἱ τῆς Παναγίας καὶ ἁγ. Νικολάου Νεοχωρίου. Ὁ τοῦ Βεβεκίου ἔδωκε σχεδὸν διπλᾶ τὰ περισσότερα τῶν τελετουργικῶν βιβλίων καὶ ἀνὰ δύο ἀντιμίνσια, ἅγια ποτήρια καὶ μυροθήκας— ὡς καὶ τὸ ἀγιοταφικὸν Μετόχιον τοῦ Νεοχωρίου.—Ἅγια ποτήρια καὶ ἀντιμίνσια προσήνεγκον οἱ ναοὶ Καλιγαρείας (Ἐγρίκαπι), Σαλματομβρουκίου, Μυριάνδρου, Σαρμασικίου καὶ Ἔξω Κιονίου (οἱ δύο τελευταῖοι καὶ ἀνὰ μίαν κολυμβήθραν). καὶ οἱ τοῦ Μιχαηλίου, τοῦ Ἔξω Κιονίου (οὗ κατεστράφη ὑπὸ πυρκαϊᾶς πέρυσιν ἡ ἐνορία) καὶ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐν τῷ Ψαμαθίᾳ ἀνὰ μίαν ὡραίαν πύλην. Ἐπειδὴ δὲ τινὲς εἰσι διατεθειμένοι νὰ προς ενέγκωσι καὶ αὐτοί, ἐλπίζομεν ὅτι θέλομεν ἀναγράψει καὶ τούτων προσεχῶς τὰς προσφοράς.

Ἀλλ' ἐὰν ὑπάρχωσιν ἰδιῶται, πληροφορηθέντες τὴν δυστυχίαν χωρικῶν ναῶν καὶ μετ' εὐσεβοῦς προθυμίας ἐπανορθώσαντες τὰς ζημίας, συμπρά-

ξαντες εἰς τὴν ἀναστήλωσιν τῆς σιγησάσης ἐπὶ βραχὺν ἢ μακρὸν χρόνον λατρείας, ὁ πᾶσαν εὐσεβῆ πρᾶξιν ἄνωθεν βραβεύων Αἰώνιος μισθαποδότης θέλει ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν προθυμίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀριθμοῦνται, ἢ μᾶλλον ἀναρίθμητοί εἰσιν οἱ ναοί, οἱ καὶ πρότερον πάσχοντες στέρησιν τῶν διὰ τὴν θείαν λατρείαν χρησίμων ἀντικειμένων, καὶ νῦν βλέποντες κορυφωθεῖσαν τὴν ἐν τούτῳ κακοδαιμονίαν αὐτῶν. Ἐὰν ὑπάρχωσι ναοί, μείναντες παρ' ἡμῖν ἐν ἐπαρχίαις ἀβλαβεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους περισσεύουσιν εἰκόνες καὶ σκεύη παλαιὰ, καὶ βιβλία (σῶα καὶ ἄρτια) λειτουργικὰ, πρέπει ν' ἀποστείλωσιν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὅπως ἐκεῖθεν ἀποσταλῶσιν ὅπου ἤθελον μὲν ζητηθῇ, ἤθελε δ' ἐξακριβωθῇ τὸ παντελῶς ἀνύπαρκτον τῶν ζητουμένων. Αἱ εὐσεβεῖς ἑλληνίδες ἠδύναντο, καθὸ πρὸς τοῦτο προσφυέσταται καὶ καταλληλότατα, νὰ παρασκευάσωσι τὰ χρήσιμα καλύμματα καὶ τὰς ἐνδυτὰς ἱερῶν θυσιαστηρίων, τὰς ὁποίας δύναται νὰ διακοσμήσῃ ἡ λεπτότης ἀριστοδαιδάλων δακτύλων, θυσιαζομένων στιγμῶν τινῶν πρὸς τοιαύτην ἱερὰν καὶ πατριωτικὴν ἐργασίαν. Ἐπίσης δὲ οἱ ἐπίτροποι ἐνοριακῶν τινῶν μοναστηρίων, ὁποῖα πᾶσαι σχεδὸν αἱ γειτονεύουσαι τῇ Κπόλει ἐπαρχίαι κέκτηνται, καὶ ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπολαμβάνουσιν ἐνοίκια ἀδρὰ κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, δυνάμενα ν' ἀποδειχθῶσιν, ἔχουσι καὶ οὗτοι καθῆκον ν' ἀποκόψωσι μέρος μικρὸν τῆς προσόδου ταύτης κ' ἐκείνης τῆς μονῆς, καὶ νὰ χορηγήσωσιν εἰς τοὺς ὀδυνηρῶς ἀπογυμνωθέντας εἰς τὰ τελευταῖα ἔτη ναούς.

Πρόκειται περὶ θεραπείας ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀναγκῶν, εἰς δὲ τοὺς εὐσεβεῖς ὁμοεθνεῖς ἡμῶν οὐχὶ παρόρμησιν καὶ προτροπὴν, ἀλλ' ἐνθύμησιν ποιούμεθα, ὅτι τὸν ποιοῦντα ἡμῖν θαυμάσια μέγαν καὶ ἀληθῆ Θεὸν πρέπει νὰ δοξολογῶμεν ἐν ναοῖς κεκτημένοις εὐπρεπῆ τὰ χρήσιμα ἱερὰ ἀντικείμενα, καὶ νὰ προικοδοτῶμεν τοιουτοτρόπως αὐτοὺς ἐν προθυμίᾳ πατρωζούσῃ, ἥτις καθαγιάζει τοὺς χορηγοῦντας, ἐφελκύουσα τὴν ἄνωθεν εὐλογίαν, ἐπισπωμένη τὸν θαυμασμὸν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ. — Ἐν Τραπεζοῦντι, προνοίᾳ ἀγαστῇ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου κ. Χρυσάνθου, ἐγκαίρως εἶχε συσταθῇ ἐπιτροπεία, ἐκ τῶν ἀξιοτίμων κκ. Ματθαίου Κωφίδου, προεδρεύοντος, πρώην βουλευτοῦ ἐν ταῖς ἄλλοτε Βουλαῖς τῆς Τουρκίας, Κων. Ἐνεπέκογλου, ταμίου, Γρηγ. Κακουλίδου, γραμματέως, Ἀβραμίδου καὶ Ἰνεδζιὰν (ἀρμενίου) μελῶν, ἐντολὴν ἔχουσα τὴν διαχείρισιν τῶν κοινοτικῶν κτημάτων τῶν ἀρμενίων. Οἱ φιλάδελφοι ὁμογενεῖς, προθύμως ἐργασθέντες ὑπὲρ κοινοτικῆς περιουσίας χριστιανῶν, ὑποστάντων διωγμοὺς δυσδιηγήτους, παρέδωκαν καὶ λογαριασμοὺς καὶ διαχείρισιν εἰς τὸν ἐν Τραπεζοῦντι ἐγκατασταθέντα πανιερ. μητροπολίτην τῶν ἀνατολικῶν ἀρμενίων κ. Χαρεκὶν Χατζαδουριάν.

Καὶ οἱ μὲν ἡμέτεροι καθῆκον ἐπετέλεσαν πρὸς Ἐκκλησίαν διωχθεῖσαν καὶ πάσχουσαν ἔτι, δεξαντες, ἐφ' ὅσον δυνάμεθα, ὅτι πρέπει, κατὰ τὸ ἀποστολικὸν, ὅταν πάσχῃ ἓν μέλος, τὰ μέλη πάντα νὰ συμπάσχωσι —ὁ δὲ μακαριώτατος πατριάρχης τῶν ἐν Κωνσταντινοπόλει ἀρμενίων κ. Ζαβὲν ἐθεώρησε καθῆκον αὐτοῦ ν' ἀπευθύνῃ πρὸς τὸν πανιερ. μητροπολίτην Τραπεζοῦντος τὸ γράμμα τοῦτο:

Σεβασμιώτατε— Θεωροῦμεν καθῆκον νὰ ἐκφράσωμεν τῇ ὑμ. σεβασμιότητι τὴν βαθεῖαν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην, διὰ τὴν ἀρωγὴν, ἣν ἐν παντὶ εὑρεστήθητε νὰ παράσχητε εἰς τὰ δυστυχῆ ἀρμενικὰ θύματα, ὡς καὶ διὰ τὴν φροντίδα, τὴν ὁποίαν ἡ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς ὑμετέρας σεβασμιότητος ἰδιαιτέρα ἐπιτροπεία δὲν ἔπαυσε νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἀρμενικῶν ἀκινήτων περιουσιῶν τῶν ἐμπεπιστευμένων εἰς τὰς χεῖρας τῆς Γ. Σ. ὅλως ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τὸ ἀρμενικὸν Ὀρφανοτροφεῖον.

Ἐλπίζομεν ὅτι, ἡ Ὑμ. Σεβασμιότης, ὡς καὶ οἱ ἀξιότιμοι Αὐτῆς συνεργάται, θὰ εὐαρεστηθῶσι νὰ συνεχίσωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν ἀποστολῆς, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε τὴν ζωηρὰν ἔκφρασιν τῶν εὐχαριστιῶν ἡμῶν, καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ἐκτιμήσεως.

Ὁ πατριάρχης τῶν ἀρμενίων

ZABEN

Τὸ γράμμα τοῦτο δεικνύει τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων τῶν ἀδελφῶν ἀρμενίων, ἀλλὰ δέον νὰ μάθωσι πάντες ὅτι οἱ ταῖς διδασκαλίαις τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν ἀκολουθοῦντές εἰσι πρόθυμοι νὰ πράξωσιν ὑπὲρ ἀναξιοπαθούντων ἀδελφῶν εἴ τι ἂν δύνωνται. Καὶ ὡς μὲν ἄνθρωποι γινώσκουσιν ὅτι κοινὴ μὲν ἡ τύχη, τὸ δὲ μέλλον ἀόρατον, καίτοι τὸ μέλλον τοῦτο θεωρεῖται βεβαίως ἐξησφαλισμένον κατόπι τῆς νίκης τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας τῶν δούλων λαῶν πολεμησάντων ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ὡς δὲ χριστιανοὶ γινώσκοντες ὅτι «θλίψιν ἐν τῷ κόσμῳ ἔξομεν», καθῆκον κρίνομεν νὰ ἀπουλώσωμεν οἱ μὲν τὰς πληγὰς τῶν δὲ, τείνοντες χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς πάσχοντας καὶ διωκομένους, μάλιστα δὲ τοὺς διωκομένους διότι ἀνήκουσιν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Τοῦτο ἐπράξαμεν καὶ ἐν Τραπεζοῦντι καὶ ἐν Καισαρείᾳ καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἀλλαχοῦ.

Τὴν προθυμίαν ἡμῶν ταύτην, ἐκτιμηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀρμενίων, ἐκτιμῶσι καὶ πάντες οἱ λοιποί. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἔδειξεν ἑαυτὸ πρόθυμον ἀείποτε νὰ συντρέχῃ πάσῃ δυνάμει καὶ πάσῃ θυσίᾳ τοῖς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζομένοις καὶ ὑπὲρ ἐλευθερίας πάσχουσι, κἂν ἔτι ὑποτεθῇ ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἀδιαφόρως εἶχον πρὸς τὰ παθήματα αὐτοῦ. Εἰ δ' ἐγένετο τὸ τοιοῦτον ἐν χρόνοις παρελθοῦσι, μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ἀμβλυωποῦσα πολιτικὴ πολλὰ παρενέβαλλεν ἐκάστοτε, ὧδε κἀκεῖσε, προσκόμματα πρὸς συνδιαλλαγὴν τῶν ὑποβλεπόντων ἀλλήλους, ἐπί τινα δὲ χρόνον ὑπέθαλπε δυσμενείας φυλετικὰς, πρὸς τὸ συμφέρον δῆθεν ἑαυτῆς, ὑπονοοῦσα ὅτι διάστασις φυλῶν συμφέρει τῇ πολιτικῇ τῆς διασπάσεως. Σήμερον, ὅτε κηρύγματα νέα συναδελφώσεως, ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας πρὸ δέκα καὶ ἐννέα ἐτῶν κηρυχθέντα, ἐπιβάλλουσιν εἰς τὰ ἔθνη τὴν ἀπὸ κοινοῦ συνεργασίαν καὶ τὴν κατεύνασιν τῶν ὑπαρχόντων ἐν ἀλλήλοις ἄλλοτε φυλετικῶν παθῶν, πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς Σωτῆρα, λυτρωτὴν τῆς ἀνθρωπότητος, πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς Θεὸν, δημιουργὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς, πατέρα κοινὸν πάντων τῶν ἀνθρώπων, ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλους ὄντων, ἔχουσι καθῆκον νὰ συμβοηθήσωσιν ἀλλήλους, θεραπεύοντες ὁ μὲν τοῦ δὲ τὰς ἰδιωτικὰς καὶ κοινωνικὰς πληγὰς, τὰς ἰδίας καὶ τὰς κοινὰς, συμπράττοντες ὅλοι προφρόνως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν, εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν διάπλασιν καὶ μόρφωσιν τῶν ἄλλων, ὅσοι ζητοῦσι ν' ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ ζυγοῦ, τὴν θείαν τοῦ ἀνθρώπου καταγωγὴν ἀποκτηνοῦντος. Ὅσοι εἴμεθα χριστιανοὶ θέλομεν ἐργασθῇ ὑπὲρ ἠθικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν γειτόνων ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι θέλουσι πεισθῇ, ἀπαλλαγέντες πάσης δουλείας «τῶν κρατούντων», ὅτι ποθοῦμεν πάντας ἐλευθέρους καὶ πάντας ζητοῦντας τὴν ἠθικὴν αὐτῶν ἀποκατάστασιν, ἀείποτε συνεργαζομένους μεθ' ἡμῶν, καὶ συμπράττοντας μεθ' ἡμῶ , ἕως οὗ (Ἐφεσ. δ', 13) «καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι ἐν τῇ πανουργίᾳ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΛΑΙΟΣΥΡΩΝ. — Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ (11 μεσοῦντος), ὁ μακαριώτατος πατριάρχης τῶν παλαιοσύρων Ἠλίας Β', ἐν συνοδείᾳ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Δαμασκοῦ καὶ τοῦ ἐκ τῶν λογάδων σύρων Μουσούλης κ. Ἰβραὴμ, ἐπεσκέψατο τὸν σεβ. τοποτηρητὴν, γενόμενος ὑποδεκτὸς μετὰ τῶν προσιδιαζουσῶν τῷ ἱερῷ αὐτοῦ βαθμῷ τιμῶν.

Ἱερὰ Σύνοδος

Ἐπανελθὼν ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἐπανέλαβε τὰ ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ καθήκοντα αὐτοῦ ὁ σεβ. γέρων Κυζίκου κ. Κωνσταντῖνος.

Ἐκκλησίαι Πόντου

Ἐπιστρέψας ἐκ Παρισίων διαμένει ἐν Ἀθήναις ὁ πανιερ. μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Χρύσανθος Φιλιππίδης.

Ἐκκλησίαι ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος.

Τοποτηρηταὶ κενῶν ἐπισκοπικῶν ἑδρῶν διωρίσθησαν ἐγκαίρως, διοικοῦντες πνευματικῶς τοὺς ἐν αὐταῖς ὀρθοδόξους, οἱ πανιερ. ἐπίσκοποι Καμπανίας κ. Διόδωρος Κάρατζης εἰς Σέρρας—Ἀρδαμερίου καὶ Γαλατίστης κ. Ἰωακεὶμ Στρουμπῆς εἰς Ἐλασσῶνα—Δωδώνης κ. Πανάρετος εἰς Ἰωάννινα καὶ Θεουπόλεως κ. Γεννάδιος εἰς Δράμαν.

Κανονικὴ ἄδεια

Ἐχορηγήθη συνοδικῶς ἄδεια εἰς τὸν πανιερ. μητροπολίτην Πελαγονίας κ. Χρυσόστομον Καβουρίδην ἵνα ἔλθῃ ἐνταῦθα, χάριν τῆς ὑγείας. Ὁ πανιερ. κ. Χρυσόστομος μετέβη τελευταῖον εἰς Ἅγιον Ὄρος· ἀφίκετο δὲ προχθὲς εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν.—Εἰς Ἅγιον Ὄρος διαμένει ἀπό τινων ἑβδομάδων καὶ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος. — Ἄδεια μεταβάσεως εἰς Ἀθήνας πρὸς θεραπείαν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, ἐχορηγήθη καὶ τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ Καρπάθου καὶ Κάσσου κ. Γερμανῷ.

Κοινότης Κυδωνιῶν.

Παραμένει ἀπὸ τῶν μέσων παρελθόντος μηνὸς εἰς Ἀθήνας ὁ πανιερ. μητροπολίτης Κυδωνιῶν κ. Γρηγόριος Ὡρολογᾶς, χάριν πρακτικῆς θεραπείας τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τῶν παλινοστησάντων ἑλλήνων τῆς ἐπαρχίας ταύτης.

Κεντρικὴ Ἐκκλησ. Ἐπιτροπή

Μέλος τῆς πατριαρχικῆς κεντρικῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀντικαθιστῶν τὸν ἀποθανόντα Γρηγόριον Κωνσταντινίδην, διωρίσθη ὁ ἐκ τῶν τελειοδιδάκτων τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου διδάκτωρ ἀρχιμ. κ. Γρηγόριος Σπανούδης, προϊστάμενος τῆς ἐν Τζιβαλίῳ κοινότητος, πρόεδρος δὲ ἀντὶ τοῦ παραίτησιν ὑποβαλόντος σεβ. μητροπολίτου Πισιδείας, ὁ σεβ. μητροπολίτης Τυρολλόης κ. Χρυσόστομος.

Πατριαρχικὰ γραφεῖα

Ἐδόθη ἄδεια ἀπουσίας ἐξ μηνῶν εἰς τὸν πανοσλγ. ἀρχειοφύλακα τοῦ Πατριαρχείου διάκονον κ. Εὐθύμιον Καβακόπουλον ἵνα μεταβῇ εἰς Ἅγιον Ὄρος ἕνεκα λόγων ὑγιείας. Τὸ Ἀρχεῖον ἐπιτηρεῖται καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχου διακόνου κ. Κυρίλλου Ἀφεντουλίδου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ὁ ἐν Ταγγανέῳ ἔξαρχος τοῦ Παναγ. Τάφου πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Διομήδης ἀνεχώρησε τὴν προπαρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐπιστρέφων εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, εἰς ἣν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπηρετεῖ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκκλησ. δικαστήριον. — Ἐπανέκαμψεν ἀπὸ τῆς προπαρελθούσης ἑβδομάδος εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐκτάκτου ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου, οὗ διωρίσθη μέλος, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ἴμβρου κ. Πανάρετος.

Ὁ ἐν Ἀθήναις ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ προεκήρυξεν ἀπὸ τῆς 1 Ἰουλίου τὸν τέταρτον Ἀβερώφειον μουσικὸν διαγωνισμόν, οὗ προηγεῖται ὁ ποιητικός. Θέμα τοῦ διττοῦ διαγωνίσματος ἀγγέλλεται ὁ ὕμνος εἰς τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας, ἧς ὁ ἑορτασμὸς θέλει πανηγυρισθῇ κατὰ τὸν μάρτιον τοῦ 1921. Οἱ ὅροι τοῦ διαγωνίσματος ἀγγέλλουσιν ὅτι τὸν ὕμνον οὔτε ὀλιγώτεροι τῶν δεκαὲξ, οὔτε περισσότεροι τῶν εἴκοσι στίχων θ' ἀποτελέσωσιν, ἀπαιτεῖται δὲ νὰ ὦσιν αἱ ἔννοιαι σαφεῖς, ὁ δὲ ρυθμὸς ἁπλοῦς καὶ ἁρμονικός. Ἀφοῦ λήξῃ ὁ ποιητικός, θέλει προκηρυχθῇ κατόπιν ὁ μουσικός, ὁ πρὸς μελοποίησιν τοῦ βραβευθησομένου ὕμνου. Βραβεῖον διὰ τὸν πρῶτον ὁρίζεται δραχμαὶ 500. Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου, εὐτυχέστερος τοῦ ἀειμνήστου Βαλαωρίτου Ἀριστοτέλους, τοῦ ἐξυμνήσαντος τὸν ἡρωϊκώτερον τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγώνων, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς πεντηκονταετηρίδος τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, θέλει ἀκούσῃ τὸν ὕμνον τῆς ἑκατονταετηρίδος ψαλλόμενον εἰς ἡμέρας εὐτυχεστέρας.

Θρησκευτικὰ ἀναγνώσματα—Ἀπεστάλη ἡμῖν τὸ πρῶτον τεῦχος τῆς «Καινῆς Διδαχῆς», περιοδικοῦ μηνιαίου, προνοίᾳ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Μελετίου ἐκδιδομένου. Σελίδες 80 εἰς ὄγδοον μέγα, ἄριστα ἐκτετυπωμέναι ἐπὶ καλοῦ χάρτου, γίνονται τὰ ἐξωτερικὰ συστατικά, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ βιβλίου, οὗ τὴν ἀξίαν τὴν ἐπιστημονικὴν λαμπρῶς παριστάνουσιν αἱ διατριβαὶ τῶν ἀκαμάτων τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ πανεπιστημίου καθηγητῶν ἀρχιμ. κ. Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου καὶ Γρηγορίου Παπαμιχαὴλ, τῶν εὐδοκίμως ἐπίσης περὶ τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην ἀσχολουμένων κ. κ. Κων. Δυοβουνιώτου, Δημ. Σίμου Μπαλάνου, καὶ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν κ. κ. Ἐμμ. Καρπαθίου καὶ Παρθενίου Πολάκη. Ἡ «Καινὴ Διδαχὴ» — καθὰ δηλοῖ διὰ τοῦ βραχέος αὐτῆς προλόγου—θέλει ἀποβῇ φίλη καὶ συντελεστὴς «τῆς τοῦ γνησίου παρελθόντος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν πιστῆς ἀναπαραστάσεως, ἐκ τῆς ὁποίας θ' ἀρυσθῶμεν τὸν ἀκριβῆ κανονικὸν καὶ ἠθικὸν γνώμονα, τῆς κατὰ τὰς ἀδιαφθόρους παραδόσεις τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἀναδιοργανώσεως καὶ ἀνασυντάξεως τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου τῆς συγχρόνου Ἐκκλησίας».

Τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν ἐστιν ἄξιον πάσης ὑποστηρίξεως. Συνδρομὴ ἐτησία διὰ τὴν Ἑλλάδα δραχμαὶ 25.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΕΝ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

Ἑλλην. κοινότης Νέας Ὑόρκης. — Δεῖγμα νέου εὐσεβείας παρέχεται εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ κοινότητος. Ὁ ἐκ τῶν πρώτων ἱδρυτῶν καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ κ. Βασ. Δουγουντζὴς προσήνεγκε πεντακισχίλια δολάρια (25000 φράγκων) ὑπὲρ κατασκευῆς εἰκόνος τῆς δευτέρας Παρουσίας ἐπὶ τῆς ἁψῖδος τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ — ἕτερος δὲ φιλότιμος παράγων τῆς κοινότητος ὁ κ. Θ. Φωτιάδης προσήνεγκε τετρακισχίλια δολάρια ὑπὲρ ζωγραφήσεως τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν ἐπὶ τῶν ἡμιθολίων τῶν βασταζόντων τὸν θόλον, οὗ ἐν μέσῳ θὰ ζωγραφηθῇ ἡ εἰκὼν τοῦ Παντοκράτορος.

Κοινότης Ὄκλανδ (Καλλιφορνίας).—Ὑπὲρ τοῦ ναοῦ τῆς κοινότητος ταύτης, ἀπὸ ἐράνου τῶν ἑλλήνων

ἀποίκων τῶν ἐν τοῖς πέριξ τῆς Ὀκλάνδης πόλεων καὶ κωμοπόλεων, ἠθροίσθησαν 1200 δολάρια, εἰς ἃ προσέθεσαν ἄλλα τόσα αἱ ἐν Ὀκλανδ εὐσεβεῖς Ἑλληνίδες, χίλια δὲ συνήχθησαν ἔν τινι συνελεύσει τ ν ἀποίκων. Ἡ οἰκοδομὴ ναοῦ καὶ σχολείου τῆς ἑλληνικῆς ταύτης παροικίας θέλει ἀπαιτήσει ποσὸν τριάκοντο σχεδὸν χιλιάδων δολαρίων (ὑπὲρ τὰς 150000 φράγ.). Προϊστάμενος τοῦ ναοῦ διατελεῖ ὁ ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ θεολογ. σχολῆς ἀρχιμ. Ἰωακεὶμ Μαλαχίας.

Κοινότης ἑλληνικὴ Νέου Βρούνσβικ.—Κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ γραφείου τῆς φιλοτίμου ταύτης ἑλλ. παροικίας, διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν τε μελῶν αὐτῆς καὶ τοῦ ἐφημερίου αἰδεσιμ. κ. Βασιλείου Δασκαλάκη, συνηθροίσθησαν ἀπὸ ἐράνων τῶν ὁμοεθνῶν ἡμῶν τῶν παροικούντων ἔν τε τῷ Νέῳ Βρούνσβικ καὶ ἐν Πὲρθ Ἀμποῦ καὶ Τρέντον τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἔναρξιν τῆς οἰκοδομῆς ἰδίου ναοῦ τῆς κοινότητος, δανεισθείσης καὶ πέντε χιλιάδας δολαρίων, πρὸς θεμελίωσιν τῆς ἱερᾶς οἰκοδομῆς.

Κοινότητες Ρόκφορδ καὶ Φὸν δὲ Λὰκ (Ἰλινόϊς).— Προϊστάμενος τῶν δύο τούτων κοινοτήτων προσεκλήθη ὁ αἰδεσ. κ. Γεώργιος Χατζησταυράκης, ὅστις θέλει ἱερουργεῖ καὶ εἰς ταύτην καὶ εἰς ἐκείνην. Εἰς τὴν εὐδαίμονα μεγάλην ἤπειρον, ὅπου αἱ πόλεις σχεδὸν αὐτοσχεδιάζονται, θὰ μάθωμεν ἐντὸς μικροῦ ὅτι αἱ δύο ἕλλην. ἀποικίαι, αἵτινες σήμερον ἕνα συντηροῦσιν ἱερέα, θέλουσιν ἀναδειχθῇ κέντρα σπουδαίας ἐργασίας ἑλλήνων, δύο ναοὺς κεκτημένων καὶ συντηρούντων καὶ ἱερεῖς ἴσως καὶ διδασκάλους. Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα.

Κοινότης Μπροῦκλυν. – Θαυμασιωτάτας ἀποδείξεις ἀκραιφνοῦς εὐσεβείας καὶ φιλοπατρίας παρέσχε καὶ πάλιν ἡ ἐν Βροῦκλυν (Νέας Ὑόρκης) ἑλληνικὴ κοινότης. Ἀξιόλογοι τελευταῖον ἐχορηγήθησαν χρηματικαὶ προσφοραὶ ὑπὲρ ἀποσβέσεως τῶν χρεῶν τοῦναοῦ, περὶ τὰς ἑπτὰ χιλιάδας φράγκων ἀριθμούμεναι. Τὸ συμβούλιον τῆς κοινότητος ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς δωρητὰς, διότι, καὶ μετὰ τὴν διακόσμησιν καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ ναοῦ, μετὰ τὴν ἀγορὰν οἰκίας προσοδοφόρου, μετὰ τὴν διατήρησιν δύο διδασκάλων τοῦ σχολείου τῆς κοινότητος, καὶ τοῦ προϊσταμένου αὐτῆς, ἠδυνήθη ἵνα ἐλαττώσῃ κατὰ 60000 φράγκων τὰς παλαιὰς ὀφειλὰς τῆς κοινότητος ταύτης.

Η ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ἡ Ἐφορία τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς ἀφ' ἑνὸς μὲν διαπνεομένη ὑπὸ σεβασμοῦ πρὸς τὸ παρελθὸν τοῦ πρεσβυγενοῦς τούτου φυτωρίου ὡς ἀνωτέρας Θεολογικῆς Σχολῆς ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀποβλέπουσα εἰς τὸ γόητρον τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου καὶ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς δημιουργουμένας συνθήκας ἐκκλησιαστικοῦ βίου ὑπέβαλεν, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ καθηγητικοῦ Συλλόγου τῆς Σχολῆς, τῇ ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὑπόμνημα περὶ τοῦ τύπου ὑφ' ὃν μέλλει νὰ λειτουργήσῃ ἐφεξῆς ἡ ἑβδομηκονταπενταετίαν ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς (1844) συμπληρώσασα Ἱ. Θ. Σχολή.

Κατὰ τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἐγκριθὲν καὶ ὑπὸ τῆς ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδου ἡ Θεολ. Σχολὴ ἀπαλλασσομένη ἐφεξῆς τοῦ μικτοῦ χαρακτῆρος, ὃν ἀπὸ τοῦ 1852 ἐφερεν ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῇ συνάμα παρεχομένης εἰς τοὺς τροφίμους αὐτῆς γυμνασιακῆς μορφώσεως διὰ τὴν τότε ἐλλειψιν ἐπαρκῶν γυμνασίων καὶ προπαρασκευαστικῶν εἰς ἀνωτέρας θεολογικὰς σπουδὰς ἱερατικῶν σχολῶν, πολλαχοῦ σήμερον τοιούτων ἱδρυμένων ἢ καὶ κατ' ἀνάγκην ἱδρυθησομένων, προβιβάζεται εἰς πανεπιστημιακὴν θεολογικὴν Σχολὴν ἢ Θεολογικὴν Ἀκαδημείαν καίπερ ἐξακολουθοῦσα νὰ διατηρῇ τὸ μετριόφρον ὄνομα ὑφ' ὃ γινώσκεται μέχρι σήμερον.

Σκοπὸς τῆς Θεολογ. Σχολῆς καὶ ὑπὸ τὴν νέαν μορφὴν παραμένει ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ τελειότερος θεολογικὸς καταρτισμὸς τῶν μελλόντων ἀνωτέρων λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀρτία ἐκκλησιαστικὴ αὐτῶν μόρφωσις, ἥτις μόνον διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ χαρακτῆρος ὃν καὶ ἐφεξῆς ἡ Σχολὴ θὰ φέρῃ, ἀποβαίνει δυνατή. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς οὗτος καὶ εὑρύνεται συμφώνως πρὸς τὰς συγχρόνους τῆς ἡμετέρας κοινωνίας ἀπαιτήσεις, καθ' ἃς ἡ βαθυτέρα ἱστορικὴ, φιλοσοφικὴ, νομικὴ, κοινωνιολογικὴ καὶ γλωσσικὴ ἔτι μόρφωσις κρίνονται ἀπαραίτητοι εἰς τὸν μέλλοντα ἡγέτην τῆς πνευματικῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τοῦ εὐσεβοῦς αὐτοῦ ἔθνους καὶ τὸν ἐκπροσωποῦντα τὴν παλαίφατον αὐτοῦ Ἐκκλησίαν παρὰ τοῖς ξένοις.

Ἐντεῦθεν ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ ἀποδεξαμένη ἀντὶ τοῦ συνήθους τετραετοῦς πενταετῆ κύκλον σπουδῶν περιέλαβεν ἐν τῷ προγράμματι αὐτῆς πρῶτον μὲν πάντα τὰ μαθήματα ἐκεῖνα, ἅτινα συναποτελοῦσι τὸ σύνολον τῶν θεολογικῶν σπουδῶν ἐν πάσῃ πανεπιστημιακῇ θεολογικῇ Σχολῇ ἤτοι τὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν τῆς θεολογίας, ἐκ τοῦ ἐξηγητικοῦ κλάδου τὴν Ἰ. Ἑρμηνευτικὴν, τὴν Ἑβρ. Ἀρχαιολογίαν, τὴν Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Π. Δ, τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἰουδ. λαοῦ, τὴν Ἐξήγησιν τῆς Π. Δ., τὴν Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Κ. Δ· τὴν Ἱστορίαν τῆς Κ. Δ. τὴν ἐξήγησιν τῆς Κ. Δ. καὶ βραδύτερον τὴν Ἑβρ. γλῶσσαν, ἐκ τοῦ Ἱστορικοῦ τὴν Γεν. Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν (εἰς 4 μέρη) τὴν Πατρολογίαν μετ' ἀναγνώσεως τῶν διαφόρων ἐκκλ. συγγραφέων, τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν, τὴν Ἱστορίαν τῶν δογμάτων καὶ τὴν Συμβουλικὴν, ἐκ τοῦ Συστηματικοῦ κλάδου τὴν Ἀπολογιτικὴν, τὴν Δογματικὴν καὶ τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν καὶ ἐκ τοῦ Πρακτικοῦ τὴν Κατηχητικὴν, τὴν Ὁμιλητικὴν, τὴν Ποιμαντικὴν, τὴν Λειτουργικὴν καὶ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων δι' ἕκαστον κλάδον γραπτῶν φροντιστηριακῶν ἀσκήσεων καὶ ἐργασιῶν. Εἶτα δὲ ὡς βοηθητικὰ μαθήματα: ἐκ τῆς Φιλοσοφίας, τὴν Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Φιλοσοφίαν, τὴν Λογικὴν, τὴν Ψυχολογίαν, τὴν (Μεταφυσικὴν τὴν Ἠθικὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὴν Κοινωνιολογίαν, τὴν Θρησκειολογείαν φιλοσοφίαν τῆς Θρησκείας καὶ Ἱστορίαν τῶν θρησκευμάτων), τὴν ἱστορίαν τῆς Φιλοσοφίας καὶ τὴν Παιδαγωγικὴν, ἐκ τῆς Ἱστορίας τὴν Ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ, τοῦ Βυζαντινοῦ καὶ τοῦ νεωτέρου, τὴν Ἱστορίαν τῶν νεωτέρων χρόνων, καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς νεωτέρας λογοτεχνίας ἐκ τῆς Νομικῆς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ρωμ. Δικαίου τὰς Γενικὰς Ἀρχὰς τοῦ Δικαίου, τὸ Οἰκογενειακὸν, τὸ Κληρονομικὸν καὶ τὴν Δικονομίαν, ἐκ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν ἀγγλικὴν κατὰ τρόπον καὶ σύστημα διευκολύνοντα τὴν τελείαν αὐτῶν ἐκμάθησιν.

Εὐρυνθέντος οὕτω τοῦ προγράμματος τῆς Θ. Σχολῆς πρόδηλον, ὅτι καὶ ἡ ἐπὶ μέρους διάταξις τῶν σπουδῶν ἐν αὐτῇ θὰ προσλάβῃ τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνοδημεικὸν τύπον καὶ ὁ ἄλλος τῶν μαθητῶν βιος, ἡ περιβολὴ καὶ ἡ δίαιτα προσαρμοσθήσονται πρὸς τὰς κρατούσας ἀνακαινιστικὰς παρ' ἡμῖν τάσεις οὕτως ὥστε ἡ εἰς τὴν Θ. Σχολὴν φοίτησις καὶ τὸ μετ' αὐτὴν κληρικὸν στάδιον, συντρεχόντων καὶ τῶν ἄλλων ἀπαραιτήτων παραγόντων, νὰ ἀποβῶσιν ἄξια προσοχῆς καὶ ἀποδοχῆς καὶ ὑπὸ νέων ἀνηκόντων εἰς εὐπορωτέρας καὶ κοινωνικῶς ἀνωτέρας ἢ μέχρι τοῦ νῦν τάξεις. Πρυκειμένης δὲ τῆς ἐγγραφῆς νέων μαθητῶν ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος σχολικοῦ ἔτους ἡ Ἐφορία ποιεῖται τὴν ἑξῆς δήλωσιν:

Δήλωσις

Ἡ Ἐφορία τῆς ἐν Χάλκῃ Ἰ. Θεολ. Σχολῆς καλεῖ τοὺς βουλομένους νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν Α' αὐτῆς τάξιν, ὅπως ὑποβάλωσι τὰς αἰτήσεις αὐτῶν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου πρὸς τὴν Α. Σ. τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Οἱ αἰτούμενοι δέον α' νὰ φέρωσιν ἀπολυτήριον Γυμνασίου ἢ ἀνεγνωρισμένης πεντατάκτου ἱερατικῆς Σχολῆς ἢ ἐνδεικτικὸν τῆς δ' τάξεως τῆς ἐν Χάλκῃ Ἰ. Θ. Σχολῆς, ἂν διετέλεσαν τρόφιμοι αὐτῆς ἐν τῷ παρελθόντι μετὰ βαθμοῦ τοὐλάχιστον λίαν καλῶς· β' νὰ προσαγάγωσιν ἐγγυητικὸν Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου ἐν ἐνεργείᾳ, ὅτι θὰ καταλεγῶσιν ἐν καιρῷ ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὑποχρεουμένου ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένην ἀποζημίωσιν τῆς Σχολῆς· γ' νὰ ὦσιν ἐφωδιασμένοι διὰ πιστοποιητικοῦ χρηστοηθείας παρὰ τῶν κοινωτικῶν ἢ σχολικῶν ἀρχῶν τῆς προελεύσεως αὐτῶν κεκυρωμένου ὑπὸ τοῦ οἰκείου μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου καὶ δ' νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν βαπτιστικὸν, ἐνδεικτικὸν ἐμβολιασμοῦ καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἐνδύματα, βιβλία καὶ χρειώδη, ὅσα δὲν παρέχονται ὑπὸ τῆς Σχολῆς εἰς τοὺς τροφίμους αὐτῆς.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἐφορείας

ΔΗΛΩΣΙΣ

Οἱ διαβιβάζοντες ἡμῖν παρατηρήσεις ἐπὶ τῇ μὴ τακτικῇ διανομῇ τοῦ φύλλου, παρακαλοῦνται νὰ προσέξωσιν εἰς τὴν συνέχειαν τῶν ἀριθμῶν τῶν δηλούντων καὶ παριστώντων τὰς σελίδας. Ἐὰν δὲ παρατηρήσωσιν ὅτι τῶν σελίδων ἡ συνέχεια τυγχάνει διεσπασμένη, δύνανται νὰ ζητήσωσι τὸ φύλλον, τὸ ὁποῖον ἐλλείπει.

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΣ Ι. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ἐκ τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος» Ἀθηνῶν μανθάνομεν ὅτι ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἠσχολήθη κατὰ τὸν προπαρελθόντα μῆνα περὶ τὴν συγχώνευσιν τῆς ἱερᾶς μονῆς Πετράκη μετὰ τῆς μονῆς Πεντέλης, καὶ ἐνέκρινε τὴν μεταβολὴν τῆς πρώτης τούτων εἰς ἱερατικὸν φροντιστήριον. Ἡ ἀπόφασις αὕτη οὐδαμῶς ἀθετεῖ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποστολὴν καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ μοναχοῦ, ὅστις, καὶ μόνος τῷ Θεῷ προσευχόμενος ὑπὲρ τῶν ἰδίων καὶ τῶν κοινῶν ἀμπλακημάτων, ἥκιστα δέον ἵνα ἀπομακρύνηται τοῦ κόσμου. Ὅστις ἐξ ἡμῶν ἀνέγνωσε βιογραφίας καὶ συγγράμματα συγγραφέων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχαίων, βλέπει ἐν αὐτοῖς πόσον οἱ παλαιότεροι ἀσκηταὶ συνεσωματοῦντο, οὕτως εἰπεῖν, μετὰ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, πόσον ἐμελέτων τὰς ἠθικὰς αὐτῆς ἀσθενείας, τίνα μέσα καὶ τρόπους ἐφεύρισκον πρὸς τὴν ἀποτελεσματικὴν αὐτῶν θεραπείαν. Ἀλλὰ καὶ πόσον ἐμερίμνων τῆς τῶν μοναστηρίων ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς εὐεξίας, ἵνα δι' αὐτῆς, εἰς τὸν τῶν χριστιανῶν ἐπιβαλλόμενοι σεβασμόν, ὠφελήσωσιν αὐτοὺς ὡς ἀληθεῖς αὐτῶν διδάσκαλοι καὶ ποδηγέται. Θαυμασιώτατον τύπον μοναχικοῦ βίου μὴ κρύπτοντος ἑαυτὸν εἰς ἐρήμους ἀπροσίτους, ἀλλὰ μετὰ τῆς κοινωνίας συζῶντος, ἀποτελεῖ ἡ ἀείμνηστος ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀδελφότης τῶν τοῦ Στουδίου μοναχῶν, ὅπου καὶ σχολεῖον τῶν ἀνηλίκων παιδίων ἦν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ ἱεροῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου συνεστημένον, καὶ βιβλιοθήκη πρὸς χρῆσιν τῶν τῆς μονῆς, καὶ διδασκαλεῖον ἱερᾶς ζωγραφικῆς καὶ ὑμνογραφίας καὶ βιβλιογραφίας, ἐξ οὗ καλλιγράφων τῶν βιβλίων, καὶ μουσικῆς συνεπῶς, ἔχουσα κανονισμοὺς καὶ διατάξεις πρός τε συντήρησιν καὶ διάσωσιν τῶν τῆς μονῆς. Καὶ ἐν καιροῖς δὲ κοινωνικῶν ἀνωμαλιῶν καὶ συγκρούσεων, καὶ ὅτε διδαχαὶ καινοφανεῖς τὰς σεναιδήσεις τῶν πιστῶν ἐτάραττον, καὶ αὐτοὶ αὐτῆς οἱ μοναχοί, καὶ τῶν ἄλλων μονῶν, ἀπὸ τῶν χρόνων αὐτῶν τοῦ μεγάλου καθηγητοῦ τῆς ἐρήμου Ἀντωνίου, εἰσήρχοντο εἰς τὴν κοινωνίαν, ἦθη χριστιανικὰ ἐπανορθοῦντες, στηρίζοντες εἰς τὴν εὐσέβειαν τοὺς ἀμφιβάλλοντας, τοὺς χλιαροὺς, τοὺς κλυδωνιζομένους· διότι καὶ πάντες σχεδὸν ἦσαν πεπαιδευμένοι. Τοιούτους ζητεῖ, κατὰ μίμησιν τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἀσκητῶν, ἡ κοινωνία σήμερον, καὶ τοιούτους ἐπιθυμεῖ νὰ μορφώσῃ, μεριμνῶντας καὶ περὶ τοῦ πλησίον, οὐχὶ μόνον ἑαυτῶν.

Ἡ μονὴ Πετράκη, μεθ' ἑτέρας συγχωνευθεῖσα, κατ' ἀρχαιοτέραν παράδοσιν καὶ συνήθειαν, τῆς Ἐκκλησίας, ἣν ἐφήρμοζε καὶ ἡ ἑλληνικὴ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατορία, θέλει χρησιμοποιηθῇ ὡς ἱερατικὸν φροντιστήριον, κατόπιν τόσων ἀποτυχουσῶν παραινέσεων καὶ προτροπῶν τοῦ σεβ. Ἀθηνῶν κ. Μελετίου πρὸς τοὺς μοναχοὺς αὐτῆς. «Ἐν διαρκείᾳ ἑνὸς ἔτους προσεπαθήσαμεν (γράφει ὁ μητροπολίτης ἐν ὑπομνήματι πρὸς τοὺς σεβ. συνοδικοὺς) ἵνα ἐνθουσιάσωμεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἰδέας τῆς ἱδρύσεως ἐν αὐτῇ ἑνὸς τυπογραφείου, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ νὰ ἀσχολοῦνται ἄλλοι ὡς στοιχειοθέται, ἄλλοι ὡς πιεσταί, ἄλλοι ὡς βιβλιοδέται, οἱ δὲ λογιώτεροι αὐτῶν ὡς ἐκδόται καὶ ὡς συγγραφεῖς, ὅπως τεθῶσιν εἰς κυκλοφορίαν εὐθηνὰ βιβλία λειτουργικά, ἐπιστημονικά, ἠθικοθρησκευτικά, αὐταὶ αὗται αἱ Ἅγιαι Γραφαί. Αἱ συμβουλαὶ αὗται ὀλίγον ἤψαντο τῆς ψυχικῆς τῶν ἀδελφῶν συνθέσεως»—καὶ τὴν ἐποιοῦσαν ὁ κυβερνητικὸς μηχανικὸς, μεταβὰς εἰς τὴν μονὴν (Πετράκη) πρὸς ἐξέτασιν τῶν δωματίων, εὗρε πάντα κλειστά, πλὴν ἑνὸς, τοὺς δὲ μοναχοὺς ἀπόντας. Καὶ ἐν τούτοις ἡ χάριν τῆς κοινωνίας χρησιμοποίησις αὕτη τῆς μονῆς καὶ ἡ μεθ' ἑτέρας συνένωσις ἀποτελεῖ ἐπανόρθωσιν παλαιᾶς συνηθείας καὶ πράξεως τῆς Ἀνατολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας.

Οὔτ' ἐπιτρέπεται εἰς οἱονδήποτε ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τούτου, τὸ ὁποῖον κοινὴ κοινῆς ἐπιθυμίας ἐκδήλωσις ἀποδεικνύεται. Τῇ 20 σεπτεμβρίου 1917 ὁ σεβ. μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Φώτιος Μανιάτης, πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν γράφων περὶ χρησιμοποιήσεως τῶν ἱερῶν μονῶν, ἐπόθει νὰ ἔχωσι σχετικήν τινα μόρφωσιν οἱ τὸν μοναχικὸν ἀσπαζόμενοι βίον ἀφοῦ αὐτὸς εἶναι καὶ ἀποτελεῖ τὴν ὑψίστην ὁδὸν πρὸς ἠθικὴν τελείωσιν τοῦ χριστιανοῦ».

ἕπεται τὸ τέλος

ΕΤΟΣ ΛΘ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 26

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη

λίρι τουρκικαὶ 2, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 1. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Ὅταν ὁ Χριστὸς μετὰ τὸ πρόχειρον κήρυγμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμε πρὸς τοὺς ὄχλους ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ Σίμωνος, εἶπε πρὸς αὐτὸν νὰ σύρῃ εἰς τ' ἀνοικτὰ τὸ πλοῖον αὐτοῦ διὰ ν' ἁλιεύσῃ, ὁ ἁφελὴς ἀλλ' ἔνθους Σίμων ἀπήντησεν:

— Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ρήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον.

Τὰ ἐπακόλουθα εἶναι γνωστά: ἡ ἁλιεία ἐπέτυχεν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε καὶ τὰ δύο πλοῖα ἐπληρώθησαν ἀπὸ ὀψάρια, καὶ ἐκ τοῦ βάρους ἤρχισαν νὰ βυθίζωνται.

Οἱ Χριστιανοὶ ἀναγνῶσται, εἰς τὸ γεγονὸς αὐτό, τὸ ὁποῖον ἀφελέστατα περιγράφει εἰς τὴν αὐριανὴν εὐαγγελικὴν περικοπὴν ὁ Λουκᾶς, θέλουσιν ἴδει τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου, τοῦ δυναμένου νὰ σκορπίζῃ τὴν ἀφθονίαν ἐκεῖ, ὅπου πρὶν ὑπῆρχεν ἡ στέρησις. Ἀλλὰ μήπως τυχὰ τὸ περιστατικὸν αὐτὸ δὲν εἶναι ταὐτοχρόνως καὶ εἷς ὡραῖος συμβολισμός, μία εἰκονικὴ ἀναπαράστασις ἀληθείας ἐγκύρου;

Τί εἶχε συμβῆ εἰς τοὺς ἁλιεῖς ἐκείνους τῆς Γραφῆς; Ὅλην τὴν νύκτα ἐδαπάνησαν διὰ νὰ ψαρεύσουν, οὐδὲν κατώρθωσαν, οὐδὲν συνέλαβον καὶ τὴν ἐπαύριον ἀπέπλυναν τὰ γυμνὰ αὐτῶν δίκτυα. Ὁ Χριστὸς τοῖς συνέστησε μίαν ἀκόμη προσπάθειαν, καὶ ἡ προσπάθεια ἐκείνη στέφεται ὑπὸ ἐπιτυχίας πρωτοφανοῦς.

Ἐξητήθη μία ἀκόμη προσπάθεια μετὰ νύκτα κοπιώδη, πλήρη βασάνων, μετὰ νύκτα ἄγονον. Καὶ ἡ προσπάθεια αὐτὴ δὲν ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὸν Σίμωνα καὶ τοὺς συντρόφους αὐτοῦ, ἀλλὰ καταβάλλεται μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἐμπιστοσύνην. Ἡ μεμψιμοιρία δὲν εἶχε κυριεύσει τὰς γενναίας αὐτῶν ψυχάς, ἡ ἀποκαρτέρησις δὲν εἶχε παραλύσει τὰ μέλη, καὶ ἰδού, ὅτι ἡ ἁμοιβὴ ἐπέρχεται μεγάλη, γενναία, θαυμαστή.

Ὦ! εἶναι δυνατὸν νὰ διδάξῃ πολλὰ εἰς ὅλους τὸ ὡραῖον αὐτὸ ἐπεισόδιον, εἰς τὰ ἄτομα, εἰς τὸ Ἔθνος.

Διήλθομεν μίαν μακρὰν, ἀτέρμονα νύκτα περιπετειῶν καὶ προσπαθειῶν ἀγόνων, τὰ σκότη τῆς δουλείας περιέκλειον τὴν ὅρασιν ἡμῶν καὶ συνέσφιγγον τὴν ψυχήν, τὰ σκότη

ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα παρεπλάνουν τὰ βήματα καὶ ἐματαίωνον ἑκάστην ἡμῶν προσπάθειαν. Ἐν τούτοις ἔπρεπε ν' ἀπελπίσωμεν; ἔπρεπε νὰ παραδοθῶμεν εἰς ὀδυρμούς, παραιτούμενοι πάσης προσπαθείας διὰ τὸ μέλλον;

Ἡ ἱστορία, ἡ ἀδέκαστος αὐτὴ τῆς ἀληθείας σφραγίς, πληροφορεῖ ἡμᾶς διὰ τοῦ βαρέως κύρους αὐτῆς, ὅτι ἡ τελευταία προσπάθεια τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν, ἡ φωτισμένη καὶ ἡ σκόπιμος, πάντοτε ἀπέδωσε τοὺς καρποὺς αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἡ σωτηρία, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀναγέννησις, ἡ δόξα. Τὸ ἑλληνικὸν διῆλθε τὴν σκοτεινὴν περίοδον τῶν ἀγόνων προσπαθειῶν αὐτοῦ, ἦλθεν ἐν τούτοις ἡ ἡμέρα καὶ ἡ Πρόνοια, ἡ ὁποία πάντοτε τὸ ἠγάπησε, τῷ ὑπέδειξεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ συνεχίσῃ. Τί θὰ κάμῃ ἂν τῷ ζητηθῇ μία νέα προσπάθεια, εἰς ἐπὶ πλέον ἀγών, κάποια νέα τῶν δυνάμεων αὐτοῦ ἐπίτασις;

Ἂν θέλῃ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ δοξαστὸν καὶ ἐπίφθονον σημεῖον τοῦ δολίχου, ἂν θέλῃ νὰ φθάσῃ νικηφόρον καὶ ὑπέροχον εἰς τὸ τέρμα, δὲν πρέπει νὰ διστάσῃ κἂν, ἀλλ' ἔνθουν καὶ ἔμπλεων αὐτοπεποιθήσεως νὰ ἐπαναλάβῃ πως τοὺς λόγους τοῦ Σίμωνος:

— Διῆλθον μίαν ἀτέρμονα νύκτα ἀγόνου σχεδὸν προσπαθείας, περὶ τὸ λυκαυγὲς ἠμείφθην κατά τι ἄλλὰ δὲν θὰ φειδωλισθῶ καὶ μίαν ἀκόμη προσπάθειαν, ἡ ὁποία θὰ μοὶ φέρῃ εἰς τὴν ἀγκάλην ὅλα τὰ διάσπαρτα τέκνα μου....

Καὶ ἡ προσπάθεια αὐτὴ τοῦ Ἔθνους θὰ ἐπιστεφθῇ μὲ τὸν διάστερον φωτοστέφανον τῆς δόξης τῆς ἀληθινῆς.

Ἀπολογητὴς

ΔΗΛΩΣΙΣ

Οἱ διαβιβάζοντες ἡμῖν παρατηρήσεις ἐπὶ τῇ μὴ τακτικῇ διανομῇ τοῦ φύλλου, παρακαλοῦνται νὰ προσέξωσιν εἰς τὴν συνέχειαν τῶν ἀριθμῶν τῶν δηλούντων καὶ παριστώντων τὰς σελίδας. Ἐὰν δὲ παρατηρήσωσιν ὅτι τῶν σελίδων ἡ συνέχεια τυγχάνει διεσπασμένη, δύνανται νὰ ζητήσωσι τὸ φύλλον

Ο ΚΑΤΑ ΣΥΡΙΑΝ ΠΡΟ ΗΜΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Τὸ παρὰ πόδας σημείωμα, χαρακτῆρα φέρον ἐπίσημον, ἐκδίδεται οὐχὶ διὰ τὰ «περασμένα μεγαλεῖα» τοῦ Σολομοῦ, πρὸς ἐνθύμησιν δῆθεν αὐτῶν. Ἀποδεικνύονται τεκμήριά τινα συνεσταλμένου καὶ ταπεινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου τὰ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας παρ' ἡμῖν διδαχθέντα καὶ κηρυχθέντα πρὸς σωτηρίαν ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἑνότητος, καίτοι διεπράχθησαν ἐν μέσῳ θυσιῶν θεοβρυσεύτων, τεινουσῶν 'να ἐξισωθῶσι πρὸς τὰς θυσίας τῶν παλαιῶν ὁμολογητῶν καὶ μαρτύρων. Ἐκδίδεται τὸ σημείωμα, πρὸς παράστασιν τῶν ἰδεῶν καὶ σκέψεων τῶν πατέρων ἡμῶν, πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν ὅτι κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν ἐμερίμνων, οἷα ἵνθ' οἵων τὰ ἡμέτερα μεταπεπτωκότα βλέποντες, πῶς ἄρα ἠδύναντο 'να συντελέσωσιν εἰς ἐπικράτησιν τοῦ πνεύματος τῶν χριστιανῶν ἡμῶν προγόνων, πρὸς ἐνίσχυσιν πολιτισμοῦ καὶ διαλέκτου, δι' ὧν ἐν τῷ κηρύγματι καὶ τῷ ἁγιασμῷ τῶν πιστῶν καὶ τῷ συνοδικῷ θεσμῷ καὶ πολιτεύματι ἡ ἀληθὴς ἡμῶν, ἡ θεοδίδακτος διεδόθη πίστις, ἐπλατύνθη, καὶ ἐστηρίχθη –δι' ὧν ἐδραιωθεῖσα λαοὺς ἔσωσε τυραννουμένους καὶ φυλᾶς, ἃς ἐπεβούλευον κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπ' ἀνατολῆς καὶ δύσεως, πολὺ δὲ βραδύτερον ἀπ' ἄρκτου, συστήματα πολιτικὰ ἀσυγχωρήτως ἀσύνετα, φοβερῶς ἀμβλυωποῦντα.

Τὸ σημείωμα τὸ νῦν ἐκδιδόμενον ἐστάλη χάριν ἀγνώστου προσώπου, πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. Ἡ ἐπιγραφὴ ἐστι γεγραμμένη διὰ χειρὸς τοῦ πατριάρχου τούτου, ὃς τὸ γνωστὸν αὐτοῦ «Συνταγμάτιον» γράφων ἐζήτει πληροφορίας ἀπὸ πολλῶν. Ἀλλ' εἰς τὸ πολύτιμον τοῦτο σημείωμα ἀναφέρεται καὶ ὁ τῶν ἑλλήνων πληθυσμὸς τῶν κατοικούντων εἴς τινας ἐπαρχίας τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχείας. Ἐζητήθη λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Χρυσάνθου τοιαύτη τις εἴδησις, ἴσως ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ τοῦ ἀλήστου μνήμης Δοσιθέου. Εἰς τὸ αὐτὸ χειρόγραφον ἀναγράφονται αἱ ἐκκλησιαστικαὶ παροικίαι τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας, κυρίως ἐκεῖναι, αἵτι-

νες ἐκέκτηντο ναοὺς, ἀλλ' οὐδεμία παρασυνάπτεται σημείωσις περὶ τοῦ κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Λιβύην καὶ τὴν Κυρηναϊκὴν ἑλληνισμοῦ, διότι περὶ τούτων μόνον τῶν μερῶν δυνάμεθα 'να γράψωμεν ὡς ὑποκειμένων ἄλλοτε καὶ νῦν εἰς τὴν ἀποστολικὴν πατριαρχικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας· Ἐξαιροῦμεν βεβαίως τὴν ἀνθυπατικὴν Ἀφρικὴν, ἥτις οὐδεμίαν εἶχεν, οὔτε δύναται 'να ἔχῃ σχέσιν πρὸς τὸν πάπαν τῆς αἰγυπτιακῆς μεγαλοπόλεως.

Εἶχεν ἕλληνας, ἢ οὔ, καθ' οὓς χρόνους ἐγράφετο ἡ σημείωσις ἐκείνη; δῆλά γε δὴ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος. Πρὸ πενῆντα καὶ ἐξ ἐτῶν ἀνέλαβε 'να ἐρευνήσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ κατ' Αἴγυπτον ἑλληνισμοῦ μετὰ τὴν ἅλωσιν ὁ μακαρίτης Νικηφόρος Καλογερὰς, καί τινας εἰδήσεις ἐγκατέσπειρεν ἓν τινι διατριβῇ ἐκδοθείσῃ εἰς τὸν ἀείμνηστον «Εὐαγγελικὸν Κήρυκα» τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Κοντογόνου (ἔτους ΣΤ' (1863) σελ. 97—115). Ἀλλ' ὁ Καλογερὰς ἦν ἀπροσφυέστατος περὶ ζητήσεις καὶ μελέτας ἐπιστημονικὰς, ὡς ἀποδεικνύει τὸ διβλίον αὐτοῦ περὶ τῆς κατηχητικῆς σχολῆς τῆς παλαιᾶς Ἀλεξανδρείας καὶ τὸ περὶ Μάρκου Εὐγενικοῦ καὶ Βησσαρίωνος. Περιττὸν εἰπεῖν ὅτι καὶ περὶ τοῦ κατ' Αἴγυπτον ἑλληνισμοῦ τῶν ὀρθοδόξων οὐδὲν λέγει ἄγνωστον.

Τίθησι τέρμα τοῦ λόγου αὐτοῦ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος, εἶτ' οὖν εἰς τὸν θάνατον τοῦ παγκοσμίου φήμης πατριάρχου Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, ἐπαναλαμβάνει τὸ παρὰ Πηγᾷ γραφόμενον περὶ τῆς ἐκκοπῆς τριάκοντα χιλιάδων γλωσσῶν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ· διότι φοβερὸς ἠγέρθη πρὸ τοῦ Μελετίου πόλεμος ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τῆς τῶν ἑλλήνων γλώσσης· πλέον τούτου οὐδέν· διότι καὶ οὐδὲν γινώσκομεν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ΙΗ' ἑκατονταετηρίδα, ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτῆς ἐτῶν, καὶ κατὰ τὴν ΙΖ', αἱ ἐκλογαὶ πατριαρχῶν ἑλλήνων ἀποδεικνύουσι κατὰ μέγα μέρος τὴν ὕπαρξιν ὀλίγου τινὸς χριστιανῶν ἑλλήνων ἀριθμοῦ, ἀφοῦ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Τύνιδα γινώσκομεν γεννηθέντα κληρικὸν ἕλληνα καταγόμενον ἐκ Κύπρου· τοῦτο πρὸ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος· ἐν ἀρχαῖς αὐτοῦ γινώσκομεν καὶ κληρικοὺς ἕλληνας, ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους, ἀποστελλομένους μέχρι Τύνιδος, καὶ κατὰ τὰ μέσα αὐτοῦ ψηλαφήσαντες θέλομεν εὕρει λείψανα πενιχρὰ ἑλληνισμοῦ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τὴν ἀσφαλῆ καὶ βεβαιοτάτην τοῦ ἀειμνήστου πατριάρχου Ματθαίου Ἀλεξανδρείας. (βλ. Μ. Ι. Γεδεὼν «Ἡ ἀλληλογραφία Ματθαίου Ἀλεξανδρείας» ἐν ΚΕ' τόμῳ «Ἑλληνικοῦ Φιλολογ. Συλλόγου» σελ. 35—40). Ἐπίσης ἀξία προσοχῆς ἡ μαρτυρία Γεωργίου ἱερέως Φατσέα, γράψαντος τῷ 1760.

Ἡ λεγομένη «Γραμματικὴ Γεωγραφικὴ» ἐστι Γεωγραφία, συγγραφεῖσα μὲν ἀγγλιστὶ, μεταφρασθεῖσα δ' εἰς τὴν γαλλικὴν διάλεκτον, ἀπὸ δὲ ταύτην, εἰς τὴν ἰταλικὴν, καὶ ἐκ τῆς ἰταλικῆς εἰς τὴν ἑλληνικήν· Τελευταῖος μεταφράστης ἦν Γεώργιος ὁ Φατσέας, ὁ παρατύπως χειροτονηθεὶς Φιλαδελφείας (ἐν Βενετίᾳ) μητροπολίτης, καὶ καθαιρεθεὶς ὑπὸ Ἰωαννικίου Κωνσταντινοπόλεως σὺν τοῖς αὐτὸν χειροτονήσασι (τῷ 1762) Σωφρονίῳ τῷ Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου καὶ Χρυσάνθῳ τῷ Λευκάδος (Ζαβίρα Νέα Ἑλλάς. σελ. 232—34—Κ. Ν Σάθα Νεοελλ. Φιλολογία· σελ. 483—4). Εἰς τὸν Α' τόμον τῆς Γεωγραφικῆς Γραμματικῆς (σελ. 67—70) δίδει εἰδήσεις τινὰς περὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἀλεξανδρέων, τούτων δὲ μεταφέρω τὰς κυριωτέρας· «Ὁ ἁγιώτατος πατριαρχικὸς καὶ ἀποστολικὸς θρόνος τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας εἶναι κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ὑστερημένους ἀπὸ πλῆθος μητροπολιτῶν, ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν ἐπερίσσευσαν πρὸ πολλῶν αἰώνων καὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς αἱ βαρβαρικαὶ ἐφοδοι, καὶ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς ἐπηρείας ἐφθασαν εἰς ἔσχατον ἀφανισμὸν ὅλαι αἱ ὑποκείμεναι αὐτῷ μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαί. Ὅθεν ἕνα καὶ μόνον ἔχει μητροπολίτην, τὸν Λιβύης δηλονότι, ὁ ὁποῖος δύναται καὶ νὰ ζωοτροφῆται ἀπὸ τοὺς εὑρισκομένους ὀρθοδόξους χριστιανικοὺς εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς Βαρβαρίας, ἔνθα καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγ. Γεωργίου. Εἰς τὸ Τούνεζ, ἢ Τούνεζι, ἔνθα ἐκκλησία ὁμοίως τοῦ ἁγ. Γεωργίου καὶ εἰς τὸ Ἀλγκὲρ, ἢ Ἀλιτζὲρ, ἔνθα καὶ ἐκκλησία τῆς Δεσποίνης ἡμῶν, ἐπειδὴ ὑπόκεινται εἰς αὐτὸν αἱ ρηθεῖσαι ἐπαρχίαι καὶ χῶραι· Εἰς αὐτὰς δύναται νὰ ἔχῃ τὴν κατοικίαν καὶ τὴν αὐτάρκειάν του. Δύναται προσέτι, ἂν θελήσῃ, ὁ παναγιώτατος νὰ χειροτονήσῃ καὶ ἄλλους μητροπολίτας, τὸν Μέμφιδος δηλονότι, ὁποῦ τώρα ὀνομάζεται Κάϊρον, ἢ Μισὶρ, ἔνθα κατοικοῦσιν ὀρθόδοξοι χριστιανοί, καὶ

εὑρίσκονται δύο ἐκκλησίαις, μία εἰς τὸ μεγάλον Μισίρι, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου, καὶ ἄλλη εἰς τὸ παλαιὸν Μισίρι, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου· τὸν Πηλουσίου προσέτι, ὁποῦ τώρα λέγεται Ταμιάθι, ἔνθα καὶ ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου· καὶ τὸν Μετήλιδος, κοινῶς Ραχίτι, ἢ Ροσσέτο, ἔνθα καὶ ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου· εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτὰς ἠμποροῦν νὰ κατοικοῦσι μητροπολῖται, καὶ μὲ ἐκανὴν κυβέρνησιν(α), τόσον ἀπὸ τοὺς κατοίκους Ἄραβας χριστιανοὺς, ὡσὰν καὶ ἀπὸ τοὺς ξένους, ἐπειδὴ τὸ Ραχίτι καὶ τὸ Ταμιάθι εἶναι σκίλλαι τοῦ Νείλου καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς θαλάσσης, ὅθεν θαμίζουσιν εἰς αὐτὰς οἱ πραγματευταὶ καὶ οἱ ναῦται. Δὲν προβιβάζει ὅμως εἰς τοὺς ρηθέντας θρόνους, ἐπειδὴ ὢντας ὁ πατριαρχικὸς θρόνος, εἴτουν ἡ μεγαλόπολις Ἀλεξάνδρα, ὑστερημένη τὴν σήμερον ἀπὸ ἐγκατοίκους ὀρθοδόξους χριστιανοὺς, καὶ μὴ δυνάμενος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης νὰ κατοικῇ εἰς αὐτὴν, ἐμετάφερε τὴν κατοικίαν του εἰς τὴν μητρόπολιν Μέμφην, ὅπου διατρίβει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Καὶ ἐπειδὴ πάλιν δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ πρόσοδος ταύτης τῆς μητροπόλεως εἰς τὴν ἁρμόζουσαν τῆς πατριαρχικῆς ἀξίας κατὰ τὸ δυνατὸν κυβέρνησιν, κρατεῖ εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὁ παναγιώτατος καὶ τὰς ἄλλας δύο μητροπόλεις, τοῦ Πηλουσίου δηλονότι καὶ τῆς Μετήλιδος, εἰς τὰς ὁποίας ἔρχεται, καὶ διατρίβει ὅσον θέλει, καθὼς καὶ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σάββα, τὸ ὁποῖον εἶναι σιμὰ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν(β). Εἰς ὅλους τοὺς τόπους αὐτοὺς ἔχει πάντοτε οἰκονόμους, διοικητὰς, καὶ ἐπιτρόπους, οἱ ὁποῖοι φροντίζουσι διὰ τὰ δίκαια, ἤγουν τὰς προσόδους, καὶ ὑποθέσεις ὅλας τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου».

Καὶ ταῦτα μὲν τὸ ἐν τύποις σημείωμα, οὐδεμίαν δὲ εἴδησιν χορηγεῖ τὸ χειρόγραφον, οὗ ἐμνήσθην ἄνω· Προσέχω μόνον εἰς μίαν γραμμὴν αὐτοῦ(γ) περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Σάβα, ὅτι «κεῖται ἐκτὸς τῆς πόλεως» καὶ ὅτι ταύτης ἀπεῖχε «μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν»—τῆς Ἀλεξανδρείας δῆλα δή. Περὶ πληθυσμοῦ ἑλληνικοῦ τῆς Αἰγύπτου μαρτυρίαν οὐδεμίαν ἡμῖν εἰςφέρει. Ἐάν ποτε τύποις ἐκδοθῇ τὸ σύγγραμμα τοῦ ἀειμνήστου Γερασίμου Μαζαράκη, τὸ τὴν Ἱστορίαν τοῦ ἐνδόξου πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας πραγματευόμενον, ἐκεῖθεν θέλομεν μάθει εἴ τι ἂν ἦ δυνατὸν περὶ τῆς ὑπάρξεως ἑλλήνων ἐν Αἰγύπτῳ—καὶ πόσων—ἀπὸ ἁλώσεως μέχρι τῶν μέσων τοῦ ΙΘ' αἰῶνος, εἰς ὃν ἀναφέρεται μικρά μου διατριβὴ, κειμένη ἐν τόμῳ ΛΔ' τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας».

Τὸ περὶ τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας σημείωμα, θλιβερὸν καὶ τοῦτο, τό γε εἰς ἡμᾶς ἦκον, φέρει τινὰς εἰδήσεις περὶ τῆς πρὸ διακοσίων καὶ πλέον ἐτῶν καταστάσεως ἐν Συρίᾳ τοῦ ἑλληνισμοῦ. Πρὸς τὰς εἰδήσεις τὰς παλαιὰς ἀντιβάλετε τὰς τῆς σημερινῆς ἡμῶν ἐκεῖ θέσεως, συλλέγοντες ὅπου ἂν εὕρητε παρομοίας τῇ παρὰ πόδας ἐκθέσει:

«Αἱ νῦν εὑρισκόμεναι μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαὶ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Ἀντιοχείας»

(Γραφὴ ἰδιόχειρος Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων)

«Μᾶς γράφετε νὰ σᾶς σημειώσωμεν διὰ τὸ πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας, τῶρα πόσαις μητροπόλεις ἔχει· καὶ νὰ ἠξεύρῃ ἡ σὴ ἐνδοξότης πῶς τὴν σήμερον ἔχει ὁ θρόνος τοῦ Ἀντιοχείας μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαῖς ὅλαις ὁμοῦ τὸν ἀριθμὸν δεκατρεῖς, μὰ ἢ περισσότεραις εἶναι ἐπισκοπαῖς καὶ τῶρα ὀνομάζονται καὶ γράφονται μητροπόλεις. Δεύτερον, ἐρωτᾶτε, ἂν ἔχουν αἱ μητροπόλεις ἐπισκοπαῖς· καὶ αὐτὸ τὸ ἐσημειώσωμεν παράνω. Τρίτον, ὁρίσετε ποῖοι λέγονται ὑπέρτιμοι μόνον καὶ ποῖοι ὑπέρτιμοι καὶ ἔξαρχοι· καὶ τοῦτο δὲν πολιτεύεται, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰ ἀραβικὰ τέτοια προνόμια δὲν εἶναι. Τέταρτον, τὸ τί τίτλον δίδει ὁ πατριάρχης τῶν μητροπολιτάδων· καὶ αὐτοὶ τέτοιον τίτλον δὲν ἔχουν, μόνον τοὺς γράφει ὅλους κοινῶς ἀδελφοὺς ἤγουν, ὁ δεῖνα μητροπολῖτα, ἀδελφὲ, εὐχὴ καὶ εὐλογία εἴη σοι καὶ τὰ λοιπά. Πέμπτον, τὴν τάξιν τῶν μητροπολιτῶν, πῶς εἶναι καὶ αὐτὸ, συγχισμένον εἶναι, διότι δὲν εὑρίσκονται ἀντάμα, μὰ ἂν εὑρεθοῦν, πάλιν ἀδιαφόρως ἔχουν τὴν ὑπόθεσιν, προτιμῶνται ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Ἔκτον, πῶς ἐλέγοντο πρῶτα αὐταῖς ἡ μητρόπολεις. Καὶ πρῶτον ἡ μητρό-

α. δῆλον οὖν ἀρκετὰς χρηματικὰς ἀπολαυάς·
β. τὸ σήμερον ἐντὸς τῆς Ἀλεξανδρείας;
γ. τοῦ 182 χειρογράφου.

πολις Τύρου, τῶρα ἀραβικὰ ὀνομάζεται Σούρ· καὶ ὁ νῦν ἀρχιερεύς της εὑρίσκεται εἰς τὴν Σιδῶνα, ἡ ὁποία τῶρα λέγεται Σάϊδα, καὶ ἦταν ἐπισκοπὴ τῆς Τύρου. Ἡ δευτέρα μητρόπολις εἶναι ἡ Βόστρα, ἡ πατρὶς τοῦ δικαίου Ἰὼβ, καὶ τῶρα λέγεται Χαυράνη. Τρίτη ἡ Ἔμεσα, καὶ τῶρα λέγεται Χαμούση. Τετάρτη ἡ Ἐπιφάνεια, καὶ τὴν σήμερον λέγεται Χαμά. Ἡ Τρίπολις, τὴν σήμερον λέγεται Σὰμ Τραπλουσή. Ἡ Βηρυττὸς μητρόπολις *. Ἡ Ἡλιόπολις, τὴν σήμερον λέγεται Μπαάλπεκ. Ἡ Σελεύκεια, τὴν σήμερον λέγεται Μαλούλα, ἔνθα εἶναι καὶ τὸ ἐξάκουστον μοναστήριον ἡ Σαϊδανάγια, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, κτίριον τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ· εἰς τὰ ρωμαϊκὰ δὲν ἐμάθαμεν τὸ ὄνομα αὐτῆς. Τὸ Παϊὰς, καὶ ἡ Ἄδανα, ἡ ὁποία ἦταν ἐπισκοπὴ τῆς Ταρσοῦ, καὶ τὴν σήμερον αὐτὴ ἔχει τὸ ὄνομα, ἡ Ταρσὸς δὲ εἶναι ἔρημη ἀπὸ χριστιανοὺς, ὅμως εἶναι εἰς αὐτὴν πέντε ἓξ φαμελίαι, ξένοι κύριοι. Εἶναι καὶ τὸ Ἔζροῦμι, ὅπου ἐλέγουντον ἡ Θεοδοσιόπολις, ὅπου εἶναι εἰς τὰ σύνορα τῆς Περσίας. Εἶναι καὶ Ἀκίσκα, καὶ αὐτὴ εἰς τὰ σύνορα αὐτῆς. Τὸ δὲ Χαλέπι. ὁποῦ τὴν σήμερον ἔχει ὄνομα ὑπὲρ ταῖς ἄλλαις μητροπόλεις, διὰ ταῖς πραγματείαις, καὶ λέγεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς Βέρροια, δὲν ἦτον ἀπὸ ταῖς μεγάλαις μητρόπολεις, ὅμως τὴν σήμερον ἔχει αὐτὴ τὸ μεγαλείτερον ὄνομα. Ἕβδομον, ἂν εἰς ὅλον τὸ πατριαρχεῖον τῆς Ἀντιοχείας εὑρίσκεται εἰς κανένα τόπον νὰ συντυχαίνουν ρωμαϊκὰ ** καὶ εἶναι εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Παϊασίου μία σκάλα ὀνομαζομένη Σκενδερόνα καὶ πέντε ἓξ χωρία εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀδάνου ξένοι κύριοι. Εὑρίσκονται καὶ εἰς τὸ Ἔζροῦμι μερικοὶ ὁποῦ συντυχαίνουν ρωμαϊκά· ὁ δὲ ἄλλος τόπος ὅλοι ἀραβικὰ μιλοῦσι».

Παρακάτω ἀριθμοῦνται ἐν477--78 σελίσιν οὕτως αὗται αἱ τοῦ θρόνου ἐπαρχίαι :

Βερροίας· ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Α' Συρίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς Ἱεραπόλεως Εὐφρατίας (γρ. Εὐφρατησίας).

Τύρου καὶ Σιδῶνος· ὑπέρ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας παραλίας.

Λαοδικείας· ὑπέρ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Θεοδωριάθος (δηλ. Θεοδωριάδος;)

Τριπόλεως· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Α' Φοινίκης.

Ἀμίδης· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Δ' Ἀρμενίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ πάσης Μεσοποταμίας.

Χαβρανίου· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Βόστρας Ἀραβίας.

Μεσηνῶν· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Β' Φοινίκης.

Χαμᾶ· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Β' Συρίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀπαμείας Συρίας.

Βηρυττοῦ· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Α' Φοινίκης.

Μπαγιάση· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Α' καὶ Β' Κιλικίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων μητροπολίτου Σελευκείας Ἰσαυρίας.

Ἰουλιουπόλεως· ὑπ. καὶ ἔξ. παντὸς ὄρους Λιβάνου.

Ἀκιάρ· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας ὄρους τοῦ Λιβάνου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων μητροπολίτου Ἄρκης.

Ἰανουπόλεως· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Β' Φοινίκης.

Σαητνάγιας· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης ἐπαρχίας Β' Φοινίκης.

Θεοδοσιουπόλεως· ὑπ. καὶ ἔξ. πάσης τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας.

Σημείωσις ἐμή·

Ἕως τὰ 1720 Ἀκιὰρ ἔγραφον καὶ ὄχι Ἀρκαδία. Χαμᾶς καὶ ὄχι Ἐπιφανείας, ἀλλὰ, κατ' εὐχὴν, Βερροίας ἔγραφον καὶ ὄχι Χαλεπίου.

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

* ἡ λέξις αὕτη γέγραπται χειρὶ τοῦ Χρυσάνθου.

** Ἀναλῶσιν ἑλληνιστὶ δῆ α δή.

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΣ Ι. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ

(συνέχεια ἀπό σελ. 204 καὶ τέλος)

Τὸ εὐκολώτερον ἔργον, τὸ βοηθοῦν τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πλησίον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνοχὴν δυνάμενον νὰ συντελέσῃ, πρέπει νὰ κριθῇ ἡ πρὸς τὴν τυπογραφικὴν ἐμπειρίαν ἐπίδοσις. Ἐργασία τοιαύτη, γινομένη μετ' ἐπιμονῆς, ἐπιμελείας καὶ ζήλου, βεβαιότατα ὑλικὰ κέρδη θέλει προσκομίσει εἰς τὸ μοναστήριον, ὅπου ἱδρυθήσεται τὸ τυπογραφεῖον, πείθονται δὲ, πεπείσμεθα, πάντων τῶν μοναστηρίων οἱ φιλόπονοι μοναχοί, ὅτι θαυμασιωτέρα χρησιμοποίησις τοῦ περισσεύοντος ἀπὸ δεήσεων, ὑμνωδιῶν καὶ τελετῶν ἱερῶν χρόνου ἀδύνατον νὰ θεωρηθῇ ἄλλη παρὰ τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν διάπλασιν τῆς καρδίας.

Πρό τινων ἐτῶν τὴν ἵδρυσιν ἀρτίου ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τυπογραφείου συνίστα τοῖς προκρίτοις ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ μοναχοῖς Ἀλεξάνδρῳ καὶ Χρυσοστόμῳ ὁ δείμνηστος πατριάρχης Ἰωακεὶμ Γ', πολλῷ δὲ πρὸ αὐτοῦ συνίστα τοῖς τοῦ Ἐσφιγμένου μοναχοῖς ὁ μακαρίτης Πενταπόλεως Νεῖλος, καλόγηρος ὢν τότε καὶ αὐτὸς ἐσφιγμενίτης. Εἶχον αὐτοὶ τὴν ὑπόνοιαν ὅτι, ἐντὸς τοῦ λεγομένου ρωσσικοῦ κοινοβίου εἶχον ἤδη συνεστημένον οἱ ρῶσσοι μοναχοὶ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος τυπογραφεῖον λαθρόβιον, διὰ τὸν φόβον τουρκικῆς ἐποπτείας τε καὶ ἐπηρείας κρυφίως ἐργαζόμενον· ἀλλ' οὐδεὶς ἡμῶν ἠγνόει ὅτι καὶ λιθογραφεῖον εἰς τὴν μονὴν ταύτην ὑπῆρχε πρὸ τοῦ 1875, καὶ φωτογραφεῖον, καὶ εἰδός τι σχολῆς τῆς ἱερᾶς ζωγραφικῆς, δῆλά γε δὴ τεχνῶν, ὧν ἡ ἐξάσκησις οὐδαμῶς ἀντέκειτο εἰς τὸν προορισμὸν τοῦ μοναχικοῦ βίου, καθῆκον ἔχοντος καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν πλησίον νὰ ὠφελῇ ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς.

Οἱ ὁσιώτατοι μοναχοὶ—τό γε νῦν οἱ Ἕλληνες—φρονοῦσιν ὅτι τῶν κανόνων καὶ τῶν θεσμῶν τοῦ μοναχικοῦ βίου αὐστηρῶς ἐπίσης, ἢ αὐστηρότερον ἡμῶν, ἀντείχοντο οἱ παλαιότεροι καλόγηροι. Ἐὰν ἀναδράμωμεν ἑκατὸν ἑξήκοντα ἔτη πρὸ τοῦ χρόνου τούτου, καθ' ὃν ζῶμεν, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι αὐτὴ ἡ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Λαύρα, προνοίᾳ Κοσμᾶ τοῦ ἐκ τῶν μοναχῶν αὐτῆς, ἵδρυσε τυπογραφεῖον, καὶ γινώσκομεν ἀπολυθεῖσαν ἐκ τοῦ ἁγιορειτικοῦ τούτου τυπογραφείου, τῷ 1759, τὴν «Ἐκλογὴν τοῦ Ψαλτῆρος». Τούτου τοῦ κοινωφελεστάτου λαυριωτικοῦ καθιδρύματος ἐλεεινά τινα λείψανα, τυπογραφικὰ στοιχεῖα κυρίως, ἐσώζοντο μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε διὰ φόβον ἢ τιμωρίας τινὸς ἀπὸ μέρους «τῶν κρατούντων» ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ἢ διὰ φόβον φορολογίας ἀνηλεοῦς, ἐξηφανίσθησαν καὶ ταῦτα, καθὼς ἀπὸ γερόντων λαυριωτῶν ἤκουσα πρὸ τεσσαρακονταετίας, ὅτε ἐζήτουν νὰ ἴδω ἀντίτυπον τοῦ Ψαλτῆρος. Ὅ,τι δ' ἐθεωρεῖτο τότε συνάδον πρὸς τὴν εὐεργετικὴν ἀποστολὴν τοῦ μοναχικοῦ βίου πρέπει 'να πιστευθῇ τοιοῦτο καὶ σήμερον.

Ἴσως οἱ διευθύνοντες τὰς ἱερὰς παρ' ἡμῖν μονάς, ἴσως οἱ συγκροτοῦντες τὸ πλήρωμα αὐτῶν εὑρίσκουσι τὰς ἄλλας ἐργασίας, χειρωνακτικάς τε καὶ μὴ τοιαύτας, ὑποδεεστέρας τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, καθαπτομένας τοῦ «μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος», τὸ ὁποῖον ἐνεδύθησαν, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπεβλήθησαν. Ἐὰν οὕτω φρονῶσιν, ἐπιτραπήτω 'να εἴπωμεν αὐτοῖς ὅτι οὐδεὶς αὐτῶν, τῶν τε νῦν καὶ τῶν προγενεστέρων, μηδ' αὐτοῦ τοῦ πολυγράφου Νικοδήμου ἐξαιρουμένου, νομίζει ἑαυτὸν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἴσους τοῦ ἐν ἁγίοις Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, οὗ καὶ πρὸ μικροῦ ἐμνήσθημεν, ἴσως τοῦ ὑπ' αὐτὸν ὁσιωτάτου πληρώματος. Ἀκούσωμεν λοιπὸν ἐν παραφράσει, διὰ τὸ εὐληπτότερον, τίνι τρόπῳ γράφει περὶ τῆς ἐπιφανεστάτης ταύτης τῶν βυζαντινῶν μονῶν. Ἀφοῦ γράφει περὶ τοῦ σχολείου τῶν γραμμάτων, χάριν τῶν μικρῶν παίδων, οὓς ἐδίδασκε (πρὸ τοῦ 820 δηλ.), ἀφοῦ μαρτυρεῖ ὅτι ἐντὸς τοῦ μεγάλου τούτου μοναστηρίου, διδαχθέντες καὶ μελετήσαντες, ἀνεδείχθησαν ἔξοχοι καλλιγράφοι καὶ ἱεροψάλται, ἀσματογράφοι καὶ ποιηταί, μελισταί τε καὶ ἀοιδοπόλοι, προστίθησι τὸ σήμερον ἐκπλῆσσον ἴσως τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν ἀποστολὴν τοῦ μοναχικοῦ βίου· «Ὁμοίως καὶ τῶν βαναύσων τεχνῶν αἱ μαθήσεις, σχεδὸν ὅλων, εὑρίσκοντο εἰς τοὺς μοναχούς· ἦσαν μεταξὺ αὐτῶν ὑφάνται, ῥάπται, σκυτοτόμοι, κατασκευασταὶ σκηνῶν (τζαδηριῶν), κτίσται, λειτουργοί, κανοποιοὶ (οἱ κατασκευάζοντες εἴδός τι πανεριῶν, ἢ τοιούτων τινῶν ἐκ καλαμιῶν), ἐπίσης δὲ οἱ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου σκεύη λειτουργικὰ κατα-

σκευάζοντες· ὅλους αὐτοὺς περιέκλειεν ὁ ἐπίγειος αὐτὸς οὐρανός». Καὶ τὸ μοναστήριον αὐτό, εἰς ὃ τόσαι τέχναι ἱεραὶ καὶ κοσμικαί, καὶ βάναυσοι ἀκόμη ἐδιδάσκοντο, ὁ ἱερώτατος Θεόδωρος «εὐπρεπέστατον χῶρον» —«ἀσεθαλῆ παράδεισον» ἀποκαλεῖ (βλέπε τὴν βιογραφίαν Θεοδώρου Στουδίτου ἐν 99 τόμῳ τῆς Ἑλλην. Πατρολογίας τοῦ Migne, ἰδίᾳ τὰς στήλας 273, 276). Εἰς τὸν ἐπίγειον λοιπὸν οὐρανὸν τοῦτον εἶχον εἴσοδον καὶ τόπον εἶχον οἱ σκυτοτόμοι καὶ οἱ λειτουργοί, καὶ οἱ ῥάπται, προμνηστευόμενοι δι' ἑαυτοὺς ζωὴν αἰώνιον, ὡς καὶ οἱ λογιώτατοι τῶν Στουδιτῶν.

Καὶ διδασκαλία ἄρα πατέρων ἁγίων, καὶ πόθος κοινὸς ζητεῖ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἑλληνικῶν —τό γε νῦν— μοναστηρίων ὑπὲρ ὠφελείας τῆς κοινωνίας, καὶ τὴν χρησιμοποίησιν ταύτην ἀρχόμεθα πραγματοποιοῦντες ἀπὸ τῆς μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη. Αἱ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἱεραὶ μοναὶ δύνανται ἵνα ἐξακολουθῶσιν εὐεργετοῦσαι τὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν κοινωνίαν, οἷς οἶδασι τρόποις, ὡς καὶ πρότερον, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπουσιν αἱ ζημιώσασαι τελευταῖον αὐτὰς ὀδυνηραὶ περιστάσεις. Ἐκ τῶν λοιπῶν, ὅσαι πλουτοῦσιν εὐμάρειαν ὑλικὴν θέλουσι κηρύξει καθῆκον αὐτῶν ἵν' ἀφιερώσωσι χρόνον πολὺν, καὶ χρῆμα πολὺ, καὶ πάσας αὐτῶν τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, πρὸς ὑποστήριξιν κοινωνίας ὑλικῶς ἀναξιοπαθούσης, ὑφισταμένης τὴν ἐπήρειαν κακοδαιμονίας, ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς, τῆς ἐκ τῶν γεγονότων καὶ τῆς ἐκ τῶν ὀθνείων καὶ ἀντευαγγελικῶν διδαχῶν. Τούτων ἡ ἄρσις, καὶ τῶν ποικίλων ἀναγκῶν καὶ παθημάτων ἡ θεραπεία κοινόν ἐστι καθῆκον πάντων ἡμῶν, ἰδιωτῶν καὶ ἀρχόντων, πλουσίων καὶ πτωχῶν, καὶ συστημάτων κοσμικῶν, ἀλλὰ καὶ συστημάτων ἱερῶν, ἅτινα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καὶ προφάσει πρέπει ἵνα θεωρήσωσιν ἑαυτὰ ἀποκεκομμένα ὅπωθεν τῆς κοινωνίας. Ὁ μακρὰν αὐτῆς ἑαυτὸν κρατῶν, ὁ μὴ συμμεριζόμενος τὰς τύχας αὐτῆς, ὁ μὴ θέλων ἵνα βοηθήσῃ καὶ τὴν ὑλικὴν αὐτῆς εὐπραγίαν καὶ ἀνάπτυξιν, ἀποτελεῖ τύπον ἐγωϊστοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνευρίσκομεν ἀκραιφνῆ τὸν τύπον τοῦ ἀχρείου δούλου, τοῦ ὁποίου τὴν καταδίκην (Ματθ. κε', 30) φοβερὰν ἐξεφώνησεν ὁ Θεάνθρωπος.

Μ. Ι. Γ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐκκλησίαι παλαιοσύρων. — Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ, 18 μεσοῦντος, ὁ σεβασμ. τοποτηρητὴς, ἀνελθὼν εἰς Σταυροδρόμιον, ἀπέδωκεν εἰς τὸν μακαριώτατον πατριάρχην τῶν σύρων κ. Ἠλίαν Β' τὴν γενομένην ἡμῖν ἐπίσκεψιν, γενόμενος δεκτὸς μετὰ πολλῶν ἐνδείξεων ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς. Ὁ μακαριώτατος κ. Ἠλίας μεταβαίνει εἰς Παρισίους, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἐδόθησαν δ' αὐτῷ αἱ ἀπαιτούμεναι συστατικαὶ γραφαί.

Μ. τοῦ Γ. Σχολή. — Ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἡ εἰς τὴν πατριαρχ. Μ. τοῦ Γένους Σχολὴν εἰσαγωγὴ ὡς καθηγητῶν τῆς μὲν χημείας τοῦ ἐλλογίμου κ. Ἀλ. Ἰατροπούλου, διδάκτορος τῆς ἐν Λωζάνῃ σχολῆς, τῶν δὲ μαθηματικῶν τοῦ ἐλλογίμου κ. Α. Καρούσου, διδάκτορος τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, ἀμφοτέρων ὄντων τελειοδιδακτῶν τῆς Μ. Σχολῆς, ἐκ τῶν ἀρίστων.

Ἐκκλησίαι Θράκης. — Συνεστήθη τῷ εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἀφικομένῳ πανιερ. μητροπολίτῃ Μετρῶν καὶ Ἀθύρων κ. Ἰωακεὶμ, ὑποβαλόντι πρότερον τῇ ἱ. Συνόδῳ παραίτησιν, ὅπως ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, χρήζουσαν τῆς ἐκεῖ παρουσίας τοῦ μητροπολίτου αὐτῆς.

Ἑλληνικαὶ κοινότητες ἐν Ρωσσίᾳ. — Ἀνεχώρησεν εἰς Ταγανίωον, διατρίψας ἐπί τινας ἡμέρας ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ὁ προϊστάμενος τῆς ἑλληνικῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κοινότητος πρωθιερεὺς κ. Σάβας Παρίσης, ἐκ τῶν δοκίμων τελειοδιδάκτων τῆς ἐν Ξυλοπόρτῃ λίαν εὐδοκίμως ἐργασθείσης ἄλλοτε κεντρικῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς, καὶ προλύτης τῆς θεολογικῆς ἀκαδημίας τοῦ Κιέβου. — Διατρίβει παρ' ἡμῖν ἔτι ὁ προϊστάμενος τῆς ἑλληνικῆς ἐν Ὀδησσῷ κοινότητος ἀρχιμ. κ. Σιλβέστρος Καμοντίδης.

Κοινότητες ἑλλην. ἐν Ρουμανίᾳ. — Ἐπανελθὼν ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Μιτυλήνης ἀνεχώρησεν εἰς Βουκουρέστιον ὁ πανοσλγ. ἀρχιμ. κ. Τιμόθεος Εὐαγγελινίδης, προϊστάμενος τῆς ἑλλην. αὐτόθι κοινότητος. — Ἐπίσης ἀπῆλθεν εἰς Βουκουρέστιον, προσκληθεὶς ὡς σχολάρχης τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς σχολῆς, ὁ πρὸ πενταετίας ἐν τῇ θεολογικῇ σχολῇ Χάλκης τὰς σπουδὰς αὐτοῦ συμπληρώσας ἐλλογιμ. κ. Δημήτριος Μπανές.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Ἐκκλησίαι Μακεδονίας.—Διέτριβεν ἐν Θεσσαλονίκῃ, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ παρόντος μηνός, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Μελενίκου κ. Παρθένιος.—Ἐκ Κερκύρας ἀφικόμενος ὁ πανιερ. μητροπολίτης Δυρραχίου καὶ Γκόρα-Μόκρας κ. Ἰάκωβος ἀνεχώρησε τῇ 16 αὐγούστου μηνὸς εἰς Κορυτσὰν, ὡς ἔξαρχος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, πρὸς διοίκησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης παροικίας, ἐφ' ὅσον ἡ εἰς Κορυτσὰν ἐπάνοδος τοῦ κανονικοῦ μητροπολίτου κ. Γερμανοῦ θεωρεῖται ἀδύνατος.

Ἅγιον Ὄρος.—Ἀνεχώρησε πρὸ μηνὸς σχεδὸν ἐξ Ἁγίου Ὄρους εἰς Θεσσαλονίκην, βραχὺν χρόνον διαμείνας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἱερῶν μονῶν, ὁ σεβ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος.

ΕΚΚΛΗΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἀφίκετο εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐν ἀρχαῖς τοῦ μηνὸς τούτου, διελθὼν πρότερον δι' Ἀθηνῶν, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Λεοντοπόλεως (ἑδρεύων ἐν Ζαγαζίκ) κ. Χριστοφόρος Δανιηλίδης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ὀρφίκια πατριαρχ. αὐλῆς. Ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανὸς, τιμῶν τὰς εἰς τὴν ἐπιστήμην πεντηκονταετεῖς ὑπηρεσίας, καὶ τὸν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου ἔργῳ τε καὶ λόγῳ ἐπιδειχθέντα ζῆλον τοῦ τε Μ. χαρτοφύλακος κ. Μανουὴλ Ι. Γεδεὼν καὶ τοῦ νομοφύλακος τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Μιλτιάδου Γ. Καραβοκυροῦ, ὠνόμασε τὸν μὲν πρῶτον ὑπομνηματογράφον, τὸν δὲ δεύτερον μέγαν ῥήτορα τῆς ἁγιωτάτης ἀποστολικῆς πατριαρχικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων.

Ἀπενεμήθη ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κ. Δαμιανοῦ ὁ σταυρὸς τῶν ἱπποτῶν τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς τὸν ἔξοχ. ἀρχηγὸν τῆς ἐνταῦθα στρατιωτικῆς Ἑλληνικῆς ἀποστολῆς συνταγματάρχην κ. Γ. Κατεχάκην, καὶ εἰς τὴν ἐρίτιμον αὐτοῦ σύζυγον κ. Χρυσῆν—ἐπίσης εἰς τὴν σεβαστὴν δεσποιναν (ἐν Κρήτῃ) κ. Μαρίαν Α. Καλοκαιρινοῦ—εἰς τὴν ἔλλογ. θρεσποινίδα κ. Μαρίαν Ζ. Θειακάκη, βραβευομένης τῆς εὐσεβείας αὐτῶν καὶ τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Σιὼν ἀφοσιώσεως.

Ἀφίκετο κατ' αὐτὰς εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν ὁ ἄλλοτε χρηματίσας γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐκεῖσε καὶ πρὶν τούτου διερμηνεὺς παρὰ τῇ ἐνταῦθα βασιλικῇ Ἑλληνικῇ Πρεσβείᾳ ἀξιότιμος κ. Γ. Τσορμπατζόγλους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔκτακτον δικαστήριον.— Ἐκπληρώσας τὸ καθῆκον αὐτοῦ, ὡς μέλος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐκτάκτου ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου, ὁ πανιερ. ἐπίσκοπος Πολιανῆς καὶ Βαρδιωριτῶν κ. Φώτιος Παγιώτας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν καθέδραν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ περὶ τὰ τέλη σχεδὸν τοῦ παρελθόντος αὐγούστου.

Τὸ ὑπὲρ τῶν ὑποτρόφων τῶν ἄρτι συνιστωμένων ἐνταῦθα **Διδασκαλείων ἀνθύλλιον,** διανεμηθὲν ἐντὸς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κπόλεως καὶ εἰς τὰ πλησιόχωρα μέρη τῶν μητροπόλεων Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων, ἀπήνεγκε μέχρι 1700 λιρῶν, κατατεθεισῶν εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου εἰργάσθησαν ἐκθύμως αἱ δεσποινίδες τῆς Διδασκαλικῆς Ἑνώσεως, Σταυροδρομίου (ἧς πρόεδρος ὁ ἔλλογ. κ. Φ. Σαμπανίδης), καὶ τοῦ Ἀγαθοεργοῦ Συλλόγου τῶν Ἑλληνίδων, Φαναρίου (προεδρευομένου ὑπὸ τῆς ἐλλογίμου διδασκαλίσσης Θεογν. Θεοδοσιάδου), κατ' ἐντολὴν τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπῆς, διαβιβασθεῖσαν εἰς ἀμφότερα τὰ σωματεῖα διὰ πιττακίου τοῦ σεβασμ. τοποτηρητοῦ.

Θρησκευτικὰ ἀναγνώσματα τῆς «Ἀναγεννήσεως», ἧς τὴν ἔκδοσιν ἀνηγγείλαμεν πρὸ μικροῦ, τύποις ἐξεδόθησαν **τὰ** φυλλάδια τῆς 1 καὶ τῆς 15 σεπτεμβρίου, περιέχοντα ὕλην χρησιμωτάτην εἰς πάντα χριστιανὸν, μάλιστα τὸν ὀρθόδοξον Ἕλληνα, καὶ κυρίως εἰς τοὺς ἐν ἐνορίαις, πόλεων καὶ χωρίων, ἱεραπτεύοντας. Σὺν τῷ νέῳ τούτῳ περιοδικῷ τρία ἀριθμοῦμεν ἐν Κπόλει θρησκευτικὰ περιοδικὰ ἀναγνώσματα· ἐφ' ὅσον δ' εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν εὑρίσκονται οἱ διὰ γραφίδος καὶ χρηματικῶς ὑποστηρίζοντες αὐτὰ, ὅσον περισσότερα ὑπάρχουσι περιοδικὰ τοιαῦτα, τόσον ἡ ὠφέλεια μεγαλητέρα, ἐὰν κατορθώσωσιν οἱ χειριζόμενοι τὴν γραφίδα νὰ καταβιβάζωσι τὰς ὑψηλοτέρας ἐπιστημονικὰς θεωρίας καὶ τὰς δυσληπτοτέρας τῶν ἐννοιῶν εἰς τὸ λαϊκὸν ἐπίπεδον, οὐχὶ δὲ νὰ ζητῶσι ν' ἀναβιβάσωσι τὸν λαὸν εἰς διδάγματα, ἀκατανόητα εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ κατάστασιν. Τόσον εὐρωστοτέρα θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς θέλει ἀποβῇ ἡ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ κοινωνία, ὅσον προθυμότερον καὶ γενναιότερον ὑποστηρίζει ὑλικῶς τὰς ἐκδόσεις ἠθικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀναγνωσμάτων, εὐπρόσωπος ἀπέναντι τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου παρισταμένη· τοιαύτη δ' ἀδύνατον νὰ θεωρηθῇ ἐκείνη, ἥτις ἀνέχεται νὰ πολλαπλασιάζωνται ρυπαρογραφικαὶ ἐκδόσεις, διαφθείρουσαι καρδίας, ἀνάγκην ἐχούσας σοβαροῦ στηρίγματος εἰς τὴν ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ σταδιοδρομίαν αὐτῶν. Διὰ ταῦτα, θερμῶς προσαγορεύομεν τὴν ἐμφάνισιν καὶ τῆς «Ἀναγεννήσεως» καὶ τῆς «Κοινῆς Διδαχῆς» καὶ συνιστῶμεν αὐτὰς εἰς πάντας πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ πρὸς ὑλικὴν ὑποστήριξιν.

ΕΤΟΣ ΛΘ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 27

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη

λίρα τουρκικαὶ 2, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους Γ. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

Η ΕΝΕΡΓΟΣ ΑΡΕΤΗ

— Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.

Ἰδοὺ τί ἐβροντοφώνησεν ὁ Διδάσκαλος τῆς ἰδανικῆς ἠθικῆς πολιτείας, ὁ Χριστός, ὅταν, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν, «καταβὰς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ» ἔνθα συνεκεντρώθη «πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος».

Εἰς τὰς δύο ταύτας γραμμὰς ὄντως δύναται νὰ συνοψισθῇ τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἡ ὁποία κατ' αὐτὸ τὸ ῥῆμα τοῦ Κυρίου «ἦλθε πληρῶσαι» τὸν ἀρχαῖον νόμον, τὴν Μωσαϊκὴν διδασκαλίαν.

Τί ἐδίδαξεν ἐκείνη; οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ τὴν ἄρνησιν, τὴν ἀποχήν, τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τοῦ κακοῦ. Ὁ μὴ φονεύσας, ὁ μὴ μοιχεύσας, ὁ μὴ ψευδομαρτυρήσας εἶναι κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, τὸν ἀτελῆ, ὁ ἐνάρετος. Κατὰ τὸν Χριστόν, τὰ στοιχεῖα ταῦτα τὰ ἀρνητικὰ δὲν ἀποτελοῦσι τὴν ἀρετήν. Κατὰ τὸν Χριστόν, ἡ ἀρετὴ εἶναι μία ἐνεργὸς ἰδιότης, μία ζῶσα ὕπαρξις ἐδραζομένη ὄχι εἰς τὴν ἄρνησιν, ἀλλὰ εἰς τὴν μετάδοσιν, ὄχι εἰς τὴν ἀποχήν, ἀλλ' εἰς τὴν συνδρομήν, εἰς τὴν ἐνεργὸν συμπάθειαν.

Κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἀντίληψιν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῶσι πολλοὶ ἐνάρετοι. Πᾶς, ὅστις δὲν προέβη εἰς τὴν διάπραξιν ἁμαρτήματος, εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν ἀδικίας εἶναι καὶ ἐνάρετος; Βεβαίως ὄχι, διότι οὐχὶ σπανίως τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν ἀδικίαν καὶ τὸ ἔγκλημα ὄχι τόσον τὸ μῖσος κατὰ τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ ἐγκλήματος, ὅσον ὁ ἐνυπάρχων φόβος, ὅτι τὸ κακὸν ἤθελεν ἀποκαλυφθῇ καὶ ὅτι ἡ τιμωρία καὶ ἡ κοινωνικὴ κατάκρισις θὰ ἐπακολουθήσωσι τὴν ἀποκάλυψιν.

Ὑπάρχουν πολλοὶ ἐνάρετοι ἐξ αἰτίας τοῦ φόβου τούτου, ἂν δὲ ὁ φόβος αὐτὸς πρὸς στιγμὴν παρήρχετο, δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ βυθίσωσι τὰς χεῖράς των εἰς τὸ αἷμα, τὴν αἰσχροκέρδειαν, τὴν ἀτιμίαν.

Ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ παρουσιάζεται ὡς τελειοτέρα λυδία λίθος τῶν ψυχῶν καὶ τῶν χαρακτήρων. Δὲν κηρύσσει χρυσὸν τὸν ἀρνητικῶς ἐνάρετον, ἀλλὰ τὸν θετικῶς καὶ ἐνεργῶς τοιοῦτον, ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος πράττει πᾶν ὅ,τι θὰ ἤθελε νὰ τῷ κάμωσιν οἱ ἄλλοι εἰς τὴν

ἰδίαν περίστασιν. Ἡ χριστιανικὴ λοιπὸν διδασκαλία θέτει εἰς κίνησιν τὰς ψυχάς, ὅπως διαρκῶς ἐνεργῶσι τὸ ἀγαθὸν διὰ τοὺς ἄλλους, διότι τὸ ἀγαθὸν ἐπιθυμεῖ παρὰ τῶν ἄλλων ἑκάστη ψυχή.

Καὶ τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γίνεται μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ τῆς ἀποδόσεως, διότι τότε ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν ἀποτελεῖ ἀρετὴν ἀλλ' ἁπλῶς ἐμπορίαν, εἶναι κἄτι τὸ ταπεινὸν καὶ εὐτελές, τὸ ὁποῖον καὶ καυτηριάζει ὁ Κύριος:

«Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι» καὶ περαιτέρω: «καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοί, ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα».

Ἡ τοιαύτη ἀντίληψις τῆς ἀρετῆς, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ μίαν ἰδιάζουσαν καὶ χαρακτηριστικὴν εὐγένειαν, μᾶς σώζει ἐν ταὐτῷ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων πικριῶν καὶ τῆς φοβερωτέρας διαψεύσεως, τὴν ὁποίαν δοκιμάζει ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ἐκ τῆς ἀγνωμοσύνης. Κάθε πρὸς ἡμᾶς ἀδίκημα τὸ καθιστᾷ πικρότερον ἡ σκέψις, ὅτι εἶναι μία ἀντίστροφος πληρωμὴ ἀγαθοῦ τινος, τὸ ὁποῖον παρ' ἡμῶν προσηνέχθη εἰς ἄλλους. Ἀλλ' ὅταν τὸ ἀγαθὸν ἐκεῖνο ἐγένετο ἄνευ ὑστεροβούλου σκέψεως πρὸς πληρωμὴν δι' ἄλλου ἀγαθοῦ, ὅταν ποιά τις γενναία ἡμῶν πρᾶξις ἐγένετο ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτὴν καὶ οὐχὶ διὰ τὴν ἀντιμισθίαν της, τότε θ' ἀδιαφορῶμεν πρὸς πᾶσαν ἀγνώμονα ἀντενέργειαν καὶ θὰ ἐκπληττώμεθα λίαν εὐαρέστως εἰς πᾶσαν αὐτοπροαίρετον τῆς εὐγνωμοσύνης ἐκδήλωσιν.

Ἀλλ' ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἠθικοῦ τούτου κανόνος, ἐν τῇ γενικεύσει τῆς θείας ταύτης ὑποθήκης ἔγκειται ἡ χαρὰ ἡ ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης, ἡ εὐδαιμονία ἡ ἐκ τῆς ἀσφαλείας, ἡ ἄνεσις ἡ ἐκ τῆς γαλήνης. Διότι ἂν πάντες κάμνουν πρὸς τοὺς ἄλλους ὅ,τι θὰ ἤθελον οἱ ἄλλοι νὰ κάμωσι πρὸς αὐτοὺς τί θὰ συμβῇ τότε; Θὰ φροντίζωμεν μὲν περὶ τῶν ἄλλων καὶ μόνον ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι θὰ φροντίζωσι περὶ ἡμῶν. Εἶναι δέ τις πολὺ ἀσφαλέστερος, ὅταν ἐμπιστευθῇ τὴν ἀσφάλειάν του εἰς πολλοὺς ἀφωσιωμένους φύλακας καὶ προστάτας παρὰ εἰς ἕνα καὶ μόνον: ἑαυτόν.

Μίαν ἀπέραντον λοιπὸν ἀλληλεγγύην συνιστᾷ εἰς τὸν κόσμον ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη ὄχι μόνον δὲν ἐγήρασε μετὰ δεκαεννέα αἰῶνας, ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς, βλέπομεν, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης, κουρασθεῖσα μετὰ πολλὰς προσπαθείας ἀγόνους νὰ εὕρῃ ἀλλαχοῦ τὴν εὐδαιμονίαν της, ἐπανέρχεται εἰς τὴν νομοθεσίαν τοῦ σαφοῦς Ναζωραίου, ἀνάγουσα τὴν ἀλληλεγγύην ὡς τὸ σύμβολον τῆς σωτηρίας καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν λαῶν.

Ἐπανέλθωμεν λοιπὸν εἰς τὴν διδασκαλίαν ταύτην καὶ ἂς ἀξιωθῶμεν τοῦ ὑψηλοῦ τίτλου τοῦ ἐναρέτου, ὄχι μόνον ἀπέχοντες ἀπὸ τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλ' ἀφιερούμενοι εἰς τὴν ἐνεργὸν συμπάθειαν καὶ ἀγαθοεργίαν, ἥτις καὶ μόνη εἶναι ἡ τελεία ἀρετή.

Ἀπολογητής

ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ

Πολλὴν ἀπαιτεῖ προηγουμένως μὲν ἀνίχνευσιν πηγῶν πολλῶν, εἶτα δὲ μελέτην αὐτῶν ἐμβριθῆ ἡ ἀνασκοπὴ τῶν ἐργασιῶν τῶν πρὸ ἡμῶν γενεῶν περὶ τῆς συντάξεως τῶν νόμων, οἵτινες ἔμελλον, κατὰ θείαν ἀνοχήν, ἵνα περιέπωσι καὶ διευθύνωσι τὰς ἐκφάνσεις τῆς ἐθνικῆς, ὡς εἰπεῖν, ζωῆς, σῴζοντες τὴν ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν ὕπαρξιν τῶν ὀρθοδόξων τῶν πνευματικῶς ὑποκειμένων τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινοπόλεως· Ἐμὸν καθῆκον φρονῶ τὴν τῆς πρὸς τοῦτο χρησιμευούσης ὕλης συνάθροισιν ἀπὸ χειρογράφων μαρτυριῶν καὶ μαρτυριῶν τῶν ἀπὸ στόματος, ἵνα ταύτας συνδυάζοντες εὕρωμεν τ' ἀληθὲς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πλησιάσωμεν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Καὶ τὰ μὲν πρὸ τοῦ 1821 λείπω, τό γε νῦν, ἄρχομαι δὲ τῆς ἔκτοτε ἱστορίας τῶν προπαρασκευῶν πρὸς διανανονισμὸν τῶν καθ' ἡμᾶς κοινῶν πραγμάτων. Ἐζητοῦντο λοιπὸν ἔκτοτε θε-

σμῶν καὶ κανονισμῶν ἀνασκαφαὶ καὶ διορθώσεις, ἕως οὗ βαθμηδὸν, καταγγέλλοντες καὶ καταδιώκοντες οἱ μὲν τοὺς δὲ, καὶ τὴν τῶν παλαιῶν καὶ λησμονημένων νόμων ἀφήσαντες ἀνασκαφὴν, εἰς κατασκαφὴν προεχωρήσαμεν καθεστῶτος, καλῶς κειμένου, ἀλλ' οὐ καλῶς ἑρμηνευομένου· τοῦτο δὲ δι' ἀνθρωπίνας ἀδυναμίας, ἀφ' ὧν οὐδέποτε θέλομεν ἀπαλλαγῆ.

Ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου τοῦ 1821 καὶ κατὰ τὰ ἕξ ἢ ἑπτὰ ἔτη τὰ μετὰ ταῦτα, λόγος οὐδεὶς ἠδύνατο ἵνα ριφθῇ πρὸς κοινὴν συζήτησιν περὶ συντάξεως, ἢ μεταβολῆς παλαιῶν καὶ νέων νόμων, ἡ πάντων δ' ἐνέργεια κατέτεινεν εἰς σωτηρίαν τοῦ ὑπάρχοντος, ἣν ἀπεξεδέχοντο οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ πάπποι ἀπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν τὴν διοίκησιν ἐμπεπιστευμένου τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας Κωνσταντινοπόλεως. Ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν ἄνθρωποι, τὸν αὐτὸν περιβεβλημένοι χοϊκὸν καὶ δερμάτινον χιτῶνα τῆς ἀτελείας, περιστιχοιζόμενοι δὲ, κατὰ τὸ πλεῖστον, ὑπὸ ἀνθρώπων, οἳ, ἀνευθύνως ἐπιδρῶντες ἐπὶ τοῦ πατριάρχου, τὸ συμφέρον τὸ ἴδιον ἐπεδίωκον, περιέπιπτον δ' εἰς ἀκούσια σφάλματα πολλάκις, ζημιοῦντα τὸ κοινὸν, ἢ τὰ κοινὰ ταμεῖα. Κατὰ τὸ 1821, ἡ φοβερὰ λαίλαψ ἐξερρίζωσεν ὁλοκλήρους ἐπιφανεῖς οἰκογενείας, αἵτινες, ἕνεκα τῆς ἐξαιρετικῆς αὐτῶν πολιτικῆς περιωπῆς, ἠδύναντο ἵνα συντελῶσιν εἰς εὐόδωσιν καὶ λύσιν ἐθνικῶν τινῶν ὑποθέσεων καὶ ζητημάτων, ἠδύναντο ἵνα προετοιμάζωσιν εὐμενεῖς ὑπὲρ ἡμῶν διαθέσεις τῶν κοσμικῶν ἀρχόντων. Ἐπιφανῶν οἰκογενειῶν ἐξέκοψεν ἡ λαίλαψ ἐκείνη τοὺς ἀκρέμονας, καὶ τούτων, οἱ μὲν μετέστησαν εἰς τὸν ἄλυπον βίον, οἱ δὲ ἀπεστάλησαν εἰς ἐξορίαν, εἰ δέ τινες τούτων ἐπέστρεψαν, εὗρον ἐν Φαναρίῳ δεδημιουργημένην ἄλλην κοινωνίαν φαναριωτικὴν, ὑποκατασταθεῖσαν εἰς τὸν τόπον τῆς προτέρας, ἀποθανούσης, ἢ ἐκσφενδονισθείσης ἀλλαχοῦ.

Ἡ φιλοχρηματία, ἡ «Σπάρταν ὁλέσασα», κατὰ τὸν παλαιὸν χρησμὸν, ὤθει βεβαίως εἰς ἐπιμέμπτους πράξεις πάντοτε, συχνάκις εἰς παρανομίας. Καὶ ὁ τῷ 1821 ἐκλεγεὶς Εὐγένιος, καὶ ὁ τῷ 1822, μετὰ τὸν Εὐγενίου θάνατον, Ἄνθιμος ὁ Βδελλᾶς, καὶ ὁ μετὰ τοῦτον, παυθέντα τῷ 1824, πρὸς αἶσχος τοῦ κλήρου γενόμενος Χρύσανθος ὁ ἀπὸ Σερρῶν, κακῶς ἐπολιτεύθησαν, ἐπιτρέψαντες εἰς τοὺς καὶ τὰς περὶ αὐτοὺς τὴν λεπλασίαν τῶν κοινῶν. Ἤσκησαν δὲ παγκάκιστα ταύτην, ἐπὶ μὲν Ἀνθίμου ὁ παραδυναστεύων Δέρκων Ἱερεμίας, ὁ ἐκ Καλύμνου, ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀγαθαγγέλου, κατὰ κακὴν ἡμῶν τύχην, ὁ βούλγαρος Βασιλάκης, ὁ κοινότερον λεγόμενος τουρκοβασίλης, ὁ καὶ σπουδαιοτάτας σελίδας ἀποκόψας ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κωδήκων. Οἱονδήποτε παραδυνάστην, ἄφρονα ἢ σωφρονοῦντα, τυραννικὸν ἢ πολυμήχανον ἀποδεικνυόμενον, ὁ πατριάρχης ἀνεχόμενος, καὶ μὴ θέλων ἵν' ἀποτρέψῃ ἀπὸ κλοπῶν καὶ νοσφισμῶν, ἐπέσυρεν ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν κοινὴν δυσμένειαν, καὶ τυραννικὸς μὲν ἐκηρύττετο καὶ ὡς τοιοῦτος ἀπεπέμπετο ὁ πατριάρχης, οἱ δὲ παραδυνάσται ἀπήρχοντο, τὰ θυλάκια ἔχοντες ἐξωγκωμένα ἀπὸ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, τὰ χρήματα σκορπίζοντες εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους, διότι οὐδὲ ἠδύναντο βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, «ἐπεὶ τιμὴ αἵματος» ἦταν πάντοτε. Ἅπαξ ἐξωρίσθη καὶ μία παραδυναστεύουσα· ἀλλὰ τὴν εὐθύνην τῶν παρανομιῶν ἐπέγραψαν δικαίως εἰς τὸν πατριάρχην.

Τοιαῦταί τινες ἀταθαλίαι γενήσονται γνωσταὶ ὅταν ἐκδοθῶσι, σὺν Θεῷ, αἱ «Ἀληθεῖς Ἱστορίαι» —χειρόγραφα πολύτιμα, ἅτινα πολλὰ θέλουσι διδάξει καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας καὶ τοὺς συγκαλύπτοντας τὴν ἀλήθειαν.

Ἀπὸ τοῦ χειρογράφου τούτου μανθάνομεν ὅτι, πρὶν ὑποβάλωσι τῷ σουλτάνῳ Μαχμούτῃ Β' τὴν ἀναφορὰν τῆς τοῦ Ἀγαθαγγέλου παύσεως οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρόκριτοι λαϊκοὶ, συνεσκέψαντο πάντες περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἠδύναντο ἵνα ἀπογυμνώσωσι τὴν φοβερὰν πατριαρχικὴν τυραννίδα, μᾶλλον δὲ τρικέφαλον Ὕδραν τῆς τυραννίδος, ἀπὸ τῆς ἰσχύος, ἣν καὶ μετὰ τὰς σκηνὰς τοῦ 1821 ἤρξατο ἵνα περιβάλληται ὁ πατριάρχης· εἶχεν ἀναφανῇ τότε καὶ Στέφανος ὁ Βογορίδης, ἐπανελθὼν ἐκ τῆς εἰς Πετρούπολιν πρεσβείας, μέγα κῦρος παρὰ τοῖς τούρκοις κτησάμενος, καὶ ἔκτοτε μεῖζον παρὰ τοῖς ἐν Φαναρίῳ κληρικοῖς καὶ λαϊκοῖς, καὶ συνήχθησαν περὶ αὐτὸν οἱ κατ' Ἀγαθαγγέλου δυσηρεστημένοι. Τούτων γινώσκομεν, ὡς ἐκ τῶν ἐπωνύμων, καὶ ὡς ἀρχηγέτας οἰκογενειῶν ἐπισήμων νεοκατασκευάστων, τὸν χατζῆ Χάνναν Φάχρην, ἑλληνοαρμένιον, ἀληθῆ χριστιανὸν, τὸν Ἀλέξανδρον Φενερλῆν, τὸν Δημήτριον Ζαφειρόπουλον, τὸν Κωνσταντῖνον Ἰωάννου Ἰπλικτζῆν, ἐξ

οὗ γινώσκομεν τοὺς ἀπογόνους· Ἰωνίδας, τὸν Μανωλάκην Καμάραν, καίτοι πολλοὶ ἦσαν ὁμόφρονες. Ὧν λογιώτερος ὁ πρώην «μέγας γραμματικὸς» τοῦ Πατριαρχείου Γεώργιος Ἀφθονίδης, ὁ ἐκ Βρυούλων (Κλαζομενῶν) τῆς Ἰωνίας. Αὐτὸς ἦν ὁ ὑποστηρίζων τὸ μετὰ τὸ 1770 διοικητικὸν τῆς Ἐκκλησίας σύστημα, τῆς ἀμέσου διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ λαϊκῶν, τὴν ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου μισθοδότησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τὴν ἀφαίρεσιν ἀπ' αὐτοῦ πάσης διαχειρίσεως ἐθνικοῦ χρήματος, τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ μικτῆς ἐπιτροπείας ἐξ ἀρχιερέων καὶ λαϊκῶν. Ἐζήτουν οἱ πρόκριτοι τότε ταῦτα.

Ἐζήτουν δὲ καὶ τὸν κληρικόν, ὃς ἤθελε δεχθῇ θεσμοὺς τοιούτους, ὧν ἡ πραγμάτωσις καὶ ἐφαρμογὴ καὶ τὸν πατριάρχην ἀπὸ μομφῆς σφετερισμοῦ καὶ ἀνελεήμονος διαχειρίσεως τῶν κοινῶν χρημάτων ἤθελεν ἀπαλλάξει, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν ἀπὸ σκέψεων καὶ ἐπισκέψεων πρὸς εὕρεσιν ἀλλεπάλληλον καὶ πρὸς ἐπάλληλον ἐκλογὴν καὶ πτῶσιν πατριαρχῶν. Ἐνόμισαν ὅτι εὗρον τὸν κατάλληλον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κούφου καὶ πρὸς συγγραφὰς ἀσχολουμένου μόνον Κωνσταντίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ. Δεχθεὶς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τοὺς συνταχθέντας ὅρους καὶ θεσμοὺς τῆς τῶν κοινῶν διοικήσεως καὶ τούτους ὑπογράψας, ἀνεδείχθη πατριάρχης, ἀλλ' ἀμέσως, ἐπιορκήσας, παρεβίασεν αὐτοὺς ἀσυστόλως, ἐπέτρεψε δ' εἰς τὸν γραμματικὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον Φωτιάδην καὶ τὸν αὐτοῦ συμπένθερον Βογορίδην να καταλήζωνται τὰ κοινά, κλέπτοντες ἀναφανδόν, καὶ ἐν λεηλασίᾳ τῶν κοινῶν χρημάτων ἐπωάζοντες ἑαυτοὺς μεγάλους ἄνδρας καὶ προκρίτους τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κατ' αὐτῶν καὶ πρὸ πάντων κατὰ τοῦ ἐπιορκήσαντος Κωνσταντίου γογγυσμὸς ἦν δίκαιος, συνέπεια δ' αὐτοῦ ἐπῆλθεν ἡ παῦσις τοῦ πατριάρχου, κρατοῦντος ἅμα καὶ διέποντος, παρανομώτατα, δύο θρόνους ἀρχιεπισκοπικούς· Εἰσήχθη πατριάρχης ἀντ' ἐκείνου ὁ πρώην Τορνόβου Κωνστάντιος Β', ἀλλ' ἡ λεηλασία τῶν κοινῶν διεξήγετο νῦν ὑφ' ἑτέρου λαϊκοῦ, καὶ ἡ κατὰ τῆς πατριαρχικῆς τυραννίδος κραυγὴ ἐξηκολούθει δικαίως· Εἰσήχθη ὁ Γρηγόριος ΣΤ', παραδυνάσται δ' αὐτοῦ ὑπὲ μορφὴν προστατῶν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων ἦσαν ὁ μέγας λογοθέτης Νικόλαος Ἀριστάρχης καὶ Σωτήριος ὁ Καλλιάδης, αὐτοὶ διοικοῦντες καὶ πάντα πράττοντες, καὶ λεηλατοῦντες.

Δικαία λοιπὸν ἀπεδεικνύετο μεθ' ἡμέραν ἡ δυσφορία πάντων ἐπὶ ταῖς παρανομίαις, ἐπὶ τῇ λεηλασίᾳ τῶν κοινῶν χρημάτων, γενομένη, δυστυχῶς, ὑπ' ἐκείνων, ὅσοι διετέλουν φωνασκοῦντες ἐναντίον τῆς πατριαρχικῆς αὐθαιρεσίας. Ὁ γογγυσμὸς καὶ ἡ δυσανασχέτησις τῶν λαϊκῶν ἐξερράγησαν μετὰ τὸν ἄδικον καὶ ἀνέλπιστον θάνατον τοῦ πατριάρχου Μελετίου τοῦ ἀπὸ Κυζίκου, φοβερὰ δὲ ἡ κατακραυγὴ λαϊκῶν κατὰ κληρικῶν, ἐπιζήμιος ἡ μεταξὺ τούτων κ' ἐκείνων διάστασις. Ὁ θάνατος ἐπῆλθε τῇ 25 νοεμβρίου 1845, ἀλλὰ πρὸ δύο ἐτῶν ἡ διάστασις, ἐκραγεῖσα ἀπειλητική, ἦν ἐπόμενον να τεραστοκτίσῃ κατάστασιν λυπηράν· Τῇ 21 μαρτίου, τοῦ 1843, κυριακῇ πέμπτῃ τῶν νηστειῶν, ἐν τῷ πατριαρχικῷ οἴκῳ συνῆλθε μεγάλη συνέλευσις κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, καὶ ἐθεωρήθησαν οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Πατριαρχείου. Κατὰ πόθον καὶ ζήτησιν τῶν ἀρχιερέων, ἀνεγνωρίσθησαν ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ, εἶδός τι μελῶν τοῦ τότε ἐθνικοῦ μικτοῦ Συμβουλίου, πάντες οἱ μένοντες ἐν Κπόλει μητροπολῖται, ἐξελέγησαν δὲ καὶ δέκα ὁκτὼ πρόκριτοι λαϊκοί, ὅσοθοὶ καὶ συνδιοικηταὶ τοῦ γένους. Ἀλλ' αὐτοί, ἅμα τε ἐξελέγησαν καὶ ἐζήτησαν 'να λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς ἀρχιερατικὰς συνελεύσεις τὰς ἐξεταζούσας τὰς ἐναντίον ἀρχιερέων κατηγορίας. Ἡ αἴτησις αὐτῶν ἐγένετο δεκτή. Καὶ μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας, ἀντὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἀποφασισθέντων, ἠρνήθησαν 'να συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν κοινὴν ἀπόφασιν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ συνεπῶς οἱ λαϊκοὶ ἀνθίσταντο, τὸ χάσμα μεθ' ἡμέραν εὐρύνοντες ἀμφότεροι, τὸ μεταξὺ διοικούσης ἢ ποιμαινούσης Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς ποιμαινομένης.

Ἐπὶ τούτῳ διαπραγματεύσεις ἐξηκολούθουν θέμα κυρίως ἔχουσαι, κατὰ τὴν ἐφημερίδα(α), τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος «περὶ τῶν ἐπαρχιακῶν ὑποθέσεων τῆς Ἐκκλησίας», καὶ κατ' ἀπρίλιον ἐπιτροπεία σαναπετελέσθη ἐκ τεσσάρων λαϊκῶν καὶ τεσσάρων ἀρχιερέων πρὸς συνεννό-

α βλέπε τὴν „Ἀμάλθειαν" τῆς Σμύρνης, τῆς 30 ἀπριλίου καὶ τῆς 1 ὀκτωβρίου 1843, ἀριθμοὺς 236 καὶ 258.

ησιν, ἀλλ' αὕτη διελύθη πρὶν φθάσῃ εἰς συμπέρασμά τι. Οὐδὲν ἕτερον ἔμεινε λοιπὸν, ἢ ν' ἀνενεχθῶσιν εἰς τὸ τῆς δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον, τοῦτο δὲ κατὰ σεπτέμβριον ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, εὐνοϊκὴν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς. Περιττὸν εἰπεῖν ὅτι ἡ διάστασις οὐδαμῶς ἐλώφησεν, ἐφάνη δὲ κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ Μελετίου, ὅτε κατὰ διαταγὴν, προκληθεῖσαν ἴσως ὑπὸ λαϊκῶν, οὐδεὶς τῶν τῆς συνόδου μητροπολιτῶν ἔλαβε μέρος(α). Ματαίως ἐζήτησα τὰ χειρόγραφα τὰ τὴν περιουσίαν ἀποτελοῦντα τοῦ μητροπολίτου πρώην Πρεσλάβας, τῷ δὲ 1845, Συνάδων Βενιαμὶν, φημιζομένου τῶν τότε χρόνων ἱεροκήρυκος, ὅπως εὕρω τὸν ἐπικήδειον, ὃν ἐξεφώνησε κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἀειμνήστου Μελετίου· Τί ἐγένετο πρὸ τοῦ Μελετίου; —Παυθέντος τοῦ φιλομουσοτάτου Γερμανοῦ, τῇ 18 ἀπριλίου 1845, ἀρχιερεῖς καὶ λαϊκοὶ ἐξελέξαντο τὸν λαμπρὸν Μελέτιον? Πρὸς τί ὅμως ἔγραψαν ἐν τῷ τῆς ἐκλογῆς «ὑπομνήματι» τῷ λεγομένῳ ἱερῷ, τὰ ἀκατάληπτα λόγια ταῦτα; ὅτι ἐξελέγη «οὐ μόνον ἐπὶ στηριγμῷ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. καὶ κοινῇ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ὠφελείᾳ, ἀλλὰ καὶ **πρὸς εὐαρέστησιν τοῦ βασιλείου κράτους, διὰ τῆς εἰλικρινοῦς ἐνδομύχου ἀφοσιώσεως πρὸς τὰ ὑψηλὰ νεύματα**»(β).

Ἴσως ἐπὶ τοῦ Μελετίου, ἢ τοῦ Γερμανοῦ, συνεκροτήθη μεγάλη τις ἐξ ἀρχιερέων καὶ λαϊκῶν προκρίτων ἐπιτροπεία πρὸς σύνταξιν κανονισμῶν καὶ νόμων περὶ διοικήσεως τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων, οὐδαμόθεν ὅμως ἠδυνήμην ἵνα μάθω τὸ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἀποτέλεσμα—εἴπερ καὶ ὅλως εἰργάσθη—Καὶ ἐὰν ὑποθέσωμεν αὐτὴν ἐργασθεῖσαν, ὑπονοοῦμεν ὅτι περὶ μερικώτερά τινα καὶ δευτέρου λόγου ἄξια ἠσχολήθη, οἷόν τι ἔπαθε καί τις ἑτέρα πολυμελεστάτη ἐπιτροπεία μικρῷ πρὸ τοῦ 1840 κατασκευασθεῖσα, καὶ καταλήξασα—ὡς ἔχω μαθὼν—εἴς τινας σκέψεις καὶ ἀποφάσεις περὶ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, ἢ περὶ τῶν νοσοκομείων ἡμῶν. Τόσον ὀλίγην εἶχον ἄρα σκέψιν καὶ γνῶσιν τοῦ ὀργανικοῦ νοσήματος ἡμῶν; Ἐπίστευον ἄρά γε ὅτι, τῶν δύο τούτων καθιδρυμάτων καλπιζόντων, ἡ προαγωγὴ τοῦ ἔθνους ἤθελε βαίνει ἐν διατροχασμῷ; Διωρθώθησαν ἐκεῖνα τότε, ἀλλὰ τὰ πράγματα ἔμειναν εἰς οἵαν ἦσαν κατάστασιν, ἐμείναμεν δὲ χειροκροτοῦντες τὴν ὑπὸ Γρηγορίου ΣΤ' καταδίωξιν τῶν μεταφράσεων τῶν Γραφῶν, καὶ τὴν τῶν μαθητῶν τοῦ Καΐρη, καὶ τὴν ἵδρυσιν τῆς θνησιγενοῦς ἱερατικῆς ἢ κατηχητικῆς ἐν Φαναρίῳ σχολῆς, σχετιζομένης μετὰ τῆς πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἢ μᾶλλον πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἐπιδεικτικῶς καὶ πομπωδῶς ἱεροεξεταστικῆς ἐπιστροφῆς τῶν μαθητῶν τοῦ ἐν Ἄνδρῳ Ὀρφανοτροφείου. Πρὸς διόρθωσιν, ἢ προαγωγὴν τῶν ἠθῶν τῶν χριστιανικῶν, ἢ μᾶλλον πρὸς ἐμπέδωσιν αὐτῶν, ὁ Γρηγόριος εἰργάσθη διὰ τῆς συστάσεως κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, περιλαμβανούσης ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐποπτείας καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν, ἧς τὴν ἐποπτείαν μετὰ τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἀπὸ τότε παρέλευσιν ἐνεπιστεύσαμεν εἰς κεντρικὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἐπιτροπὴν, πολλαπλασιάσαντες τὰς Ἐπιτροπείας εἰς τόσον ἀριθμὸν, «ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ».

Ἦσαν ἄριστα καὶ κάλλιστα ταῦτα πάντα, ἀλλ' ὁ κατὰ τῶν τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια νοσφιζομένων γογγυσμὸς ἐξηκολούθει, καὶ ἐπὶ τοῦ τὸν θρόνον διαδεξαμένου Ἀνθίμου Δ' τοῦ Βαμβάκη, καὶ ἐπὶ τοῦ μετ' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τοῦ κατόπιν αὐτοῦ πατριαρχήσαντος χρόνον βραχὺν Γερμανοῦ τοῦ φιλογενεστάτου τῶν ἀπὸ Γρηγορίου Ε' πατριαρχῶν. Ἡ καταιγὶς ἐξερράγη τῷ 1843, ἀλλ' οἱ κληρικοὶ ἀπέσεισαν τὸν ζυγὸν τῶν λαϊκῶν, διαίαν παρασκευάζοντα τὴν ἐκκόλαψιν μελλούσης ἐπικρατήσεως τοῦ λαοῦ. Παρῆλθον ἔτη τέσσαρα, καὶ κατὰ τὰ δύοτούτων, ἀπὸ τοῦ 1845—47 ἡ πατριαρχικὴ τυραννία, ἡνὑφορώμενοι φοβερωτέραν οἱ λαϊκοὶ παρεσκεύαζον ἀντίδρασιν κακότεχνον, ἐπὶδα διαρκῶς ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα. Ὅσοι ἐγνωρίσαμεν ἀπὸ τοῦ 1870—80 κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς συζυμωθέντας ἀπὸ τοῦ 1845—1860 μετὰ καταδικασθέντος συστήματος, ἠκούσαμεν ἀπὸ στόματος πολλῶν καὶ ἐμάθομεν λεπτομερείας φαναριωτικῶν γεγονότων ἐπιτηδείων, ἀλλ' ἀξιοκατακρίτων, ὧν ἦρωα παρίστανον οἱ παθόντες τὸν πατριάρχην Ἄνθιμον ΣΤ' τὸν Κουταλιανόν. Ἐγόγγυζον δὲ καὶ τῶν ἐπαρχιῶν οἱ κάτοικοι κατὰ τῶν οἰκείων ἀρχιερέων, καὶ οἱ γογγυσμοὶ γραπτῶς, ὡς ἔοικεν, ὑπεβάλλοντο εἰς τὸν ἀεί-

α. Ἀμάλθεια 8 δεκεμβρίου 1845 ἀριθ. 359.

β. Ἐκκλησ. Ἀληθείας τόμου Β' σελ. 360.

μνηστον σουλτάνον Μεδζίτ, καὶ ἐζητεῖτο τῶν κακῶν ἡ θεραπεία, διὰ τῆς συντάξεως ἀπὸ κοινῆς συσκέψεως θεσμῶν διορθούντων τὰ κακῶς κείμενα, καταργούντων τὰς οὐ καλὰς ἕξεις· Ἐπὶ τούτῳ, κατὰ τὴν 20, ἢ 21 φεβρουαρίου τοῦ 1847 ἀπελύθη συμβουλευτικὸν διάγγελμα τοῦ Μεδζίτη, ὅπερ πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ ὑφ' ἡμῶν, τοῦτο:

Μπουγιουρουλδὶ τοῦ σουλτάνου Μεδζίτη

Πιστοί, πατριάρχα τῶν ρωμαίων, καὶ ἄθροισμα τῶν μητροπολιτῶν, καὶ οἱ διακεκριμένοι καὶ ἐπίσημοι τῶν προκρίτων τοῦ ἔθνους.

Ὁ Ὕψιστος Θεὸς νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὸ κράτος τοῦ εὐεργετικωτάτου βασιλέως μας, ὅστις εἰς πόσον βαθμὸν ἐκζητεῖ τὴν διηνεκῆ ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν ἁπάντων τῶν ὑπηκόων του ἑκάστης τάξεως, οὐ χρήζει ἐξηγήσεων, ἅτε δὴ ὁσημέραι διὰ τόσων περιφανῶν ἐνδείξεων πασιφανὴς γινόμενον, καὶ ὅτι ἀπὸ εὐμένειαν καὶ εὐσπλαγχνίαν του τὴν ἰδίαν προσπάθειαν προσδιορισάμενος ἀφιερώσατο τὸν καιρὸν καὶ τὴν προσοχήν του εἰς ἀνεύρεσιν ἐκείνων τῶν μέσων, δι' ὧν προσκτηθήσεται ἡ διαρρύθμισις καὶ τακτοποίησις τῶν ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς εὐθυδικίας τῆς Μεγαλειότητός του καὶ ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκιάν του ἐπαναπαυομένων διαφόρων ἐθνῶν, καὶ τοῦτο ὅλως ἀνεπίδεκτον γνωστοποιήσεως, καὶ ἡ τῶν ἐκ παλαιοῦ χρόνου εἰς τοὺς πατριάρχας, εἰς τοὺς μητροπολίτας, εἰς τὴν σύνοδον, καὶ τὸ ἔθνος χορηγηθέντων καὶ εἰς τὰ μπεράτιά σας ἀναφερομένων ἀρχαίων προνομίων καλὴ διατήρησις πόσον παρὰ τῷ βασιλείῳ κράτει ἐπιζήτητος, καὶ τοῦτο οὐ χρήζει ἐπαναλήψεως· καὶ ὡς πρὸς ταῦτα ἄλλη τρανοτέρα καὶ ἐπισημοτέρα μαρτυρία δὲν γίνεται τῆς παρακατιὸν σημειουμένης ὑψηλῆς βασιλικῆς βουλήσεως· ὥστε ἀπό τινος καιροῦ (ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ) ἐπειδὴ γίνονται διάφορα παράπονα ἐναντίον τῶν μητροπολιτῶν πολλῶν τῶν ἓξω μερῶν, ἀπὸ μέρους τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησίν των εὑρισκομένων ὑπηκόων χριστιανῶν, καὶ ἔρχονται ἀναφοραὶ αἱ ὁποῖαι ἀγκαλὰ ἀνατιθέμεναι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, νὰ γίνωνται τ' ἀπαιτούμενα, δὲν ἀρκεῖ ὅμως τόσον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ζητουμένου, καὶ ἐπειδὴ αὕτη ἡ ἀταξία προκύπτει ἀπὸ τὴν περὶ τὰς ἐκλογὰς τῶν μητροπολιτῶν ἀπροσεξίαν, τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ πλεονεξίαν τινῶν· ἡ ἐξακολούθησις δὲ τῶν τοιούτων οὐδαμῶς συμφέρει εἰς τὴν ἐξιδιασμένην ὑψηλὴν εὐθυδικίαν, καὶ εἰς τὴν διάθεσιν καὶ φύσιν τοῦ αἰῶνός μας, διὰ τοῦτο **περὶ τῆς καλῆς τακτοποιήσεως τῶν μητροπολιτῶν νὰ γένῃ σύσκεψις** μετὰ τῶν ἀγχινόων καὶ φρονίμων, καὶ μετ' ἐκείνων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν γνώμην γίνεται ἐμπιστοσύνη ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς μητροπολιτῶν, τῶν ἐπισήμων προκρίτων τῶν ἐθνους, καὶ μετὰ τῶν εὐυπολήπτων μουτεβελίδων, ἂν ποτε τὸ καλέσῃ ἡ χρεία, **συμφώνως μὲ τὰς θρησκευτικὰς ἀρχάς, μὲ τὰ ἀρχαῖα ἐθνικὰ δικαιώματα καὶ προνόμια, μὲ τὴν ἠθικὴν καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ μὲ τὰ χρέη τῆς ὑποταγῆς καὶ εἰλικρινείας,** πρὸς τούτοις καὶ **μὲ τρόπον μὴ ἀφίνοντα χώραν εἰς ἰδιοτέλειαν καὶ πλεονεξίαν,** καὶ χωρὶς ἐμπάθειαν· καὶ ν' ἀναφέρητε ἐγγράφως εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν τὸ τέλος τῶν σκέψεών σας· Συνάμα, **νὰ γένῃ σκέψις περὶ ἀνευρέσεως μέσων διὰ τὴν κατὰ τὸν πρέποντα τρόπον διοίκησιν τῶν ὑπαρχόντων σχολείων, νοσοκομείων, τοῦ ταμείου τοῦ ἔθνους, καὶ τὴν διεύθυνσιν ἄλλων ἐθνικῶν ὑποθέσεων.** Πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὴ ἐγένετο ἀκουστὸν τῷ βασιλείῳ κράτει ὅτι οἱ ἤδη εὑρισκόμενοι διαθέσιμοι πατριάρχαι ὑποφέρουσι στενοχωρίας εἰς τὰ πρὸς ζωάρκειαν, καὶ εἰς τοῦτο οὐδέποτε εὐαρεστεῖται ἡ βασιλικὴ εὐσπλαγχνία· διὰ τοῦτο ἐνεκρίθη παρὰ τοῦ γαληνοτάτου βασιλέως νὰ γίνῃ παρατήρησις καὶ σκέψις διὰ τὴν ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ βασιλέως ἄνεσιν καὶ εὐκολίαν τῶν διαληφθέντων, καὶ νὰ παρηγορηθῶσι, διδομένης ὑποθετικῶς εἰς αὐτοὺς ἀπὸ μιᾶς ἐπαρχίας, κατά τινα παραδείγματα, ἢ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον. Ἰδοὺ βλέποντες τὴν φαινομένην διὰ τὴν καλὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους ὑμῶν τελείαν εὐμένειαν καὶ προστασίαν τοῦ μεγαλειοτάτου ἄνακτος, καὶ πληροφορούμενοι τὴν ἀξίαν αὐτῆς, εὐγνωμονοῦντες σπεύσατε καὶ ὑμεῖς, κατὰ συνέπειαν τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεώς σας, νὰ σκεφθῆτε μεταξύ σας τὰς ἀναφερομένας καὶ σημειωθείσας ὑποθέσεις μὲ τρόπον συνάδοντα τῇ θρησκείᾳ, τῇ φιλανθρωπίᾳ, καὶ τῇ εὐταξίᾳ, ἀναφέροντες δι' ἀρζίου σας εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν τὸ τέλος τῶν σκέψεών σας, κατὰ τὴν Ὑψηλὴν βούλησιν· Ἐπὶ τούτῳ*

1233 ρεπιοὺλ ἐδὲλ 20

(ἕπεται συνέχεια)

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

* τὸ δηθὲν πρωτότυπον εὑρηται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ἀρχείῳ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ.— Προχθὲς ἐπεσκέψατο τὸν μακαριώτατον πατριάρχην τῶν ἀνατολικῶν ἀρμενίων κ. Ζαβὲν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Χρύσανθος Φιλιππίδης, ἐπανελθὼν ἐκ Παρισίων, δι' Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν. Οἱ ἐν Τραπεζοῦντι ἕλληνες, ἀδελφικὴν ἐπιδειξάμενοι συμπάθειαν πρὸς τοὺς παθόντας πρὸ τοῦ πολέμου καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἀρμενίους, συνετέλεσαν εἰς πλείονα σύσφιγξιν τῶν ἀρκετὰ καλλιεργηθεισῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σχέσεων τῶν ἑλλήνων ὀρθοδόξων καὶ τῶν ἀρμενίων. Ἐπιβάλλει δὲ τὴν διαρκῆ συμφωνίαν καὶ συνεννόησιν καὶ ἀγάπην μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν ἀρμενίων ἡ ταυτότης τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους διατρέξαμεν, καὶ τῶν ὁποίων τὸ τέλος ἤγγικεν, ὡς φρονοῦμεν. Πρὸς ἀποσόβησιν αὐτῶν, πρὸς ἑδραίωσιν καταστάσεως εὐκταίας καὶ ποθητῆς ἡμῖν ἐν ταῖς χώραις, τὰς ὁποίας οἰκοῦμεν, καὶ αἵτινες ὑπῆρξαν ἐπὶ τρεῖς χιλιετηρίδας ἡ πάτριος ἡμῶν γῆ, κοινὴν ἡμῖν ἐνέργειαν ἐπιβάλλει τῶν συμφερόντων ἡ κοινότης. Ταύτην βλέπομεν χαρμοσύνως ἐνταῦθά τε καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ Σμύρνῃ κατανοουμένην, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἱεραρχῶν ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν διαμειβόμεναι ἰδέαι καὶ σκέψεις ἐμπνέουσι τὴν πεποίθησιν ὅτι, ἡ ἀμοιβαία ἐπὶ κοινοῦ προγράμματος συνεργασία θέλει ἔχει ἀποτέλεσμα τὴν ἀπὸ πτώσεως αἰωνοβίου ἀνάστασιν.

Κανονικὴ ἄδεια.— Ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἄδεια ἐλεύσεως εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ Προικοννήσου κ. Νικοδήμῳ διὰ λόγους ὑγείας.

Περιοδευταί.— Ἀφίκετο, χάριν ἰδίων ὑποθέσεων, ἐκ Μιτυλήνης, ὅπου διέμενεν ἀπὸ πενταετίας, ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἀμισοῦ κ. Εὐγένιος, ἄλλοτε βοηθὸς ἐπίσκοπος παρὰ τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Ἀμασείας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ὁ στρατὸς τῶν ἱππότων τοῦ Παναγίου Τάφου ἀπενεμήθη ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανοῦ εἰς τὴν(ἐνΚρήτῃ) εὐσεβῆ δέσποιναν κ. Μαρίαν Ἀποστόλου Κατεχάκη, μητέρα τοῦ ἐξ. ἀρχηγοῦ τῆς ἐνταῦθα στρατιωτικῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς συνταγματάρχου κ. Γ. Κατεχάκη = Τὸν τοῦ Παναγίου Τάφου σταυρὸν ἀπένειμεν ὁ μακαρ. κ. Δαμιανὸς εἰς τὸν ἐν Ροστοβίῳ φιλογενῆ κ. Ἕκτορα Τσιρονίκον, πρόεδρον τοῦ κεντρικοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Ρωσσίᾳ ἑλλήνων(Ροστοβίῳ),ὡς καὶ εἰς τὴν εὐγενεστάτην σύζυγον αὐτοῦ κ.ΜαρίανΤσιρονίκου

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΕΝ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

Ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ἱ. ναοῦ καὶ σχολείου τῆς ἑλληνικῆς ἐν **Κλήβελανδ** τῆς πολιτείας Ὀχάϊο κοινότητος εἰσφοραὶ χρημάτων γίνονται μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς τε κοινότητος ταύτης καὶ τῶν ἐν ἑτέραις πόλεσι τῆς βορείας Ἀμερικῆς ἑλλήνων.— Οἱ δὲ ἐν **Πουέβλῳ** τῆς συμπολιτείας Κολοράδου γενναιότατα ποσὰ συνήθροισαν πρὸς ἀγορὰν προσοδοφόρου κτήματος, ὅπως ἐκ τῶν ἐνοικίων αὐτοῦ ἐξασφαλισθῇ ἡ συντήρησις τοῦ συσταθησομένου σχολείου.— Ἐπίσης ἐν **Δάνιελσον** τῆς συμπολιτείας Κοννεκτικούτης ποσόν τι χρηματικὸν μεταξὺ τῶν ἡμετέρων ἠθροίσθη ὅπως δι' αὐτοῦ θεραπευθῶσιν αἱ ἀνάγκαι τῆς ὁμογενοῦς κοινότητος.— Ὑπὲρ ἀνεγέρσεως δὲ ναοῦ ἐν **Νέῳ Βρούνσβικ** τῆς Νέας Ἱερσέης τῶν ἑλλήνων ἁποίκων ἔρανος ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ διεξήχθη μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν· ὁ ἔρανος ἀπήνεγκεν ὑπὲρ τὰς 2000 φρ.— Ὑπὲρ τοῦ ἐν **Ρίχσμοντ**, τῆς συμπολιτείας Βιργινίας. ἀνεργεθησομένου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ναοῦ τῆς ὁμογενοῦς κοινότητος ἔρανοι διενεργηθέντες ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ἐν Βιργινίᾳ καὶ Νὸρθ Καρολάϊνα, μεταξὺ τῶν εὐλαβῶν παροίκων, ἀπήνεγκον 1900 περίπου φράγκα. Πρὸς ἄθροισιν τοῦ ποσοῦ περιῆλθεν ὁ ἄλλογ. κ. Δαμ. Γιαννακόπουλος, ἱεροψάλτης καὶ διδάσκαλος τῆς κοινότητος Ρίχσμοντ. —Μετὰ πλείστης εὐχαριστήσεως εἴδομεν τὸν κατάλογον τῶν προσενεγκόντων ὑπὲρ τοῦ ναοῦ (Εὐαγγελιστρίας) τῆς ἐν **Νόρφολκ** (Βιργινίας) ὁμογενοῦς κοινότητος· Τὸ ποσὸν φθάνει τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τοῦ ἀγορασθέντος ἱεροῦ ναοῦ, περὶ τὰς 80000 φράγκων, διότι ὁ ναὸς ἠγοράσθη ἀντὶ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα χιλιάδων. Οἱ ἔρανοι διεξήχθησαν τῇ φροντίδι τοῦ ἐφημερίου τῆς παροικίας αἰδ. κ. Κ. Κουλολιᾶ. Μεταξὺ δὲ τῶν προθύμως ὑπὲρ ἱερῶν ἔργων διδόντων τὸν ὀβολὸν αὐτῶν βλέπομεν προσφορὰς καὶ χιλίων καὶ πεντακισχιλίων φράγκων, ὑφ' ἑνὸς ὁμογενοῦς, ὅς τις καὶ ὑπὲρ ἑτέρων κοινωφελῶν ἔργων, κατὰ τὴν αὐτὴν ἑβδομάδα, εἰ οὐχὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, προσῆλθεν ὑλικῶς ἀρωγός.

§

Μετὰ περισσῶν ἐπαίνων ἀναφέρομεν καὶ τὰ δείγματα ταῦτα πατρωζούσης εὐσεβείας, ἄλλα καὶ ἕτερα λελογισμένα τεκμήρια τῆς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀφοσιώσεως τῶν ἐν τῷ Νέῳ

Κόσμῳ διαμενόντων ἑλλήνων. Κήρυγμα ἱερέως ἔν τινι πόλει συνίστα πατρικῶς τὴν ἐν τῇ πατρίῳ πίστει ἐμμονήν, ἔκκρηξις δὲ ἀγανακτήσεως ἐν ἑτέρᾳ πόλει ἔτρεπεν εἰς φυγὴν ἱεραπόστολον ἀλλοτρίου δόγματος, τολμήσαντα νὰ κηρύξῃ ἔν τινι κοινῇ συναθροίσει πρὸς ἕλληνας. Οὕτω εἰς τὴν ἀγάπην τὴν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν στοργὴν πρὸς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν λαμπρῶς ἀποδεικνύουσιν οἱ ἐν Βορείᾳ Ἀμερικῇ παροικοῦντες ἕλληνες, οἵτινες πρὸ δεκαετίας ὑπεστήριξαν ὑλικῶς καὶ τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, ὡς συνεχῶς ἀνήγγελλεν ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια».

Ἄννα Ἐμμ. Μηνᾶ—Τῇ δευτέρᾳ, 16 σεπτεμβρίου, ἐκηδεύθη ἐν Σταυροδρομίῳ εὐσεβὴς ἑλληνὶς, ἡ μήτηρ τοῦ πονοσλ. ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. κ. Διονυσίου Μηνᾶ, ἐκ Νισύρου τῶν Σποράδων καταγομένη, μήτηρ καὶ σύζυγος φιλόστοργος, ἀναθρέψασα τέκνα χρήσιμα τῇ πατρίδι. Παρῆσαν ἐν τῇ κηδείᾳ πολλοὶ τῶν ἐν Κπόλει σεβασμ. ἀρχιερέων, τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων, καὶ τῶν λογάδων τοῦ Γένους, ὡς καὶ ὁ ἐξ ὑπάτου ἁρμοστὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Κανελόπουλος, εὐχόμενοι πρὸς Θεὸν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς πρὸς Κύριον εὐσεβῶς μεταστάρης χρηστῆς ἑλληνίδος.

Βασίλειος Ἀδαμίδης—Τῇ τρίτῃ, 24, ἐκηδεύθη ἐν Παντειχίῳ, ὅπου προσελήφθη πρό τινος ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐκεῖ κοινότητος σχολάρχης, ὁ Β. Ἀδαμίδης, ἀποθανὼν ἐν ἡλικίᾳ 55 ἐτῶν. Φαναριώτης, τελειοδίδακτος τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, ἐδίδαξεν τριάκοντα ἔτη ἐν ταῖς ἐνορίαις Καλιγαρείας, Κανάβη, Ἁγίας Θεοδοσίας, Ψαμαθίᾳ καὶ Χρυσοκεράμου κατὰ πρῶτον, ὅπου συναδέλφους εἶχεν, ὡς ἔλεγε σεμνυνόμενος, τοὺς σήμερον σεβασμ. μητροπολίτας Κυζίκου, Προύσης καὶ Νικοπόλεως. Ἡ κηδεία ἐγένετο λιτή, δαπάναις τῆς ἑλληνικῆς ἐν Παντειχίῳ κοινότητος, τιμώσης τὰς πολυετεῖς πρὸς τὴν πάτριον παίδευσιν ὑπηρεσίας τοῦ Ἀδαμίδου, διακριθέντος ἐπὶ σοβαρότητι χαρακτῆρος, ὡς καὶ ἐπὶ τῇ ἀκριβεῖ γνώσει τῆς πατρίου ἡμῶν γλώσσης. Ὁ μακαρίτης Ἀδαμίδης μνήμην καταλείπει καλλίστου διδασκάλου καὶ χρηστοῦ φίλου, καὶ πιστοῦ ὀπαδοῦ τοῦ καθήκοντος.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΕΡΚΩΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθμ. 944 καὶ ἡμερ. 23ης σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης μεταξὺ Γρηγορίου Σουσανίδου, χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ὑπαλλήλου, κατοίκου Βαθυρρύακος, καὶ Δεσποίνης Γ. Σουσανίδου, τὸ γένος Παπάζογλου, νῦν ἀγνώστου διαμονῆς.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα, 77, 155, 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί·

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 941 καὶ ἡμερ. 1ης σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν Γρηγορίου Σουσανίδου κατὰ Δεσποίνης Γρ. Σουσανίδου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς δύο κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας»·

Ἐπιτίθησιν ἀμφοτέροις τοῖς συζύγοις τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν δικογράφων, ἀνιόντα εἰς γρόσια πεντακόσια πεντήκοντα (ἀριθμ. 550) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐγένετο ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Δέρκων τῇδημερόν.

Ὁ πρόεδρος
(ὑπ.) † **Δέρκων Καλλίνικος**

Ὁ ἀραμματεὺς
(ὑπ.) **Δημ. Φ. Κλαψίδης**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ὁ γραμματεὺς
Δημ. Φ. Κλαψίδης

Ἐν Θεραπείοις τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου 1919.

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» οἱ μὴ λαμβάνοντες τακτικῶς τὰ τεύχη αὐτῆς, παρακαλοῦνται ὅπως ἀναφέρωσι πᾶσαν παράλειψιν τοιαύτην τῇ διευθύνσει αὐτῆς, καὶ οἱ πρὸ πολλοῦ προκαταβαλόντες τὴν ἑαυτοῦ συνδρομὴν ἕκαστος, καὶ οἱ ἐσχάτως. Παρακαλοῦνται πρὸς τούτοις, ἵνα προσέχωσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπὶ σελίδων ἀριθμῶν πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἐλλείψεως φυλλαδίων, ἀλλὰ καὶ νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἔννατος παρῆλθε μὴν τοῦ ἔτους τούτου, καὶ κατὰ τὸν δέκατον εἶναι δίκαιον νὰ ἐξοφλήσῃ ἕκαστος συνδρομητὴς τὴν πρὸς τὸ ταμεῖον τῆς «Ἀληθείας» ὀφειλὴν αὐτοῦ, παλαιὰν ἢ νέαν.

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 28

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη

λίρα τουρκικαὶ 2, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 1. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

ΑΝΑΣΤΗΣΩΜΕΝ ΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΑΥΤΩΝ !

Εἰς τὴν αὔριον ἀναγινωσκομένην εὐαγγελικὴν περικοπὴν ὁ Λουκᾶς διηγεῖται τὸ θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ ἀναστήσαντος τὸν κηδευόμενον υἱὸν τῆς χήρας ἐν τῇ πόλει Ναΐν.

Ὁ Κύριος εἶδε τὴν κηδείαν, τὴν ὁποίαν συνώδευεν ὄχλος ἱκανός, εἶδε τὴν θρηνοῦσαν μητέρα τὴν εὐσπλαγχνίσθη καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν :

— Μὴ κλαῖε !

Καὶ ἀφοῦ ἐπλησίασεν, ἥψατο τῆς σοροῦ καὶ εἶπεν εἰς τὸν νεκρόν :

— Νεανίσκε, σοὶ λέγω ἐγέρθητι !

Εἰς τὸ ῥῆμα ἐκεῖνο τοῦ Κυρίου ὁ νεαρὸς νεκρὸς ἀνηγέρθη, ἤρχισε νὰ λαλῇ πρὸς μεγάλην χαρὰν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, πρὸς φόβον δὲ πάντων, οἵτινες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγον : «Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν καί, ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ».

Αὐτὸ εἶναι τὸ γεγονός, γεγονὸς ὑπερφυὲς βεβαίως, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κατ' ἄνθρωπον δύναμιν. Τίς θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ τὸ μιμηθῇ ; ποῖος θὰ κατώρθωνεν ἐξ ἡμῶν νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ θαῦμα, νὰ ἀναστήσῃ τὸν ἀώρως θανόντα καὶ νὰ ξηράνῃ τὰ δάκρυα τῆς ὀδυρομένης χήρας μητρός ;

Καὶ ἀλλοίμονον δὲν εἶναι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους μία, ἢ ὀλίγαι μόνον αἱ θρηνοῦσσι, αἱ χῆραι τοὺς συζύγους, αἱ μητέρες τὰ τέκνα των, οὐδὲ σπάνιαι αἱ ὑπάρξεις ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι ἀπώλεσαν ἐν ταὐτῷ καὶ σύζυγον καὶ τέκνα, καὶ ἀδελφούς.

Ὁ πόλεμος, ὁ διαρρεύσας, ὁ μακρὸς καὶ σκληρὸς οὗτος πόλεμος, κατέσπειρεν ἀνὰ τὰ ἀπέραντα πεδία τῶν μαχῶν τόσην νεολαίαν νεκρὰν καὶ ἐθέρισε τόσα νεανικὰ στήθη, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνεφώλευεν ἡ ἐλπίς, ἡ δρᾶσις, ἡ ζωηρότης ! Εἰς τοὺς μακρυνούς, εἰς τοὺς ἀγνώστους αὐτοὺς τάφους κεῖνται σύμφυρτα τόσα νεανικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ἔβαψαν τὸ μὲν χῶμα ἐρυθρὸν ἐκ τοῦ αἵματός των, τὰς δὲ καρδίας τῶν φίλτρων των μελανὰς ἐκ τοῦ πένθους, τὸ ὁποῖον προὐξένησεν ὁ θάνατός των.

Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ θλιβερὸς ἐπίλογος τοῦ πολέμου, εἰς δὲ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἑκατόμβην τὴν ὁποίαν ἀπῄτησεν ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα, τὸ Ἔθνος τὸ ἡμέτερον, τὸ Ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν οὐδαμῶς ὑστέρησε. Προσέφερε τὴν θυσίαν του ἐκεῖ μὲν εἰς νεολαίαν πολεμήσασαν ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὁσίων, ἐδῶ δὲ εἰς νεολαίαν

διωχθεῖσαν, ἐκπατρισθεῖσαν, βασανισθεῖσαν οἰκτρῶς.

Ἕκαστον θῦμα τοῦ πολέμου καὶ τῶν διωγμῶν διήνοιξε μίαν τοὐλάχιστον χαίνουσαν καὶ αἱμάσσουσαν πληγὴν εἰς τὴν καρδίαν τῆς συζύγου, τῆς μητρὸς ἢ τῆς ἀδελφῆς, ἡ δὲ πληγὴ αὐτὴ θὰ παραμείνῃ διαρκῶς χαίνουσα διότι, ἀλλοίμονον, οἱ νεκροὶ σήμερον δὲν ἐπανέρχονται, οὐδὲ ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ εὑρεθῇ ὁ Σωτὴρ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν σωτήριον ἐκφώνησιν:

— Νεανίσκε, σοὶ λέγω ἐγέρθητι!

Καὶ ὅμως ὑπάρχει! Ἂς μὴ ἀπελπίσωμεν. Εἶναι δυνατὸν καὶ σήμερον ἔτι οὐχὶ εἰς ἀπώτερον μέλλον νὰ ἀκουσθῇ ἡ παρήγορος φωνὴ καὶ ὅλη ἡ νεολαία ἐκείνη ἡ θανοῦσα προώρως νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς ἑστίας, τὰς ὁποίας ἐγκατέλειψεν ὀρφανοὺς καὶ ἀπροστατεύτους καὶ νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὰς τὸ στήριγμα, τὴν ἄνεσιν, τὴν προστασίαν καὶ τὴν εὐμάρειαν ἀκόμη, εἶναι δυνατὸν μάλιστα ὅλη αὐτῶν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις, ἡ ὁποία θεωρεῖται ἐξαφανισθεῖσα μαζὶ μὲ τὸν τελευταῖον παλμὸν τῆς καρδίας τοῦ θανόντος, νὰ ἀναθάλῃ ἐξίσου ζωηρὰ καὶ θωπευτική, ἐξίσου μεγάλη καὶ ὑπέροχος, διὰ νὰ περιβάλῃ τὰς θρηνούσας ὑπάρξεις, διὰ νὰ ξηράνῃ δάκρυα, διὰ νὰ σκορπίσῃ τὴν παρηγορίαν.

Ἀλλὰ ποία θὰ εἶναι ἡ πελωρία αὕτη δύναμις, ἡ ὁποία θὰ ἀναστήσῃ τὴν θανοῦσαν νεότητα, ποία θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐξυπνήσῃ τοὺς βαθέως κοιμωμένους νεκροὺς καὶ νὰ παρηγορήσῃ τὰς χήρας, τὰς μητέρας, τὰ ὀρφανά;

Ἡ δύναμις αὐτὴ εἶναι ἐντός μας, εἶναι ἡ δύναμις τοῦ Ἔθνους, εἴμεθα ἡμεῖς αὐτοί.

Ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ θαῦμα τοῦ Κυρίου, ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὁ θάνατος ἀφήρπασεν, δυνάμεθα νὰ πράξωμεν κάτι ἐξίσου θαυμαστὸν καὶ ὑπέροχον, νὰ ἐπέλθωμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἀρωγοὶ τῶν πασχόντων, βοηθοὶ τῶν ὀρφανισθέντων, νὰ προσφερθῶμεν εἰς τὴν θέσιν τῶν προαποληφθέντων, νὰ διαθέσωμεν τὴν ἀγάπην μας, ἀντὶ τῆς ἀγάπης των.

Τὰ θύματα αὐτὰ ἔπεσαν ὑπὲρ ἡμῶν, εἰς τὸ τίμιον αἷμά των ὀφείλομεν τὴν ἠὼ τὴν ροδίζουσαν τῆς ἐθνικῆς ἀνατολῆς. Ὀφείλομεν εἰς τὰς μητέρας των, εἰς τὰ φίλτρα των τὴν εὐγνωμοσύνην τὴν ἀΐδιον, ἀλλὰ τὴν εὐγνωμοσύνην τὴν ζῶσαν, τὴν ἐκδηλωτικήν. Ἂς φανῶμεν γενναῖοι.

Ἂν ὁ πόλεμος αὐτὸς διήνοιξε τάφους, ἂς μὴ λησμονηθῇ, ὅτι ὕψωσε καὶ ἄφθονα μέγαρα καὶ ὅτι ἐδημιούργησε κολοσσοὺς περιουσιῶν. Ἑκάστη περιουσία ἐξ αὐτῶν εἶναι ἱκανὴ νὰ διακυλίσῃ χιλίων τάφων τὰς πλάκας καὶ εἰς χιλίας οἰκογενείας νὰ σκορπίσῃ τὴν παρηγορίαν, τὸ στήριγμα, τὴν ἀγάπην. Ἰδοὺ τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ ἐπιτιτελέσωμεν, ἰδοὺ τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπιβάλλεται νὰ κάμωμεν πρὸς τοὺς πενθοῦντας καὶ τοὺς ἐστερημένους: Ἀναστήσωμεν τοὺς νεκροὺς αὐτῶν.

Ἀπολογητής

ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ

Πρὸς τὴν Α. Σ. τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. ΜΕΛΕΤΙΟΝ

Σεβασμιώτατε,

Λαμβάνω τὴν ἄδειαν νὰ ἀνακοινώσω Ὑμῖν, ὑπὸ τύπον ἐπιστολῆς, παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τῆς προσφάτου ἀνὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν περιοδείας μου. Σφόδρα ἐλυπήθην, διότι δὲν εἶδον Ὑμᾶς προσωπικῶς τὴν προτεραίαν· εἰς τὸν γραμματέα δὲ καὶ διάκονον ὑμῶν Ἀθηναγόραν ἀπόκειται, ἕνεκα τούτου, νὰ γράψῃ γραμμάς τινας, τῶν ὁποίων ἴσως θὰ ἠδύνασθε νὰ διατάξητε τὴν δημοσίευσιν, ἐπὶ μέρους ἢ ἐν τῷ συνόλῳ, ἐν τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Κήρυκι».

Ἐπιφορτισθεὶς ὑπὸ τῆς Ἑλληνο-Ἀμερικανικῆς ὑποεπιτροπῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν βοηθειῶν εἰς τὴν ἐγγὺς Ἀνατολὴν (Α. C. R. N. E.») δι' εἰδικῆς ἀποστολῆς ὅπως ἐπισκεφθῶ τοὺς ἕλληνας τῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς

Ἀσίας ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ πληροφορήσω τὴν ἐπιτροπήν: 1) περὶ τῶν συνθηκῶν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν· 2) περὶ τῶν ἐπιτελουμένων ἐν σχέσει πρὸς αὐτοὺς ἔργων ἀρωγῆς τόσῳ ἐκ μέρους τῶν ἑλλήνων, ὅσῳ καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀμερικανῶν· καὶ 3) περὶ τῆς χρήσεως τῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποσταλέντων εἰς τὰς χώρας ταύτας χρηματικῶν ποσῶν, ἀνεχώρησα ἐξ Ἀθηνῶν-Πειραιῶς τῇ 20ῇ Ἰουνίου (2 Ἰουλίου ν. ἡ.) διὰ Κωνσταντινούπολιν. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις φιλοφρόνως μὲ εἶχε καλέσει νὰ ἐπωφεληθῶ τοῦ ἀντιτορπιλλικοῦ «Ἀετὸς», τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς ἀνεχώρει τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐνῷ ὁ ἀντιναύαρχος Κακουλίδης αὐτοπροσώπως μὲ ἐτακτοποίησεν ἐπὶ τοῦ πλοίου, παρουσιάσας με καὶ εἰς τὸν κ. πλοίαρχον. Τοῦτο δὲ δὲν ἦτο εἰ μὴ ἡ πρώτη τῶν πολλῶν καὶ παντοίων φιλοφρονήσεων, ἃς διάφοροι ἀξιωματικοὶ καὶ ἐπίτροποι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως μοὶ ἐπέδειξαν, διὰ τὰς ὁποίας δὲ ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην μου.

Χωρὶς νὰ εἰσέρχωμαι εἰς λεπτομερείας, δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι ἐπεσκέφθην τοὺς ἀκολούθους ἐκ τῶν ἑλλήνων τῆς παραλίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας: Σμύρνης, Κωνσταντινουπόλεως, (ἥτις καίτοι εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς Εὐρώπης θεωρεῖται οὐχ ἧττον καὶ πόλις μικρασιατική). Τραπεζοῦντος, Κερασοῦντος, Σαμψοῦντος, Προικονήσου, Καλλιπόλεως, ἑτέρας ἑλληνοασιατικῆς ἐν Εὐρώπῃ πόλεως, Χάλκης καὶ τέλος, τῆς Προύσης. Ἠθέλησα νὰ ἐπισκεφθῶ ἐπίσης τὸ Μερζιφοὺν, Ὀρδοὺ, Σμύρνην διὰ δευτέραν φορὰν, καὶ τὰς Κυδωνίας, ἀλλ' αἱ δυσχέρειαι καὶ ἀδεβαιότητες τῆς μεταφορᾶς καὶ ὁ ὑπὸ τὴν διάθεσιν μου περιωρισμένος χρόνος δὲν μοι ἐπέτρεψαν νὰ πραγματοποιήσω τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην.

Διεβεβαιώθην, ὅτι εἰς πάντα τὰ κέντρα ταῦτα βασιλεύει τρόμος τις, ἢ τοὐλάχιστον, ἰσχάτη ἀγωνία. Ἐντὸς τῶν μεγάλων πόλεων ἡ παρουσία τῶν συμμαχικῶν ἐπιτροπῶν, ἢ τῶν στρατιωτικῶν συμμαχικῶν ἀποσπασμάτων, συνετέλει εἰς τὴν καταστολὴν τῆς τουρκικῆς δράσεως· ἀλλ' εἰς τὰ χωρία τῆς ὑπαίθρου χώρας οἱ τοῦρκοι λησταὶ καὶ αὐτὰ τὰ κινήματα τῆς ἐπιτοπίας τουρκικῆς ἀστυνομίας ἐκράτουν εἰς ταραχὴν πάντας τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμούς. Πρὸς περιπλοκὴν δὲ τῆς καταστάσεως, ἡ ἐπάνοδος τῶν προσφύγων καὶ ἐξορίστων εἰς τὰς κατεστραμμένας προτέρας ἑστίας των καθίστα δυσκολωτέραν τὴν διατροφὴν, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐθεάθησαν νὰ ὑποτίσσωνται, ἐξ ἀνάγκης, εἰς αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς τούρκους, οἵτινες κατεῖχον τὰς γαίας καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ σφαγὴ γενικὴ, ἐξακολουθοῦσι τραυματισμοὶ καὶ φόνοι σποραδικοὶ, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου ὀργάνωσις ἑλληνικῶν συμμοριῶν, παρ' ὅλην τὴν ὑπεράσπισιν ἐνίων χωρίων κατὰ τῆς προσβολῆς τῶν τούρκων λῃστῶν, ἐπαυξάνει σὺν τῷ χρόνῳ τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν γενικὴν ἀμηχανίαν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἔργον τῆς βοηθείας, τοῦτο ἀξίζει τῶν μεγαλητέρων ἐπαίνων, ὅσῳ καὶ ἂν εἶναι ἀκόμη ἀρκετὰ ὑποδεέστερον τῶν ἀναγκῶν τῶν πασχόντων. Δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρεῖς κατηγορίας: εἰς βοηθείας προερχομένας ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως· εἰς βοηθείας ὀργανουμένας ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων ἑλληνικῶν κοινοτήτων, καὶ βοηθείας προερχομένας ἐξ Ἀμερικῆς διὰ μέσου τῆς μεγάλης Ἐπιτροπῆς «A. C. R. N. E.».

Διὰ τὴν πρώτην ἐκ τῶν κατηγοριῶν τούτων, εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχει ὀργανώσει σύστημα δανείων εἰς τοὺς παλινοστοῦντας ἐξορίστους μέχρι 300 λιρῶν τουρκικῶν (περίπου 1800 ἕως 2,000 δραχμῶν) κατ' οἰκογένειαν διὰ πρῶτα ἔξοδα τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ διὰ τὴν ἀγορὰν σπόρου καὶ ἐργαλείων κ.λ.π. Ἡ βοήθεια αὕτη μέλλει νὰ ἀπαιτήσῃ ὑπέρογκα ποσὰ καὶ πάλιν θὰ εἶναι πολὺ ὑποδεεστέρα τῶν ἀναγκῶν τῶν πληθυσμῶν τούτων. Ἐδῶ ἔρχονται ἐπίκουροι αἱ δύο ἄλλαι κατηγορίαι τῶν βοηθειῶν: ἡ τῶν ἐπιτοπίων ὀργανώσεων τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων, καὶ ἡ τῆς «A. C. R. N. E.».

Αἱ ἐπιτόπιαι ἑλληνικαὶ ἐπιτροπαὶ ἀσχολοῦνται περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ὀρφανοτροφείων, τῶν συσσιτίων καὶ ἀσύλων διὰ τοὺς ἐξορίστους, οἵτινες ἐπιστρέφοντες εὑρίσκονται ἄνευ στέγης. Αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται δέχονται ἐπιχορηγήσεις ἢ συνεισφορὰς παρὰ διαφόρων πηγῶν. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διανέμει εἰς αὐτοὺς χρήματα, ἅτινα λαμβάνει ἐξ Ἀθηνῶν, ἐξ Ἀμερικῆς καὶ παρὰ τῶν ἑλλήνων πλουσίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης, Θεσσαλονίκης κ.λ.π. Ἡ μεγάλη «Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ

τῶν βοηθειῶν πρὸς τοὺς ἐξορίστους Ἕλληνας» εἶχε συσταθῇ ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου διὰ νὰ ἐνεργῇ ὡς διάμεσον αὐτοῦ διὰ διοικητικῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐπιτροπῆς καὶ δι' ὑποεπιτροπῶν ἀνὰ τὰς διαφόρους πόλεις. Κατὰ Ἰούλιον ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη εἶχε λάβῃ παρὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλλήνων χορηγῶν 57.000 λ. τουρκικὰς (350,000 δραχμὰς) καὶ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως 1.960.000 δραχμάς. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑπελόγιζε νὰ δαπανήσῃ σὺν τῷ χρόνῳ 24.000.000 δραχμῶν ἐν Θράκῃ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐλπίζουσα συγχρόνως, ὅτι ἡ «Α. C. R. N. E.» θὰ ἤρχετο ἀρωγὸς πρὸ πάντων ἐν τῷ Πόντῳ καὶ τῷ νομῷ Προύσης. Εἰς τὰ δύο ταῦτα μέρη ὑπολογίζονται οἱ ἐξόριστοι Ἕλληνες 264,000 τοὐλάχιστον, τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ πιθανῶς θὰ ἀποκατασταθῇ. Οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν εἶναι γεωργοί, οἱ ἄλλοι δ' εἶναι ἁλιεῖς καὶ μικροέμποροι. Ἐκτὸς τῶν ἐξορίστων τούτων, ὑπάρχουσι χιλιάδες ἑλλήνων εὑρισκομένων ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει ἕνεκα τῆς ἁρπαγῆς τῶν ζώων αὐτῶν ὑπὸ τῶν τούρκων, καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀγρῶν αὐτῶν καὶ τῆς στερήσεως σπόρου καὶ ἐργαλείων.

Ἡ «Α. C. R. N. E» ἔχει ἱδρύσει πρακτορεῖα καὶ σταθμοὺς βοηθειῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει (Κεντρικὸν Πρακτορεῖον), ἐν Σμύρνῃ, Σαμψοῦντι, Τραπεζοῦντι, Μερζιφοῦν, Προύσῃ, καὶ εἰς τὰ κέντρα τῆς Ἀρμενίας, Μεσοποταμίας καὶ Συρίας. Εἰς τὰ ἑλληνικὰ κέντρα συνεργάζεται συστηματικῶς μετὰ τῶν ἑλληνικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ὀρθοδόξων μητροπολιτῶν. Συντρέχει δέ, ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν πηγῶν αὐτῆς, τὰ ἑλληνικὰ ὀρφανοτροφεῖα, τὰ συσσίτια καὶ τὰ ἄσυλα. Ἐκτὸς τούτων ἔχει ἱδρύσει τρία σημαντικὰ νοσοκομεῖα ἐν Σμύρνῃ, Σαμψοῦντι καὶ Μερζιφοῦν. Ἐν Τραπεζοῦντι ἐπίσης ὑπάρχει νοσοκομεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ἐν Προύσῃ, ἐν Σμύρνῃ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη ἡ «Α. C. R. N. E.» συντηρεῖ σχολεῖα ἐπαγγελματικὰ ἢ ἐργαστήρια, ἐν οἷς διδάσκονται ἡ ραφή, ἡ ὑφαντουργία, τὸ κέντημα, ἡ ταπητουργία κ.λ.π. εἰς τὰ γυναῖκας καὶ τὰ κοράσια, καὶ εἰς τὰ ἄρρενα ὀρφανὰ ἡ ὑποδηματοποιία, ἡ ξυλουργικὴ κ.λ.π.

Ἐκ τῶν κέντρων τούτων διανέμονται ὡσαύτως βοηθήματα εἰς τὰς ἄλλας πόλεις καὶ εἰς τὰ γειτονικὰ χωρία. Ἐπίσης ἐστάλησαν εἰς Προικόνησον βόες, ἄροτρα καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ἐργαλεῖα διὰ τοὺς μαρμαρογλύφους καὶ τοὺς ξυλουργούς, δύο μεγάλα ἁλιευτικὰ πλοῖα καὶ χιλιάδες τινὲς μέτρων φλανέλλας, καὶ βάμβαξ, ἀγορασθέντα πάντα διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ 50.000 δραχμῶν, τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ ὑπῆρξε δῶρον τοῦ ὑμετέρου συμπολίτου κ. Ν. Κυριακίδου. Ὁ ἀντιναύαρχος Κακουλίδης εὐχαρίστως εὐηρεστήθη νὰ προσφέρῃ τὴν συνδρομήν του εἰς τὸ ἔργον τοῦτο δι' ἑλληνικοῦ ρυμουλκοῦ, τὸ ὁποῖον συνώδευσεν ὁ ἴδιος μέχρι τοῦ θωρηκτοῦ «Κιλκίς». Ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ προσκληθῶ νὰ συνοδεύσω τοὺς ταγματάρχας Law (ἀμερικανὸν) καὶ Λεοντόπουλον, καὶ ὑπῆρξα ὁ εὐτυχὴς μάρτυς τῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς νήσου παραλαβῆς τῶν βοηθημάτων τούτων. Ὑπὲρ τοὺς 1000 χωρικοὶ προσῆλθον νὰ χαιρετήσωσι τὸ περίφημον θωρηκτόν, τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον εἶχον ἴδει ἐκ τοῦ πλησίον, καὶ συνεκινήθην βαθύτατα ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ αὐτῶν. Διηυθύνθημεν ἔπειτα εἰς Καλλίπολιν, ὅπου, ὑπὸ τὴν προστασίαν ἄγγλου φρουροῦ, ἐξεφορτώσαμεν ἱκανὴν προμήθειαν ἐνδυμάτων, ἐριούχου, ἀφήκαμεν δὲ καὶ χρήματα. Εἰς τὰ δύο ταῦτα μέρη ἡ διανομὴ τῶν βοηθειῶν ἀνετέθη εἰς ἐπιτοπίαν ἐπιτροπείαν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μητροπολίτου.

Τελειώνων τὴν περιληπτικὴν ταύτην ἀφήγησιν, πολὺ ἥδη ἐκταθεῖσαν, ταξειδίου μεστοῦ συγκινητικῶν ἐπεισοδίων, ἐπιθυμῶ νὰ ἀποδώσω σεβασμὸν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς συμπαθείας καὶ συνεργασίας, τὸ ὁποῖον πανταχοῦ παρετήρησα μεταξὺ τόσων ἀφοσιωμένων ἐργατῶν τῆς «Α. C. R. N. E»— ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν— καὶ τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Ἐπεσκέφθην τοὺς μητροπολίτας σχεδὸν ὅλων τῶν πόλεων τούτων, καθὼς καὶ τὸ Πατριαρχεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπου συνεδρίαζεν ἡ ἱερὰ Σύνοδος, καὶ παρουσιάσθην εἰς τοὺς μητροπολίτας πολλῶν ἐπαρχιῶν. Πανταχοῦ ἔγινα δεκτὸς μετὰ μεγίστης συμπαθείας, πάντες δὲ ἔδειξαν αἰσθήματα εὐρείας εὐαγγελικῆς χριστιανωσύνης, καὶ πνεῦμα ἀγαθῆς θελήσεως ἀπέναντι τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, τοῦθ' ὅπερ ἀνέπαυσε τὴν καρδίαν μου.

Ἐθαύμασα ἐπίσης τὴν ἀφοσίωσιν τῶν ἑλλήνων λαϊκῶν, πρὸ πάντων τῶν κυριῶν, αἵτινες

ἀσχολοῦνται εἰς διάφορα ἔργα βοηθειῶν. Πρὸ πάντων τὰ ὀρφανοτροφεῖα, διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων των, μ' ἔχουσιν ἐκπλήξει, ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα αἱ πισταὶ διαχειρίστριαι ἠδυνήθησαν νὰ φέρωσι διὰ μέσων πολὺ ἀσθενῶν. Τὰ ὀρφανοτροφεῖα ταῦτα εἶναι ἡ ἐλπὶς τοῦ μέλλοντος, διότι αἱ χιλιάδες αὗται τῶν μικρῶν παιδίων θὰ ἦναι οἱ μέλλοντες πολῖται, οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες τῶν κατεστραμμένων τούτων χωρῶν. Πάντα ταῦτα τὰ ἔργα τῆς εὐποιΐας εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐνεργοῦντος ἐν ταῖς καρδίαις ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καὶ συνενοῦντος εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀφοσίωσιν τούς τε ὀρθοδόξους καὶ τοὺς διαμαρτυρομένους τῶν δύο ἐθνῶν. Ἂς εὐχώμεθα ἵνα τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς χριστιανικῆς ἀδελφοσύνης ἐξακολουθῇ νὰ ἀναπτύσσηται, ὅπως ἐπιταχύνῃ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν εἰς τὰς χώρας ταύτας, τὰς σήμερον ἐν τῇ ἀθλιότητι βεβυθισμένας, αἱ διαφοραὶ περὶ τὸ τυπικὸν ἢ τὴν λατρείαν δὲν θὰ χωρίζωσι πλέον τὰς καρδίας, διότι ὅλοι θὰ ἦναι οἱ ὑπηρέται τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ, τοῦ αὐτοῦ Χριστοῦ, τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Πνεύματος.

A. D. F. HAMLIN

Ἐκ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος» Ἀθηνῶν παραλαμβάνοντες ἐκδίδομεν τὸ γράμμα τοῦτο, δεικνύον τίνας κρίσεις ἀκριβεῖς σχηματίζουσιν οἱ ἀμερόληπτοι τῆς δυστυχοῦς Ἀνατολῆς ἐπισκέπται περὶ τῆς θέσεως τῶν ἐν αὐτῇ χριστιανῶν, τῶν ὁποίων οἱ πρόγονοι, μάλιστα οἱ Ἕλληνες αὐτοὶ συνοικισταὶ, αὐτοὶ κάτοικοι, περιῆλθον εἰς τὴν θλιβερὰν θέσιν, τὴν ὁποίαν παρεσκεύαζεν εἰς αὐτοὺς ἡ ἀσιανὴ βαρβαρότης ἀπὸ τῆς Ζ' ἑκατονταετηρίδος. Τὸν μέγαν τῆς ὑπάρξεως ἄγοντες ἀγῶνα, προφυλάττοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ φανερῶν ἐπιβουλῶν, ἀπὸ λαθροβίων ἐπηρειῶν, ἀπὸ κινδύνων παντοειδῶν, προητοίμασαν διὰ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, διὰ τῆς εὐσεβοῦς καὶ συνετῶς ἐξασκουμένης, ἐν ὑπογείοις, ἐν κρύπταις, ἐντὸς δζαμοειδῶν ναῶν, πίστεως, τὴν ἠὼ τῆς ἡμετέρας παλιγγενεσίας, τὴν ὁποίαν ἐπηκολούθησε δυστυχῶς ἡ ἀνάστασις ἑτέρων χριστιανικῶν λαῶν, ὧν μεταξὺ καὶ τῆς φυλῆς ἐκείνης, ἥτις, ἀσπασθεῖσα τὸν χριστιανισμὸν, ἦν ἑτοίμη 'να δεχθῇ τὸν μωαμεθανισμὸν ἀντὶ βοηθείας χορηγουμένης αὐτῇ πρὸς κατακτήσεις χωρῶν, οὐδαμῶς εἰς φυλὴν βαρβάρων ἀνηκουσῶν.

Ὑπὲρ ἀναπτύξεως καὶ σωτηρίας αὐτῆς ἐπὶ μακροὺς χρόνους εἰργάσθημεν ὡς ἄνθρωποι πεπολιτισμένοι, τοῦ αὐτὸ χριστιανοί! Εἰ δὲ ὑπὲρ ἡμιβαρβάρων ἐπράξαμεν τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον, πολλῷ περισσότερον ἔδει νὰ πράξωμεν ὑπὲρ χριστιανῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ἡμετέραν ἐθνικότητα. Οἱ τας χριστιανικὰς ἀρετὰς ἐξόχως ἀσκοῦντες χριστιανοὶ τῆς βορείας ἀμερικανικῆς συμπολιτείας οὐδέποτε ἔπρεπε νὰ ξενισθῶσιν ἐφ' ὅτι γυναῖκες καὶ ἄνδρες, πάσης ἡλικίας καὶ καταστάσεως, κοινωνικῆς καὶ διανοητικῆς οἱασδήποτ' οὖν ἀντιλήψεως συναγωνίζονται πάντες ἐν ἔργῳ θαυμασίῳ χριστιανικῆς ἀδελφικῆς συναντιλήψεως τῶν παθόντων=ἐκόμη πασχόντων, ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ὀλεθρίων αὐτοῦ συνεπειῶν. Ὁ λαὸς ὁ θαυμασθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Hamlin, διὰ τοῦτο, κατέχει τὴν τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ διδασκαλίαν, καὶ καθαγιάζει αὕτη πᾶσαν ἀρετὴν αὐτοῦ κοινωνικὴν, τὴν δὲ διδασκαλίαν ταύτην οὐδέποτε ἐλησμόνησε κατὰ τὰς δυσχειμέρους τῆς πολιτικῆς ζωῆς αὐτοῦ νύκτας, κινήσας ἄλλοτε τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμὸν ἐξόχου τινὸς ἑλληνιστοῦ ἐκ τῶν μεταρρυθμιστῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος. Εἰς τὸν Δαυὶδ Χυτραῖον, τὸν τὴν ἔκπληξιν ἀλλὰ καὶ τὴν χαρὰν αὐτοῦ δηλώσαντα πρὸς τὸν μακάριον πατριάρχην τῆς Νέας Ρώμης Ἱερεμίαν Β' τὸν ἀπὸ Λαρίσσης, ὁ γεραρὸς ἐκεῖνος φίλος τῶν πρώτων μετὰ τὸν Λουθῆρον κηρύκων τῆς μεταρρυθμίσεως παρετήρησε ταῦτα· «Ἠὐφράνθης ὅτι σώζονται παρ' ἡμῖν ἄνθρωποι τὴν Ἁγίαν Τριάδα καὶ ἐννοοῦντες καὶ κηρύττοντες ἐν τόποις τοιούτοις=δῆλα δὴ εἰς τὴν ἐκβαρβαρωθεῖσαν γενέτειραν ἡμῶν=καὶ δόξαν ἔχοντες εὐσεβῆ. Ἴσθι δὲ περὶ τούτου ὅτι, εἰ καὶ δουλείᾳ τὸ γένος ἡμῶν ὑπέπεπεν, ἀλλ' ἀσεβείας ἀνένευσε, καὶ μένει κηρύττον τὴν εὐσέβειαν».

Τὴν εὐσέβειαν, τὴν ἀληθῆ δῆλα δὴ πίστιν κηρύττοντες, ὑπὲρ αὐτῆς πάσχοντες, «ἕνεκα τοῦ Θεοῦ θανατούμενοι ὅλην τὴν ἡμέραν» κατὰ

τὸ γραφικὸν. τὰ ἔργα τῆς πίστεως ἐπιτελοῦμεν, εὐγνωμονοῦντες καὶ πρὸς τοὺς μακρὰν, ἐγγὺς ἡμῶν νῦν γινομένους, ὅσοι τὴν αὐτὴν εἰς τὸν Θεὸν τοῦ ἐλέους καὶ τῆς χρηστότητος πίστιν ἔχοντες, συντρέχουσιν ἡμῖν ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς, σωματικῶς καὶ ψυχικῶς ἀντιλήπτορες τῶν πασχόντων γινόμενοι. Ἐὰν διαιρῶσιν ἡμᾶς τύποι λατρείας καὶ τελετῶν, κατὰ τὸν κ. Hamlin, οἱ τύποι οὗτοι ἀποτελοῦσι τὸν μᾶλλον ἀκίνδυνον φραγμὸν, τὸν ὁποῖον ὑπερπηδᾷ ἡ ἀγάπη ἡ ἀδελφική.

Τὸ παλαίφατον ἐκεῖνο in omnibus caritas πάντοτε πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται, μάλιστα ἐν τοῖς ἔργοις τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἀδύνατον ἐν συνειδήσει νὰ ἐξασκήσῃ ὁ μὴ ἀγνισθεὶς διὰ τῆς θερμῆς πίστεως εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Θεανθρώπου· Πλησίον ὅμως τῆς παραινέσεως ἐκείνης τοῦ παλαιοῦ λατίνου διδασκάλου οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι συνιστᾶται ἡμῖν ἡ ἐν τοῖς θεμελιώδεσι καὶ ἀναγκαιοτάτοις ἑνότης καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ ἀμφιβολίαν τιθεμένοις ἡ ἐλευθερία.

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
Ἐν Ἀθήναις 1919

Ἐπὶ τῇ 75ετηρίδι τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, ὁ ἀκάματος διευθυντὴς αὐτῆς καὶ καθηγητὴς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ἐν καλλιτεχνικῷ τόμῳ ἐκ 250 περίπου σελίδων ἐξέδωκε τὴν ἱστορίαν τῆς πολλᾶς ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν παρασχούσης ταύτης Ἐκκλησ. Σχολῆς. Τὰς ἱστορίας τῆς ἱδρύσεως τῆς Σχολῆς προτάσσει ὁ συγγραφεὺς λεπτομερῆ βιογραφίαν τῶν ἱδρυτῶν αὐτῆς, τῶν ἀδελφῶν Μάνθου καὶ Γεωργίου Ριζάρη. Ἡ βιογραφία αὕτη, δι' ἧς ἀποδίδεται δίκαιος φόρος εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν μνήμην τῶν εὐεργετῶν, πρὸς ἣν δὲ χρησιμοποιοῦνται καὶ ἀνέκδοτοι πηγαί, εἶνε κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον χρήσιμος καὶ διδακτικὴ, καθ' ὅσον ἀντικατοπτρίζει τὴν ἀγνὴν φιλοπατρίαν τῶν ἀδελφῶν Ριζάρη, τὴν φιλοπατρίαν, ἥτις ἀποτελεῖ εὐγενῆ κλῆρον τῶν μεγάλων τέκνων τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Ἐκπατριζόμενοι, ὅπως πλουτισθῶσιν, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀποβλέπουσιν, ὅπως χρησιμοποιήσωσι τὴν μετὰ φειδοῦς, κόπων καὶ θυσιῶν συγκεντρουμένην περιουσίαν, ἣ εἰς τὸ κοινὸν τῆς μητρὸς Ἑλλάδος ὄφελος. Οὕτω καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ριζάραι, ἐκπατρισθέντες εἰς Ρωσσίαν καὶ κερδίσαντες, σκέπτονται, ὅπως χρησιμοποιήσωσι τὸν πλοῦτον αὐτῶν εἰς τὴν πνευματικὴν κυρίως ἀναγέννησιν τῆς μόλις τότε ἀπὸ τοῦ ἐπαχθεστάτου ξένου ζυγοῦ ἀπαλλασσομένης πατρίδος. Αὐτοὶ οὗτοι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀπαίδευτοι, ὡς γνήσιοι Ἕλληνες αἰσθάνονται, ὅτι τὸ κράτιστον ἐν ἀνθρώποις εἶνε ἡ μάθησις, καὶ ὅτι αὕτη μόνη γνησίως μετοχετευομένη δύναται νὰ συνεπαγάγῃ τὴν ἀληθῆ τοῦ ἔθνους αὐτῶν πρόοδον. Ὅθεν καὶ μεριμνῶντες πρῶτον περὶ τῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἐν Μονοδενδρίῳ τῆς Ἠπείρου ἱδρύσεως καὶ διατηρήσεως Σχολῆς, τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τῆς μεγάλης περιουσίας αὐτῶν διαθέτουσι πρὸς πλήρωσιν ἐπειγούσης τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγκης, σχολῆς, παρασκευαζούσης καλῶς μεμορφωμένον κλῆρον. Εἶνε δὲ ἀξιοσημείωτος ἡ πρακτικότης, μεθ' ἧς ὁ ἐπιζήσας τοῦ πρεσβυτέρου νεώτερος ἀδελφὸς Γεώργιος ἐπιδιώκει τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, ἀγοράζων κτήματα ἐν Ἀθήναις καὶ πρὸ πάντων ρυθμίζων διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐκ τῶν προτέρων τὰ τῆς Σχολῆς, τὰ τῆς διοικήσεως ἰδίᾳ αὐτῆς. Οὕτω κατέστη δυνατὸν ἐν μέσῳ τοῦ διαρκοῦς σχεδὸν πολιτικοῦ ἰδίᾳ κλύδωνος τῆς ἀείποτε πρὸς μεγέθυνσιν τεινούσης Ἑλλάδος, ἡ Ριζάρειος Σχολὴ, σαλευομένη ὡς ἐπόμενον, ταρασσομένη δὲ καὶ ἐσωτερικῶς ἐνίοτε, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διακόψῃ καὶ ἐπὶ ἔτος (1881—82) τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, νὰ φθάσῃ αἰσίως εἰς τὴν 75ετῆ περίοδον τοῦ βίου αὐτῆς, νὰ παράσχῃ τῷ ἔθνει ὑπερχιλίους μεμορφωμένους κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, καὶ νὰ ἐπίδῃ ἡμέρας ὑπισχνουμένας καὶ αὐτῇ καὶ τῷ Γένει παντὶ μέλλον πολλῷ ἀσφαλέστερον καὶ αἰσιώτερον.

Διὰ τὸ στενὸν τοῦ χώρου τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ περιορίσωμεν τὴν παροῦσαν βιβλιογραφίαν εἰς ὀλίγας μόνον ἐνδείξεις.

Μετὰ τὸν περὶ Ριζαρῶν καὶ τῆς διαθήκης τοῦ Γεωργίου λόγον ὁ συγγραφεὺς μεταβαίνει εἰς τὰ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, εἰς τὰ

τῶν πρώτων ἀσταθῶν βημάτων αὐτῆς, τὰ τῆς περαιτέρω πορείας καὶ ἀναπτύξεως αὐτῆς, εἰς τὰ τῆς ἐλλείψεως θεολόγων καθηγητῶν, καὶ ἰδίᾳ καταλλήλων κληρικῶν, ὅπως διευθύνωσι τὴν Σχολήν, πολλαχῶς ἐκ τούτου ζημιωθεῖσαν, τὰ τῶν ἐκτελεστῶν καὶ ἐφόρων ἅμα καὶ διοικητῶν αὐτῆς, προσκρουόντων εἰς ἐπιζήμιον ἐπέμβασιν τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὰ τῶν ὀργανισμῶν καὶ κανονισμῶν τῆς Σχολῆς, ἅτις παρὰ τὴν σχετικὴν ποικιλίαν καὶ πολλαπλότητα αὐτῶν παρέμενεν οὐσιωδῶς ἡ αὐτή, τετράτακτον Γυμνάσιον μετὰ συμπληρωματικῆς θεολογικῆς πέμπτης τάξεως, εἰς τὰ τῆς ἀνέκαθεν αἰσθητῆς γενομένης ἀνάγκης προνοίας περὶ τῶν ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς, ὅπως μὴ ἐξερχόμενοι τῆς σχολῆς διὰ τὸ ἄωρον τῆς ἡλικίας τρέπωνται κατ' ἀνάγκην ἐπὶ διάφορα τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν ἔργα, ἀποτυγχάνοντος οὕτω τοῦ κυρίου σκοποῦ τῆς Σχολῆς, εἰς τὰ τῶν σχετικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Σχολῆς, ἐπιστκφθεισῶν ὑπὸ ἐπιτυχίας μόλις ἐσχάτως διὰ τῶν ἀτρύτων κόπων καὶ τοῦ νῦν διευθύνοντος αὐτὴν[1]), εἰς τὰ τῆς παρασχεθείσης εἰς τὸ Ἔθνος, καὶ τὸ ὑπόδουλον, πολλῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ὠφελείας διὰ τῶν ἀρτίως μεμορφωμένων Ριζαρειτῶν, ὧν πλεῖστοι ἀνεδείχθησαν ἐπιστήμονες ἢ ἐπὶ διάφορα κοινωνικὰ ἐτράπησαν ἐπαγγέλματα, πανταχοῦ συναφέροντες τὰ ἀγαθὰ τῆς τροφοῦ αὐτῶν Σχολῆς στοιχεῖα, ἄλλοι δὲ ἠκολούθησαν τὸ κληρικὸν στάδιον ἢ ἀνωτέρας ἐν τῇ Θεολ. Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου ἢ ἐν τῇ ξένῃ σπουδάς, συντελέσαντες οὕτω τὰ μέγιστα εἰς τὴν αὔξησιν τῶν παρ' ἡμῖν θεολόγων καὶ τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς θεολ. ἐπιστήμης.

Εἰς τὸ εὐρὺ καὶ λεπτομερὲς τοῦτο περιεχόμενον, παρέχον ἀκριβῆ καὶ ζωηρὰν εἰκόνα τοῦ βίου τῶν περιπετειῶν τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ ἀσφαλῆ γνώμονα ἐκτιμήσεως αὐτῆς καὶ τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν ἀοιδίμων Ριζαρῶν μεγάλης εἰς τὸ Ἔθνος εὐεργεσίας, ἐπισυνάπτεται καὶ πλήρης σχεδὸν κατάλογος τῶν κατὰ τὸ 75]ετὲς διάστημα φοιτησάντων ἐν τῇ Ριζαρείῳ.

Σημειωτέον ἐν τέλει, ὅτι ἡ Ριζάρειος Σχολὴ κεκτημένη νῦν 6 περίπου ἑκατομμύρια περιουσίαν, ἀποτελεσθεῖσαν ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἐξ 900.000 ἀρχικοῦ κεφαλαίου αὐτῆς καὶ ἐκ τῶν κατόπιν δωρεῶν, μεταφερομένη ὅσον οὔπω εἰς καταλληλότερον κτίριον, διοικουμένη ὑπὸ εὐσυνειδήτου Συμβουλίου, διατελοῦσα δὲ καὶ ὑπὸ πεφωτισμένην καὶ δραστηρίαν διεύθυνσιν ἄνευ ἀμφιβολίας ὑπὸ τὰς νέας πολλῷ εὐνοϊκωτέρας τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας περιστάσεις θὰ ἀπενέγκῃ μᾶλλον ἀγλαοὺς καρποὺς, τιμῶντας αὐτὴν καὶ τὴν μνήμην τῶν μεγάλων εὐεργετῶν αὐτῆς.

[1]) Διὰ νόμου ψηφισθέντος τῷ 1918 οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Ριζαρείου Σχολῆς οἱ μὴ παρακολουθοῦντες ἀνωτέρας θεολογικὰς σπουδὰς, εἰς ἃς μόνας εἶναι δεκτοί, διανύοντες τὰ ἐν τῇ πέμπτῃ τάξει ἀφθόνως διδασκόμενα παιδαγωγικὰ, ἀποφοιτῶντες διορίζονται δημοδιδάσκαλοι, δικαιούμενοι νὰ ὑπηρετήσωσιν ὡς τοιοῦτοι μέχρι τοῦ 35 ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐκκλησίαι Μακεδονίας—Ἀφίκετο τῇ παρελθούσῃ ἑβδομάδι ἐξ Ἀθηνῶν εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ πανιερ. μητροπολίτης Κοριτσᾶς καὶ Σελασφόρου κ. Γερμανὸς Ἀναστασιάδης.—Ἀνεχώρησεν εἰς Ἀθήνας τῇ προπαρελθούσῃ τετάρτῃ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Φώτιος Μανιάτης.

Πατριαρχικὰ γραφεῖα—Διωρίσθη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου βοηθὸς γραμματεὺς ἐν τῷ συνοδικῷ γραφείῳ ὁ ἐκ τῶν τελειοδιδάκτων τῆς ἐν Χάλκῃ θεολογικῆς σχολῆς ἱερομ. διάκονος κ. Ἰάκωβος Παπαπαϊσίου, προσληφθεὶς καὶ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ὡς γραμματεὺς αὐτῆς.

Πατριαρχικὴ βιβλιοθήκη—Τὸ Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἀνέθηκε τὰ καθήκοντα τοῦ διευθυντοῦ τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης εἰς τὸν πανοσιολ. πρ. Μ. πρωτοσύγκελλον κ. Γεώργιον Μισαηλίδην. Τῆς βιβλιοθήκης ἡ διεύθυνσις καὶ ἐποπτεία ἀνετίθετο κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν εἰς τὸν ὑπογραμματέα τῆς ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὸν Μ. ἀρχιμανδρίτην, εἰς τὸν δευτερεύοντα, εἰς τὸν κωδηκογράφον, καὶ τελευταῖον εἰς τὸν τριτεύοντα τῶν διακόνων.

Κανονικὴ ἄδεια—Ἐχορηγήθη συνοδικῶς ἄδεια μεταβάσεως εἰς Σάμον, τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ Ἀνέων κ. Ἀλεξάνδρῳ Δηλανᾷ.

Κεντρ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπή—Μέλος τῆς πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀντικαθιστῶν τὸν ὑποβαλόντα παραίτησιν θεοφιλ. ἐπί-

σκοπον Εἰρηνοπόλεως κ. Φώτιον, διωρίσθη συνοδικῶς ὁ θφλ. ἐπίσκοπος Μυρέων κ. Φιλόθεος Λουκίδης.

Περιοδευταί—Μετὰ πενθήμερον ἐνταῦθα διαμονὴν, ἐχώρησεν εἰς Μιτυλήνην ὁ θεοφ. ἐπίσκοπος Ἀμισοῦ κ. Εὐγένιος—διατρίψας δ' ἐπί τινας ἡμέρας, ἐπὶ ἐντολῇ, εἰς Μάλγαρα, ἐπανῆλθεν ἐνταῦθα ὁ θεοφ. ἐπίσκοπος Σκοπέλου κ. Γεννάδιος Ἀραμπατζόγλους.

Μνήμη τῶν εὐσεβῶς κοιμηθέντων— Πολλοὶ τῶν φίλων τοῦ πρὸ τριῶν ἑβδομάδων θανόντος διδασκάλου Βασιλείου Ἀδαμίδου συνελθόντες ἀπεφάσισαν νὰ τελέσωσι τὸ τεσσαρακονθήμερον αὐτοῦ μνημόσυνον ἀπὸ κοινῆς εἰσφορᾶς τῶν τιμώντων τὴν μνήμην αὐτοῦ, καίπερ δυναμένης τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ νὰ τελέσῃ τοῦτο. Τὴν ἐν γένει φροντίδα τῆς ἐπιτυχοῦς τοῦ μνημοσύνου διεξαγωγῆς ἐνεπίστευσαν εἰς ἐπιτροπείαν ἐκ τῶν ἀρχόντων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς Μ. χαρτοφύλακος κ. Γεδεών, πρωτοψάλτου κ. Ναυπλιώτου, λαμπαδαρίου κ. Βιγγοπούλου, καὶ τῶν διευθυντῶν τῶν ἐν Πικριδίοις καὶ Ἁγίᾳ Θεοδοσίᾳ σχολείων κ.κ. Ι. Δημητριάδου καὶ Κ. Καμπολούρη.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Θρησκευτικὰ περιοδικά—Ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Φωτίου διωρίσθη διευθυντὴς καὶ συντάκτης τῶν πατριαρχικῶν περιοδικῶν «Πανταίνου» καὶ «Φάρου τῆς Ἀλεξανδρείας» ὁ πρώην ἐν τῇ ἱερατικῇ σχολῇ τῶν Ἱεροσολύμων ἑλλόγιμος τῶν γαλλικῶν διδάσκαλος κ. Ἰωάννης Φωκυλίδης, δόκιμος συγγραφεὺς ἱστορικῶν ἔργων ἀξίων ἐπαίνου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ νέα ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος συναπετελέσθη ἐκ τῶν σεβασμ. ἐπισκόπων Σύρου καὶ Τήνου κ. Ἀθανασίου Λεβεντοπούλου καὶ Φθιώτιδος κ. Ἰακώβου Παπαϊωάννου, νεωστὶ προσκληθέντων, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς παρελθούσης συνοδικῆς περιόδου παραμενόντων ἔτι δι' ἓν ἔτος σεβασμ. ἐπισκόπων Γυθείου κ. Διονυσίου Δάφνου καὶ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Ἀμβροσίου Νικολαΐδου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΕΝ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

Ἐν Τολέδῳ τῆς συμπολιτείας Ὀχάϊο, κατὰ τὸν παρελθόντα αὔγουστον, ἐτέθησαν, ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ, τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἀποικίας, ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος τιμωμένου, λόγον ἐπὶ τούτῳ κηρύξαντος τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου κ. Μεθοδίου Φουσιάνου, ἐφημερίου τῆς κοινότητος. Συνήχθησαν κατὰ τὴν πατριωτικὴν ἐπὶ τοῖς θεμελίοις συνάθροισιν ἀπὸ συνδρομῶν προαιρετικῶν ἑπτακισχίλια φράγκα, ἐντὸς δὲ δέκα ἡμερῶν ἠθροίσθησαν ἀρκετά, ὥστε μετὰ τῶν πρότερον ἀθροισθέντων νὰ συναποτελεσθῇ ποσὸν τεσσαρακοντακισχιλίων φράγκων.

Ἐν Γιουγγετόουν τῆς αὐτῆς πολιτείας, ὁ Σύλλογος τῶν ἑλληνίδων, ὁ ὑπὸ τὴν Ἱερὰν ἐπωνυμίαν τῶν «Τριῶν Ἱεραρχῶν» σεμνυνόμενος, σκοπὸν ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τῆς σχολῆς τῆς κοινότητος, εἰσέπραξεν ὑπὲρ τῆς σχολῆς ταύτης ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ σχολικοῦ παρελθόντος ἔτους 2301 δολλάρια, 11500 φράγκων. Ἐγνώσθη δ' ὅτι, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξόδων, μένει κ θαρὸν ὑπόλοιπον 7000 φράγκων, κατατεθειμένων παρά τινι τραπέζῃ.

Ἐκ Γιοχάννεσβουργ τοῦ Τράνσβαλ τῆς Νοτίας Ἀφρικῆς ἀγγέλλονται πράξεις εὐσεβεῖς τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς κοινότητος, ἀποδεικνύουσαι τὴν ὑλικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν θρησκευτικὴν αὐτῆς εὐεστώ. Κατά τινα συνέλευσιν κοινοτικὴν, γενομένην πρὸ διμηνίης, ἡ λογοδοσία τῆς διωκούσης ἐπιτροπείας ἀπέδειξεν ὅτι, ἐντὸς τριῶν μηνῶν αἱ τῆς κοινότητος εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς 450 λίρας, ὧν αἱ 190 ἀπὸ δίσκων τῶν ἐν τῷ ναῷ καὶ ἀπὸ τελετῶν ἱερῶν, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀπὸ συνδρομῶν—καὶ ὅτι, παλαιὰς καὶ νέας ὑποχρεώσεις (δηλ. τὰς ἐπ' αὐτῶν) ἐξοφλήσαντες οἱ ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ, παραδίδουσι περίσσευμα 197 λιρῶν ἀγγλικῶν, κατατεθειμένων ἔν τινι τραπέζῃ.

Οἱ μακρόθεν παρακολουθοῦντες πάσας τὰς εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Οἰκουμένης ἐκφάνσεις τῆς κοινοτικῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους, καθηκόντως εὔχονται νὰ ἐξακολουθήσῃ πάντοτε ἔνθερμος καὶ θαυμασιουργὸς ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια καὶ φιλοπατρία, ἥτις συγκρατεῖ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἑνότητα.

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» οἱ μὴ λαμβάνοντες τακτικῶς τὰ τεύχη αὐτῆς, παρακαλοῦνται ὅπως ἀναφέρωσι πᾶσαν παράλειψιν τοιαύτην τῇ διευθύνσει αὐτῆς, καὶ οἱ πρὸ πολλοῦ προκαταβαλόντες τὴν ἑαυτοῦ συνδρομὴν ἕκαστος, καὶ οἱ ἐσχάτως. Παρακαλοῦνται πρὸς τούτοις, ἵνα προσέχωσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπὶ σελίδων ἀριθμῶν πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἐλλείψεως φυλλαδίων, ἀλλὰ καὶ νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἔννατος παρῆλθε μὴν τοῦ ἔτους τούτου, καὶ κατὰ τὸν δέκατον εἶναι δίκαιον νὰ ἐξοφλήσῃ ἕκαστος συνδρομητὴς τὴν πρὸς τὸ ταμεῖον τῆς «Ἀληθείας» ὀφειλὴν αὐτοῦ, παλαιὰν ἢ νέαν.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 12—19 Ὀκτωβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 29-30

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη

Λίρυι τουρκικαὶ 2, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 1. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

Η ΑΓΑΘΗ ΓΗ

Ἂς ἀκούσωμεν μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν παραβολὴν τοῦ σπορέως, τὴν ὁποίαν τόσον ἐπικαίρως ἡ Ἐκκλησία καθώρισεν ὅπως ἀναγινώσκηται.

Ἐνῷ ἔξω, εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν, ὁ φιλήσυχος γεωργὸς ἀσχολεῖται εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν σπορὰν τῶν ἀγρῶν του κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τοῦ φθινοπώρου, εἰς τὰς ἐκκλησίας, εἰς τὸν ἠθικὸν τοῦτον ἀγρόν, ἀκούεται ἡ παραβολὴ αὕτη τοῦ πνευματικοῦ σπορέως, τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἀφειδῶς σπείρει τὸν καλὸν καὶ γενναῖον σπόρον ὁ ὁποῖος θ' ἀποδώσῃ «καρπὸν ἑκατονταπλασίονα».

Ἡ παραβολὴ αὕτη εἶναι βαθέως ἐξηγημένη ἀπὸ τὸν Χριστόν, ὥστε πᾶσα αὐτῆς λεπτομερεστέρα ἀνάλυσις παρέλκει, ἐπίσης εἶναι τόσον παραστατική, ὥστε δὲν ἔχει ἀνάγκην πλειοτέρας διασαφηνίσεως.

Ἀφῶμεν λοιπὸν τὴν ἑρμηνείαν της καὶ ἔλθωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὅρων της ἐπὶ τῶν βοηθειῶν, αἵτινες μᾶς παρουσιάζονται ὡς σύγχρονοι.

Διὰ νὰ παρασχεθῇ ὁ ἑκατονταπλασίων οὗτος καρπός, δὲν ἀρκεῖ, κατὰ τὸν Χριστόν, ἡ εὐρωστία τοῦ σπόρου, ἀλλὰ συναπαιτεῖται καὶ ἡ εὐρωστία καὶ ἡ καλὴ ποιότης τῆς γῆς. Χρησιμεύει κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν, «ἀγαθὴ γῆ», ἐφ' ἧς νὰ πέσῃ ὁ σπόρος καὶ ἐξ ἧς νὰ καρποφορήσῃ.

Τὴν τοιαύτην ἀγαθὴν γῆν δυνάμεθα σήμερον νὰ συναντήσωμεν, ἢ μήπως πλεονάζει κατὰ τὰς ἡμέρας μας ἡ γῆ ἡ μετὰ τῶν ἀκανθῶν, ἡ ὁδὸς ἡ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν διαβατῶν της καὶ ἡ πέτρα;

Ἰδοὺ ἓν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἀξιοῦται ἐπιστημένης ἐρεύνης.

Ὑπάρχουσί τινες, οἱ ὁποῖοι μετὰ πικρίας καὶ μελαγχολίας ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας. Ὑπάρχουσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι, μελανὰς διόπτρας περιφέροντες ἀνὰ τὰ ὀπτικά των πεδία, βλέπουσι τὰ πάντα ἀμαυρὰ καὶ καταλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ συναισθήματος τῆς ἀπελπισίας.

Ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ διαφωνήσωμεν. Ἡ κοινωνία μας, ἡ κοινωνία ὅλου τοῦ κόσμου, οὐδέποτε παρουσίασε πιστοτέραν εἰκόνα τῆς «ἀγαθῆς γῆς», ὅσον τὴν σήμερον. Παρ' ὅλην τὴν παραλυσίαν, ἥτις ἐπιπολάζει, παρ' ὅλην τὴν ἐξαχρείωσιν, ἥτις ἐπιδεικνύεται, παρ' ὅλην τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τοῦ σωτηρίου θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ἥτις φαίνεται πρόδηλος, ἡ κοινωνία παρέχει εἰς τὸν μελετητὴν τὴν ἐντύ-

πωσιν ἀγαθῆς γῆς, ἡ δὲ ἐντύπωσις αὐτὴ εἶναι ἀληθινή.

Ἡ κοινωνία διῆλθεν ἀπὸ τὴν μεγάλην τὴν πενταετῆ δοκιμασίαν τοῦ πολέμου. Ἡ ἀνθρωπότης, τὴν ἐπαύριον αὐτοῦ, εἶδε τὰ ἐρείπια, τὰ ὁποῖα τὴν περιβάλλουσι. Καὶ τὰ ἐρείπια αὐτὰ δὲν εἶναι μόνον ἐρείπια πόλεων, δασῶν, ἐργοστασίων, μνημείων, εἶναι ἐν ταὐτῷ καὶ ἐρείπια ἠθικά. Εἶναι τὰ ἐρείπια τῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας ὁ πόλεμος διεσκόρπισεν, εἶναι τὰ ἐρείπια τῶν οἰκογενειακῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἐκλόνισεν, εἶναι τὰ ἐρείπια τῆς ἠθικῆς αὐτοπεποιθήσεως εἰς τὴν ἀρετήν, τὴν ὁποίαν διεσάλευσεν.

Ἐπὶ πλέον ἡ ἀνθρωπότης εἶδε ποῦ τὴν φέρει ἡ ἔλλειψις τῶν ἀρχῶν τούτων, εἶδε ποῦ τὴν ἄγει ἡ ἔλλειψις τοῦ ἠθικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ δι' αὐτὸ εἶναι ἑτοίμη νὰ ἀκούσῃ πάντα ἐκεῖνον, ὅστις θὰ τῇ ὑποσχεθῇ ἐπάνοδον εἰς τὴν εὐδαιμονικὴν ζωὴν τῶν ἠθικῶν πεποιθήσεων καὶ βάσεων. Ἡ ἀνθρωπότης διψᾷ μίαν κατεύθυνσιν καὶ ἂν βλέπωμεν σήμερον ἀρχὰς στρεβλὰς νὰ ἐπικρατῶσι πρὸς στιγμήν, εἶναι ἡ δίψα τῆς ποδηγετήσεως, ἡ ὁποία τὰς κάμνει νὰ ἀναφαίνωνται.

Ἡ ἀνθρωπότης ἀναμένει κουρασμένη, ἀπηυδηκυῖα τὸν σπορέα τῶν γενναίων ἀρχῶν, τῶν ἠθικῶν βάσεων, τῆς οἰκογενειακῆς γαλήνης, τῆς ἀλληλεγγύου συστάσεως τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν, διὰ νὰ τὸν παρακολουθήσῃ, διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ, διὰ νὰ τὸν σεβασθῇ. Ἔχει κουρασθῇ ἀπὸ τοὺς παραπαίοντας βηματισμούς της, ζητεῖ τὴν στιβαρὰν χεῖρα, ἥτις θὰ τὴν κατευθύνῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθινῆς ζωῆς.

Καὶ ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία εὑρίσκεται εἰς τὴν αὐτὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν. Ἀναμένει τὸν εὐγενῆ σπορέα. Θὰ εὕρῃ αὐτὸν ἐν τῷ κλήρῳ, τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ, μεταξὺ τῶν κοινωνιολόγων ἢ καὶ εἰς τὰ τρία αὐτὰ περιβάλλοντα; Ἄγνωστον. Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ τονισθῇ εἶναι τοῦτο: Ὅτι οἱ σπορεῖς τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν δὲν πρέπει ν' ἀργήσουν τὴν ἐμφάνισίν των, εἴτε οὗτοι εἶναι κληρικοί, εἴτε λαϊκοί, ὀφείλουν νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν λαόν, ὀπαδοὶ μιᾶς γνησίας ἐθνικῆς ὀργανώσεως καὶ ἀγωγῆς, τὴν ὁποίαν καὶ νὰ εἰσηγηθῶσιν εἰς τὴν κοινωνίαν μας. Ἂς μὴ ἀποδειλιάσωσιν. Οὐδέποτε ὁ κόσμος ἦτο περισσότερον εὐμάλακτος ὅσον σήμερον, ἡ ὀδύνη τὸν ἐτιθάσσευσε καὶ ἡ ἀποτυχία τῆς φαυλότητος τὸν ἔκαμε νὰ τὴν ἀηδιάσῃ, ἀποτελεῖ μίαν ἀπέραντον ἀγαθὴν γῆν, ἡ ὁποία ἀναμένει τοὺς ἐπίσης ἀγαθοὺς σπορεῖς της.

Ἀπολογητὴς

ΠΑΛΑΙΑΙ ΚΑΙ ΝΕΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Παρακολουθοῦμεν μετὰ πολλῆς ἐκπλήξεως τὰ γραφόμενα τῶν ἐν Ἀθήναις εὐσεβῶν καὶ φρονίμων λογίων ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου θέματος, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν κρίσιν, τὴν ἐξονύχισεν καὶ συζήτησιν ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ ἡ ἄγνοια τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους, καὶ ἡ ἀσυγχώρητος τάσις πρὸς μίμησιν τῶν εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ διαλαλουμένων ἀντικληρικῶν φρονημάτων, καὶ τῶν ἐλλειπῶν καὶ κολοβῶν διδαγμάτων περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ καθ' ἡμᾶς ἱεροῦ κλήρου ἐν γένει, καὶ τὸ κυριώτερον πάντων ἡ θορυβώδης ἐπίδειξις φρονημάτων νεωτεριστικῶν. Φαίνεται ὅτι, ὅταν τὰ τοιαῦτα φρονήματα φοβῶνται ν' ἀνασκαλεύσωσι τὸ πολιτειακὸν ἐπίπεδον καὶ τὰ θεμέλια αὐτοῦ, τότε τροφὴν εὑρίσκουσιν εἰς ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καθεστώτων, ὧν βεβαίως ἀγνοοῦσι καὶ τὸ σύνολον καὶ τὸ μέρος, οἱ κτήτορες τοιούτων φρονημάτων, φλυαροῦσι δὲ, χωρὶς φόβου, γενικώτερον περὶ «θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως», καὶ ταύτην ἐπιστήμονες ἐπιπόλαιοι κηρύττουσι «πολεμίαν πρὸς τὴν πρόοδον»· ἄρα ἐξαφανιστέαν ἀπὸ βίβλου ζώντων.

Οὐδεμίαν βεβαίως ἔχομεν πρόθεσιν ν' ἀναπτύξωμεν τὸ τοῦ Βάκωνος τοῦ ἐκ Βερουλάμης περὶ τῆς leves cultus in philosophiam, ὡς δυναμένης εἰς τὴν ἀθεΐαν 'να ὁδηγήσῃ τοὺς ἐπιπολαίους σπουδαστὰς ἐπιστήμης οἱαςδήποτε. Ἐὰν ὅμως ἐκλάβωμεν ἀδιάσειστον καὶ ἀπερίκλονον τὴν ῥήτραν τοῦ λονδινίου ἐπιστήμονος, ἰδελφικῶς ἠθέλομεν προτρέψει τοὺς ἐπιπολαίους θαυμαστὰς τῶν προόδων τῶν ἐπιστημῶν εἰς «τελείαν ἐξάντλησιν» πάντων τῶν ζητημάτων τῶν πρὸς τὸ συζητούμενον θέμα συναφῶν. Τὴν τοιαύτην «pleniorem haustum» δύνανται ν' ἀκολουθή-

σωσι καὶ οἱ πρόεδροι ὅλων τῶν μαθηματικῶν Ἑταιριῶν, ὅσον καὶ ἂν ὑποθέτωσιν ἑαυτοὺς σοφοὺς, καὶ οἱ ψιττακίζοντες τυχὸν τὰς δῆθεν νεωτεριζούσας ἐκείνων ἢ ξένων τινῶν θεωρίας. Ἡ τελεία, κατὰ τὸ ἐνὸν, ἐξάντλησις, δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν κύκλῳ ἑλληνικῷ οὕτως εἰπεῖν, καὶ νὰ περιορισθῇ, τό γε νῦν, εἰς ἔρευναν τῆς ἐπιρροῆς τῆς θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως ἐπὶ τῶν ἐπιστημόνων τῆς Ἀνατολῆς, ἀφοῦ ἐξηγήσωσιν ἡμῖν οἱ ταύτης πολέμιοι τὴν φύσιν τῆς «ἀντιλήψεως τῆς θρησκευτικῆς», ἣ ὁποίαν ἐννοοῦσιν αὐτοὶ, ἣ ὁποίαν ἡμεῖς ἐννοοῦμεν, οἱ οὐδεμίαν βλέποντες ζημίαν ἐκ τῆς εἰς τὰ δόγματα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀφοσιώσεως, καὶ τῆς πιστῆς εἰς αὐτὴν, ἂν θέλητε, προσκολλήσεως ἡμῶν.

Φρονοῦμεν λοιπὸν ὅτι· ἐννοοῦσιν ὡς θρησκευτικὴν ἀντίληψιν καὶ πολεμοῦσιν ἀτυχῶς, τὴν προσκόλλησιν εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων, οἵαν διδάσκουσι τὰ κατηχητικὰ βιβλία ἀπὸ τῶν παιδιακῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἀκόμη καὶ καθ' ὃν τρόπον διδάσκουσιν αὐτὴν γραῖαι προμήτορες ἁμαθεῖς ἢ θεοβλαβεῖς εἰς τοὺς δυσεγγόνους αὐτῶν. Ἀλλὰ πᾶσα διδασκαλία φέρει ἀποτέλεσμα καλὸν ἢ κακὸν, προοδευτικὸν ἢ ἐπιζήμιον εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἀναλόγως τῆς διανοητικῆς τοῦ διδασκομένου καταστάσεως. Πνεῦμα ἔκτακτον ἀδύνατον φρονεῖμεν νὰ ἁμβλυνθῇ ἐξ οἱασδήποτε φανατικῆς διδασκαλίας, ὡς ἐξ ἐναντίας, πνεῦμα ταπεινὸν, ἀγελαῖον καὶ χηνῶδες ἀδύνατον νὰ κατανοήσῃ ὄχι μεγάλας ἐπιστημονικὰς ἀρχὰς, ἀλλ' οὐδὲ τὰ συνήθη θεωρήματα καὶ λήμματα τῆς ἐπιπέδου γεωμετρίας καὶ τῆς πρακτικωτέρας τῶν ἀριθμητικῶν. Οἱ ποθοῦντες προόδους ἐπιστημονικὰς παρ' ἡμῖν, ἀνακαλύψεις ραδίων καὶ τηλεφώνων, αἰθερίων τηλεγράφων καὶ ἀκτίνων Ραίντγγεν, οἱ λυπούμενοι ὅτι προηγήθησαν ἡμῶν καὶ τῶν πολεμίων τῆς θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως ἄλλοι εἰς τὰς ἀνακαλύψεις αὐτὰς, πρέπει νὰ γεννήσωσι πρότερον νόας ἐκτάκτους—«μυαλὰ θηλυκὰ»—καθὰ κοινότερον λέγουσιν, οὐχὶ δὲ γενεὰν παραγομένην ἐκ γενεᾶς ἄλλης ἐκφύλου, ταπεινὰ φρονούσης, σαρκικῆς γενεᾶς, ὡς ἤθελεν εἰπεῖ ὁ δανειζόμενος φράσεις ἢ λέξεις γραφικάς. Τὸ τοιοῦτον ἔχοχον «μυαλὸ» οὐδεμία φανατικὴ διδασκαλία, οὐδεμία «θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως» ἐπιρροὴ δύναται νὰ ἁμβλύνῃ, νὰ παχύνῃ, ν' ἀποχυδαιώσῃ, οὔτε νὰ καταστήσῃ ἀνεπίδεκτον κατανοήσεως ἐπιστημονικῶν μεγάλων ἀληθειῶν.

Ἐάν τινες τῶν μαθηματικῶν ἑταιριστῶν, ἐάν τις τῶν ἐποπτευόντων διδασκαλίαν πολυτεχνίης —οὐχὶ καὶ κακοτεχνίης, καθ' Ἡσίοδον —ἐννοῇ «θρησκευτικὴν ἀντίληψιν» τὴν ἐπιτέλεσιν θρησκευτικῶν καθηκόντων μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπουσιωδεστέρου τῶν τύπων ἐν τῇ λατρείᾳ, παρακαλοῦμεν νὰ συμφρονήσωσι μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι, διάνοιαι ἔχοχοι ἥκιστα φοβοῦνται τὴν παρέμβασιν τοῦ οὕτω θρησκεύειν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ διασκέπτεσθαι. Συνομολογήσατε μεθ' ἡμῶν ὅτι ὁ μέγας Κοπέρνικος ἐξετέλει πιστῶς τὰ θρησκευτικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, ἀφοῦ ἦτο καλόγηρος· ἀλλ' οὔτε ἡ καλογηρικὴ ζωὴ ἐγένετο εἰς αὐτὸν ἐμπόδιον πρὸς σχηματισμὸν μιᾶς ἰδέας τελείας περὶ τῆς κινήσεως τοῦ γηίνου πλανήτου, οὔτε ἡ θρησκευτικὴ ἀνατροφὴ, ἧς ἔτυχε, καὶ εἰς ἣν ἔδωκε φοβερὰν ἐπιρροὴν ἡ «θρησκευτικὴ ἀντίληψις», ἀφοῦ ἔσπρωξεν αὐτὸν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον. Παραλείποντες καὶ ἐνταῦθα νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὴν εὐσέβειαν τοῦ ἀθανάτου Νεύτωνος Ἰσαὰκ, οὗ τὴν μνήμην εὐσεβεῖς καὶ μὴ τοιοῦτοι σέβονται, ὑπομιμνήσκομεν εἰς αὐτοὺς τὸν ἀθάνατον Γαλιλαῖον, ὁ ὁποῖος ἀνετράφη καὶ ἐσπούδασεν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς εἰς τοὺς «πολυτεχνίτας» ἐπιφόβου «θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως»· διότι γνωστὸν ὅτι πιστῶς ἐξετέλει τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς καλὸς χριστιανός· δυσκόλως δὲ δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μετέβαινεν εἰς τὸν ναὸν οὐχὶ πρὸς προσευχήν· ἔχοχον δὲ πνεῦμα γεννηθεὶς, οἷον ἀπεδείχθη, ἐσύχναζεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, βεβαίως οὐχὶ πρὸς ἀπόλαυσιν θεάματός τινος, οὐχὶ πρὸς ἐμπαιγμόν. Ἴσως οἱ κατὰ τοῦ θηρίου τῆς «θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως» φωνασκοῦντες καὶ πολεμοῦντες ἀνέγνωσαν εἴς τι τῶν βιβλίων αὐτῶν ὅτι, τὸν Γαλιλαῖον ἐνέπνευσεν ἢ παρώρμησεν εἰς τὴν μελέτην τῶν μαθηματικῶν ἀληθειῶν, αἰτίνες ἐδόξασαν αὐτὸν, ἡ κίνησις τοῦ μεγάλου πολυελαίου τοῦ ἐν ᾧ προσηύχετο ναοῦ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Πίσης.

Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι μεγάλοι ἐπιστήμονες ὑπέστησαν κατὰ τὴν παιδικὴν καὶ τὴν μετὰ ταῦτα ἡλικίαν αὐτῶν τὴν τῆς «θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως» ἐπίδρασιν, χωρὶς οὐδὲ στιγμὴν ν' ἁμβλυνθῇ τὸ πνεῦμα αὐτῶν, οὐδὲ στιγμὴν νὰ

ἐμποδισθῶσιν ἀπὸ τῶν μελετῶν, αἵτινες ἐδόξασαν αὐτούς, αἵτινες ὠφέλησαν τὴν ἀνθρωπότητα. Παρακαλοῦμεν τοὺς ἡμιμαθεῖς ἀντιγραφεῖς ξένων ἰδεῶν καὶ διαγμάτων ἵνα συνομολογήσωσιν ἡμῖν ὅτι ὁ γεννώμενος ἐπιστήμων οὐδαμῶς οὐδέποτε ζημιώνει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐκ τῆς «θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως».

Διότι, κατὰ τὴν κοινὴν ἀναμφισβήτητον ἀρχήν, γεννᾶται ὁ καλλιτέχνης, ὁ γλύπτης, ὁ ζωγράφος, ὁ μουσικὸς, ὁ ποιητής. Ἀλλὰ πρέπει ἵνα δεχθῶμεν ὅτι γεννᾶται καὶ ὁ ἐπιστήμων ὁ ἀληθὴς, τοῦ ὁποίου ἡ μογηρὰ ζωὴ, ἡ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων καθιερώσασα τὴν μετὰ τῆς ἐπιστήμης συζυγίαν, ἀμφότερα συνδυάζει, καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐνασχόλησιν καὶ ἀφοσίωσιν, καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων αὐτοῦ. Περὶ τῶν τριῶν παγκοσμίου φήμης μαθηματικῶν οὐδαμῶς οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀντίθετον ἰδέαν οἱ τῆς «θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως» πολέμιοι. Οὔτε δύνανται ν' ἀρνηθῶσιν ὅτι ὁ μέγας βοτανικὸς Λινναῖος, παιδιόθεν ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς ἐπάγγελμα χειροτεχνικὸν προοριζόμενος, ὑπὸ τῆς μητρὸς ὑπεστηρίζετο κρυφίως, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πατρὸς, εἰς τὴν μελέτην τῆς φύσεως, εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ σπουδὴν τῶν φυτῶν, ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας, ἥ, τάληθὲς εἰπεῖν, ἀπὸ τῆς παιδικῆς. Ἐγεννήθη ἐπιστήμων. Καὶ ὁ πεπροικισμένος διὰ πνεύματος ἐξόχου διασκεπτικοῦ, ὁ κλίσιν ἔχων πρὸς ἐπιστημονικὰς μελέτας, ἐὰν τύχῃ προστασίας πρὸς σπουδὴν, θ' ἀποβῇ βεβαίως ὠφέλιμος εἰς τὴν ἐπιστήμην, χρήσιμος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Εἰς τὴν τοιαύτην, τὴν ἔξοχον διάνοιαν, τί καὶ ποίας φύσεως ἐμπόδιον δύναται ν' ἀπαρεμβάλῃ «θρησκευτική τις ἀντίληψις» οἱαδήποτε; Τίς καὶ πόθεν προερχομένη ἄλυσις ἐνδέχεται ν' αἰχμαλωτίσῃ τὸ γεννητικὸν, τὸ παραγωγικὸν, τὸ «θηλυκὸ μυαλὸ» αὐτοῦ, ἵνα παρακωλύσῃ ἀπὸ μελετῶν βαθειῶν, ἀπὸ σοβαρῶν ἐρευνῶν, ἀπὸ σοβαρωτέρων ἀνακαλύψεων; Ἴδατε τὸν Γαλιλαῖον, τὸν Κοπέρνικον, τὸν Νεύτωνα, τὸν Λιννᾶιον· ἵνα περιορισθῶμεν εἰς τοὺς ἐπιφανεστέρους ἐπιστήμονας. Ὁ συνήθης ἐγκέφαλος δυνατὸν ν' ἀποσείσῃ τὴν σωτηριώδη ἐπιρροὴν τῶν ἠθικῶν ἀληθειῶν τοῦ χριστιανισμοῦ, δυνατὸν ν' ἀναμασσήσῃ θεωρίας ὑλιστῶν ἢ πανθεϊστῶν, ἀπὸ τοῦ Ὠκέλλου μέχρι τῶν μαθηματικῶν τῆς Ἑλλάδος ἑταιριστῶν, ἀλλὰ θὰ μείνῃ κύμβαλον ἀληθῶς ἀλαλάζον, μόλις ἱκανὸς ν' ἀποτείσῃ ὅτι «δύο καὶ δύο κάμνουν τέσσαρα», καὶ οὐδὲν ἄλλο· ἀλλὰ ν' ἀνεύρῃ νόμους φυσικοὺς, καὶ νόμους ἀναλύσεως τοῦ φωτὸς, καὶ νόμους κινήσεως σωμάτων οὐρανίων ἀδύνατον. Ὁ χνωδὸς οὔτε νὰ ἐννοήσῃ δύναται νόμους τοιούτους· καὶ ἀγνοοῦμεν, ἂν ἡ «θρησκευτικὴ ἀντίληψις» ἀποσειομένη ἀπ' αὐτοῦ καὶ παραχωροῦσα τὴν θέσιν αὐτῆς εἰς ἀνεμώλια διδάγματα θὰ δυνηθῇ ν' ἀποκαταστήσῃ ἐπιστήμονα ἀληθῆ, χρήσιμον τῇ ἀνθρωπότητι. Τὸ πολὺ πολὺ θὰ παρασκευάσῃ ἓν ἀκόμη μέλος τῆς Μαθηματικῆς Ἑταιρίας.

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Ἐπιστρέφων ἐξ Ἐλβετίας καὶ διερχόμενος δι' Ἀθηνῶν ἐθεώρησα καλὸν, ὅπως ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἔλθω εἰς συνάφειαν μετὰ προσωπικοτήτων ἐξεχουσαν ἐν τῇ δημοσίᾳ ἐκπαιδεύσει θέσιν κατεχουσῶν. Κατὰ περίεργον δὲ σύμπτωσιν, πάντες οἱ καὶ κορυφαῖοι τῆς παιδαγωγίας θεωρούμενοι καὶ μεθ' ὧν συνδιελέχθην, εἶχον ἐκπαιδευθῇ ἐν Γερμανίᾳ. Ἐκ τῆς μετ' αὐτῶν δὲ περὶ παιδαγωγικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἐν τοῖς σχολείοις συνδιαλέξεώς μου διεπίστωσα διὰ πολλοστὴν φορὰν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν Γερμανίᾳ μεταβαινόντων καὶ ἄνευ ἑδραίων θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καὶ ὑγιῶν ἀρχῶν νέων ἐπιστρέφουσιν οἰκαδε δηλητηριασμένην τὴν θρησκευτικὴν αὐτῶν συνείδησιν ἔχοντες. Τότε δὲ ἐνεθυμήθην τὸν Le Bon ὅστις ἔν τινι τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἐξετάζων τὰς ὑπηρεσίας, ἃς ἡ γερμανικὴ φιλοσοφία προσέφερε τῇ ἀνθρωπότητι, δριμέως κατέκρινεν αὐτὴν, ὡς εἰσαγαγοῦσαν ἐν Γερμανίᾳ τὴν ἀθεΐαν καὶ δι' αὐτῆς δηλητηριάσασαν καὶ τὰς λοιπὰς χώρας. Ἀφοῦ, κατὰ τὸν γάλλον συγγραφέα, καὶ αὐτὴ ἡ φιλοσοφία τοῦ Kant βαθύτερον ἐξεταζομένη οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ πανθεϊστική. Οὐδόλως ἄρα παράδοξον ἂν οἱ ἐντὸς τοιούτου περιβάλλοντος ζῶντες ἀνερμάτιστοι νέοι αἰχμαλωτίζωνται εὐχερέστερον ὑπὸ τῶν διδαγμάτων τούτων τῆς ἀθέου καὶ ἀθρήσκου φιλοσοφίας, οὐ μόνον δ' ἀλλὰ καὶ ἀποβαίνουσιν

ἀκολούθως διαπρύσιοι αὐτῆς κήρυκες. Ποῖον δὲ τὸ κήρυγμα τῶν παρ' ἡμῖν παιδαγωγούντων σήμερον; «Ὅτι ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία ἀποτελοῦσα βαρὺ κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως πλῆγμα ἐπιβάλλει εἰς τὸ παιδίον,—καὶ δὴ καθ' ἣν στιγμὴν τοῦτο ἀδυνατεῖ εἰσέτι νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῆς — πεποιθήσεις μελλούσας νὰ ἐπιδράσωσι πολλάκις ὀλεθρίως καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον». Ἡ θεωρία αὕτη, οὖσα αὐτόχρημα ξενικὴ ἀπομίμησις καὶ μυριάκις μέχρι τοῦδε παρὰ σοφῶν τῆς Ἑσπερίας ἀνδρῶν ἀνασκευασθεῖσα, δὲν εἶνε νεωτέρα καὶ ἀποκύημα τῶν νοσηρῶν ἄλλως τε αὐτῶν ἐγκεφάλων, ἀλλ' ἀρχαιοτάτη.

Ἤδη ὁ Rousseau εἰς τὸν Ἐμίλιον αὐτοῦ ἔγραφεν: Ἐν τούτῳ, λέγει, ἔγκειται τὸ μέγα κακὸν τῶν παραμορφουσῶν τὴν θεότητα ἰδεῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι τῶν παίδων χαρασσομένων, ὅτι αὗται διατηροῦνται καθ' ὅλον αὐτῶν τὸν βίον καὶ ὅτι ταῦτα ἀνδρούμενα δὲν ἐννοοῦσι πλέον ἄλλον Θεὸν, εἰμὴ τὸν τῶν παίδων». Συμπέρασμα: ἀναμένετε τὴν ἡλικίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς κρίσεως καὶ τότε διδάξατε εἰς αὐτὰ τὴν θρησκείαν. Ἐπεχείρημα ἀναντιρρήτως λογικὸν καὶ ἐκτὸς πάσης συζητήσεως. Ἁπάντων ὅμως εἰς τοὺς θαυμαστὰς καὶ ὁμόφρονας τοῦ Rousseau, οἵτινες δὲν παύουσιν ἔκτοτε νὰ ἐπαναλαμβάνωσι τὰς παραδοξολογίας ταύτας, ὁ γνωστὸς παιδαγωγὸς καὶ συγγραφεὺς τῆς Λωζάνης κ. L. Cellérier λέγει «Μήπως ἆρά γε ἡ τελικὴ ἄποψις τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς εἶνε ἡ φιλοσοφικὴ ἀντίληψις τῆς θεότητος καὶ κατ' ἀκολουθίαν πέραν ταύτης οὐδὲν πλέον ὑπάρχει ἐν τῇ θρησκευτικῇ διδασκαλίᾳ; Πρὸ παντὸς, λέγει ὁ σοφὸς παιδαγωγὸς, παρετηρήθη ὅτι οἱ διατηροῦντες καθ' ὅλον αὐτῶν τὸν βίον τὸν Θεὸν τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας εἶνε, γενικῶς, ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ἡ πνευματικὴ παιδικὴ ἡλικία διαρκεῖ καθ' ὅλον τὸν βίον. Δὲν ἔγκειται ὅμως ἐνταῦθα ἡ ἀρχικὴ τοῦ Rousseau πλάνη, ἡ ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς δημοσίας ἐν Παρισίοις ἐκπαιδεύσεως κ. Conpayré μνημονευομένη καὶ θαυμασίως ὑπ' αὐτοῦ ἀναιρουμένη. Οὗτος, ἀντιπαραβάλλων τὴν μέθοδον τοῦ Rousseau πρὸς τὴν τοῦ Φενελῶνος, ἀποδεικνύει διὰ μακρῶν, ὅτι ἡ μὲν πρώτη τείνει νὰ παραγάγῃ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀθέους, ἡ δὲ δευτέρα τοὐναντίον, ἀφαρπάζουσα τὴν φαντασίαν τοῦ παιδὸς—ἴσως δὲ καὶ ἔστιν ὅτε διαστρέφουσα αὐτὴν—ἄγει τοὐλάχιστον εἰς ὠφέλιμόν τι ἡμίφως, τὸ μικρὸν κατὰ μικρὸν μεταβαλλόμενον ὑπὸ τῆς σκέψεως εἰς ζωηράν τινα λάμψιν Καὶ ὅμως παρὰ πάντα ταῦτα, ἡ ἀντίρρησις κατ' οὐσίαν ὑφίσταται. Παρατηρήσωμεν τοὺς libres-penseurs: δὲν προσάγουσιν οὗτοι ἡμῖν παραδείγματα ἀρετῆς ἄξια πρὸς τὰ τῶν μᾶλλον θρησκευτικῶν ἀνθρώπων; Ἀναντιρρήτως. Ἐξετάσωμεν ὅμως τὸ γεγονὸς πλησιέστερον καὶ βαθύτερον. Πόθεν ἄρα αὐτοῖς αἱ ἀρεταὶ αὗται; Τίς ἐδίδαξεν αὐτὰς εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν; Τίς δὲ καὶ εἰς τὰς αὐτῶν προηγηθείσας; Ποίαν δὲ αὖται ἔλαβον ἀνάπτυξιν ἐκεῖ ἔνθα ἡ ἐπίδρασις αὕτη οὐδαμῶς ἐγένετο αἰσθητή. Ποῖαι δὲ εἶνε αἱ πεπολιτισμέναι (δηλ. διαπαιδαγωγημέναι) σήμερον χῶραι, εἰμὴ ἐκεῖναι τῶν ὁποίων ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἐνεπότισε πάντα τὰ καθιδρύματα διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν παραδόσεων αὐτῆς; Καὶ παρὰ τίσιν οἰκογενείαις βλέπομεν τὴν τάξιν θριαμβεύουσαν, εἰμὴ παρ' αἷς ἡ θρησκεία βασιλεύει; Ποῦ δὲ βλέπει τις τὴν μαινομένην τῶν παθῶν καὶ τῶν προσωπικῶν συμφερόντων ὁρδὴν, εἰμὴ εἰς τοὺς πόρρω τῆς θρησκείας διαβιοῦντας κύκλους; Ἰδοὺ λοιπὸν ἡμεῖς πρὸ τοῦ ἐναγωνίως προσδοκωμένου ἀποτελέσματος ὅτι, ὑπὸ παιδαγωγικὴν ἔποψιν ἡ παραγνώρισις καὶ περιφρόνησις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, τοῦ παντοδυνάμου τούτου βοηθητικοῦ τῆς ἠθικῆς μέσου, τυγχάνει πάντη ἀδύνατος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ ἀφ' ἑτέρου τὰ ὑγιᾆ καὶ μεγάλα πνεύματα, ὧν μέγας ὑπάρχει ὁ ἀριθμὸς—τὰ καίπερ κηρύξαντα ἑαυτὰ ἀπελεύθερα πάσης θρησκείας καὶ ὑπεράνω τῶν συγχρόνων αὐτῶν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἀρετῆς ὑψωθέντα—ὅμως οὐδαμῶς ὑπῆρξαν οὕτω τῆς θρασκείας ἀνεξάρτητα, ὅσον οἱ ἄλλοι ὑποθέτουσιν. Ὑπῆρξαν ὄντως οἱ ἐξωτερικοὶ, οὕτως εἰπεῖν τοῦ Χριστιανισμοῦ τρόφιμοι. Τί ἄρα ὑπὸ τοιοῦτον παιδαγωγὸν καὶ τοιούτους ἐξωτερικοὺς τροφίμους τὸ ἔκτακτον καὶ καταπληκτικὸν ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα; Ὅτι λοιπὸν ἡ θρησκεία εἶνε τὸ ἰσχυρότατον τῆς ἠθικῆς στήριγμα τὸ γεγονὸς εἶνε ἀνεπίδεκτον συζητήσεως. Ἡ ἰδέα τῆς πανταχοῦ παρουσίας τοῦ Ὑψίστου Ὄντος εἶνε στήριγμά τι καὶ συγχρόνως προειδοποίησις καθ' ἑκάστην

στιγμήν. Κατὰ δὲ τὴν Me Necker de Saussure, τὸ ἐγκαλλώπισμα τοῦτο τοῦ γυναικείου παιδαγωγικοῦ τῆς Γενεύης κόσμου, τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν κινητήριος δύναμις ἡ περιστέλλουσα μὲν τὰς ἐνόχους πράξεις, διαθερμαίνουσα δὲ συγχρόνως τὴν καρδίαν. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ ἰδεῶδες τοῦτο δὲν πραγματοποιεῖται πάντοτε, οὐχ ἧττον ὅμως, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, οἱ πασῶν τῶν ἐποχῶν παιδαγωγοὶ κατενόησαν τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὑπὸ τῆς θρησκείας τῇ ἠθικῇ παρεχομένας.

***

Ἀλλ' ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία, λέγει ὁ Cellérier, δὲν χρησιμεύει μόνον ὡς στήριγμα τῆς ἠθικῆς, ἔχει καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἀξίαν, ὡς ἀνταποκρινομένη εἰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Μάρτυς δ' ἀψευδὴς ἡ ἱστορία ἡ καθ' ὅλους τοὺς χρόνους ἐπιβεβαιώνουσα τοῦτο. Κατὰ ταῦτα τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀντιτίθεται ἀμέσως καὶ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τοὺς καταδικάζοντας τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν ὡς ἐκποδὼν δῆθεν ποιοῦσαν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ παιδός. Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων ἐν τίνι λοιπὸν δικαιώματι, ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας, ἐν ὀνόματι δηλ. μιᾶς ἀρχῆς κακῶς ὁριζομένης, ἀποστεροῦσιν ἐκ τῶν προτέρων τὸ παιδίον ἐκείνου, ὅπερ ὑπῆρξε καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τὸ στήριγμα τῆς παρηγορίας τῶν ἀνθρώπων, ἐκείνου, ὅπερ ἐκδηλοῦται ὡς παγκόσμιος πόθος τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας; Ἐν τέλει δὲ στρέφοντες τὸν λόγον πρὸς τοὺς ἡμετέρους νεωτερίζοντας ἀθρήσκους παιδαγωγοὺς, τοὺς ἀρνουμένους εἰς τὴν θρησκείαν πᾶσαν ἄλλην ἀξίαν, ὑπομιμνήσκομεν αὐτοῖς ἑτέραν τινὰ ἀποκλειστικῶς ἄποψιν, τὴν τῆς χρησιμοθρίας. Πρὸς τοῦτο δὲ παραπέμπομεν αὐτοὺς εἰς τὴν μελέτην τῶν ἔργων τοῦ κ. Bernheim καὶ τῶν τῆς σχολῆς αὐτοῦ, σχέσιν καὶ ἀναφορὰν πρὸς τὴν ὑποβολὴν καὶ ἀνθυποβολὴν ἐχόντων. Ἐν τοῖς περὶ οὗ ὁ λόγος συγγράμμασι θὰ ἴδωσι ποία εἶνε ἡ δύναμις τῆς ἰδέας συνοδευομένης καὶ ὑπὸ πεποιθήσεων. Θὰ μάθωσιν ὅτι ἀσθενεῖς τινες δι' ἁπλῆς τινος διαλέξεως καὶ συνομιλίας μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐγὼ, διαλέξεως, καθ' ἣν, τὸ ἐγὼ ἀρέσκεται ἐν τινι μέτρῳ νὰ αὐταπατᾶται καὶ νὰ αὐτοπιστεύῃ, κατώρθωσαν νὰ καθησυχάσωσι τοὺς πόνους καὶ ὀδύνας αὐτῶν καὶ νὰ θεραπευθῶσιν.

Ἐὰν λοιπὸν ἡ πίστις εἰς ἐκουσίαν τινὰ αὐταπάτην ἔχῃ τὴν δύναμιν τοῦ μεθιστᾶναι ὄρη, ἐν τίνι δικαιώματί ἀρνοῦνται τὴν αὐτὴν δύναμιν εἰς τὴν προσευχὴν τῶν πιστῶν, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἐπὶ τῆς μεταφυσικῆς αὐτῆς ἀξίας ἐπιφερομένη κρίσις; Συνελόντι δ' εἰπεῖν ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία ὑπὸ ἠθικὴν ἔποψιν εἶνε ἔξοχον καὶ ὑπέρτατον στήριγμα, ἀνταποκρινομένη εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· ἡ δὲ πρακτικὴ αὐτῆς ὠφέλεια εἶνε πλέον ἢ ἀποδεδειγμένη. Ἐπ' οὐδεμιᾷ ἄρα προφάσει ἐπιτρέπεται ἡ ἀπὸ τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς ἀποσκοράκισις αὐτῆς. Ὀφείλει λοιπὸν ὁ παιδαγωγὸς ὅπως μετὰ τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἠθικῆς κατατάξῃ αὐτὴν εἰς τὴν πρώτην γραμμήν.

† Ἀρχιμ. **Β. Μαγκριώτης**

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

ΤΑ ΔΑΙΜΟΝΙΑ

Ὁ Λουκᾶς, διηγεῖται αὔριον τὸ θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ δαιμονιζομένου Γεργεσηνοῦ. Οὗτος κατεγρύχετο ὑπὸ δαιμονίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν τόσον πολλά, ὥστε καὶ Λεγεὼν αὐτὰ ἑαυτὰ ἀπεκάλεσαν. Ἡ πίστις τοῦ πάσχοντος, ὁ πόθος τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ αὐτῶν, ἐπεσπάσαντο τὴν χάριν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ὁ Γεργεσηνὸς ἐθεραπεύθη.

Ἰδοὺ τὸ πρῶτον μέρος τῆς αὐριανῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς. Σταματήσωμεν εἰς αὐτό. Πολλοὶ θὰ εἴπωσι:

— Σήμερον δὲν ὑπάρχουν δαιμόνια. Οἱ δαιμονιζόμενοι ὑτάγονται εἰς τοὺς φρενοπαθεῖς. Νευρικαὶ διαταράξεις τοῦ ἐγκεφαλικοῦ λοβοῦ, τὰς ὁποίας ἐμβιτεύει ὁ ἠλεκτρισμὸς καὶ τὸ ράδιον, καὶ οὐδὲν πλέον.

Καὶ ὅμως ὁ περιορισμὸς αὐτὸς ὁ στενὸς περὶ δαιμονίων δὲν εἶναι ἡ ἀληθεστέρα γνώμη. Ἂν τὰ δαιμόνια μεταφέρῃ τις ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ εἰς τὸ ἠθικὸν ἐπίπεδον, ἂν περιλάβῃ εἰς αὐτὰ τὰς ἠθικὰς ἀνωμαλίας, τὰς διαστρεβλώσεις τῆς συνειδήσεως, τὰς πωρώσεις τῆς καρδίας, τότε θὰ ἴδῃ ἐν ἐπέραντον κράτος νὰ ἐκτει-

νηται, μίαν ἀτελεύτητον λεγεῶνα νὰ δηοῖ τὸ ψυχικὸν ἐγώ μας.

Τί ἄλλο, ἄλλωστε, εἶνε τὰ πάθη; τί ἄλλο παρὰ δαιμόνια, τὰ ὁποῖα κυριαρχοῦσι καὶ τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἀτομικότητός μας καὶ μᾶς σύρουσιν ἐξευτελισμένους καὶ οὐτιδανοὺς εἰς τὴν ἰλὺν καὶ τὴν γενικὴν περιφρόνησιν;

Ἀκούσατε πῶς περιγράφει ὁ εὐαγγελιστὴς τὴν κατάστασιν τοῦ δαιμονιζομένου ἐκείνου:

«Ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασι»

καὶ περαιτέρω:

«ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο εἰς τὰς ἐρήμους».

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαζωγροφηθῇ καλλιτέρα εἰκὼν καὶ ἐκδηλωτέρα. Μεταφέρατε τὰς γραμμὰς αὐτῆς εἰς τὸν ἠθικὸν περίβολον καὶ θὰ εὕρητε τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἠθικῶς δαιμονιζομένου, τοῦ συρομένου ὑπὸ τῶν παθῶν του, τοῦ ἐξευτελιζομένου, τοῦ χαμερποῦς.

Καὶ βεβαίως, διότι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀφέθη νὰ παρασύρηται ὑπὸ τῶν παθῶν του, ἱμάτιον δὲν ἐνδύεται, ἡ αἰδὼς, ἄλλοις λόγοις, ἔχει ἀποπτῇ ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐμπλεως ἀναιδείας καὶ αἴσχους περιφέρεται ἐμπαιζόμενος.

Ἡ κοινωνία εἶναι ὀχληρὰ δι' αὐτὸν, καταφεύγει εἰς τὰ μνήματα. Ἐκεῖ ἐν τῇ μονώσει καὶ τῇ σιγῇ τῶν τάφων προσπαθεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ πάθη του ἐπισπεύδων τὸν ἠθικόν του θάνατον καὶ τὴν οἰκτρὰν ταφήν του ἐν τῇ ἐκτιμήσει τῆς κοινωνίας.

Ἀλλὰ ἐπὶ τούτοις δὲν ἔχει καὶ θέλησιν ὁ εἴλως αὐτὸς τῶν παθῶν του. Θέλησις δι' αὐτὸν εἶναι τὰ πάθη του, τὰ ὁποῖα τὸν σύρουσιν ὡς ἐζευγμένον ἵππον εἰς τὰς ἐρήμους.

Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἀφέθη εἰς τὸ ὀλισθηρὸν πρανὲς τῆς ἠθικῆς ἐκδιαιτήσεως. Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἐκυρίευσαν τὰ πάθη.

Ταῦτα ἐμφανίζονται κατ' ἀρχὰς ὡς ἁπλῆ περιέργεια, μετὰ ταῦτα ὡς δοκιμὴ, κατόπιν ὡς συγκατάβασις καὶ συνθηκολόγησις τῆς συνειδήσεως, μεθ' ὃ ὀγκοῦνται, γίνονται ἐπιβλητικὰ, ὑποκαθιστοῦν τὴν θέλησιν, σβύνουν κάθε τάσιν πρὸς πᾶν εὐγενὲς καὶ ὡραῖον καὶ τέλος ὑποβιβάζουν τὸν ἄνθρωπον ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα τῶν ἠθικῶν ὄντων.

Τινὲς χαρακτηρίζουσι τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ὡς ζῶα. Σεβασθῶμεν τὸ τίμιον ὄνομα τῆς κατωτέρας αὐτῆς δημιουργίας. Τὰ ζῷα ἔχουσιν ἠθικὴν, τὴν ὁποίαν δὲν παραβαίνουσιν. Εἶναι νοηταγέστερα τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι συνεπῶς ἠθικώτερα. Οἱ ἀνήθικοι ἁπλούστατα εἶναι ὑποάνθρωποι.

Τὰ πάθη ἐδημιούργησαν τὸν ἐκφυλισμὸν, ὁ ἐκφυλισμὸς δὲ εἶναι ἡ μεγάλη νόσος, ἡ ὁποία ἀπειλεῖ τὴν ἀνθρωπότητα.

Τὸ ἔθνος μας, μόλις ἀναγεννώμενον ἀπὸ χθεσινὰ σκότη, ἔχει τηνἀξίωσιν νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν ὁμήγυριν τῶν λοιπῶν ἐθνῶν περισσότερον ἀγνὸν καὶ ἠθικῶς τελειότερον. Ὁ ἐκφυλισμὸς πρέπει νὰ παταχθῇ εὐθὺς ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει του εἰς τοὺς κόλπους του. Οὐδεμία ἐπιείκεια ἢ συγκατάβασις, οὐδεμία συνθηκολογία ἢ κακῶς ἐννοουμένη στοργή, ἀλλὰ δικαία αὐστηρότης καὶ καταπέλτης εὐθύδικος. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργον τῆς ἐκκαθαρίσεως. Ἔχει ἕτερον καθῆκον νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ ἀγωγή. Αὐτὴ θὰ ἐνισχύσῃ τοὺς ἠθικοὺς ὀργανισμοὺς, θὰ παγιώσῃ τὰς βάσεις, θὰ τονώσῃ τοὺς χαρακτῆρας, διὰ νὰ καταστήσῃ τούτους ἀπροσβλήτους καὶ ἀτρώτους.

Φοβηθῶμεν τὸ μικρόβιον τοῦ ἐκφυλισμοῦ, τὸ ὁποῖον ζητεῖ νὰ ὑπεισέλθῃ εἰς τὰς ἀγνὰς κοινωνικὰς τάξεις μας καὶ ἂς ἐργασθῶμεν ὅλοι κλῆρος, λαοὶ, ἐπιστήμονες, λόγιοι πρὸς ἀπόκρουσιν αὐτοῦ.

Ἀπολογητὴς

ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ

(συνέχειαν ἴδε εἰς 318 σελ

Πρὶν ὅμως ἀναγγείλωσιν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην τὸ συμπέρασμα τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν ἐγένετο γνωστὴ καὶ τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους μητροπολίταις ἡ συνετὴ βουλὴ καὶ αἱ ἐμβριθεῖς μέριμναι τοῦ ἀειμνήστου σουλτάνου Μεδζὴτ Χὰν περὶ τακτοποιήσεως τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. Τὴν τακτοποίησιν ἐπόθει ἡ ὑπ' αὐτοῦ διωρισθεῖσα κυβέρνησις διεξαγομένην καὶ συμπληρουμένην ἐπὶ τῇ βάσει

τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν προνομίων, μάλιστα δὲ τῶν ἀναγραφομένων εἰς τὰ βεράτια τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ἀρχιερέων· τὴν τότε κυβέρνησιν καὶ τὸν τότε σουλτάνον οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχομεν ὅτι διεφώτιζον οἱ ἐνταῦθα σημαίνοντες Ἕλληνες καὶ ὁ παρὰ τῷ Μεδζὴτ ἀπολαύων πολλοῦ σεβασμοῦ «γέρω Μιλόσχης» Ὀβρένοβιτς ὁ τῆς Σερβίας εὐσεβέστατος ἡγεμών. Οἱ λοιποὶ ἦσαν ὁ Στέφανος Καραθεοδωρῆ, ὁ «αὐθέντης» – ὡς ἀπεκάλουν οἱ ἐν Φαναρίῳ τὸν Στέφανον Βογορίδην— ὁ Νικόλαος Ἀριστάρχης, καὶ οἱ ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ περὶ αὐτοὺς ἐπωαζόμενοι λογάδες τοῦ Γένους. Ἕκαστος τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μητροπολιτῶν ἔμαθε τὸ περιεχόμενον τοῦ ὑπουργικοῦ μπουγιουρουλδιοῦ, πρὶν ἐκδοθῇ βεβαίως ἐν τῇ ἐφημερίδι, καὶ πρώτιστα πάντων οἱ πλησιέστερον τῇ Κπόλει κατοικοῦντες, ὧν προηγεῖτο βεβαίως ὁ Ἡρακλείας καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Κυζίκου. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἡρακλείας ἦν ὁ κατὰ κόσμον Βαηράμογλους ὁ Διονύσιος, ἥσυχος ἄνθρωπος· ὁ δὲ παρεμβαίνων εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν διακανονίσεως κοινῶν πραγμάτων ἦν Ἰωακεὶμ ὁ Κυζίκου, ὁ κατὰ κόσμον Κοκώδης. Αὐτὸς προῆλθεν ἔκδικος τῶν δικαιωμάτων τῶν «γερόντων» μητροπολιτῶν, καὶ ἀπέστειλε τὸ παρὸν γράμμα:

Τὴν ὑμετέραν θεοφρούρητον καὶ ἐν Χριστῷ λίαν περισπούδαστόν μοι ὑψηλότητα ἐκ ψυχῆς πρὸς Κύριον εὐχόμενος ἥδιστα κατασπάζομαι καὶ προσκυνῶ.

Ἀνεκφράστου χαρᾶς καὶ ψυχικῆς ἀγαλλιάσεως ἐνεπλήσθην κἀγὼ ἰδὼν τὸ ὅπερ ηὐδόκησεν ἡ κραταιὰ καὶ ἀήττητος βασιλεία, κατὰ πρόνοιαν βελτιώσεως τῶν γενικῶν τοῦ ταπεινοῦ ἔθνους μας πραγμάτων, νὰ ἐκδώσῃ ὑψηλὸν μπουγιουρουλτί, μεταφρασμένον καὶ καταχωρημένον εἰς ἓν τῶν προλαβόντων φύλλων τῆς ἐφημερίδος ὁ Τηλέγραφος τοῦ Βοσπόρου. Αἱ ἐν αὐτῷ διαλαμβανόμεναι εὐεργετικαὶ συμβουλαὶ καὶ σωτήριοι διατάξεις ἀνήγειραν καὶ εἰς τὴν ψυχή μου βαθέα εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα. Διὸ καὶ χεῖρας αἴρων πρὸς τὸν Ὕψιστον Θεὸν, εὔχομαι ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τῆς ἀμεταπτώτου μακροημερεύσεως καὶ ὑγιείας τοῦ γαληνοτάτου καὶ φιλανθρωποτάτου ἡμῶν ἄνακτος σουλτὰν Ἀπτοὺλ Μεδζὶτ ἐφένδου μας, οὗ τὸ κράτος εἴη ἀήττητον καὶ διαμένον εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῶν εὐμενεστάτων καὶ πολυχρονίων αὐθεντῶν μας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγώ τε καὶ ἄλλοι ἔγκριτοι ἀρχιερεῖς ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τοῦ βαθμοῦ μας ἔχομεν μέρος εἰς τὰ προνόμια καὶ τὰ δικαιώματα, ἅτινα εὐηρεστήθη ἡ κραταιὰ καὶ ἀήττητος βασιλεία καὶ ἤδη νὰ ἐπικυρώσῃ διὰ τοῦ διαληφθέντος ὑψηλοῦ μπουγιουρουλτίου καὶ πρὸς τούτοις τὸ ἰδιαίτερον ἀνέκαθεν δικαίωμα τὸ νὰ συμπληρῶμεν διὰ βίου τὴν ὁλομέλειαν τῆς ἱερᾶς συνόδου, ὡς φαινόμεθα ὀνομαστὶ εἰς τὸ ἄρθρον τὸ διαλαμβανόμενον εἰς τὸ ὑψηλὸν περάτι τοῦ πατριάρχου, οἱ δὲ εἰς τὰ αὐτόθι ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς διστάζω νὰ πιστεύσω ὅτι θέλει σκεφθῶσιν ἀπαθῶς καὶ πράξωσιν ἄνευ τινὸς ἰδιοτελείας, διὰ τοῦτο ἐνόμισα καθῆκον εὐθύνης μου ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῆς κραταιᾶς βασιλείας, ὅπως, διὰ ταπεινῆς ἀναφορᾶς μου πρὸς τὸ θεοφρούρητον ὕψος του τὸν ὑψηλότατον μέγαν βεζίρην, καθυποβάλω εἰς τὴν ὑψηλὴν πρόνοιαν τῆς κραταιᾶς βασιλείας ὅτι, ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, καθ' ἃς πρόκεινται σχέδια τακτοποιήσεως γενικῶν πραγμάτων τοῦ ἔθνους μας, καθ' ὅσον ἀποβλέπει τὸν σχηματισμὸν τῆς συνόδου καὶ τὸν διορισμὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας, πᾶν ὅ,τι προβληθῇ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἤδη ἀρχιερέων, ἄνευ καὶ τῆς γνώσεως τῶν ἀποδημούντων ἐγκρίτων μητροπολιτῶν, τῶν κυρίων δηλονότι μελῶν αὐτῆς τῆς συνόδου, παρουσιασθὲν εἰς τὴν ὑψηλὴν Πόρταν, νὰ παραβληθῇ μὲ τὰ σουρούτια καὶ ἀρχαῖα προνόμιά μας τὰ διαλαμβανόμενα, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας τοῦ πατριάρχου ὑψηλὸν περάτι, ἐξ οὗ ἀποδειχθήσεται φανερὰ, ὅτι τὸ ἀποτελοῦν τὸ τῆς ἤδη συνόδου προσωπικὸν, σῶμα δὲν εἶναι πλῆρες, ἀλλ' οὔτε δύναται νὰ προχωρήσῃ εἰς οὐσιώδεις μεταβολὰς θεμελιωδῶν πραγμάτων, εἰ μὴ διὰ προσβολῆς τῶν γεροντικῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων, ὅπερ βέβαια δὲν ἀνέχεται ἡ δικαιοσύνη τῆς κραταιᾶς καὶ ἀηττήτου βασιλείας. Ἀλλὰ γράφων συγχρόνως καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν θεοφρούρητον καὶ ἐν Χριστῷ λίαν περισπούδαστόν μοι ὑψηλότητα, καὶ ἐπερωτῶν ἀκριβῶς καὶ μετὰ

πόθου τὰ τῆς εὐκταιοτάτης μοι ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγιείας, ἣν τὸ Κρεῖττον χαρίζοιτο αὐτῇ διὰ βίου ἀμεταποίητον, θερμοπαρακαλῶ ἵνα ἀναλάβῃ καὶ εἰς ταύτην τὴν κρίσιμον περίστασιν, ὑπὲρ τῶν καθεστώτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς ἱερᾶς συνόδου, τὸν συνήθη αὐτῆς διακεκριμένον ζῆλον, καὶ ἐν δέοντι ὁμιλήσῃ κατὰ τῆς προσβολῆς καὶ ἀδικίας τῷ θεοφρουρήτῳ αὐτοῦ ὕψει, τῷ ὑψηλοτάτῳ μεγάλῳ βεζίρῃ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ματαιωθῇ πᾶν τυχὸν ἰδιοτελὲς καὶ ἄδικον πρόβλημα, ὡς ἀντιβαῖνον εἰς τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια, ἅτινα καὶ ἀρτίως, ὡς διείληπται, ἐπεκυρώθησαν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τούτων, ἐξαιτούμενος δὲ αὐτῇ ἄνωθεν ὑγιείαν, καὶ παντὸς καταθυμίου καὶ κατ' ἄμφω τὸν ἄνθρωπον σωτηρίου ἀγαθοῦ τὴν ἐπίτευξιν, διατελῶ, τῇ ιζ' ἀπριλίου ϛωμζ Ἀρτάκη

Τῆς ὑμ. θεοφρουρήτου καὶ περισπουδάστου μοι Ὑψηλότητος διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης
καὶ πρόθυμος εἰς τοὺς ὁρισμοὺς*
Ο ΚΥΖΙΚΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ*

Ὁ ἀναγνώστης μου—ἐὰν ᾖ τῶν νεωτέρων τις, οὔπω μελετήσας τὰ παλαιὰ βεράτια, τὰ πρὸ τοῦ 1860 ἀπολελυμένα, ἐὰν ᾖ τις τῶν ἀγνοούντων τὴν πρὸ τῶν ἐθνοσω(;)τηρίων κανονισμῶν διοίκησιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας—ἀγνοεῖ συνεπῶς ὅ,τι καὶ ζητεῖ ὁ «γέροντας» ὁ Κυζίκου. Ρητὸν ἄρθρον τοῦ βερατίου τοῦ πατριάρχου, μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος τὴν γένεσιν λαβὸν καὶ θανὸν μετὰ τὸ μέσον τῆς ΙΘ', ἐχορήγει, ἐν περιπτώσει ἐκλογῆς πατριάρχου, δικαίωμα μέγιστον εἰς τοὺς πλησιοχώρους τῇ Κωνσταντινοπόλει «γέροντας» ἀρχιερεῖς. Ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν μου τὸ ἐπικυρωτικὸν τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν βεράτιον τοῦ σουλτάνου Μεδζὴτ, χορηγηθὲν τῷ ἀειμνήστῳ Γρηγορίῳ ΣΤ' τῷ ἀπὸ Σερρῶν τῷ 1839, κατὰ τὴν ἐπὶ τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον ἀνάρρησιν· ἣν δὲ μέχρι τοῦ 1861 κρατῆσαν ἔθος, σωτηριώτατον, τοῦ ἐπικυροῦσθαι εἰς τοὺς πατριάρχας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὑφ' ἑκάστου ἐνθρονιζομένου σουλτάνου πάντα τὰ ἐν τοῖς αὐτῶν βερατίοις περιλαμβανόμενα δίκαια ἡμῶν. Τοῦ νέου τούτου πατριαρχικοῦ βερατίου, οὗ μετάφρασις ἐγένετο τῷ 1867 ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἀλεξ. Στ. Καραθεοδωρῆ καὶ τοῦ κ. Σταύρου Ν. Ἀριστάρχου, Μ. λογοθέτου, τὸ τέταρτον ἄρθρον διαλαμβάνει τάδε· «Ἐπειδὴ, ἀνέκαθεν, χηρευούσης τῆς πατριαρχείας, τῇ γνώμῃ τῶν τε μητροπολιτῶν Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας, καὶ Χαλκηδόνος, τῶν εὑρισκομένων πλησίον τῆς ὑψηλῆς μου βασιλευούσης, καὶ τῆς ἐνδημούσης ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου τῶν μητροπολιτῶν, κατὰ τὸν νόμον τοῦ θρησκεύματος αὐτῶν, ἀφοῦ μεταξὺ αὐτῶν ἐκλεχθῇ καὶ προτιμηθῇ διὰ τὴν πατριαρχείαν εἷς μητροπολίτης, καὶ καθυποβληθῇ ἡ δήλωσις τοῦ πράγματος εἰς τὴν Ὑψηλήν μου Πύλην, ἐπεκράτησεν ἵνα τῷ ρηθέντι μητροπολίτῃ ἀπονέμηται ἡ πατριαρχεία· καὶ αὖθις, ὁ ρηθεὶς πατριάρχης, θεωρῶν τὰς ὑποθέσεις, τὰ πράγματα, καὶ τὸ θρήσκευμα αὐτῶν μετὰ τῶν ρηθέντων μητροπολιτῶν (ἐφ' ὅσον ἀδικία τις αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑπηκόους, ἢ ἀντιβαῖνόν τι εἰς τὸ θρήσκευμα αὐτῶν, ἢ προδοσία αὐτοῦ πρὸς τὸ ὑψηλόν μου κράτος δὲν ἀναφανῇ), διὰ παντὸς, ἐνόσῳ διαρκεῖ ἡ ζωὴ αὐτοῦ, μὴ παύηται τῆς πατριαρχίας». Ἐπειδὴ δὲ, ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ διαταττομένων, ὑποδεικνύεταί πως τὸ δικαίωμα τῶν ἀναφερομένων ἄνω πέντε «γερόντων» μητροπολιτῶν τοῦ διαρκῶς ἐν τῇ συνόδῳ παρεδρεύειν καὶ συσκέπτεσθαι μετὰ τοῦ πατριάρχου περὶ πάσης ὑποθέσεως, ὁ Κυζίκου Ἰωακεὶμ ἔβλεπε τὸ μέγα προνόμιον αὐτοῦ παραβιαζόμενον ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν, δημιουργουμένων νέων περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῆς κανονισμῶν, λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ συνερχόμενοι συνέταττον αὐτοὺς ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῶν πέντε. Τὴν τοιαύτην τῶν πέντε συμμετοχὴν ἐπίστευε δικαίωμα αὐτοῦ ὁ Ἰωακεὶμ, καὶ ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ προνομίων ἀγωνιζόμενος ἔγραψε πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν, παρεκάλει δὲ καὶ ἕνα τῶν ἐν Φαναρίῳ λογάδων, πιθανώτατα δὲ τὸν αὐθέντην Βογορίδην, ἵνα συντελέσῃ καὶ αὐτὸς εἰς σωτηρίαν τῶν προνομίων τούτων.

Ὁ τῶν κεκτημένων δικαίων τοῦ «γεροντισμοῦ» συνήγορος Ἰωακεὶμ ἀγνοῶ τί ἔπραξεν, ἣν ὅμως πατριάρχης εἰσέτι Ἄνθιμος ὁ Κουτα-

* αἱ γραμμαὶ ἀμφότεραι τῇ ἰδίᾳ γραφῇ.

λιανὸς, καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἑτοίμως εἶχε πρὸς ἀποτίναξιν παντὸς ζυγοῦ, εἴπερ εὑρίσκοντό τινες ἰσχυροὶ φρονοῦντες, ἀλλὰ καὶ ζητοῦντες, ἀλλὰ καὶ θέλοντες, ἐν εἰλικρινείᾳ, ἵνα περιστείλωσι πᾶσαν κατάχρησιν ἀρχιερέων, εἴτ' ἐπίσκοποι ἦσαν οὗτοι, εἴτε μητροπολῖται, εἴτε πατριάρχαι. Κατὰ τοῦ Ἀνθίμου πολλὰ διεδίδον οἱ τότε, λογάδες καὶ λαός· τόσον πολλὰ, ὥστε ἵνα μὴ δύνηται ἵνα πιστεύσῃ τις ὅτι διάνοια ἀνθρώπου δύναται ἵνα δημιουργήσῃ μηχανήματα καὶ τρόπους τόσους χρηματισμοῦ, ὧν ὁ μέγιστος ἦν ὁ ζωγρήσας τὸν ἡγούμενον τῆς Ἐσφιγμένου μονῆς Ἀγαθάγγελον τὸν ἐκ Καλλιπόλεως, ἐπιστρέψαντα ἀπὸ περιοδείας ἱερᾶς ἀνὰ τὴν Ρωσσίαν μετὰ φορτίου πεντήκοντα χιλιάδων λιρῶν. Γογγυσμοὶ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἐμυκῶντο κατὰ τοῦ Ἀνθίμου, συνεσκέπτοντο οἱ μεγάλοι καὶ οἱ «μικροὶ» ἀρχιερεῖς περὶ τοῦ ἀσφαλεστέρου τρόπου τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ πολυμηχάνου ἀνδρὸς, καὶ πρὸς τὴν Τ. Πύλην ἀναφερόμενοι περὶ τῆς τυραννικῆς αὐτοῦ διοικήσεως, εἶχον τὴν πρόνοιαν ἵνα ζητῶσιν ἀπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως τὴν σύνταξιν νόμων, πᾶσαν περιστελλόντων κατάχρησιν, καὶ διευθετούντων τὸ ἀδιαρρύθμιστον, κατὰ τὸν Ἰωακεὶμ Γ', χάος. Συγχρόνως τῇ παύσει τοῦ Κουταλιανοῦ Ἀνθίμου, ἡ Τ. Πύλη συνέστησε τὴν σύνταξιν νέων δικαιητικῶν θεσμῶν, ἀποστείλασα πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον ἐπὶ τούτῳ σπουδαῖον ὑπουργικὸν τεσκερέν.

Ὁ παυθεὶς Ἄνθιμος ἀπῆλθεν εἰς Ἅγιον Ὄρος, ὅπου κατώρθωσε ἵνα πείσῃ ἑαυτὸν ἵνα ἐξοδεύσῃ εἰς ἀνοικοδομὴν τοῦ καθολικοῦ (κεντρικοῦ ναοῦ) τῆς τοῦ Ἐσφιγμένου μονῆς τὰ χρήματα τοῦ ἐξ ἐφόδου ζωγρηθέντος Ἀγαθαγγέλου. Ἀλλ' ἅμα τε ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ὑψ. Πύλης ἡ παῦσις αὐτοῦ, καὶ ἐστάλη λαμπρὸς ὑπουργικὸς τεστερὲς, τὴν εὐμενῆ δι' ἡμᾶς αὐτοκρατορικὴν διατραν῀ θέλησιν περὶ συντάξεως θεσμῶν καταπαυόντων πᾶσαν ἐκ φιλοχρηματίας προσερχομένην καταδυνάστευσιν τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ· θέλει δ' ὁ σουλτάνος Μεδζὴτ ἵνα συντελεσθῇ τὸ τοιοῦτον ἔργον δι' ἐθνοσυνελεύσεως, τὰ δὲ ἀποφασισθησόμενα ἵνα ὑποβληθῶσιν εἰς τὸν ἄνακτα.

Περίεργον ὅτι εἰς τὸν τεσκερὲν οὐδεμία γίνεται μνεία ὅτι αἱ περὶ θεσμῶν καὶ κανονισμῶν ἀποφάσεις τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἀπαιτοῦσι καὶ τὴν ἐκ μέρους τοῦ σουλτάνου Μεδζὴτ ἔγκρισιν, καὶ φρονεῖ τις, συνεπῶς, ὅτι πᾶν ὅπερ ἀπεφασίζομεν, ὅπερ ἐνομοθετοῦμεν ἦν ἐκ προτέρων ἀποδεκτόν. Ὁ τεσκερὲς ὥριζεν ἐκεῖνο, ὅπερ ἀντικείμενον τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς ἤθελεν ἐχει ἡ ἐθνοσυνέλευσις· ὥριζε δὲ καὶ τὰ μέλη αὐτῆς, τὸν πατριάρχην, τοὺς τὴν σύνοδον ἀποτελοῦντας ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς προκρίτους τοῦ ἔθνους, ὧν μεταξὺ περιελαμβάνοντο τῶν ἐνταῦθα συντεχνιῶν οἱ πρωτομαγίστορες, εἶτ' οὖν οἱ πρόεδροι, ἐκπροσωποῦντες ὁμάδας πολυαρίθμους τεχνιτῶν καὶ ἐργατῶν, προερχομένων ἔκ τε τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ ὑπουργικὸς τεσκερὲς, εὐγενὴς, ἐμβριθὴς, συνετὸς, ὡς ἦσαν τοιοῦτοι καὶ οἱ τότε ὑπουργοὶ τοῦ Μεδζὴτ, ἔχει οὕτω, κατὰ παλαιὰν μετάφρασιν

«Ἐπειδὴ ἐδέησε νὰ γίνῃ ἄζλι ὁ πατριάρχης τοῦ ἔθνους σας Ἄνθιμος, καὶ καθὼς εἶναι περιττὸν νὰ ἐξηγήσωμεν, ὁ κραταιὸς καὶ εὐεργετικώτατος ἡμῶν βασιλεὺς ἐπιθυμεῖ παντοιοτρόπως τὴν αὔξησιν τῆς εὐημερίας τοῦ ἔθνους σας, τοῦ ἐκ τῶν πιστῶν αὐτοῦ ὑπηκόων· καὶ ἐπειδὴ ὁ πατριάρχης, καθὼς εἶναι θρησκευτικῶς ἡ κεφαλὴ τοῦ ἔθνους, οὕτως εἶναι καὶ τὸ μέσον τῆς ἐκτελέσεως τῆς πραγματνποιήσεως τῶν περὶ τῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων ὑψηλῶν βασιλικῶν διαταγῶν, διὰ ταῦτα ὁ ἄνθρωπος, ὅστις μέλλει ἵνα ἔλθῃ εἰς τὸ ὑπούργημα τοῦτο, καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν καὶ κατὰ τὰ ἔργα, εἶναι ἐπάναγκες νὰ ἦναι ἀνώτερος καὶ ἀπηλλαγμένος παντὸς ἐπιληψίμου, νὰ ἦναι καλοθελητὴς τοῦ ἔθνους του, καὶ εὐάρεστος, ἱκανὸς νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς εὐεργεσίας τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν βασιλέως, νὰ γνωρίζῃ τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργήματός του, νὰ ἦναι εὐθὺς καὶ μὴ ἰδιοτελής· τοῦτο δὲ κατορθοῦται διὰ τῆς εἰλικρινοῦς ἀπάντων ἡμῶν ὁμονοίας, συνῳδὰ τῷ ἀρχαίῳ ὑμῶν κανόνι καὶ τῇ θρησκευτικῇ ὑμῶν τάξει· καὶ διὰ νὰ περιορίσητε, κατὰ τὴν εὐθυδικωτάτην βασιλικὴν θέλησιν, πᾶν εἶδος

ἐμπαθείας καὶ ἰδιοτελείας ἐν τῇ ἐκλογῇ, νὰ μακρυνθῆτε ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀτομικῶν θελήσεων καὶ σκοπῶν, βάλλοντες ἕκαστος ὑπ' ὄψιν τὸν ἀνωτέρω γνωσθέντα κανόνα, καὶ ἐνεργοῦντες ἀμερολήπτως καὶ ὁμογνωμόνως. Ἐπὶ ταύτῃ τοίνυν τῇ βάσει, ὑμεῖς, συνελθόντες εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, προσπαθήσατε συμφώνως, κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, νὰ εὕρητε διὰ τὸ ὑπούργημα τοῦτο τῆς πατριαρχείας τὸν χαρακτηριζόμενον μὲ τὰ ἀριθμηθέντα ταῦτα προσόντα, καὶ νὰ ὑποβάλητε εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην τὸ ἀπαιτούμενον γενικὸν μαχζιρ, διὰ νὰ ἐπικυρωθῇ. Καὶ ἐπειδὴ, ἀφ' ἑτέρου, ἐνῷ τὸ κυριώτερον χρέος ἑκάστου ἐπισκόπου καὶ καλογήρου (τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει αὐτοῖς καὶ θρησκευτικῶς) ὑπούργημα εἶναι τὸ νὰ φροντίζῃ πάντοτε διὰ τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποίου ἔτυχε πνευματικὸς ἀρχηγὸς, καὶ νὰ δίδῃ παράδειγμα εἰς αὐτὸν διὰ τῆς ἰδίας σεμνότητος καὶ ἐγκρατείας καὶ ἀποχῆς παντὸς ἐπιληψίμου, μερικοὶ ὅμως τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων, λησμονοῦντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἱερὸν αὐτὸ χρέος καὶ καθῆκον, καταντοῦν νὰ πράττουν ὅσα μηδὲ οἱ ἀμαθεῖς καὶ πρόστυχοι τῶν ἀνθρώπων τολμοῦν νὰ πράξουν, καὶ, λαμβάνοντες πολλὰ χρήματα παρὰ τῶν κατοίκων, νὰ ζημιοῦν τὸν λαὸν, καὶ ἐπειδὴ ἡ μόνη εὐθύδικος θέλησις τοῦ βασιλέως εἶναι ἡ ἄνεσις καὶ ἡσυχία, καθὼς ὅλων τῶν ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ ὑπηκόων, οὕτω καὶ τῶν ρωμαίων αὐτοῦ ὑπηκόων· καὶ ἐπειδὴ, μολονότι ἐδόθησαν ἄχρι τοῦδε εἰς τὸ Πατριαρχεῖον μερικαὶ περὶ ἀποσοβήσεως τῶν ἀταξιῶν τούτων καὶ πρὸς ἡσυχίαν τοῦ ἔθνους ὑψηλαὶ διαταγαὶ, δὲν ἐφάνη ὅμως πραγματικὸς καρπὸς, καὶ ἐπειδὴ τὸ νὰ φαίνηται ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία εἰς τὴν ἐκτελεσιν τῶν ἀπαιτουμένων εἰς τοιαύτας ὠφελίμους ὑποθέσεις, μήτε εἰς τὸ αἴσθημα τῆς καλοθελήσεως καὶ εὐθύτητος ἀνήκει, ἔτι δὲ ἀπαίδει καὶ τῇ ὑψηλῇ θελήσει, εἶναι ὡσαύτως βασιλικὴ ἀμετάβλητος διαταγὴ, ὥστε καὶ περὶ τούτων τοὐντεῦθεν τὸ ἐκ τοῦ διορισθησομένου πατριάρχου, τῶν ἀρχιερέων τῆς συνόδου, καὶ τῶν προκρίτων τοῦ ἔθνους συστηθησόμενον μεδζῆσι, ἐξετάσαν καὶ συζητήσαν, διαγράψῃ τὸ περὶ θεμελιώσεως αὐτῶν ἀπαιτούμενον νιζάμι, καὶ ἀνυφέρῃ αὐτὸ εἰς την Ὑψηλὴν Πύλην. Πρὸς ταῦτα λοιπὸν ὁρίζει, νὰ σπεύσητε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπαιτουμένου, κατὰ τὴν ἐνοῦσαν ὑμῖν φρόνησιν καὶ πίστιν.

(Ἕπεται συνέχεια

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐθνικὰ Διδασκαλεῖα.—Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδρίᾳ τῆς Πατριαρχ. Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς συνεπληρώθη καθ' ὁλοκληρίαν τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν Ἐθνικῶν Διδασκαλείων, καταρτισθὲν ὡς ἑξῆς: Διευθυντὴς καὶ καθηγητὴς τῶν παιδαγωγικῶν διωρίσθη ὁ κ. Κωνστ. Ἀράπης διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας, εἰδικῶς ἐν Ἑσπερίᾳ σπουδάσας τὰ παιδαγωγικά· διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν παιδαγωγικῶν καὶ νεοελληνικῶν προσελήφθησαν ἐπίσης ἡ δνὶς Ἕλλη Λαμπρίδου καὶ ὁ κ. Χαρ. Θεοδωρίδης, ἀμφότεροι δ. φ., ἐξ ὧν ἡ μὲν συνεπλήρωσε τὰς παιδαγωγικὰς σπουδὰς ἐν Ἑλβετίᾳ, ὁ δὲ ἐν Γερμανίᾳ. Διὰ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ τὴν Ἱστορίαν ὁ κ. Μιχ. Σάγκας δ. φ. Διὰ τὰ θρησκευτικὰ ὁ ἀρχιμ. κ. Κων. Κωνσταντινίδης δ. θ. Διὰ τὰ μαθηματικὰ, ζωοτεχνικὰ καὶ γεωπονικὰ ὁ κ. Στ. Σταματιάδης δ. μ. πτυχιοῦχος τῆς γεωπονίας. Διὰ τὴν χημείαν καὶ γεωγραφίαν ὁ κ. Ἀλ. Ἰατρόπουλος χημικὸς, μηχανικὸς τοῦ πανεπιστημίου τῆς Λωζάνης. Διὰ τὰ γαλλικὰ ὁ κ. Ἰω. Παπαδόπουλος δ. φ. τῆς Σορβώνης. Διὰ τὴν ὑγιεινὴν καὶ νοσηλευτικὴν ὁ κ. Β. Ρίτσος ἰατρός. Ἐκ τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ἡ ἰχνογραφία καὶ καλλιγραφία ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Κωνστ. Βασματζίδην, πτυχιοῦχον σχολῆς ὡραίων τεχνῶν· ἡ μουσικὴ εἰς τὸν κ. Ἐ. Φλῶρον πτυχιοῦχον εὐρωπαϊκοῦ Ὠδείου, ἡ χειροτεχνία καὶ γυμναστικὴ εἰς τὰς δας Βασιλικὴν Σακελλαρίδου καὶ Ἑλένην Σταυρίδου, ἡ κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ εἰς τὴν δα Κυριακὴν Καραγιαννίδου, πτυχιοῦχον ἐπαγγελματικῆς σχολῆς, καὶ ἡ Οἰκιακὴ οἰκονομία εἰς τὴν δα Βιργινίαν Γεωργιάδου εἰδικῶς ἐκπαιδευθεῖσαν ἐν Εὐρώπῃ.

Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστήματα.— Μέλος τῆς ἐφορίας τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἐκπροσωπῶν τὸ Ἐθν. Μ. Συμβούλιον, ὠνομάσθη ὑπ' αὐτοῦ ὁ ἐκ τῶν ἐντίμων συμβούλων κ. Χρ. Χαραλαμπίδης, ἀντικαθιστῶν τὸν ὑποβαλόντα παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐφορίας ταύτης ἀξιότιμον κ. Σ. Κα-

ζανόβαν—ἀντὶ δὲ τοῦ παραιτηθέντος ἐπίσης κ. Μ. Α. Σταμούλη, τὸ συμβούλιον ἐξελέξατο μέλος τῆς ἐφορίας τὸν ἀξιότιμον κ. Α. Σιφναῖον.

Ἐκκλησίαι Θράκης.— Ἀφίκετο, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, ὁ ἐν Μακρῇ Γεφύρᾳ τῆς Θράκης (Οὐζουὶν-Κιοπροὺ) ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος θεοφιλ. ἐπίσκοπος Συννάδων κ. Χριστοφόρος Κίσης.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Βραβεῖον Οἰκουμ. Πατριαρχείου

Ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, χορηγοῦντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, προκηρύσσει κατὰ τὸ συλλογικὸν τοῦτο ἔτος βραβεῖον πρὸς σύνταξιν πρωτοτύπων μελετῶν ὑπὸ ὁμογενῶν συντεταγμένων, ἐκτάσεως ἑνὸς μέχρις ἑπτὰ τυπογραφικῶν φύλλων τῶν 16 σελίδων, σχήματος μεγάλου ὀγδόου, ἀναφερομένων δὲ εἰς τὸν μετὰ τὴν ἅλωσιν βίον τοῦ ἡμετέρου ἔθνους (1453 -1821). Ἀμοιβὴ δι' ἕκαστον τυπογραφικὸν φύλλον ὁρίζονται λίραι Τουρκ. 10.

Τὰ χειρόγραφα εὐαναγνώστως γεγραμμένα πέμπονται τῷ προέδρῳ τοῦ Ἑλλην. Φιλολογικοῦ Συλλόγου μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1920.

Ἡ κρίσις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς ἀνακοινωθήσεται περὶ τὰ μέσα Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ὑπεβλήθη καὶ ἐνεκρίθη ἐν τῇ ΑΩΑ συνεδρίᾳ τοῦ Συλλόγου τῆς 23 Σεπτεμβρίου 1919.

Ἐν Κων]πόλει, τῇ 23 Σεπτεμβρίου 1919.

Ὁ Πρόεδρος

Μ. Αὐθεντόπουλος Ὁ Γεν. Γραμματεὺς **Ὀδ. Ἀνδρεάδης**

Διαγωνίσματα Δ. ΖΑΜΠΑΚΟΥ

Βραβεῖον φρ. 1200 δι' ἕκαστον

Εἰδικὸν Πρόγραμμα

Μὴ ὑποβληθέντων μέχρι τοῦδε ἔργων εἰς τὰ προκηρυχθέντα δύο τριετῶν διαγωνίσματα Δ. Ζαμπακοῦ, ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος παρατείνει τὴν ὑποβολὴν τῶν χειρογράφων.

Θέματα τῶν διαγωνισμάτων τούτων εἶνε:

α') Ἀρχαιολογικὸν τόδε: Αἱ μέχρι τῆς δυναστείας τῶν Κομνηνῶν διοικητικαὶ διαιρέσεις τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους καὶ αἱ κυριώτεραι αὐτῶν πόλεις μετὰ τῶν ἀντιστοίχων εἰς αὐτὰς σημερινῶν ὀνομάτων.

β') Λογοτεχνικὸν τόδε: Μελέτη περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναπτύξεως τῶν Ἑλληνικῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων κατὰ τὸν μεσαίωνα ἀπὸ ἀπόψεως γλωσσικῆς, αἰσθητικῆς καὶ ρυθμικῆς, ἐν παραβολῇ πρός τε τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ νεώτερα.

Τὰ χειρόγραφα εὐαναγνώστως γεγραμμένα, φέροντα δὲ ρητόν τι καὶ ἐπισυνημμένον ἐν ἐνσφραγίστῳ δελτίῳ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, δέον ν' ἀποσταλῶσιν ἀνωνύμως τῷ προέδρῳ τοῦ Συλλόγου μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1920.

Ἡ ἔκτασις τῆς πραγματείας δὲν πρέπει νὰ ὑπερβῇ τὰς 120 σελίδας συνήθους ὀγδόου σχήματος.

Ἡ κρίσις τῆς ἑλλανοδίκου ἐπιτροπῆς ἀναγνωσθήσεται κατὰ τὸ τέλος Φεβρουαρίου 1921.

Ὑπεβλήθη καὶ ἐνεκρίθη ἐν τῇ ΑΩΑ συνεδρίᾳ τοῦ Συλλόγου τῆς 23 Σεπτεμβρίου 1919.

Ἐν Κων]πόλει, τῇ 23 Σεπτεμβρίου 1919.

Ὁ Πρόεδρος

Μ. Αὐθεντόπουλος Ὁ Γεν. Γραμματεὺς **Ὀδ. Ἀνδρεάδης**

Σημ. Ὁ Γεν. Κανονισμὸς τῶν διαγωνισμάτων παρέχεται δωρεὰν παντὶ τῷ αἰτουμένῳ.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΕΡΚΩΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὖξ. ἀριθμ. 944 καὶ ἡμερ. 23ης σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης μεταξὺ Γρηγορίου Σουσανίδου, χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ὑπαλλήλου, κατοίκου Βαθυρρύακος, καὶ Δεσποίνης Γ. Σουσανίδου, τὸ γένος Παπάζογλου, νῦν ἀγνώστου διαμονῆς.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα, 77, 155, 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί·

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 941 καὶ ἡμερ. 1ης σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν Γρηγορίου Σουσανίδου κατὰ Δεσποίνης Γρ. Σουσανίδου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς δύο κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐπιτίθησιν ἀμφοτέροις τοῖς συζύγοις τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν δικογράφων, ἀνιόντα εἰς γρόσια πεντακόσια πεντήκοντα (ἀριθμ. 550) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐγένετο ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Δέρκων αὐθημερόν.

Ὁ πρόεδρος

(ὑπ.) † **Δέρκων Καλλίνικος**

Ὁ γραμματεὺς (ὑπ.) **Δημ. Φ. Κλαψίδης**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ὁ γραμματεὺς **Δημ. Φ. Κλαψίδης**

Ἐν Θεραπείοις τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου 1919.

ΕΤΟΣ Μ΄ Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 26 Ὀκτωβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 31

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη

Λίραι τουρκικαὶ 2, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 1. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΠΤΩΜΑΤΟΧΑΡΗΣ ΚΑΙ ΠΤΩΜΑΤΟΠΩΛΙΣ

Τὰ αἱμοδιψῆ καὶ αἱμοβόρα τῶν ζώων ἐθεωρήθησαν ἔκπαλαι ὡς ἀνημέρου καὶ θηριώδους φύσεως, ἔτι δὲ ὑποδεεστέρου ἤθους κρίνονται τὰ πτωματοχαρῆ καὶ πτωματοβόρα ἐξ αὐτῶν. Δὲν ἀναζητεῖ πτώματα οὐδὲ τρέφεται ἐκ πτωμάτων οὔτε ὁ λέων οὔτε ὁ ἀετός, ἐκτὸς ἀνάγκης τινὸς ἐσχάτης. Ἡ εὐαγγελικὴ παροιμία, «ὅπου τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί», βεβαίως δὲν ἀφορᾷ εἰς τοὺς κυρίως ἀετούς, ἀλλ' ἢ ἐννοεῖ γῦπας, ἢ ὑπαινίσσεται πιθανώτερον τὰς φερωνύμους σημαίας τῶν ρωμαϊκῶν λεγεώνων. Ἔχομεν ἔμφυτον τὴν ὁρμὴν, ἐὰν δὲν διεστράφη ἤδη ὑπὸ φαύλων ἕξεων καὶ παθῶν, νὰ αἰσθανώμεθα φρίκην καὶ ἀποστροφὴν καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἄψυχον μεῖναν ἀνθρώπινον σῶμα, ἡ δὲ ἐπιστήμη, ἀφορῶσα καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τοιούτων σωμάτων κινδύνους εἰς τὴν δημοσίαν ὑγείαν, ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ ἐπιβάλῃ περιορισμοὺς καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν ἄλλως φυσικὴν συμπάθειαν τῶν οἰκείων πρὸς τὰ λείψανα τῶν φιλτάτων αὐτῶν. Παρὰ τὴν τυραννίδα τῶν παλαιῶν ἕξεων εἰσάγεται κατὰ μικρὸν καὶ παρ' ἡμῖν ἡ συνήθεια, χάριν τοῦ κοινοῦ καλοῦ, νὰ κδηλῶμεν ἄλλως τὴν πρὸς τοὺς νεκροὺς ἡμῶν στοργὴν καὶ εὐλάβειαν ἢ ἐκφέροντες καὶ περιάγοντες αὐτοὺς ἐκκεκαλυμμένους. Καθαδέγνωστον, δὲν γίνεται νῦν ἐκφορὰ καὶ κηδεία καθ' ἁπλῆν ἀντίληψιν καὶ κρίσιν τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται, ὅπου ἐγχωρεῖ, ἐπίσημος ἰατρικὴ πίστασις τοῦ θανάτου δι' ἄλλους τε λόγους καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ταφῆς ζώντων.

Εἶναι ἐφαρμόσιμα ταῦτα καὶ εἰς τοὺς ἠθικοὺς θανάτους καὶ εἰς τὰ ἠθικὰ πτώματα, ὧν ἐπίσης γέμει, δυστυχῶς, ὁ ἀνθρώπινος βίος, ὅπως καὶ τῶν φυσικῶν. Καὶ τῶν ἠθικῶν πτωμάτων καὶ παραπτωμάτων ἡ ἀπροφύλακτος ἐκφορὰ καὶ ἔκθεσις εἶναι οὐχ ἧττον κινδυνώδης εἰς τὴν ἠθικὴν ἀσφάλειαν τοῦ δημοσίου, ὅταν μάλιστα γίνηται μετὰ σπουδῆς χαιρεκάκου καὶ μετὰ προθέσεως καὶ διαθέσεως πᾶν ἄλλο προφανῶς ἐπιζητούσης ἢ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ δημοσίου, μετὰ διαθέσεως ἐντρυφώσης καὶ ἐναγαλλομένης καὶ ἐπὶ τοῖς μάλιστα ἀξιοδακρύτοις, καὶ μετὰ προθέσεως αἰσχροκερδοῦς καὶ ἐκμεταλλευτικῆς τῶν πτώσεων καὶ συμφορῶν τῶν ἄλλων. Ἐλευθερία τοῦ τύπου δὲν σημαίνει ἀκολασίαν, οὐδὲ δημοσιογραφία ἰσοδυναμεῖ πρὸς πορνογραφίαν. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ εὐθυμογραφία πᾶν ἄλλο εἶναι ἢ βορβοροκρασία. Ἄνθρωποι οὕτως ἐννοοῦντες τὸ δημοσιογραφεῖν εἶναι πᾶν ἄλλο ἢ δημοσιογράφοι, εἶναι δημοβόροι καὶ λυμεῶνες τοῦ δημοσίου, πολιτεία δὲ, σι-

ναίσθησιν ἔχουσα καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς, δὲν ἔχει μόνον τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ τὸ καθῆκον νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ εἰς αὐτοὺς ὅ,τι ἐφαρμόζει καὶ εἰς ἰατροὺς καὶ εἰς νομικοὺς, τοὺς μὴ ἀνταποκρινομένους πρὸς τὴν κλῆσιν αὐτῶν καὶ ἀποστολὴν, ἀφαιροῦσα πᾶσαν ἄδειαν τῆς περαιτέρω ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος ἀπ' ἀνθρώπων ὁπωσδήποτε ἐνεργούντων ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ συμφορᾷ τοῦ δημοσίου. Κοράκων σὺν κλαγγῇ καὶ ἀλαλαγμῷ περιϊπταμένων πρὸς ἀνεύρεσιν ἠθικῶν πτωμάτων ἐπὶ ἑστιάσει τῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ ὁμογενοῦς καὶ ὀρθοδόξου πληρώματος, ἀνάγκην δὲν ἔχομεν ἡμεῖς. Εἶναι ἁπλῆ ἠθοποιΐα καὶ ὑπόκρισις ἡ περίφημος προειδοποίησις, ὅτι ἀκατάλληλος δῆθεν διὰ δεσποινίδας, ἡ δήλωσις ὅτι **τῶν πανδαισιῶν τούτων ἀποκλείονται οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι.** Αἱ ἀποκλείσεις αὗται καὶ προειδοποιήσεις ἔχουσι τὴν ἐναντίαν δύναμιν καὶ σημασίαν· εἶναι προκλητικώτεραι τῶν προκλήσεων καὶ προσκλητικώτεραι καὶ τῶν μάλιστα ἐπιμόνων προσκλήσεων. Δὲν εἶναι ἐπίσης δικαιολογία ὅτι δὲν εἶναι πρόσφατον τὸ κακὸν οὐδὲ ἐπιχώριον. Ναί. Εἶναι γνωστὸν ἀπὸ πολλοῦ. Ὅτε ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς δευτέρας αὐτοῦ πατριαρχείας ὁ ἀοίδιμος Ἰωακεὶμ ὁ Γ' ἐπέστησε τὴν προσοχὴν καὶ εἰς τὸ φλέγον ζήτημα τῆς ὁσημέραι ἐπεκτεινομένης ψύξεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ χαλαρώσεως τῶν ἠθῶν, καὶ ἐζήτησε τὴν περὶ αὐτοῦ γνώμην τῶν παρ' ἡμῖν θεολογικῶν σχολῶν καὶ τὴν ὑπόδειξιν τῶν καταλλήλων μέσων πρὸς καταπολέμησιν τοῦκακοῦ, μία τῶν σχολῶν τούτων, ἐξῆρεν ἰδιαιτέρως ὡς μίαν τῶν αἰτιῶν καὶ τὴν ὡς ἄνω δημοσιογραφίαν, ὑποδεικνύουσα ἅμα τρόπους καὶ μέσα πρὸς ματαίωσιν τῆς ἐντεῦθεν προκυπτούσης λύμης καὶ φθορᾶς τῶν χρηστῶν ἠθῶν, ἐσμὲν δὲ βέβαιοι ὅτι τὸ αὐτὸ ζήτημα θὰ ἀποτελέσῃ ἕνα τῶν στόχων τῆς ἐπικοινωνίας καὶ συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς περιστολὴν τῆς ὁσημέραι ἐπὶ πλεῖον ἁπλουμένης θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς γαγγραίνης τῶν χριστιανικῶν κοινωνιῶν. Δέν μας λανθάνει οὐδὲ τὸ ἄλλο, ὅτι τὸ κακὸν παρ' ἡμῖν εἶναι ξένης μᾶλλον προελεύσεως ἢ ἐγχωρίου παραγωγῆς· ἀλλὰ διαφέρει οὐδέν. Καὶ ὑποτιθεμένου ὅτι τὰ τοιαῦτα δημοσιεύματα καὶ εἰκονογραφήματα ἀποτελοῦσι τὸ ἐντρύφημα τοῦ πολλοῦ δημοσίου τῶν μεγάλων κέντρων καὶ ἑστιῶν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ λεγομένου πολιτισμοῦ, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. Ἡ ὀρθόδοξος Ἑλλὰς καὶ τὸ ἄστυ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Παρθενῶνος οὐχ ἧττον ἢ τὸ Βυζάντιον καὶ ἡ πόλις τοῦ Μεγάλου τε Κωνσταντίνου καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας προκρίνει νὰ λέγηται καὶ νὰ εἶναι στάσιμος καὶ ὀπισθοδρομικὴ μᾶλλον ἢ νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῆς τοιούτους κόσμους ἑλκῶν καὶ ἐξανθημάτων νοσούντων κοινωνικῶν ὀργανισμῶν. Ἡ πλεονάζουσα καὶ μὴ ἐκπεφυλισμένη μερὶς τοῦ ὁμογενοῦς καὶ ὀρθοδόξου δημοσίου τε καὶ Τύπου δὲν θέλει τὰ κοσμήματα ταῦτα, θὰ ἀμυνθῇ δὲ παντὶ τρόπῳ καὶ πάσῃ δυνάμει κατὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ τούτου πολεμίου, κατὰ πάσης βιομηχανίας καὶ συντεχνίας τοιούτων κοσμηματοποιείων καὶ κοσμηματοπωλείων, θὰ ἀμυνθῇ δὲ σὺν Θεῷ ἀντιλήπτορι τελεσφόρως, ὡς ἐχουσα ὑπὲρ ἑαυτῆς τὴν νικῶσαν ἀρχὴν, τὴν ἰδέαν τῆς ἠθικῆς ὑγείας καὶ τὸν προστάτην τῆς ἠθικῆς εὐεξίας καὶ εὐρωστίας ἀτόμων τε καὶ συστημάτων, μάλιστα δὲ τῶν Χριστιανικῶν. Καὶ ἐὰν ἔτι ὑποτεθῇ ὅτι ὑπάρχουσιν ἤδη πολλοὶ κεχηνότες περὶ τὰ κοσμήματα ταῦτα, διαφέρει ὀλίγον. Εἷς τῶν ἡρώων τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, ὁ ἐκ τῶν Κριτῶν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ Γεδεὼν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ τὴν ἀρωγὴν τοῦ κραταιοῦ Προστάτου καὶ Προμάχου παντὸς καλοῦ καὶ δικαίου, μετὰ τριακοσίων μόνων ἀνδρῶν κατετρόπωσε καὶ διεσκέδασεν εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος στίφη ὅλα ἀπὸ ἐτῶν ἐπιβουλεύοντα τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς ἰδίας χώρας καὶ τοῦ ἰδίου λαοῦ. Ἦσαν οἱ τριακόσιοι οὗτοι τοῦ Γεδεὼν ἐκ τῶν μὴ λεπτῶν καὶ πεπολιτισμένων, ἦσαν impolis, ἔπινον ἀγροίκως ἐκ τῆς πηγῆς, λάπτοντες τὸ ὕδωρ τῇ γλώσσῃ. Ἐθεώρησε περιττὸν νὰ συμπεριλάβῃ τοὺς ἄλλους, τοὺς ὁμοίως προσδραμόντας ἐν πληθύϊ, τοὺς πιόντας ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς κατ' ἄλλον τρόπον, ἐπὶ τὸ λεπτότερον καὶ ἧττον ἀγροίκως.

Θιασώτης ἄλλως τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῆς ποιήσεως καὶ θεωρῶν ταύτην ὡς σπουδαιοτέραν καὶ φιλοσοφωτέραν καὶ αὐτῆς τῆς ἱστορίας, ἔκρινε καλὸν ἓν τῶν μεγάλων πνευμάτων τῆς

ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὁ Ἀριστοτέλης, νὰ ἀπαγορεύσῃ ὡς ἀσύμφορον τοῖς νέοις πᾶν εἶδος κακολογούσης ἢ αἰσχρολογούσης ἢ καὶ βωμολοχούσης ποιήσεως, ὁ δὲ διδάσκαλος αὐτοῦ, ἓν καὶ οὗτος τῶν σεμνωμάτων τοῦ αὐτοῦ λαοῦ, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης, ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ ἀποκλείσῃ τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας, δὲν λέγω τὰ αἰσχρὰ τεχνουργήματα καὶ τὰ δυσώδη διαντλήματα ἐκφύλου φιλολογίας καὶ δημοσιογραφίας, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀριστεῖς τοῦ ἰδίου λαοῦ, αὐτὸν τὸν μέγαν διδάσκαλον τῆς Ἑλλάδος, τὸν Ὅμηρον αὐτὸν, σὺν ὅλῃ πλειάδι ἄλλων ποιητῶν καὶ ἀριστοτεχνῶν τῆς ἀρχαιότητος, ὅσοι καὶ ἐν ὅσοις ἐφαίνοντο αὐτῷ μὴ προσαρμόζοντες τὴν ἑαυτῶν τέχνην πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς χρηστότητος καὶ εὐκοσμίας τῶν ἠθῶν, ἔκρινε δὲ οὕτως ὄχι ὡς τις φύσει ἀπειρόκαλος καὶ πουριτανὸς, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ποιητικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν φύσιν, χάριν τῆς νεολαίας καὶ τοῦ κοινοῦ καλοῦ, ἵνα μὴ αἱ χρηστὰι καὶ χρυσαῖ ἐλπίδες τοῦ μέλλοντος, **«οἱ νέοι ἐν κακίας εἰκόσι τρεφόμενοί τε καὶ νεμόμενοι ἕν τι ξυνιστάντες λανθάνωσι κακὸν μέγα ἐν τῇ ἑαυτῶν ψυχῇ»**.

Ταῦτα ὁ θεῖος Πλάτων. Ἡ δὲ μερὶς τοῦ παρ' ἡμῖν Τύπου, ἡ τὸ ἀνέδην πορνολογεῖν καὶ ἀσυστόλως πορνογραφεῖν ὡς ἐπάγγελμα ἐκλεξαμένη καὶ μετερχομένη, ἐργάζεται ὑπὲρ τοῦ ἐναντίου, ἵνα οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι ἐν κακίας εἰκόσι τε καὶ ὁμιλίαις τρεφόμενοι καὶ αὐξανόμενοι συνιστῶσιν ἓν τε τῇ ἑαυτῶν ψυχῇ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ κακὸν μέγα καὶ πληγὴν ἀνίατον. Δὲν δυνάμεθα νὰ διαβεβαιώσωμεν ἂν ἐργάζεται πρὸς τοῦτο ἐν ἐπιγνώσει καὶ προβεβουλευμένος, ἢ ἀνεπιγνώστως καὶ ἀπροβουλεύτως. Ὅ,τι δύναται νὰ λεχθῇ εἶναι ἐκεῖνο, ὅτι τὸ ἔντιμον τοῦτο ἐπάγγελμα ἔκβασιν ἔχει τὴν αὐτὴν, τὴν διαφθοράν ἴσως μὲν καὶ ἄλλων, πάντως ὅμως τῶν διερχομένων τὰ τρυφερὰ ἔτη τῆς ἐφηβικῆς καὶ νεανικῆς ἡλικίας. Δὲν μεταβάλλεται ἡ οὐσία τοῦ πράγματος οὐδὲ ἐκεῖθεν, ὅτι τὸ ἔντιμον ἔργον ἐξασκεῖται ἐν τῷ φανερῷ καὶ μετὰ ἐπισήμου ἀδείας. Ἴσως ἔχει ὀλεθριωτέραν τὴν ἔκβασιν οὕτως ἀσκούμενον, μετὰ ἀδείας καὶ διπλώματος ἐπισήμου, ὡς ἐκδιῶκον καὶ αὐτὴν τὴν αἰδῶ καὶ ἀντεισάγον ἀντ' αὐτῆς τὴν effronterie, τὴν κυνικὴν ἀναίδειαν καὶ ἀναισχυντίαν. Καὶ ὁμιλοῦσιν ἐπειτα οἱ ἐργάται τοῦ τοσούτου κακοῦ περὶ ἠθικῆς καὶ ἐν ὀνόματι τῆς χρηστότητος τῶν ἠθῶν, οὐδὲ ἔχουσι τὴν στοιχειώδη ταύτην συναίσθησιν, ὅτι τὸ εἶδος οὗ μετέρχονται ἔργου καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐξασκήσεως αὐτοῦ συνεπάγονται εἴδός τι ἀπαγορεύσεως, ἀνακοπὴν καὶ ἀναστολὴν τῆς ἐξασκήσεως ὧν ἄλλως θὰ εἶχον δικαιωμάτων. Εἶναι δὲ οὕτως ἔκτροποι αἱ ἀξιώσεις αὐτῶν, νὰ ὑπαγορεύωσιν αὐθεντικῶς τῇ ὑπευθύνῳ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχῇ νόμους καὶ τρόπους καὶ καιροὺς ἐνεργείας κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν κρίσεις καὶ ἀντιλήψεις καὶ ἐμπαθείας, ὥστε διερωτᾶταί τις, μήπως, εἴπερ που καὶ ἄλλοθι, ἐπιβάλλεται ἡ ἐπέμβασις τῆς ψυχιατρικῆς πρὸς ἐξακρίβωσιν τούτου, μέχρι τίνος σημείου ἔχει προβῆ παρ' αὐτοῖς ἡ λεγομένη **στένωσις** τοῦ πεδίου τῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ αὐτογνωσίας. Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι καὶ ἐκ τοῦ κλήρου τινὲς νοσοῦντες ἄλλως καὶ χρῄζοντες ἀναλόγων ἐξετάσεων, δὲν θὰ παραλείψῃ ἡ ἐπίσημος καὶ ὑπεύθυνος ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ τὸ ἑαυτῆς καθῆκον ἐν χρόνῳ καὶ τρόπῳ τῷ προσήκοντι, ἄνευ προκαταλήψεως καὶ ἄνευ σπουδῆς, δι' αὐτὴν ταύτην τὴν σπουδαιότητα τοῦ ζητήματος καὶ τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης, γνωστοῦ ὄντος ὅτι γέμουσι τὰ δικαστικὰ χρονικὰ, μὴ ἐξαιρουμένων μηδ' αὐτῶν τῶν ἀγγλικῶν δικαστηρίων, λαθῶν ἢ πλανῶν δικαστικῶν, περιπτώσεων τοιούτων, καθ' ἃς κατηγορούμενοι, ὄχι αὐτοβοεὶ καὶ συνοπτικῶς, ἀλλὰ κατὰ πάντας τοὺς τρόπους ἀκριβοῦς καὶ ἀμεροληπτου διαδικασίας κριθέντες ἔνοχοι καὶ καταδικασθέντες εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν, ἀπεδείχθησαν μετὰ καιρὸν ἀθῷοι, ὅτε ἡ ἐπανόρθωσις τοῦ προσγενομένου ἀδικήματος ἦτο ἀδύνατος. Εἶναι καὶ τοῦτο εἷς τῶν λόγων, οὓς ἐπικαλοῦνται ὑπὲρ τῆς ἰδίας γνώμης οἱ τῆς θανατικῆς ποινῆς ἀντίπαλοι.

Εἶναι πλέον ἢ βέβαιον ὅτι ἡ ὑπεύθυνος ἀρχὴ θὰ πράξῃ τὸ ἑαυτῆς καθῆκον καθ' ὃν αὐτὴ ἐγκρίνει τρόπον καὶ καιρὸν, μὴ ἐπηρεαζομένη ὑπὸ μηδεμιᾶς ἀνευθύνου φωνῆς, ἥκιστα δὲ πάντων ὑπὸ τῶν κρωγμῶν τῶν πτωματοχαρῶν καὶ πτωματοπωλῶν ἐκείνων, οἵτινες, ὡς ὑπὸ ἀπαγόρευσιν εὑρισκόμενοι δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ εἶδος

τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, οὐδὲ ὡς ἁπλοῖ μάρτυρες δύνανται ἵνα ἀκουσθῶσιν, μή τε γε ὡς ὑποβολεῖς καὶ σύμβουλοι ἐν τοῖς τοιούτοις ζητήμασι, παρ' ἣν τυχὸν ἔχουσιν ἐν ἄλλοις εἰδικότητα καὶ δεξιότητα. Εἶναι πεπεισμένη ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ὅτι δὲν σκέπτονται ἄλλως τὰ σωφρονοῦντα μέλη τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ τοῦ ὁμογενοῦς Τύπου, καὶ ὅτι τῇ κοινῇ αὐτῶν συνεργασίᾳ ἐν τῷ τάφῳ τῶν ἀποδειχθησομένων ἄλλων πτωμάτων θὰ συγκατορυχθῶσι καὶ τὰ πτώματα ταῦτα, καὶ οἱ ἔχοντες ὡς πορισμὸν καὶ ἐντρύφημα τὸ πτωματολογεῖν καὶ πτωματογραφεῖν, ἵνα ἐκ τοῦ μέσου γένωνται τὰ σκίνδαλα πάντα καὶ οἱ ποιοῦντες τὴν ἀνομίαν.

ΣΧΕΣΕΙΣ

ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΚΑΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὴν Ἔκθεσιν τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου, ἐν ᾗ καταφανὴς εἶναι ἡ ἀνανέωσις καὶ ἐνίσχυσις τῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ εἰλικρινὴς ἑκατέρωθεν ἀγάπη καὶ στοργή. Ἡ αὐτὴ Ἔκθεσις ὑποδεικνύει καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐναρμονίσεως τῶν πολυτίμων παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν πρὸς τὴν σύγχρονον ζωὴν καὶ τὴν ἐκ τῆς ἁρμονικῆς ταύτης δημιουργίαν ἐνεργοῦ ἐκκλησιαστικῆς καὶ θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς.

Σεβασμιώτατε,

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας λόρδος Randall, ἁπάντων εἰς ἔκκλησιν τὴν ὁποίαν κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ὁ ἐν Παρισίοις τότε διατρίβων Σεβασμιώτατος Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἔκαμεν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἔγραψε θερμοτάτην ἐπιστολήν, δι' ἧς ἐνεθάρρυνε καὶ ἐνίσχυε τὴν χειμαζομένην Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Σεβασμιώτατος Τοποτηρητὴς εἶχεν ἤδη ἀπέλθη ἐκ Παρισίων, ἐνεκρίθη δὲ ἵνα αὐτὸς μεταβῶ ἐκ Παρισίων εἰς Λονδῖνον καὶ αὐτοπροσώπως ἐπιφέρω εἰς τὴν Α. Σ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ὡραίαν ἐπιστολὴν καὶ τὴν παρεχομένην ἐνίσχυσιν, παρακαλέσω δὲ ἵνα ἀμέριστον ἐξακολουθήσῃ τὸ ὑπὲρ τῶν ἀλυτρώτων Χριστιανῶν ἐνδιαφέρον τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κραταιοῦ βρεττανικοῦ Κράτους.

Κατὰ ταῦτα τὴν 10)23 παρελθόντος Ἰουλίου ἀνεχώρησα εἰς Λονδῖνον. Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας πληροφορηθεὶς ἐκ γράμματός μου τὴν εἰς Λονδῖνον ἄφιξιν ἀπέστειλεν ἀμέσως πρὸς χαιρετισμόν μου τὸν ἀξιόλογον κ. Rily, λαϊκὸν μέλος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ προσωπικὸν φίλον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τὸν ἀγγλικανὸν ἱερέα πατέρα Klinton· ἀμφότεροι αἰσθάνονται εὐλαβῆ θαυμασμὸν πρὸς τὴν πρεσβυγενῆ Ἐκκλησίαν τοῦ Βυζαντίου· κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην ὥρισαν τὴν ἡμέραν τῆς ἐκ τῆς ἐξοχῆς καθόδου τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας εἰς τὸ Lambeth Palace πρὸς δεξίωσίν μου, ὡρίσθη δὲ καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν διαφόρων ἐπισκέψεών μου καὶ χοροστασιῶν εἰς διαφόρους ναοὺς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τεθέντος ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν διάθεσίν μου ἰδιαιτέρου αὐτοκινήτου τοῦ κ. Rily.

Καὶ δὴ τὴν 14)27 Ἰουλίου ἡμέραν Κυριακὴν πρωὶ ἐχοροστάτησα εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου Κίλπορτ τοῦ Φωτιστοῦ τῆς Ἀγγλίας. ἐλειτούργει ἐκεῖ ὁ ἐπίσκοπος Νασσάου τῶν Ἰνδικῶν Νήσων· ἰδιαίτερος θρόνος εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα ὡρίσθη διὰ τὴν χοροστασίαν μου· ἡ λειτουργία διεξήχθη ἐν ἀπαραμίλλῳ τάξει· ἡ εὐλάβεια τοῦ ἀγγλικανικοῦ λαοῦ, ὑποκλινομένου κατὰ τὴν ἔξοδόν μου καὶ ἀναμένοντος τὴν εὐλογίαν τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου μὲ συνεκίνησε.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν μετέβην ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Rily καὶ τοῦ πατρὸς Klinton εἰς τὴν γυναικείαν Μονὴν τῶν Ἀδελφῶν τῆς Ἐκκλησίας· ἡ Ἡγουμένη καὶ Ἡγουμένη μὲ ὑπεδέχθησαν καὶ μὲ ὡδήγησαν εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῆς Μονῆς· ἡ Μονὴ αὕτη ἐναρμονίζουσα τὴν θεωρίαν τοῦ μοναχικοῦ βίου πρὸς τὴν ἐνεργὸν ζωὴν ἀσχολεῖται περὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν τῶν ὀρφανῶν τοῦ λαοῦ. Οὕτω δὲν καλλιεργεῖται ὁ μοναχικὸς ἐγωϊσμὸς ἀναπτυσσόμενος μοιραίως, ὅταν ὁ μοναχικὸς βίος εἶναι μόνον θεωρητικός, ἀλλ' ἀναπτύσσεται καὶ τὸ αἴσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ ἰδίᾳ τῆς στοργῆς, ἥτις ὀφείλει νὰ εἶναι ὁ ἀνεξάλειπτος χαρακτὴρ τῆς γυναικείας ψυχῆς. Κατὰ τὴν μεσημβρίαν μοὶ παρετέθη ἐν τῇ Μονῇ ἁπλοῦν γεῦμα καὶ μετὰ τὸ γεῦμα ἀνέγνων κατ' αἴτησιν τῆς Ἡγουμένης εὐχὴν συγχωρητικὴν εἰς τὰς ἀδελφάς, συνελ-

θούσας ἐν .ῳ ναΐδρίῳ τῆς Μονῆς.

Ἀμέσως κατόπιν ἐπεσκέφθην ἑτέραν γυναικείαν Μονήν, ὅπου αἱ ἀδελφαὶ ἀσχολοῦνται περὶ τὴν περίθαλψιν τῶν ἀσθενῶν καὶ περὶ τὸν καταρτισμὸν νοσοκόμων βαθεῖαν ἐντύπωσιν μοὶ ἐνεποίησεν ἡ στοργὴ καὶ αὐταπάρνησις, μεθ' ἧς αἱ ἀδελφαὶ περιθάλπουν τοὺς ἀσθενεῖς ἐμπνέουσαι εἰς αὐτοὺς θάρρος καὶ ἐλπίδα.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας Κυριακῆς, προσεκλήθην νὰ χοροστατήσω εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Πάντων· ὁ ναὸς ἦτο κατάμεστος ἐκκλησιαζομένων· μὲ ὑπεδέχθη ὁ Ἐπίσκοπος τῶν Ἰνδικῶν νήσων καὶ ὁ πρώην Ἐπίσκοπος Ὀξφόρδης θεοφιλέστατος κ. Γκώρ, σοφώτατος θεολόγος, παραιτηθεὶς τῆς ἐπισκοπῆς ἵνα ἀποκλειστικῶς ἐπιδοθῇ εἰς τὴν Θεολογικὴν ἐπιστήμην· κατὰ τὴν εἴσοδόν μου εἰς τὸν ναὸν ἁρμονικώτατος χορὸς ψαλτῶν καὶ καλλιφώνων παίδων ἔψαλλεν ἐμμελέστατα ἑλληνιστὶ «εἰς πολλὰ Δέσποτα» τὸν ἑσπερινὸν ἐπικολούθησε τὸ χρῖσμα νεαρῶν ἀγγλοπαίδων· τὸ χρῖσμα ἐτέλεσεν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τῶν Ἰνδικῶν νήσων δι' ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν προσφωνήσας αὐτοὺς καταλλήλως· ἡ ὅλη τελετὴ εἶχεν ἐπιβλητικότητα μεγάλην· εἰς τὴν τελετὴν παρέστη καὶ ὁ ἐξοχώτατος πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Κακλαμάνος, ὅστις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐν Λονδίνῳ διατριβῆς μου παρέσχε πολύτιμον συνδρομὴν εἰς τὸ ἔργον μου. Μετὰ τὴν τελετὴν ἀνήλθομεν εἰς τὸ Ἡγουμενεῖον, ὅπου διὰ μακρῶν συνωμίλησα μετὰ τοῦ σοφοῦ πρώην ἐπισκόπου Ὀξφόρδης κ. Γκὼρ περὶ διαφόρων ζητημάτων· κατὰ τὴν συζήτησιν ἐθαύμασα τὴν βαθεῖαν πολιτικὴν διάνοιαν τοῦ κ. Γκώρ, λόγος δὲ ἐγένετο καὶ περὶ ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν· εἶναι καὶ ὁ θεοφιλέστατος κ. Γκὼρ φίλος τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ θαυμαστὴς τῆς ὡραιότητος τῶν παραδόσεων αὐτῆς.

Τὴν ἐπομένην Δευτέραν 15)28 Ἰουλίου ἐπεσκέφθην ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Rily ἑτέραν λίαν ἐνδιαφέρουσαν γυναικείαν Μονὴν ἔργον ἔχουσαν τὴν ἠθικὴν διόρθωσιν καὶ ἀνάπλασιν τῶν κορασίων τὰ ὁποῖα ἐξωκέλλουσιν ἠθικῶς. Τὰ κοράσια περισυλλέγονται ὑπὸ τῶν ἐφημερίων τῶν ἀδελφῶν καὶ ἰδιαιτέρων ἐπιτροπῶν Κυριῶν κατ' ἐνορίας. Ἡ ἡγουμένη σοφὴ εἰς τὸ ἴδιον αὐτῆς ἔργον ἐπὶ 2 ὥρας προθύμως καὶ σοφώτατα ἀπήντα εἰς ὅσα πρόεβαλλον αὐτῇ ἐρωτήματα περὶ τῶν συμπτωμάτων τῆς ἠθικῆς νόσου τῶν τροφίμων καὶ περὶ τῆς ἐφαρμοζομένης θεραπευτικῆς· ἀπεκόμισα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ ἔργον ὁμολογουμένως εἶναι βαρύ, ἀπαιτοῦν ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν, ἣν ἰδία ἀγγλικὴ γυναικεία ψυχὴ ἠδύνατο νὰ ἀναπτύξῃ. Τὸ σπουδαιότερον ἔργον, περὶ ὃ ἀσχολοῦνται αἱ τρόφιμοι εἶναι ἡ κηπουρικὴ, ἡ πλυντικὴ καὶ ἡ ραπτική. Εἰς τὸ ναΐδριον τῆς Μονῆς μοναχαὶ καὶ τρόφιμοι ἔψαλαν ὕμνον εἰς τὸν Θεὸν καὶ μετὰ τὸν ὕμνον ἀνέγνων συγχωρητικὴν εὐχήν.

Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας κατὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐχοροστάτησα εἰς τὸν ὡραῖον καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ φωτεινὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Παύλου ὅπου θερμότατα μὲ ὑπεδέχθη ὁ προϊστάμενος τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ αἰδεσιμώτατος Simpson, ὅστις τὴν προτεραίαν εἶχε κάμει ὡραίαν ὁμιλίαν περὶ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Τὴν ἑπομένην Τρίτην 16)29 Ἰουλίου ἐν συνοδείᾳ τοῦ πατρὸς Κλίντων ἐπεσκέφθην τὸ παλάτιον τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων· εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων καὶ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς λίαν εὐγενῶς μὲ ὡδήγησεν εἷς τῶν ἐκεῖ εὑρεθέντων λόρδων ἐπισκόπων.

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπεσκέφθην ἐν συνοδείᾳ τοῦ καλοῦ κ. Rily καὶ τοῦ ἀξιοσεβάστου κ. Γεναδίου ἐπιτίμου πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Λονδίνῳ τὸν σεβασμιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας κατελθόντα ἐκ τῆς ἐξοχῆς εἰς τὸ Lambeth Palace. Εἰς τὴν ἔξω θύραν μὲ ὑπεδέχθη ὁ ἀρχιγραμματεὺς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας καὶ εἷς καθηγητὴς τῆς Θεολογίας, οἵτινες μὲ ὡδήγησαν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀρχιεπισκόπου· ἐκεῖ πρὸς τὴν θύραν φιλοφρονέστατα μὲ ἐδέχθη ὁ σεβασμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας ἀσπασθεὶς τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν. Ηὐχαρίστησα αὐτῷ ἀπὸ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δι' ἣν εὐηρεστήθη νὰ γράψῃ ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ. Ἐδήλωσα αὐτῷ ὅτι ἡ ὡραία του ἐπιστολὴ ἐνίσχυσε τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, ἐξακολουθοῦσαν καὶ μετὰ τὴν ἀνακωχὴν νὰ ἀγωνίζηται ἀγῶνα σκληρόν· νὰ νικήσῃ δ' ὅπως ἡ κοινωνία αὕτη ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν συνεχισθῇ καὶ καταλήξῃ εἰς τὴν εὐτυχῆ ἕνωσιν αὐτῶν ἐν τῷ

Ναῷ τῆς Ἁ. Σ. Ὁ σεβασμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας ἁπαντῶν πύχαρίστησε διὰ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ ἐξέφρασεν ἣν αἰσθάνεται ἡ ἀγγλικὴ Ἐκκλησία στοργὴν πρὸς τὴν πρεσβυγενῆ Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος διηρώτησε τὰ τῆς καταστάσεως τῶν Χριστιανῶν ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἀδελφικώτατα συνεμερίσθη τὰς θλίψεις καὶ πικρίας τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως· παρεκάλεσα αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀμέριστον τὴν περὶ τῶν Χριστιανῶν μέριμναν καὶ ἐνέργειαν τῆς Α. Σεβασμιότητος καὶ ὅλης τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Ἔπειτα μὲ ὡδήγησεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, ὅπου καὶ ἀπεχωρίσθημεν ἀνταλλάξαντες τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν, ἀφ' οὗ πύχαρίστησα καὶ πάλιν διὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν καὶ δι' ὅσην εὐηρεστήθη νὰ διαβιβάσῃ καὶ δι' ἐμοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Κων)πόλεως παραμυθίαν καὶ ἐνθάρρυνσιν ὁ σοφὸς καὶ ἀπαράμιλλος ἐν παντὶ ἱεράρχης, ψυχὴ καὶ παράστημα ἀληθινοῦ ἱππότου.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν Τετάρτην 17)30 Ἰουλίου ἐπεσκέφθην ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Rily τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον, ὅπου μὲ ὑπεδέχθη ὁ διευθυντὴς καὶ μὲ ὡδήγησεν εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῶν ἀρχαιολογικῶν μνημείων, ἐν οἷς τὴν πρώτην θέσιν κατέχουν τὰ ἀπαράμιλλα ἔργα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης καὶ ἰδίᾳ τὰ διασωθέντα συντρίμματα τῶν ἀναγλύφων τοῦ Παρθενῶνος. Κατόπιν ἐπεσκέφθην τὸ μέγα Κατάστημα, τὸ ὁποῖον ἐκδίδει τὰς Ἁγίας Γραφάς. Ὁ διευθυντὴς τοῦ ἱδρύματος εὐηρεστήθη νά μοι δώσῃ ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν ἔκδοσιν τῆς Γραφῆς.

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας περὶ τὴν 3ην ὥραν ἐχοροστάτησα εἰς τὸν ἱστορικὸν Ναὸν τοῦ Οὐέστμινστερ, ὅστις εἶναι ἓν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ γοτθικοῦ ρυθμοῦ. Μετὰ τὸν ἑσπερινὸν περιειργάσθην τὸν ἀπέραντον καὶ βαρὺν ναὸν καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς τάφους τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἐδημιούργησαν τὴν πλουσίαν ζωὴν τοῦ ὑπερόχου ἀγγλικοῦ Ἔθνους καὶ ἀνέδειξαν τὴν Ἀγγλίαν.

Περὶ τὴν 5ην ὥραν ἐπεσκέφθην τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τοῦ Λονδίνου, ὁ ὁποῖος μὲ ἐδέχθη φιλοφρονέστατα.

Περὶ τὴν 8ην ὥραν τῆς αὐτῆς ἑσπέρας μετέβην κατὰ πρόσκλησιν τοῦ εὐγενεστάτου κ. Rily εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου προσῆλθον διάφοροι σοφοὶ καθηγηταὶ καὶ κληρικοὶ καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ σεβασμιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας ὁ ἐπίτιμος πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Γενναδίος, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς σερβικῆς πρεσβείας μετὰ τοῦ σέρβου διακόνου καὶ ἕλληνες καὶ ξένοι ἀντιπρόσωποι τοῦ τύπου πρὸς ἀνεπίσημον συζήτησιν. Ὁ κ. Rily λαβὼν τὸν λόγον, ἐξέφρασε τὴν χαρὰν πάντων διὰ τὴν ἐν μέσῳ αὐτῶν παρουσίαν ἱεράρχου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως· ἐδήλωσεν ὅτι ἡ πρωτοβουλία πρὸς ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν προῆλθεν ἀπὸ τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἐνισχύσῃ τὰς καθολικὰς καὶ ἀποστολικάς της παραδόσεις προσεγγίζουσα πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ἐπιτυγχάνουσα, εἰ δυνατόν, τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τοῦ κύρους τῶν ἀγγλικανῶν χειροτονιῶν, τὸ ὁποῖαν διαμφισβητεῖται ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας· ἀπὸ μέρους τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάρχει τάσις πρὸς ἀναγνώρισιν, ὡς μαρτυρεῖ ἡ πραγματεία τοῦ Ρώσου Θεολόγου κ. Ι. Σοκολώφ. Μέχρι τῶν παραμονῶν τοῦ πολέμου ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐδέχετο τὰς βολιδοσκοπήσεις πρὸς σύσφιγξιν τῶν σχέσεων, ἀλλὰ τὴν ἕνωσιν ἀνέβαλλε πάντοτε εἰς ἀπώτερον μέλλον· ὁ πόλεμος ὅμως ἐπετάχυνε καταπληκτικῶς τὴν ἐξέλιξιν ταύτην καὶ παράδειγμα τούτου, ὅτι ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία ἡ ὁποία πρὸ τοῦ πολέμου ἀπέκρουε τὴν ἰδέαν, ἐπέτρεψε κατὰ τὸν πόλεμον εἰς τριάκοντα σέρβους νὰ σπουδάσουν τὴν Θεολογίαν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἀγγλικανῶν. Ἕτερον παράδειγμα εἶναι ἡ ἐπιτυχία τῶν τεσσάρων θεολογικῶν συνδιασκέψεων κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Σ. μητροπολίτου Ἀθηνῶν εἰς Ἀμερικὴν καὶ Ἀγγλίαν. Κατὰ τὴν τελευταίαν σύσκεψιν παρεδέχθησαν οἱ ἀγγλικανοὶ τὴν περὶ εἰκόνων ἀντίληψιν τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ὁ πατὴρ Κλίντων προσέθηκεν ὅτι καὶ ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλησία θὰ ἀποστείλῃ προσεχῶς ρουμάνους φοιτητάς. Ὁ κ. Rily ἐπαναλαβὼν εἶπεν ὅτι ἄλλοτε ὑπῆρχεν ἡ τάσις νὰ μεταβαίνουν εἰς τὴν Γερμανίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν ὡς ἔπραξε καὶ ὁ μητροπολίτης Τραπεζοῦντος ἀλλὰ τώρα προτιμοῦν τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀπήντησα δι' ὀλίγων εὐχαριστήσας δι' ὅσα εὐμενῶς ἐλέχθησαν περὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ ἐξάρας τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εὑρεθεῖσα ἐν μέσῳ θρησκευτικῶν ἀναστατώσεων ἐν Εὐρώπῃ, κατώρθωσε νὰ διασώσῃ μέγα μέρος τῶν παραδόσεων καὶ νὰ ἐναρμονίσῃ αὐτὰς πρὸς τὴν σύγχρονον ζωὴν καὶ οὕτω νὰ κρατήσῃ τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ὕπαρξιν πάσης ζωῆς καὶ δὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἰσορροπίαν καὶ ἁρμονίαν, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐθεώρουν μητέρα καὶ πηγὴν πάσης δημιουργίας. Ὡς παράδειγμα ἀνέφερα τὸν μοναχικὸν βίον ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅστις ἄριστα συνηρμονίσθη μὲ τὰς συγχρόνους ἀνάγκας τῆς κοινωνίας· εἰς ἡμᾶς ἴσως ἡ παράδοσις βαρύνει περισσότερον τῆς συγχρόνου ζωῆς· περισσοτέρα δόσις παραδόσεως εἰς τὴν Ἀγγλικανὴν Ἐκκλησίαν καὶ περισσοτέρα δόσις συγχρόνου ἐνεργοῦ ἐκκλησιαστικῆς καὶ θρησκευτικῆς ζωῆς εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν θὰ προσεγγίσουν στενότερον τὰς δύο Ἐκκλησίας· ἐδήλωσα ὅτι καλὴ θέλησις ἑκατέρωθεν, εὐρύτης ἀντιλήψεων καὶ ἀποφυγὴ μικρολόγων συζητήσεων θὰ συσφίγξῃ στενότερον τὰς δύο Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὸν ἀπαραίτητον ὅρον ὅπως ἑκατέρα τῶν Ἐκκλησιῶν φυλάξῃ πάντοτε τὴν σφραγῖδα καὶ τὸν ἰδιαίτερον χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον προσέδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ καὶ ζωὴ ἑκάστου ἔθνους. Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ σεβασμιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας εἶπεν ὅτι οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας ἐπισκεφθέντες ἐσχάτως τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἐπανελθόντες ἐδήλωσαν ὅτι εὗρον τὸ ἔδαφος ἕτοιμον πρὸς ἕνωσιν τῶνδύο Ἐκκλησιῶν καὶ φρονοῦν ὅτι ἐὰν γίνῃ ἐπίσημος πρότασις ἐκ μέρους τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἕνωσιν θὰ ἐπιτευχθῇ αὕτη. Ἠρώτησεν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Σεβασμ. ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας τί φρονῶ περὶ τούτου· ἀπήντησα ὅτι πρὸ τούτου καλὸν θὰ ἦτο νὰ παρασκευασθῇ ἀκόμη τὸ ἔδαφος, ἵνα μὴ ἑκατέρα τῶν Ἐκκλησιῶν περιέλθῃ εἰς τὴν δυσηνῆ ἀνάγκην, ὅπως πρὶν ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίσημον πρότασιν ζητήσῃ ἐξηγήσεις εἰς ὅσα σημεῖα χωρίζουν τὰς δύο Ἐκκλησίας καὶ οὕτω ἐκ τῶν διασταγμῶν ἐπέλθῃ ψυχρότης μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν· θὰ παρασκευασθῇ δὲ καλύτερον τὸ ἔδαφος, ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀμοιβαία ἐπίσκεψις ἀντιπροσώπων ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ σκέψεων· ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐν Λονδίνῳ διατριβὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν εἶχε γίνῃ ἐπίσημος συνεδρίασις καὶ μακρὰ συζήτησις περὶ ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, εἶπον ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐδημοσιεύοντο τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης, ἵνα ἔχῃ καὶ ταῦτα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις περὶ τὸ ζήτημα τῆς προσεγγίσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀσχολουμένη ἐπιτροπή. Ἐνεκρίθησαν ὅσα εἶπον, προσέθεσα δὲ ὅτι λαλῶ οὐχὶ ὡς ἐξουσίαν ἔχων, ἀλλ' ὡς ἐκπροσωπῶν ἀτομικήν μου γνώμην· ἡ ἀνεπίσημος αὕτη συζήτησις διήρκεσε μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ὁπότε ἀποχαιρετήσας τοὺς ἀγαθοὺς συνομιλητάς μου κατῆλθον εἰς τὸ ναΐδριον τοῦ οἴκου τοῦ κ. Rily, ὅπου μοὶ ἔδειξε θύραν ἁγιορειτικῆς κατασκευῆς καὶ τέχνης· ἦτο ὁ κ. Relli εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὁμοῦ μετὰ τοῦ τότε μητροπολίτου Ξάνθης κ. Φιλοθέου. Εἶναι καὶ ὁ κ. Rily θαυμαστὴς τῆς ὡραιότητος τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας· εὔχεται ὅπως ἡ Ἐκκλησία φυλάξῃ ἀλώβητον τὴν παράδοσιν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀγαμίαν τῶν ἐπισκόπων, τῶν ὁποίων ὁ γάμος ὡς ἐκ πείρας γινώσκει συνεπάγεται πλεῖστα δυσάρεστα ἐμπόδια εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν ἔργον· περὶ τούτου θὰ γράψῃ καὶ ἰδιαιτέραν πραγματείαν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν Πέμπτην 18)31 Ἰουλίου ἐπεσκέφθην μετὰ τοῦ πατρὸς Κλίντων τὸ Ἐκκλησιαστικὸν μορφωτικὸν ἵδρυμα, ὅπου ἀσχολοῦνται περὶ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν ἐργατῶν, ἐργατίδων καὶ τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ· ὑπάρχει εἰς τὸ Ἵδρυμα βιβλιοθήκη, ἀναγνωστήριον, μικρὰ Ἐκκλησία, αἴθουσα μουσικῆς, καφενεῖον· ὀργανοῦνται ἐκδρομαὶ καὶ διάφορα ἀθῶα παιγνίδια καὶ γυμνάσια ὥστε αἱ ἀδρανοῦσαι πνευματικαὶ καὶ ἠθικαὶ δυνάμεις τῶν ἐργατῶν νὰ κινῶνται καὶ ἀναπτύσσωνται ἐπὶ καλῷ καὶ ὄχι νὰ λιμνάζουν καὶ νὰ σήπωνται εἰς τὰ καπηλεῖα καὶ εἰς ἄλλα ἐργαστήρια διαφθορᾶς· εἰς τὸ αὐτὸ Ἵδρυμα ὑπάρχει καὶ συσσίτιον διὰ τὰ πτωχὰ τῶν ὁποίων οἱ γονεῖς εἴτε δὲν ἔχουν ἐργασίαν εἴτε καὶ ἐὰν ἔχουν ὡς ἐργαζόμενοι δὲν εὐκαιροῦν νὰ μαγειρεύουν διὰ τὰ τέκνα των· μοὶ ἐδηλώθη ὅτι οἱ ἄγγλοι φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας ἐν Ὀξφόρδῃ ἐργάζονται

μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν των εἰς τὸ εὐεργετικὸν τοῦτο ἵδρυμα, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Σέρβοι φοιτηταὶ κατὰ τὰς διακοπὰς πλὴν τῶν ἡμετέρων ἀποφευγόντων μέχρι τοῦδε νὰ παρακολουθοῦν τὰ χρησιμώτατα ταῦτα κοινωνικὰ καὶ ἠθικὰ καθιδρύματα.

Κατὰ τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας τῆς ἐν Λονδίνῳ διατριβῆς τελειώσας καὶ τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἀποστολῆς μου ἀπῆλθον τῇ 22)4 Αὐγούστου.

Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους ἔγραψα πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας γαλλιστὶ τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν ὑπὸ ἡμερομ. 26)3 Αὐγούστου 1919.

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ
ἐν Χριστῷ Ἀδελφὲ

Βαθύτατα συγκεκινημένος διὰ τὴν φιλόφρονα ὑποδοχὴν ἐκφράζω ἔτι ἅπαξ τὰς θερμάς μου εὐχαριστίας.

Κατέλιπον τὸ Λονδῖνον πλήρης θαυμασμοῦ πρὸς τὴν Ἀγγλικανὴν Ἐκκλησίαν τῆς ὁποίας εἶσθε τὸ χάρμα καὶ ἡ δόξα· γινώσκετε νὰ ἐμπνέητε τὸ χριστιανικὸν ἰδεῶδες εἰς τὸν ἀγγλικὸν λαὸν ὁ ὁποῖος ὁδηγούμενος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κάμνει τὰ ἰδεώδη πραγματικότητα καὶ ζῇ τὴν ἀληθινὴν χριστιανικὴν ζωήν.

. . . . . .

. . . . . .

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἀπήντησεν ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας ἀγγλιστὶ διὰ τῆς ἀκολούθου ἐπιστολῆς ὑπὸ ἡμερομ. 5)18 Αὐγούστου 1919.

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ Ἀδελφὲ

Εὐχαριστῶ θερμότατα τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα διὰ τὴν ἐπιστολήν, ἣν μοὶ ἔγραψεν ἐκ Παρισίων καὶ ἣν μεγάλως ἐκτιμῶ. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος εἰς τὴν χώραν μας εἶμαι βέβαιος ὅτι μεγάλως συνέτεινεν εἰς τὴν ἐπὶ σταθερωτέρων ἢ πρότερον βάσεων ἐγκαθίδρυσιν καὶ ἐδραίωσιν τῆς μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν φιλίας καὶ εὔχομαι εἰς τὸν Πανάγαθον ὅπως τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ δυνηθῶμεν ἐν συνεργασίᾳ νὰ ἐπιτελέσωμεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει φέροντες ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εὐλογηθῇ ἄνωθεν πλουσιοπαρόχως.

Ἦτο καὶ μένει δι' ἡμᾶς πρᾶγμα ὑψίστης σπουδαιότητος νὰ εἱμεθα ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνετέθη μία τόσον μεγάλη παρακαταθήκη εἰς μίαν τόσην μεγάλην στιγμὴν τῆς παγκοσμίου Ἱστορίας καὶ εὐχόμεθα ἵνα ἡ πίστις ἡμῶν, ἡ ἐλπὶς ἡμῶν καὶ ἡ ἀγάπη ἡμῶν ἐπίσης ἐμπνέωνται ἐκ τῆς ἐν ἡμῖν διαμονῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διατελῶ μετὰ βαθέος σεβασμοῦ

τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος
πιστὸς ἀδελφὸς καὶ θεράπων
Randall Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας

Οὕτω, Σεβασμιώτατε, καὶ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, ἐπαναληφθείσης τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας, φρονῶ εὐλαβῶς ὅτι πρέπει ἡ ἐπικοινωνία αὕτη νὰ συνεχισθῇ δι' ἀνταλλαγῆς γραμμάτων, ἐπισκέψεων καὶ νὰ στερεωθῇ διὰ τῆς παραμονῆς ἐν Λονδίνῳ μονίμου κληρικοῦ ἀντιπροσώπου, εἰ δυνατόν, ἐπισκόπου, ὅστις καὶ διὰ τῆς μορφώσεως καὶ τοῦ ἤθους καὶ ἐξωτερικῆς παραστάσεως νὰ κρατῇ ὑψηλὰ τὸ γόητρον τῆς Ἐκκλησίας Κων)πόλεως, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία πολὺν αἰσθάνεται σεβασμὸν καὶ εὐλάβειαν· ἐπίσης φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ γίνηται αὐστηροτέρα διαλογὴ, περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀποστελλομένων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὀξφόρδης ἑλλήνων σπουδαστῶν, νὰ ὑποχρεοῦνται δὲ οὗτοι νὰ συμμορφώνωνται πρὸς τὸν κολλεγιακὸν βίον καὶ νὰ φοιτῶσιν πρὸς πρακτικὴν ἄσκησιν εἰς τὰ θαυμάσια μορφωτικὰ καὶ ἠθοπλαστικὰ καθιδρύματα τῆς ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ἔχει νὰ ἐπωφεληθῇ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, ἀφομοιοῦσα πρὸς ἑαυτὴν ὅσα εἶναι δυνατὸν καὶ ἐκφράζουσα ὑφ' οἱανδήποτε ἔκφρασιν ἀπαιτεῖ ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησιαστικὴ ζωή.

Ἐπὶ τούτοις διατελῶ μετ' ἀγάπης
ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Τραπεζοῦντος **Χρύσανθος**

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 16 8)βρίου 1919.

Τὰ Χρονικὰ εἰς τὸ προσεχές.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΤΟΣ Μ΄ Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 2 Νοεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 32

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη

λίραι τουρκικαὶ 2, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 1. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΑΡΤΙΦΑΝΗ

1) «Ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι τῶν νέων ἀπαιτήσεων τῆς ἐποχῆς ὑπὸ δρος Τσέδα Μήτροβιτς, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Βελιγραδίου» (ἐν Κων)πόλει 1919).

2) «Τὸ Ἰλλυρικὸν καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῦ δίκαια τῶν Ἐκκλησιῶν Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Διατριδὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ ὑπὸ Αἰμιλιανοῦ Πιπέρκοβιτς, πτυχιούχου τῆς Θεολογίας» (ἐν Ἀθήναις 1919).

3) «Ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ ἱστορικαὶ σημειώσεις περὶ τῆς Βουλγαρικῆς πολιτικῆς καὶ τῶν Βουλγαρικῶν κακουργιῶν πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας (1878 — 1914) ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Εἰρηνουπόλεως Φωτίου» (ἐν Ἀθήναις 1919).

Α΄

Ὁ συγγραφεὺς τῆς πρώτης τῶν ὡς ἄνω ἐκδόσεων εἶναι ἤδη γνωστὸς τῷ καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξῳ δημοσίῳ ὡς τε μέλος τῆς ἐσχάτως ἐπὶ τούτῳ ἐλθούσης Σερβικῆς Ἀποστολῆς καὶ ὡς ἀνακοινώσας ἤδη διὰ τῆς «**Πατρίδος**» τὰς περὶ καιρίων καὶ ἐπικαίρων τοῦ Χριστιανικοῦ καὶ Ἐκκλησιαστικοῦ βίου σκέψεις αὐτοῦ ἐν τρισὶν ἄρθροις ἐπιγραφομένοις—Ἡ πολιτικὴ τῆς Ἐκκλησίας—Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ παραδόσεις καὶ τὰ νέα καθήκοντα τῆς Ἐκκλησίας—Ἐκκλησιαστικαὶ μεταρρυθμίσεις ἀπέναντι τῶν Κανόνων. Ὡς νέον περιέχει ἡ παροῦσα ἔκδοσις τὸ τέταρτον ἄρθρον, Τὸ αὐτοκέφαλον καὶ ἡ ἑνότης τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν ἐν τῷ **Νέῳ Ποιμένι** γενομένην ἀνάλυσιν τοῦ μικροῦ μὲν, ἀλλὰ περιεκτικοῦ τούτου φυλλαδίου, θὰ ἦτο περιττὸς πᾶς ἐνταῦθα λόγος περὶ αὐτοῦ, ἐὰν μὴ εἶχεν ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» νὰ ἐξάρῃ τοῦτο, ὅτι αἱ σκέψεις τοῦ ἐλλογίμου καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, σύμφωνοι ἄλλως πρὸς τὸ ἀνέκαθεν κρατοῦν πνεῦμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, συναντῶνται κατ' οὐσίαν μετὰ τῶν σκέψεων καὶ τῶν νῦν τὰ καθ' ἡμᾶς διεπόντων ἐκκλησιαστικῶν κύκλων. Εἶναι ἀκριβὴς ἀποτύπωσις τῶν σκέψεων τούτων τὰ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτοῦ ἄρθρῳ λεγόμενα, ὅτι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς τῶν Διαμαρτυρομένων, «ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀποδεχθεῖσα τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συνοδικῆς ἀρχῆς, μετὰ τῆς αὐτῆς θεμελιώδους διοικήσεως, τῆς λατρείας καὶ τῆς πειθαρχίας, διεφύλαξεν ἐξ ἴσου τόσον τὴν ἑνότητα τοῦ ὅλου ὅσον καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν μερικῶν ἐθνικῶν Ἐκκλησιῶν. Πάντα τὰ μέλη εἶναι ἀδελφοὶ ἐν τῇ πίστει καὶ ἀπολαύουσι τῶν αὐτῶν ἠθικῶν καὶ θρησκευτικῶν δικαιωμάτων

καὶ καθηκόντων ἀνεξαρτήτως τῆς ἐθνικότητος καὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς αὐτῶν μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν μερικῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἀνταλλάσσουσι πρὸς ἀλλήλους ἐπιστολάς, καὶ πάντες ὁμοῦ μετ' ἰδιάζοντος σεβασμοῦ συμπεριφέρονται πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ὡς πρῶτον μεταξὺ αὐτῶν, οὗτινος ἡ ἠθικὴ ἐπιρροὴ ἀνέκαθεν ἀνεγνωρίζετο, ὁσάκις παρά τινι τῶν νεωτέρων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν παρουσιάζετο ἀνάγκη τις ὡς πρὸς τὰ ζητήματα τῆς πίστεως καὶ τῆς ὅλης Ἐκκλησίας».

Διαπιστοῦσα ταῦτα ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἀφορῶσα δὲ καὶ πρὸς τὰς πολλαπλᾶς καὶ εἴπερ ποτὲ ἐπειγούσας νῦν ἀνάγκας τῶν ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξων λαῶν καὶ κοινωνιῶν, δὲν δύναται νὰ μὴ ἐκφράσῃ τὴν εὐχὴν καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας περὶ στενωτέρας καὶ οὐσιαστικωτέρας ἐπικοινωνίας τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀνταλλαγὴν σκέψεων ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε μᾶλλον ἐπειγόντων ζητημάτων καὶ πρὸς κοινὴν συνεργασίαν ὑπὸ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἡγεσίαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς ἐπούλωσιν πολλῶν πληγῶν καὶ πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν καὶ πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους λαοὺς ἀφορωσῶν ἀπαιτήσεων τῶν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν χαλεπῶν τούτων καιρῶν, οὓς θείᾳ παραχωρήσει διέρχεται ἀπὸ ἐτῶν ἡ ἀνθρωπότης καθ' ὅλου καὶ ἡ χριστιανοσύνη ἰδίᾳ. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἐλλόγιμος καθηγητὴς θὰ γίνῃ παρὰ τῷ ἀδελφῷ Σερβικῷ λαῷ κῆρυξ διαπρύσιος τῆς εὐχῆς ταύτης καὶ θὰ συντελέσῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ εἰς τὴν εὐκταίαν καὶ ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἀγάπης συνεργασίαν καὶ διακανόνισιν τῶν τε τὰς Ἐκκλησίας ταύτας κατ' ἰδίαν καὶ τὰς λοιπὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας καθόλου διαφερόντων ζητημάτων. Viribus unitis.

Β΄

Ἡ δευτέρα τῶν προκειμένων ἐκδόσεων ἀποτελεῖ σοβαρὰν μελέτην ἐπὶ ζητήματος ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων καὶ οὐχ ἥττον ἀκανθωδῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, χαιρετίζει δὲ αὐτὴν ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τοσούτῳ μᾶλλον γηθοσύνως, ὅσῳ ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς ὑπῆρξε τρόφιμος τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτηρίων, τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς πρῶτον, καὶ ἔπειτα τῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Σέρβος δὲ ὢν τὸ γένος, χειρίζεται τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν κατ' οὐδὲν ὑποδεέστερον τῶν ἐκ γενετῆς Ἑλλήνων, καὶ ὅπερ μεῖζον, παρέχει ἀπὸ τοῦδε χρηστὰς ἐλπίδας, ὅτι θὰ εἶναι θιασώτης καὶ αὐτὸς τῆς τιμῆς καὶ τῶν ἐλλόγων ἀξιώσεων καὶ συμφερόντων τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀδελφῶν, ὅσον καὶ τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ Ἐκκλησίας καὶ φυλῆς, καὶ θὰ ἐργάζηται τὸ ἐπ' αὐτῷ πρὸς στενωτέραν ἔτι σύσφιγξιν τῶν ἤδη συνδεόντων αὐτὰς δεσμῶν, τῆς μητρικῆς στοργῆς καὶ τῆς υἱϊκῆς ἀφοσιώσεως ἐπ' ἀγαθῷ ἀμφοτέρων καὶ τοῦ ὅλου ὀρθοδόξου πληρώματος.

Ἔχει ἡ διατριβὴ ἁπλῆν τὴν διάταξιν. Μετὰ τὸν Πρόλογον καὶ τὴν πλουσίαν βιβλιογραφίαν ἐπὶ τοῦ θέματος δὲν ἐπιλαμβάνεται ὁ συγγραφεὺς ἀμέσως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέρους τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ προτάσσει ἴδιον κεφάλαιον περὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ, καθόλου μὲν ὡς περὶ ἐπαρχίας Ρωμαϊκῆς καί ὡς ἐκφράσεως γεωγραφικῆς, ἰδίᾳ δὲ ὡς περί ἑνὸς τῶν εὐρέων ἐκείνων διοικητικῶν διαμερισμάτων τῆς μεγάλης Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, εἰς ἃ ὥς τινας **νομοὺς** ἢ **ἐπιδιοικήσεις**, ἢ κατὰ τὴν προτίμησιν τοῦ συγγραφέως **ὑπαρχίας** (praefecturas) εἶχεν ἐφεξῆς διαιρεθῆ τὸ κράτος, μετὰ ἀναλόγων, ἐννοεῖται, ὑποδιαιρέσεων εἰς μικροτέρας διοικητικὰς περιφερείας. Τὸ Ἰλλυρικὸν διεκρίνετο εἰς Δυτικὸν καὶ Ἀνατολικὸν μετὰ περιφερειῶν ἄλλοτε ἄλλως ἐχουσῶν. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητος εἰσαγωγὴ εἰς μελέτην, ἄξονα ἔχουσαν τὴν ἔκπαλαι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ πρυτανεύουσαν, ὑπὸ Κανόνων ἄλλων τε καὶ Συνόδων Οἰκουμενικῶν κυρωθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου διατυπωθεῖσαν ἐκείνην ἀρχήν, ὅτι «τὰ περὶ τῶν ἐνοριῶν δίκαια, ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατείαις καὶ διοικήσεσι συμμεταβάλλεσθαι εἴωθεν». Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἴσχυε τὸ πρῶτον καὶ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐγκατελείφθη δὲ ἢ παρεμορφώθη ὕστερον, ἀφ' ὅτου ἤρξαντο οἱ Πάπαι ἀντιποιούμενοι, **θείῳ δικαίῳ**, πρωτείων κυριαρχικῶν ἐφ' ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ δὲ

μακραὶ καὶ πείσμονες αὐτῶν ἀντιποιήσεις κυριαρχίας καὶ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ μετὰ πρωτευούσης ἢ κέντρου τῆς **Θεσσαλονίκης**, πρῶτον καὶ ἔπειτα τῆς **Πρώτης Ἰουστινιανῆς**, ἀποτελοῦσι κατ' οὐσίαν ἕνα τῶν μακρῶν καὶ περιπετειωδῶν περὶ ἐπικρατήσεως ἀγώνων τῆς μιᾶς ἀρχῆς κατὰ τῆς ἑτέρας. Ἐξενίκησεν ἐπί τέλους ἡ πρώτη ἀρχή, καὶ ἐπεκράτησαν **τὰ ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατείαις καὶ διοικήσεσι συμμεταβαλλόμενα** δίκαια τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἵμου. Πίστωσιν τῆς τοιαύτης θέσεως καὶ τοῦ ὅλου ἀγῶνος ἀνιστόρησιν περιέχουσι τὰ ἐπιφερόμενα τρία (Β΄ Γ΄ Δ΄) κεφάλαια περὶ Ἐκκλησίας καὶ Ἐξαρχάτου τοῦ Ἰλλυρικοῦ κατὰ τὸν Δ΄ αἰῶνα, περὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πάπα Ρώμης κατὰ τοὺς ἑπομένους αἰῶνας μέχρι τοῦ ἑβδόμου, καὶ περὶ τῆς ἐφεξῆς ὑπαγωγῆς αὐτοῦ ὑπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ αὐστηρὰ καὶ νηφάλιος ἐπιστημονικὴ ἐξέτασις διήκει καὶ διὰ τῶν κεφαλαίων τούτων, χρησιμεύει δὲ ὡς φερέγγυον τῆς ἐλπίδος, ὅτι ὁ νεαρὸς ἐπιστήμων καταλλήλως χρησιμοποιούμενος καὶ καταγινόμενος εἰς ὁμοίας μελέτας θὰ συντελέσῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν θεολογικῶν ἐπιστημῶν παρὰ τοῖς Ὀρθοδόξοις λαοῖς. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης καὶ ἡ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου δὲν παραπονοῦνται ἔχουσαι μεταξὺ τῶν τροφίμων αὐτῶν καὶ ἀλλοεθνεῖς ὁμοδόξους εὐφυεῖς πρὸς τοιούτους πνευματικοὺς δολίχους καὶ ἅμα προθύμους εἰς τὴν ἐν πνεύματι ἀδελφικῷ συνεννόησιν καὶ συνεργασίαν ἐπὶ ζητημάτων καὶ ἀναγκῶν δεομένων κοινῆς σκέψεως καὶ κοινῆς συμπράξεως πρὸς διόρθωσιν τῶν βελτιώσεως χρῃζόντων παρ' αὐτοῖς τε καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὁμοδόξοις λαοῖς.

Γ΄

Θὰ ἦτο εὐκταῖον καὶ λίαν εὐχάριστον, ἐὰν ἠδύνατο νὰ λεχθῇ τὸ αὐτὸ καὶ περὶ ἄλλου λαοῦ ὁμόρου, τέως καταλεγομένου εἰς τοὺς ὁμοδόξους καὶ ἀδελφοὺς ἐν πίστει, περὶ λαοῦ οὗτινος τὴν ἐκχριστιάνισιν ἐλογίζετο ὁ Μέγας Φώτιος ὡς ἀγλάϊσμα τῶν ἑαυτοῦ πόνων, περὶ τοῦ ἔθνους ἐκείνου, ὅπερ καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κοινῆς δουλείας ἐπὶ αἰῶνας ὅλους τῆς αὐτῆς ἀπολαῦσαν τροφῆς καὶ ἀνατροφῆς παρὰ τῆς κοινῆς μητρὸς, δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν ἔστω καὶ ξένῃ ἀντιλήψει ἀποτίναξιν τοῦ στυγνοῦ κλοιοῦ τῆς δουλείας, ἀλλ' ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ ἐγείρῃ πτέρναν κατὰ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ γεννητόρων καὶ τροφῶν, καὶ οὐ μόνον πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτοῦ καὶ ἀνεξαρτησίας, ἀλλὰ καὶ ὕστερον ἐφιλοτιμήθη κρύφα τε καὶ ἀναφανδὸν, μηδὲ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου φειδόμενον, πρὸς ἰδίαν δῆθεν ἀνάδειξιν, νὰ ἐργάζηται πρὸς ἐξόντωσιν τῶν συνοίκων καὶ τέως ἀδελφῶν ἐν τῇ πίστει καὶ τοῖς παθήμασι. Εἶναι πρόσφατα καὶ πασίγνωστα τὰ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον τολμηθέντα ἐναντίον τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ὑπὸ βουλγαρικὴν κατοχὴν εὑρισκομένων ὁμογενῶν ὑπ' αὐτῶν τῶν βουλγαρικῶν ἀρχῶν. Δι' ὃ πρὸ τοῦ σχίσματος (1872) ἐνέργειαι τῶν ἡγετῶν τοῦ λαοῦ τούτου, τῶν τε λαϊκῶν καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ κλήρου, πρωτοστατούντων πολλάκις τῶν τροφίμων τῶν ἡμετέρων σχολείων καὶ ἐκπαιδευτηρίων, ἀνήκουσιν ἤδη εἰς τὴν ἱστορίαν, καὶ ὀλίγοι τῶν ἐπιζώντων γνωρίζουσιν αὐτὰς ἐξ ἰδίας πείρας. Γνωριμώτερα καὶ βιαιότερα εἶναι τὰ ἀπὸ τοῦ 1878, ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Βουλγαρίας μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου τούτου ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ ἑκάστοτε διενεργηθέντα ὑπ' αὐτῶν κατὰ τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν, γεγονότα ἀποτελοῦντα τὴν ὑπόθεσιν τοῦ τρίτου τῶν ἐν τῇ προμετωπίδι ἀναγραφέντων βιβλίων. Ἐγράφη τὸ βιβλίον ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου καὶ νῦν Ἀρχιερατικοῦ προϊσταμένου ἐν Πέραν Κυρίου Φωτίου, ἄλλοτε Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου ἐν Φιλιππουπόλει, ἐγράφη δὲ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων καὶ εἰδικῇ ἐντολῇ τῆς ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης Ἐπιτροπείας Ἐθνικῶν Δημοσιευμάτων. Διήρηται τὸ βιβλίον εἰς τρεῖς περιόδους, τὴν πρώτην ἀπὸ 1878—1885, τὴν δευτέραν ἀπὸ 1885—1906, καὶ τὴν τρίτην ἀπὸ 1906—1914, περιλαμβάνει δὲ γεγονότα καὶ σημειώματα ἱστορικά, πιστούμενα δι' ἐπισήμων ἐγγράφων διαφόρων εἰδῶν, γεγονότα σκοποῦντα αὐτὸ τοῦτο, τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἀνὰ τὴν Ἀνατολικίαν Ρωμυλίαν ἀκμάζοντος ἑλληνορθόδου πληθυσμοῦ. Ὑπάρ-

χουσιν ἄνθρωποι ἀπεχόμενοι ἀπὸ ἐγχειρήματός τινος, διότι τὸν σκοπὸν τὸν ἐπιζητούμενον δὲν εὑρίσκουσι καλὸν καὶ ἐπίζηλον. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἕτεροι, οἵτινες καίπερ ἐγκρίνοντες ὁπωσδήποτε τὸν σκοπὸν, ὅμως ὀρρωδοῦσι πρὸς τὴν ποιότητα τῶν μέσων τῶν ἀναγκαιούντων πρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ. Οὐδέτερον δυστυχῶς παρατηρεῖται ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει· καὶ ὁ σκοπὸς θεωρεῖται ἱερὸς καὶ ὅσιος, καὶ τὰ ἀπαισιώτατα καὶ σατανικώτατα τῶν μέσων εὑρίσκονται θεμιτὰ καὶ ἅγια. Εἶναι ζήτημα τίνα ἔχουσι τὸ record, τὰ ὑπὸ τοῦ λεγομένου νεοτουρκικοῦ κομιτάτου κατὰ τῶν συνοίκων χριστιανικῶν λαῶν ἐσχάτως τολμηθέντα, ἢ τὰ ἐν Βουλγαρίᾳ ὑπὸ ἀνθρώπων καὶ κυβερνήσεων ὁμοίας ζύμης καὶ ὁμοίου ῥυθμοῦ ἐπὶ ἔτη συναπτὰ συστηματικῶς ἐπινοηθέντα καὶ διαπραχθέντα πρὸς ἐπιτυχίαν σκοποῦ ἀνοσίου καθ' ἑαυτὸν καὶ ἄφρονος, καὶ τοῖς διαπράξασιν αὐτὰ οὐχ ἧττον ἀσυμφόρου καὶ ἐπιζημίου ἢ τοῖς θύμασιν αὐτῶν. Δὲν ἔχομεν φόβον νὰ διαψευσθῶμεν λέγοντες ὅτι ὅ τε Θεοφιλέστατος ἅγιος Εἰρηνουπόλεως καὶ οἱ ἀναθέντες αὐτῷ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐν λόγῳ βιβλίου πύχήθησαν πολλάκις, χάριν τῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως τῶν ἡρώων αὐτῶν τῶν τοιούτων ἐγχειρημάτων καὶ κατορθωμάτων νὰ μὴ ἦσαν ἀληθῆ τὰ ἀναγραφόμενα καὶ νὰ μὴ ἤρχοντο εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναθημοσιεύσεως αὐτῶν. Ὁ διερχόμενος τὸ βιβλίον καὶ βλέπων τὰ γεγονότα πιστούμενα ὑπὸ ἐπισήμων ἐγγράφων διερωτᾶται πολλάκις, πρόκειται περὶ ἐπινοιῶν καὶ τεχνασμάτων καὶ ἐνεργειῶν ἀνθρώπων, ὀνόματος καὶ πολιτισμοῦ χριστιανικοῦ ἀντιποιουμένων, ἢ περὶ ἀνθρώπων οὐδὲν ἐχόντων κοινὸν, δὲν λέγω πρὸς ἡμέρωσιν χριστιανικὴν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς στοιχειῶδες ἀνθρώπινον αἴσθημα. Δὲν ἔλειπον βεβαίως καὶ οἱ ἀποδοκιμάζοντες τὰ τοιαῦτα ἐνεργήματα, ἐν πάσῃ δὲ ἀμεροληψίᾳ ποιεῖται λόγον ὁ συγγραφεὺς καὶ περὶ τῶν τοιούτων (σελ. 424 κ. ἑξ.)· πλὴν ἡ πλειονότης τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ φαίνεται δυστυχῶς ἔτι νηπιάζουσα καὶ παρέχουσα ὕλην εὐπρόσδεκτον καὶ εὔπλαστον εἰς τὰ σπουδάσματα φαύλων κυβερνητῶν καὶ ἀσυνειδήτων δημαγωγῶν, πρὸς πᾶν ἄλλο οἰκείων ἢ πρὸς χρηστότητα καὶ δικαιοσύνην καὶ φιλανθρωπίαν καὶ εὐγνωμοσύνην καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν καλῶς ἐννοουμένην ἐλευθερίαν. Ἠθικὰ ἰδεώδη φαίνονται ἔτι ξένα τῇ πλειονότητι τοῦ λαοῦ τούτου. Ἀπέναντι τοιαύτης καταστάσεως πραγμάτων δὲν γνωρίζω ἂν ὁ Μέγας Πατριάρχης τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος, ὁ λογιζόμενος τότε ὡς ἀγλάϊσμα τῶν ἑαυτοῦ πόνων τὴν ἐκχριστιάνισιν τοῦ λαοῦ τούτου, δὲν θὰ ἐδικαιοῦτο μετὰ πάροδον καὶ τὰ παθήματα 10 ὅλων αἰώνων νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον τὰ τοῦ Ἀποστόλου, τὸ «φοβοῦμαι μὴ εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς» καὶ τὸ ἕτερον ἐκεῖνο· «τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ». Ἀλλ' ἐλπίσωμεν ἐκ τοῦ μέλλοντος τὰ κρείττονα. Συστάσεως ἰδίας ἀπὸ τῆς «Ἐκλησιαστικῆς Ἀληθείας» δὲν χρῄζει τὸ πόνημα τοῦ ἁγίου Εἰρηνουπόλεως. Καὶ περὶ λυπηρὰ διατρῖδον εἶναι ἄξιον ἀναγνώσεως δι' ἣν ἔχει σπουδαιότητα. Τὸ συστάσεως χρῆζον θὰ ἦτο ἴσως τοῦτο, νὰ κλείσῃ ὁ ἀναγνώστης τὸ βιβλίον ἐπαναλαμβάνων τὸ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ· «ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσιν»· οὐχὶ δὲ μνησικακῶν καὶ ἐκδίκησιν ἀποπνέων. Ταύτην ἐπεφυλάξατο ἑαυτῷ ὁ Θεὸς ὡς δικαιοκρίτης, καὶ ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ καθ' ὃν αὐτὸς οἶδε τρόπον καὶ καιρόν· «ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος». Ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ διάγωμεν μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, ἀλλὰ προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, «εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ἡμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες». (Ρωμ. 12, 17 κ. ἑξ.).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

ΟΥΔΕ ΕΑΝ ΤΙΣ

Εἰς τὴν αὔριον ἀναγινωσκομένην εὐαγγελικὴν παραβολὴν ὑπάρχει ἡ στιχομυθία μεταξὺ τοῦ ἀποθανόντος πλουσίου καὶ τοῦ Ἀβραὰμ, κατέχοντος ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ τὸν πτωχὸν καὶ περιφρονημένον Λάζαρον.

Ζητεῖ πρῶτον ὁ θανὼν πλούσιος βοήθειαν δι' ἑαυτὸν, ἀλλ' ὅταν ὁ Ἀβραὰμ τοῦ ἀντέστη, ἤρχισε νὰ παρακαλῇ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν του, ὅπως ὁ Λάζαρος σταλῇ πρὸς αὐτοὺς καὶ «διαμαρτύρηται αὐτοῖς ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου». Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παράκλησιν αὐτὴν εὑρίσκει ἀντίθετον τὸν Ἀ-

βραὰμ ὅστις τῷ ἀναφέρει, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ τοῦ πλουσίου καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἔχουσι τὸν Μωσέα καὶ τοὺς Προφήτας καὶ ὅτι τούτους δύνανται νὰ ἀκούσωσιν. Ὁ πλούσιος ὅμως γνωρίζει τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ καὶ ἐπιμένει ὅπως σταλῇ τις ἐκ νεκρῶν διὰ νὰ πεισθῶσιν. Πλὴν ὁ Ἀβραὰμ ἐκφωνεῖ:

— Εἰ Μωσέως καὶ τῶν Προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' ἂν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

Καὶ μὲ τὰς λέξεις αὐτὰς λήγει ἡ παραβολὴ αὕτη.

Καίτοι ἠδύνατό τις νὰ ἐνδιατρίψῃ εἰς τὸ κύριον θέμα ταύτης, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ εὐεργεσία καὶ ἡ φιλανθρωπία, ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἄσκοπον νὰ θίξῃ σήμερον τὸ τελευταῖον σημεῖον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι καὶ ἄμοιρον σπουδαιότητος.

Ὑπάρχουσι πολλοὶ παρόμοιοι τύποι εἰς τὴν κοινωνίαν μας, τύποι ὡς ὁ πλούσιος καὶ οἱ ἀδελφοί του, δηλαδὴ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν προσοχὴν δίδουσιν εἰς τοὺς λόγους, εἰς τὰς συστάσεις, εἰς τὴν ἀλήθειαν τέλος καὶ ζητοῦσι μίαν ἰδιαιτέραν ὑπερφυσικὴν ἀπόδειξιν διὰ νὰ πεισθῶσιν εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἡ ἁπλῆ λογικὴ καὶ ἡ καλὴ θέλησις δύνανται νὰ διαφωτίσωσιν.

Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὄχι πλέον ἐφεκτικοὶ ἢ σκεπτιστικίσται, ἀλλὰ τοῦτ' αὐτὸ ἀντιδραστικοὶ εἰς πᾶσαν σκέψιν καὶ εἰς πᾶν ἐπιχείρημα, ἐμμένουσιν ὡς ὄστρεα προσκεκολλημένοι εἰς τὴν ἀπάτην των, τὴν ὁποίαν θωπεύουσι καὶ περιποιοῦνται τρυφερῶς.

Δι' αὐτοὺς δὲν ὑπάρχουν γνῶμαι σοφαί, ὑποδείξεις λογικαί, ἀπαρνοῦνται τὴν ἀξίαν τῆς ἀληθείας, ἐμμένουσιν εἰς τὴν πλάνην των καὶ ἔχουσιν ὡς σύνθημα τῆς πολιτείας των τὸ δοκισισοφικὸν «οὐ μὲ πείσης κἂν μὲ πείσῃς».

Καὶ βλέπομεν οὕτω ἀθέους μεταξὺ τῶν κοινωνιῶν, βλέπομεν ἀρνουμένους τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς, ἀριθμοῦμεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουσιν ἠθικήν, ὄχι ἐκ πεποιθήσεως πρὸς πάντα ταῦτα ἀλλ' ἐξ ἁπλῆς καινορρυθμίας, ἁπλούστατα διὰ νὰ δύνανται νὰ προφέρουν μίαν ἐναντίωσιν καὶ νὰ μὴ κατέρχωνται εἰς τὴν κοινὴν γνώμην καὶ νὰ ἀποτελῶσι μίαν ἐξαίρεσιν, τὴν ὁποίαν θεωροῦσιν τιμητικήν.

Ὅλη ἡ ζωὴ καὶ ὅλη αὐτῶν ἡ σκέψις ἀποτελεῖ μίαν ἄρνησιν. Ἀλλὰ ἡ ἄρνησις δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς πεποιθήσεις καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ εἶναι ἡ κατάρρευσις τοῦ ἠθικοῦ ἰσοζυγίου καὶ ἡ δημιουργία τῆς δυστυχίας τῆς ψυχικῆς.

Ἀρνοῦνται αἰωνίως, διηνεκῶς ἀρνοῦνται θρησκείαν, ἠθικήν, ἀλήθειαν, ὄχι διότι πιστεύουν πραγματικῶς εἰς τὴν ἄρνησιν ἀλλὰ διὰ νὰ προκαλέσωσιν ἐντύπωσιν, διὰ νὰ δακτυλοδειχθῶσι.

Εἶναι γνωστοὶ οἱ τύποι αὐτοί, εὐτυχῶς ὀλίγοι μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον συμβαίνει πάντοτε εἰς αὐτούς, εἶναι ὅτι ἐν τέλει, πολὺ ἀργὰ συνέρχονται διότι πραγματικῶς οὐδέποτε ἐπίστευσαν κατὰ βάθος ὅσα ἐφ' ὅλου τοῦ βίου των διεσάλπιζον. Τοὺς βλέπομεν, λοιπόν, περὶ τὰ τέλη αὐτῶν συντετριμμένους καὶ μετανοοῦντας. Ἀλλ' εἶναι ἀργὰ δι' ἐκείνους. Ἡ βαρεῖα εὐθύνη παρακολουθεῖ τὴν ψυχήν των, διὰ τὸν κλονισμὸν τῶν πεποιθήσεων, τὸν ὁποῖον προσεπάθησαν νὰ ἐπιφέρουν, διὰ τὸ δηλητήριον τὸ ἠθικόν, τὸ ὁποῖον ἐσκόρπισαν.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ τύποι οὗτοι Ἂς φυλαχθῶμεν ἀπ' αὐτούς, ἡ ἀπόπνοιά των εἶναι δηλητηριώδης, τὰς δὲ νοσηρὰς ἐστίας εἶναι ἔργον προνοίας ὅπως ἀπομονώνωμεν.

Ἀπολογητὴς

ΘΑΡΣΕΙ, ΘΥΓΑΤΕΡ

Ἕνα πλατύστομον πανηγυρικὸν τῆς πίστεως ἀποτελεῖ ἡ παρελθοῦσα περικοπὴ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Λουκᾶ. Ὁ Ἰησοῦς βαδίζει· ἡ πίστις φέρει πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰάειρον, ἐπικαλούμενον τῆς θείας προστασίας, ἐπὶ τὴν ἀσθενοῦσαν, τὴν θνήσκουσαν κόρην του, ἡ πίστις θεραπεύει τὴν αἱμορροοῦσαν ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἡ πίστις πάλιν ἀνιστᾷ τὴν ἐν τῷ μεταξὺ θανοῦσαν κόρην τοῦ ἀρχοντος τῆς Συναγωγῆς.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐπανειλημμένως λέγει:

— Θάρσει, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκά σε.

Πρὸς τὴν θεραπευθεῖσαν γυναῖκα καὶ πρὸς τὸν πατέρα τὸν ὀδυρόμενον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς θυγατρός του:

—Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε καὶ σωθήσεται.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι τὰ ἀναφερόμενα ταῦτα κατορθώματα τῆς πίστεως ἀνάγονται εἰς ἰάσεις ἀσθενῶν σωμάτων, ἢ εἰς ἀναστάσεις τεθνεώτων ἀνθρώπων, ἀλλ' ἆρά γε μόνον εἰς τὸν κύκλον αὐτὸν θαυματουργεῖ ἡ πίστις ;

Εἶναι ἀπόδειξις πολὺ περιωρισμένου πνεύματος ἡ ἄρνησις τῆς δυνάμεως τῆς πίστεως, καθὼς καὶ στενῆς ἀντιλήψεως ὁ περιορισμὸς τῆς δράσεως αὐτῆς μόνον ἐπὶ ἀσθενειῶν ἢ ἄλλων βιολογικῶν ἀναπηρειῶν. Ἐκεῖ ἀκριβῶς, ὅπου ἡ πίστις δρᾷ καὶ ἐκδηλώνει τὴν εὐεργετικήν της ἐπίδρασιν εἶναι τὸ κράτος τῆς ψυχῆς, ὁ ἠθικὸς, τοὐτέστιν, ἄνθρωπος.

Σήμερον, δύναταί τις νὰ παρατηρήσῃ, ὁπότε ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἐξειλίχθη εἰς θαυμαστὸν βαθμὸν προόδου, ἡ πίστις εἶναι ἴσως περιττὴ, ἀφοῦ ταύτην θὰ δύναται νὰ ἀντικαθιστᾷ ἡ κινήνη, ἢ τὸ ράδιον, ἡ χειρουργικὴ μήλη ἢ αἱ ὑποδόρειοι ἐνέσεις.

Εἰς τὴν βλάσφημον ταύτην σκέψιν, δύναταί τις νὰ ἀντιπαρατάξῃ σειρὰν ὅλην ἐπιχειρημάτων καὶ νὰ εἴπῃ :

Ἂν ἡ ἐπιστήμη ἐπενόησε τὰ φάρμακα καὶ συνεσκεύασε σκευασίας ἰατρικὰς διὰ τὰς ἀναπηρείας τοῦ σώματος, δὲν κατώρθωσεν ὅμως μέχρι σήμερον, οὐδὲ θὰ κατορθώσῃ μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων νὰ ἐφεύρῃ τὸ φάρμακον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ θεραπεύῃ τὴν πάσχουσαν ψυχὴν, θὰ παρηγορήσῃ τὴν θλιμμένην καρδίαν, θὰ καθοδηγήσῃ τὸν συγκλονιζόμενον νοῦν, θὰ κατευθύνῃ τὰ παραπαίοντα τῆς ψυχῆς βήματα. Ποία σκευασία ἐθεράπευσε τὴν θλῖψιν ; ποία διέλυσε τὴν ὀμίχλην τῆς ἀπονοίας, ποία ἐπολέμησε τὴν μόνωσιν ; ποία ἐστήριξε τὴν ἠθικὴν, ἡ ὁποία ἐδοκιμάζετο πικρὰ ; ποία παρέσχε τὸ μειδίαμα εἰς τὸν ἀδικημένον ; ποία τὴν ἐγκαρτέρησιν εἰς τὰ δεινά ; καὶ ποία τὴν γαλήνην εἰς τὰς τελευταίας τὰς ἐπωδύνους στιγμὰς τοῦ θανάτου;

Τὰ ἔργα ταῦτα, τὰ ἀληθῶς θαυμάσια δὲν ἐπιτελεῖ τὸ μικροσκόπιον τοῦ βακτηριολόγου, οὐδὲ ἡ λεπὶς τοῦ χειρούργου. Ὢ ! ἕως ἐδῶ ! Ἡ ἐπιστήμη σταματᾷ εἰς τὸ ἠθικὸν, τὸ ψυχικὸν ἐπίπεδον καὶ ἐνῷ θεραπεύει τὸ σῶμα, ἐγκαταλείπει αὐτὴν εἰς τὸ ἔλεός της.

Καὶ ὅμως, γνωρίζομεν ὅλοι, ὅτι αἱ ψυχικαὶ νόσοι, αἱ ἠθικαὶ ἀδυναμίαι εἶναι συγκλονιστικώτεραι καὶ φοβερώτεραι ἀπὸ τὰς νόσους τὰς σωματικάς. Εἰσέρχονται καὶ κυριαρχοῦν καὶ εἰς ἕνα ὑγιᾶ ὀργανισμὸν καὶ εἰς μίαν ἀνθηρὰν νεότητα καὶ μετ' ὀλίγον παραδίδουσι τὸν μὲν ἐξηντλημένον καὶ ἀνίσχυρον, τὴν δὲ καταπεπονημένον καὶ ρυκνὸν γῆρας.

Ἡ ἔρευνα, ἡ ἐπισκόπησις θὰ στηρίξῃ τὴν ἰδέαν ταύτην. Ρίψατε ἓν βλέμμα γύρω. Παρακολουθήσατε μίαν κοινὴν δυστυχίαν, ἡ ὁποία ἐνσκήπτει εἰς δύο ταυτοχρόνως πρόσωπα, παρατηρήσατε ἕνα ταυτοδύναμον ἠθικὸν κλονισμὸν, ὁ ὁποῖος ἐπέρχεται εἰς δύο ἄτομα ἄσχετα καὶ ξένα. Ἐκεῖνος, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ψυχὴν ἐδράζεται ἡ πίστις ὑποδέχεται μὲ ψυχραιμίαν τὴν δυστυχίαν καὶ ἀψηφεῖ τὸν κλονισμὸν, ἐκεῖ ὅμως ὅπου ἡ πίστις ἐλλείπει, ἡ δυστυχία ὄχι μόνον φαίνεται οἵα πραγματικῶς εἶναι, ἀλλὰ καὶ πολὺ μεγαλειτέρα, ὀγκωδεστέρα, ἀπαισιωτέρα, συγκλονιστική.

Τὸ ἀποτέλεσμα ; ὁ πρῶτος ἐξέρχεται ἐκ τῆς δυστυχίας ἐκείνης ρωμαλεώτερος, ὡς ἀπὸ τονωτικοῦ λουτροῦ, ὁ ἕτερος συντρίβεται ὑπὸ τὰ ἴδια αὐτοῦ ἐρείπια.

Ἂς ἐγκολπωθῶμεν τὴν πίστιν, ἡ ὁποία ἐπιτελεῖ θαύματα, πολύτιμα ἀληθῶς διὰ τὴν ψυχὴν καὶ ἂς ἔχωμεν ὡς σύμβολον τοῦ βίου μας τὸ «Θάρσει, θύγατερ» καὶ τὸ «μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε !» Καὶ τότε ὅλαι αἱ δυστυχίαι τοῦ κόσμου καὶ ἂν συσσωρευθῶσιν ἐφ' ἡμῶν, ὅλα τὰ πάθη, ὅλαι αἱ ἀδικίαι καὶ ὅλοι οἱ κλονισμοὶ, θὰ φαίνωνται εἰς ἡμᾶς μικροσκοπικοὶ μύρμυκες, οἱ ὁποῖοι κωμικῶς ὠνειρεύθησαν νὰ κρημνίσουν τὰ κυκλώπεια τείχη τοῦ ψυχικοῦ μας ἐρύματος.

Ἀπολογητὴς

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΤΟ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ
παντὸς εἴδους ἐργασίας ἐν διαφόροις γλώσσαις
ἐκτύπωσιν βιβλίων, ἀγγελτηρίων, διπλοτύπων, ἐπισκεπτηρίων κλπ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν

Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ Συμμαχικοῦ στόλου εἰς τὴν Βασιλίδα τῶν πόλεων, τῆς προοιωνιζομένης τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἱστορικῶν πόθων καὶ ἐναγωνίων ἐλπίδων τῶν ἀλυτρώτων λαῶν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, προτάσει τοῦ Σεβ. ἁγίου Τοποτηρητοῦ, διακόψασα ἐπὶ τούτῳ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς ἐδεήθη ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν μεγάλων νεκρῶν τοῦ πολέμου καὶ ηὐχήθη ὅπως ὁ Ὕψιστος φωτίζῃ καὶ καθοδηγῇ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Γῆς ἐν ταῖς σκέψεσι καὶ ἐνεργείαις αὐτῶν πρὸς ἀναστήλωσιν τοῦ δικαίου ἐπ' ἀγαθῷ συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Πατριαρχεῖα, τῇ 31 Ὀκτωβρίου 1919.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἐν Καβάλᾳ διαμένων Πανιερ. Μητροπολίτης Ξάνθης κ. Ἄνθιμος λόγῳ ἀσθενείας ἀδυνατεῖ νὰ μεταβῇ καὶ νὰ διακυβερνήσῃ τὸ ἄρτι ἀπελευθερωθὲν ἐκ τοῦ βουλγαρικοῦ ζυγοῦ τμῆμα τῆς οἰκείας ἐκκλησιαστικῆς περιφερείας, τὸ περιλαμβάνον τὴν πόλιν Ξάνθης καὶ τὰ ὑπαγόμενα εἰς αὐτὴν χωρία, ἐνέκρινεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 31 Ὀκτωβρίου, ὅπως τῇ αἰτήσει τῆς Α. Πανιερότητος ἀνατεθῇ ἐπιτροπικῶς ἡ διακυβέρνησις αὐτοῦ τῷ Πανιερ. Μητροπολίτῃ Ἴμβρου κ. Παναρέτῳ.

Ἀνεγνώσθησαν ἐκθέσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ. Ἐν μιᾷ τούτων πληροφορεῖ ὅτι ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ ἐν Καραγατσίῳ ἱερῷ ναῷ ἐπὶ παρουσίᾳ πολλοῦ ἐκκλησιάσματος ἐκ τῶν ὁμογενῶν καὶ τῶν ἄλλων κοινοτήτων, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀποχωρήσεως ἐκεῖθεν τῶν βουλγάρων. Εἰς τὴν λειτουργίαν παρέστησαν καὶ Γάλλοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ ἀρχίατρος τοῦ Ἑλλην. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Γ. Τσαγγρῆς.

Δι' ἑτέρας ἐκθέσεως ἀναφέρει τὰ περὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ζητήματος τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, καὶ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν.

Ἀνεγνώσθησαν ὡσαύτως γράμματα τοῦ Π. Μητροπολίτου Μυριοφύτου σχετικὰ πρὸς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, τοῦ Π. Μητροπολίτου Μετρῶν περὶ τῆς καταστάσεως ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἐπαρχίας Δέρκων.

Ἐπανέκαμψεν ἐκ Τρυγλίας ὅπου μετέβη κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἐφορείας τῆς κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς, ὁ σχολάρχης Μητροπολίτης Σελευκείας κ. Γερμανὸς ἐπισκεφθεὶς τὰς ἐκεῖ ἱερὰς Σταυροπηγιακὰς Μονὰς καὶ ἐξ αὐτοψίας πληροφορηθεὶς τὴν ἐρήμωσιν εἰς ἣν περιήγαγεν αὐτὰς ἡ μανία τῶν βαρβάρων· ὑπέβαλε δὲ τῇ Ἐφορείᾳ σχετικὴν ἔκθεσιν.

Προτάσει τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς διωρίσθη, συνοδικῶς, Διευθυντὴς αὐτῆς καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτῆς παραρτήματος «Νέου Ποιμένος» ὁ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καθηγητὴς κ. Βασ. Ἀντωνιάδης.

Ἐκκλησίαι Πόντου.—Ἀνεχώρησε τὴν προπαρελθοῦσαν τετάρτην, ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ὁ σεβ. μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Χρύσανθος Φιλιππίδης, διεξαγαγὼν μετὰ ζήλου καὶ συνέσεως τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ σπουδαίαν ἐντολήν. Τηλεγραφικῶς δὲ ἤδη ἡ Α. Π. ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν αἰσίαν εἰς τὴν ἕδραν αὐτῆς ἄφιξιν. — Μετὰ τὰ μέσα τοῦ λήξαντος μηνὸς ἀφίκετο εἰς Τραπεζοῦντα ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ροδοπόλεως κ. Κύριλλος.

Ἐκκλησίαι Μακεδονίας.—Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ συγκληθέντος ἐκτάκτου ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου ἀθώωσιν, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Καστορίας κ. Ἰωακεὶμ Λεπτίδης.—Ἐγκαίρως δὲ μεταβὰς εἰς Κοριτσάν, ἐπελάβετο τῆς προσωρινῆς πνευματικῆς διακυβερνήσεως τῶν ὀρθοδόξων ὁ πανιερ. μητροπολίτης Λυρραχίου καὶ Γκόρα—Μόκρας κ. Ἰάκωβος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἐπέστρεψε, κατὰ τὰς ἀρχὰς σεπτεμβρίου, εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ πανοσλ. ἀρχιμ. κ. Παρθένιος, διεξαγαγὼν ἐπιτυχῶς τὴν εἰς αὐτὸν ἀνατεθειμένην ἐντολήν, ὡς ὁ «Πάνταινος» γράφει.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ὁ πανιερ. ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ καὶ Ραΐθου κ. Πορφύριος Λογοθέτης ἀνεχώρησε πρὸ μηνὸς εἰς Γαλλίαν, πρὸς περίθαλψιν τῆς ὑγιείας αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἐπιτροπεία σχολική.—Κατά τινα τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς ἐγένετο κοινὴ συνεδρίασις τῶν μελῶν τῆς σχολικῆς ἐπιτροπείας τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, μεταξὺ δὲ τῶν ὁμιλησάντων ἠγόρευσεν ὁ κ. Ὀρέστης Χρηστίδης περὶ τῶν εἰς τοὺς μαθητὰς ἐπιβαλλομένων ποινῶν, οὐδὲν εἰπὼν περὶ τοῦ σπουδαίου θέματος τούτου σαφές. Ἐνεκρίθη ὅμως πρότασίς τις περὶ ἱδρύσεως σχολικῆς βιβλιοθήκης, καὶ ἀπεφασίσθη ἵνα ληφθῇ φροντὶς περὶ

συστάσεως τοιαύτης.—Ἐξελέγη κατόπιν ἐπιτροπεία πενταμελὴς ἐκ δύο διδασκαλισσῶν καὶ τριῶν διδασκάλων, πρὸς σύνταξιν τοῦ κανονισμοῦ, ὅστις θέλει διέπει τὰς τοιαύτας συνεδριάσεις.

Ἱεροδιδασκαλεῖον Κύπρου.—Διάταγμα βασιλικὸν, ἐκδοθὲν ἀρτίως, ἀναγνωρίζει τὸ ἀπὸ ἐννεαετίας εὐδοκίμως ἐν Κύπρῳ λειτουργοῦν ἱεροδιδασκαλεῖον ἰσοδύναμον πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ριζάρειον ἐν Ἀθήναις σχολὴν, ἧς τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων εἰσαχθήσεται εἰς τὸ κυπριακὸν ἱερὸν ἐκπαιδευτήριον.

Ἀπόστολος Βαρνάβας. – Προνοίᾳ τῆς ἱερᾶς συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, ἐκδίδοται ἀπὸ ἐνὸς ἡμίσεως σχεδὸν ἔτους, ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν, τίτλον φέρον «ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας», εἰς σχῆμα ὄγδοον, ἐκ 16 σελίδων, δὶς τοῦ μηνὸς διανεμομένων· διευθυντὴν ἐπιγράφει τὸν διδάκτορα τῆς θεολογ. σχολῆς τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν πανεπιστημίου κ. Ἰ. Παπαπορφυρίου, τὸ δὲ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν φυλλάδιον (30 σεπτεμβρίου) περιέχει μίαν ἱστορικὴν διατριβὴν καὶ εἰς 13 σελίδας τὰ κατὰ τὴν συνέλευσιν τῶν κυπρίων ἀντιπροσώπων περὶ ζητημάτων πολιτικῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερὰ Σύνοδος.—Τῇ 18 τοῦ σεπτεμβρίου, κατὰ τὸν «Ἐκκλησιαστ. Κήρυκα» τῶν Ἀθηνῶν, ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν δὲ τῇ πρώτῃ ταύτῃ συνεδριάσει ἐγενορίθησαν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ πρὸς ἀποστολὴν εἰς Ἀγγλίαν τριῶν κληρικῶν ἐπὶ συμπληρώσει τῶν σπουδῶν αὐτῶν. Ἀποσταλήσονται δὲ οἱ δσιολογιώτατοι κκ. Ἀθηναγόρας Καββάδας, ἀρχιμανδρίτης — Μεθόδιος Παπαγεωργίου — καὶ Χριστοφόρος Ἀργυριάδης, διάκονοι.

Ὑπὲρ ὀρφανῶν ἑλληνίδων —Κατὰ τὰς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας, εἰς τὸν Φιλανθρωπικὸν «Μερόπειον» Σύλλογον ὑπὸ τῆς φιλοπάτριδος κ. Ἄννης Π. Θεοδωροπούλου ἐδωρήθη γήπεδον εὐρύτατον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ περισυλλέγωνται τὰ ἄπορα κοράσια. Τῇ 18 τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς ἐγένετο ἡ κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου καθιδρύματος.

Ἱερατικαὶ σχολαὶ καὶ φροντιστήριον ἱερατικόν.—Ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 27 σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος» ἀναγινώσκομεν εὐχαρίστως ὅτι, ἀπεφασίσθη ἡ μεταρρύθμισις τῶν ἱερατικῶν ἐν Ἄρτῃ καὶ Τρικκάλοις σχολῶν οὕτως, ὥστε ἵνα περιλαμβάνωσι πρὸς τὸ παρὸν δύο μόνας τάξεις, ἵνα προτιμῶνται δὲ πρὸς σπουδὴν ἐν αὐταῖς οἱ τελειόφοιτοι ἑλληνικοῦ σχολείου, οἱ ἔχοντες ἡλικίαν πλησιάζουσαν πρὸς τὸν χρόνον τῆς χειροτονίας, ἵνα συμπληρῶνται τὰ νῦν εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον ὑπάρχοντα κενά. Σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἔχωσιν αἱ σχολαὶ διδακτικὸν ὁμιλον ἴδιον, ἐλπίζεται δ' ὅτι θέλει ἐπιδιωχθῇ τοιουτοτρόπως ὁ πληρέστερος τῶν τροφίμων αὐτῶν καταρτισμός. Τὸ ἔλλειμα τὸ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν δύο σχολῶν τούτων θέλει καταβάλλει τὸ γενικὸν ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον.—**Περὶ δὲ τοῦ ἱεροῦ φροντιστηρίου Ἀθηνῶν,** ἀναγινώσκομεν ὅτι, διὰ βασιλικοῦ διατάγματος, ὡρίσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῷ μελλόντων ν' ἀποτιτήσωσιν ὑποδιδασκάλων καὶ διδασκάλων εἰς ἑκατόν. Ἕκαστος ἐξ αὐτῶν θέλει λαμβάνει, μετὰ τὰς ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ νομίμους ἀπολαυὰς, 50 κατὰ μῆνα δραχμὰς ἀπὸ τοῦ γενικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΕΝ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

Φροντὶς ὑπὲρ πνευματικῆς ἀναπτύξεως.—Ὑπὸ πολλῶν ἑλλήνων τῆς ἐν Πιτσβούργῳ ἡμετέρας κοινότητος πολλὴ φροντὶς ἐπεδείχθη περὶ τῆς ἱδρύσεως βιβλιοθήκης, σκοπὸν ἐχούσης, συνεπῶς, τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μελῶν τῆς ἀποικίας.

Ἡ ἐν Βοστώνῃ (Μασσαχουσέτης) Ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης τῶν ἑλληνίδων, «κατανοοῦσα τὸ ὄφελος, τὸ προσγινόμενον εἰς τὸ ὁμογενὲς κοινὸν ἐκ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς»—ὡς αὐτὴ ἐν ἰδίᾳ ἀγγελίᾳ λέγει—ἀπεφάσισε ν' διοργανώσῃ τμήματα, κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὰς πέριξ τῆς Βοστώνης κοινότητας, ὕστερον δὲ καὶ εἰς ἑτέρας. Πρὸς τὸ παρὸν τοιαῦτα συνεστάθησαν εἰς Μπρόκτον καὶ Γκοῦστερ τῆς Μασσαχουσέτης.

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» οἱ μὴ λαμβάνοντες τακτικῶς τὰ τεύχη αὐτῆς, παρακαλοῦνται ὅπως ἀναφέρωσι πᾶσαν παράλειψιν τοιαύτην τῇ διευθύνσει αὐτῆς, καὶ οἱ πρὸ πολλοῦ προκαταβαλόντες τὴν ἑαυτοῦ συνδρομὴν ἕκαστος, καὶ οἱ ἐσχάτως. Παρακαλοῦνται πρὸς τούτοις, ἵνα προσέχωσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπὶ σελίδων ἀριθμῶν πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἐλλείψεως φυλλαδίων, ἀλλὰ καὶ νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἔννατος παρῆλθε μὴν τοῦ ἔτους τούτου, καὶ κατὰ τὸν δέκατον εἶναι δίκαιον νὰ ἐξοφλήσῃ ἕκαστος συνδρομητὴς τὴν πρὸς τὸ ταμεῖον τῆς «Ἀληθείας» ὀφειλὴν αὐτοῦ, παλαιὰν ἢ νέαν.

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 9 Νοεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 33

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς † ὁ Δαρδανελλίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης
ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος Μ. Ι. Γεδεών

Διευθυντὴς καὶ συντάκτης
Β. Ἀντωνιάδης καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη λίραι τουρκ. 2. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΓΕΝΝΑΙΑ ΣΚΕΨΙΣ, ΠΑΡΗΓΟΡΟΣ ΙΔΕΑ

Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἀναγράψασα ἐν τῷ προλαβόντι αὐτῆς φύλλῳ τὴν ἐπὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀγαστῇ προτάσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου γενομένην δέησιν ὑπὲρ τῆς μακαρίας ἀναπαύσεως τῶν μεγάλων θυμάτων τοῦ πολέμου τούτου, τῶν ἐν αὐτῷ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος πεσόντων ἡρώων, δὲν δύναται νὰ μὴ ἐξάρῃ ἰδιαιτέρως ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ αὐτῆς τὴν δημοσιευθεῖσαν καὶ διὰ τοῦ ἐγχωρίου τύπου εἴδησιν, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἔκρινε καλὸν νὰ ἀπολύσῃ διάγγελμα πρὸς τὸν βρεττανικὸν λαόν, προσκαλοῦν αὐτόν, ὅπως ἐπὶ τῇ ἐπετηρίδι τοῦ μεγάλου ὄντως γεγονότος τῆς ἀνακωχῆς, τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν τῆς ὑπογραφῆς αὐτῆς, τῇ ἑνδεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἑνδεκάτης ἡμέρας τοῦ ἑνδεκάτου μηνὸς, κατά τι σύνθημα καὶ σημεῖον εἰς τοῦτο δοθησόμενον, ἕκαστος Βρεττανὸς περισυλλέξῃ ἑαυτὸν ἀπὸ πάσης οἱασδήποτε ἐργασίας καὶ ἐνασχολήσεως ἐπὶ δύο μόνα λεπτὰ τῆς ὥρας, καὶ ἐν τῇ γενικῇ ταύτῃ σιγῇ καὶ ἡσυχίᾳ ἀφιερώσῃ τὸ μυριοστὸν τοῦτο τοῦ ἡμερονυκτίου εἰς προσευχὴν νοεράν, εἰς δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἡρώων τῶν συντελεσάντων καὶ διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν εἰς τὴν εὐτυχῆ ταύτην τοῦ μεγάγου ἀγῶνος ἔκβασιν καὶ εἰς τὴν τερμάτισιν ἑνὸς τῶν φρικωδεστάτων ἀλληλοσπαραγμῶν τῶν λαῶν τῆς ὑφηλίου. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καὶ θὰ ἐκπληρωθῇ κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ προθύμως ἡ βασιλικὴ εὐχὴ, καὶ θὰ εὐαγγελισθῶμεν μετ' ὀλίγον εἰδός τι σαββατισμοῦ ὁλοκλήρου λαοῦ, λαοῦ, ἔστω καὶ ἐπὶ δίλεπτον, περισυλλέξαντος ἑαυτὸν ἀπὸ πάσης τύρβης καὶ μερίμνης βιοτικῆς, καὶ ἐν θρησκευτικῇ εὐλαβείᾳ καὶ κατανύξει στραφέντος ἀπὸ τῶν προσκαίρων καὶ περιγείων πρὸς τὰ ὑπέργεια καὶ αἰώνια, καὶ παρακαλοῦντος τὸν Θεὸν πάσης παρακλήσεως ὑπὲρ τῆς ἐς ἀεὶ καὶ μακαρίας ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν ἐκείνων, οἵτινες καὶ πρὶν ἴσως καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ

φοβεροῦ δράματος διετέλουν ἐν διηνεκεῖ ἀγωνίᾳ καὶ ἐν ἀδιαπτώτῳ ἀδημονίᾳ ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰ πελάγη καὶ τὰ ὕψη τοῦ αἰθέρος, ἐν αὐταῖς ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς καὶ ἐν τοῖς βυθοῖς τῶν θαλασσῶν, ἀγνοοῦντες τὰ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ ἀναμένοντα αὐτοὺς, καὶ φιλοτιμούμενοι νὰ διαθέσωσι καὶ χρησιμοποιήσωσι τὸ παρὸν ἐλάχιστα μὲν ὑπὲρ τῆς ἰδίας σωτηρίας, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας καὶ εὐδοξίας, τῆς ἰδίας χώρας καὶ τοῦ ἰδίου λαοῦ. Μετὰ τοιαύτην ἐντασιν καὶ ὑπερέντασιν εἶχον ἀνάγκην καὶ ἦσαν ἄξιοι σαββατισμοῦ, ἀναπαύσεως ἀπὸ τῶν κόπων αὐτῶν καὶ ἀγωνιῶν. Ὁ θάνατος ἀπήλλαξεν αὐτοὺς τῶν τῇδε πόνων καὶ ἀγωνιῶν. Οἱ ἐπιζῶντες καὶ οἱ ἐπιζήσαντες τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ ταῖς ἐλπίσι καὶ τοῖς αἰσθήμασιν ἀδελφῶν καὶ οἰκείων, τῶν ὁμοφύλων καὶ ὁμοεθνῶν καὶ συμπολιτῶν, λαμβάνουσιν πρόσκλησιν βασιλικὴν, ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τῆς αὐτῆς ὥρας καὶ ὡς ἐν μιᾷ καρδίᾳ καὶ διανοίᾳ νὰ ἀναμνησθῶσι τῶν προαποθανόντων αὐτῶν ἀδελφῶν καὶ συναγωνιστῶν, καὶ νὰ ἐξαιτήσωνται ὑπὲρ αὐτῶν νοερῶς παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ βασιλέως ζώντων τε καὶ νεκρῶν ἡσυχίαν ἀΐδιον καὶ ἀνάπαυσιν παρ' Αὐτῷ, ἐν τοῖς κόλποις Αὐτοῦ. Γενναία σκέψις, παρήγορος ἰδέα, ἀξία Χριστιανοῦ ἡγεμόνος, βασιλέως μεγάλου λαοῦ καὶ χριστιανικοῦ. Ὁ λαὸς κατὰ τὸν ἄρχοντα, καὶ ὁ ἄρχων κατὰ τὸν λαόν.

Ὁ τρόπος τῆς ἐφαρμογῆς τῆς λαμπρᾶς ἰδέας ἴσως φανῇ εἴς τινας ὡς ἀήθης καὶ μονονουχὶ ἐξεζητημένος, ὡς ἰδιόρρυθμος ἅμα καὶ πρακτικός. Βεβαίως παρὰ λαοῖς θερμοτέρας ἰδιοφυΐας θὰ ἐσκηνοθετοῦντο τὰ τοιαῦτα ἄλλως, ἐπὶ τὸ ἐπισημότερον καὶ πανηγυρικώτερον, καὶ πρὸ τοῦ λαοῦ θὰ προσεκαλοῦντο ὑποχρεωτικῶς οἱ ἑκασταχοῦ ἐπίσημοι καὶ ἐπιτελεῖς νὰ παραστῶσιν ἐν ἀναλόγῳ στολῇ εἰς τοὺς ἑκασταχοῦ ναοὺς εἰς μνημόσυνον τελετὴν, γενησομένην ἐν ὡρισμένῃ ὥρᾳ καὶ ἐπισφραγισθησομένην δι' ἐπὶ τούτῳ λόγων καὶ ἀγορεύσεων καὶ ὑποδοχῶν. Ὁ Ἄγγλος, καίπερ κατὰ τὸ βάθος τοῦ αἰσθήματος οὐδενὸς ἄλλου ὑπολειπόμενος, εἶναι ἧττον διαχυτικὸς καὶ μᾶλλον ψυχρὸς περὶ τὴν ἐκδήλωσιν αὐτοῦ, προκρίνει δὲ τῶν πομπωδῶν τὰ ἁπλούστερα καὶ πρακτικώτερα καὶ τῶν ἐπισήμων τὰ ἔχοντα ἰδιωτικώτερον καὶ οἰκογενειακώτερον χαρακτῆρα, τὸ homelike. Ἡ προσευχὴ, εἰς ἣν προσκαλεῖ τὸν βρεττανικὸν λαὸν ὁ βασιλεὺς αὐτοῦ, εἶναι πάνδημος, ὄχι ὅμως καὶ δημοσία. Εἶναι προσευχὴ κατ' ἰδίαν, ἣν καὶ δύναται καὶ ὀφείλει νὰ προσεύχηται πᾶς πιστὸς ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ, καὶ ἐν μέσῳ τῶν βιοτικῶν αὐτοῦ ἀσχολήσεων καὶ ἐργασιῶν καὶ ἄνευ τινὸς ζημίας καὶ διαταράξεως αὐτῶν, ἀνυψῶν ἐν πάσῃ εὐκαίρῳ στιγμῇ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὰ ἄνω εἴτε ὡς δοξολογῶν ἐφ' οἷς ἠξιώθη καὶ ἀξιοῦται ἀγαθοῖς παρὰ τοῦ δοτῆρος παντὸς καλοῦ, εἴτε ὡς ἐξαιτούμενος παρ' αὐτοῦ ὧν χρῄζει ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἢ ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Εἶναί τις εἰδίκευσις τῆς **ἀδιαλείπτου** ἐκείνης **προσευχῆς**, εἰς ἣν προσκαλοῦσι πάντας αἱ θεῖαι Γραφαὶ συχνὰ ἐπαναλαμβάνουσαι τὸ «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε». Ἴδιον ἔχει μόνον τοῦτο, ὅτι ἕνεκα τῆς ἐξαιρετικῆς περιστάσεως ὁρίζεται ἰδία ἐπὶ τούτῳ ὥρα. Ἦσαν καὶ εἶναι ἔτι **γραφικοὶ** οἱ Ἄγγλοι, γραφικώτεροι καὶ αὐτῶν τῶν ἐπὶ τῆς Ἠπείρῳ **ἐξαδέλφων** αὐτῶν, τῶν Γερμανῶν, δὲν ἀποτελοῦσι δὲ οὐδὲ ἐν τούτῳ ἐξαίρεσιν αἱ κορυφαὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς κοινωνίας.

Ἡ πρὸς τὸν Ἀγγλικὸν λαὸν ἀπευθυνθεῖσα πρόσκλησις τοῦ Βρεττανοῦ μονάρχου ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην ἑτέραν ἐκ τῆς Γραφῆς αὐτῆς γνωστὴν περίπτωσιν ἀρχαίου μονάρχου, εἰς ὁμοίαν τινὰ πρᾶξιν προσκαλοῦντος τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ τακτῇ καὶ δι' ἐπὶ τούτῳ δοθησομένου σημείου καὶ συνθήματος. Εἶναι ὁ πρὸ δισχιλίων καὶ πεντακοσίων ἐτῶν ἡγεμονεύσας Ναβουχοδονόσωρ, ὁ κραταιὸς μονάρχης τῶν Βαβυλωνίων, ὁ καταλύσας τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν κατοίκων τῆς χώρας ἀπαγαγὼν αἰχμαλώτους εἰς τὴν Βαβυλωνίαν γῆν, εἰς τὰς ὄχθας καὶ πεδιάδας τῶν ποταμῶν Τίγρητος καὶ Εὐφράτου καὶ τῶν παραποτάμων αὐτῶν. Ἀλλ' ἕως ἐδῶ ἡ ὁμοιότης. Ὁ Ἀσιάτης συνεκάλει τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀσιατικῶς, ὄχι ὑπὲρ δεήσεως καὶ ἐξαιτήσεως τῆς εὐλογίας τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοῦ ἰδίου λαοῦ, ἐπὶ τῇ εὐπραγίᾳ τῶν ζώντων καὶ ἐπὶ τῇ ἀναπαύσει τῶν ἀποιχομένων, ἀλλ' εἰς ἀποθέωσιν ἑαυτοῦ, εἰς τὸν

ἐγκαινισμὸν καὶ τὴν προσκύνησιν τῆς εἰκόνος αὐτοῦ, τῆς χρυσῆς ἅμα καὶ μεγάλης, ἐκτάσεων καὶ διαστάσεων ἀληθῶς ἀσιατικῶν, εὖρους πήχεων ἓξ καὶ ὕψους πήχεων ἑξήκοντα, ὡς τόσων συμβόλων τοῦ ὕψους καὶ τοῦ πλάτους τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ καὶ ἐπικρατείας. Ἡ πρόσκλησις τοῦ Βρεττανοῦ μονάρχου οὐδεμίαν ἔχει ἀπειλὴν, ἀπευθύνεται εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Βρεττανικοῦ λαοῦ, εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι θὰ εὕρῃ ἠχὼ καὶ ὑπακοὴν πρόθυμον παρὰ τοῖς μὴ ἀποβαλοῦσι (καὶ τοιοῦτοι πολλοί, πάμπολλοι), τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς ζωὴν καὶ πέραν τοῦ τάφου. Ἡ πρόσκλησις τοῦ Ἀσιάτου οὐδὲν εἶχε κοινὸν πρὸς τὴν καρδίαν, ἐζήτει νὰ ἐπιβληθῇ διὰ τῆς ἀπειλῆς καὶ τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἐσχάτων ποινῶν, αὐτῆς τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης. Εὑρέθησαν τότε οἱ προτιμήσαντες τὴν τιμωρίαν ταύτην ἀντὶ τῆς προσκυνήσεως τῆς μεγάλης καὶ χρυσῆς εἰκόνος τοῦ φοβεροῦ μονάρχου, καὶ οὗτοι Ἑβραῖοι τὸ γένος καὶ ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων τραφέντες καὶ ἀνατραφέντες ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ αὐτοῦ μονάρχου καὶ παρασκευαζόμενοι εἰς μεγάλα ὑπουργήματα καὶ ἀξιώματα τῆς μοναρχίας, προετίμησαν δὲ τὴν τούτων θυσίαν καὶ ὑπεβλήθησαν προθύμως εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν βασάνων, εὑρίσκοντες πᾶσαν ἀνθρωπολατρίαν καὶ εἰδωλολατρίαν ἀσυμβίβαστον πρὸς ἣν ἐπρέσβευον πίστιν καὶ λατρείαν τοῦ ἑνὸς μόνου Θεοῦ. Εἶναι οἱ ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας γνωστοὶ καὶ μέχρι τῆς σήμερον καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ὑμνούμενοι **τρεῖς παῖδες**, οἱ τρεῖς νεανίαι, οἱ ἐμβληθέντες εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς καὶ διελθόντες ἀσινεῖς διὰ τῶν φλογῶν τῇ ἀντιλήψει καὶ σκέπῃ τοῦ προμάχου τῶν ὑπὲρ ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν ἀδίκως διωκομένων καὶ δυναστευομένων. Τούτους καὶ τοὺς ὁμοίους μάρτυρας ἔσχον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ ἔχουσιν ὡς τόσα ἐγκαλλωπίσματα ἐν ταῖς εὐπραγίαις καὶ παραμυθίαν ἐν ταῖς θλίψεσιν αὐτῶν. Ὑπολειπόμεθα αὐτῶν ἡμεῖς κατὰ τοῦτο; Ἥκιστα. Δὲν σπανίζει, ἀλλ' εἶναι πλουσία εἰς ὁμοίους μάρτυρας ἡ πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν ἱστορία, ἀρχαία τε καὶ νεωτέρα, εἰς μάρτυρας ἐξ ἑκατέρου τοῦ φύλου καὶ ἐξ ἑκάστης ἡλικίας, τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ πίστεως καὶ πατρίδος θάνατον προκρίναντας τῆς ἐν εὐπαθείαις καὶ ἀπολαύσεσι ζωῆς. Ἀλλὰ δύναται νὰ λεχθῇ τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῆς νεωτέρας ἡμῶν γενεᾶς, μάλιστα τῆς τῶν μεγάλων ἡμῶν κέντρων, δύναται νὰ λεχθῇ εὐθαρσῶς περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀνατρεφομένων καὶ ἀναστρεφομένων νέων τε καὶ νεανίδων, ὅτι καὶ οὗτοι ἀποτελοῦσι τὸ καύχημα τοῦ ἑλληνικοῦ Γένους, τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ οἴκου ἐν ἡμέραις εὐτυχίας καὶ τὴν παρηγορίαν αὐτῶν ἐν ἡμέραις θλίψεων καὶ δοκιμασιῶν. Δύσκολον ἄνευ πολλῶν ἐπιφυλάξεων καὶ περιορισμῶν, ὅταν ἀποβλέψῃ τις πρὸς τὸ συμβαῖνον ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, πρὸς τὴν θεοποίησιν τοῦ συρμοῦ μεθ' ὅλης τῆς θεραπείας καὶ ἀκολουθίας αὐτοῦ, πρὸς τὴν ἔλλειψιν παρὰ πολλοῖς νηφαλιότητος καὶ σωφροσύνης, περὶ τὰς ὑπούλους ἕλξεις καὶ τὰ ἀπατηλὰ δελεάσματα τῶν ἐν ταῖς πόλεσι καὶ μεγαλοπόλεσιν ἡμῶν ἐμφωλευουσῶν εἴτε ἡμεδαπῶν εἴτε ἀλλοδαπῶν σειρήνων τῆς ἀκρασίας καὶ ἀκολασίας, τῶν ἀπειλουσῶν νὰ μεταβάλωσι συνοικίας καὶ στρώματα ὅλα τῆς ἑλληνικῆς καὶ ὁμοδόξου κοινωνίας εἰς ἑστίας ἠθικοῦ λοιμοῦ, πολλῷ ἐπιφοβωτέρου τῆς νῦν ἀναφανείσης σωματικῆς πανώλους, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον κινδυνώδους, ὅσῳ οὐδὲ ὡς ἐπικίνδυνος ἐκλαμβάνεται, ὑπάρχουσι δὲ καὶ οἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν δημοσιογράφων ἀσκοῦντες τὸ ἔργον τῶν λοιμοβλήτων καὶ λοιμοφόρων μυῶν καὶ ψύλλων εἰς τὴν ἐπὶ πλεῖον ἐξάπλωσιν καὶ διάδοσιν τοῦ κακοῦ.

Ἀνησυχοῦμεν, ἀλλὰ δὲν ἀπελπίζομεν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι καὶ οἱ διαβλέποντες τὸ κακὸν, καὶ οἱ ἐπαγρυπνοῦντες ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐξ αὐτῆς ἔτι τῆς ὑγιαινούσης νεολαίας. Ἔχομεν πεποίθησιν εἰς τὴν φιλοτιμίαν τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, τοῦ ἑλληνικοῦ οἴκου καὶ τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας. Ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι τῇ προθύμῳ συνεργασίᾳ τῶν ὑγιαινόντων καὶ σωφρονούντων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ κοινωνίας θὰ προληφθῇ ἡ ἐπιδείνωσις τοῦ κακοῦ καὶ θὰ εἰσέλθωμεν ταχέως εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐξυγιάνσεως, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τῆς συντόνου καταδιώξεως, θὰ ἐλέγομεν, καταφρονήσεως καὶ φυγῆς τῶν φορέων τῆς ἐπαισχύντου λύμης καὶ φθορᾶς. Θὰ δυνηθῇ τότε ἡ ὁμογενὴς καὶ ὁμόδοξος κοινωνία νὰ ἀποβλέψῃ καὶ πάλιν πρὸς τὴν νεο-

λαίαν αὐτῆς ὡς καύχημα ἐν ἡμέραις εὐπραγίας καὶ ὡς παραμυθίαν ἐν ἡμέραις δοκιμασίας. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία εὐέλπις ἀναμένει ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πρόθυμον ὑπακοὴν εἰς τὴν σωτήριον αὐτῆς φωνὴν καὶ ἐπίκλησιν οἵαν ὁ Βρεττανὸς μονάρχης ἀπὸ τοῦ Βρεττανικοῦ λαοῦ εἰς τὴν γενναίαν σκέψιν καὶ τὴν παρήγορον ἰδέαν, ἧς ἐγένετο ἐξάγγελος.

Ἀπό τινων δεκαετηρίδων ἱδρύθη τὸ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ εἶτα ἐν Ἀμερικῇ Σωματεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡ χριστιανικὴ Ἕνωσις τ ν Νέων». Ὡς σκοπὸν προτίθεται τὴν ἐν τῷ ἠθικῷ πνεύματι τοῦ Εὐαγγελίου διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος τῆς νεότητος πάσης χριστιανικῆς ὁμολογίας παρέχον εἰς τὰ μέλη καὶ γνώσεις πρακτικὰς εἰς συνδιαλέξεις καὶ πρακτικὰ μαθήματα ὡς ἐφόδια ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ζωῆς. Τὸ Σωματεῖον τοῦτο ἔχει διακλαδώσεις εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ ἀριθμεῖ περὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια μελῶν. Ἐπεξετάθη δὲ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμφανισθὲν πρὸ τοῦ μεγάλου πολέμου καὶ ἀριθμοῦν ἄνω τῶν τετρακοσίων μελῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγονται περὶ τοὺς διακοσίους πενηντα ὄντα ὁμογενεῖς νέοι. Οὗτοι τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ 3 Νοεμβρίου ἀποταθέντες πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Τοποτηρητὴν ἐζήτησαν ἵνα τελεσθῇ ὑπὲρ αὐτῶν θεία λειτουργία, ἥτις καὶ ἐτελέσθη ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐν Πέραν καὶ καθ' ἣν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δαρδανελλίων Εἰρηναῖος ἀπήγγειλε τὸν παρὰ πόδας λόγον·

„Ὑψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ". (Λουκ. 8.46).

Εἶναι ἀναντίρρητον, χριστιανοὶ ἀδελφοί, ὅτι πᾶσα σχέσις καὶ ἐπαφὴ πρὸς τὸν Ἰησοῦν τονώνει τὰς ψυχικὰς δυνάμεις καὶ πᾶσα ψυχικὴ ρώμη καὶ ἰσχὺς ἐπιδρᾷ εὐεργετικῶς καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης ζωῆς. Ὅστις πιστεύει εἰς τὸν Κύριον, ὅστις δηλονότι πιστεύει εἰς τὸ κῦρος τῶν ἠθικῶν ἰδεῶν, καὶ ὄχι μόνον τὰς πιστεύει ἀλλὰ πρωτίστως ζῇ τὰς ἠθικὰς καὶ κοινωνικὰς ἰδέας ἐκεῖνος ἀποβαίνει ἄνθρωπος δυνάμεως, διότι ἐκ τῆς βαθείας συναισθήσεως τῆς ἠθικῆς του ἀξίας ὄχι μόνον ἀντλεῖ θάρρος ἵνα παλαίσῃ κατὰ τῶν ἀντιξόων περιστάσεων καὶ τῶν διεστραμμένων χαρακτήρων ἐν τῇ ζωῇ, ἀλλὰ χαράσσει ἀκόμη πολὺ βαθέως τὴν ἰδέαν τῆς ἀξιοπρεπείας του, τῆς εὐγενοῦς του ὑπερηφανείας. Ἡ συναίσθησις δὲ τῆς ἀξιοπρεπείας ὅσῳ βαθυτέρα καὶ ἀληθὴς, τόσῳ ζωηροτέρα πηγὴ δυνάμεως ἀποβαίνει εἰς τὴν δρᾶσιν, εἰς τὴν ζωήν. Δύναται ποτὲ ἕνας ἄνθρωπος ἀξιοπρεπὴς καὶ εὐγενῶς ὑπερήφανος νὰ ἐπαναπαύεται εἰς τὰ μικρὰ καὶ τετριμμένα; Φιλοτιμεῖται τοὐναντίον εἰς τὰ μεγάλα, εἰς τὰ ὡραῖα, τὰ ἰσχυρὰ συλλαμβάνει τὰ ὡραιότερα ἰδεώδη καὶ δὲν περιορίζεται μόνον νὰ θεωρῇ μὲ χαυνότητα τὰ ἰδεώδη ταῦτα, ἀλλ' ἡ εὐγενὴς του ὑπερηφάνεια τὸν ὠθεῖ εἰς τὴν δρᾶσιν, εἰς τὴν δημιουργίαν μεγάλης καὶ ὡραίας ζωῆς.

Καὶ ἡ ἀπὸ τῆς δράσεως δημιουργουμένη μεγάλη ζωὴ δὲν εἶναι μόνον ἐπιβλητικὴ εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ἀποβαίνει διὰ τὸν δρῶντα καὶ ζῶντα τὴν ζωὴν αὐτὴν, πηγὴ ποικίλων εὐχαριστήσεων. Εἰς ὅσῳ δὲ εὐρυτέραν ἀκτῖνα βλέπομεν περισσοτέρους παράγοντας καὶ μάλιστα μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν δρῶνται καὶ δημιουργοῦνται μεγάλην καὶ ὡραίαν ζωὴν, τόσῳ βαθυτέρα ἡ ἐθνικὴ μας ὑπερηφάνεια καὶ ἀμέριστος ἡ ἀγαλλίασις καὶ χαρά. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς ὑμᾶς τοὺς ὁμογενεῖς νέους διαβλέπομεν νὰ διαπνέωνται αἱ καρδίαι σας ἀπὸ εὐγενῆ ἰδεώδη, ἐὰν ὡς βάσιν τῆς μορφώσεως τοῦ ἠθικοῦ σας χαρακτῆρος ἐθέσατε τὰς χριστιανικὰς ἰδέας, καὶ ταύτας διεκηρύξατε ὡς σύμβολον τῆς ἑνώσεώς σας, ἐὰν ἐμπνέεσθε ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν ἰδεῶν, μὲ τὴν ἑλληνικὴν των διατύπωσιν, μὲ τὴν μεταβολὴν αὐτῶν εἰς ὡραίας παραδόσεις, εἰς ὡραῖα σύμβολα, εἰς ὡραίαν χριστιανικὴν τέχνην, ἐὰν διὰ τῶν χριστιανικῶν ἰδεῶν πλαισιουμένων μὲ τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς ζητεῖτε νὰ μορφώσητε τὴν ψυχήν σας καὶ μὲ τὴν πίστιν εἰς αὐτὰς νὰ ὁπλίσητε τὴν βούλησίν σας πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ πραγματοποιήσητε ἕκαστος τὸ ἰδεῶδες του τὸ κοινωνικὸν εἰς τὸ νὰ δημιουργήσητε μεγαλειτέραν καὶ ὡραιοτέραν ζωήν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅλοι, καὶ ἡ ὁμογενὴς κοινωνία, ἀλλὰ καὶ ἡ ξένη ὑψηλὴ καὶ ἀλτρουϊστικὴ συνείδησις θὰ σᾶς ἐπιδοκιμάσῃ, θὰ ἐπικροτήσῃ, καὶ ἡ Ἐκκλησία θὰ σᾶς εὐλογήσῃ καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ θὰ σᾶς ἐνισχύσῃ εἰς τοὺς εὐγενεῖς σας σκοπούς.

Ἀλλὰ τί ἐστι μεγάλη καὶ ὡραία ζωή;

Στρέψατε τὰ βλέμματά σας μέσα εἰς τὴν συνείδησίν σας, ἐξετάσατε μὲ ἐπιμέλειαν τὴν φωνὴν τῆς καρδίας σας καὶ θὰ ἀκούσητε τοὺς παλμοὺς τῶν πόθων σας τῶν ὀνείρων σας. Δὲν ἐπαναπαύεται ποτὲ ὁ ἄνθρωπος καὶ μάλιστα ὁ νέος εἰς τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ διαρκῶς κατέχεται ὑπὸ ἐπιθυμιῶν νὰ καλλιτερεύσῃ τοὺς ὅρους τῆς ζωῆς του· ἵσταται ἐπὶ τῆς πραγματικότητος, ζυγίζει τὰς δυνάμεις του τὰς πνευματικὰς, τὰς ἠθικὰς, τὰς ὑλικὰς καὶ ἀναλόγως μορφώνει τὰ ἰδεώδη του. Τὰ ἰδεώδη αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴν μέλλουσαν κοινωνικὴν ζωήν του. Ἀναλόγως δὲ τῆς ἰδιοφυΐας του, σχηματίζονται καὶ τὰ ἰδεώδη του. Τὰ ὄνειρα τὰ ἐγκλείοντα τὴν καλλιτέρευσιν τῆς ζωῆς δύνανται νὰ εἶναι μυρία, δύνανται νὰ εἶναι τόσαι ὅσαι εἶναι αἱ διακλαδώσεις τῆς ζωῆς. Ἐὰν θὰ ἠθελέ τις νὰ ὁμιλήσῃ μᾶλλον συγκεκριμένως, τὰ ἰδεώδη του κάθε ἀνθρωπος, τὰ μορφώνει εἴτε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, εἴτε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐπι-

στήμης καὶ τῶν γνώσεων ἐν γένει, εἴτε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ὡραιότητος τῆς ζωῆς, τῆς τέχνης δηλονότι ὑπὸ ὅλας τὰς μορφάς. Ὑπάρχει ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἐπεθύμῃ νὰ εἶναι πλουσιώτερος ἢ ὡραιότερος, ἢ λεπτότερος καὶ εὐγενέστερος εἰς τοὺς τρόπους, καὶ ὀξύτερος εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς ὡραίας ζωῆς καὶ εὐτυχέστερος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς; Ὅσῳ περισσότερον ἐπεκτείνεται ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐδάφους, ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν γνώσεων, ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς καλαισθητικῆς ζωῆς, τόσῳ μεγαλειτέρα, ἢ ὡραιοτέρα θεωρεῖται ἡ ζωή του, τόσῳ περισσοτέρας ἀφορμὰς ἀποκτᾷ νὰ αἰσθανθῇ βαθύτερα τὴν ζωήν.

Κατάκτησις γνώσεων, κατάκτησις πλούτου, ἀνάπτυξις πολυσχιδὴς εἰς τὴν ὅσῳ τὸ δυνατὸν λεπτὴν ἀντίληψιν τοῦ ὡραίου καὶ ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ζωῇ εἶναι μέτρα τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας. Αὐτοῦ ἐπάνω καὶ σεῖς, ὦ ὁμογενὴς νεότης, ἔχετε μορφώσει ἕκαστος τὰ ἰδεώδη σας, ζητεῖτε νὰ πραγματοποιήσητε πόθους καὶ νὰ δημιουργήσητε μεγαλειτέραν ζωὴν εἰς τὸν ἑαυτόν σας, ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι δὲν θὰ ἠδύνασθε νὰ ἐπιτύχητε εἰς τοῦτο παρὰ μόνον διὰ τῆς περισυλλογῆς ὅλων σας τῶν δυνάμεων διὰ συνεχοῦς καὶ μεθοδικῆς ἐργασίας. Μόνον ἐὰν εὑρίσκεσθε ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τῶν ἠθικῶν ἰδεῶν τοῦ Εὐαγγελίου, μόνον ἐὰν ζῆτε τὰς ἰδέας ταύτας, ὄχι μόνον διὰ τῆς ἠθικῆς ζωῆς, θὰ ἐκερδίζετε τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὴν ἀγάπην ἐκείνων ὅσοι εἴτε εὐγενεῖς καὶ φιλάνθρωποι ξένοι, εἴτε ὁμογενεῖς καὶ ὁμόφυλοι διακαῶς ἐπιθυμοῦσι νὰ σᾶς ἴδωσι προκόπτοντας ἐν τῇ ζωῇ, ἀλλὰ πιστεύοντες εἰς τὰς ἠθικὰς ἰδέας καὶ διαπλάττοντες μὲ αὐτὰς τὸν ἠθικόν σας χαρακτῆρα θὰ ἀποκτήσητε εὐγενῆ ὑπερηφάνειαν καὶ περισσὴν φιλοτιμίαν, καὶ τὰ αἰσθήματα ταῦτα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τονώνουν τὴν βούλησιν καὶ ἀναπτύσσουν τὴν δραστηριότητα.

Ἐὰν ἕνας ἄνθρωπος δὲν ἔχει συναίσθησιν τῆς ἀτομικότητός του, τῆς ἠθικῆς του ὑποστάσεως, πράττει ὅ,τι τὸν ἐμπνέει ἡ στιγμή· ὁποιαδήποτε ἰσχυροτέρα ὁρμὴ διεγερθῇ μέσα εἰς τὰ στήθη του, ἐκείνη θὰ ἐπικρατῇ. Σπαταλᾷ τὰς ζωϊκὰς δυνάμεις του ματαίως. Δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτὸν ἑνότης ἠθική· δὲν ὑπάρχουν ἠθικαὶ ἀρχαί· πεποιθήσεις κοινωνικαί. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἰδεώδη, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ σκοποὺς εὐγενεῖς ἐν τῇ ζωῇ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀναπτύξῃ δραστηριότητα πεφωτισμένην, νὰ ἐνεργῇ μετὰ λόγου, ὑποτάσσων τὰς ἑκάστοτε ἐπιπροσθούσας ἐκδηλώσεις ἀτάκτων ὁρμῶν, εἰς τὴν συνεχῆ ἐνέργειαν ἐκείνην ἡ ὁποία ἐξησφαλίζει τὴν πραγματοποίησιν ἀπωτέρων εὐγενῶν ἰδεωδῶν.

Αὐταὶ ἡ ἐκεῖναι αἱ ἠθικαὶ ἰδέαι εἴτε ὡς δικαιώματα, εἴτε ὡς καθήκοντα βασανιζόμεναι ὑπὸ τοῦ λόγου ἀποδαίνουσιν ἀρχαί, ὡς κυριαρχοῦσαι δυνάμεις ἐν τῇ συνηδήσει καὶ ἐπ' αὐτῶν θεμελιουμένη ἡ βούλησις, ἐκδηλοῦται εἰς χαρακτῆρα ἀκλόνητον καὶ ἰσχυρόν. Μόνον ὁ ἀληθῶς ἠθικὸς ἄνθρωπος ἐν τῇ εὐρείᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως καθοδηγεῖται ἀσφαλῶς ἐν τῇ ζωῇ, μόνον αὐτὸς δὲν συναλλάσσεται μὲ τὴν ποταπότητα, μὲ τὴν ἀδικίαν καὶ τὰ ἐγκλήματα, ἀλλὰ θεωρῶν ὡς ὄρον τῆς ἀναδείξεώς του, ὡς ὄρον τῆς δημιουργίας μεγάλης καὶ ὡραίας ζωῆς, θεωρῶν τοὺς ἡρῶτας του, τοὺς ἰδίους του μόχθους, ἀναπτύσσει τὴν δραστηριότητά του, ὀργανόνει τὴν ἐργασίαν του, ἀπὸ τὴν κατάστρωσιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὁποίας αἰσθάνεται ἰδιαιτέραν χαρὰν, ἀνεξαρτήτως μάλιστα τοῦ ἀναμενομένου ἀποτελέσματος.

Πίστις ἰσχυρὰ εἰς τὰς ἠθικὰς χριστιανικὰς ἀρχάς, γεννᾷ εὐγενῆ ὑπερηφάνειαν καὶ ἰσχυρὸν χαρακτῆρα, ἐμπνέει ἀκόμη τὴν βούλησιν ἐκ τῆς ὁποίας ἀπορρέει ἡ συνεχὴς δραστηριότης ἡ δημιουργοῦσα ἑκάστοτε τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ὡραιότητα τῆς ζωῆς, ἡ ἄλλως λέξεσιν ἐξασφαλίζουσα τὴν προαγωγὴν καὶ πρόοδον ἐν τῇ ζωῇ. Ἐκ τῶν ἠθικῶν ἰδεῶν ἡ ῥώμη τῆς βουλήσεως ἐκ τῆς πίστεως καὶ σχέσεως πρὸς τὸν Χριστὸν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς (ἤψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ).

Κατὰ ταῦτα ἐὰν ὑψηλοὶ ξένοι, ἐκ λόγων καθαρῶς ἀλτρουϊστικῶν καὶ ἐξανθρωπιστικῶν ἔσχον τὴν πρωτοβουλίαν νὰ συμπήξωσι σύνδεσμον χριστιανικῆς ἑνώσεως τῶν νέων πάσης φυλῆς πρὸς τὸν σκοπὸν ἁπλῶς μόνον τῆς διαπλάσεως ἠθικῶν χαρακτήρων καὶ ἐξοικειώσεως πρὸς μεθοδικὴν ἐργασίαν ἐν τῷ συμφέροντι τῶν ἰδίων νέων, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα παρὰ νὰ ἐπικροτήσωμεν παρὰ νὰ εὐλογήσωμεν καὶ νὰ αἰσθανθῶμεν εὐγνωμοσύνην διὰ τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς πηγῆς τῆς δυνάμεως τὴν ὁποίαν δημιουργοῦσιν αἱ ἠθικαὶ ἰδέαι, δι' ἡμᾶς

χριστιανοὶ ἀδελφοί, ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη ἰσχυρὰ δύναμις ἡ ὁποία κυριαρχεῖ ἐν τῇ συνειδήσει μας, ἡ ὁποία μᾶς κατευθύνει εἰς τὴν ζωήν, ἡ δύναμις αὕτη εἶναι τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα. Παραλλήλως πρὸς τὴν φυσιολογικήν μας σύστασιν, τὴν ὁποίαν μᾶς μεταδίδουσιν οἱ γονεῖς μας, παραλλήλως πρὸς τὸ αἷμα τῶν πατέρων μας, τὸ ὁποῖον κατὰ νόμους φυσιολογικοὺς ρέει μέσα εἰς τὰς φλέβας μας, κληρονομοῦμεν παρ' αὐτῶν καὶ τὰς ψυχικάς των διαθέσεις, τὴν ἰδιαιτέραν των ψυχολογίαν. Ἡ ἰδεολογία τῶν πατέρων μας, εἴτε ὡς θρησκεία, εἴτε ὡς τέχνη, εἴτε ὡς τρόποι τῆς ζωῆς, εἴτε ὡς παραδόσεις ἐν γένει κατασκευάζουν τρόπον τινα τὴν ψυχήν μας, καὶ ὑπὸ τύπον ἕξεων καὶ εὐποιήτον μᾶς δημιουργοῦν μίαν τοιαύτην συνείδησιν εἰς τρόπον ὥστε ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ζωὴ τῶν ἐθνῶν εἶναι μία ἄλυσσος γενεῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρις ἡμῶν, ἡμεῖς νὰ θεωρῆται ὅτι ἀποτελοῦμεν τὸν τελευταῖον κρίκον τῆς ἁλύσσεως χωρὶς νὰ μᾶς εἶναι δυνατὸν νὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ τοὺς ἄλλους κρίκους τῶν προγενεστέρων γενεῶν ἐπὶ ποινῇ ἐπαναστάσεων καὶ αἱματοχυσιῶν· ἡ σκέψις καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν προγόνων βαρύνουσιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς μας, καὶ ἡ συνείδησίς μας εἶναι σφραγισμένη μὲ τὰ μεγάλα ὄνειρα, μὲ τὰ μεγάλα ἔργα τῶν νεκρῶν μας, ὅσῳ καὶ ἂν θέλωμεν νὰ ἐμπνευσθῶμεν ἀπὸ τὴν σύγχρονον ζωήν, ὅσῳ καὶ ἂν αἰσθανώμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ χαράξωμεν νέους δρόμους ἐν τῇ ζωῇ, ἐν τούτοις τὸ πνεῦμα τῶν νεκρῶν μας μᾶς κρατεῖ μέσα εἰς ἕνα πλαίσιον, καὶ ἀξιοῖ κάθε νέαν μας σκέψιν, κάθε νέαν μας ἐνέργειαν νὰ τὴν συμβιβάζωμεν μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ προγονικοῦ πνεύματος.

Βεβαίως ἡ προσήλωσίς μας πρὸς τὰ πάτρια καὶ ὁ σεβασμός μας πρὸς τὰ ἀρχαῖα δὲν πρέπει νὰ εἶναι τρόπον τινὰ ἀπόλυτος καὶ νὰ παρουσιαζώμεθα ἀποκλειστικοί, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ διατρέχωμεν τὸν κίνδυνον νὰ μείνωμεν στάσιμοι, πᾶσα δὲ στασιμότης ἐν τῇ ζωῇ σημαίνει μαρασμόν, καὶ ὁ μαρασμὸς ἐπιφέρει ἐξαφάνισιν, ἀλλὰ καθ' ὃν χρόνον γύρω μας γοργὰ ἐξελίσσεται ἡ ζωὴ τῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ οἱ μεγάλοι πολιτισμοί των ρίπτουν ἄπλετον φῶς ἐπὶ τῆς συνειδήσεώς μας εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ συμβαδίσωμεν μετ' ἐκείνων, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον ἵνα πᾶσαν σκέψιν ἐκείνων, πᾶσαν μέθοδον ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τὴν ἀφομοιοῦμεν πρὸς τὴν ψυχήν μας τὴν προσαρμόζωμεν εἰς τὴν διανοητικότητά μας, καὶ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ παρελθόν μας, πρὸς τὰς παραδόσεις μας πρὸς τὴν φωνὴν τῶν νεκρῶν μας, ρυθμίζωμεν τὴν πρόοδόν μας, κανονίζωμεν τὴν μεγάλην καὶ ὡραίαν ζωήν μας, ἀναπτύσσοντες τὴν ἐκπολιτιστικὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς τὸ ὁποῖον εἰς μὲν τὴν ἀρχαιότητα ἐξεδηλώθη ὡς ἐπιστήμη καὶ ὡς φιλοσοφία, ὡς τέχνη ὑψίστης τελειότητος, ὡς πολιτισμὸς παγκοσμίου θαυμασμοῦ, εἰς δὲ τοὺς μέσους χρόνους ὡς ὀρθοδοξία, ὡς ἐλευθερία, ὡς ἰσότης ἐν Χριστῷ ὡς ἠθικὴ ἐγκλείουσα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς Ἑλληνοχριστιανικὴ τέχνη μεγάλης ἀξίας, ὡς πολιτισμὸς φωταγωγήσας τὴν εὐρωπαϊκὴν συνείδησιν, εἰς δὲ τοὺς τετευταίους χρόνους ὡς πνεῦμα ἡρωϊσμοῦ ὡς πνεῦμα εὐστροφίας δεκτικὸν πάσης ἀναπτύξεως, δραστηριότητος ἀπαραλίλλου καὶ αὐταπαρνήσεως μοναδικῆς διὰ τὴν κατασύντριψιν τῆς τυραννίας.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς τὸ ὁποῖον δὲν δύναται κανεὶς νὰ τὸ παραθεωρήσῃ πολλῷ δὲ ὀλιγώτερον νὰ προδώσῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ συντριβῇ ἐν τῇ ζωῇ. Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ πνεύματος τούτου ὑποτασσόμεθα μετ' εὐλαβείας καὶ εἴτε ἐργασίας ἀτομικὰς μεγάλας, εἴτε ἄλλα πολυτιμότερα ἀγαθὰ θυσιάζομεν, ἐὰν ἐξ αὐτῶν πρόκειται νὰ σωθῇ νὰ προαχθῇ, νὰ μεγαλυνθῇ νὰ δοξασθῇ τὸ ὅλον,

Ὅπως ἐκ τῶν χριστιανικῶν ἠθικῶν ἰδεῶν ἀντλοῦμεν δύναμιν ἐν τῇ ζωῇ, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος τοῦ κλειομένου μέσα εἰς τὰς ὡραίας μας παραδόσεις τοῦ ἐμψωλεύοντος μέσα εἰς τὴν συνείδησίν μας καθοδηγούμεθα εἰς τὴν δρᾶσιν μας ἐμπνεόμεθα εἰς τὴν δημιουργίαν μεγάλης ζωῆς, φωτιζόμεθα ἀκόμη εἰς τὴν δημιουργίαν ἡμετέρου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ προτρεπόμεθα εἰς τὸ νὰ ἐκχυθῇ ἡ ψυχή μας εἰς ἔργα εὐποιΐας καὶ ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης, εἰς ἔργα πάσης φύσεως ἀροάγοντα καὶ ἀναδεικνύοντα τὴν συνολικὴν ἐθνικὴν ζωήν.

Ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ ἱδρυταὶ τοῦ Συνδέσμου τῆς χριστιανικῆς ἑνώσεως τῶν νέων βαθεῖς γνῶσται τῶν νόμων τῆς ψυχολογίας τῶν λαῶν ἀποκρούουσι μετ' ἀποστροφῆς ἐκείνους

οἵτινες ζητοῦσι μὲ τὸ ἐκπολιτιστικὸν δῆθεν ἔργον των τὴν καταλήστευσιν τῶν ἐθνικῶν συνειδήσεων καὶ ὅτι ἐν σεβασμῷ πρὸς τὸ πνεῦμα ἑκάστης φυλῆς ζητοῦσι νὰ τονώσωσι τὸν ἠθικὸν χαρακτῆρα τῆς νεότητος. Ἐκ λόγων ἀνθρωπιστικῶν καὶ ὑψηλοτέρας ἠθικῆς ζητοῦσι νὰ ἐμπνεύσωσι τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν δραστηριότητα, ἐφοδιάζοντες τοὺς νέους καὶ διὰ καταλλήλων γνώσεων ὡς ὅπλων ἀπαραιτήτων ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ζωῆς.

Ἀπὸ τοιαύτης ἀπόψεως κρίνοντες τὸ ἔργον ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τοὺς εὐγενεῖς ἱδρυτὰς τοῦ συνδέσμου διὰ τοῦτο καὶ εὐχόμεθα ἐγκαρδίως ὅπως οἱ εὐεργετούμενοι ὁμογενεῖς νέοι φανῶσιν ἄξιοι πάσης προσδοκίας καὶ ἀποδῶσιν ἐν τῇ μετέπειτα ζωῇ των μὲ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν δραστηριότητα, μὲ τὴν τιμιότητά των, ὄργανα τῆς ἐκπολιτιστικῆς δυνάμεως τῆς τετιμένης ἡμῶν φυλῆς.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

Ὅσοι εὐσεβοφρόνως καὶ ἐγκαίρως θὰ παραστῶσιν εἰς τὴν θείαν λατρείαν τῆς αὔριον Κυριακῆς θὰ ἀκούσωσιν ἀναγινωσκομένην μίαν τῶν διδακτικωτάτων τῆς θείας Γραφῆς περικοπῶν, εἰλημένην ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (4, 1—7). Τῆς Ἐφέσου σῴζεται σήμερον μόνον τὸ ὄνομα. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἦτο πόλις ἑλληνικὴ μεγάλη καὶ ὀνομαστή, ὡς πρωτεύουσα τῆς Ἰωνίας πρῶτον, καὶ ἔπειτα ἐπὶ τῶν Ρωμαίων ὁλοκλήρου τῆς Ἀνθυπατικῆς λεγομένης Ἀσίας. Ἐκήρυξεν ἐκεῖ ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος κατὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ μεγάλην ἀποστολικὴν περιοδείαν, διαμείνας ἐν τῇ πόλει τρία περίπου ἔτη καὶ ἐργασθεὶς μετὰ ζήλου καὶ ἐν μέσῳ παντοίων κινδύνων καὶ θλίψεων. Ἐκ τῆς πρωτευούσης ἐξηπλώθη τὸ σωτήριον κήρυγμα καὶ εἰς τὰς πέριξ πόλεις καὶ κώμας. Καθ' ὃν χρόνον ἔγραψε τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, εὑρίσκετο ὁ ἀπόστολος ἐν δεσμοῖς, εἴτε ἐν Ἀνατολῇ, ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης, εἴτε πιθανώτερον ἐν τῇ Δύσει, ἐν αὐτῇ τῇ Ρώμῃ. Καὶ ἔχει μὲν ἐπιγραφὴν πρὸς Ἐφεσίους, πάντως ὅμως ἀπευθύνεται καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς Χριστιανοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ὡς τις ἐγκύκλιος. Βεβαίως ἐδίδασκεν ὁ ἀπόστολος προφορικῶς, διὰ ζώσης φωνῆς, καὶ εἰς τὰ πολλὰ ἑλληνιστί. Ὅταν ὅμως εὑρίσκετο μακρὰν τοῦ ποιμνίου του, ἐδίδασκεν αὐτοὺς διὰ γραμμάτων, ὁσάκις σπουδαῖα ζητήματα ἀπῄτουν τοῦτο. Διῄρει δὲ συνήθως τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ εἰς δύο μέρη, μέρος οὕτως εἰπεῖν θεωρητικὸν ἢ δογματικόν, διαλαμβάνον περὶ ζητημάτων τῆς πίστεως, ἀφορώντων εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ νοῦ, καὶ εἰς μέρος πρακτικὸν ἢ ἠθικόν, διαλαμβάνον περὶ τοῦ χριστιανοπρεποῦς βίου τῶν πιστῶν. Τοιαύτην διαίρεσιν ἔχει καὶ ἡ παροῦσα ἐπιστολή, ἡ δὲ αὔριον ἐξ αὐτῆς ἀναγνωσθησομένη περικοπὴ ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου μέρους αὐτῆς. Εἶναι ἄγνωστον ἂν ὑπῆρχον μικροφιλοτιμίαι τινὲς ἢ διχόνοιαι οἱαιδήποτε μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, πρὸς οὓς γράφει. Φανερῶς ὅμως ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν ὁ θεῖος ἀπόστολος πρὸ παντὸς ἄλλου εἰς τοῦτο, εἰς ὁμόνοιαν ἀδελφικήν, εἰς ἀποφυγὴν πάσης ἀγερωχίας καὶ ὑπεροψίας καὶ ἀνεπιεικοῦς πρὸς ἀλλήλους συμπεριφορᾶς, εἰς ἀποφυγὴν παντὸς δυναμένου νὰ διαταράξῃ τὴν ἐσωτερικὴν εἰρήνην τῶν κοινοτήτων, τὴν ἑνότητα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔχουσι καὶ πρέπει νὰ ἔχωσι μετ' ἀλλήλων οἱ πιστοὶ ὡς ἀποτελοῦντες ὅλοι ἓν σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ αὐτοῦ θείου Πνεύματος κοινωνοῦντες, ὡς προωρισμένοι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐλπίδι καὶ ἔχοντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Κύριον, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πίστιν, ἓν μόνον βάπτισμα, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Θεὸν καὶ πατέρα πάντων, τὸν δεσπόζοντα πάντων καὶ διήκοντα διὰ πάντων καὶ ἐνοικοῦντα ἐν πᾶσιν ἡμῖν. Δὲν ἔχουσι βεβαίως πάντες τὸ αὐτὸ ποσὸν καὶ τὸ αὐτὸ ποιὸν τῶν χαρισμάτων καὶ ἱκανοτήτων καὶ ὑπουργημάτων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἀλλὰ καὶ αἱ διαφοραὶ αὗται καὶ διακρίσεις δὲν εἶναι λόγος ὑπεροψιῶν καὶ ἀντιζηλιῶν τῶν μὲν πρὸς τοὺς δὲ ἐπὶ διασπάσει τῆς ἑνότητος

καὶ διαταράξει τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰρήνης, ἐπειδὴ καὶ αἱ διακρίσεις αὗται καὶ διαφοραὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἑκάστου ἀξίαν ἢ ἀναξίαν, ἀλλ' ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς, ἐκ τῆς ἄνωθεν χάριτος, καὶ εἶναι ἀνάλογος πρός τε τὸ μέτρον τῆς δωρᾶς τοῦ Χριστοῦ, καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη». Εἶναι ἐφαρμόσιμα τὰ ἀποστολικὰ λόγια καὶ εἰς ἡμᾶς, καὶ ὄχι μόνον ὡς ἄτομα, ἀλλὰ καὶ ὡς τάξεις κοινωνικὰς, καὶ ὡς ὁμάδας καὶ λαοὺς ὁλοκλήρους. Οἱ φέροντες τὸ πάντιμον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἔχομεν τὴν αὐτὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν, καὶ κατὰ τὴν ἀποστολὴν προτροπὴν ὀφείλομεν νὰ ζῶμεν καὶ νὰ πολιτευώμεθα συμφώνως πρὸς τὴν κλῆσιν ἡμῶν καὶ ἀποστολὴν, ἀποφεύγοντες πᾶσαν ὑπεροψίαν καὶ ἀγερωχίαν πρὸς τοὺς ἄλλους ὡς ἀδελφοὺς ἡμῶν, φερόμενοι πρὸς αὐτοὺς μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ ἠπιότητος, φέροντες φιλαδέλφως καὶ μακροθύμως τὰς ἀλλήλων ἐλλείψεις διαφυλάττοντες ἐπιμελῶς τὴν συνδεοῦσαν ἡμᾶς ἑνότητα τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἐν εἰρήνῃ συμβίωσιν καὶ συνεργασίαν, μὴ ἐπηρεαζόμενοι μηδὲ ἐκ τῶν παρατηρουμένων παρ' ἀλλήλας διαφορῶν καὶ διακρίσεων ἔχοντες ἐν νῷ πάντοτε, ὅτι ὡς ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα ἐσμὲν, ὅτι ἔχομεν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀποστολὴν, ἐμφορούμεθα τῆς αὐτῆς ἐλπίδος, τὸν αὐτὸν ἔχομεν Κύριον, τὴν αὐτὴν πίστιν, τὸ αὐτὸ βάπτισμα, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Θεὸν καὶ κοινὸν πατέρα πάντων. Ἐὰν ἔχομεν ὡς κανόνα καὶ ὁδηγὸν τὴν ἄδολον ἀγάπην καὶ φιλαδελφίαν δὲν θὰ ἐποφθαλμιῶμεν τά των ἄλλων, οὐδὲ θὰ βλέπωμεν μὲ βάσκανον ὄμμα τὰς ὁπωσδήποτε ὑπεροχὰς καὶ διακρίσεις τῶν ἄλλων, διαβλέποντες ἐν πᾶσι τὴν θείαν χάριν καὶ τὴν δωρεὰν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ διανέμοντος τὰ χαρίσματα αὐτοῦ ἐλάχιστα μὲν πρὸς ἀνάδειξιν καὶ ἀνύψωσιν τινῶν πρὸς ζημίαν ἢ καταφρόνησιν τῶν τῶν ἄλλων, μάλιστα δὲ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὅλης κοινωνίας καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς ὁλότητος τῶν λαῶν. Πόσον διαφόρως θὰ εἶχον τὰ τῶν ἐπὶ μέρους πιστῶν, καὶ τῶν χριστιανικῶν κοινωνιῶν τε καὶ λαῶν, ἐὰν ἐνεφοροῦντο τοῦ πνεύματος τῶν ἀποστολικῶν λογίων!

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Βασιλικὴ ἑορτή. — Τῇ τρίτῃ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος, 29 παρελθόντος, ἑορταζομένης τῆς ἐπετείου ἡμέρας τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ μεγαλειοτάτου βασιλέως τῆς Ἰταλίας Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ Β΄, τὰς συγχαρητικὰς προσρήσεις καὶ τὰς εὐχὰς τοῦ ἐν Ἀνατολῇ ἑλληνικοῦ ἔθνους διεβίβασε τῷ ἐνταῦθα ὑπάτῳ ἁρμοστῇ τῆς Ἰταλίας ὁ πανοσλγ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Ἀθηναγόρας.

Ἐκκλησίαι Θράκης.— Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος διατρίβει ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, χάριν τῆς ὑγείας αὐτοῦ, ὁ σεβασμ. γέρων Ἡρακλείας κ. Γρηγόριος ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.— Ἐχορηγήθη συνοδικῶς ἄδεια ἐλεύσεως ἐνταῦθα τῷ σεβασμ. μητροπολίτῃ Διδυμοτείχου κ. Φιλαρέτῳ, μεταβαίνοντι εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ ζυγοῦ ἀπελευθερωθεῖσαν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.— Προχθὲς, πέμπτην, ἀπῆλθεν εἰς Ξάνθην ὁ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἐπίτροπος σεβασμ. μητροπολίτης Ἴμβρου κ. Πανάρετος. — Τῇ δευτέρᾳ, 4 τρέχοντος, ἀνεχώρησεν εἰς Γκιουμουλτζίναν ὁ ἐποπτεύων τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς ἀπελευθερωθείσης ἐπίσης ἀπὸ βουλγαρικῆς τυραννίας ἐπαρχίας Μαρωνείας, ὁ πανοσλ. ἀρχιμ. κ. Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης, μαθητὴς τῶν θεολογικῶν ἀκαδημιῶν Κιέβου καὶ Πετροπόλεως = ὁ πανιερ. μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Μελισσηνὸς ἕνεκεν ἀσθενείας ἀδυνατεῖ νὰ μεταβῇ εἰς Μαρώνειαν, μένων ἐν Θάσῳ.

Ἐκκλησίαι Βεθυνίας.— Ἀφίκετο ἀπὸ τῆς προπαρελθούσης ἑβδομάδος, μετὰ πνευματικὴν ἐπίσκεψιν τῶν μεσογαιοτέρων κοινοτήτων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὁ σεβ. γέρων Νικαίας κ. Βασίλειος, ἀναχωρῶν αὖριον εἰς Κίον, τὴν ἕδραν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης διοικήσεως.

Ἐκκλησίαι Πόντου.— Ἀνεχώρησεν ἐκ Τραπεζοῦντος, ἐπιστρέφων, τῇ προπαρελθούσῃ ἑβδομάδι τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς, εἰς τὴν ἕδραν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ροδοπόλεως κ. Κύριλλος.—Τῇ 27 ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Χρύσανθος.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 16 Νοεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 34

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς † ὁ Δαρδανελλίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης
ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος Μ. Ι. Γεδεών

Διευθυντὴς καὶ συντάκτης
Β. Ἀντωνιάδης καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη λίραι τουρκ. 2. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΤΑΞΙΣ
ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

Τὰ ἐγχώρια πολιτικὰ φύλλα ἔσπευσαν νὰ ἀναγράψωσι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν Γαλλικῶν ἐκλογῶν, ἀνεκοίνωσαν δὲ καὶ τὰς κρίσεις καὶ τὴν χαρὰν τῆς πλειονότητος τοῦ Γαλλικοῦ Τύπου ἐπὶ τῷ περιφανεῖ θριάμβῳ τῶν ὀπαδῶν τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ εἰρήνης. Εὐνομία καὶ εὐκοσμία, τάξις καὶ εἰρήνη καὶ καθ' ἑαυτὰς εἶναι καλαὶ καὶ ἐπίζηλοι, καὶ ἀποτελοῦσι τοὺς ἀπαραιτήτους ὅρους τῆς ὑλικῆς τε καὶ ἠθικῆς εὐρωστίας πάσης κοινωνίας ἀνθρώπων, μικρᾶς τε καὶ μεγάλης, ὡς τοιαῦται δὲ ἀνήκουσιν εἰς τὴν **ἰδέαν**, εἰς τὴν κρείττονα ἀρχὴν, καὶ πᾶσα νίκη καὶ ἐπικράτησις αὐτῶν, ὡς νίκη καὶ ἐπικράτησις τοῦ κρείττονος ἐπὶ τοῦ χείρονος, ἔχει τι τὸ εὐφρόσυνον καὶ παρήγορον, καὶ ἐὰν ἔτι ταῦτα ἀμέσως καὶ πρώτως ἀφορῶσιν εἰς ἄλλους. Διὰ τοῦτο δὲν νομίζει ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ὅτι ἐπιλανθάνεται τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ αὐτῆς χαρακτῆρος μετέχουσα τῆς τῶν ἄλλων χαρᾶς ὡς ἰδίας, πέποιθε δὲ ὅτι διερμηνεύει καὶ τὰ ὅμοια αἰσθήματα τῶν παρ' ἡμῖν φίλων καὶ ὀπαδῶν τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ εἰρήνης, καὶ μάλιστα ἐκείνων, οἵτινες, στερρῶς ἐχόμενοι τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν σωτηρίων αὐτοῦ διδαγμάτων, διακαῶς ἐπιθυμοῦσι καὶ ἐπιδιώκουσι τὴν διόρθωσιν τῶν ὁπωσδήποτε πλημμελῶς ἐχόντων ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων, τῷ τε ἰδιωτικῷ καὶ τῷ κοινωνικῷ καὶ τῷ πολιτικῷ. Βεβαίως ἔχει ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ ἐπὶ γῆς Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀποστολὴν πολλῷ ὑψηλοτέραν ἢ τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον ρύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν ὅρων τῆς εὐζωΐας καὶ εὐπραγίας τοῦ ἐπὶ γῆς βίου. Παρὰ πᾶσαν ὅμως τὴν πνευματικὴν αὐτῆς ἀποστολὴν δὲν δύναται νὰ ἀγνοῇ καὶ νὰ παρίδῃ ὡς ἄσχετα πρὸς τὴν ἰδίαν κλῆσιν καὶ τὰ ὅλως ὑλικώτερα καὶ κοσμικώτερα χαρακτῆρα ἔχοντα προβλήματα τοῦ ζῆν. Θὰ ἦτο εὐκταῖον νὰ ἦσαν πάντῃ ἄσχετα πρὸς ἄλληλα τὰ ὑλικὰ καὶ τὰ πνευματικά, τὰ φυσικὰ καὶ τὰ ἠθικά. Καὶ ὡς ὑπηρετικὰ λογιζόμενα καὶ ὡς τοιαῦτα χρη-

σιμοποιούμενα ἔχουσι τὰ φυσικὰ καὶ ὑλικὰ τὴν ἰδίαν ροπὴν ἐπὶ τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν. Λέγομεν καὶ ἐπαναλαμβάνομεν ὡς ἀναντίρρητον ἀλήθειαν ὅτι οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἄνευ αἰτίας. Ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀληθεύει καὶ τὸ ἀντίστροφον, ὅτι οὐδὲν αἴτιον ἄνευ ἀποτελέσματος, ὅτι πάντα τὰ ὁπωσδήποτε ὑπάρχοντα καὶ γινόμενα, καὶ ἐλάχιστα ἐὰν ὑποτεθῶσιν, οὔτε εἶναι ὡς μὴ ὑπάρχοντα οὔτε παρέρχονται ὡς μὴ γενόμενα, ἀλλ' εἶναι ὡς τόσα αἴτια καὶ χρησιμεύουσιν ὡς τόσοι παράγοντες ἀναλόγων ἀποτελεσμάτων, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, θᾶττον ἢ βραδύτερον, ὑπὸ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν μορφὴν ἐμφανισθησομένων. Κατὰ τὰ αἴτια καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Δὲν μένει ἄνευ ἀποτελέσματος οὐδὲ ἡ ὀλιγωρία ἢ παράλειψις ἐνεργείας τινός. Εἶναι γεγονὸς καὶ ἡ παράλειψις, ἔστω καὶ ἂν φαίνηται ὡς τι ἀρνητικόν. Δὲν ἀνήκουσιν εἰς μεμακρυσμένον παρελθὸν οἱ χρόνοι, καθ' οὓς ὁ θεωρητικὸς καὶ ὁ πρακτικός, ὁ ἐν τέλει καὶ ὁ ἰδιώτης ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βροτολοιγοῦ Ἄρεως ὑπὲρ τὸν Θεὸν τῆς εἰρήνης, καὶ εἰς τὴν ἐξύμνησιν τοῦ δικαίου τῶν ἰσχυροτέρων καὶ βιαιοτέρων ὑπὲρ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κράτος τοῦ δικαίου αὐτοῦ, τῆς δικαιοσύνης αὐτῆς, καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ αἱ ἔκπαλαι κατὰ θεωρίαν τοὐλάχιστον τιμώμεναι καὶ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀνακαινισθεῖσαι ἢ ἐγκαινισθεῖσαι ἠθικαὶ ἀρχαὶ καὶ πεποιθήσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν ἐκηρύχθησαν ὡς ἀπηρχαιωμέναι, προὐτάθη δὲ καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ πολλῶν νέα διατίμησις τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν, αὐτὸ τοῦτο ἀντιτίμησις καὶ ἀντιστροφὴ τῶν καθιερωμένων τιμῶν καὶ ἀξιῶν, καὶ ἀντὶ τοῦ ἰδεώδους τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἰδεωδῶν τῶν ἀνθρωπίνων πολιτειῶν ἀνεκηρύχθη ὁ **ὑπεράνθρωπος** καὶ ἡ **ὑπερπολιτεία**, ὡς τόσαι ἀπομιμήσεις καὶ ἀποτυπώσεις τοῦ προσώπου ἢ συστήματος ἐκείνου, ὅπερ χαρακτηρίζεται ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ ὡς «ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμετον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεὸς» (2 Θεσ. 2, 3—4). Ἔπρεπε νὰ ἐκραγῇ ὁ φοβερὸς πόλεμος καὶ νὰ ἐκτυλιχθῶσιν αἱ φρικαλεότητες αὐτοῦ διὰ νὰ ἐξεγερθῶμεν ἀπὸ τοῦ ληθάργου τοῦ νέου μεθυστικοῦ καὶ πεισθῶμεν ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ὅτι οἱ πόλεμοι καὶ αἱ διεθνεῖς διαμάχαι τῶν λαῶν, καίπερ δυστυχῶς δυσέκφυκτοι πολλάκις, ὅμως οὐδὲν ἔχουσι τὸ ἐπίζηλον, ἀλλ' εἶναι ὡς τόσαι νόσοι καὶ κρίσεις βαρεῖαι ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν, νόσοι σπανίως ἔχουσαι αἴτια εὔλογα καὶ ἐλατήρια ἀνεπίληπτα, καὶ ἔτι σπανιώτερον ἀποτελέσματα ἀσφαλῆ καὶ βέβαια, ὡς τὰ πολλὰ δὲ εἶναι ἐκβλαστήματα πονηρῶν σπερμάτων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος καὶ ἐγκλείουσιν ὅμοια σπέρματα πρὸς χείρονα ἐκβλάστησιν ἐν τῷ μέλλοντι.

Ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ὁ αὐτὸς φόβος καὶ περὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων καὶ σπαραγμῶν, καὶ περὶ τῶν πρὸς ἀλλήλας διαπληκτισμῶν καὶ διαμαχῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Καὶ αὗται δὲν ἐπισκήπτουσιν ἐξαίφνης, ἀλλ' ἔχουσι τὰ αἴτια αὐτῶν ἐν τῷ παρελθόντι, ἐν οἷς μᾶλλον ἢ ἧττον πάντες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, ποιμαίνοντες καὶ ποιμαινόμενοι, ἡμάρτομεν, εἴτε πράξαντες ὅσα ἔπρεπε νὰ παραλειφθῶσιν ἢ ἄλλοτε καὶ ἄλλως ἔπρεπε νὰ πραχθῶσιν, εἴτε ὁλοσχερῶς παραλείψαντες ὅσα ἔπρεπε νὰ πραχθῶσι ὅτε καὶ ὅπως ἔδει. Ἀλλ' εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἐπισκήπτοντα καὶ τὰ νοσήματα ταῦτα, δὲν ἐκλείπουσιν εὐκόλως καὶ διὰ παντὸς, ἀλλ' ἐγκλείουσι νέα σπέρματα ἄλλων καὶ ἐπιφοβωτέρων ἴσως νοσημάτων, ἐὰν μὴ ἐπέλθῃ θεραπεία ριζική. Ὑπάρχει τοιαύτη θεραπεία τοῦ κοινωνικοῦ τούτου νοσήματος, καὶ ποία εἶναι αὕτη;

Δὲν πιστεύομεν, οὐδὲ θέλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πάντες ἀδιακρίτως οἱ θεωρητικοὶ εἰσηγηταὶ καὶ οἱ πρακτικοὶ ἐφαρμοσταὶ τοῦ ριζοσπαστικοῦ καὶ μπολσεβικίζοντος κοινωνισμοῦ εἶναι ἐκ τῶν θελόντων νὰ θολώσωσι τὰ **νερὰ**, ἐκ τῶν ἀγωνιζομένων νὰ μετακινήσωσι τοὺς ἄλλους ἐξ ὧν ἔχουσι κτήσεων καὶ θέ-

σεων, ἵνα αὐτοὶ καταλάβωσι τὰ ἐκείνων, πρόγραμμα ἔχοντες τὸ ôte t'en toi, que jè m'y mette. Παραδεχόμεθα ὅτι ὑπάρχουσι μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἄνθρωποι ἀφορῶντες πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν τῶν λαῶν καὶ τῶν κοινωνιῶν, ἀφορῶντες πρὸς τὴν κοινὴν ἐξυγίανσιν. Ἀλλ' εἶναι ὀρθὴ ἡ θεραπευτικὴ ἡ ὑπ' αὐτῶν προτεινομένη. Ἡ βία καὶ δυναστεία, ἡ ὑπ' αὐτῶν ἐφαρμοζομένη, ἀποτελεῖ ἆρά γε τὸ κατάλληλον ἐκεῖνο μέσον καὶ φάρμακον, ὅπερ ὑπὸ φέρῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα; Ἰδοὺ τὸ ἀμφίβολον, ἢ μᾶλλον τὸ ἀρνητικῶς βέβαιον, ἡ ὀδυνηρὰ βεβαιότης, ὅτι διὰ τοιούτων, καθ' ἑαυτοὺς ἀποβλήτων καὶ πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν δυσσυμβιβάστων μέσων, δὲν θεραπεύεται τὸ κακὸν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιδεινοῦται, καθίσταται χρόνιον, ἀποβαίνει γάγγραινα. Τὸ Ρωσσικὸν δρᾶμα, τὸ δρᾶμα τῆς δυστήνου Ρωσσίας καὶ τοῦ ταλαιπώρου Ρωσσικοῦ λαοῦ, εἶναι πλέον τι ἢ ἁπλῆ προειδοποίησις εἰς τοὺς θέλοντας νὰ διδαχθῶσιν ἔστω καὶ ἀπὸ τῶν παθημάτων τῶν ἄλλων.

Εἶχεν ἡ ἐργαζομένη τάξις ὑπὲρ ἑαυτῆς πᾶσαν τὴν συμπάθειαν τῶν ἐμφορουμένων φιλανθρώπων φρονημάτων καὶ διαθέσεων ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων ἐν τῇ βιοπάλῃ, εἶχον οἱ πάσχοντες ὑπὲρ αὐτῶν πρὸς τῷ δικαίῳ καὶ τὴν συμπάσχουσαν αὐτοῖς χριστιανικὴν ἀγάπην. Αἱ εὔλογοι αὐτῶν ἀξιώσεις καὶ οἱ νόμιμοι ἀγῶνες αὐτῶν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς ἰδίας τύχης πρὸς τῇ συμπαθείᾳ εἶχον καὶ τὴν σύμπραξιν τῶν θεωρούντων τὴν τέως κρατοῦσαν κοινωνικὴν διοργάνωσιν καὶ κατάστασιν οὐ μόνον πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης ἀσύμφωνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἠθικὴν εὐεξίαν καὶ εὐστάθειαν τῶν κοινωνιῶν ἀσύμφορον, θὰ ἦτο δὲ ἀνεπιεικὴς ἡ λήθη τῶν πολλαχοῦ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους βουλευτικῶς νομοθετηθέντων καὶ κυβερνητικῶς ἐφαρμοσθέντων μέτρων πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῆς τάξεως τῶν ἐργατῶν, ἠλπίζετο δὲ ὅτι διὰ τῆς αὐτῆς νομίμου καὶ εἰρηνικῆς ὁδοῦ θὰ ἔβαινον ὁσημέραι τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ κρεῖττον.

Ἀλλ' ὁ ριζοσπαστικὸς καὶ μπολσεβικίζων κοινωνισμὸς κατὰ τὴν πλειονότητα αὐτοῦ ἐμφανίζεται μετὰ προφανῶς ἄλλων τάσεων καὶ ἀξιώσεων. Δὲν ἀμύνεται κατὰ τῶν ἀδικούντων, οὐδὲ ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν ἀδικουμένων καὶ ταλαιπωρουμένων κοινωνικῶν τάξεων, ἀλλ' ἔχει ἄλλο πρόγραμμα φιλόδοξον καὶ ἐπιθετικὸν, κατάληψιν τῆς ἀρχῆς καὶ ἡγεσίας τῆς κοινωνίας καὶ διὰ τῶν μάλιστα βιαίων μέσων, προβάλλουσα ὑπὲρ τῆς ἀξιώσεως ταύτης τὸ πλῆθος, καὶ μόνον τὸ πλῆθος τῆς ἐργατικῆς τάξεως, τὴν ἰσχὺν τοῦ πολλοῦ πλήθους καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς τὸ στοχάζεσθαι τοῦ ἐπιζητουμένου ἀντὶ πάσης θυσίας καὶ διὰ τῆς σκαιοτάτης βίας. Ἀλλ' ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν εἶναι ἤδη ἀναπεπτωμένη εἰς πάντα κεκτημένον τὰ ἀπαραίτητα πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ ἡγεσίαν προσόντα ἐκ πάσης τάξεως τῆς κοινωνίας. Τὸ ἁπλῶς ἀνήκειν εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν οὔτε εἶναι μειονέκτημα, ἀλλ' οὔτε προσὸν, οἱ δὲ οὕτως ἀντιποιούμενοι τῆς ἀρχῆς καὶ ἡγεσίας κατ' οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἐχόντων ὁμοίας ἀξιώσεις ἀπὸ τῶν ἄλλων τάξεων, ἁπλῶς διότι ἀνήκουσιν εἰς αὐτάς. Εἶναι ταῦτα παράλογοι ἀξιώσεις καὶ πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν ἀσύμφοροι, ἐπιτυγχάνουσαι δὲ πρὸς καιρὸν δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι μονιμότητα. Ὠφελοῦνται ἐξ αὐτῶν καὶ ἀναδεικνύονται συνήθως ὀλίγοι τινὲς πονηροὶ καὶ δεξιοὶ, μεταχειριζόμενοι τοὺς ἄλλους ὡς κλίμακα καὶ ἕτοιμοι ἐν πάσῃ στιγμῇ νὰ ἀνατρέψωσιν αὐτὴν, μὴ εὐλαβούμενοι μηδὲ τὸ βαίνειν ἐπὶ τῶν πτωμάτων, καὶ εἰς τὸ πλῆθος τῶν θυμάτων τῆς πρὶν κρατούσης ἀδικίας προστιθέντες νέα καὶ πολυαριθμότερα θύματα πρὸς ἐπιδείνωσιν τῆς ὅλης καταστάσεως, ὑλικῆς τε καὶ ἠθικῆς. Οἴκοθεν δὲ ἐννοεῖται ὅτι λαὸς ἐσωτερικῶς καταπονούμενος καὶ νοσῶν εἶναι πρόχειρος λεία παντὸς ἔξωθεν ἐλλοχῶντος. Ἐὰν μὴ εἴχομεν τὴν ἱστορίαν τῶν αἰώνων, καὶ μόνα τὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐγγύς τε καὶ μακρὰν συμβάντα καὶ συμβαίνοντα θὰ ἦσαν ἐπαρκῆ πρὸς βε-

βαίωσιν τῶν λεγομένων. Αἱ τυραννίδες αἱ ἐκ τῶν κάτω ἀπεδείχθησαν πάντοτε ἐπισφαλεῖς καὶ ἐπικίνδυνοι, ἐπικινδυνότεραι καὶ αὐτῶν τῶν ἄνωθεν τυραννίδων εἴς τε τὴν ἄλλην εὐρωστίαν καὶ εὐστάθειαν τῶν λαῶν καὶ κοινωνιῶν καὶ εἰς τὴν περὶ τὰ ἤθη καὶ τὴν εὐσέβειαν εὐεξίαν καὶ ἐπίδοσιν αὐτῶν, ὡς τοιαῦται δὲ δὲν δύνανται νὰ ἀπολαύσωσι τῆς ἀνεπιφυλάκτου συμπαθείας ἐκείνων, οἵτινες ἄλλως ζωηρὸν ἔχουσι τὸ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς εὐπραγίας καὶ εὐεξίας πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ ἀμερίστως συμπαθοῦσι ταῖς θλίψεσι καὶ δοκιμασίαις τῶν ὁπωσδήποτε καὶ ὁπωσδήποτε πασχόντων καὶ πιεζομένων. Κατὰ τοῦτο μετέχει καὶ ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τῆς χαρᾶς τῆς πλειονότητος τοῦ Γαλλικοῦ Τύπου καὶ λαοῦ ἐπὶ τῷ περιφανεῖ θριάμβῳ τῶν φίλων τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ εἰρήνης, χαιρετίζει δὲ τὸν θρίαμβον τοῦτον καὶ ὡς οἰωνὸν αἴσιον περὶ τῆς καὶ ἄλλοθι ἐπικρατήσεως τῆς αὐτῆς ἀρχῆς καὶ ἰδέας, τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

Ἡ αὔριον ἀναγνωσθησομένη εὐαγγελικὴ περικοπὴ εἶναι εἰλημμένη ἐκ τοῦ τρίτου Εὐαγγελίου, τοῦ κατὰ Λουκᾶν (12, 16—21), καὶ εἶναι μία τῶν πολλῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου, ὅσας περιέσωσαν ἡμῖν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταί. Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Θείων Γραφῶν **παραβολὴ** σημαίνει ἰδιαζόντως **διδασκαλίαν διὰ παρομοιώσεως**, διατύπωσιν ἠθικῆς τινος ἢ ἄλλης πνευματικῆς ἐννοίας διά τινος παρομοιώσεως, λαμβανομένης ἐκ τῶν ἐν τῇ φύσει ἢ τῷ συνήθει βίῳ τῶν ἀνθρώπων συμβαινόντων καὶ παριστώσης τὰ μεταδοτέα νοήματα ὡς δι' εἰκόνος καὶ πολὺ ἐκφραστικώτερον παρ' ὅσον θὰ κατωρθοῦτο, ἐὰν ἐξεφέροντο κατὰ τὸν κοινὸν τρόπον τῆς ἐκφράσεως τῶν νοημάτων καὶ αἰσθημάτων ἡμῶν. Χρῆσις τοιούτων παρομοιώσεων καὶ διδασκαλία διὰ παραβολῶν δὲν ἦτό τι ἄγνωστον καὶ ἀσύνηθες καὶ ἄλλοις, ἐν δὲ τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς Προφήταις ἀπαντῶσι λαμπραὶ καὶ διδακτικώταται παραβολαί. Ἀλλ' ὁ Κύριος ἰδιαζόντως ἠγάπα τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διδασκαλίας, καὶ οὕτως ἐχρησιμοποίει αὐτό, ὥστε δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τοῦτο ὅ,τι ἔλεγε περὶ τῆς σχέσεως τῆς ἑαυτοῦ διδασκαλίας πρὸς τὰ διδάγματα καὶ παραγγέλματα τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ὅτι «οὐκ ἦλθε καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι» (Ματ. 5, 17).

Ἀφορμὴν πρὸς τὴν προκειμένην παραβολὴν ἔδωκαν λόγοι χρηματικοί, διαφοραὶ δύο ἀδελφῶν περὶ κληρονομίας. Εἷς τούτων, θεωρῶν ἑαυτὸν ἀδικούμενον, ἠξίου παρὰ τοῦ Κυρίου νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν ἀδικοῦντα ὅπως λάβῃ τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ. «Διδάσκαλε εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι τὴν κληρονομίαν μετ' ἐμοῦ». Ἀλλ' ὁ Κύριος, ἀποστολὴν ἔχων πολλῷ ὑψηλοτέραν καὶ ἱερωτέραν, καὶ ἐπειγόμενος νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῆς μᾶλλον ἢ νὰ κατατρίβηται περὶ ζητήματα, ἀνήκοντα εἰς δικαιοδοσίαν ἄλλων, ἀπήντησεν· «ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς»; Δὲν παρέλειψεν ὅμως νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν περίστασιν ταύτην πρὸς κατάλληλον ἠθικὴν διδασκαλίαν, πρὸς ἀποτροπὴν ἀπὸ παντὸς εἴδους πλεονεξίας, ἀπὸ πάσης θεοποιήσεως καὶ εἰδωλολατρίας τοῦ πλούτου, καὶ δικαιολογῶν τὴν ἰδίαν παραίνεσιν προσέθηκεν, ὅτι ἡ ζωὴ δὲν ἀπορρέει ἐκ τῆς πληθύος τῶν ὑπαρχόντων, οὐδὲ συμβαδίζει τῇ αὐξήσει αὐτῶν, ὅτι τὸ ζῆν, **τὸ εὖτε καὶ καλῶς ζῆν**, δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πλησμονῆς τῆς περιουσίας, ὅτι καὶ ὀλίγα ἔχων τις ζῇ καὶ ἀποθνήσκει ἄριστα, καὶ πολλὰ κεκτημένος ζῇ καὶ ἀποθνήσκει κάκιστα· «ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ». Πρὸς παράστασιν τῆς ἰδέας ταύτης ἐπισυνάπτει παραβολήν, τὸ παράδειγμα πλουσίου τινὸς καὶ ἅμα πλεονέκτου, ὅστις μόνον σκοπὸν καὶ μόνον σπούδασμα τοῦ βίου ἔχει τὸ φάγωμεν καὶ πίωμεν καὶ εὐφρανθῶμεν, καὶ περὶ ἐξασφάλισιν αὐτοῦ καὶ μόνου τὴν πᾶσαν φροντίδα καὶ σκέψιν συγκεντρῶν περιέρχεται εἰς ἀμηχανίαν περὶ τοῦ πρακτέου ἐκ τινος εὐλογίας τοῦ Οὐρανοῦ, ἐκ τινος ἐκτάκτου εὐφορίας τῆς χώρας, περὶ τῆς εὐρέ-

σεως ἐπαρκῶν τόπων καὶ ἀποθηκῶν πρὸς συναγωγὴν τῆς ἀφθόνου συγκομιδῆς, μέχρις οὗ φωτεινή τις σκέψις ἀπαλλάσσει αὐτὸν τῆς ἀμηχανίας καὶ λύει τὸ μέγα πρόβλημα. Κατάρριψις τῶν ὑπαρχουσῶν ἀποθηκῶν καὶ ἀνοικοδόμησις αὐτῶν ἐπὶ εὐρυτέρων βάσεων καὶ διαστάσεων. «Τί ποιήσω ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου, καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· **ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθά, κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου**». Ἐξησφάλισε διὰ βίου τὴν εὐζωΐαν αὐτοῦ· μόνον δὲν ἐσκέφθη περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ζωῆς αὐτῆς ἔστω καὶ ἐπὶ ὡρισμένον τι χρονικὸν διάστημα. Δὲν ὑπῆρχον τότε ἑταιρεῖαι ἀσφαλιστικαὶ τῆς ζωῆς, ὑπάρχουσαι δὲ δὲν θὰ κατώρθουν πλέον τι τῶν νῦν ἐν χρήσει. Ἀσφάλεια τῶν τοῦ βίου, ἴσως, τῆς ζωῆς ὅμως καὶ τοῦ ὁρίου τῆς ζωῆς οὐδέποτε. Τοῦτο δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὁ πλούσιος τῆς προκειμένης παραβολῆς, καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀφροσύνην, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν μόνην. Εἶχε καὶ τὴν ἄλλην ἀφροσύνην, νὰ περιορίζῃ θεωρητικῶς ἢ πρακτικῶς τὸ ζῆν μέχρι τοῦ τάφου μόνου, περιορίζων δὲ οὕτω νὰ φροντίζῃ καὶ νὰ ἀγωνιᾷ περὶ προμηθείας, συσσωρεύσεως καὶ ἀποθησαυρίσεως ἀγαθῶν πρὸς τερπνὴν καὶ εὐφρόσυνον ζωὴν, ἀφ' οὗ ἡ ζωὴ αὕτη θᾶττον ἢ βραδύτερον, τερπνή τε καὶ ἀτερπὴς, θὰ καταλήξῃ εἰς τὸ μηδέν, καὶ τὸ τρεφόμενον καὶ διατρεφόμενον σῶμα θὰ ἀποβῇ ἑστία καὶ βορὰ σκωλήκων. Οὕτως ἔχων δικαίως λαμβάνει τὴν προσήκουσαν ἐπιτίμησιν· «εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν». Ἔχουσι πάντα λόγον πᾶσαι αἱ φροντίδες καὶ αἱ μέριμναι καὶ οἱ ἀγῶνες περὶ τῆς διατηρήσεως καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον διευθετήσεως τῆς παρούσης ζωῆς, ὅταν αὕτη θεωρῆται ὡς τις ἀρχὴ καὶ πρῶτον στάδιον ζωῆς ἀϊδίου, ὡς εἴσοδος καὶ προαύλιον ἑτέρας ζωῆς, τοσούτῳ μᾶλλον κρείττονος, ὅσῳ τις τὴν παροῦσαν καλῶς διευθετεῖ, ὄχι πρώτως καὶ κυρίως κατὰ τὰ φθειρόμενα, ἀλλὰ τοὐναντίον κατὰ μόνιμα καὶ διαρκῆ, τὰ ἠθικὰ καὶ πνευματικά, χρησιμοποιεῖ δὲ τὰ ὑλικὰ ὡς μέσα πρὸς ἐπίτευξιν ἐκείνων. Ἄλλως οὐδὲν πλάσμα ἐπίγειον ἄλλο εἶναι οὕτως ἄξιον οἴκτου καὶ ταλανισμοῦ, ὡς ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐλπίδα μὴ ἔχων περὶ κρείττονος ζωῆς καὶ ἄθεος ἐν τῷ κόσμῳ διάγων. Δὲν ἰσχύει μόνον περὶ τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ περὶ παντὸς ἀνθρώπου τὸ Ἀποστολικὸν λόγιον· «εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμὲν» (Μαρκ. 15, 19). Δὲν ἐπιτιμᾶται ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς ὡς φροντίζων περὶ τοῦ ζῆν καὶ τῶν ἀναγκαιούντων τῇ ζωῇ. Ἐπιτιμᾶται ὡς μὴ ἔχων ἄλλην φροντίδα παρὰ τὴν τῶν προσκαίρων, καὶ ἄλλην χαρὰν παρὰ τὴν ἐπὶ βρώσει καὶ πόσει· «ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου». Οὔτε ἡ παραβολὴ οὔτε τὰ ἐπιφερόμενα λόγια τοῦ Κυρίου (συχ. 22—34) ἀπαγορεύουσι πᾶσαν ἐργασίαν καὶ πᾶσαν φροντίδα περὶ πορισμοῦ τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐπὶ γῆς βίου· ζητοῦσι μόνον νὰ ἐκκόψωσι τὴν ἀγωνιώδη καὶ ἀποκλειστικὴν μέριμναν περὶ τῶν σωματικῶν ἀγαθῶν καὶ ἀπολαύσεων, τὰ ἀδιάλειπτα ἐκεῖνα, **τί φάγωμεν καὶ τί πίωμεν καὶ τί περιβαλώμεθα**, ἀσχέτως πρὸς πᾶσαν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἰδέαν καὶ ἐν παντελεῖ ἀμεριμνησίᾳ περὶ αὐτῶν. Δὲν ὑπάρχουσι τὰ πνευματικὰ χάριν τῶν ὑλικῶν, ἀλλὰ τὰ ὑλικὰ χάριν τῶν πνευματικῶν. Αὕτη εἶναι ἡ χριστιανικὴ ἀρχή, τοῦτο εἶναι τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα, οἱ δὲ ἔχοντες ζῶσαν πίστιν εἰς τὸν ζῶντα Θεὸν, εἰς Οὐράνιον Πατέρα ἀγαθὸν ἅμα καὶ δίκαιον, δὲν ἀγωνιῶσι διὰ τὰ ἐπίγεια καὶ ἐπιούσια, ἐφ' ὅσον δὲν λησμονοῦσι τὰ ἐπουράνια, τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». Ἐπιδέχεται ἆρά γε ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ ἑτέρωθεν ἢ καὶ ἑκατέρωθεν ὀλιγωρία καὶ ἀθέτησις τῶν ἀρχῶν τούτων καὶ κανόνων ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἡ κυρία πηγὴ καὶ αἰτία τῆς μεγάλης πληγῆς τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, τῆς ὀδυνηρᾶς ὀξυνομένης διαμάχης τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ λεγομένου κοινωνισμοῦ σάλου καὶ κινδύνου τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν;

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΥ

Εἶνε γνωστόν, ὅτι ἡ θρησκεία, ἡ πίστις εἰς ὑπερκόσμιον Θεὸν καὶ ἡ προσπάθεια τῆς ἐγγυτέρας σχέσεως καὶ κοινωνίας πρὸς Αὐτόν, ἔχει τὰς ἀφορμὰς τῆς γενέσεως αὐτῆς ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀνθρωπίνη καρδία διακατέχεται ὑπὸ ὑπερκοσμίου τινὸς δίψης, διαρκῶς διψᾷ καὶ ποθεῖ τὴν τελειότητα, ἣν μάτην ζητεῖ ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δικαιολογεῖ καὶ διασαφηνίζει τὸν ἀόριστον τοῦτον πόθον, τὴν ἁπλῆν ψυχικὴν διαίσθησιν, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ἀπαραιτήτου λογικῆς ἀνάγκης τοῦ πρώτου αἰτίου τῶν ὄντων. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἃς ἀκούσωμεν ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς ἁπλοϊκῆς μητρὸς τῶν Μακκαβαίων. «Ἀξιῶ σε τέκνον ἀναβλέψαντα εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἰδόντα γνῶναι ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ Θεός» Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ ἀρχὴ τῆς θρησκείας. Τοιαῦτα τὰ ἀκλόνητα καὶ ἀπαρασάλευτα θεμέλια αὐτῆς.

Ἀλλὰ τὸ οὐχὶ ἄνευ τοῦ θείου φωτισμοῦ φυσικὸν τοῦτο προϊὸν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, τὸ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀτελὲς καὶ ἀκαθόριστον, συνεπλήρωσε καὶ μετὰ ἀπολύτου κύρους καὶ αὐθεντίας καθώρισεν ἡ ἀποκεκαλυμμένη θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, ἡ θρησκεία τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, δι' ἧς συγχρόνως οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἀνακαινίζονται καὶ ἐνδυναμοῦνται ἠθικῶς. Ὁ Χριστιανισμὸς τῆς Π. καὶ Κ. Διαθήκης στηρίζεται ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, καθ' ὅσον καὶ ἐκείνη καὶ οὗτος εὑρίσκουσιν ἀνάπαυσιν καὶ ἱκανοποίησιν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐν τούτῳ κυρίως ἔγκειται ὁ λόγος τῆς προθύμου ἀποδοχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ταχυτάτης ἐξαπλώσεως αὐτοῦ, ἐν τῷ ὅτι οὗτος ἱκανοποιεῖ πλέον ἢ πᾶσα ἄλλη θρησκεία, πλέον ἢ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουδαϊσμός, τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Ἡ συνοχὴ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καθόλου, κυπτούσης ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας, τῆς συνειδητῆς ἠθικῆς εὐθύνης, ἐξηλείφετο διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἐσταυρωμένου, τοῦ ἀναλαβόντος τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, τοῦ διανοίξαντος αὐτοῖς τὰς κεκλεισμένας ἀγκάλας τοῦ Οὐρανίου Πατρός. Ὁ φιλοσοφῶν ἀνθρώπινος νοῦς, ὁ νοῦς τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὰ συναφῆ πρὸς τὴν ἐπὶ γῆς ἐμφάνισιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς τὴν ἐκτελεσθεῖσαν ὑπ' Αὐτοῦ σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων εὗρισκεν ἀνεξάντλητον στάδιον ἐρεύνης, πνευματικὴν τροφὴν ἀδρὰν καὶ ἐξόχως ρωστικήν.

Ἀλλ' ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἀνεξαντλήτῳ Αὐτοῦ πρὸς πάντας ἀγάπῃ ἀπεκάλυπτεν Ἑαυτὸν καὶ διετύπου τὸ θεῖον Αὐτοῦ θέλημα κατὰ τρόπον πάντοτε ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν τῶν πρὸς οὓς ἐγίνετο ἡ ἀποκάλυψις Αὐτοῦ. Καθ' ὁμοιον δὲ τρόπον καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ θείου Αὐτοῦ Πνεύματος φωτιζόμενοι ἄνδρες διετύπουν καὶ διεσαφήνιζον τὸ περιεχόμενον τῆς Ἱ. Ἀποκαλύψεως. Ἐντεῦθεν ἡ πλήρης καὶ τελεία ἱκανοποίησις τῶν τότε ἀνθρώπων ὑπὸ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἀποκαλύψεως. Δὲν ἔχει ὅμως τὸ πρᾶγμα οὕτω τελείως τὴν σήμερον.

Τὸ φῶς τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας, διὰ τὸν μακρὸν διαρρεύσαντα χρόνον, διὰ τὴν ἀδυναμίαν τῶν πολλῶν, εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων οὗτος εὑρίσκετο, καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν γενικὴν ἀναστάτωσιν τῶν ἰδεῶν, ὀφειλομένην εἰς τὰς ἀνακαλύψεις τῶν νεωτέρων χρόνων καὶ τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν, παρίσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων ἀλλοῖον ἢ οἷον παρίστατο τοῦτο πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν πατέρων ἡμῶν. Ἀληθὲς καὶ ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν ἐξακολουθεῖ ν' ἀποτελῇ τὸ ἐντρύφημα πάσης εὐσεβοῦς ψυχῆς. Ἀληθὲς εἶνε, ὅτι ὁ εὐσεβὴς ἡμῶν λαός, ὁ μὴ παρακολουθῶν τὴν νεωτέραν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἐμμένει ἀσφαλῶς εἰς τὰ πατρῷα. Ἀλλ' ἐπίσης ἀληθὲς εἶνε, ὅτι μερὶς αὐτοῦ, οἱ εὐμοιρήσαντες ἀνωτέρας, ἐπιστημονικῆς ἰδίᾳ, μορφώσεως ἀποβλέποντες πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὴν συνήθη διατύπωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πρίσματος τῶν νεωτέρων ἐπιστημονικῶν πορισμάτων καὶ θεωριῶν εὑρίσκονται πολλάκις ἐν ἀπορίᾳ, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει δὲν μένουσιν ἱκανοποιημένοι. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπηρεάζει μόνον ἡ καρδία τὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ ὁ νοῦς τὴν καρδίαν, συμβαίνει ὥστε νὰ ψύχεται ὁ ζῆλος αὐτῶν πρὸς τὴν πατροπαράδοτον πίστιν καὶ ἢ νὰ ζητῶσι ἀλλαχοῦ ἱκανοποίησιν τῆς θρησκευτικῆς ἀνάγκης τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ἢ νὰ μένωσι ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι αἱ ὁσημέραι καινότεραι καθιστάμεναι ἐν Εὐρώπῃ νέαι θρησκευτικαὶ καὶ ἄλλαι ἰδέαι ὑπὸ τοὺς νέους πολιτικοὺς ὅρους καὶ διὰ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς ἀναπτύξεως παρ' ἡμῖν θὰ καταστῶσι κτῆμα καὶ τῶν περισσοτέρων ἐξ ἡμῶν καὶ διὰ λαϊκωτέρων δημοσιευμάτων θὰ διαδοθῶσι μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἁπλοϊκωτέρων. Διὰ ταῦτα ἐπεῖγον καθῆκον τῶν κηδεμόνων τοῦ ἀπὸ πάσης καὶ δὴ καὶ ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως πολυτιμοτάτου κειμηλίου τῆς πατροπαραδότου θρησκείας,—τῆς ἁγίας εἰς Χριστὸν πίστεως ἡμῶν, τῆς φωτισάσης καὶ διακρατησάσης τὸ Ἔθνος

ἡμῶν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα πᾶσαν ἐπὶ χιλιετηρίδας, —ὅπως σκεφθῶσι σοβαρῶς τὸν ἀπειλοῦντα κίνδυνον, καὶ ὅπως λάβωσι πάντα τὰ δυνατὰ πρὸς ἀποσόβησιν αὐτοῦ μέτρα. Τὸ πρῶτον δὲ καὶ σπουδαιότερον μέτρον εἶνε ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀκριβὴς γνῶσις αὐτοῦ τοῦ κινδύνου, ἄλλαις λέξεσιν αὐτῶν τῶν νέων ἰδεῶν, τῶν ἀπειλουσῶν τὴν πατροπαράδοτον πίστιν. Οἱ πεφωτισμένοι κληρικοὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ὀφείλουσι νὰ στρέψωσι πολλὴν τὴν προσοχὴν εἰς τοῦτο, νὰ μυηθῶσι δι' ὧν δύναται μέσων τὸ κρατοῦν παρὰ πολλοῖς θρησκευτικὸν πνεῦμα τῆς Δύσεως, τὸ ἔν τινι μέτρῳ ἀντιπροσωπευόμενον καὶ ὑπὸ ἱκανῶν τῶν λογιωτέρων παρ' ἡμῖν, καὶ ἀνερευνῶντες τὰς πηγὰς τῆς Χριστιανικῆς Ἀποκαλύψεως καὶ ἐξετάζοντες αὐτὰς συμφώνως πρός τε τὸ πνεῦμα τῶν Πατέρων καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς θεολογικῆς καὶ τῆς ἄλλης ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης τῶν ἡμερῶν ἡμῶν νὰ παρασκευάσωσιν ἔδαφος συνεννοήσεως, νὰ προβλέψωσιν αὐτοί οὗτοι καὶ νὰ διδάξωσι καὶ τοὺς ἄλλους νὰ προβλέπωσιν εἰς τὰς αἰωνίους ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν νεωτέρων ἰδεῶν καὶ ἀναγκῶν καὶ κατὰ τρόπον ἀνταποκρινόμενον κάλλιον εἰς αὐτάς. Οὕτω ὁ Χριστιανισμὸς θὰ παραστῇ καὶ πάλιν ἐνώπιον ἡμῶν ἐν ὅλῃ τῇ αὐγῇ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτοῦ καθοδηγῶν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἀνταποκρινόμενος εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, εἰς τὰς ἀπαραιτήτους τῷ ἀνθρώπῳ θρησκευτικὰς ἀνάγκας.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ

(συνέχειαν ἴδε εἰς 236 σελ)

Κατὰ τὴν πατρικὴν πρόνοιαν — ὡς συνεθίσθημεν ἀπὸ πολλοῦ 'να λέγωμεν — τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἐπιτροπεία μεγάλη συνεστάθη περὶ συντάξεως θεσμῶν, διορθούντων τὸ ἀδιαρρύθμιστον χάος τοῦ Φαναρίου. Τῆς ἐπιτροπείας ταύτης μανθάνομεν τέσσαρα μόνον κληρικὰ μέλη, ἀσμένως ἀποδεξάμενα τὰς ἐν τῷ παρατιθεμένῳ κάτωθι γράμματι διατυπουμένας ἀξιώσεις ἢ θέματα πρὸς συζήτησιν. Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἦσαν ὁ γέρων τῆς Καισαρείας, Ἐφέσου, Δέρκων, καὶ ὁ μέγας καὶ πολὺς ἐπὶ νημοσύνῃ Γεράσιμος μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως καὶ μετὰ ταῦτα Χαλκηδόνος ὁ κατὰ κόσμον Σφακιανάκης· ὁ Καισαρείας Παΐσιος ἦτο συνήθης ἐγκέφαλος καὶ τούτου τὴν ὡς πατριάρχου ὑποψηφιότητα διαρκῶς ὑπεστήριζεν ὁ Ἀλέξανδρος Φωτιάδης, ἐλπίζων καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὰς αὐτὰς ἀπολαυὰς τὰς ἐπὶ Κωνσταντίου Α' τοῦ ἀπὸ Σιναίου—ὁ Ἐφέσου Ἄνθιμος ὁ θεσσαλονικεύς, ἀνὴρ λόγιος, οἷος ἦν καὶ ὁ Παΐσιος καὶ ὁ Γεράσιμος, ἦν ἀνὴρ πάντα περὶ ἑαυτοῦ λόγον καὶ καλὸν καὶ κακὸν ἀποκλείων, παθὼν δὲ κατόπι τὰς φρένας ὁ ταλαίπωρος, ὡς διεδόθη τῷ 1853, καίτοι πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ σχετισθέντες ἔκτοτε καὶ μέχρις οὗ ἀπέθανε (1879) διέκρινον ἐν ταῖς συνομιλίαις ἄνθρωπον ἔχοντα τὰς φρένας τόσον σῶας, ὅσον καὶ οἱ παύσαντες αὐτὸν — ὁ Δέρκων Νεόφυτος, ἐκ Βοσπόρου, ἦν λόγου ἀνάξιος.

Ὅπως δήποτε ἡ γενικὴ ἐπιτροπεία, διορισθεῖσα τῇ 7 νοεμβρίου 1848, συνῆλθε τῇ 26 εἰς συνεδρίασιν· τίνα δ' ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν αὐτῇ θέματα πρὸς συζήτησιν, καὶ τίνες ἐπ' αὐτῶν γνῶμαι διετυπώθησαν, ἀποδεικνύει τὸ παρατιθέμενον ἐνταῦθα σημείωμα, ἔχον οὕτως·

«Πρὸς διάλυσιν τῶν ἀμφισβητήσεων, αἵτινες πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων τῆς νεωστὶ διορισθείσης γενικῆς ἐπιτροπῆς ἀνεφύησαν ἐν μέρει περὶ τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ σώματος τούτου, τὸ ὁποῖον μέχρι τῆς σήμερον θεωρεῖται ἀσυγκρότητον, διὰ νὰ συναρμολογηθῶσι τὰ μέλη ἐπὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς βάσεως, ἀπαιτεῖται νὰ γνωσθῇ θετικῶς καὶ ἀνεπτυγμένως, ἐὰν ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ὑπάρχῃ κυρίως γενικὴ, διὰ νὰ ἐνασχοληθῇ δηλονότι εἰς γενικώτερα πράγματα, ἢ εἰδικὴ, διὰ νὰ ἐξετάσῃ μόνον τὰς χρηματικὰς καταχρήσεις, δι' ἃς ἐγκαλεῖται ὁ παναγιώτατος πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἄνθιμος.

Ἐν ὑποθέσει τοῦ, ὅτι θέλει ὑποστηριχθῇ τὸ πρῶτον, τοῦτ' ἔστιν ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπὴ ὑπάρχει γενικὴ, καθ' ὃν τρόπον διωρίσθη παρὰ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῆς 7 νοεμβρίου, ἐπειδὴ ἕκαστον τῶν μελῶν ταύτης δύναται καὶ ἰδίως σκεπτόμενον νὰ συντάττῃ καὶ ἑπομένως νὰ παρρησιάζῃ εἰς τὰς συνεδριάσεις σχέδια τῶν ἰδεῶν του, ἀπαιτεῖται ἐκ προοιμίων νὰ σαφηνισθῇ, ἐὰν τὰ ἀκόλουθα ἀντικείμενα, ἢ ἄλλα

τοιαῦτα, περιστρεφόμενα πάντοτε ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς λαϊκῆς ἁρμοδιότητος, ὑπάγωνται εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς

Σκέψεις περὶ τῶν ἀναγκαίων μέτρων πρὸς παντελῆ τῶν χρηματικῶν καταχρήσεων ἐξάλειψιν· ἤτοι

Εἴσαξις καλλιτέρου συστήματος εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς Κάσσης τοῦ Κοινοῦ

Ὑπολογισμὸς καθοριστικὸς τῶν ἀπαιτουμένων ἐξόδων πρὸς κοινωφελεστέραν καὶ ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τῶν Ἐθνικῶν Καταστημάτων, καὶ ἐφεύρεσις ἀναγκαίων προσόδων, πρὸς ἀπάντησιν αὐτῶν τε καὶ τῶν εἰς τὸ ἑξῆς ἐναπαιτουμένων καὶ ἀφεύκτως ἀναγκαίων

Σκέψις περὶ ἐξαλείψεως, εἰ δυνατὸν, ὅλων τῶν χρεῶν τοῦ Κοινοῦ καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἄνευ ἐπιβαρύνσεως τῶν ἁγίων ἀρχιερέων

(Σκέψις ὡσαύτως περὶ ἐλαφρώσεως τῶν ἐξόδων, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπόκεινται οἱ νεωστὶ ἀποκαθιστάμενοι εἰς ἐπαρχίας ἀρχιερεῖς)

Σχηματισμὸς τακτικωτάτου ἐκκλησιαστικοῦ γραφείου, καὶ κριτηρίου, δηλ. τοῦ διβανίου, διὰ νὰ διευθετῶνται ἅπασαι αἱ εἰς τοῦτο ἀναφερόμεναι κοσμικαὶ ὑποθέσεις.

Ἐν τοσούτῳ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν διστάζουσι νὰ ἐκφρασθῶσι θετικῶς, ὅτι θεωροῦσιν ὡς οὐδόλως αὐτοῖς ἁρμόζον τὸ νὰ ἐπιμεληθῶσιν εἰς πράγματα, ἅτινα ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἀξίαν καὶ εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, οὔτε θέλουσιν ἐπεμβῇ ποσῶς εἰς λόγους περὶ τῶν χρονικῶν εἰσοδημάτων τῶν ἁγίων ἀρχιερέων, οὔτε περὶ μετατροπῆς αὐτῶν εἰς προςδιωρισμένας μισθοδοσίας καὶ σιτηρέσια.

(τὰ κατόπιν ἑτέρᾳ γράφονται χειρὶ)

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου τούτου ὄπισθεν διαλαμβανομένη ἔκθεσις ἀνεγνώσθη ἐν τῇ σήμερον γενομένῃ συνεδριάσει, καὶ μετὰ πολλὰς ἐπὶ τούτων προτάσεις καὶ ἐπεξεργασίας, τινὲς μὲν ἐκ τῶν μελῶν τῆς γενικῆς ταύτης ἐπιτροπῆς ἐπεσφράγισαν τὴν ὁμιλίαν ζητήσαντες νὰ σκεφθῶσι καὶ ἰδίως περὶ τῶν διαλαμβανομένων κεφαλαίων, οἱ δὲ ὑπογραφόμενοι ἐνταῦθα παρεδέχθησαν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὰς ὄπισθεν διαλαμβανομένας ἐννοίας.

τῇ 26 νοεμβρίου 1848

† ὁ Καισαρείας **Παΐσιος**
† ὁ Ἐφέσου **Ἄνθιμος**
† ὁ Δέρκων **Νεόφυτος**
† ὁ Ἀδριανουπόλεως **Γεράσιμος**

(ἕπεται συνέχεια

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ "ΕΚΚΛ. ΑΛΗΘΕΙΑΣ,,
πρὸς τὸ
ὁμογενὲς καὶ ὁμόδοξον δημόσιον

Ἤδη πρὸ ἔτους, τὰ μεγάλα τῶν ἡμερῶν ἡμῶν γεγονότα καὶ ἡ προσδοκωμένη νέα κατάστασις τῶν πραγμάτων εἶχον πείσει τοὺς ἁρμοδίους ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους νὰ τροποποιήσωσι μέν πως τὸν σκοπὸν καὶ χαρακτῆρα τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», τοῦ ἐπισήμου τούτου ὀργάνου τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου, νὰ ἐνεργήσωσι δὲ τὰ δέοντα πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἀπὸ πολλοῦ κατανοηθείσης ἀνάγκης καὶ ἐκ παντοίων περιστάσεων ἀνεκπληρώτου μεινάσης εὐχῆς, τῆς ἐκδόσεως παραρτήματός τινος ἢ δελτίου ἐκείνης, σκοπὸν ἔχοντος τὴν ἐξέτασιν καὶ διαπραγμάτευσιν θεμάτων καὶ ζητημάτων ἐπιστημονικωτέρας ὕλης καὶ χροιᾶς. Καρπὸς τῶν τοιούτων σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν τῆς τότε ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἁγίου Φιλαδελφείας κ. Χρυσοστόμου διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς εἶναι τὸ ἀπὸ ἔτους ὡς παράρτημα αὐτῆς μηνιαίως ἐκδιδόμενον θεολογικὸν περιοδικὸν ὁ «**Νέος Ποιμήν**». Μὴ ἀρκουμένη εἰς ταῦτα ἔκρινεν ἐπάναγκες ἡ αὐτὴ καὶ νῦν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἁγίου Δαρδανελλίων ἐργαζομένη ἐπιτροπὴ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν βελτίωσιν καὶ τῶν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», πρός τε ἀνύψωσιν τοῦ ἐπισήμου ἐκκλησιαστικοῦ ὀργάνου εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῷ περιωπὴν καὶ πρὸς τελεσφορωτέραν ἐξυ-

πηρέτησιν τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν καὶ συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Πεποιθυῖα ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὰς εὐσεβόφρονας διαθέσεις καὶ τὴν δεδοκιμασμένην φιλοτιμίαν καὶ φιλογένειαν τοῦ Ὀρθοδόξου λαοῦ, οὐ μόνον θαρραλέα ἐπικαλεῖται, ἀλλὰ καὶ εὔελπις ἀπεκδέχεται τὴν ὑλικήν τε καὶ ἠθικὴν συναντίληψιν τῶν δυναμένων πάντων, ποιμαινόντων τε καὶ ποιμαινομένων, πρὸς τὴν κατ' ἄμφω, ὑλικὴν ἅμα καὶ πνευματικὴν εὐόδωσιν καὶ προαγωγὴν ἀμέσως μὲν τῶν φύλλων αὐτῶν, ἐμμέσως δὲ τῶν κοινῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁμογενείας καθόλου καὶ τῶν μελῶν αὐτῆς ἰδίᾳ. Δὲν εἶναι μονομερὴς ἡ ὠφέλεια, ἀλλ' ἀμοιβαία καὶ ἀλληλένδοτος. Οἱ ἠθικῶς ἢ ὑλικῶς τρέφοντες τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» μετὰ τοῦ παραρτήματος αὐτῆς, τρέφοντες καὶ αὐτοὶ πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς, τροφὴν οὐχ ἧττον ἀναγκαίαν τῆς σωματικῆς καὶ οὐχ ἧττον ἐπείγουσαν πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ ἐν αἷς διάγομεν ἡμέραις κοινωνικοῦ ἀναβρασμοῦ καὶ κρίσεως ἠθικῆς ζυμώσεως. Πρὸς τοὺς ὑλικῶς συντρέχοντας καὶ τῶν ὑλικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν συναντιλαμβάνοντας ἀπευθύνει ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» μετὰ τοῦ παραρτήματος αὐτῆς τὰ ἀποστολικὰ λόγια· «εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ σπείρομεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Βυζαντίου, κατ' ἀπόφασις τῆς ἱερᾶς συνόδου, ἐγένετο τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ, 13 μεσοῦντος, ἐπετείῳ τοῦ γενομένου πρὸ ἑπταετίας θανάτου αὐτοῦ, καὶ μνήμῃ τοῦ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπου Κπόλεως Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, οὗ ἡ εἰκὼν, κατά τινα συνήθειαν, ἀνέκειτο ἐπὶ τοῦ δεσποτικοῦ θρόνου. Τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ σεβ. τοποτηρητὴς μετὰ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Πισιδείας, Ἀγκύρας, Αἴνου, Βιζύης, Σηλυβρίας, 40Ἐκκλησιῶν, Τυρολλόης, καὶ Δαρδανελλίων — παρισταμένων ἐν τῷ ἱερῷ τῶν σεβ. Κυζίκου, Νικαίας, Ἀμασείας, Πελαγονίας, Φιλιππουπόλεως, Δράμας, Κορυτσᾶς καὶ Βάρνης. Ἐν τῇ λειτουργίᾳ παρῆσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἑλληνικῶν ἀποστολῶν, διπλωματικῆς, στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς μετά τινων ἀνωτέρων ὑπαλλήλων αὐτῶν — τὰ μέλη τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, καὶ πλῆθος εὐσεβῶν εὐχομένων πρὸς Θεὸν ὑπὲρ μνήμης αἰωνίας τοῦ μέγα κλέους ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ φιλογενείᾳ ἀκραιφνεῖ ἀραμένου πατριάρχου. Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς θείας μυσταγωγίας, ἀνῆλθον οἱ ἐπίσημοι προσκεκλημένοι εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πατριαρχῶν, ἐν αὐτῇ δὲ ὁ καὶ γνωρίσας ἐκ τοῦ συνεγγὺς καὶ ἐκτισήσας τὸν ἐπιφανῆ πατριάρχην ὕπατος ἁρμοστὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Κανελλόπουλος τὰ ἑξῆς εἶπεν ὡραῖα λόγια

«Ἡ Ἐκκλησία σήμερον, διερμηνεύουσα κοινὸν αἴσθημα λατρείας πρὸς τὴν ἐκλείψασαν μεγάλην φυσιογνωμίαν Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', ἀνέπεμψε δεήσεις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία, μνήμων τῆς φυσιογνωμίας τοῦ ἀληθῶς μεγάλου πατριάρχου, καθῆκον αὐτῆς ἐθεώρησεν ἵνα παραστῇ κατὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον ταύτην τελετὴν, ἥτις τελεῖται εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν πραγματοποιοῦνται οἱ πόθοι ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνισμοῦ, οἱ καὶ πόθοι τοῦ ἀειμνήστου πατριάρχου.

Κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ πατριάρχου Ἰωακεὶμ Γ', πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν ἔτυχον ἐνταῦθα, ὁπότε τὸ ὄνειρον τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἐλάμβανεν ὀστὰ καὶ σάρκα, ἔστω καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ. Σήμερον ἔχω τὴν τύχην νὰ εὑρεθῶ καὶ πάλιν ἐνταῦθα, κατὰ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, ἐν ἡμέραις ὄχι πένθους, ἀλλὰ χαρᾶς, διότι ἡ τελετὴ αὕτη, κατ' ἐμὲ, δὲν εἶναι πένθιμος. Εἰς τὰ δώματα ταῦτα [καὶ ὑπεράνω τῆς πόλεως τὸ πνεῦμα τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου πτερυγίζει, χαῖρον διὰ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀγαθά.

Πάντες ἡμεῖς πρέπει νὰ λαμβάνωμεν μαθήματα ἀπὸ τὰ ἔργα καὶ τὴν ζωὴν Ἰωακεὶμ τοῦ Γ'. Ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, τὴν ὁποίαν ἀφιερώσαμεν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, δίδομεν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ πραγματοποιήσωμεν τοὺς πόθους αὐτοῦ, μὲ τοὺς ὁποίους ἀφῆκε τὴν τελευταίαν πνοήν. Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ».

Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅπου, κατὰ τὸ προαύλιον, ἀναπαύεται ὁ μακάριος πατριάρχης, τὸ ἱερὸν μνημόσυνον ἐτέλεσεν ὁ σεβ. γέρων Καισαρείας μετὰ τοῦ θεοφ. ἐπισκόπου Θεοδωροπόλεως, ἀναγνόντες ἐπὶ τοῦ τάφου τὰς νενομισμένας εὐχάς.

Ἐκλογικὴ συνέλευσις. — Τῇ κυριακῇ, 10 τοῦ μηνὸς, συνῆλθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. τοποτηρητοῦ, ἡ πρὸς ἐκλογὴν τῶν νέων μελῶν τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου συνέλευσις. Παρῆσαν ἐν αὐτῇ οἱ δώδεκα συνοδικοί, οἱ ἓξ σύμβουλοι, καὶ ἐκ τῶν εἴκοσιν ὀκτὼ νομίμων ἀντιπροσώπων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κ]πόλεως οἱ εἴκοσιν ἑπτὰ (ἀπόντος τοῦ τῆς πατριαρχικῆς συνοικίας Φαναρίου), καὶ τέσσαρες ἔτι συναποσταλέντες ὑπὸ τῆς ἐνοριακῆς συνελεύσεως Σταυροδρομίου, περὶ ὧν καὶ μακρὰ συζητήσεις ἐγένοντο. Ἡ συνέλευσις ἀνέβαλε τὴν ἐργασίαν αὐτῆς, ἕως οὗ ἡ ἐκλεγεῖσα δεκαμελὴς ἐπιτροπεία συντάξῃ καὶ ὑποβάλῃ σχέδιον ἐκλογικοῦ κανονισμοῦ, κατὰ τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τροποποιοῦντος τοὺς προτέρους, τοὺς ἀναλαβόντας νὰ ἑρμηνεύσωσι τὸ σχετικὸν ἄρθρον τῶν Γενικῶν λεγομένων Κανονισμῶν.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ.—*Προχθὲς, 14 μεσοῦντος, ἐγένετο ὁ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τοῦ διδασκαλείου τῶν θηλέων ἁγιασμὸς, ὑπὸ τοῦ σεβ. γέροντος Καισαρείας κ. Νικολάου, προέδρου τῆς πατριαρχικῆς κεντρικῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς, παρόντος καὶ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Τυρολόης καὶ Σερεντζίου κ. Χρυσοστόμου. Παρῆσαν ἐν τῇ ἱερᾷ τελετῇ, ὁ ἐξοχ. ἁρμοστὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Καναλλόπουλος, ὁ ἐκπαιδευτικὸς σύμβουλος κ. Στυλιανόπουλος, ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου κ. Σόλων Καζανόβας, ὁ ἐντιμ. κ. Γ. Λ. Ζαρίφης, αἱ ἐλλόγ. διευθύντριαι τῶν ἐθνικῶν παρθεναγωγείων κκ. Εὐθαλία Ἀδὰμ τοῦ Ζαππείου, Ἐρριέτα Κωνσταντινίδου τοῦ Ἰωακειμίου, καὶ Ἀσπασία Σκορδέλη τοῦ ἐν Σταυροδρομίῳ κεντρικοῦ παρθεναγωγείου, ὅπου γίνονται τὰ μαθήματα καὶ τοῦ διδασκαλείου καὶ πολὺς ἀριθμὸς διδασκάλων καὶ λογάδων τοῦ Γένους, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν, καθ' ὃν προσφυᾶ εὐχὴν ἀπήγγειλεν ὁ τελεταρχῶν πρωτόθρονος μητροπολίτης, ὡμίλησεν αὐτὸς ὀλίγα τινὰ κατάλληλα τοῖς ἐγκαινίοις καὶ ὁ λογιμώτατος διευθυντὴς τοῦ διδασκαλείου κ. Κ. Ἀράπης, θέμα λαβὼν τὴν διαρρύθμισιν τοῦ κρατοῦντος τέως παρ' ἡμῖν ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ τὰς ἐν τοῖς τελευταίοις ἔτεσιν ἐπιτελεσθείσας προόδους, ἐν τῷ ἑλληνικῷ βασιλείῳ καὶ ἐνταῦθα.*

Εἰς τὸ διδασκαλεῖον ἐνεγράφησαν *μέχρι σήμερον καὶ φοιτῶσιν ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα πέντε κοράσια, ὧν τὰ τριάκοντα δύο εἰς τὸ μονοτάξιον τμῆμα, ἐκ τούτων δὲ τὰ εἴκοσιν ἑπτά εἰσι τελειόφοιτοι τοῦ ἐν Φαναρίῳ ἐθνικοῦ Ἰωακειμίου παρθεναγωγείου.*

Ἡ ὑπὸ τοῦ σεβ. γέροντος Καισαρείας ἀπαγγελθεῖσα εὐχὴ ἔχει ὧδε·

Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μέγας τῇ βουλῇ καὶ θαυμαστὸς τοῖς ἔργοις, ἥλιε δικαιοσύνης, φῶς φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, πηγὴ ἀνεξάντλητε τῆς ἀληθοῦς σοφίας καὶ γνώσεως. Αὐτὸς, Δέσποτα, εὐλόγησον καὶ ἁγίασον τὸ ὕδωρ τοῦτο τῷ Πνεύματί σου τῷ ἁγίῳ (τρίς). Καὶ ποίησον αὐτὸ γενέσθαι τῷ διδασκαλείῳ τῷδε, οὗ τὰ ἐγκαίνια καὶ τὴν ἀπαρχὴν ποιούμεθα νῦν, εἰς παγίωσιν καὶ κραταίωσιν καὶ πρόοδον καὶ φωτισμὸν αὐτοῦ. Ναὶ, πάνσοφε καὶ φωτοδότα Κύριε, ἀνάδειξον τὸ διδασκαλεῖον τοῦτο σοφίας ἑσίαν, φωτισμοῦ πηγὴν καὶ ἁγιασμοῦ, διδακτήριον γνησίων ἔργῳ τε καὶ λόγῳ διδασκάλων τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης ἀμυντήριον, σκότους ἠθικοῦ τε καὶ πνευματικοῦ λυτήριον, ἀμαθεί ς καὶ ἠμιμαθείας, δεισιδαιμονίας τε καὶ ψεύδους ἀλεξιτήριον, ὑλισμῷ καὶ ἀθεΐᾳ καὶ πανθεϊσμῷ καὶ παντὸς εἴδους ἀπιστίᾳ ὀλέθριον, ἀσεβέσιν ἀκαταμάχητον προπύργιον, εὐαγγελικῶν ἀρετῶν τε καὶ χαρίτων θησαυροφυλάκιον, προοδευτικῆς καὶ σωστικῆς δυνάμεως δωρητικὸν πρεσβείαις τῆς παναχράντου κλπ. κλπ. Καὶ φύλαττε, Κύριε κτλ.) ὅπως ἐκπληροῦντες τὸ πανάγιον θέλημά Σου συμβάλωσιν ἔργῳ τε καὶ λόγῳ εἰς εὐκλειαν καὶ δόξαν τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους. Ὅτι σὺ εἶ ἡ πηγὴ τῶν χαρισμάτων (κλπ.).

Μνήμη διδασκάλων. — Συστάσει τῆς πατριαρχ. κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ Ἐθν Μ. Συμβούλιον ἐψήφισε, κατὰ τὴν προτελευταίαν αὐτοῦ συνεδρίασιν, τριάκοντα λίρας εἰς μνήμην μὲν τοῦ μακαρίτου διδασκάλου Βασιλείου Ν. Ἀδαμίδου, χάριν δὲ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Τοιουτοτρόπως διατηρεῖται ἡ τιμὴ, ἣν ὀφείλει τὸ ἔθνος πρὸς τοὺς ἐργάτας τοῦ καθήκοντος. Ἰδία ἐπιτροπεία τελεῖ μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας μνημόσυνον ἱερὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἡ δὲ «Διδασκαλικὴ Ἕνωσις» ἐπίσης συγκαλεῖ προσεχῶς πένθιμον συνέλευσιν εἰς μνήμην τοῦ τε Βασιλείου Ἀδαμείου καὶ τοῦ τὸ ζῆν οἰκτρῶς ἐκμετρήσαντος δυστυχοῦς διδασκάλου Κ. Μικρούλη.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Νουβίας κ. Νικόλαος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ (Χαρτοὺμ) περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος μηνός, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς εἰς τὴν γενέτειραν (Ἰωάννινα) βραχείας ἐπισκέψεως.

Ἐκ Λονδίνου ἐλθὼν διέτριβε κατὰ τὸν παρισπεύσαντα ὀκτώβριον ἐν Αἰγύπτῳ ὁ πανοσλ. προϊστάμενος τῆς ἑλληνικῆς ἐν Λονδίνῳ κοινότητος κ. Κωνσταντῖνος Παγώνης, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄλλοτε διατελέσας τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας.

Λαϊκὴ βιβλιοθήκη Ἀλεξανδρείας.—«Δεκαετία παρῆλθεν ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, ἧς τὴν εὐεργετικὴν λειτουργίαν ἀναγνωρίζουσι πάντες. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη, σπουδαίαν ἀνάγκην ἀναπληροῦσα κοινωνικὴν τῆς πόλεως ἡμ ν, ἀναπτύσσεται περισσότερον ὁσημέραι, προθύμῳ συμπράξει δωρητῶν καὶ συνδρομητῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς γίνεται μείζων. Ἡ διεύθυνσις δ' αὐτῆς παντὶ σθένει ἀγωνίζεται ἵνα μείνῃ κατὰ πάντα ηὐχαριστημένη ἡ πελατεία τοῦ ἱδρύματος. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐγένετο καὶ ὁ ἡλεκτροφωτισμὸς αὐτῆς, ὅστις ἐπιτρέπει τὴν παράτασιν τῆς ἀναγνώσεως ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ. Ἤδη δὲ ἐδημοσιεύθη καὶ περιληπτι ἡ ἔκθεσις τῆς κινήσεως τῆς βιβλιοθήκης κατὰ τὸ 1918, ἐξ ἧς καταφαίνονται αἱ πρόοδοι τοῦ λαοφιλοῦς τούτου ἱδρύματος, ὑπὲρ οὗ ἐξεφράσθη εὐμενέστατα καὶ ὁ ἐξοχ. διπλωματικὸς πράκτωρ τῆς Ἑλλάδος κ. Σακτούρης [δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς πρὸς τὸν κ. Μεταξᾶν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς δεκαετηρίδος αὐτῆς».—Ταῦτα παραλαμβάνομεν ἀπὸ τοῦ «Παναιγύπτου» τῆς Ἀλεξανδρείας (25 ὀκτωβρίου, ἐξ οὗ σταχυολογοῦμεν καὶ τὰς ἀνωτέρω παρατεθείσας εἰδήσεις. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἔχωμεν προσεχῶς ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐν λόγῳ λαϊκῆς βιβλιοθήκης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἡ ὀνοματικὴ ἑορτὴ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανοῦ ἐπανηγυρίσθη ἐν τῷ παρ' ἡμῖν Ἁγιοταφικῷ Μετοχίῳ τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ, 1 νοεμβρίου. τὴν ἱερὰν λειτουργίαν τελέσαντος τοῦ πανιερ. ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας κ. Εὐδώρου, ἐπιτρόπου τοῦ Παναγίου Τάφου, παρισταμένων δ' ἐν τῷ ἱερῷ βήματι πολλῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν, συνοδικῶν τε καὶ παρεπιδημούντων, ὡς καὶ τοῦ πανοσλ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Ἀθηναγόρου. Λαϊκοί τε καὶ κληρικοὶ προέχοντες ἐπεσκέψαντο τὸν πανιερ. ἐπίτροπον, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, πρὸς ἑσπέραν δὲ καὶ ὁ σεβασμ. τοποτηρητής, ἐπευξάμενοι πάντες ὑπὲρ τοῦ μακαριωτάτου Δαμιανοῦ ὑγιείαν καὶ μακροβιότητα.

Ἐπανῆλθον ἐξ Αἰγύπτου, ὅπου διέμενον ἀπὸ πέντε μηνῶν οἱ πανοσλ. ἀρχιμανδρῖται κ.κ. Ἱππόλυτος, ἄλλοτε ἀρχιγραμματεύς, καὶ Πάμφιλος, ἄλλοτε ταμίας τοῦ ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου.

Ὁ πανιερ. ἀρχιεπίσκοπος Θαβωρίου κ. Σωφρόνιος, ἐπισκεψάμενος τὴν Ἀ εξάνδρειαν καὶ τὸ Κάϊρον, χάριν τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν.

Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἐν Εὐρώπῃ ταξειδίου αὐτοῦ ὁ πανιερ. ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ καὶ Ραϊθοῦς κ. Πορφύριος.

Ὀφφίκια.—Ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κ. Δαμιανοῦ ἀπενεμήθη τὸ ὀφφίκιον δικαιοφύλακος τοῦ πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις ἐντιμολγ. ἐπίτιμον μουσικοδιδάσκαλον τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Κωνστ. Ἀλεξ. Ψάψων, πρὸς ἀμοιβὴν τῶν πρὸς τὴν ἱερὰν ἡμῶν μουσικὴν πραγματικῶν καὶ περισπουδάστων ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ.

Νέα Σιών.—Μετὰ πολλῆς ἀγαλλιάσεως ἐμάθομεν ὅτι, ἐντὸς ὀλίγου, ἡ ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἐπανάρχεται τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ «Νέας Σιών», ὅπερ πρὸ δεκαεξ ἐτῶν ἀρξάμενον ὑπηρέτησε τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ, παρ' ἧς ἐξεδίδετο. Αἱ διατριβαὶ τῶν λογίμων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, τῶν ἐν αὐτῇ γραφόντων, ὧν οἱ περισσότεροι θέλουσιν ἐξακολουθήσει γράφοντες καὶ κατὰ τὴν νέαν περίοδον τῆς σταδιοδρομίας αὐτῆς, τιμήσασαι τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην καὶ τοὺς ἐργάτας αὐτῆς, συνιστῶσι καὶ πάλιν εἰς τὴν τιμὴν καὶ συνδρομὴν τοῦ κοινοῦ τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς εὐαγοῦς τῶν ἁγιοταφιτῶν ἀδελφότητος. Ὡς ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἐλύπησε τοὺς ζητοῦντας ἀπὸ τῶν περιοδικῶν ἡμῶν φύλλων παροχὴν τροφῆς ὑγιοῦς πνευματικῆς οὕτως ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐκδόσεως, κηρύσσα χαρὰν εἰς τοὺς φίλους τῆς Σιών, θέλει εὑρεῖ αὐτοὺς προθύμους εἰς ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ὑποστήριξιν. Εὐχόμεθα πολλαπλασιασμὸν τῶν θρησκευτικῶν φύλλων, πρὸς ἀληθῆ τῆς χριστιανικῆς ὀρθοδόξου κοινωνίας ἐξυγίανσιν, ἐπιτυγχανομένων διὰ τῆς θαυμασίας ἐκλογῆς ὑλικοῦ καταλλήλου, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἐνιαίου προγράμματος, οὗ ἡ πιστὴ καὶ συνετὴ τήρησις οὐδεμίαν ἀποτυχίαν φοβεῖται.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἱεροδιδασκαλεῖον.—Εἰς τὸ κυπριακὸν Ἱεροδιδασκαλεῖον διωρίσθη καθηγητὴς ὁ πανοσλ. κ. Μακάριος, πρὸ μικροῦ συμπληρώσας τὰς θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδάς, δαπάναις τῆς ἱερᾶς μονῆς Μαχαιρᾶ – διδάσκαλος τῶν παιδαγωγικῶν διωρίσθη ὁ καὶ εἰς τὸ παγκύπριον διδασκαλεῖον τοῦ αὐτοῦ μαθήματος

διδάσκαλος κ. Ἰ. Κυριακίδης—Διευθυντὴς τοῦ ἱεροδιδασκαλείου τυγχάνει ὁ πανοσλ. ἀρχιμ. κ. Ἰουβενάλιος.

Ἀρχιεπισκοπῆς κληρικοί. Ἡ διοικοῦσα τὴν Ἐκκλησίαν Κύπρου σύνοδος διώρισεν ἀρτίως ἱεροκήρυκα καὶ γραμματέα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τὸν ὁσιολ. κ. Κ. Λουΐζιδην, τελειόφοιτον τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.=Ταῦτα, κατὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν «Ἀπόστολος Βαρνάβας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΣΙΑΣ

Οἱ τῆς νοτιοανατολικῆς Ρωσσίας ἐπίσκοποι Ροστοβίου καὶ Ταγανίου κ. Ἀρσένιος, καὶ Ταυρίδος καὶ Συμφεροπόλεως κ. Δημήτριος (ἀρχιεπίσκοπος), μετὰ τῶν αἰδεσιμολ. πρεσβυτέρων κκ. Γεωργίου Σαβέλσκη καὶ Ἀλεξάνδρου Ραζάνσκη, τὴν ἱερὰν ἀποτελοῦντες σύνοδον τῆς Νοτιοανατολικῆς Ρωσσίας ζωγραφοῦσι ζωηρῶς, ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὴν ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν Κύπρου, τὰ δεινοπαθήματα καὶ τοὺς διωγμούς, τοὺς ὁποίους ἐκ μέρους τῶν μπολσεβίκων ὑφίσταται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας. Ἡ Ἐκκλησία Κύπρου ἀπεφάσισε ν' ἀποστείλῃ παραμυθητικὴν ἐπιστολήν, προτρεπομένη πρὸς ἐγκαρτέρησιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΕΝ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

Καθ' ἃ ἀναγινώσκομεν εἰς τὸν **Ἐθνικὸν Κήρυκα τῆς Νέας Ὑόρκης,** ὁ θεοφιλέστατος ἅγιος Ροδοστόλου διώρισε τὸν αἰδεσιμώτατον ἱερέα Β. Παπανίκαν κανονικὸν ἐφημέριον τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Kansas City Kansas.

ΜΑΡΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος θανών, ἐκηδεύθη τῇ κυριακῇ, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ὁ διευθυντὴς τοῦ Ληξιαρχικοῦ τμήματος τοῦ Πατριαρχείου **Μάρκος Βασιλείου,** ἐκ Σιατίστης τῆς Μακεδονίας. Μαθητὴς τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ σχολῆς καὶ τελειόφοιτος τοῦ γυμνασίου Θεσσαλονίκης ὁ Μάρκος (Δεληβασίλης) προσελήφθη πρὸ τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ μακαρίτου Θεσσαλονίκης Ἰωακεὶμ, ὃς πατριάρχης ἐκλεγεὶς τῷ 1878 συμπαρέλαβεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ τῷ 1879 διώρισε γραμματέα τοῦ Α΄ πατριαρχικοῦ γραφείου. Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Ἰωακεὶμ, μετέθεσαν τὸν Μάρκον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου καὶ τῷ 1886 ἀπέλυσαν αὐτόν. Τῷ 1897 προσεκλήθη διευθυντὴς τοῦ γραφείου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ἐφέσου, διαμείνας μέχρι τῆς ἐκ δευτέρου ἐκλογῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἰωακεὶμ, ὃς ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ Συνόδου καὶ Συμβουλίου τῇ 10 σεπτεμβρίου (1901) ἀνεδιώρισεν αὐτὸν εἰς τὸ Α΄ γραφεῖον. Τῷ 1907 ζητηθεὶς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου διωρίσθη δεύτερος αὐτοῦ γραμματεὺς, καὶ πρὸ ὀλιγίστου χρόνου προήχθη εἰς τμηματάρχην, γενόμενος διευθυντὴς τοῦ Ληξιαρχείου. Διετέλεσεν ἐπανειλημμένως ἐπίτροπος τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἔφορος τῆς πατριαρχ. μουσικῆς σχολῆς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου διορισθεὶς (1912—1914), καὶ ἀπὸ ὀκταετίας διαρκῶς μέλος τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπείας, διακριθεὶς πανταχοῦ ἐπὶ τῇ τοῦ καθήκοντος ἀνεπιλήπτῳ ἐκπληρώσει μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἔπιπτε νεκρός.

Τὰ πρὸς τὸν Μάρκον Βασιλείου δίκαια τῶν συναδέλφων αὐτοῦ αἰσθήματα διετύπωσαν ὁ κ. Α. Οἰκιάδης καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπιτροπείας τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, κατὰ τὸ τέλος τῆς κηδείας ἐν βραχείαις προσφωνήσεσιν, ἐν δὲ τῷ οἴκῳ προσεφώνησε τὸν πρὸς Κύριον μεταστάντα ἐκ μέρους τοῦ Συνδέσμου τῶν ἱεροψαλτῶν ὁ ἄρχων Λαμπαδάριος ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ κ. Ε. Βγγόπουλος. Τῆς κηδείας προέστη ὁ σεβ. μητροπολίτης Σηλυβρίας, ἀποχωρήσας ἐκ τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως.

Ὁ ἀοίδιμος Μάρκος ἠσχολεῖτο εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικήν, ἀρκεταὶ δὲ διατριβαὶ αὐτοῦ ἐξεδόθησαν εἰς τὴν «Ἑβδομαδιαίαν Ἐπιθεώρησιν τοῦ Νεολόγου» (1892—93) καὶ εἴς τινας τόμους τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας», ἥτις εὔχεται μετὰ τῶν φίλων τοῦ μεταστάντος αἰωνίαν τὴν μνήμην εἰς τὸν εὔορκον καὶ χρηστὸν πατριαρχικὸν ὑπάλληλον.

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 23 Νοεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 36—37

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς † ὁ Δαρδανελλίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος Μ. Ι. Γεδεών

Διευθυντὴς καὶ συντάκτης Β. Ἀντωνιάδης καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη λίρα τουρκ. 2. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ὡς ἐν καιρῷ ἀνέγραψε καὶ ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 10ης Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους τούτου, ἐγένετο ὑπὸ τῆς Α. Σεβ. τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κυρ. Δωροθέου ἡ ἑξῆς πρότασις εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον: «Νομίζω ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον ὅπως ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία σκεφθῇ σοβαρῶς καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἑνώσεως τῶν ἐπὶ μέρους χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδίως μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν, τῶν παλαιοκαθολικῶν, καὶ τῆς ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας. Ὅπως δὲ τὸ βαρυσήμαντον ἄγγελμα καὶ πρόσταγμα τῆς ἑνώσεως τῶν ἐπὶ μέρους ἐθνῶν πρὸς σχηματισμὸν μιᾶς κοινωνίας ἐθνῶν, προῆλθεν ἐκ τῆς ἐν τῇ Δύσει μεγάλης Δημοκρατίας τῆς Ἀμερικῆς, τοιουτοτρόπως τὸ ἐπίσης βαρυσήμαντον ἄγγελμα καὶ πρόσταγμα πρὸς μελέτην τοῦ ζητήματος περὶ προσεγγίσεως καὶ δὴ καὶ ἑνώσεως τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν πρὸς σχηματισμὸν κοινωνίας Ἐκκλησιῶν πρέπει νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Μ. Ἐκκλησίας τῆς Κων)πόλεως. Ἡ ἡμετέρα λοιπὸν Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ λάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην καὶ μετὰ μελέτην βαθεῖαν τοῦ πράγματος νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα τῆς ἐν χριστιανικῇ ἀγάπῃ ἑνώσεως πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν»

Μετὰ συζήτησιν καὶ ἀνταλλαγὴν σκέψεων ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς Α. Σεβασμιότητος, ἐνεκρίθη αὐθημερὸν ὅπως πρὸς μελέτην αὐτῆς καὶ ἐν καιρῷ ὑποβολὴν σχετικῆς ἐκθέσεως καταρτισθῇ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ δὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν μητροπολιτῶν Καισαρείας, Φιλαδελφείας, Ἡλιουπόλεως, Σαράντα-ἐκκλησιῶν, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, καὶ τοῦ συλλόγου τῶν θεολόγων καθηγητῶν τῆε ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ἡ ὡς ἄνω Ἐπιτροπὴ, ἀμέσως ἐπιληφθεῖσα τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ ἐντολῆς, ἔγνω, πρὸς μελέτην τοῦ σπουδαίου ζητήματος νὰ διορίσῃ ἐξ ἑαυτῆς ὑποεπιτροπὴν, ὡς τοιαύτη δὲ ἐνεκρίθη ὁ σύλλογος τῶν θεολόγων τῆς κἰρημένης Σχολῆς καθηγητῶν, ὁ σχολάρχης ἅγιος Σελευκείας καὶ οἱ καθηγηταὶ Ἰω. Εὐστρατίου, Β. Στεφανίδης, Β. Ἀντωνιάδης καὶ Π. Κομνηνός. Μετὰ ἐπανειλημμένας συσκέψεις ἡ ὑποεπιτροπὴ κατήρτισεν ἐν καιρῷ τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς, αὕτη δὲ πλὴν ὀλιγίστων

μεταβολῶν ἐπιδοκιμασθεῖσα ἐσχάτως ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τῶν παρόντων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπεβλήθη διὰ τὰ περαιτέρω εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, καὶ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 19ης τοῦ λήξαντος ἐγκριθεῖσα συνοδικῶς δημοσιεύεται ὡδε·

Ἡ τῶν διαφόρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν προσέγγισις καὶ κοινωνία μὴ ἀποκλειομένη ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ αὐτῶν δογματικῶν διαφορῶν, ἀλλ' ὑπό τινας ὅρους οὖσα δυνατὴ καὶ παρὰ ταύτας ὑπάρχει ἅμα καὶ εὐκταία ὡς ἀναγκαία καὶ πολλαχῶς χρήσιμος εἰς τὸ καλῶς ἐννούμενον συμφέρον τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς χριστιανωσύνης ἁπάσης. Ὁ πρῶτος καὶ ἀπαραίτητος ὅρος τῆς εὐκταίας προσεγγίσεως καὶ κοινωνίας εἶνε ἡ ἀπομάκρυνσις πάσης ἀμοιβαίας **δυσπιστίας** καὶ δυσφορίας προκαλουμένης ἐκ τῆς παρατίσιν ἐξ αὐτῶν παρατηρουμένης τάσεως εἰς τὸ σαγηνεῦσαι καὶ προσηλυτίσαι τοὺς τῶν ἑτέρων ὁμολογιῶν ὀπαδούς. Διότι οὐδεὶς ὁ ἀγνοῶν τί καὶ σήμερον ἔτι συμβαίνει ἰδίᾳ ἐπὶ διασπάσει τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῆς Ἀνατολῆς, ὡσεὶ μὴ ἤρκουν αἱ παντοῖαι αὐτῶν ἄλλαι δοκιμασίαι καὶ θλίψεις καὶ οἷον ἐξεγείρει μῖσος ὁ προσηλυτισμὸς κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων νὰ σαγηνεύσωσι τοὺς ὀπαδοὺς ἄλλης χριστιανικῆς ὁμολογίας. Τὸ κακὸν τοῦτο πρέπει νὰ ἀρθῇ αἱρομένης τῆς ἀφορμῆς τῆς γεννώσης αὐτό· Ἕτερος καὶ οὐχ ἧττον σπουδαῖος ὅρος τοῦ δυνατοῦ καὶ τελεσφόρου τῆς ζητουμένης προσεγγίσεως καὶ ἐπικοινωνίας εἶνε τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς **εὐσταθείας καὶ εὐεξίας** καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, μὴ λογιζομένων ὡς πάντη ξένων καὶ ἀλλοτρίων, ἀλλ' ὡς συγγενῶν καὶ οἰκείων ἐν Χριστῷ. Τρίτος ὅρος καὶ οὗτος ἀπορρέων ἐκ τοῦ προλαβόντος εἶνε ἡ προθυμία καὶ σπουδὴ εἰς τὸ **παρακολουθεῖν** μὲν τοῖς παρὰ ταῖς ἄλλαις Ἐκκλησίαις συμβαίνουσι καὶ ἀκριβέστερον **γνωρίζειν** τὰ κατ' αὐτάς, **τείνειν** δὲ αὐταῖς χεῖρα βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως καὶ ἐν οἷς πάσχουσι καὶ κλυδωνίζονται καὶ ἐν οἷς ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς ἰδίας εὐσταθίας καὶ εὐεξίας. Ἀνταλλαγὴ ἀδελφικῶν **γραμμάτων** κατά τε τὰς ἐπισήμους τοῦ ἐκκλ. ἐνιαυτοῦ ἑορτὰς καὶ ἐν ἄλλαις περιστάσεσιν ἐκτάκτοις, οἰκειοτέρα **συσχέτισις** τῶν ἑκασταχοῦ εὑρισκομένων ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν· **νέοι** χάριν σπουδῶν ἀποσνελλόμενοι ἑκατέρωθεν παρὰ τῇ ἑτέρᾳ· ἐπικοινωνία τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς θεολογ. ἐπιστήμης· συνεργασία ἐν ταῖς χριστιανικαῖς ἀδελφότησι τῶν νέων καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπὶ πλεῖον διαδόσει τοῦ Εὐαγγελίου· ἀμοιβαία ἀποστολὴ τῶν ἐν ἑκάστῃ Ἐκκλησίᾳ ἐκδιδομένων θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν **συγγραμμάτων** καὶ περιοδικῶν· συγκρότησις παγχριστιανικῶν **συνεδρίων,** ἀσχολουμένων εἰς ζητήματα κοινοῦ εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας ἐνδιαφέροντος· **διαπραγμάτευσις τῶν δογματικῶν διαφορῶν ἁπαθῶς** καὶ ἐπὶ τὸ ἱστορικώτερον ἐν πνεύματι χριστιανικῆς πραότητος ἀπὸ τῆς ἕδρας καὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς· ἀμοιβαῖος **σεβασμὸς** τῶν παρ' ἑκάστῃ Ἐκκλησίᾳ κρατούντων **ἠθῶν καὶ ἐθίμων**· παροχὴ ὑπὸ τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας **εὐκτηρίων οἴκων καὶ κοιμητηρίων** πρὸς ταφὴν τῶν ὀπαδῶν τῆς ἄλλης, στερουμένης τοιούτων καὶ ἐν ἐλλείψει οἰκείων κληρικῶν ταφὴ αὐτῶν ὑπὸ τῶν κληρικῶν τῆς ἄλλης· διακανονισμὸς μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁμολογιῶν τοῦ ζητήματος τῶν **μικτῶν γάμων**· ἀμοιβαία **ὑλικὴ ὑποστήριξις** τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τοῖς ἔργοις τῆς ἠθικοθρησκευτικῆς ἀνυψώσεως φιλανθρωπίας καὶ τοῖς ὁμοίοις, εἶνε ὡς τόσα μέσα διατηρήσεως καὶ ἐπιρρώσεως τοῦ εἰρημένου ἀμοιβαίου ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ ἀπορρεούσης προθυμίας εἰς τὸ συντρέχειν καὶ συναντιλαμβάνεσθαι ταῖς χρείαν ἐχούσαις εἰς τὸ εὖ τίθεσθαι τὰ καθ' ἑαυτάς.

Ἡ οὕτως ἐπιζητουμένη καὶ κατορθουμένη εὐστάθεια καὶ εὐρωστία μιᾶς τινος Ἐκκλησίας δὲν εἶνε αὐτῆς καὶ μόνης ἐνίσχυσις καὶ εὐεξία, ἀλλὰ καὶ **τῶν ἄλλων** ἀναλόγως διὰ τὸ ἀλληλέγγυον, τὸ ὑπάρχον μεταξὺ τῶν μερῶν καὶ τοῦ ὅλου, ἐφαρμοζομένου ὑπό τινα ἔποψιν καὶ ἐνταῦθα τοῦ ἀποστολικοῦ λογίου «εἴτε πάσχει ἓν μέλος συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος συγχαίρει πάντα τὰ μέλη» (1 Κορ. 12, 26). Οὐ μόνον δὲ κατὰ τοῦτο εὐκταία καὶ χρήσιμος ἡ ἀμοιβαία ἐπικοινωνία

καὶ συναντίληψις, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλο τι εἶνε ἀναγκαία καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐπιβέβλημένη ἡ ἀνύποπτος ἐπικοινωνία καὶ συνεργασία τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ εὐρωστίας τῆς ὅλης χριστιανικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοῦτο, ὅτι εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε ὑπάρχουσι παντοῖοι **κίνδυνοι** ἐπαπειλοῦντες ὄχι ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ πάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις, αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, αὐταῖς ταῖς βάσεσι τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ αὐτῇ τῇ συστάσει τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ κοινωνίας καὶ πολιτείας. Καὶ πράττει μὲν καὶ ἑκάστη ἐπὶ μέρους Ἐκκλησία τὸ ἐπ' αὐτῇ πρὸς ματαίωσιν καὶ τῶν κοινῶν κινδύνων, ἀλλ' εἶνε γνωστὸν, ὅτι αἱ ἐπὶ μέρους ἐνέργειαι γίνονται τελεσφορώτεραι, ὅταν ἔχωσι τὴν ἐνίσχυσιν καὶ τὴν ὑποστήριξιν καὶ τῶν ἄλλων, τὰ δὲ κατὰ τῶν κοινῶν κινδύνων ληπτέα μέτρα καὶ ἐφαρμοστέα λαμβάνωνται καὶ ἐφαρμόζωνται ἀπὸ κοινῆς συσκέψεως καὶ συνεννοήσεως. Ὁ ἀπαίσιος πόλεμος—ὡς ἐτεκμηρίωσε πλεῖστα τὰ νοσηρὰ ἐν τῷ βίῳ τῶν χριστιανικῶν λαῶν καὶ ἀπεκάλυψεν ἔλλειψιν σεβασμοῦ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ δικαίου, οὕτως ἐδείνωσε τὰς ὑπαρχούσας καὶ ἠνέῳξε νέας πληγὰς, ἀπαιτούσας σύντονον ἐργασίαν καὶ συνεργασίαν πρὸς ἐπούλωσιν καὶ θεραπείαν αὐτῶν πρὶν ἢ προσλάβωσι γαγγραινώδη χαρακτῆρα. Δὲν πρόκειται μόνον νὰ παλαίσωμεν κατὰ τοῦ κινδύνου, τοῦ ἀπὸ τῆς σκέψεως καὶ τῆς θεωρητικῆς ἀπιστίας προερχομένου, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ **ἄλλοι κίνδυνοι πρακτικώτεροι** καὶ μᾶλλον ἐπίφοβοι, διακυβεύοντες τὴν σύστασιν οὐ μόνον τῶν χριστιανικῶν ἀλλὰ καὶ πάσης κοινωνίας ἀνθρώπων. Κατὰτοὺς κινδύνους καὶ αἱ ἐνέργειαι.

Ὁ ὁσημέραι εὐρυτέρας διαστάσεις λαμβάννω **ἀλκοολισμός,** ἡ ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἐξωραΐσεως τοῦ βίου καὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς ζωῆς θριαμβεύουσα περιττὴ **πολυτέλεια** μεθ' ἁπάσης τῆς προηγουμένης καὶ ἀκολουθούσης αὐτῆς συνοδείας, ἡ ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χειραφετήσεως τῆς σαρκὸς μόλις συγκαλυπτομένη **ἡδυπάθεια καὶ φιληδονία**· ἡ ὑπὸ τὸ εὔσημον ὄνομα τῆς ἀναπτύξεως τῆς φιλοκαλίας καὶ τῆς καλλιεργίας τῶν ὡραίων τεχνῶν **ἀκολασταίνουσα ἀσχημοσύνη τῆς φιλολογίας ἢ τῆς ζωγραφικῆς** ἢ τοῦ θεάτρου ἢ καὶ τῆς μουσικῆς αὐτῆς, ἡ θεοποίησις τοῦ πλούτου καὶ ἡ καταπάτησις παντὸς φιλοδικαίου αἰσθήματος εἴτε τῆς ἐσωτερικῆς σχέσεως τῶν διαφόρων κοινωνικῶν τάξεων καὶ τῆς ἐξωτερικῆς σχέσεως τῶν διαφόρων λαῶν τῶν πολιτειῶν πρὸς ἀλλήλας μεθ' ὅλων τῶν ἤδη ὑφισταμένων ἢ ἐπικρεμαμένων κοινωνικῶν τε καὶ διεθνῶν ἐπακολουθημάτων αὐτῆς καὶ ἀναστατώσεων, οὐχ ἧττον δὲ καὶ τὰ δεινὰ τὰ ἐκ πλημμελοῦς διοργανώσεως τῶν τῆς κοινωνίας ἢ ἐξ ἐλλείψεως τῆς δεούσης φιλανθρωπίας προκύπτοντα ἢ καὶ φυσικώτερον χαρακτῆρα ἔχοντα, τὰ δεινὰ τῆς πενίας, τῶν νοσημάτων, τῶν εἱρκτῶν, τῶν φυλακῶν καὶ τῶν παντοίων θεομηνιῶν, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα φαινόμενα ἀποτελοῦντα ὡς τόσους ἐπιφόβους κινδύνους, τῇ συστάσει τῶν χριστιανικῶν κοινωνιῶν, ἀποτελοῦσι συγχρόνως καὶ ὡς τόσα ζητήματα καὶ δεκτικὰ καὶ χρῄζοντα τῆς ἀπὸ κοινοῦ μελέτης καὶ συνεργασίας τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν ἀρχῶν, πρὸς τὴν προσήκουσαν αὐτῶν λύσιν συνῳδὰ τῷ γνησίῳ πνεύματι τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐπ' ἀγαθῷ συμπάσης τῆς Χριστιανωσύνης. Ἐν τῇ ἑνότητι ἡ δύναμις, καὶ ὅπου δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ καὶ αὐτὸς πάρεστιν ἐν μέσῳ αὐτῶν κατὰ τὴν ἀψευδῆ αὐτοῦ ἐπαγγελίαν (Ματθ· 18,20).

Ἡ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἀποδοχὴ τῶν ὡς ἄνω ὑποδεικνυομένων μέσων πεποίθαμεν ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρῶτον βῆμα τῆς προσεγγίσεως αὐτῶν, αὕτη δὲ σπουδαίως θὰ προλειάνῃ τὴν ὁδὸν εἰς τὴν ποθητὴν ἐκείνην ἕνωσιν, ὑπὲρ ἧς ἐκπαλαι εὔχεται ἡ Ἐκκλησία, ὑπόδειγμα ἔχουσα αὐτὴν τὴν τελευταίαν εὐχὴν τοῦ Κυρίου «οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες ἓν ὦσιν» (Ἰωαν. 17, 20).

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Καισαρείας **Νικόλαος,** πρόεδρος
† Ὁ Σαράντα-Ἐκκλησιῶν **Ἀγαθάγγελος**
† Σελευκείας **Γερμανὸς**
Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου **Διονύσιος**
Ἀρχιμ. **Ι. Εὐστρατίου,** καθηγητὴς τῆς Θ. Σχολῆς
Διάκονος **Β. Στεφανέδης,** » » » »
Β. Ἀντωνιάδης, » » » »
Π. Κομνηνὸς, » » » »

ΑΠΟΡΙΑΙ ΤΙΝΕΣ

Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» εὑρίσκεται ἀπέναντι ἀποριῶν τινων σπουδαίων, ἀποριῶν προβαλλομένων ἐξ ἀφορμῆς συγκεκριμένων περιπτώσεων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ χριστιανικοῦ βίου καὶ ἀξιουσῶν νὰ τύχωσι παρ' αὐτῆς τῆς δεούσης προσοχῆς. Ἔχει βεβαίως τὸ ἐπίσημον ἐκκλησιαστικὸν φύλλον ἀποστολὴν ἄλλην ἢ τὴν ἐπίλυσιν τῶν οἱωνδήποτε καὶ ὁθενδήποτε προβαλλομένων ἀποριῶν. Ὅταν ὅμως τὸ προβάλλον τῆς ἀπορίας δὲν εἶναι κενόσπουδός τις περιεργία, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ζῶσα πραγματικότης, περιπτώσεις μᾶλλον ἢ ἧττον συχνὰ παρουσιαζόμεναι ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ καὶ χρῄζουσαι κανόνων τινῶν πρὸς εὔστοχον διευθέτησιν ἢ πρὸς ὀρθὴν κρίσιν καὶ ἐκτίμησιν αὐτῶν, δὲν δύναται ν' ἀπαξιοῖ προσοχῆς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις καὶ τὰς ἀπ' αὐτῶν προβαλλομένας ἀπορίας. Μόνον θὰ ἐξετάσῃ αὐτὰς ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως, ἀφαίρεσιν ποιουμένη τῶν εἰδικῶν καὶ συγκεκριμένων περιπτώσεων, ἀφ' ὧν προβάλλονται. Μία τῶν τοιούτων ἀποριῶν εἶναι καὶ ἡ προκαλουμένη ἐκ τῶν συχνὰ παρ' ἡμῖν ἐμφανιζομένων ἐκείνων περιπτώσεων, καθ' ἃς κληρικοί, καὶ οὗτοι ὄχι ἐκ τῶν κατωτέρων βαθμῶν τῆς ἱερωσύνης, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀνωτέρου, **προφάσει ἡ ἀληθείᾳ** καταγγέλλονται καὶ διασύρονται δημοσίᾳ ἐπὶ ἐγκλήμασι καὶ ἁμαρτήμασιν οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ τοιούτοις, ἅτινα οὐ μόνον τὴν κοινὴν συνείδησιν ἐξεγείρουσι καὶ σκανδαλίζουσι καὶ τοὺς καταγγελλομένους αὐτοὺς καὶ διασυρομένους ὡς ἀεὶ κηλιδοῦσιν, ἀλλ' ἀμαυροῦσι τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν καὶ αὐτοῦ τοῦ τάγματος καὶ συστήματος, εἰς ὃ ἀνήκουσι. Δὲν διέφυγον οὐδὲ αἱ περιπτώσεις αὗται τὴν προσοχὴν ἐκείνων, οἵτινες, καθ' ἃ ἐλέχθη ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ, προσεκλήθησαν πρὸ ἐτῶν νὰ ἀπαντήσωσιν εἰς τὴν προτάσει τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου καὶ συνοδικῇ διαγνώμῃ ἀπολυθεῖσαν πρὸς τὰς παρ' ἡμῖν θεολογικὰς σχολὰς ἐπιστολὴν περὶ τῶν αἰτίων καὶ ἀφορμῶν τῆς ψύξεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς χαλαρώσεως τῶν ἠθῶν, μία δὲ τῶν σχολῶν τούτων ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ ἐξάρῃ ἰδιαιτέρως ὡς μίαν τῶν αἰτιῶν τοῦ κακοῦ καὶ τὰ τοιαῦτα σκάνδαλα, καὶ ὑποδείξῃ ἅμα τρόπους καὶ μέσα πρὸς ματαίωσιν τῆς ἐντεῦθεν προσγινομένης ζημίας. Καὶ ταῦτα μὲν ἀπέβλεπον πρὸς ὅ,τι ὤφειλε καὶ ὀφείλει πάντοτε νὰ πράττῃ ἡ προϊσταμένη ἀνωτέρα ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, εἴτε τιμωροῦσα αὐστηρῶς κατὰ τοὺς ἐπὶ τούτῳ κειμένους ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας τοὺς πράγματι ἀποδεικνυομένους ἐνόχους, εἴτε λαμβάνουσα τὰ κατάλληλα μέτρα κατὰ τῶν ἐλαφρᾷ τῇ καρδίᾳ καὶ δωρεὰν διασυρόντων τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας. Πλὴν δὲν ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι ἡ ἐνέργεια αὕτη τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καθιστᾷ περιττὴν πᾶσαν ἐνέργειαν τῶν κατηγορουμένων καὶ διασυρομένων αὐτῶν, ἀλλὰ ζητεῖται ἂν πρὸ πάσης ἐνεργείας τῆς ἐπισήμου ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ἢ παραλλήλως πρὸς αὐτὴν ὀφείλουσι καὶ μέχρι τίνος δικαιοῦνται καὶ οἱ κατηγορούμενοι αὐτοὶ νὰ πράττωσι τὸ ἑαυτῶν εἴτε πρὸς ἰδίαν ἑαυτῶν ἐξάγνισιν καὶ τὴν καταδίωξιν τῶν δωρεὰν διασυρόντων αὐτούς, **ὅταν ἔχωσι πλήρη συναίσθησιν τῆς ἰδίας ἀθῳότητος**, εἴτε πρὸς ἰδίαν ἑαυτῶν καταγγελίαν καὶ τιμωρίαν, **ἐὰν συναισθάνωνται τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν ἐνοχήν.** Ἡ τελευταία αὕτη περίπτωσις θὰ φανῇ ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς τι παράδοξον καὶ παρὰ φύσιν. Ἀλλ' οὐδὲν οἰκειότερον τῷ λογικῷ ἀνθρώπῳ καὶ οὐδὲν οὕτως ἁρμόζον τῷ χριστιανῷ, καὶ μάλιστα τῷ λειτουργῷ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τὸ **ἐθελοδικεῖν** καὶ **ἐθελοποινεῖν**, ὅταν συναισθάνηται μὲν ὅτι ἥμαρτεν ἀνθρωπίνως, ἔχῃ δὲ ἀρκετὴν ταπεινοφροσύνην, ὥστε νὰ μὴ ἐξαιρέσῃ ἑαυτὸν τοῦ γενικοῦ νόμου καὶ κανόνος, τῆς δίκης καὶ καταδίκης τῶν ἁμαρτανόντων. Ταύτην ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ οὐσίαν ἡ καλῶς ἐννοουμένη καὶ ἀσκουμένη χριστιανικὴ ἐξομολόγησις καὶ ἡ πρόθυμος ὑποταγὴ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ πρὸς θεραπείαν καὶ διόρθωσιν ἐπιβαλλόμενα ἐπιτίμια. Τὸ **φυγοδικεῖν**

καὶ ξυγκοινεῖν εἶναι ἔνδειξις ὅτι δὲν ὑπάρχει συναίσθησις προσήκουσα τοῦ ἠθικοῦ νοσήματος, οὐδὲ ἐπιθυμία ζωηρὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπ' αὐτοῦ, ἀποτελεῖ δὲ ἕτερον ἁμάρτημα καὶ ἔγκλημα παρὰ τὸ πρῶτον. Ἀνθρώπινον εἶναι τὸ ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ σατανικὸν τὸ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις καὶ πάντα πράττειν πρὸς τὸ ἐκφεύγειν τὰ ἐπακολουθήματα τῶν ἡμαρτημένων. Νομίζεται τὸ πρᾶγμα ὡς καθ' ὑπερβολὴν χριστιανικὸν καὶ ὑπεράνθρωπον. Ἔχει βεβαίως τὰς δυσχερείας του· προσκρούει πρὸς τὴν ἔμφυτον φιλαυτίαν καὶ τὴν κακῶς ἐννοουμένην φιλοτιμίαν. Ἀλλ' οὐδὲν ἔχει τὸ ὑπεράνθρωπον. Ἦτο ἄνθρωπος ὁ Σωκράτης καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Πλάτων, ὁ ἐξάρας ὡς ἀπαίτησιν τῆς δικαιοσύνης καὶ ὡς ἔνδειξιν δικαίας καὶ γενναιόφρονος ψυχῆς τὴν ἐθελοδικίαν καὶ ἐθελοποινίαν, τὴν προθυμίαν καὶ ἡμερότητα καὶ εὐαγωγίαν εἰς τὸ ἀναδέχεσθαι καὶ ὑπομένειν ἀγογγύστως πᾶσαν ἔνδικον τιμωρίαν ἢ ἱκανοποίησιν ἢ ἀποζημίωσιν δι' ὅσα τις ἥμαρτεν, ἢ ἠδίκησεν ἢ ἐζημίωσε τοὺς ἄλλους εἴτε αὐτὸς ἐνεχόμενος, εἴτε εὐθυνόμενος διὰ τὰ παραπτώματα τῶν ἄλλων· «δεῖ μὲν ... αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιστα φυλάττειν, ὅπως μὴ ἀδικήσῃ, ὡς ἱκανὸν κακὸν ἕξοντα ... ἐὰν δὲ ἀδικήσῃ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις ὧν ἂν κήδηται, αὐτὸν ἑκόντα ἰέναι ἐκεῖσε, ὅπου ὡς τάχιστα δώσει δίκην, παρὰ τὸν δικαστὴν ὡς παρὰ τὸν ἰατρὸν, σπεύδοντα ὅπως μὴ ἐγχρονισθὲν τὸ νόσημα τῆς ἀδικίας ὕπουλον τὴν ψυχὴν ποιήσῃ καὶ ἀνίατον ... καὶ μὴ ἀποκρύπτεσθαι, ἀλλ' εἰς τὸ φανερὸν ἄγειν τὸ ἀδίκημα, ἵνα δῷ δίκην καὶ ὑγιὴς γένηται, ... μὴ ὑπολογιζόμενον τὸ ἀλγεινὸν ... αὐτὸν πρῶτον ὄντα κατήγορον καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων». Κατὰ τοῦτο οὐδεμία ὑπάρχει ἀπορία οὐδὲ ἀμφιβολία, ὅτι καὶ πᾶς μὲν χριστιανὸς καὶ ποιμαινόμενος, μάλιστα δὲ ὁ ποιμαίνων, ὁ συναίσθησιν ἔχων τὴν ἰδίας κλήσεως καὶ ἀποστολῆς, ὀφείλει νὰ συναισθανθῇ πρῶτον παρ' ἑαυτῷ τὸ μέγεθος τοῦ εἰς ὃ ὁπωσδήποτε καὶ ἐπὶ σκανδάλῳ τοῦ ποιμνίου ὑπέπεσεν ἐγκλήματος, καὶ ἐν συναισθήσει τῆς ἰδίας ἐνοχῆς νὰ καταφύγῃ πρῶτος καὶ τρόπῳ πνευματικῷ πρὸς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἀρχὴν καὶ νὰ ὑποβληθῇ ἀγογγύστως πρὸς καιρὸν ἢ διὰ βίου εἰς τὰ ἔνδικα ἐπακολουθήματα τοῦ παραπτώματος αὐτοῦ, πρὶν ἢ πάθῃ τοῦτο ἄκων καὶ ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῶν ἄλλων. Ἀπορίαν ἔχει τὸ ἄλλο, τί ὀφείλει νὰ πράξῃ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν, ὅταν καταγγέλληται καὶ διασύρηται δημοσίᾳ πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, αὐτὸς δὲ ὑπάρχῃ ἀναίτιος καὶ πλήρη ἔχῃ τὴν συναίσθησιν τῆς ἰδίας ἀθφότητος. Ἁπλοῦς τις πολίτης, ἢ καὶ λειτουργὸς ἢ ὑπάλληλος τῆς πολιτείας ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἢ κατωτέρων δὲν ἔχει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἢ νὰ ἀποταθῇ εἰς τὰ ἁρμόδια δικαστήρια καὶ νὰ καταδιώξῃ ἐπὶ συκοφαντίᾳ καὶ δυσφημίσει τοὺς διασύροντας, μολονότι δὲν ἐλλείπουσι καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς τὰ κοινὰ δικαστήρια δύνανται νὰ ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκῆ πρὸς τὴν ἐπιζητουμένην ἐξάγνισιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς κηλιδωθείσης τιμῆς, φαίνεται δὲ ἀναγκαία προς τοῦτο ἡ καταφυγὴ εἰς ἄλλα μέσα.

Ἀλλὰ δύναται ἱεράρχης τις οὕτως ἀνενδοιάστως, οὕτως εὐχερῶς καὶ προχείρως νὰ καταφύγῃ, δὲν λέγω εἰς μονομαχίας καὶ παρόμοια, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νόμιμα μέσα τῆς ἐπισήμου καὶ διὰ δικαστικῆς ὁδοῦ καταδιώξεως τῶν διασυρόντων αὐτόν; Δὲν διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ κατηγορηθῇ ἄλλως, νὰ κατηγορηθῇ ὡς φιλόνεικος καὶ φιλέκδικος, ὡς ἄνθρωπος οὐδὲν ἔχων κοινὸν πρὸς ἣν πρεσβεύει θρησκείαν, πρὸς ἣν κηρύττει ἀγάπην καὶ ἀνοχὴν χριστιανικὴν, πρὸς ἣν ἔχει ὑποχρέωσιν ὡς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ ὄχι μόνον λόγῳ νὰ διδάσκῃ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ νὰ ἐφαρμόζῃ αὐτὸς πρῶτος τὰ διδάγματα καὶ νὰ χρησιμεύῃ ὡς ὑπόδειγμα ἀνεξικακίας, πραότητος καὶ ταπεινοφροσύνης, μὴ ἀποδιδοὺς ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, μηδὲ ἀνθιστάμενος τῷ πονηρῷ, ἀλλὰ στρέφων καὶ τὴν ἀριστερὰν τῷ ραπίζοντι ἐπὶ τὴν δεξιάν; Ἴσως θὰ φανῶσιν οἱ φόβοι οὗτοι ὅλως εἰκαῖοι καὶ φαντασιώδεις. Ὄχι· δὲν εἶναι φαντασιώδεις,

δὲν εἶναι φόβοι οὗ οὐκ ἔστι φόβος. Καὶ σήμερον ἔτι ὑπάρχουσιν οἱ θέλοντες τὸν κληρικὸν κατὰ πάντα ὑπέρτερον τοῦ κοσμικοῦ, ἀπεχόμενον καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν τοῖς λαϊκοῖς ἐπιτρεπομένων ἢ καὶ ἐπιβεβλημένων, καὶ ὅπερ μεῖζον, ὑπάρχουσιν καὶ σήμερον οἱ φρονοῦντες, ὅτι ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, ἀλλ' οὐδὲ εἰς ἁπλοῦν χριστιανὸν ἐπιτρέπεται ἡ ἰδία ἄμυνα καὶ ὁ ἐν νομίμῳ ἀμύνῃ τυχὸν φόνος τοῦ ἀντιπάλου, ἀλλ' ὅτι ὀφείλομεν νὰ θυσιάζωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν ἡμῶν φειδόμενοι τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων, ἵνα θυσιάζοντες τὸ πρόσκαιρον ἀποκτήσωμεν τὸ αἰώνιον. Καὶ ἐὰν δὲ ὑποτεθῇ ὅτι δὲν συμμερίζονται πάντες τὰς σκέψεις ταύτας, καὶ ὅτι αἱ τῶν πλειόνων ἀξιώσεις δὲν προβαίνουσι μέχρι τοσούτου, ὥστε νὰ θεωρῶσιν ὡς ἀνοίκειον τῷ ἀρχιερεῖ νὰ καταδιώκῃ διὰ τῆς ἁρμοδίας ὁδοῦ ἔστω καὶ τοὺς πάντῃ ψευδῶς καὶ δωρεὰν διασύροντας αὐτὸν, δὲν ἀποκλείεται **ὁ φόβος τοῦ ἐλέγχου τῆς ἰδίας αὐτοῦ χριστιανικῆς συνειδήσεως, ὁ φόβος τοῦ αὐτοελέγχου,** ὅτι ὀφείλων καὶ ἐπαγγελλόμενος νὰ ἔχῃ ὡς ὑπογραμμὸν τὸν πρῶτον καὶ ἀνεξίκακον Ἰησοῦν, νὰ ἀκολουθῇ ἀπαρεγκλίτως τῇ ἐπὶ τοῦ Ὄρους διδαχῇ καὶ τοῖς μακαρισμοῖς αὐτοῦ, ἀποθανὼν ἤδη τῷ παλαιῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἀποταξάμενος τῷ κόσμῳ καὶ πάσαις αὐτοῦ ταῖς τιμαῖς, εὑρίσκεται ἡττώμενος αὐτῶν καὶ βαρέως φέρων τὰς κατηγορίας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἀπονέμει σημασίαν εἰς τὰς ἐπισφαλεῖς κρίσεις καὶ δόξας τῶν ἀνθρώπων, καὶ δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν μόνην ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν δόξαν καὶ τιμὴν τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ζῇ ἔτι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ὅτι δὲν ζῇ ἐν αὐτῷ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ καὶ ματαιόδοξον πνεῦμα, ὅτι νικᾶται ἔτι ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἀντὶ νὰ νικᾷ τὸ κακὸν ἐν τῷ ἀγαθῷ, ὑπομένων καὶ ἀνεχόμενος καὶ αὐτὰς τὰς καιρίας πληγὰς τῶν ἀφρόνων καὶ φαύλων, συγχωρῶν αὐτοὺς ὁλοψύχως καὶ ἀφιεὶς εἰς τὴν θείαν δικαιοσύνην τὴν τῶν ἀδικούντων τιμωρίαν, ὅτι λυπεῖται, ἔτι καὶ ἀδημονεῖ ἐφ' οἷς ἔπρεπε νὰ χαίρῃ καὶ νὰ δοξάζῃ τὸν Θεὸν λογιζόμενος ὅτι ὁ τοῦ Κυρίου μακαρισμὸς ἐφαρμόζεται καὶ εἰς αὐτὸν ὡς δωρεὰν ὀνειδιζόμενον καὶ διωκόμενον, ὅτι οὐδὲν συμβαίνει αὐτῷ ξένον καὶ ἄηθες οὐδὲ πάσχει τι ἄλλο παρ' ὅ,τι ἔπαλαι ἐδοκίμασαν πάντες οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν, παρ' ὅ,τι ἔπαθεν αὐτὸς ὁ Κύριος, ὅστις λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως, προτιμήσας καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἡγεμόνος νὰ τηρήσῃ σιγὴν εἰς τὰς ἀποδιδομένας αὐτῷ κατηγορίας καὶ τὰς καταθέσεις τῶν ψευδομαρτύρων.

(Ἕπεται συνέχεια

ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

(Ἐφεσ. 5, 8 — 19).

Ἡ αὔριον ἀναγνωσθησομένη ἀποστολικὴ περικοπὴ εἶναι εἰλημμένη ἐκ τῆς αὐτῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἠθικοῦ ἢ παραινετικοῦ μέρους αὐτῆς, ὅθεν ἦτο εἰλημμένη καὶ ἡ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἀποστολικὴ περικοπὴ (4, 1—7). Ζητεῖ ὁ θεῖος Ἀπόστολος νὰ διδάξῃ ἐν τῷ μέρει τούτῳ τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ ὄχι βεβαίως πάντα τὰ παραγγέλματα καὶ πάντας τοὺς κανόνας τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, ἀλλ' ὅσους ἔκρινεν ἀναγκαίους καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπιβεβλημένους πρὸς ἀνάλογον καὶ τῷ χριστιανικῷ ὀνόματι ἐμπρέπουσαν βιοτὴν καὶ πολιτείαν τῶν ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις πιστῶν. Γνῶσιν τῶν ἀναγκῶν καὶ περιστάσεων τῶν τότε ἐν Ἐφέσῳ καὶ περὶ τὴν Ἔφεσον κατοικούντων χριστιανῶν δὲν ἔχομεν βεβαίως ἡμεῖς, ὁποίαν εἶχε, καὶ μακρὰν, καὶ ἐν δεσμοῖς εὑρισκόμενος, ὁ θεῖος Ἀπόστολος. Πλὴν δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν αὐτὰς λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τοὺς χρόνους, τοὺς τόπους, τὸ πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐν αὐτοῖς διατριβόντων κατοίκων, χριστιανῶν τε καὶ μή. Ἦσαν ἔτι ὀλιγάριθμοι οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύσαντες· εἶχον ἐπιστρέψει εἰς Χριστὸν ὀλίγοι ἐξ Ἰουδαίων, οἱ δὲ ἄλλοι ἐξ ἐθνικῶν καὶ εἰδωλολατρῶν· διέτρεχον ἀκόμη τὸ πρῶτον στάδιον ἢ τὴν πρώτην ἡλικίαν τῆς

χριστιανικῆς αὐτῶν ζωῆς· ἔζων ἐν μέσῳ στοιχείων πρὶν οἰκείων καὶ συγγενῶν, καὶ ἔπειτα ἀποξενωθέντων, ἐν μέσῳ πληθυσμοῦ πολυαρίθμου καὶ ἐθνικοῦ κατὰ τὸ πλεῖστον, πληθυσμοῦ πόλεων καὶ μεγαλοπόλεων, ἔχοντος ἄλλον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ζῆν, εἰθισμένου εἰς ἄλλον βίον καὶ ἐννοοῦντος νὰ ζῇ κατ' αὐτόν, κατὰ τὸν βίον τοῦ κόσμου τούτου, καὶ μόνον κατ' αὐτόν, τὸν βίον τὸν ἔχοντα ὡς ὑπέρτατον σκοπὸν καὶ ὡς ὕψιστον ἀγαθὸν τὰς ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου τούτου καὶ τὴν κτῆσιν τῶν ἀναγκαιούντων πρὸς αὐτὰς μέσων, χρημάτων, πλούτου καὶ περιουσίας. Ἀκρασία καὶ ἀκολασία, φιλοχρηματία καὶ πλεονεξία, ἀπληστία καὶ αἰσχροκέρδεια ἦσαν αἱ ἐπικρατοῦσαι παρ' αὐτοῖς κακίαι. Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις εἶναι εὐνόητον τίνες ἦσαν οἱ ἠθικοὶ κίνδυνοι, εἰς οὓς ἦτο ἐκτεθειμένον τὸ μικρὸν ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ. Ἦσαν πρῶτον αὐτὸ τὸ ὀλιγάριθμον αὐτῶν· ἔπειτα ὁ πρὶν βίος καὶ αἱ παλαιαὶ ἕξεις αὐτῶν· ἔπειτα τὸ ἔτι νεάζον καὶ ἀστήρικτον αὐτῶν εἰς τὰς ὑψηλὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νέου βίου· ἔπειτα αἱ πρὶν κατὰ κόσμον οἰκειότητες καὶ συγγένειαι αὐτῶν· ἔπειτα αἱ τούτων ὁμιλίαι καὶ εἰσηγήσεις ἢ καὶ ἀντεγκλήσεις, καὶ ἐπὶ πᾶσιν αὐτὸ τὸ περιβάλλον· ἡ ἐπιβολὴ τῆς σιγώσης ὁμιλίας, ἡ δύναμις καὶ ἡ ροπὴ τοῦ παραδείγματος, τοσούτῳ μᾶλλον ἐπικινδύνου, ὅσῳ δὲν ἦτο μόνον κακὸν καὶ δελεαστικόν, ἀλλὰ καὶ μέγα καὶ ἀθρόον, οὐχὶ δὲ μικρὸν καὶ μεμονωμένον. Εἶχεν ὁ Ἀπόστολος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοὺς κινδύνους τούτου μακρόθεν καὶ ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου αὐτοῦ δι' ὀλίγων σελίδων ὀλιγοσελίδου ἐπιστολῆς· Ἀλλ' εἶχε πεποίθησιν εἰς τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα, τὴν «δύναμιν ταύτην τοῦ Θεοῦ εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι» (Ρωμ. 1, 16)· εἶχε πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ἐμψυχοῦντος αὐτὸν θείου λόγου καὶ πνεύματος καὶ εἰς τὴν ἄνωθεν ἀντίληψιν, τὴν ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος, τῶν ἠθικῶν τούτων καὶ πνευματικῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἐπάλαισαν κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ κόσμου τούτου καὶ κατενίκησαν αὐτάς. «Ἐν σαρκὶ περιπατοῦντες, ἔγραφε πρὸς ἄλλους χριστιανοὺς ὑπὸ ὁμοίας συνθήκας καὶ ἐπηρείας εὑρισκομένους, ἐν σαρκὶ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα—τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων—λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ» (2 Κορ. 10, 4—5), ἢ ὡς ἔγραφεν ἄλλος Ἀπόστολος, ὁ ἐπιστήθιος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ· «αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (1 Ἰωαν. 5, 4).

Ἐν τῇ προκειμένῃ περικοπῇ ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ θεῖος Ἀπόστολος καὶ τοὺς ἄλλους μὲν κινδύνους τῶν ἐν Ἐφέσῳ πιστῶν, μάλιστα δὲ τοὺς ἔξωθεν, τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ περιβάλλοντος ἀπειλοῦντας, τὴν ἐνδεχομένην ἐπίδρασιν τῶν ὑπούλων εἰσηγήσεων καὶ τοῦ ζῶντος παραδείγματος τῶν πρὶν οἰκείων καὶ ὁμοφρόνων, ζητεῖ δὲ νὰ ματαιώσῃ τοὺς ἀπ' αὐτῶν κινδύνους διδάσκων, ὅτι ὅσα ἐκεῖνοι νομίζουσι καὶ διαπράττουσιν ὡς ἀδιάφορα καὶ θεμιτά, ἢ καὶ εὐπρεπῆ, εἶναι ἀθέμιτα καὶ ἀνοίκεια τοῖς χριστιανοῖς, διαπραττόμενα δὲ ὑπ' αὐτῶν ἀποκλείουσιν αὐτοὺς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ (5, 3—5), ὅτι πρέπει νὰ βύσωσι τὰ ὦτα εἰς τὰς ἀπατηλὰς εἰσηγήσεις καὶ νὰ κλείσωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ δελεαστικὰ αὐτῶν ἔργα καὶ παραδείγματα, ἔχοντες ἐν νῷ ὅτι πᾶς ὁ εἰς Χριστὸν πιστεύσας καὶ ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους εἰς αὐτὸν ἐπιστρέψας ἐγένετο ἄλλος ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τροφίμου καὶ ὀπαδοῦ τοῦ σκότους ἐγένετο τρόφιμος καὶ ὀπαδὸς τοῦ φωτός, ἀπὸ παλαιοῦ ἀνθρώπου νέος ἄνθρωπος, ὅτι ἀπεξεδύθη ἐκεῖνον ὡς ἱμάτιον πεπαλαιωμένον καὶ ρυπαρόν, καὶ ἐνεδύθη τοῦτον ὡς στολὴν καινουργῆ καὶ καθαράν, ὅτι ἀπηρνήσατο τὰ ἐκείνου πάντα, πάσας αὐτοῦ τὰς φαύλας ἕξεις καὶ ἐπιθυμίας καὶ κλίσεις καπάθη, ἐνεκολπώθη δὲ τὰ τούτου, ἀλήθειαν καὶ ἀκεραιότητα, ἁγνότητα καὶ σωφροσύνην, χρηστότητα καὶ δικαιοσύνην, ὀλιγάρκειαν καὶ ἀφιλαργυρίαν καὶ εἴτινας ἄλλας τοιαύτας θεοφιλεῖς διαθέσεις, ὡς τόσους ἀγλαοὺς καρποὺς καὶ πάγκαλα γεννήματα τῆς νέας ζωῆς, τῆς ζωῆς τοῦ θείου πνεύματος καὶ τοῦ θείου φωτός, ἀντὶ τῶν ἐπαισχύντων καὶ πικροκάρπων ἔργων τῆς

παλαιᾶς ζωῆς, τῆς ζωῆς τοῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους καὶ τοῦ πνεύματος τῆς πονηρίας. Ἔζων, λέγει, ποτὲ καὶ αὐτοὶ τὴν ζωὴν ταύτην καὶ συγκατελέγοντο μετὰ τῶν τροφίμων τῆς ἀπειθείας, τῶν δυστρόπως ἐχόντων εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ἤδη μεταστάντες εἰς τὴν ἐναντίαν ζωὴν καὶ συγκαταλεγόμενοι μετὰ τῶν εὐπειθῶς καὶ εὐηκόως ἐχόντων πρὸς τὸ θεῖον θέλημα, καὶ μόνον πρὸς τὰ ἀρέσκοντα τῷ Κυρίῳ ἀφορῶντες, ὀφείλουσι νὰ διάγωσιν ἀναλόγως, ἀποφεύγοντες ἐπιμελῶς πᾶσαν κοινωνίαν καὶ συμμετοχὴν εἰς τὰ ἔργα τοῦ σκότους. «Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν· ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε— ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ — δοκιμάζοντές τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ». Πλὴν δὲν ἀρκεῖται ὁ Ἀπόστολος εἰς ἁπλῆν ἀποφυγὴν πάσης μιμήσεως καὶ συμμετοχῆς τῶν πονηρῶν πράξεων τῶν θύραθεν, ἀλλ' ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν πιστῶν καί τι πλέον· ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν καὶ νὰ **ἐλέγχωσι** τοὺς ἄλλως φρονοῦντας, ὁσάκις ἐπιχειροῦσιν οὗτοι νὰ μεταπείσωσιν αὐτούς, νὰ ἐλέγχωσι δὲ ἀποδεικνύοντες αὐτοῖς διὰ τοῦ φωτὸς τῆς θείας ἀληθείας, ὅτι ἐν τῇ πλάνῃ καὶ ἐν τῷ ψεύδει δὲν εὑρίσκονται αὐτοί, ἀλλ' ἐκεῖνοι, οἱ διαπράττοντες ὅσα καὶ λεγόμενα μόνον εἶναι αἰσχρὰ καὶ ἐπαίσχυντα. Συνομολογοῦσιν αὐτοὶ διαπράττοντες κρύφα καὶ οἱονεὶ αἰσχυνόμενοι. Ὁ τοιοῦτος ἐν τῷ φωτὶ τῆς θείας ἀληθείας γινόμενος ἔλεγχος ἐπιχέει, λέγει, φῶς ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ ποιότητος τῶν ἐπαισχύντων πράξεων, καὶ ἡ τοιαύτη διαφώτισις αὐτῶν καὶ ἀπόδειξις τῆς πραγματικῆς αὐτῶν ποιότητος μετατίθησιν αὐτὰς ἀπὸ τῆς σφαίρας τοῦ σκότους εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ φωτός. Εἶναί τις ἀφύπνισις τοῦτο καὶ ἐξέγερσις ἀπὸ τοῦ ὕπνου τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ ληθάργου τῆς ἠθικῆς νάρκης, καὶ ὡς τοιαύτη παρασκευάζει εἰς τὸ ἄπλετον φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Ταύτην ἔχουσι τὴν ἔννοιαν τὰ ἐπιφερόμενα· «καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε· τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν· τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστι· διὸ λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός».

Ἦσαν αἱ παραινέσεις αὗται εἰδικώτεραι· ἀπέβλεπον εἰς τὴν πρὸς τοὺς ἀπίστους συμπεριφορὰν τῶν πιστῶν καὶ ἀπεσκόπουν τὴν προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ παντὸς λόγῳ ἢ ἔργῳ ἀπειλοῦντος παρ' ἐκείνων ἠθικοῦ κινδύνου. Ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπανέρχεται ὁ θεῖος Ἀπόστολος καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἠθικοὺς κινδύνους τῆς ἀρτισυστάτου κοινότητος, καὶ παραινεῖ τὰ προσήκοντα περὶ ἁγνοῦ καὶ ἐξηκριβωμένου χριστιανικοῦ βίου, περὶ βίου ὄχι μόνον ἀποφεύγοντος τὰς κηλιδούσας τοὺς θύραθεν κακίας τῆς ἀκρασίας καὶ φιληδονίας, τῆς φιλοχρηματίας καὶ αἰσχροκερδείας, ἀλλὰ πρὸς τῇ ἁγνότητι τῶν διαθέσεων καὶ φρονημάτων διακρινομένου καὶ ἐπὶ νηφαλιότητι τῆς διανοίας, μάλιστα ἀναγκαίᾳ εἰς ἡμέρας δυσχερεῖς καὶ χαλεπάς, ἐπὶ σοφίᾳ καὶ φρονήσει πρακτικῇ, ἐπὶ τοιαύτῃ ἐξοικονομήσει τῶν δυσμενῶν καιρικῶν περιστάσεων, ὥστε ἀντὶ ζημιῶν καὶ ἐπηρειῶν ὀλεθρίων νὰ προέλθωσιν ἐξ αὐτῶν ὠφελήματα καὶ κέρδη πρὸς αὐτὴν τὴν αὔξησιν καὶ ἐπίδοσιν ἐν τῷ θεοφιλεῖ βίῳ, ἐν τῇ γνώσει καὶ ἐκπληρώσει τοῦ θείου θελήματος. Τοῦτο τὸ νόημα ἐγκλείουσιν οἱ ἀμέσως ἑπόμενοι στίχοι τῆς περικοπῆς· «Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι. Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου». Φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀσυναφῆ πρὸς τὴν ἀκολουθίαν τῶν νοημάτων τὰ ἀμέσως ἐπιφερόμενα, «καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ» κτλ. τὰ ἀποτρέποντα ὄχι βεβαίως ἀπὸ τῆς ἁπλῆς χρήσεως τοῦ οἴνου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς καταχρήσεως αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς μέθης καὶ τῶν ἐν τῇ μέθῃ παντοιοτρόπως ἀσχημονουμένων ὑπὸ τῶν κωμαζόντων ὁμίλων, προτρέποντα δὲ εἰς ἐμπρέπουσαν τοῖς χριστιανοῖς φαιδρότητα καὶ ἱλαρότητα τοῦ βίου, δι' ἀναλόγων ᾀσμάτων καὶ ψαλμῳδιῶν, ᾀσμάτων οὐ μόνον ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιεχομένου καθόλου, ἀλλὰ καὶ εὐχαρι-

στηρίων τῷ Θεῷ ἐπὶ πάσαις ταῖς περιπετείαις τοῦ βίου, καὶ αὐταῖς ἔτι ταῖς ἀνιαραῖς καὶ πικραῖς. Ἀλλ' εὑρίσκονται καὶ ταῦτα ἐν στενῇ συναφείᾳ πρὸς τὰς προηγηθείσας παραινέσεις περὶ εὐκοσμίας χριστιανικῆς, περὶ ἀγνότητος ἠθῶν καὶ περὶ νηφαλιότητος τῆς διανοίας, πρὸς ἃς οὐδὲν ἄλλο οὕτως ἀντίκειται, ὅπως ἡ μέθη καὶ αἱ παρεκτροπαὶ καὶ ἀκοσμίαι τῶν κατὰ μόνας ἢ καθ' ὁμίλους μεθυόντων καὶ κωμαζόντων. Ἴσως δὲν εἶχον ἔτι πάντες ἀπαλλαγῇ τῶν ἕξεων καὶ συνηθειῶν τούτων τῆς προτέρας αὐτῶν ζωῆς καὶ πολιτείας.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ λεχθῇ ὅτι τὰ ἀποστολικὰ λόγια ἔχουσι πάντοτε τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν καὶ ἀπευθύνονται εἰς Χριστιανοὺς παντὸς τόπου καὶ χρόνου, καὶ μάλιστα τοὺς ζῶντας ὑπὸ ὁμοίας ἐξωτερικὰς συνθήκας τοῦ βίου καὶ ἐκτεθειμένους εἰς ὁμοίους ἠθικοὺς κινδύνους, ἐν μέσῳ στοιχείων παντοδαπῶν, καὶ τούτων διαφόρων ἠθῶν καὶ τάσεων, δυσσυμβιβάστων πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ ἰδεώδη τοῦ ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ βίου; Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ εἰς τὰς σχέσεις καὶ τὰς ἐπικοινωνίας ἡμῶν μετὰ ἀνθρώπων ἀλλοεθνῶν, ἀλλοθρήσκων καὶ ἀλλοτρόπων; Ἀνάγκη νὰ τονισθῇ, ὅτι εἶναι ἥκιστα ἀκίνδυνος εἰς τὴν ἀγνότητα καὶ ἀκεραιότητα τῶν ἠθῶν ἡμῶν αἱ πολλαὶ καὶ ἀδιάκριτοι ἄνευ ἀπολύτου βιοτικῆς ἢ κοινωνικῆς ἀνάγκης ἐπιζητούμεναι οἰκειότητες καὶ φιλίαι μετὰ ἀνθρώπων ἀγνώστου πολλάκις προελεύσεως ἢ διαθέσεως καὶ προθέσεως; Εἶναι πάντοτε ἀσφαλέστεροι οἱ ἐνθυμούμενοι τὸ παλαίφατον ἐκεῖνο· «φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί» καὶ προκρίνοντες τοῦ ἄκρου διεθνισμοῦ καὶ κοσμοπολιτισμοῦ τὰ τοῦ Ἀποστόλου· «μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινωνίᾳ φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαλ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου» (2 Κορ. 6, 14—15). Θὰ εἶναι ἴσως ἧττον διεθνεῖς, ἀλλὰ θὰ εἶναι μᾶλλον ὁμοεθνεῖς.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΕΞ ΟΞΦΟΡΔΗΣ

Ἡ ἐπέτειος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀγγλο-Ἀνατολικοῦ Συνδέσμου.—Αἱ δηλώσεις τοῦ ἐπισκόπου Λονδίνου Winnington Ingram. Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Γενναδίου πρώην πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Λονδίνῳ.—Ὁ πρωθιερεὺς τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας.—Τὸ ψήφισμα.

Μεγαλοπρεπῶς διεξήχθη ἡ τελετὴ τῆς ἐπετείου τοῦ συνδέσμου τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Λονδίνῳ. Τὴν πρωΐαν ἐτελέσθη κατὰ τὸ ἔθος ἡ θεία λειτουργία ἐν τῷ ἐνοριακῷ ναῷ τοῦ Pimliko ἐν Λονδίνῳ, ἔνθα ἐνώπιον πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος ἐξ Ὀρθοδόξων καὶ Ἀγγλικανῶν, παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Κυρίλλου, δύο Ἀγγλικαννῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ Ρώσσου πρωθιερέως ἐν Ἀρχαγγέλῳ, ἐξεφώνησε κατάλληλον τῇ περιστάσει λόγον ὁ αἰδεσιμώτατος Ἀγγλικανὸς ἱερεὺς French.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας, ἐν Westmin ster, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Church house, συνῆλθον πλεῖστοι ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἀκαμάτου ἐπισκόπου Λονδίνου, τοῦ ἀληθοῦς φιλέλληνος, ὅστις ἀνήχθη εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἅπτεται πραγματικῶς ἡ ἐπέτειος. Ἀφοῦ ἀνέφερε διάφορα περιστατικὰ μεγάλως ὑποβοηθήσαντα τὸν σκοπὸν τοῦ Συνδέσμου, καὶ ἀφοῦ ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία δι' ἐπιστολῶν ἐπεκαλέσθη τὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν συμπάθειαν καὶ τὰς προσευχὰς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ὡμίλησε περὶ τῆς μεταβάσεως αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ἔτυχε λαμπρᾶς ὑποδοχῆς, καὶ εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας, τέως τεμένει, παρευρέθη εἰς τὸ μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν πεσόντων ἐν τῷ πολέμῳ Ἑλλήνων, ἱστάμενος ἐκ δεξιῶν τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Γεννάδιου. Ἀκολούθως ἐτόνισεν ὅτι αἱ εἰς Ἀγγλίαν ἀντεπισκέψεις τῶν Ὀρθοδόξων ἱεραρχῶν, τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Μελετίου, τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Κυρίλλου, δὲν ἦσαν ἁπλῶς τυπικαί, ἀλλ' ἐχρησίμευσαν ὡς τὰ πρῶτα βήματα πρὸς τὴν προσέγγισιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, δι' ἣν ἐνδιαφέρονται καὶ πολιτικαὶ προσωπικότητες, ἰδίᾳ δὲ ὁ κ. Βενιζέλος, καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ Ἄγγλοι σπουδασταὶ τῆς Θεολογίας λίαν προσεχῶς θὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Θεολογικὰς Σχολάς, ὡς Ἕλληνες Θεολόγοι κληρικοὶ ἦλθον εἰς Ὀξφόρδην, ἀνέφερε περὶ τῶν ἐν Ὀξφόρδῃ Σέρβων φοιτητῶν τῆς Θεολογίας καὶ προσέθεσεν ὅτι θὰ ἦτο πράγματι σκάνδαλον, ἐὰν ὁ μέγας Ναὸς τῆς Ἁγίας

Σοφίας ἐν Κων]πόλει δὲν ἐδίδετο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, «τὴν μόνην Ἐκκλησέαν, ἥτις πράγματι δικαιοῦται νὰ τὴν ἀντιποιῆται».

Μετὰ τὴν Α. Θεοφιλίαν, ὁ κ. Γεννάδιος, ἀναφερόμενος εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ Συνδέσμου καὶ τὰς εὐνοϊκὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς διετέλεσε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐξῆρε τὴν σημασίαν τῆς ἐπισκέψεως τῶν τριῶν ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Ἱεραρχῶν, ὄπισθεν τῶν ὁποίων ἦτο ὁλόκληρος ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἐπιθυμοῦσα πλησιεστέραν φιλίαν καὶ ἐπικοινωνίαν ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ προσέθεσεν· Αἱ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Α. Πανιερότητος τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐν Λονδίνῳ καὶ Ὀξφόρδῃ γενόμεναι συζητήσεις ἔδειξαν ὅτι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶνε οὔτε πολὺ οὐσιώδεις οὔτε ἀνεπίδεκτοι συμβιβασμοῦ· οἱ δὲ Ἕλληνες ἱεράρχαι, παρώτρυναν τὰ ποίμνιά των, νὰ θεωρῶσι τοὺς Ἀγγλικανοὺς ὡς ἀληθεῖς ἀδελφοὺς ἐν Χριστῷ. Ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία ἐπέτρεπε τοπικὰς διαφορὰς ὅσον ἀφορᾷ τὴν λατρείαν καὶ τὴν πειθαρχίαν, καὶ ἡ ἀποχὴ αὕτη ἐξ ἴσου χαρακτηρίζει σήμερον τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν». Τὸ τέλος τῆς προσφωνήσεως τοῦ κ. Γενναδίου, ἐπεδοκιμάσθη θερμότατα, ἀνεγνωρίσθησαν δὲ καὶ ἐξετιμήθησαν τὸ μέγα ἐνδιαφέρον καὶ αἱ μεγάλαι προσπάθειαι, τὰς ὁποίας καταβάλλει ὁ κ. Γεννάδιος περὶ ἑνώσεως.

Τὸν κ. Γεννάδιον, ὁμιλήσαντα εἰς ἄπταιστον ἀγγλικὴν γλῶσσαν, διεδέχθη ὁ Ρῶσσος Πρωθιερεὺς ἐν Ἀρχαγγέλῳ. Μολονότι δὲ ὡμίλει διὰ διερμηνέως, ἐν τούτοις ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν πάντων, διὰ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ εὐγλωττίαν του. Ἐν πρώτοις, ἀνέφερεν ὅτι εἶνε κομιστὴς χαιρετισμῶν ἐγκαρδίων τοὺς ὁποίους ἀπευθύνουσι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν Ἄγγλους, οἱ διερχόμενοι ἀπεριγράπτους δοκιμασίας Ρῶσσοι Χριστιανοί. «Ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Μπολσεβικισμοῦ, ἐξηκολούθησεν, εἶνε παρατεταγμέναι αἱ παγκόσμιοι δυνάμεις τοῦ ὑλισμοῦ καὶ τὰ βήματά του σημειοῦνται διὰ τῶν θυμάτων ἀπειραρίθμων ἀθῴων ὑπάρξεων. Ἀλλ' ἡ Ρωσσικὴ Ἐκκλησία ὑποφέρουσα δὲν κατεστράφη· τοὐναντίον ἀνενέωσε τὸ θάρρος της καὶ ἐστερέωσε τὴν πίστιν της».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς προσφωνήσεως τοῦ Πρωθιερέως, ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου προέτεινεν ὅπως διαβιβασθῶσι τὰ βαθύτατα συλλυπητήρια τοῦ Συνδέσμου πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ρωσσίας καὶ ἡ πρότασις αὐτοῦ ἐπεδοκιμάσθη διὰ χειροκροτημάτων. Μετὰ βραχεῖαν δὲ προσφώνησιν τοῦ Ἀρμενίου καθηγητοῦ Κουμαλιὰν, ὁ αἰδεσιμώτατος I. A. Douglas, ἐξεφώνησε λόγον λαμπρότατον, «περὶ τῆς κρίσεως τῆς Α. Σ., οὗ ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ σύνταξις τοῦ ἀκολούθου ψηφίσματος:

Τὰ μέλη καὶ οἱ φίλοι τοῦ Συνδέσμου τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας συνελθόντα εἰς γενικὴν συνεδρίασιν τὴν 29 Ὀκτωβρίου 1919, βλέπουσι μετὰ φρίκης καὶ αἰδοῦς τὸ γεγονὸς ὅτι δώδεκα μῆνας μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς ἀνακωχῆς καὶ τὴν κατοχὴν τῆς Κωνπόλεως, οἱ Τοῦρκοι ἐξακολουθοῦσιν εἰσέτι σφάζοντες, ὑβρίζοντες καὶ καταδυναστεύοντες τοὺς χριστιανούς των ὑπηκόους, καὶ βασίζονται ἐπὶ τῆς εὐσυνειδησίας τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ, νὰ ζητήσωσι παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ὅπως ἀμέσως παύσῃ πᾶν φαινόμενον Τουρκικῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῆς Ἀρμενίας καὶ ἄλλων χριστιανικῶν χωρῶν· ὅπως ὁ Σουλτᾶνος φύγῃ ἐκ τῆς Κ)πόλεως, ἐν ᾗ οἱ τοῦρκοι μειοψηφοῦσι, καὶ τέλος, ὅπως ὡς μόνον πειστικὸν δεῖγμα τῆς καταλύσεως τῆς τουρκικῆς τυραννίας, ἀποδοθῇ εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ὁ μέγας ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὅστις εἶνε τὸ σύμβολον τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας καὶ ἐθνικῆς ζωῆς.

Ὀξφόρδῃ τῇ 2 Νοεμβρίου 1919.

VETUS HOMO

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ Ἐκκλησία, μετὰ λύπης μαθοῦσα τὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀνακαλυφθείσης συνωμοσίας, ἔσπευσε νὰ ἀποστείλῃ πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κύριον Ἐλευθέριον Βενιζέλον τὸ παρὰ πόδας τηλεγράφημα·

Ἐξοχώτατον πρωθυπουργὸν κ. Βενιζέλον

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποδοκιμάζον μετ' ἀγανακτήσεως συνωμοσίαν κατὰ Ὑμετέρας Ἐξοχότητος εὐχαριστεῖ Ὑψίστῳ ὡς ἱστὸν ἀράχνης διαλύσαντι καὶ ματαιώσαντι κατάπτυστον σχέδιον.

Ὁ Τοποτηρητὴς

Ἐκκλησίαι Πόντου.—Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς τούτου, ἀνεχώρησεν ἐκ Τραπεζοῦντος μεταβαίνων εἰς Βατοὺμ, καθ' ἃ ἀγγέλλει ἡ «Ἐποχὴ» τῆς Τραπεζοῦντος, ὁ μητροπολίτης τῆς πόλεως ταύτης σεβ. κ. Χρύσανθος. —Ἐκ τοῦ «Ἐλευθέρου Πόντου», τῆς ἑλληνικῆς ἐφημερίδος τοῦ Βατοὺμ, μανθάνομεν ὅτι οἱ ἐν Αἰκατερινοδὰρ Ἕλληνες ἤθροισαν, ὡς πρώτην αὐτῶν χορηγίαν, ὑπὲρ τῶν ἐν Τραπεζοῦντι σχολείων τὸ ποσὸν 35000 ρουβλίων.

Ἐκκλησίαι Θράκης.—Τῇ δευτέρᾳ, 18, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Αἴνου καὶ Τραϊανοπόλεως κ. Ἰωακεὶμ, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ διοίκησιν ὀρθοδόξων, ἐπὶ τῇ νέᾳ καὶ εὐαρέστῳ καταστάσει τῇ δημιουργημένῃ ἐν Θράκῃ.

Ἐθν. Μ. Συμβούλιον.— Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης, ὠνομάσθη μέλος κληρικὸν τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἀντικαθιστῶν τὸν ἀπουσιάζοντα σεβ. μητροπολίτην Αἴνου, ὁ σεβ. μητροπολίτης Δαρδανελλίων κ. Εἰρηναῖος.

Ἱερὸν κήρυγμα.—Φροντίδι τῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, συνταχθὲν ἐξεδόθη τύποις τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κηρυξόντων κατὰ τὴν ἀρξαμένην ἤδη νηστείαν τῶν Χριστουγέννων. Ἐκ τῶν κηρυξόντων τούτων, ἐξαιρουμένων τῶν ἱερατευόντων ἐν τοῖς τοῦ Σταυροδρομίου ναοῖς, 14 ἔχουσι πτυχίον τῆς ἐν Χάλκῃ θεολογικῆς σχολῆς, 4 τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν πανεπιστημίου, 3 τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, 2 τῆς πάλαι ποτὲ εὐδοκίμως ἐργασθείσης ἐν Κπόλει κεντρικῆς ἱερατικῆς σχολῆς, καὶ εἷς τῆς θεολογικῆς τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ κηρύξουσι τῇ Α' κυριακῇ, καθὼς καὶ τῇ ΣΤ' (22 δεκεμβρίου), ὁ αἰδεσιμλγ. Μ. κατηχητὴς πρεσβύτερος κ. Στ. Ἀθανασιάδης—τῇ Β' κυριακῇ ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Σκοπέλου κ. Γεννάδιος Ἀραμπατζόγλους—τῇ Γ' ὁ πανοσλ. καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ θεολ σχολῆς διάκονος κ. Βασ. Στεφανίδης— τῇ Δ' ὁ ἱερλγ. διάκονος κ. Δωρόθεος Γεωργιάδης, καθηγητὴς τῶν ἱερῶν ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ—καὶ τῇ Ε' ὁ πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν σχολείων πανοσ. ἀρχιμ. κ. Κωνστ. Κωνσταντινίδης.

Μνήμη διδασκάλου.—Τῇ κυριακῇ, 17, ἐτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὸ μνημόσυνον τοῦ μακαρίτου διδασκάλου Βασιλείου Ἀδαμίδου, λειτουργούντων τῶν προθυμότατα προσενεχθέντων πρὸς τοῦτο σεβασμ. μητροπολιτῶν Κυζίκου καὶ Πισιδείας, παρόντος δ' ἐκκλησιάσματος πυκνοῦ, ἐν ᾧ παρευρίσκοντο ὀλίγιστοι διδάσκαλοι τῶν πέριξ συνοικιῶν, ἡ ἑλλογ. διευθύντρια τοῦ Ἐθν. Ἰωακειμίου παρθεναγωγείου κ Ἐρριέτα καὶ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς ὁ κ. Πανταζίδης. Ἐν τοῖς κεκοιμημένοις, ὁ προεξάρχων σεβ. μητροπολίτης Κυζίκου, κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν Τιμίων Δώρων, ἐμνημόνευσε «καὶ πάντων τῶν ἀπὸ καταλύσεως τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν αὐτοκρατορίας ἕως σήμερον διασωσάντων τὴν ἑλληνικὴν εὐσεβῆ παίδευσιν». Πρὸς τὸ τέλος τῆς θείας μυσταγωγίας, ὁ μέγας χαρτοφύλαξ κ. Μ. Ι. Γεδεὼν ἀπήγγειλε λόγον θέμα ἔχοντα τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου Ἀδαμίδου καὶ τῶν πρὶν αὐτοῦ διδαξάντων. Τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ μνημοσύνου ἐπιτροπεία ἐκδίδει ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ μετὰ τῆς λογοδοσίας τῶν πεπραγμένων αὐτῆς, καὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν εἰσπράξεων καὶ τῶν δαπανῶν, ὑπὲρ ὧν πολλοὶ πρυθύμως συνεισήνεγκον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Ἑλληνικὴ παροικία Δαμασκοῦ.—Πρὸ διμηνίας ἐτελέσθησαν ἐν Δαμασκῷ τὰ ἐγκαίνια τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς, ἣν ἵδρυσεν ἡ ἑλληνικὴ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παροικία, ἀπαλλαγεῖσα τοῦ πιέζοντος αὐτὴν ἐπαχθοῦς τουρκικοῦ ζυγοῦ. Τὸν ἁγιασμὸν ἐτέλεσεν ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Γρηγόριος (ὁ ἀπὸ Τριπόλεως), ἐκφράσας τὴν εὔλογον αὐτοῦ χαρὰν, ὄχι διότι τελεῖ σχολῆς ἐγκαίνια, ἀλλὰ διότι παρέχεται εἰς αὐτὸν εὐκαιρία λίαν αἰσία ὅπως εὐλογήσῃ τὴν ἵδρυσιν ἑλληνικοῦ παιδευτηρίου. «Τὴν χαρὰν μου ταύτην ἐπαυξάνει (προσέθηκεν ὁ πατριάρχης) ἥ τε πρὸς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀγάπη μου καὶ ὁ πρὸς τὰ ἑλληνικὰ ἰδεώδη θαυμασμός μου».

Ἑλληνικαὶ κοινότητες ἐν Ἑσπερίᾳ.— Παρὰ τῇ ἐν Λονδίνῳ ἑλληνικῇ κοινότητι προσελήφθη ὡς διάκονος τοῦ ναοῦ αὐτῆς, ἐξακολουθήσων ἅμα καὶ θεολογικὰς σπουδὰς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς πόλεως ταύτης, ὁ ὁσιολγ. κ. Φιλόθεος, τέως διάκονος τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, συνοδεύων αὐτῷ κατὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ μέχρι σήμερον, ἕνεκεν ἐθνικῆς ὑποθέσεως, διαμονήν.—Ὁ προϊστάμενος τῆς ἑλληνικῆς παροικίας τοῦ Λονδίνου πανοσλγ. ἀρχιμ. κ. Κωνστ. Παγώνης διαμένει ἀπό τινων ἡμερῶν ἐν Αἰγύπτῳ

Τῆς ἑλλην. ἐν Λιβόρνῳ κοινότητος διωρίσθη προϊστάμενος ὑπὸ τῆς ἱερᾶς συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ πανοσλγ. ἀρχιμ. κ. Εὐγένιος Εὐγενίδης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΕΝ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

Εὐσεβείας ὑπογραμμός.—Ἐν τινι τῶν κυριακῶν τοῦ παριππεύσαντος ὀκτωβρίου μηνὸς, ἐπὶ τῇ καταθέσει τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ ἐν **Νέᾳ Ὑόρκῃ ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου**, προσήνεγκον περὶ τὰς 12000 φράγκων ὁμογενεῖς τινὲς ἐκ τῶν ἐν τῇ

πόλει ταύτῃ, ὧν τὰς 2500 ὁ ἐργολάβος κ. Εὐάγγελος Ζάκος. Πρῶτος ἐκ τῶν προσενεγκόντων (500 φρ.) φέρεται ὁ πανοσλγ. ἀρχιμ. κ. Κύριλλος Βαφειαδάκης προϊστάμενος – μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῆς ἱερᾶς οἰκοδομῆς, ἡ λειτουργία θὰ τελῆται ἐν ἰδίῳ οἰκήματι κατὰ τὴν ὁδὸν Βάσβιγκτον.—Συγχρόνως σχεδὸν, κατατεθέντος τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ ναοῦ τῆς ἐν **Ἄμπριτς** (Πενσυλβανίας) ὁμογενοῦς κοινότητος, συνελέγησαν ἀπὸ προαιρετικῶν προσφορῶν περὶ τὰς 20000 φράγκων.—Ἐπίσης τῇ τελευταίᾳ κυριακῇ τοῦ σεπτεμβρίου, μεγαλοπρεπέστατα τελεσθείσης τῆς καταθέσεως τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ ναοῦ τῆς ἐν Ἀνσόνεα (Κοννεκτικούτης) ἡμετέρας κοινότητος, ἠθροίσθησαν ἀπὸ συνδρομῶν, τότε γενομένων, ὑπὲρ τὰς 4000 φράγκων.—Ὑπὲρ δὲ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἐν **Πιτσμπούργῃ** τοῦ Ὁχάϊο ἑλληνικῆς κοινότητος, τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου συνήχθησαν μέχρι σήμερον ἐξ εὐσεβῶν εἰσφορῶν περὶ τὰς 45000 φράγκων. Μεταξὺ τῶν εἰσενεγκόντων προσθετέον ὅτι εὑρίσκονται πολλοὶ εὐσεβεῖς ἀμερικανοὶ, σπουδαῖα ποσὰ χορηγήσαντες.

Κοινότης ἑλληνικὴ Βούενος Ἄιρες. Ἀργεντινῆς δημοκρατίας.—Ἐμάθομεν μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως τὴν παρὰ τῇ παροικίᾳ ταύτῃ σύστασιν ἑλληνικοῦ Συνδέσμου, σκοπὸν ὅσιον ἔχοντος τὴν τοῦ τέως ρωσσικοῦ ναοῦ, συντήρησιν, παρ' ᾧ θέλουσι προσληφθῇ καὶ ἕλληνες ἱερεῖς, χάριν τῶν ἑλλήνων παροίκων, οἵτινες πρέπει 'ν' ἀκροῶνται τῆς θείας λειτουργίας καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν ἀκολουθιῶν ἑλληνιστὶ τελουμένων. Ὁ ἐν λόγῳ Σύνδεσμος ἔχει σκοπὸν τὴν ἵδρυσιν καὶ ἑτέρων ναῶν ἔν τε τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἐν ἄλλαις τῆς εὐτυχοῦς ταύτης δημοκρατίας.

Ἑλληνικὴ παροικία Μαδαγασκάρης. Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ θανάτου τοῦ ἐν Ἀναλάβᾳ τῆς Μαδαγασκάρης ἀπὸ τοῦ 1896 ἐγκατεστημένου Γ. Σκοπελίτου, ἡ ἐφημερὶς «Ἐθνικὸς Κήρυξ» (ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ) γράφει ὅτι οὗτος, ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν κατοίκων, ἐξελέγη δημοτικὸς σύμβουλος ἐπὶ πολλὰς περιόδους, σχὼν τὴν τιμὴν νὰ προσφωνήσῃ τῷ 1907 τὸν γενικὸν διοικητὴν Μαδαγασκάρης κ. Ὀγκανιὲρ, ὅστις τὴν ἐπιοῦσαν ἐκάλεσεν εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν τὴν ἑλληνικὴν παροικίαν. Αὕτη δ' ἀπέδειξε, κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, τὴν πρὸς τὴν κυρίαρχον Γαλλίαν ἀφοσίωσιν αὐτῆς, ἐγγραφομένη εἰς τὰ ἐθνικὰ δάνεια· ἀναφέρονται μάλιστα, πλὴν τοῦ Γεωργίου Σκοπελίτου μέγιστον προσενεγκόντος ποσὸν, δώσαντες ἀνὰ 200000 φράγκων οἱ κκ. Φραγκόπουλος, Ἄννινος, καὶ ἀδελφοὶ Κουτσογιάννη, ἀνὰ 100000 οἱ κκ. Ζήλης, Ζαρόκωστας, Τσάβαλος, Ἀθανασίου, Τερτίπης, Εὐστρατίου, ἀδελφοὶ Μπερέτη, ἀδελφοὶ Μελλῆ, ἀδελφοὶ Βασιλακόπουλοι, διὰ δὲ μικρότερα ποσὰ ἕτερα μέλη τῆς παροικίας.

Ὁ διδάκτωρ Ἀλφέρτος Βίρθ, ὁ κληθεὶς ἀκολούθως εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Σικάγου καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς καὶ βυζαντινῆς ἱστορίας τῷ 1892 μεταβὰς εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μαδαγασκάρης, εὗρεν ἐκεῖ τινὰς ἕλληνας ὧν εὐάριθμοι προήρχοντο ἐκ τῆς νήσου Λέρου. Σημειοῦμεν μάλιστα ὅτι, μεταξὺ τῶν εὐκατασταστάτων οἰκογενειῶν τῆς νήσου ταύτης ὑπάρχει καὶ οἰκογένεια Σκοπελίτου.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Μαυρογένειον Βραβεῖον Ἀρετῆς

Συνφδὰ τῷ προγράμματι τοῦ Μαυρογενείου Βραβείου Ἀρετῆς καλοῦνται ὅσα ἄτομα ἢ σωματεῖα ἔχουσι νὰ ὑποδείξωσιν ἄτομα ἢ οἰκογενείας διακρινομένας διὰ συνεχεῖς πράξεις βοηθείας μετ' ἀφοσιώσεως, αὐταπαρνησίας καὶ αὐτοθυσίας ὑπὲρ τοῦ πλησίον, συγγενοῦς ἢ μὴ, ἢ τῆς κοινωνίας, νὰ πράξωσι τοῦτο γραπτῶς μέχρι τῆς 31 προσεχοῦς δεκεμβρίου διὰ συντόμου ἐκθέσεως, συνοδευομένης ὑπὸ τῶν προσηκόντων πιστοποιητικῶν καὶ ἀπευθυνομένης τῷ προέδρῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ βραβεῖον θ' ἀπονεμηθῇ μόνον εἰς ἄτομα καὶ οἰκογενείας.

Ἐν Σταυροδρομίῳ τῇ 14 νοεμβρίου 1919.

(Τ. Σ.) Ἐκ τοῦ γραφείου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 9569

Κλῆσις

Ὁ Δημοσθένης Μπόλας, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανός, τέως μὲν κάτοικος Μ. Ρεύματος (Κωνσταντινουπόλεως), νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Πέμπτην καὶ ὥραν 2 μ.μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Ἀργυροῦς Δ. Μπόλα, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Μ. Ρεύματος (Κωνσταντινουπόλεως), ἐπὶ διαζυξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυξεως δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πρόοδου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 16 Νοεμβρίου 1919.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑποτρ.) Ὁ Προύσης **Δωρόθεος**

Ὁ Α' Γραμματεὺς

(ὑποτρ.) **Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐθημερὸν

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 30 Νοεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 38 39

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς † ὁ Δαρδανελλίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης
ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος Μ. Ι. Γεδεών

Διευθυντὴς καὶ συντάκτης
Β. Ἀντωνιάδης καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη λίραι τουρκ. 2. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΑΠΟΡΙΑΙ ΤΙΝΕΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τοῦ προηγουμένου φύλλου)

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι ὡς τόσοι λόγοι δυνάμενοι νὰ συνηγορήσωσιν εὐπροσώπως ὑπὲρ τῆς θέσεως, ὅτι ὁ γνήσιος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὰ καίρια διασυρόμενος, οὐ μόνον δύναται, ἀλλὰ καὶ ὀφείλει νὰ ἐπαναπαύηται εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἰδίας συνειδήσεως καὶ τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἰδίων πεποιθήσεων, ἐπαναπαυόμενος δὲ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦτο κριτήριον νὰ ἀπέχηται ἀπὸ πάσης προσφυγῆς εἰς τὰ δικαστήρια καὶ τὰς ἐπισφαλεῖς κρίσεις καὶ ἐκτιμήσεις τῶν ἀνθρώπων, ἐφαρμόζων εἰς ἑαυτὸν ὅσα ὁ Ἀπόστολος ἔγραφε πρὸς τοὺς ἐν Κορίνθῳ ὁπωσδήποτε καταλαλοῦντας αὐτοῦ· «Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με Κύριός ἐστιν... ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ» (1 Κορ. 4, 3—5).

Δὲν εἶναι ζήτημα ἂν ὑπάρχουσι καὶ πόσοι ὑπάρχουσι σήμερον Χριστιανοὶ καὶ κληρικοὶ οὕτως ὑπερκείμενοι τῶν πολλῶν καὶ ἐν πλήρει αὐταπαρνησίᾳ ἀφειδοῦντες καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας ὑπολήψεως καὶ τιμῆς χάριν τῆς πιστῆς ἐκπληρώσεως τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ ἰδίου δεσπότου. Οὐδέποτε ἐξέλιπον στρατιῶται τῷ Κυρίῳ, ἀλλ' ὑπῆρχον, ὑπάρχουσι καὶ θὰ ὑπάρχωσιν οὕτως ἐκλαμβάνοντες τὴν ἀκολουθίαν τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Δὲν εἶναι ἐπίσης ζήτημα ἂν, τοιοῦτοι ὄντες, θὰ διεβάλλοντό ποτε καὶ θὰ διεσύροντο οὕτως, ὥστε νὰ περιέρχωνται εἰς τὴν εἰρημένην ἀνάγκην. Ἦτε θύραθεν καὶ ἡ ἱερὰ ἱστορία βρίθει ἔκπαλαι παραδειγμάτων ἀνθρώπων παντοιοτρόπως συκοφαντηθέντων δωρεὰν καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν κατὰ σάρκα ἢ κατὰ πνεῦμα ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν, μετὰ χρόνον δὲ καὶ κόπον πολὺν διελύ-

θησαν αἱ πλεκτάναι καὶ διεσκεδάσθησαν αἱ κατηγορίαι. Πλὴν τὸ ζητούμενον δὲν εἶναι τοῦτο, ἂν πράγματι ὑπάρχουσι τοιοῦτοι Χριστιανοὶ καὶ ἱεράρχαι, καὶ ἂν ὑπάρχοντες θὰ διεσύροντο οὕτω δωρεάν. Τὸ ἀπορούμενον εἶναι ἐκεῖνο, ἂν ὑπάρχοντες θὰ ἠδύναντο καὶ ἄνευ τινὸς ζημίας τῆς ἰδίας αὐτῶν συνειδήσεως, καὶ ἄνευ τινὸς βλάβης τῶν ἰδίων πεποιθήσεων. νὰ ἐνεργήσωσι καὶ ἄλλως, νὰ ὑπερασπίζωσι τὴν ἰδίαν τιμὴν καὶ ἀθῳότητα προβαίνοντες ἀνενδοιάστως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν δικαστικὴν καταδίωξιν τῶν δωρεὰν συκοφαντούντων καὶ διασυρόντων αὐτοὺς εἰς τὰ καίρια. Δὲν εἶναι ἀρνητικὴ ἡ ἀπάντησις. Δύνανται καὶ ὀφείλουσι μάλιστα ἄνευ τινὸς κιβδηλώσεως τοῦ χριστιανικοῦ φρονήματος νὰ πράξωσι καὶ τοῦτο, ὅπως καὶ ἐκεῖνο, μετὰ ταύτης τῆς διαφορᾶς, ὅτι ἐκεῖνο μὲν **ἀτομικῶς**, ὡς ἁπλᾶ ἄτομα, τοῦτο δὲ **κοινωνικῶς**, ὡς μέλη μᾶλλον ἢ ἧττον προέχοντα τῆς κοινωνίας καὶ ζῶντες ἐν μέσῳ ἀνθρώπων λόγῳ μὲν ζωσι Χριστιανῶν, πράγματι ὅμως πάντα ἄλλον κανόνα τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας αὐτῶν ἐχόντων ἢ τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ, τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς κατὰ Χριστὸν ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης. Τῆς διακρίσεως ταύτης γενομένης οὐτερον ἀποκλείει τὸ ἕτερον. Ἔχει ἀναλογίαν τὸ πρᾶγμα πρὸς ὅ,τι συμβαίνει καθ' ἡμέραν ἐν τῷ οἰκογενειακῷ βίῳ, ὅταν οἱ γονεῖς, ἄνευ τινὸς μειώσεως τῆς πατρικῆς ἢ μητρικῆς στοργῆς πρὸς τὰ ἴδια τέκνα, κολάζωσιν αὐτὰ ὁπωσδήποτε ἀτακτοῦντα καὶ ἐπιλανθανόμενα τοῦ ὀφειλομένου πρὸς τοὺς γεννήτορας σεβασμοῦ. Δὲν πράττει ἄλλως ὁ τῆς κλήσεως αὐτοῦ καὶ ἀποστολῆς ἄξιος δικαστὴς, ὅταν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νόμου καὶ τῆς δικαιοσύνης καταδικάζῃ μὲν καὶ εἰς θάνατον τὸν ἀποδεδειγμένον ἔνοχον, πράττῃ ὅμως τοῦτο ἄκων καὶ συμπάσχων τῷ καταδικαζομένῳ. Λέγεται τοῦτο περί τινος τῶν ἀρχαίων σοφῶν καὶ δικαστῶν, Βίαντος τοῦ Πριηνέως, ὅστις θανάτῳ μέλλων καταδικάζειν ἐδάκρυεν· ἐρωτώμενος δὲ πῶς αὐτὸς καταδικάζει καὶ ἅμα δακρύει, ἀπήντησεν, ὅτι **ἀναγκαῖόν ἐστι τῇ μὲν φύσει τὸ συμπαθὲς ἀποδοῦναι, τῷ δὲ νόμῳ τὸν ψῆφον.** Οὕτω καὶ ὁ Χριστιανὸς, ὡς ἁπλοῦν μὲν ἄτομον καὶ ἀτομικῶς μόνον ἐνεργῶν, καὶ δύναται καὶ ὀφείλει νὰ εἶναι ἀφιλόνεικος καὶ ἀμνησίκακος καὶ νὰ φέρῃ μακροθύμως καὶ ἀνεξικάκως τὰς τῶν ἄλλων καταδρομὰς καὶ συκοφαντίας, τὴν ἰδίαν φιλοτιμίαν ὑποτάσσων τῷ νόμῳ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ὡς μέρος δὲ τῆς κοινωνίας δύναται καὶ ὀφείλει, καὶ ἐμφορούμενος τῆς αὐτῆς ἀφιλονείκου καὶ ἀνεξικάκου διαθέσεως, νὰ μὴ ἀφήσῃ τὴν ἰδίαν ὑπόληψιν καὶ τιμὴν εἰς τὴν διάκρισιν φαύλων ἢ ἀφρόνων, ἀλλὰ νὰ ἀμύνηται αὐτῆς νομίμως, ὃν τρόπον ἀμύνεται καὶ τῆς ἰδίας ζωῆς, καὶ τῆς σωματικῆς αὐτοῦ ὑγείας καὶ ἀκεραιότητος. Τὸ ἀγαθὸν ὄνομα, ἡ παρὰ τοῖς ἄλλοις τιμὴ καὶ ὑπόληψις, εἶναι ἀγαθὸν πνευματικὸν, πολλῷ ὑπέρτερον παντὸς ἄλλου ὑλικοῦ ἀγαθοῦ, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς σωματικῆς ζωῆς καὶ ὑγείας, εἰς πάντα μὴ ἀπαμβλύναντα τὸ ἔμφυτον αἴσθημα τῆς καλῶς **ἐννοουμένης** φιλοτιμίας. Δὲν εἶναι ἀλλοίαι ἡ γραφικὴ διδασκαλία οὔτε τῆς Παλαιᾶς οὔτε τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐξαιρούσης τὴν ἀξίαν τῆς ἀγαθῆς ὑπολήψεως παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἔστω καὶ μὴ Χριστιανοῖς, μηδ' αὐτῆς τῆς ὑστεροφημίας ἐξαιρουμένης (Ματ. 26, 13).

Δὲν πρόκειται δὲ περὶ ἁπλῆς ἱκανοποιήσεως μιᾶς τῶν ἀνωτέρων καὶ εὐγενεστέρων ὁρμῶν καὶ ἀναγκῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, περὶ ἁπλοῦ τινος κόσμου καὶ καλλωπισμοῦ, καλοῦ μὲν, ἀλλὰ δυναμένου νὰ ἐλλείπῃ ἀζημίως, ἀλλὰ πρόκειται περὶ ἀγαθοῦ οὕτως ἀναγκαίου καὶ ἀπαραιτήτου εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν ἀρετὴν, ὥστε ἄνευ ἀγαθῆς ὑπολήψεως καὶ τιμῆς οἱ ἐν κοινωνίᾳ ζῶντες δυσκόλως δύνανται νὰ ἐφαρμόζωσιν ἃς ἔχουσι χρηστὰς διαθέσεις ὑπὲρ τῶν ἄλλων καὶ τῆς κοινωνίας, ἐπειδὴ πᾶσα μὲν τελεσφόρος πρὸς ἀλλήλους ἐπικοινωνία στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, αὕτη δὲ ἄνευ ἀγαθῆς ὑπολήψεως ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ ἢ

ὑπάρχουσα νὰ διατηρηθῇ. Δὲν εἶναι μόνον τοῦτο. Ἡ ἀξία καὶ χρησιμότης τοῦ καλοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἀγαθῆς ὑπολήψεως δὲν περιορίζεται εἰς μόνους τοὺς ἀπολαύοντας αὐτῆς, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς συγγόνους καὶ τοὺς ἐπιγόνους αὐτῶν, ὑπάρχουσα δὲ τιμιωτέρα πάσης ἄλλης ὑλικῆς κληρονομίας ἀναπληροῖ μὲν πολλάκις τὴν ἔλλειψιν αὐτῆς, ἀντισταθμίζει δὲ ἐν μέτρῳ τινὶ τὴν ἰδίαν ἀναξιότητα τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, ὅπως ἀντιστρόφως τὸ κακὸν ὄνομα τῶν γονέων καὶ τῶν προγόνων οὐκ ὀλίγον συσκιάζει καὶ αὐτὴν τὴν προσωπικὴν ἀξίαν τῶν ἐπιγόνων. Ὁ αὐτὸς λόγος περὶ τῆς ἀξίας ἢ ἀπαξίας, ἣν ἡ ἀγαθὴ ἢ ἐναντία ὑπόληψις μελῶν τινῶν ἔχει εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ τάγματος ἢ συστήματος, εἰς ὃ ἀνήκουσιν, καὶ ὁ λόγος οὗτος, προστιθέμενος εἰς τοὺς ἄλλους, καθιστᾷ ἐπιβλητικώτερον τὸ καθῆκον τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἱερατεῖον ὄχι μόνον αὐτοὶ νὰ μὴ δίδωσι λαβὰς εἰς δυσφημίαν, πρὸς τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, καὶ τοῦ συστήματος εἰς ὃ ἀνήκουσιν, ἀλλὰ νὰ καταδιώκωσιν ἁρμοδίως καὶ τοὺς δωρεὰν διασύροντας αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν δυσφημοῦντας καὶ αὐτὸν τὸν κλῆρον εἰς ὃν ἀνήκουσιν. Ὡς ἄτομον ἴσως ἔχει τις τὸ δικαίωμα, οὕτως ἢ ἄλλως σκεπτόμενος καὶ φρονῶν, νὰ ἀδικῇ ἑαυτὸν, ἀποφεύγων τὴν νόμιμον καταδίωξιν τῶν ἀναιτίως διασυρόντων αὐτόν· ὡς μέλος ὅμως μικρᾶς ἢ μεγάλης κοινωνίας, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα διὰ τῆς αὐτῆς ἀνοχῆς νὰ ἀδικῇ ἐν τῷ ἑαυτοῦ προσώπῳ καὶ τὴν ὁλότητα, συντελῶν τὸ ἐπ' αὐτῷ εἰς τὴν δυσφημίαν αὐτῆς ἔστω καὶ ἀρνητικῶς.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

(Λουκ. 14, 16—24)

Εἶναι **παραβολὴ** καὶ ἡ τῆς ΙΑ' Κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ εὐαγγελικὴ περικοπή, ὅπως ἦτο καὶ ἡ τῆς προπαρελθούσης Κυριακῆς. Ἀλλ' ὑπάρχει ἡ διαφορὰ αὕτη μεταξὺ τῶν δύο παραβολῶν. Ἐκείνη ἀνῆκεν εἰς τὰς λεγομένας **ἠθικὰς** παραβολὰς, τὰς παραβολὰς ἐκείνας, δι' ὧν ἐξεικόνιζεν ὁ Κύριος μίαν τινὰ ἠθικὴν διδασκαλίαν, διετύπου ἠθικόν τι δίδαγμα περὶ τούτου ἢ ἐκείνου ἐκ τῶν καθηκόντων, ὅσα καὶ πᾶς μὲν ἄνθρωπος, μάλιστα δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ἀκόλουθοι αὐτοῦ ἔχομεν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἢ πρὸς τὸν πλησίον ἢ καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ ὀφείλομεν νὰ ἐφαρμόνωμεν ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν μετὰ πάσης προθυμίας καὶ δυνατῆς ἀκριβείας. Ἡ προκειμένη παραβολὴ εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων **προφητικῶν** ἢ **ἱστορικῶν**, τῶν παραβολῶν ἐκείνων, δι' ὧν προαπεκάλυπτε, προδιετύπου καὶ προανέγραφε τὰ **μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ** (Ματ. 13, 10 κ. ἑξ), ὅσα δηλαδὴ, προδιατεταγμένα μὲν καὶ προκαθωρισμένα ἄνωθεν κατὰ τὰς βουλὰς τοῦ Ὑψίστου, ὑπάρχοντα ὅμως ἀποκεκρυμμένα τέως καὶ ἄγνωστα, ἐμελλον νὰ πραγματοποιηθῶσι καθεξῆς εἴτε κατὰ τὴν πρώτην ἵδρυσιν καὶ σύστασιν εἴτε κατὰ τὸν ἑπειτα βίον αὐτῆς. Τί δὲ εἶναι **βασιλεία τοῦ Θεοῦ** ἢ **βασιλεία τῶν οὐρανῶν**; Συχνὰ ἀπαντῶσιν αἱ ῥήσεις αὗται εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, κοινῶς δὲ νομίζομεν ὅτι δι' αὐτῶν σημαίνεται ἡ προσδοκωμένη καὶ μετὰ τὴν δευτέραν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν ἀναμένουσα τοὺς δικαίους καὶ εὐσεβεῖς μακαρία ζωὴ ἐν οὐρανοῖς καὶ παρὰ τῷ Θεῷ. Σημαίνει βεβαίως ἡ φράσις καὶ τοῦτο· ἀλλ' ὄχι τοῦτο καὶ μόνον. Βασιλεία τοῦ Θεοῦ σημαίνει γενικῶς πνευματικήν τινα κατάστασιν διάφορον τῆς ἁπλῆς φυσικῆς καταστάσεως, κοινωνίαν τινὰ πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ὄντων, τοιαύτην τινὰ κοινωνίαν, μέλη τῆς ὁποίας δὲν εἶναι μόναν τὰ ἀτόματα **πνευματικὰ ὄντα**, οἱ ἀγαθοὶ ἄγγελοι καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν μεταστάντων εὐσεβῶν καὶ δικαίων, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι ἔτι ἐπὶ τῆς γῆς ζῶντες, σάρκα καὶ ὀστέα περικείμενοι καὶ ἔχοντες νὰ φροντίζωσι καὶ περὶ τῆς σωματικῆς αὐτῶν ζωῆς, καὶ περὶ τῶν ὑλικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν, καὶ ὑπομένοντες ἔτι τὰς παντοίας θλίψεις καὶ δοκιμασίας τοῦ κόσμου τούτου, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχωσιν ὡς κανόνα τοῦ βίου αὐτῶν καὶ ὡς γνώμονα τῶν ἰδίων διαθέσεων καὶ πράξεων τὸ ἅγιον θέλημα τοῦ οὐρανίου πατρὸς καὶ βασιλέως ἡμῶν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅτι εἶναι θεοφιλὲς καὶ θεάρεστον, τὸ ἀγαθόν, τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀληθές. Ὅσοι οὕτω ζῶσι καὶ οὕτω πολιτεύ-

ονται, καὶ ἐπὶ γῆς ὄντες καὶ ζῶντες, ἀνήκουσιν ἤδη εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀποτελοῦσιν ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· Ἡ σύστασις τοιαύτης κοινωνίας ἀνθρώπων ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸν τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ αἱ πρῶται αἰτήσεις τῆς κατ' ἐξοχὴν χριστιανικῆς προσευχῆς τῆς Κυριακῆς λεγομένης προσευχῆς, ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἔλευσιν, τ. ε τὴν πραγματοποίησιν τῆς κοινωνίας ταύτης· «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς». Ὁ Θεὸς εἶναι βασιλεὺς, καὶ βασιλεὺς δίκαιος καὶ χρηστὸς, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ τὸ ἅγιον καὶ δίκαιον εἶναι ὁ **νόμος** ὁ **ἠθικός.** Ὅπου ἐκτελεῖται, ὅπου ἐπικρατεῖ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ εἶναι καὶ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, εἴτε παρ' ἀγγέλοις εἴτε παρ' ἀνθρώποις. Τῆς βασιλείας ταύτης ἡ κοινωνίας τοῦ Θεοῦ δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς ὅ.τι ὀνομάζομεν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχει καὶ αὕτη ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Ἐκείνη περιλαμβάνει τοὺς ἤδη ἀγωνισθέντας καὶ τελειωθέντας· ἡ ἐπὶ γῆς περιλαμβάνει τοὺς ἔτι ἀγωνιζομένους καὶ τείνοντας πρὸς τὴν τελείωσιν κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς τοιαύτη δὲ εἶναι παρασκευὴ καὶ προετοιμασία εἰς ἐκείνην. Ἐπὶ τούτῳ ἦλθεν ὁ Κύριος καὶ εἰς τοῦτο ὑπέμεινε καὶ αὐτὸν τὸν σταυρικὸν θάνατον, ἵνα ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς προπαρασκευάσῃ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ οὐρανοῦ, τοὺς ἀνθρώπους τοὺς μόνον περὶ τὰ ὑλικὰ καὶ τὰ κόσμον ἀγαθὰ προσηλουμένους ἀνυψώσῃ εἰς τὴν εὔνοιαν καὶ ἀπόλαυσιν καὶ τῶν πνευματικωτέρων καὶ ἠθικωτέρων ἀγαθῶν, ἢ μᾶλλον πρῶτον τούτων, καὶ ἔπειτα ἐκείνων. «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». Τοῦτο ἀκριβῶς ὑποδηλοῖ ἡ προκειμένη παραβολὴ ὑπὸ τὸν τύπον καὶ τὴν εἰκόνα δείπνου τινὸς μεγάλου, ὅπερ παρασκευάσας ὁ οἰκοδεσπότης, εἰς μάτην ἀποστέλλει τὸν δοῦλον αὐτοῦ ὅπως ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς προσκεκλημένους ὅτι εἶναι ἕτοιμα πάντα καὶ πρέπει νὰ σπεύδωσιν εἰς τὴν πανδαισίαν. Δὲν προσέρχονται οἱ προσκεκλημένοι, ἄλλος ἄλλο τι κοσμικὸν προφασιζόμενος. Ἀποστέλλεται ὁ δοῦλος πρὸς ἀναζήτησιν ἄλλων συνδαιτημόνων, μὴ ἐπὶ τούτῳ προσκεκλημένων μηδὲ νομιζομένων ἀξίων τοιαύτης τιμῆς, καὶ ἡ τούτων προθυμία καὶ προσέλευσις ἀναπληροῖ τὴν ἐκείνων ἄρνησιν καὶ ἀπουσίαν, καὶ δὲν ἀποβαίνει εἰς μάτην ἡ φιλότιμος προθυμία καὶ προετοιμασία τοῦ οἰκοδεσπότου. Ὁ οἰκοδεσπότης εἶναι ὁ Θεός· τὸ μέγα δεῖπνον ἡ προδηλωθεῖσα βασιλεία τοῦ Θεοῦ· ὁ δοῦλος τὸ ὄργανον καὶ οἱ λειτουργοὶ τοῦ κηρύγματος· οἱ προσκεκλημένοι εἶναι οἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν τάξεων μᾶλλον ἄξιοι πρὸς τοιαύτην κοινωνίαν νομιζόμενοι· οἱ ἔπειτα συναχθέντες πάντοθεν εἶναι οἱ τῶν κατωτέρων στρωμάτων οἱ ὑπὸ τῶν ἄλλων συνήθως παροριόμενοι καὶ ἥκιστα πρόσφοροι νομιζόμενοι πρὸς εὐγενέστερα καὶ ἰδανικώτερα τοῦ βίου σπουδάσματα. Ἀλλ' εὑρίσκονται πολλάκις οὗτοι ὑψηλότεροι ἐκείνων. Οἱ ἥκιστα εὔθετοι θεωρούμενοι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, προλαμβάνουσι τοὺς ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἀρεταῖς καὶ ὑπεροχαῖς ἐγκαλλωπιζομένους. Εἶναι τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς ἡγέτας τοῦ λαοῦ, τοὺς γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ὡς τοιούτους, ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀναξίους τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἐθεώρουν οἱ εἰρημένοι ἡγέται τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοὺς Ἐθνικούς, δὲν εἶναι δὲ ἀπίθανον νὰ ὑπονοῇ τούτους ἡ παραβολὴ ἐν οἷς ὁμιλεῖ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ δούλου ἀποστολῆς **εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς** (στχ.23), καὶ νὰ προλέγηται ἡ εἰς τὰ ἔθνη ἀποστολὴ τῶν κηρύκων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὁ κατὰ προτίμησιν εὐαγγελισμὸς τῶν ἐθνικῶν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, ἀφ' οὗ οἱ ἀπ' ἀρχῆς πρὸς τοῦτο κεκλημένοι ἀπεδυσπέτουν πρὸς τὸ κήρυγμα καὶ παρεῖχον πολλάκις τῷ Ἀποστόλῳ τῶν Ἐθνῶν νὰ λέγῃ πρὸς αὐτούς· «ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη» (Πρ. 13, 46. 28, 28). Ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἶναι πολλῷ σαφεστέρα ἐν τῇ ὁμοίᾳ παραβολῇ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου (22, 1 – 14) τῇ τῶν γάμων τοῦ βασιλόπαιδος, ἥτις, καίπερ ἐχουσα πολλὰ τὰ κοινὰ πρὸς τὴν τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, ὁμ...

ἔχει καὶ πολλὰ τὰ διαφέροντα, δυσκόλως δὲ συμπίπτουσα πρὸς αὐτὴν ἐχρησιμοποιήθη πιθανῶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἄλλοτε καὶ ἐξ ἄλλης ἀφορμῆς. Ἡ θεμελιώδης ὅμως ἀμφοτέρων ἔννοια καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς εἰς τὸν βίον πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντων τῶν αἰώνων εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή· οἱ προσηλωμένοι περὶ τὰ χαμαίζηλα καὶ κεχηνότες περὶ μόνα τὰ κατὰ κόσμον λεγόμενα ἀγαθὰ εἶναι ἥκιστα εὔθετοι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ οὔτε ἐν τῷ παρόντι βίῳ οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι, ἐφ' ὅσον εἰς οὐδὲν λογίζονται τὰ πνευματικά.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΘΕΟΛ ΣΧΟΛΗΣ

ἀπὸ τοῦ σχολ. ἔτους 1913—1914 μέχρι τοῦ 1918—19.

Ὁ κατάλογος οὗτος ἀποτελεῖ συνέχειαν τῶν προεκδοθέντων δύο καταλόγων, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ΙΘ' τόμῳ τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας» (σελ. 471) ὁ δὲ δεύτερος ἐν τῷ ΛΓ' (ἔτος 1913 σελ. 285).

Τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1913—14

479	Γεννάδιος Κυκκώτης,	διάκονος Κύπρος.	1 λίαν καλῶς
480	Ἐμμανουὴλ Καρπάθιος,	Νίσυρος Ρόδου.	2 λίαν καλῶς
481	Ἰωακεὶμ Παπαδόπουλος,	διάκονος ΣυγὴΠρούσης	3 λίαν καλῶς
482	Ἰωάννης Γερακάρης,	διάκονος Χαλκηδών.	4 ἄριστα
483	Κωνσταντῖνος Ἰωάννου,	Ἀρτάκη Κυζίκου.	5 λίαν καλῶς
484	Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης,	διάκονος Μαρώνεια.	6 ἄριστα
485	Νικόλαος Θεοδούλου,	Ναζαρὲτ Παλαιστίν.	7 ἄριστα
486	Παντελεήμων Βαλιούλης,	Σκοπός.	8 ἄριστα
487	Πολύκαρπος Δημητριάδης,	διάκονος, Προῦσα.	9 ἄριστα
488	Σάββας Ἰωακειμίδης,	Κούρβαον Κολων.	10 λίαν καλῶς
489	Τιμόθεος Εὐαγγελινίδης,	ἱερομόν. Μυτιλήνη.	11 λίαν καλῶς

1. Νῦν καθηγητὴς τῶν ἱερῶν ἐν Κύπρῳ
2. Νῦν ἀρχιμανδρίτης Ἐμμανουὴλ Καρπάθιος. Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν.
3. Διάκονος ἐν Σισλίῳ καὶ καθηγητὴς τῶν ἱερῶν.
4. Νῦν ἀρχιμανδρίτης καὶ ἐφημέριος ἐν Ἀθήναις.
5. Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Κουζγουντζουκίου, διάκονος.
6. Νῦν ἀρχιμανδρίτης καὶ προϊστάμενος ἐν Ἁγίῳ Στεφάνῳ.
7. Γραμματεὺς τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας.
8. Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Σαμψοῦντος.
9. Νῦν ἀρχιδιάκονος τῆς Μητροπόλεως Προύσης.
10. Διδάσκαλος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Χαλδείας.
11. Νῦν προϊστάμενος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας Βουκουρεστίου.

Ἐκ τῆς τάξεως ταύτης λαϊκοὶ ἔτι ὁ 5, ὁ 8 καὶ ὁ 10.

Τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1914—15.

490	Ἄγγελος Βουδούρης,	Ταῦφύριον Καλλιπόλεως	12 λίαν καλῶς
491	Ἀθανάσιος Παπαδόπουλος,	Ἰντζέσου Καισαρείας	13 λίαν καλῶς
492	Γεώργιος Γεωργιάδης,	Δελλιῶναι Σηλυβρίας	14 ἄριστα
493	Δημήτριος Μπανές,	Μεσάχωρον Κων]πόλεως	15 λίαν καλῶς
494	Ἰσαὰκ Ἀλατόπουλος,	Νεάπολις Καισαρείας	16 λίαν καλῶς
495	Κωνσταντῖνος Παπᾶ Δημητρίου,	Ἡάνορμος Κυζίκου	17 ἄριστα
496	Κωνσταντῖνος Μωραϊτάκης,	Σάμος	18 λίαν καλῶς
497	Νικόλαος Καραβέλας,	Ἴμβρος	19 ἄριστα
498	Νικόλαος Παρίτσης,	Μάδυτος Καλλιπόλεως	20 λίαν καλῶς
499	Παναγιώτης Ἐλευθεριάδης,	Ἀπολλωνιὰς Νικομηδείας	21 λίαν καλῶς
500	Παναγιώτης Παπαϊωάννου,	Κατιρλῆ Νικομηδείας	22 λίαν καλῶς
501	Φιλοκτήτης Βλαχόπουλος,	Ταταῦλα Κωνστ]πόλεως	23 λίαν καλῶς

12 Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Ἀϊδινίου, ἀπέβαλε τὸ ἔνδυμα.
13 Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Πανόρμου, » » »
14 Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Δελλιωνῶν.
15 Διευθυντὴς τῶν Βουκουρεστίου.
16 Ἀρχιμανδρίτης Κωνστάντιος Ἀλιτόπουλος, προϊστάμενος Πριγκήπου.
17 Ἀρχιμανδρίτης Αἰμιλιανὸς τοῦ Μητροπολίτου Γρεβενῶν.
18 Πρεσβύτερος Κωνσταντῖνος, προϊσταμένος Ἕλλην. Ἐκκλησίας Κισνοβίου.
19 Διευθυντὴς Σχολῶν Ἴμβρου.
20 Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος, τοῦ ἁγίου Φιλαδελφείας.
21 Ἀποθαχὼν διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Χάλκης.
22 Γραμματεὺς ἐμπορικοῦ γραφείου, ἀπέβαλε τὸ ἔνδυμα.
23 Διάκονος Φιλοκτήτης, ἱεροκήρυξ Βατούμ.
Ἐκ τῶν 12 λαϊκοὶ 6, ὧν οἱ τρεῖς ἀποβαλόντες τὸ ράσον.

Τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1915—16

502	Ἀθηναγόρας Ἰατρόπουλος,	διάκονος, Σμύρνη	24 λίαν καλῶς
503	Γρηγόριος Ἰβηρίτης,	διάκονος, Σπάρτη Πελοποννήσ.	25 ἄριστα
504	Εἰρηναῖος Κασιμάτης,	διάκονος, Ἀργοστόλ. Κεφαλλην.	26 λίαν καλῶς
505	Ἰάκωβος Παπαπαϊσίου,	διάκονος, Νεάπολις Καισαρείας	27 λίαν καλῶς

24 Καθηγητὴς τῶν ἱερῶν ἐν Σμύρνῃ.
25 Καθηγητὴς ἐν τοῖς Ἀρχιγενείοις Ἐπιβατῶν.
26 Ἱεροκήρυξ ἐν Ἑλλάδι.
27 Βοηθὸς γραμματεὺς τὰς Ἱερᾶς Συνόδου.

506	Κωνσταντ. Χ" Ἀντων. Σταθερὸς,		Κριθιὰ Καλλιπόλεως	28 λίαν καλῶς
507	Νικηφόρος Ζαβαρδηνὸς,	διάκονος,	Τοπιὰ Καστορίας	29 ἄριστα
508	Νικόλαος Μανούσης		Ἀπολλωνιὰς Νικομηδ.	30 ἄριστα
509	Πολύκαρπος Κυνηγόπουλος,	διάκονος,	Βολτζάνη Κολωνίας	31 ἄριστα
510	Φώτιος Δημητρίου,	ἱερομόν.,	Βηρυτὸς Ἀντιοχείας	32 λίαν καλῶς
511	Χαραλάμπης Μαρίφογλου		Κίος Νικαίας	33 ἄριστα

28 Πρεσβύτερος ἐν Βόλῳ.
29 Γραμματεὺς τῆς Ἐφορείας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.
30 Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐν Ἑλλάδι, ἀπέβαλε τὸ ράσον.
31 Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Μουχλίου Κωνσταντινουπόλεως.
32 Ἱερατικὸς προϊστάμενος Χαλεπίου.
33 Γραφεὺς τοῦ Ὑπουργείου Περιθάλψεως ἐν Ἑλλάδι, ἀπέβαλε τὸ ράσον.
Ἐκ τῶν 10, λαϊκοὶ δύο ὁ 30 καὶ 33 ἀποβαλόντες τὸ ράσον.

Τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1916—1917

512	Ἀθανάσιος Παπαναστασίου,		Ἐλβασάνιον Μετρ ῦν	34 ἄριστα
513	Ἀριστοτέλης Κωνσταντινίδης,		Ναῦπ-κιοῖ Ἡρακλείας	35 ἄριστα
514	Γεώργ. Παπαβασιλ. Γαροφαλίδης,		Δαρδανέλλια	36 λίαν καλῶς
515	Λεωνίδας Πελεκᾶνος,		Πυργίον Χίου	37 λίαν καλῶς
516	ΝίκανδροςΚωνσταντόπ. Κυκκώτης,	διάκονος,	Κύπρος	38 ἄριστα
517	Νικόλαος Γεωργιάδης,		Ἀρβανιτοχώρ. Χαλκηδόν.	39 ἄριστα

34 Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Κωνστάντζης.
35 Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Ραιδαιστοῦ.
36 Διάκονος Γερμανός, διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Χάλκης.
37 Ἐπιμελητὴς καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου.
38 Καθηρέθη ἰδίᾳ αἰτήσει.
39 Δωρόθεος διάκονος, καθηγητὴς ἱερῶν ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ.
Ἐκ τῶν 6, οἱ 3 λαϊκοί.

Τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1917—1918

518	Ἀνδρέας Γεώργεβιτς,		Πριστίνη Κοσσυφοπεδίου	40 ἄριστα
519	Εὐάγγελος Δ. Παπᾶς,		Σαδοβίτσα Ἰωάννινα	41 ἄριστα
520	Καλλίνικος Χαραλαμπάκης,	διάκονος,	Νεοχώριον Κωνσ]πόλεως	42 ἄριστα
521	Παναγιώτης Σαραντίδης,		Πολύχνιτος Μυτιλήνης	43 λίαν καλῶς

40 Διδάσκαλος ἐν τῷ Μαρασλίφ.
41 Διευθυντὴς Σχολῶν Μαγνησίας.
42 Ἀρχιδ. τοῦ Μητροπολίτου Νικομηδείας.
43 Διάκονος Ἀμφιλόχιος, διδάσκαλος ἐν Ρυσίφ.
Ἐκ τῶν 4, δύο λαϊκοί.

522 Γερμανὸς Πολυζωΐδης	διάκονος,	Ἡράκλεια	44 λίαν καλῶς
523 Ἰορδάνης Χ″ Χρήστου,		Βιλετζίκιον Προύσης	45 λίαν καλῶς
524 Κωνσταντῖνος Λοϊζίδης,		Μυριανθεὺς Κύπρος	46 λίαν καλῶς
525 Παντελεήμων Ρόκος,		Λῆμνος	47 λίαν καλῶς
526 Χαραλ. Κ. Τσῖτος,		Λαβδάνη Δριϊνουπόλεως	48 λίαν καλῶς

44 Εἰς Ἀμερικήν.
45 Ἀγνώστου δισμονῆς.
46 Εἰς Κύπρον.
47 Εἰς Θεσσαλονίκην
48 Εἰς Ἀθήνας.
Ἐκ τῶν 5, λαϊκοὶ 4.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀποφάσει τῆς Ἐφορίας καὶ ἐγκρίσει τῆς Ἱ. Συνόδου συναπεφοίτησαν καὶ οἱ τῆς ΣΤ′ τάξεως μαθηταί, ἀκροασάμενοι καί τινων μαθημάτων τῆς Ζ′. Τούτων ὁ βαθμὸς καὶ τὸ δίπλωμα ὡρίσθη ὅπως δοθῇ εἰς ἐκείνους μόνους, οἵτινες θὰ προσῆγον ἐναίσιμον θεολ. διατριβὴν καὶ δύο λόγους, Τοὺς ὅρους τούτους ἐκ τῶν 9 ἐξεπλήρωσαν μέχρι σήμερον δύο μόνον.

527 Ἰωακεὶμ ἱερομ. Σμυρνιώτης,		Ἄργος Πελοποννήσου	49 λίαν καλῶς
528 Βασίλειος Ἰωαννίδης,		Πρεμετὴ Κορυτσᾶς	50 λίαν καλῶς

49 Προϊστάμενος ἐν Ρυσίῳ.
50 Διευθ. τῶν σχολῶν Φαναρίου Σηλυβρίας.
Ἐκ τῶν 2, λαϊκὸς 1.

529 Στέφανος Ἀθανασιάδης, Ἀδραμύτιον, πρεσβύτερος ἀπομακρυνθεὶς τῆς Σχολῆς κατὰ τὸ 1891, ἠξιώθη τοῦ διπλώματος μετὰ τοῦ βαθμοῦ λίαν καλῶς τῷ 1912 ὑποστὰς τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις.

530 Γεώργιος Π″ Δημητρίου, Κόλδερε Ἐφέσου, ἀπομακρυνθεὶς τῆς Σχολῆς κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1916, ἐγένετο δεκτὸς εἰς ἐξετάξεις ἐπὶ διπλώματι τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔτυχε τοῦ βαθμοῦ λίαν καλῶς.

Ἐν Χάλκῃ, τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1919.

† Σ. Γ. Σ.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 12 Νοεμβρίου ἐ. ἔ. Τρίτης ἀνεγνώσθη τηλεγράφημα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε:

«Ἐγένετο ἔκκλησις παρὰ τοῦ (ὑποφαινομένου) ἀρχιεπισκόπου ἐν συνεννοήσει πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἑτέρα συγχρόνως ἔκκλησις ἐκ μέρους τοῦ Πάπα πρὸς συλλογὴν ἐράνων τῇ 28 Δεκεμβρίου (ἑορτῇ τῶν ἁθώων) ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούντων τῶν ἐκ τοῦ λιμοῦ πασχουσῶν περιφερειῶν ἰδίᾳ δὲ παίδων.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἔκκλησις θὰ δημοσιευθῇ ἐνταῦθα τῇ 24 Νοεμβρίου. Εἶναι δυνατὸν νὰ πράξητε ὁμοίως».

Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπικροτήσασα τῇ προτάσει τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος ἐνέκρινε τὴν ἀπόλυσιν τῆς παρὰ πόδας Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς Μητροπολίτας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Πανιερώτατε καὶ Θεοπρόβλητε Μητροπολῖτα .... ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ ἡμῖν ἀδελφὲ κύριε .... τὴν φίλην ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα.

Ἡ δυστυχία, ἣν ὁ τὰ πάντα συνταράξας παγκόσμιος πόλεμος ἐξ ἑνὸς καὶ ἀφάνταστος κακουργία ἐξ ἄλλου προεκάλεσαν κπὶ ἐπεσώρευσαν πολλαχοῦ παρ' ἡμῖν τε καὶ ἀλλαχοῦ, ἐστὶ τοιαύτη καὶ τηλικαύτη, ὥστε ἐπὶ πολὺ τὰ θλιβερὰ ἴχνη καὶ ἀποτελέσματα τῆς μεγάλης καταστροφῆς ἐν τοῖς παθοῦσι μέρεσιν ἔσονται ἅπτὰ καὶ ἐπαισθητά. Μυριάδες ἤδη πρὸς τοῖς πολεμισταῖς ἐξέλιπον ἀθῴων πολιτῶν, θύματα γενόμενοι οὐ μόνον τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ τῆς κακεντρεχοῦς ὁρμῆς ἀγρίων ἐνστίκτων καὶ πεπωρωμένης συνειδήσεως. Ἀλλὰ καὶ μυριάδες ἐπιζησάντων ἐκ τῶν συμφορῶν ἐξακολουθοῦσι καὶ σήμερον δοκιμάζοντες ἐπὶ τοῦ ἐξηντλημένου αὐτῶν σώματος καὶ τῆς σαλευομένης ὑπάρξεως τὸν πόνον καὶ τὴν ὀδύνην τῶν παθημάτων καὶ τῶν στερήσεων αὐτῶν.

Τίς παραμυθήσει καὶ ἐνισχύσει καὶ ἐνθαρρυνεῖ τὸ πλῆθος τῶν κινδυνευόντων ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους δυστυχῶν τούτων εἴτε ἡμετέρων ὁμογενῶν εἴτε καὶ τῶν ἀλλαχοῦ παθόντων; Τίς φιλάνθρωπος καὶ φιλόστοργος μέριμνα ἐπικουρήσει εἰς τὴν διάσωσιν τῶν ἀθῴων καὶ ἀνισχύρων ἰδίᾳ βρεφῶν καὶ παιδίων, ἅπερ δεινὸς ἐπαπειλεῖ καὶ νῦν ὄλεθρος;

Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ εὐποιΐα δύναται ἀναμφιβόλως καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ παρήγορον παρασχεῖν βοήθειαν εἰς μετρίασιν τῶν θλίψεωνκαὶ εἰς ἀποτροπὴν τῶν δεινῶν. Μόνον διὰ τῆς γενναίας τῶν ἁπανταχοῦ χριστιανῶν καὶ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου συνδρομῆς δύναται ἵνα ἐπέλθῃ ἀνακούφισίς τις καὶ ἐνίσχυσις τῶν ἀπειραρίθμων θυμάτων τῆς παρελθούσης φοβερᾶς λαίλαπος.

Ὅθεν καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς Ἁγία Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἐν συναισθήσει τῆς ἐπιβαλλομένης μητρικῆς τε μερίμνης ὑπὲρ τῶν ἰδίων τεταλαιπωρημένων αὐτῆς τέκνων, φιλαδέλφου τε ἀλληλεγγύης πρὸς τὸν ἁπανταχοῦ χριστιανικὸν κόσμον, καὶ πρόφρονος πάντοτε καὶ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἐπιτελέσεως τοῦ καθήκοντος τῆς εὐποιΐας ὡς θυσίας εὐαρέστου τῷ δοτῆρι πάντων ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν Θεῷ, εὐχαρίστως ἐνωτισθεῖσα καὶ ἀποδεξαμένη γενομένην φιλόφρονα πρὸς αὐτὴν ἔκκλησιν καὶ ἀγγελίαν, καθ' ἣν, φιλανθρώπῳ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας καὶ Πρωθιεράρχου πάσης Ἀγγλίας κυρίου Ράνδαλλ, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν ἁγίων Νηπίων τῶν ἐν Βηθλεὲμ ὑπὸ Ἡρῴδου ἀναιρεθέντων, ἀπεφασίσθη καὶ πρόκειται ἵνα ἐν πάσαις ταῖς ἁπανταχοῦ τοῦ κόσμου Χριστιανικαῖς Ἐκκλησίαις καὶ Κοινότησι διενεργηθῇ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πάγκοινος χριστιανικὸς ἔρανος ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούντων τῶν ἐκ τῶν συμφορῶν καὶ τοῦ λιμοῦ πασχουσῶν περιφερειῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν παίδων, ἀσμένως καὶ αὐτὴ ἐνέκρινε καὶ ὥρισεν ὅπως ἐπὶ τῇ αὐτῇ μνήμῃ, τῇ Κυριακῇ 29ῃ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Δεκεμβρίου κατὰ τὸ ἡμέτερον ἡμερολόγιον καὶ ἑορτολόγιον, περιαχθῇ καὶ παρ' ἡμῖν ἐν πᾶσιν ἀνεξαιρέτως τοῖς ναοῖς τοῦ καθ' ἡμᾶς κλίματος ἔκτακτος

δίσκος πρὸς συλλογὴν συνδρομῶν ὑπὲρ τῶν ἀπορφανισμένων καὶ λιμωττόντων καὶ ὑπὸ τοῦ ὀλέθρου ἀπειλουμένων παιδίων, τὸ συλλεγησόμενον δὲ οὕτω ἑκασταχοῦ ποσὸν διαβιβασθῇ ἐγκαίρως διὰ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων μετὰ σχετικοῦ καταλόγου περιέχοντος διακεκριμένως τὴν συνδρομὴν ἑκάστης κοινότητος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἵνα ἀποσταλῇ καὶ διατεθῇ προσηκόντως πρὸς τὸν δηλωθέντα σκοπόν.

Κατὰ ταῦτα οὖν ἀξιοῦμεν καὶ τὴν φίλην Πανιερότητα αὐτῆς ὅπως φροντίσῃ ἵνα ὁ ὡς ἄνω ἔρανος διενεργηθῇ ἐπακριβῶς κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον καὶ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ἐν τοῖς ναοῖς πᾶσι τῆς θεοσώστου ἐπαρχίας αὐτῆς, προτρεπομένη ἐπὶ τούτῳ καὶ αὐτὴ ἰδιαιτέρως τοὺς χριστιανοὺς αὐτῆς ὅπως, ὅσον καὶ ἂν ἔπραξαν ἤδη τὸ ἑαυτῶν καθῆκον συντρέχοντες προθύμως ὑπὲρ τῶν παθόντων ἀδελφῶν, γενναίως συμμετάσχωσιν οὐχ ἧττον καὶ εἰς τὸν προκείμενον κοινὸν παγχριστιανικὸν ἔρανον, ὅστις πλὴν τοῦ ἐξόχως ὑψηλοῦ φιλανθρωπικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἀποτελεῖ συγχρόνως καὶ εὐφρόσυνον ἐκδήλωσιν τῆς ὀφειλούσης συνδέειν πάντας τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας καὶ πάντας τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς πρόφρονος ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης.

Εἴην δὲ τὰ ἔτη αὐτῆς ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

Ἐν Ἀθήναις τῇ ΚΘ' Νοεμβρίου ΑΩΚΣ'.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκ. Θρόνου

† Ὁ **Προύσης** ΔΩΡΟΘΕΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Καισαρείας **Νικόλαος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Κυζίκου **Κωνσταντῖνος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Ἀμασείας **Γερμανὸς** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Πισσιδείας **Γεράσιμος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Ἀγκύρας **Γερβάσιος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Αἴνου **Ἰωακεὶμ** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Βιζύης **Ἄνθιμος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Σηλυβρίας **Εὐγένιος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Σαράντα Ἐκκλησιῶν **Ἀγαθάγγελος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Τυρολόης καὶ Σερεντίου **Χρυσόστομος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

† Ὁ Δαρδανελλίων καὶ Λαμψάκου **Εἰρηναῖος** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἀνεγνώσθη ἡ περὶ τῆς κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν γνωμοδότησις, ἣν ἐξεδόκαμεν ἐν τῷ προγενεστέρῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας». Ἡ γνωμοδότησις ἐνεκρίθη συνοδικῶς, καθόλου τε καὶ ἐν τοῖς καθέκαστα, γενομένων ὀλιγίστων τινῶν προσθηκῶν. Ἀπεφασίσθη δὲ συγχρόνως ἵνα διὰ σχετικῆς ἐγκυκλίου, συνταχθησομένης ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν λόγῳ γνωμοδοτήσεως, καὶ σαφῶς συνοψιζούσης τὰς ἐν αὐτῇ διατυπουμένας ἀρχάς, ἤτοι τὴν ἀντίληψιν καὶ γνώμην τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν, παρακληθῶσι πᾶσαι αἱ αὐτοκέφαλοι κατὰ τόπους ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ ἐν γένει αἱ διάφοροι χριστιανικαὶ ὁμολογίαι νὰ διατυπώσωσι τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀντίληψιν καὶ γνώμην αὐτῶν, διὰ τὰ περαιτέρω. Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη μετὰ καλαισθησίας εἰς ἀντίτυπα πολλὰ ἐκτυπουμένη, καὶ εἰς τέσσαρας γλώσσας, ἑλληνικὴν, γαλλικὴν, ἀγγλικὴν, καὶ ρωσσικὴν, ἀποσταλήσεται τοῖς προέδροις καὶ ἀρχηγοῖς τῶν αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν διανεμηθησομένη καὶ εἴς τινα τῶν ἐπισήμων κέντρων καὶ σωματείων, ὅσα δύνανται νὰ συμβάλωσιν εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον ποθητὸν σκοπόν.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διὰ τοῦ ὑπογραμματέως αὐτῆς ἠρώτησε τὰ περὶ τῆς ὑγείας τοῦ ἀπό τινος ἀσθενοῦντος μητροπολίτου Τυρολόης κ. Χρυσοστόμου. Διὰ δὲ τοῦ δευτερεύοντος τὰ τῆς ὑγείας τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Γρηγορίου, ὑποστάντος ἐγχείρησιν ἐν τῇ κλινικῇ Πέραν.

Ἡ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 7ης τούτου, διορισθεῖσα ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ θείου

κηρύγματος, ἀποτελουμένη ὑπὸ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Ἀμασείας καὶ Δαρδανελλίων, τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, τοῦ σχολάρχου τῆς Θεολ. Σχολῆς καὶ τῶν θεολόγων αὐτῆς καθηγητῶν, συνῆλθε τῇ Τρίτῃ εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἁγίου Ἀμασείας καὶ συνεσκέφθη περὶ τοῦ ὑποβληθέντος αὐτῇ ζητήματος τῆς ἐπὶ τὸ σκοπιμώτερον διαρρυθμίσεως τοῦ θείου κηρύγματος ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνστ]πόλεως.

Λειτουργικὰ βιβλία. Ἐκθύμως καὶ μετ' εὐχῶν ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀπεδέξατο τὴν ἀπόφασιν τῆς τὴν «Ἐκκλησ. Ἀλήθειαν» διευθυνούσης ἐπιτροπείας, ὅπως ἐκδώσῃ αὕτη τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν ναοῖς καὶ πρὸς χρῆσιν ἐν γένει τῶν ὀρθοδόξων ἑλλήνων λειτουργικὰ βιβλία, τὴν ἀρχὴν ποιουμένη ἀπὸ τῶν μᾶλλον ἐπειγόντων. Εἰς τὴν ἐπιτροπείαν ταύτην ἀνετέθη καὶ ἡ φροντὶς τῆς ἐκ νέου ἐκδόσεως τῆς Κ. Διαθήκης.

Συναϊτικὸν Μετόχιον.— Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, προστάτιδος τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ, πανηγυρίζοντος τοῦ ἐνταῦθα Συναϊτικοῦ Μετοχίου, ἐπεσκέψαντο καὶ ἠξίωσαν τὰ δέοντα τῷ ἀντιπροσώπῳ τῆς εὐαγοῦς συναϊτικῆς ἀδελφότητος πανοσλ. ἀρχιμ. κ Νικοδήμῳ Τσέκᾳ πάντες οἱ σεβασμ. ἀρχιερεῖς καὶ πολλοὶ τῶν λαϊκῶν καὶ κληρικῶν αὐτοῦ φίλων.—Ἐκ μέρους τοῦ σεβ. τοποτηρητοῦ ἐπεσκέψατο αὐτὸν ὁ ἱερλγ. δεττερεύων κ. Δωρόθεος Μαυρόπουλος, παραστὰς καὶ κατὰ τὸ τελεσθὲν ἐν τῷ ναῷ τὴν πρωΐαν ἱερατικὸν συλλείτουργον.

Ἑλληνικαὶ κοινότητες ἐν Νοτίᾳ Ρωσσίᾳ. —Πρὸ μηνὸς ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν, μεταβαίνων εἰς Ὄδυσσὸν ὁ συνεφημέριος τῆς ἐν τῇ πόλει τοὐτῃ ἑλληνικῆς κοινότητος ὁσιολ. κ. Σιλβέστρος Καμοντίδης, ὅστις ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ἐπὶ βραχὺν χρόνον διαμείνας, ἀντικατέστησεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων τὸν προϊστάμενον αὐτοῦ πανοσλ. ἀρχιμ. κ. Ἰωάννην Ἀνδρεάδην, ἐπ' ἀδείᾳ μεταβάντα εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Χίον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Σύσκεψις ἱερά.—Κατὰ τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα τοῦ ὀκτωβρίου, μεταβὰς εἰς Κάϊρον ὁ μακαριώτατος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Φώτιος, συνειργάσθη μετὰ τῶν πανιερ. μητροπολιτῶν Μέμφιδος κ. Νεκταρίου, Πηλουσίου κ. Πολυεύκτου καὶ Νουβίας κ. Νικολάου, ἐπανελθὼν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τῇ 28ῃ ὀκτωβρίου.

Μητρόπολις Λεοντοπόλεως. — Ἐκ Ζαγαζὶκ, καθέδρας τοῦ μητροπολίτου Λεοντοπόλεως, ἀγγέλλεται ὅτι μετὰ μετριοπαθείας καὶ φρονήσεως ἐπικρατησάσης μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς αὐθόθι κοινότητος, διέπονται τὰ κοινοτικὰ πράγματα αὐτῆς, διχασμένης οὔσης τὸ πρότερον. Ἡ ἐπιτροπεία ἡ τῶν κοινῶν ἐφορεύουσα ἀνέλαβε τὴν φροντίδα τῆς οἰκοδομῆς καὶ ναοῦ καὶ κτιρίου διὰ τὰ σχολεῖα, ὧν τὸν ἁγιασμὸν ἐτέλεσε κατά τινα σχολικὴν πανήγυριν ὁ θερμουργὸς μητροπολίτης Λεοντοπόλεως πανιερ. κ. Χριστοφόρος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Σχολεῖα Λευκωσίας. — Ἐν τῇ πόλει Λευκωσίας, συνῳκὼς ἐπισήμῃ ἀναγραφῇ, κατετάχθησαν εἰς τὰ ὁμοεθνῆ σχολεῖα 2482 μαθηταί, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὑπερτερεῖ κατὰ 140 τοὺς ἐν τῷ παρελθόντι σχολικῷ ἔτει διδαχθέντας. Τὸ Γυμνάσιον ἀριθμεῖ 583, κατὰ 87 περισσοτέρους τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διδαχθέντων. Εἰς τὰ δύο παρθεναγωγεῖα ἐνεγράφησαν 827 ἑλληνίδες, ἐνῷ πέρυσιν ἦσαν 794 κοράσια.— Οἱ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν εἰς τὰ σχολεῖα φοιτήσαντες ἦσαν κατὰ 297 ὀλιγώτεροι τῶν σήμερον ἐγγραφέντων. Οἱ ἕλληνες σπουδασταὶ ὑπερτεροῦσι κατὰ 170 τοὺς τῶν ἀρμενικῶν, καθολικῶν, διαμαρτυρομένων καὶ μωαμεθανικῶν σχολείων.

Σχολεῖα Λάρνακος (μητροπόλεως Κιτίου) — Ληξασῶν τῶν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος ἐγγραφῶν, ἀπεδείχθη ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφέντων ἀνῆλθεν εἰς χιλίους ὀγδοήντα καὶ ἑπτά, ὧν οἱ τοῦ νηπιαγωγείου 125, οἱ τῆς ἀστυκῆς σχολῆς 385, οἱ τοῦ παρθεναγωγείου 394, καὶ οἱ τοῦ ἐμπορικοῦ λυκείου 210.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὑπὲρ τοῦ κλήρου. — Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ σεβ μητροπολίτου Ἀθηνῶν πρὸς τὸν πανιερ. Κιτίου μανθάνομεν ὅτι, πολλὴ καταβάλλεται καὶ φιλόπατρις μέριμνα πρὸς τὴν προαγωγὴν, εὐημερίαν καὶ βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ὑλικῆς τοῦ ἱεροῦ κλήρου καταστάσεως· «Ἐντεῦθεν ἐψηφίσθη νόμος ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐν τῇ τελευταίᾳ συνόδῳ αὐτῆς, ἀπαγορεύων τὴν ἐν ὅλῳ τῷ κράτει χειροτονίαν ἱερέων, ἐὰν μὴ ἔχωσιν ὡρισμένα προσόντα μορφώσεως, ἐνισχύθη ἡ ἐν Ἀθήναις Ριζάρειος Σχολὴ μετατραπεῖσα εἰς ἱεροδιδασκαλεῖον ἱδρύθη δὲ ἑτέρα, ὁμοία ταύτῃ, ἐν Θεσσαλονίκῃ, συνέστη φροντιστήριων ἱερατικὸν, ὅπως, διὰ μονοετοῦς ἐν αὐτῷ φοιτήσεως ἀποφοίτων διδασκαλείων καὶ γυμνασίων καταρτισθῶσιν ἐκ τῶν ἐνόντων ὥριμοι τὴν ἡλικίαν, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἱερατικῶν ἀναγκῶν μελετᾶται δὲ ἡ ἵδρυσις καὶ ἑτέρου φροντιστηρίου, καὶ ἑτέρων ἱεροδιδασκαλείων, καὶ λαμβάνεται ἐκ παραλλήλου πρόνοια διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς μισθοδοσίας τῶν ἱερέων, καὶ συντόμως εἰπεῖν, οὐδὲν παραλείπεται πρὸς ταχυτέραν ἀποκατάστασιν ἑνοριακοῦ κλήρου μεμορφωμένου».

Ὑπὲρ τῶν ἱερῶν κειμηλίων τῶν ἐν Ἑλλάδι, θεία μοῖρα περισωθέντων λαμβάνεται φροντὶς ἀξία μιμήσεως, μετὰ τὰς πρὸ ἐτῶν γενομένας φροντίδας, χάρις εἰς τὸν ἀκαταπόνητον ζῆλον, ὃν ἀνέπτυσσεν ὁ ἐκ τῶν ἱδρυτῶν καὶ φερεπόνων μελῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας μακαρίτης Γεώργιος Λαμπάκης. Ἐγένετο πρὸ ἐτῶν ἐργασία πρὸς διάσωσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Δαφνίου, ἐξετυπώθησαν ἀποτυπώματα παλαιῶν βυζαντινῶν ναῶν, καὶ συνελέγοντο χριστιανικῆς ἱερᾶς τέχνης παλαιὰ προϊόντα, προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου συνεισήχθησαν εἰς τὸ χριστιαν. ὐρχαιολογ μουσεῖον καὶ νεωτέρας τέχνης ἀντικείμενα, καί τινα κειμήλια, δυνάμενα νὰ κατολάβωσι θέσιν εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας. Σήμερον, χάρις εἰς τὸν ζῆλον τοῦ ἐξοχ. ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, εἰδικὴ ἐπιτροπεία εἰς Ζάκυνθον ἀποσταλεῖσα, ἐπεσκέψατο τοὺς ἐν τῇ πόλει ναοὺς —ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα, καὶ «ἐξήτασε λεπτομερῶς καὶ μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας ὅλα τὰ ἐν αὐτοῖς κειμήλια ζωγραφικῆς, ἀργυρογλυπτικῆς καὶ ξυλογλυπτικῆς, τὰ τέμπλα τῶν ναῶν, τὸν ρυθμὸν αὐτῶν, ἄμφια, εἰκόνας, κουβούκλια, ἀρτοφόρια, καὶ λοιπὰ ἱερὰ σκεύη, **ἐπὶ σκοπῷ ἐξασφαλίσεως** αὐτῶν». Ἀλλά, κατὰ τὰς εἰδήσεις τὰς ὑπὸ τοῦ «Ἐκκλησιαστ. Κήρυκος» μεταδιδομένας ἡμῖν, καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐγένετο σκέψις, προτάσει τοῦ πανιερ. ἐπισκόπου Πάρου καὶ Νάξου κ. Ἱερωνύμου, περὶ τῆς ἀσινοῦς διατηρήσεως τοῦ κατὰ τὴν πρώτην τῶν δύο τούτων νήσων περιωνύμου ναοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς, καὶ τὰ δέοντα πρὸς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἐγράφησαν, καθὼς καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Θηβῶν ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ὁσίου Λουκᾶ, οὗ αἱ μουσειώσεις κινδυνεύουσι ὅπως καταστραφῶσιν.

Ἡ πρὸς σωτηρίαν τοιούτων κειμηλίων ἱερῶν μέριμνα κοινὸν ἀποτελεῖ καθῆκον, ὄχι μόνον Ὑπουργείων, ἀλλὰ καὶ καινοτήτων. Εἰς τὴν Παλαιάν, Νέαν καὶ ἐπίλοιπον Ἑλλάδα, ὅπου διεσώθη ὁ χριστιανισμὸς καὶ ἡ χριστιανικὴ λατρεία, εὑρίσκονται καὶ χωρία, καὶ τόποι, ὅπου ὑπάρχουσι παρεκκλήσια, πολλάκις οἰκοδομούμενα ἐπὶ τόπου βωμῶν εἰδωλολατρικῶν, ὅπου —καὶ ναῶν οὐχ ὑπαρχόντων κρύπτονται κειμήλια τέχνης, εἰκόνες ζωγραφισταὶ ἢ ἔγγλυφοι, περίαπτα (χριστιανικὰ βεβαίως, ἢ μεταποιηθέντα ἀπὸ παραστάσεως παλαιῶν θεοτήτων), πυξίδες (κουτιὰ) ἁγίων λειψάνων, Ἐπιτάφιοι καὶ εἰκόνες κεντηταὶ δι' ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, λαυθάνοντα τὴν γνῶσιν τῶν ἁρμοδίων. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει χρέος ἐθνικὸν ἵνα διαφυλάττῃ αὐτά, προκειμένου δὲ ἵνα ἐκπατρισθῇ τι τούτων, ν' ἀναγγέλλῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, πρόθυμον βεβαίως οὖσαν ἵνα συνεργασθῇ μετὰ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς.

ΠΑΓΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 16 Νοεμβρίου, διώρισεν ὡς ἀντιπρόσωπον τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐν τῇ παγχριστιανικῇ Συνδιασκέψει τὸν Σχολάρχην τῆς Θ. Σχολῆς Χάλκης Π. μητροπολίτην Σελευκείας κ. Γερμανὸν Στρηνόπουλον, μετὰ δύο ἄλλων κληρικῶν καὶ δὴ τῶν πρεσβυτέρων Βασιλείου Λαμπρίδου καὶ Νέστορος Σουσλίδου, ἀμφοτέρων προϊσταμένων ἑλληνορθοδόξων παροικιῶν ἐν Ἀμερικῇ, ἐὰν ἡ Συνδιάσκεψις συνέλθῃ ἐκεῖ, μετὰ δύο δὲ ἄλλων πρεσβυτέρων, προϊσταμένων Εὐρωπαϊκῶν παροικιῶν, ἐν καιρῷ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ὁρισθησομένων, ἐὰν ἡ Συνδιάσκεψις συνέλθῃ ἐν Εὐρώπῃ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 9569

Κλῆσις

Ὁ Δημοσθένης Μπόλας, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως μὲν κάτοικος Μ. Ρεύματος (Κωνσταντινουπόλεως), νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Πέμπτην καὶ ὥραν 2 μ.μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Ἀργυροῦς Δ. Μπόλα, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Μ. Ρεύματος (Κωνσταντινουπόλεως), ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζεύξεως δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Προόδου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 16 Νοεμβρίου 1919.

Ὁ Πρόεδρος
(ὑπογρ.) Ὁ Προύσης **Δωρόθεος**

Ὁ Α' Γραμματεὺς
(ὑπογρ.) **Ἀριστόδ. Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐθημερόν

Ὁ Α' Γραμματεὺς
Ἀριστόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 7 Δεκεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 40

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς † ὁ Δαρδανελλίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης
ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος Μ. Ι. Γεδεών

Διευθυντὴς καὶ συντάκτης
Β. Ἀντωνιάδης καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη λίραι τουρκ. 2. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΚΑΙ ΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Εἴπερ τι καὶ ἄλλο ὁ μέγας τῶν ἡμερῶν ἡμῶν πόλεμος εἷς τε τὴν ἔκρηξιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἔκβασιν κατέδειξεν εἰς τοὺς θέλοντας νὰ βλέπωσι ὄχι μόνον τὸ ἀσθενὲς τοῦ **ἥττονος λόγου παρὰ τὸν κρείττονα**, τῆς σκαιᾶς βίας καὶ τῆς ὑλικῆς ἰσχύος παρὰ τὸ ἧμερον κράτος τοῦ δικαίου καὶ τῆς νομιμότητος, ἀλλὰ γενικώτερον τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς ἀπὸ πολλοῦ ἐν τῇ πράξει ἢ καὶ τῇ θεωρίᾳ κρατησάσης προσηλώσεως καὶ πεποιθήσεως εἰς τὴν ὁπλῆν δύναμιν τῶν ὑλικῶν ἐπὶ ὀλιγωρίᾳ μὲν καὶ καταφρονήσει τῆς ἰσχύος τῶν ἠθικῶν δυνάμεων, δι' ἐπιστίᾳ δὲ πρὸς ἣν αὗται ἔχουσι ροπὴν εἰς τὴν ἔστω καὶ ἐξωτερικῶς νοουμένην καὶ ἐπιδιωκομένην βελτίωσιν τῶν ὅρων τοῦ ἐπὶ γῆς βίου τῶν ἀνθρώπων ὡς τε ἀτόμων καὶ ὡς λαῶν. Εἰ καὶ βραδεῖα, φαίνεταί τις ἐπελθοῦσα καὶ ἐν τούτῳ ἀνάνηψις, μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπαισθητὴ παρὰ διαφόροις, μάλιστα δὲ τοῖς ἐμπεπιστευμένοις τὴν κυβέρνησιν τῶν λαῶν, τὰ δὲ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν νικητῶν λαμβανόμενα ἑκάστοτε μέτρα καὶ προτεινόμενα σχέδια πρὸς ἐξυγίανσιν τῆς ὅλης διεθνοῦς καταστάσεως, πολιτικῆς τε καὶ κοινωνικῆς, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπόρροιαι καὶ ἐνδείξεις τῆς ἐπελθούσης ἐκνήψεως. Μεταξὺ τῶν μέτρων καὶ σχεδίων τούτων τὴν πρώτην ἀναντιρρήτως θέσιν κατέχει ἡ ἤδη ὑπὸ μελέτην εὑρισκομένη σύστασις καὶ διοργάνωσις συνδέσμου τινὸς τῶν λαῶν τῆς **κοινωνίας τῶν ἐθνῶν**. Ἡ ἀνάγκη τοιαύτης μᾶλλον ἢ ἧττον εὐρείας ἀμφικτυονίας τῶν λαῶν, τοὐλάχιστον τῶν χριστιανικῶν, πρὸς ὁμαλὴν καὶ εἰρηνικὴν τῶν διεθνῶν ἐρίδων καὶ διαφορῶν διάλυσιν ἐπὶ προλήψει τῶν ἐντεῦθεν κατὰ καιροὺς ἐκρηγνυμένων ἡφαιστείων, δὲν ὑπεδείχθη νῦν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Μεγάλης Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας. Κατενοήθη ἀπὸ πολλοῦ καὶ ὑπὸ διαφόρους τύπους ὑπεδείχθη καὶ ἀνεπτύχθη πολλαχόθεν. Μόνον εἶχον τὸ ἀτύχημα νὰ εἶναι θεωρητικοὶ οἱ ὑποδείξαντες, ὡς τοιοῦτοι δὲ εἶχον πολλὰ τὰ μειονεκτήματα,

πρῶτον ὅτι δὲν εἶχον ἐξουσίαν καὶ δύναμιν πρὸς ἐφαρμογήν, ἔπειτα διότι εὑρίσκοντο ἀπέναντι τῶν πρακτικῶν, τῶν ἄγαν πρακτικῶν, τῶν ἀεὶ κοσκινιζόντων κατὰ τὸ κοινὸν λόγιον, τρίτον δὲ διότι ἦσαν καταδεδικασμένοι νὰ ἀποθαρρύνωνται καὶ αὐτοί, ἀκούοντες κατὰ κόρον παρὰ τῶν μὴ θελόντων ζυμῶσαι τὰ γνωστὰ ἐκεῖνα καὶ στερεότυπα· **καλὰ εἰς τὴν θεωρίαν, ἀλλ' ἰδεώδη, καὶ ὡς τοιαῦτα ἀνεφάρμοστα εἰς τὴν πρᾶξιν.** Εἶναι καὶ αὕτη μία θεωρία, θεωρία πρακτική, ἔχουσα τοὺς λόγους καὶ τὰ ἐλατήρια αὐτῆς. Δὲν ἀπηξίωσε νὰ γράψῃ ἰδίαν διατριβὴν πρὸς ἀναίρεσιν τῆς θεωρίας ταύτης ὁ Κάντιος, ἐκ τῶν ὀπαδῶν καὶ ἡγετῶν τῆς ἀρχαίας καὶ ἰδεολογούσης Γερμανικῆς σχολῆς. Τοιούτους πρακτικοὺς θὰ εἶχε πάντως ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ παλαιὸς φιλόσοφος, ὁ Πλάτων, ἐν οἷς θεωρεῖ ἀπαραίτητον νὰ συνδυάσῃ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν μετὰ γνησίας φιλοσοφίας, καὶ γνησίαν φιλοσοφίαν μετὰ πραγματικῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας, ἄνευ δὲ τῶν συνδυασμῶν τούτων ἀποβάλλει πᾶσαν ἐλπίδα περὶ τῆς θεραπείας τῶν τὰς πόλεις καὶ τὰς κοινωνίας καὶ τὴν ἀνθρωπότητα πᾶσαν κατατρυχόντων δεινῶν. «Ἐὰν μὴ .... ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς..... οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα ταῖς πόλεσι, δοκῶ δὲ οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει».

Καὶ ἐν τῇ πράξει δὲ δὲν ὑστέρησαν τῶν νεωτέρων οἱ ἀρχαῖοι, οἱ συμπήξαντες ἔστω καὶ ὑπὸ στοιχειωδεστέραν καὶ στενωτέραν μορφὴν τὰς ὀνομαστὰς ἀμφικτυονίας τῆς ἀρχαιότητος, κοινωνίας ἢ συνδέσμους περιοίκων καὶ μᾶλλον ἢ ἧττον πολυαρίθμων ἑλληνικῶν πόλεων ἢ ἐθνῶν, τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ τὸ θρησκευτικώτερον, ὑπὸ τὴν προστασίαν ἢ χάριν τῆς λατρείας θεοῦ τινος, ἔπειτα δὲ καὶ πολιτικώτερον ἐπὶ κοινῇ συμπράξει καὶ προασπίσει τῆς ἰδίας γῆς καὶ τῆς ἰδίας ἐλευθερίας καὶ πρὸς πρόληψιν συρράξεων πρὸς ἀλλήλους δι' εἰρηνικῶν διαδηλώσεων τῶν ἐνδεχομένων πρὸς ἀλλήλους προστριβῶν καὶ διαφορῶν.

Ὁ κατ' ἀρχὴν δὲ θρησκευτικὸς χαρακτὴρ τῶν ἀμφικτυονιῶν τούτων προσέδιδεν ἱερότητα καὶ ἅμα ἠθικόν τι χρῖσμα καὶ κῦρος εἰς τοὺς συνδέοντας αὐτοὺς δεσμοὺς καὶ ὅρους τῆς κοινῆς συμπράξεως καὶ καθίστα αὐτοὺς ἀσφαλεστέρους καὶ βεβαιοτέρους.

Ἡ ἔτι ὑπὸ μελέτην καὶ διοργάνωσιν εὑρισκομένη καὶ τῶν ἀρχαίων ἀμφικτυονιῶν πολλῷ εὐρυτέρα κοινωνία τῶν νεωτέρων ἐθνῶν ἀφορμὴν καὶ στόχον ἔχει βεβαίως πολιτικόν, οὐχὶ δὲ θρησκευτικὸν καὶ ἠθικόν. Τὰ τελευταῖα ταῦτα δύνανται νὰ ἀποτελέσωσι τὸ ἀντικείμενον τῆς κοινῆς συσκέψεως καὶ συνεργασίας τῶν διαφόρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς κοινωνίας ἐκείνης τῶν Ἐκκλησιῶν, ἧς ἡ εὐκταία καὶ ὑπό τινας ὅρους δυνατὴ σύμπηξις ἀποτελεῖ νῦν ἓν τῶν πρώτων μελημάτων τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας 1). Καθὼς ὅμως αὕτη, ἀμέσως ἀφορῶσα εἰς τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν τῶν ἠθῶν καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν ἐκδηλώσεων τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ δικαιοφροσύνης ἐν τῷ ἰδιωτικῷ καὶ κοινωνικῷ βίῳ, ὄχι μόνον δὲν ἀμελεῖ τῶν πολιτικῶν, ἀλλὰ δι' ὧν διατίθησι μέσων ἠθικῶν συνεργεῖ μὲν αὐτὴ ἐμμέσως καὶ εἰς τὴν προσήκουσαν ἐκείνων κατεύθυνσιν καὶ κατευόδωσιν, χρῄζει δὲ καὶ ἀντιποιεῖται καὶ τῆς παρ' ἐκείνης ἀρωγῆς καὶ συναντιλήψεως εἰς τὴν εὐόδωσιν τοῦ ἰδίου ἔργου, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ κοινωνία τῶν ἐθνῶν, καίπερ ἀμέσως καὶ πρώτως ἀφορῶσα εἰς τὴν προσήκουσαν διευθέτησιν τῶν πολιτικῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσεων τῶν λαῶν καὶ τὴν εὐστάθειαν καὶ εἰρηνικὴν αὐτῶν συμβίωσιν, ὅμως πρὸς αὐτὸ τοῦτο, διὰ τὸ ἀλληλένδετον τῶν μὲν πρὸς τὰ δὲ, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ πάντῃ ξένως καὶ ἀδιαφόρως οὔτε πρὸς τὰ ἠθικὰ καὶ θρησκευτικὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, οὔτε πρὸς τὰς ἐνεργείας τῶν ἀμέσως περὶ αὐτῶν ἐνδιαφερομένων, ἀλλὰ πράττει μὲν αὐτὴ πᾶν τὸ ἐπ' αὐτῇ πρὸς εὐόδωσιν τῶν ἐκείνων ἀγώνων

1) Πρβλ. «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἀριθ. 36.

ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς ἐξυγιάνσεως καὶ εὐεξίας τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, χρῄζει δὲ καὶ ἀντιποιεῖται ἧς αἱ ἐκκλησιαστικαὶ καὶ πνευματικαὶ ἀρχαὶ ὡς τοιαῦται διαθέτουσιν ἠθικῆς δυνάμεως καὶ ἐπιρροῆς πρὸς εὐχερεστέραν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἔργου. Εἶναι λίαν εὐχάριστον ὅτι φαίνεται τοῦτο κατανοηθὲν καὶ ἀναγνωρισθὲν ὑπὸ τῶν νῦν καταγινομένων ἐν **Βρυξέλλαις** περὶ τῆς παρασκευῆς καὶ καταρτίσεως τῶν τῆς Κοινωνίας τῶν ἐθνῶν, ὡς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῆς ἐσχάτης ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης διαβιβασθείσης εἰδήσεως περὶ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἐθνῶν.

«Ἐτέθη τὸ ζήτημα ἂν ἡ Ἁγία Ἕδρα πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔθνος. Τὸ ζήτημα ἐλύθη ἀρνητικῶς. Ἐθεωρήθη ὅμως ὅτι ἡ Ἁγία Ἕδρα εἶναι μία δύναμις (δηλ. ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ), καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ γίνῃ δεκτὴ εἰς τὴν ἀμφικτυονίαν τῶν ἐθνῶν. Ἡ συζήτησις κατέληξεν εἰς τὴν παραπομπὴν τοῦ ζητήματος εἰς τὸ γραφεῖον». Ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα νὰ εὕρῃ τὴν δικαίαν αὐτοῦ λύσιν.

Μόνον δὲν θὰ ἦτο δικαία ἡ λύσις, ἐὰν περιωρίζετο ἡ παραδοχὴ εἰς μόνην τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι Ἐκκλησίαι ἐπίσης μεγάλαι λόγῳ τε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστῶν καὶ λόγῳ ὧν διαθέτουσιν ἠθικῶν δυνάμεων καὶ μέσων, εἴτε ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν περιοχῇ εἴτε καὶ ἐκτὸς αὐτῆς εὐρύτερον. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὑδρογείου σφαίρας ἀνήκει εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, μένει τὸ ἕτερον ἥμισυ, διανεμόμενον μεταξὺ τῶν λοιπῶν, καὶ δὴ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων καθόλου. Ἐκ τούτων μέγα μέρος ἀνήκει τῇ Ἀγγλικανικῇ. Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία περιλαμβάνει τὰ πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, προεξάρχοντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπολαύοντος τῶν πρεσβείων τῆς τιμῆς παρά τε τοῖς ἄλλοις Πατριαρχείοις καὶ παρὰ πάσαις ταῖς ἄλλαις αὐτοκεφάλοις Ἐκκλησίαις Ἑλλάδος, Σερβίας, Μαυροβουνίου, Ρουμανίας, μετὰ τῶν εὑρισκομένων ἐν τῇ τέως Αὐστροουγγρικῇ μοναρχίᾳ καὶ δὴ τῆς Ρωσίας, χειμαζομένης μὲν νῦν καὶ σαλευομένης, ἀλλ' οὐδένα διατρεχούσης κίνδυνον καταποντισμοῦ Fluctuat, non submergitur. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους δὲν δύνανται νὰ μὴ ἀναγνωρισθῶσιν ὡς εὔλογοι καὶ ἔνδικοι αἱ ἀξιώσεις καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, τοὐλάχιστον τῶν μεγάλων κλάδων τῆς χριστιανοσύνης, νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ αὗται ὡς τόσαι ἠθικαὶ δυνάμεις εἰς τὴν αὐτὴν ἀμφικτυονίαν τῶν ἐθνῶν, μόνον ἐὰν θελήσωσι νὰ ἐκδηλώσωσιν ἐν καιρῷ καὶ καταλλήλως ἣν ἔχουσιν ἐπιθυμίαν καὶ ἀμέσως νὰ συνεισφέρωσι τὴν ἑαυτῶν ἠθικὴν συμβολὴν εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐπ' αἰσίοις συστάσης ἀμφικτυονίας τῶν ἐθνῶν. Εἶναι πρέπον καὶ ἀνάγκη νὰ συναντιλάβωνται τοῦ θεοφιλοῦς ἔργου καὶ αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

ΤΟ ΧΩΡΙΟΝ ΤΗΣ ΛΟΡΡΑΙΝΗΣ DALHAIN

ΚΑΙ Ο ΕΔΔΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Κ)ΠΟΛΕΩΣ

Ἐκ τῶν ἐν καιρῷ ἀναγραφέντων γνωρίζει τὸ ὁμογενὲς καὶ ὁμόδοξον δημόσιον ὅτι οὔτε ἡ Ἐκκλησία οὔτε ἡ ὁμογένεια ἠθέλησαν νὰ ὑστερήσωσιν εἰς τὴν πολλαχόθεν δειχθεῖσαν προθυμίαν ὅπως συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν ἐν τῷ δυτικῷ θεήτρῳ τοῦ ὁλεθρίου πολέμου κατασκαφέντων χωρίων. Ἡ ἐγνωσμένη φιλοτιμία τοῦ ὁμογενοῦς δημοσίου ἀπήνεγκε τὸ ποσὸν τῶν 9,053 φράγκων, καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο ἁρμοδίως διαβιβασθὲν ἐχρησίμευσεν ὡς ἀφορμὴ πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῶν ἑξῆς ἐγγράφων καὶ πρὸς τὴν ἐκδήλωσιν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐκφραζομένων αἰσθημάτων τῆς Γαλατικῆς λεπτότητος καὶ εὐγενείας.

ΥΠΑΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ

Κ]λει 8 Δεκεμβρίου 1919.

Σεβασμιώτατε,

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν μὲ πληροφορεῖ, ὅτι ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἐν Μὲτζ γάλλον ἀρ-

μοστὴν τὸ συνάλλαγμα τῶν 9053 φρ. (συνεισφορὰν τῆς ἑλληνορθοδόξου Κοινότητος τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἀνοικοδόμησιν χωρίου τινος τῆς Λορραίνης), μοὶ ἀναθέτει δὲ νὰ σᾶς διαβιβάσω τὸ ἐπισυνημμένον γράμμα τὸ ἀποσταλὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ κ. Μιρμὰν, (γάλλου ἁρμοστοῦ ἐν Μὲτζ) καὶ ἐκθέτον τοὺς λόγους, δι' οὓς προώρισε τὰ ποσὸν τοῦτο ὑπὲρ τοῦ χωρίου Δαλχαὶν τῆς Λορραίνης.

Ἐσωκλείω ἐπίσης καὶ ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ Δημαρχ. Συμβουλίου τοῦ Δαλχαὶν ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ αὐτῷ τῆς ἐν λόγῳ δωρεᾶς.

Ἐπὶ τούτοις κτλ.

(ὑπ.) Δεφρὰνς

Ο ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μὲτζ 28 8]βρίου 1919

Σεβασμιώτατε,

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν μοὶ διεβίβασε συνάλλαγμα 9053 φρ. ὅπερ τῷ ἐστείλετε ἀντιπροσωπεῦον συνεισφορὰν τῆς ἑλληνορθ. Κοινότ. Κων)λεως πρὸς ἀνοικοδόμησιν χωρίου τινος τῆς Λορραίνης.

Ἐνόμισα ὅτι θὰ διερμήνευον καλλίτερον τὴν σκέψιν ὑμῶν τε καὶ τῶν γενναιοφρόνων συμπατριωτῶν σας, προορίζων τὸ ποσὸν τοῦτο διὰ τὸ χωρίον Δαλχαὶν, οὗτινος ἡ ἱστορία δέον νὰ ἐγχαραχθῇ ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ Δαλχαὶν ἦτο γεωργικὸν χωρίον τῆς προσαρτηθείσης Λορραίνης. Κατ' αὔγουστον 1914 τὰ γερμανικὰ στρατεύματα κατέλαβον αὐτό· τὴν ἐπαύριον σύνταγμα γερμανικὸν εἰσῆλθεν ἐν τῷ χωρίῳ καὶ ἰδὸν γάλλους τινας στρατιῶτας —ἦσαν αἰχμάλωτοι—ἐνόμισεν ὅτι οἱ γάλλοι ἦσαν κύριοι τοῦ χωρίου καὶ ἔρριψε σφαίρας τινας. Οἱ ἐν Δαλχαὶν ἑστρατοπεδευμένοι γερμανοὶ ἀπήντησαν εἰς τὸ πῦρ. Ἡ παρεννόησις ἤρθη ἀμέσως, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπῆρξε περὶ αὐτῆς. Ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ριφθείσης σφαίρας ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐν Δαλχαὶν εὑρισκομένων γερμανῶν, ἐδήλωσε πρὸ πάσης πληροφορίας, ὅτι αἱ αἰσχροὶ οὗτοι Λορραίνιοι ὑπεδέχθησαν προδοτικῶς τοὺς δοξασμένους στρατιώτας τοῦ Κάτζερ, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ τοῖς ἐπιβληθῇ παραδειγματικὴ τιμωρία. Ὅθεν, ὅταν γερμανὸς τοιαύτης περιωπῆς καὶ αὐθεντίας, ἔχῃ διαπράξῃ λάθος τι, θεωρεῖ ἀξιοπρεπὲς νὰ ἐμμείνῃ ἐν αὐτῷ· θὰ ἐθεώρει αὐτὸν ἐκπεσόντα εἰς τε τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἰδικά του, θὰ ἐνόμιζε μειούμενον τὸ γόητρόν του ἐὰν ἀνεγνώριζε τὴν πλάνην του. Ὑπὸ τὴν ἄποψιν ταύτην ἡ γερμανικὴ νοοτροπία διαφέρει τῆς τῶν τιμίων ἀνδρῶν τοῦ κόσμου,

Τὴν ἐπαύριον τοῦ γεγονότος καὶ κατόπιν πολλῶν ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πρώτων σφαιρῶν μεταξὺ γερμανῶν στρατιωτῶν πρὸς ἐξάγνισιν τοῦ γερμανικοῦ ὀνόματος, δώδεκα ἄνδρες τοῦ Δαλχαὶν (16—75 ἐτῶν) καὶ μεταξὺ αὐτῶν εἷς ἱερεὺς, ἐδολοφονήθησαν ἀτίμως καὶ ἀπαθῶς, καὶ τὴν ἑπομένην τὸ κεντρικὸν μέρος τοῦ χωρίου (δημαρχεῖον, ἐκκλησία, σχολὴ καὶ 40 οἰκίαι) ἐπυρπολήθησαν. Παραλείπω τὰ ὅσα βάσανα ὑπέστη ὁ πληθυσμὸς καὶ ἰδίως αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία.

Τοιαῦτα ἐγκλήματα διεπράχθησαν δυστυχῶς συχνὰ παρὰ γερμανῶν στρατιωτῶν· ἀλλὰ τὸ Δαλχαὶν ὑπῆρξε θέατρον σκηνῶν ἰδιαζόντως φρικτῶν. Οἱ ἔνοχοι ἐκατηγόρησαν τοὺς ἐχθρούς των ὡς διαπράξαντας τὸ κακούργημα. Αἱ γερμ. ἀρχαὶ ἐξετύπωσαν δελτάρια παριστῶντα τὰ ἐρείπια τῆς ἐκκλησίας τοῦ Δαλχαὶν μὲ τὴν ψευδῆ ἐπιγραφὴν «Ἐκκλησία τοῦ Δαλχαὶν καταστραφεῖσα παρὰ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ». Ἀπέστειλαν αὐτὰ εἰς Λορραίνην καὶ εἰς Ἀλσατίαν· 1ον ὅπως ὀχυρωθῶσι κατὰ τῆς αὐστηρᾶς κρίσεως τῶν τιμίων ἀνθρώπων· καὶ 2ον ὅπως οἱ ἐν Ἀλσατίᾳ καὶ Λορραίνῃ ἀδελφοί μας πιστεύωσιν ὅτι ὁ γαλλικὸς στρατὸς καταστρέφει τὰς ἐκκλησίας τῆς Λορραίνης. Τὰ δελτάρια καὶ ὅλαι αἱ ἀποδείξεις εὑρίσκονται παρ' ἐμοί. Βεβαιῶ ἐν τιμῇ ὅτι τὰ γεγονότα συνέβησαν ὡς ἀνέφερα αὐτά.

Κατ' αὔγουστον 1919 μετέβην εἰς Δαλχαὶν καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλίας κατέθεσα στεφάνους ἐπὶ τῶν τάφων τῶν θυμάτων, ἔθεσα ἐπί τινος τοίχου μαρμαρίνην πλάκα ἐπὶ τῆς δημοσίας θέσεως τοῦ Δαλχαὶν, ἡ ὁποία θὰ ὑπενθυμίζῃ ὅτι ἐν τῷ λορραινικῷ τούτῳ χωρίῳ, ἔνθα οἱ γερμανοὶ, ἀπεκηρύχθησαν παρὰ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τοιούτου εἴδους ὠμότητες καὶ ψεύδη παρήγαγον ἄλλως τε ἐν Λορραίνῃ τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ θὰ ἐπροξένουν ἐπὶ τιμίων ψυχῶν· ἐνέσπειραν οὐχὶ τὴν τρομοκρατίαν, ἀλλὰ τὴν ὀργὴν καὶ

τὴν περιφρόνησιν. Τὸ Δαλχαὶν ἦτο καὶ θὰ μείνῃ τὸ ἐνθέρμως γαλλικὸν λορραινικὸν χωρίον.

Ἐσκέφθην ὅθεν ὅτι τὸ Δαλχαὶν ἔδει νὰ ἐκλεγῇ ὅπως ἐπωφεληθῇ τῆς λαμπρᾶς δωρεᾶς, ἣν μοὶ διεβιβάσατε. Ἀναμένων ὅπως ὁ δήμαρχος τοῦ Δαλχαὶν σᾶς ἐκφράσῃ ἀπ' εὐθείας τὰς εὐχαριστίας του καὶ τὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν, σᾶς ὑποβάλλω ἐν ὀνόματί των καὶ ἐν τῷ ἐμῷ τὴν εὐγνωμοσύνην μας, διαβεβαιῶν ἅμα ὑμᾶς ὅτι βαθέως μᾶς συνεκίνησεν ἡ ἰδέα ἡ ἐμπνεύσασα τοὺς συμπατριώτας ὑμῶν· μᾶς συγκινεῖ τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον γνωρίζομεν τὰς δοκιμασίας καὶ ἀγωνίας, ἃς διῆλθον καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα οἱ Ἕλληνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Εὐαρεστηθῆτε, Σεβασμιώτατε, νὰ εἴπητε εἰς τοὺς συμπατριώτας ὑμῶν τὰς διαπύρους εὐχάς, ἃς ἀναπέμπομεν διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος των καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ δεχθῆτε, δι' ὑμᾶς, Σεβασμιώτατε, τὰ σέβη καὶ τὴν ἀφοσίωσίν μου.

(Ὑπ.) **Μιρμὰν**

Ἀπόσπασμα πρακτικοῦ τῆς συνεδρίας τοῦ Δημαρχ. Συμβουλίου τοῦ Δαλχαὶν τῆς 6ης Θ)βρίου 1919.

Ὁ κ. δήμαρχος ἀνακοινώνει δωρεὰν θ053 φρ. (εἰσφορὰν τῆς ἑλληνορθοδόξου Κοινότητος Κων)πόλεως πρὸς ἀνοικοδόμησιν χωρίου τινὸς τῆς Λορραίνης), προωρισθεῖσαν παρὰ τοῦ κ. Μιρμὰν, νομάρχου Μοζέλλης.

Ὁ κ. δήμαρχος εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον συγκεκινημένος ἐκ τῆς ἐνδείξεως ταύτης συμπαθείας, καθ' ὅσον ἡ γενναία αὕτη προσφορὰ προέρχεται ἐξ ἀδελφῶν ἑλλήνων, οἵτινες καὶ αὐτοὶ σκληρῶς ἐδοκιμάσθησαν παρὰ τῶν τούρκων κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου· εὐχαριστεῖ τὸν κ. Μίρμαν διότι ἐξέλεξε τὸ Δαλχαὶν ὅπως καρπωθῇ τὴν ἐν λόγῳ δωρεὰν καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ διαβιβάσῃ πρός τε τὸν Σεβ. Τοποτηρητὴν καὶ πρὸς τὴν ἑλληνορθόδοξον Κοινότητα Κωνσταντινουπόλεως τὴν βαθεῖάν του εὐγνωμοσύνην.

. . . . . .

Δαλχαὶν 7 9)βρίου 1919.

Ὁ δήμαρχος

(ὑπ.) **Μπρογκὰρ**

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

(Λουκ. 13, 10—17).

Ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν περικοπῶν, ὅσαι κατὰ τὴν κρατήσασαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξιν ἀναγινώσκονται κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν Χριστουγέννων, διδακτικαὶ νομίζονται συνήθως αἱ ἀπ' εὐθείας ἢ παραβολῆς διατυποῦσαι καὶ ἀναπτύσσουσαι μίαν τινὰ ἠθικὴν ἢ ἄλλην διδασκαλίαν· πλὴν διδακτικαὶ εἶναι καὶ αἱ ἀφηγούμεναι γεγονός τι ἐκ τοῦ βίου τοῦ Κυρίου, καὶ ἰδίᾳ ἐκδήλωσίν τινα τῆς θαυματουργοῦ αὐτοῦ δυνάμεως, θεραπείαν τινὰ, τῶν οὕτως ἢ ἄλλως πασχόντων σωματικῶς. Εἶναι δὲ διδακτικαὶ αἱ τοιαῦται περικοπαὶ ὄχι μόνον ὡς μαρτύρια τῆς ὑπερφυσικῆς καὶ θείας αὐτοῦ δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ὡς τόσα σύμβολα ἧς εἶχε καὶ ἄλλης δυνάμεως οὐχ ἧττον θείας καὶ θαυματουργοῦ, τῆς θεραπείας τῶν ἠθικῶς πασχόντων. Εἶναι κατὰ τοῦτο ἰδίως προσοχῆς ἄξιαι δύο, ἡ τῆς Ι΄ Κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ (13, 10—17) καὶ ἡ τῆς ΙΔ΄ τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελιστοῦ (18, 35—43), αὕτη μὲν ἀναγνωσθεῖσα τῇ παρελθούσῃ, ἐκείνη δὲ ἀναγνωσθησομένη τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ. Ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἰεριχοῦς ἣ ἤδη ἀναγνωσθεῖσα, εἶναι σύμβολον τῆς θεραπείας καὶ τῶν ἠθικῶς τυφλωττόντων συμβολίζει τὴν διάνοιξιν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τῶν πρὸν καθ' ἅμφω τετυφλωμένων καὶ ἀδυνατούντων νὰ ἴδωσι τὸ φῶς τῆς θείας ἀληθείας. Ἡ αὔριον ἀναγνωσθησομένη θεραπεία γυναικὸς ἀπὸ πολλοῦ προσβεβλημένης ὑπὸ νόσου βαρείας λεγομένης πάντως ἐκ τῶν τετανωδῶν καὶ ἐπὶ ἔτη 18 συγκυπτούσης καὶ μὴ δυναμένης ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελὲς, συμβολίζει ἀνάλογον ἠθικὸν πάθημα, ἀνάλογον ἠθικὸν τέτανον, τὴν παντελῆ ἀκαμψίαν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας, τὴν σύγκυψιν αὐτῶν πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὰ γεώδη καὶ χαμαίζηλα, καὶ τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν εἰς τὰ ἀνακῦψαι καὶ ἀναβλέψαι καὶ πρὸς ὑπέργεια. Ἀπόκειται εἰς τοὺς ἰατροὺς νὰ ὁρίσωσιν ἂν πράγματι τὸ πάθημα τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς ἦτο ἐκ τῶν λεγομένων τετανωδῶν καὶ ποῖον ἀκριβῶς εἶδος τετάνου ἦτο, νὰ ἀναζητήσωσι δὲ τὰ αἴτια αὐτοῦ τὰ φυσικά

Τῆς ἰατρικῆς ταύτης παθολογίας διαφέρει ἡ Γραφικὴ παθολογία, διαφέρει δὲ ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὰ ἠθικά, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ σωματικά. Κατὰ τὴν συνήθη καὶ ἐκ τῆς Εὐαγγελικῆς ἱστορίας ἀρκούντως γνωστὴν παθολογίαν, οὐδ' αὐτὰ τὰ καθαρῶς σωματικὰ θεωρούμενα νοσήματα εἶναι ξένα καὶ ἀλλότρια πρὸς τὴν ἠθικὴν τάξιν, καὶ ὅπερ μεῖζον, δὲν προέρχονται ἐξ ἀψύχων μόνον αἰτιῶν καὶ ἀφορμῶν ὑλικῶν, ἀλλ' ἔχουσι καὶ ἄλλους παράγοντας ἄὔλου μὲν φύσεως, ζῶντας ὅμως καὶ ἐμψύχους, παρεμφερεῖς πρὸς ὅ,τι ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη ὀνομάζει μικρόβια κατὰ τὸ ἀφανὲς τῆς ἐνεργείας καὶ ἐπενεργείας αὐτῶν, μετὰ ταύτης ὅμως τῆς διαφορᾶς, ὅτι ἐκεῖνοι εἶναι ἄλλης οὐσίας καὶ φύσεως καὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς ἐκμηδένισιν διὰ τῶν συνήθων μέσων καὶ φαρμάκων τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης. Εἶναι αἱ ἀόρατοι καὶ ἀοράτως ἐνεργοῦσαι ἀντίθεοι δυνάμεις τοῦ σατανᾶ, **τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας,** τὰ πονηρὰ πνεύματα, τὰ παραχωρήσει θείᾳ χρησιμοποιοῦντα πάντα τὰ πρὸς τὸ κακὸν χρησιμοποιήσιμα ἐπὶ τῆς γῆς ὑπάρχοντά τε καὶ γινόμενα. Οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ εὐαγγελικῇ περικοπῇ τῆς αὔριον τὸ βαρὺ καὶ χρόνιον πάθημα τῆς γυναικὸς ἀποδιδεται τῇ ἐνεργείᾳ τῆς κακοποιοῦ ταύτης δυνάμεως, καὶ παρίσταται ἡ γυνὴ ὡς δεδεμένη ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, ἀναλόγως δὲ θεραπεύεται διὰ τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας ἐκείνου, ὅστις ἐπὶ τούτῳ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἵνα καταλύσῃ τὰ ἔργα καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀρχεκάκου. Ἀλλ' ἡ θεραπεία τῶν σωματικῶν νοσημάτων ἀπετέλει μόνον τὸν ἔμμεσον σκοπὸν τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας καὶ ἐνεργείας τοῦ Σωτῆρος, ἐθεράπευε δὲ αὐτὰ ὄχι ὡς κοινὸς ἰατρὸς, δι' ὅσων ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἐγίνωσκε τότε καὶ διέθετε φαρμάκων, ἀλλὰ διὰ μέσων ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν, διὰ τῆς πνευματικῆς ἀνανήψεως καὶ τῆς ἠθικῆς ἐξυγιάνσεως τῶν πασχόντων. Αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀπετέλει τὸν ἄμεσον σκοπὸν καὶ στόχον τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ καὶ ἐνεργείας, ἡ πνευματικὴ ἀνάνηψις καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἠθικῶς νοσούντων, καὶ ἡ παθολογία αὕτη καὶ θεραπευτικὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἠθικῆς εἶναι πολλῷ σπουδαιοτέρα τῆς ἄλλης, τῆς περὶ μόνην τὴν σωματικὴν ὑγείαν διατριβούσης. Καίπερ συντελεστικὴ καὶ εἰς τὴν σωματικὴν εὐεξίαν, ὅμως δὲν ἐπιζητεῖται ἡ ἠθικὴ ὑγεία χάριν τῆς σωματικῆς, ἀλλ' αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶναι πολύτιμος, πολυτιμοτέρα καὶ αὐτῆς τῆς σωματικῆς ὑγείας. Δὲν ζητεῖται ἡ ἠθικὴ ὑγεία καὶ εὐεξία χάριν τῆς σωματικῆς, ἀλλ' αὕτη χάριν ἐκείνης. Θὰ ἦτο ἀντιστροφὴ καὶ διαστροφὴ τῶν ὅρων τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καὶ ζωῆς, αὐτῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, ἐὰν τὰ ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ ἐξελαμβάνοντο ὡς ἁπλᾶ παρεπόμενα καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο μόνον ὡς ὑπηρετικὰ τῶν ὑλικῶν. Δύνανται τὰ ὑλικὰ νὰ προηγῶνται χρονικῶς τῶν πνευματικῶν καὶ νὰ χρησιμοποιῶνται χάριν αὐτῶν· δὲν δύνανται ὅμως καὶ νὰ τιμῶνται ὡς πρῶτα κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ νὰ ἔχωσιν ἐκεῖνα ὡς ἁπλᾶ μέσα καὶ ὄργανα ὑπηρετικά, μᾶλλον ἢ ἧττον προσοχῆς ἄξια ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον συντελοῦσιν εἰς κτῆσιν καὶ διαφύλαξιν τῶν ὑλικῶν. Τὸ ἐναντίον, εἴτε ὡς θεωρία εἴτε ὡς ἁπλῆ πρᾶξις, ἐμφαίνει ἐπήρειαν καὶ ἐπίδρασιν τῆς ἀντιθέου καὶ ἀντιχρίστου δυνάμεως, καὶ οἱ στερρῶς καὶ ἀκάμπτως ἀντεχόμενοι τῆς τοιαύτης πράξεως καὶ θεωρίας, εἶναι ὡς τόσοι ἠθικῶς τετανικοί, ὡς τόσοι ἠθικῶς συγκύπτοντες καὶ ἀνακῦψαι μὴ δυνάμενοι, ἐφ' ὅσον δὲν συναισθάνονται τὴν σοβαρότητα τοῦ ἰδίου πάθους καὶ δὲν ἀναζητοῦσι μετὰ πίστεως, προθυμίας καὶ ἀφοσιώσεως τὸν δυνάμενον σῶσαι αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ συνέχοντος αὐτοὺς χαλεποῦ νοσήματος.

Δὲν ἔχει μόνον ὁ σωματικὸς τέτανος εἴδη διάφορα· ἔχει τοιαῦτα καὶ ὁ ἠθικὸς τέτανος, οὐδὲ διαφέρουσι πολὺ τῶν προειρημένων, ἀλλ' ὁμοίως συγκύπτουσι καὶ ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελῶς ἀδυνατοῦσι καὶ ὅσοι ἐθελοτυφλοῦσι πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ μυωπάζουσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων καὶ ἐπιζητοῦσι προφάσεις καὶ προσχήματα πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀκαμψίας, τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀπιστίας καὶ ἀπειθείας εἰς τὴν καλοῦσαν αὐτοὺς φωνὴν τῆς θείας ἀληθείας. Ὡς πάντοτε, οὕτως ὑπῆρχον καὶ τότε ἐπὶ τοῦ Κυρίου πολλοὶ τοιοῦτοι, προεξαρχούσης τῆς πλειονότητος τῶν καὶ ἄλλως γνωστῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, εἰς τούτους δὲ φαίνεται ὅτι ἀνῆκε καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος τῆς προκειμένης εὐαγγελικῆς περικοπῆς ὁ

ὀδυρόμενος καὶ κοπτόμενος ἐπὶ τούτῳ ὅτι δὲν σέβονται τὴν ἀργίαν τοῦ σαββάτου, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦσι καὶ τὰ σάββατα πρὸς τὸ θεραπεύειν καὶ θεραπεύεσθαι. «Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἓξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου». Ἔχει τὴν λογικὴν αὐτῆς καὶ ἡ κακία, καὶ ἡ διαστροφή. Γνωστὸν ὅτι μία τῶν κατὰ τοῦ Κυρίου αἰτιάσεων τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων ἦτο καὶ αὕτη, ὅτι εἰς τὰς ἀγαθοεργίας δὲν τηρεῖ τὸ σάββατον, ἀλλ' ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου θεραπεύει πάσχοντα· ἄρα δὲν εἶναι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἄρα ἐν Βεελζεβοὺλ, τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια καὶ θεραπεύει τοὺς πάσχοντας. Ἐμφαίνει τινὰ ἐπήρειαν σατανικὴν ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς καὶ ἡ τοιαύτη λογική. Εἶναι ἴδιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς προνοίας αὐτοῦ, τὸ μετατρέπειν τὸ κακὸν εἰς ἀγαθόν. Τῷ ἀρχεκάκῳ ἰδιάζει τὸ ἐναντίον, τὸ μετατρέπειν τὸ ἀγαθὸν εἰς τὸ κακόν. Ἰάσεις καὶ θεραπεῖαι πασχόντων, μάλιστα ἀπροσδόκητοι καὶ τεκμηριοῦσαι τὴν ἄμεσον ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν τοῦ θείου, εἶναι ὡς τόσαι ἀφορμαὶ χαρᾶς καὶ δοξολογίας τοῦ Ὑψίστου. Τὴν χαρὰν ταύτην ᾐσθάνοντο πάντοτε οἱ ἁπλοῖ καὶ ἀπόνηροι, καὶ ἀπέδιδον τῷ Θεῷ τὸν προσήκοντα αἶνον. Ἦτο ἐθελοκακία καὶ διαβολικὴ μετατροπὴ τοῦ ἀγαθοῦ εἰς τὸ κακὸν ὅ,τι ἐκάστοτε οἱ ἐκ τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων ᾐσθάνοντο ἔσωθεν καὶ ἐξεδήλουν ἔξωθεν, εὑρίσκοντες ὡς τι ἀθέμιτον καὶ ἀνίερον τὰς ἐν ἡμέραις σαββάτου θεραπείας καὶ ἀγαθοεργίας τοῦ Κυρίου, καθ' ὃν χρόνον αὐτοὶ οὗτοι ἐθεώρουν ἐπιτετραμμένον καὶ ἐπιβεβλημένον τὸ ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου σιτίζειν καὶ ποτίζειν τὰ ἄλογα ζῷα. Εἶναι ἡ λογικὴ τῆς διαστρόφου καρδίας, τῆς παραπλανώσης καὶ αὐτὴν τὴν διάνοιαν, καὶ ταύτην τὴν λογικὴν ἐπιτιμᾷ αὐστηρῶς ὁ Κύριος ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀρχισυναγώγου τῆς προκειμένης περικοπῆς. «Ὑποκριτά! Ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς, ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου»; Πρὸς τὴν λογικὴν ταύτην τῆς ἐθελοκακίας καὶ σκληροκαρδίας ἀντέτασεν Ἐκεῖνος τὴν ἄλλην λογικὴν, τὴν ἀνεπηρέαστον ἀπὸ διαστρόφου καρδίας, τὴν λογικὴν τὴν ἁπλῆν, ὅτι ὄχι ὁ ἄνθρωπος χάριν τοῦ σαββάτου, ἀλλὰ τὸ σάββατον χάριν τοῦ ἀνθρώπου ἐγένετο, ὅτι μόνον πρὸς τὸ ἐπιβουλεύειν καὶ κακοποιεῖν πᾶς χρόνος καὶ πᾶς καιρὸς εἶναι ἀπηγορευμένος, τοὐναντίον δὲ πρὸς εὐνοίας καὶ εὐποιΐας πᾶσα ὥρα καὶ πᾶσα στιγμὴ ὑπάρχει ἐλευθέρα καὶ ἀνεμπόδιστος.

Δὲν ἐξαντλοῦσι τὰ προειρημένα πάντα τὰ εἴδη τοῦ ἐν λόγῳ ἠθικοῦ νοσήματος· εἶναι ποικιλώτερα καὶ πολυαριθμότερα τῶν εἰδῶν τοῦ σωματικοῦ τετάνου. Πᾶν πάθος παραμορφοῦν τὴν φυσικὴν κατάστασιν καὶ διάθεσιν τῆς ψυχῆς καὶ διαστρέφον τὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας αὐτῆς ἀποτελεῖ εἴδός τι τοῦ αὐτοῦ ἠθικοῦ νοσήματος. Ἀληθὲς ὅτι αἱ διαστροφαὶ αὗται καὶ παραμορφώσεις δὲν ὑποπίπτουσιν εἰς τὰς ἐξωτερικὰς αἰσθήσεις ὅπως αἱ προκύπτουσαι ἀπὸ τῆς εἰρημένης σωματικῆς παθήσεως. Πλὴν καὶ μὴ ἐκδηλούμεναι ἐξωτερικῶς, ἐσωτερικῶς ὑπάρχουσιν οὐχ ἧττον τῶν ἐξωτερικῶς αἰσθητῶν, θᾶττον δὲ ἢ βραδύτερον καταλήγουσι εἰς τὸν παντελῆ ἠθικὸν θάνατον, ἐὰν μὴ ἐγκαίρως ληφθῇ πρόνοια περὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. Ὁ θεραπεύσας τὴν γυναῖκα τὴν ἐπὶ ἔτη πολλὰ σωματικῶς συγκύπτουσαν καὶ ἀνακῦψαι μὴ δυναμένην, ὁ αὐτὸς εἶναι ἰατρὸς καὶ τῶν ψυχικῶς συγκυπτόντων, διατρίβει μάλιστα περὶ τὰ ψυχικὰ εἰδικώτερον ἢ περὶ τὰ σωματικά, ἀρκεῖ μόνον νὰ προσέλθωμεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ συναισθήσει τῆς ἰδίας καταστάσεως καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως, μεθ' ἧς προσέδραμε πρὸς τὸν θεῖον ἰατρὸν ἡ ἐπὶ ἔτη ὅλα ὑποκειμένη εἰς τὰ φοβερὰ ἐπακολουθήματα τῆς καταλαβούσης αὐτὴν συμφορᾶς. Ὅπου φωνὴ καὶ χεὶρ Κυρίου, ἐκεῖ μακρὰν καὶ ἐπήρεια σατανική.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ ἑορτὴ τοῦ πρωτοκλήτου τῶν ἀποστόλων διεξήχθη πανηγυρικῶς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῷ παρελθόντι σαββάτῳ, τελευταίᾳ τοῦ νοεμβρίου μηνός, λειτουργούντων μετὰ τοῦ σεβασμ. τοποτηρητοῦ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Πισιδείας, Ἀγκύρας, Βιζύης, Σηλυβρίας, Σαραντεκκλησιῶν, καὶ Δαρδανελλίων. Παρῆσαν ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ τὰ μέλη τῶν ἐνταῦθα ἑλληνικῶν ἀποστολῶν, πολιτικῆς, στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς, καὶ, κατ' ἔθος, ὁ ἐν Κ]πόλει ἀντιπρόσωπος τῆς Σερβίας μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ—Τὸν ἀπ' ἄμβωνος ἁρμόδιον πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν ὁ ἱερλγ. ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Γερμανὸς Ἀθαναsιάδης—Εἰς τοὺς ἐπισκέπτας προσηνέχθησαν, κατὰ τὴν ἐν τῇ «αἰθούσῃ τῶν πατριαρχῶν» δεξίωσιν τὰ ἀπὸ αἰώνων εἰθισμένα καὶ γνωστὰ παρὰ βυζαντινοῖς λαλάγγια.

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ συνεχάρη τῇ πανηγυριζούσῃ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ὁ μακαριώτατος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας διὰ τοῦ ἐξῆς τηλεγραφήματος ἀναγνωσθέντος καὶ ἐν συνεδρίᾳ τῆς ἱερᾶς Συνόδου·

Ἀλεξάνδρεια, 30 νοεμβρίου, ὥρα 1,20 μ. μ.

Ἐπὶ ἑορτῇ πρωτοκλήτου ὁλόθυμον ἀναφέρομεν ἱκεσίαν πρὸς οὐράνιον Ἐκκλησίας θεμελιωτὴν ὑπὲρ εὐσταθίας ἐνεργοῦ Εὐαγγελίου προόδου ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, συγχαίροντες δ' ἀπὸ καρδίας περιπτυσσόμεθα ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ ὑμετέραν Σεβασμιότητα, τοὺς ἐν ἱερᾷ Συνόδῳ ἀδελφοὺς, καὶ πᾶσαν σεπτὴν ἱεραρχίαν.

Πατριάρχης Φώτιος

Ἡ ἠθικὴ κρίσις.—Ὁ ἐν Ἑλβετίᾳ διευθυντὴς τῆς «Ἰκδὰμ», ὁμιλῶν περὶ τοῦ ζωτικωτάτου τούτου κοινωνικοῦ ζητήματος, ποιεῖται λόγον καὶ περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ. Εἶναι εὐφρόσυνον ὅτι τὸ ζήτημα ἀπασχολεῖ καὶ τὸν τουρκικὸν τύπον. Μόνον δὲν συμμερίζεται τὴν ἀπαισιοδοξίαν τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Ἰκδὰμ» ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἔχουσα πεποίθησιν εἰς τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἑλληνικοῦ οἴκου καὶ τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας. Θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ.

Σωτήριοι σύνδεσμοι. Ἡ «Πρόοδος» ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν λογοδοσίαν τοῦ πρὸ διετίας περίπου συστάντος ἐν Ἀθήναις γυναικείου συνδέσμου «Ἡ ἀδελφὴ τοῦ στρατιώτου», ἐξαίρει νῦν δρᾶσιν αὐτοῦ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἐν τῷ Μετώπῳ τέως πολεμούντων ἀδελφῶν. Δὲν δύναται ἡ Ἐκκλησία νὰ μὴ ἐπευλογῇ τοὺς τοιούτους εὐεργετικοὺς συνδέσμους, συγχαίρουσα δὲ ταῖς Κυρίαις τῶν Ἀθηνῶν ἐκφράζει τὴν εὐχὴν καὶ ἀπεκδέχεται πεποιθότως παρὰ τῆς δεδοκιμασμένης φιλοτιμίας καὶ φιλογενείας τῶν δεσποινῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν σύμπηξιν ἀναλόγων συνδέσμων καὶ παρ' ἡμῖν, συνδέσμων ὄχι μὲν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἐν τοῖς πολεμικοῖς μετώποις ἀγωνιζομένων, ἀλλὰ πρὸς προφύλαξιν καὶ προστασίαν τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ αὐτῇ εἰς παντοίους ἠθικοὺς κινδύνους ἐκτεθειμένων ὁμογενῶν κορασίων.

Ἱερὰ Σύνοδος.—Ἀπὸ τριῶν ἑβδομάδων ἀσθενῶν οἰκουρεῖ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Τυρολόης καὶ Σερεντζίου κ. Χρυσόστομος καὶ ἀπό τινος ὁ σεβ. 40 Ἐκκλησιῶν κ. Ἀγαθάγγελος. Οἱ σεβ. συνοδικοὶ καὶ πολλοὶ τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν φίλων ἐπανειλημμένως διηρώτησαν περὶ τῆς παρ' ἡμέραν βελτιουμένης ὑγιεινῆς αὐτῶν καταστάσεως.

Ἐθν. Μ. Συμβούλιον.—Ἕνεκα τῆς ἀπὸ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀπομακρύνσεως τῶν ἐντίμων αὐτοῦ μελῶν κκ. Ἀλ. Παπᾶ καὶ Χρ. Χαραλαμπίδου, καὶ τῆς ἀσθενείας τοῦ ἀξιοτ. κ. Ἀλ. Κιοσέογλου, τὸ Συμβούλιον ἀπὸ δεκαπενθημερίας ἀργεῖ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΕΝ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

Καθὰ μανθάνομεν ἀπὸ τῆς «Θεσσαλονίκης» τοῦ Σικάγου προϊστάμενος τῆς ἐν Joliet Illinois ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Πάντων, διωρίσθη ὁ ἐκ τῆς Βορείας Ἠπείρου αἰδεσιμ. ἱερεὺς Χρῆστος Χαδζῆ Παπᾶς.

Καθὰ ἐκ Πορτλὰνδ Oregon τηλεγραφοῦσιν εἰς τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα» τῆς Νέας Ὑόρκης ἀπὸ 6 νοεμβρ. (ν. ἡ.), τὴν ὀρθόδοξον κοινότητα τῆς Πόλεως ἐκείνης ἐπεσκέφθη ὁ ἐπίσκοπος Ροδοστόλου, γενόμενος δεκτὸς μετὰ πολλῶν τιμῶν.

Σοὺθ-Βρὶτς κοινότης.— Ἡ ἑλληνικὴ παροικία τῆς πόλεως ταύτης τῆς Μασσαχουσέτης ἐκάλεσε προϊστάμενον αὐτῆς τὸν αἰδεσ. κ. Γεώργιον Παπακωνσταντίνου, οὗ ἡ πρώτη λειτουργία, συνελκύσασα πλῆθος ἑλλήνων τῆς τε πόλεως ταύτης καὶ τῶν πέριξ, συνετέλεσεν εἰς ἐπιτυχίαν ἐράνου πρὸς ἀγορὰν κώδωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἑλληνικῆς παροικίας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 14 Δεκεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 41

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς † ὁ Δαρδανελλίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης
ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος Μ. Ι. Γεδεών

Διευθυντὴς καὶ συντάκτης
Β. Ἀντωνιάδης καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη λίραι τουρκ. 2. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἐν Μόσχᾳ, τῇ θρησκευτικῇ ταύτῃ καρδίᾳ τῆς Ρωσίας, πρὸς τὸ ἄκρον μιᾶς τῶν μεγάλων αὐτῆς ἀρτηριῶν, τοῦ λεγομένου βουλεβάρτου τοῦ Προδρόμου, ἐπὶ γηπέδου εὐρέος ἀναπεπταμένου ὕπερθεν τοῦ παρρέοντος ποταμοῦ (Μοσκβὰ), ὑψοῦται μεγαλοπρεπὴς καὶ περίβλεπτος ὁ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν περικαλλὴς καὶ ἀπὸ τῶν πέντε αὐτοῦ ἐπιχρύσων θόλων ἀπαστράπτων **Ναὸς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ**, εἷς τῶν μεγάλων καὶ ὀνομαστῶν εὐκτηρίων οἴκων οὐ μόνον τῆς Μόσχας καὶ τῆς Ρωσίας, ἀλλὰ καὶ συμπάσης τῆς Χριστιανωσύνης. Δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀρχαίων ἡ Ἐκκλησία, καίτοι ὁ ρυθμὸς αὐτῆς μετέχει τοῦ ἀρχαίου Ρωσικοῦ, ἐμμέσως δὲ καὶ τοῦ Βυζαντιακοῦ. Πρὸς ἀνέγερσιν αὐτοῦ ἀφορμὴν ἔδωκαν τὰ γνωστὰ Ναπολεόντεια γεγονότα, ἡ μεγαλεπήβολος καὶ ἅμα πρὸς πτῶσιν αὐτοῦ ἀποβᾶσα ἐκστρατεία εἰς Ρωσίαν τοῦ Μεγάλου Κορσικανοῦ, ἡ νικηφόρος αὐτοῦ εἴσοδος εἰς Μόσχαν (Σεπτεμβρ. 1812), ἡ ἐπακολουθήσασα πυρπόλησις τῆς πόλεως, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ προώρου καὶ ἐκτάκτου ψύχους καὶ τῶν παντοίων ἄλλων ταλαιπωριῶν καὶ στερήσεων κατάρρευσις καὶ διάλυσις τῆς τέως ἀηττήτου στρατιᾶς. Ἡ τοιαύτη ἔκβασις τῆς μεγάλης ἐπιχειρήσεως, ἡ ἀπροσδόκητος καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἀπαλλαγὴ καὶ σωτηρία τῆς ἁγίας Ρωσίας ἀπὸ ἀνυπολογίστου συμφορᾶς, καὶ ἡ εὔλογος ἐπιθυμία καὶ φιλοτιμία τῆς ἀπαθανατίσεως τοῦ μεγάλου τούτου ἐθνικοῦ γεγονότος ὑπῆρξεν ἡ κινοῦσα ἰδέα, ἡ ὑπαγορεύσασα τὴν ἀνέγερσιν τοιούτου μνημείου ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ τῆς μεγάλης πατρίδος καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ καὶ θεάτρῳ τῶν γεγονότων. Εἰς τὴν ἰδέαν ἀνταποκρίνεται καὶ ἡ ἀφιέρωσις καὶ ὀνομασία αὐτοῦ ὡς **Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ**. Ἤρξατο ἡ οἰκοδομὴ τῷ 1839 ἐπὶ Νικολάου τοῦ Α' καὶ συνεπληρώθη μετὰ 40 καὶ πλέον ἔτη ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ' (1881—94).

Εὐλόγως ἢ ἀλόγως καθιερώθη ἡ συνήθεια, ἀνάγκαι πολεμικαὶ νὰ μὴ φείδωνται τῆς ἱερό-

τητος τῶν εὐκτηρίων οἴκων, μηδὲ τῶν μάλιστα ἀρχαίων καὶ ὀνομαστῶν, ἀλλ' οὕτως ἢ ἄλλως νὰ χρησιμοποιῶσιν αὐτούς. Συνέβη τοῦτο καὶ πρότερον πολλαχοῦ, ἐν δὲ τῷ παγκοσμίῳ τούτῳ πολέμῳ ἐφηρμόσθη καὶ εἰς μεγάλην κλίμακα παρὰ τοῖς πλείστοις, ἐὰν μὴ παρ' ἅπασι τοῖς ἐμπολέμοις. Μέχρι τούτου θὰ εἶχέ τινα συγγνώμην ἀπὸ τῆς καθιερωμένης συνηθείας ἡ χρησιμοποίησις καὶ τοῦ εἰρημένου ναοῦ δι' ἀνάγκας πολεμικάς. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτου· εἶναι ζήτημα ἂν ἐν διαστήματι 80 ὅλων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς οἰκοδομῆς ἦλθέ ποτε εἰς τὴν διάνοιαν Ρώσου τινὸς οἱουδήποτε ἐκεῖνο, ὅπερ συνέλαβεν ἐσχάτως καὶ ἐπειράθη νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Τρόσκυ, ὁ ἡγέτης οὗτος τῶν Μπολσεβίκων, Ἰσραηλίτης μὲν τὸ γένος, ἀλλ' ὡς φαίνεται ὄχι καὶ ἀληθὴς, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν.

Ἡλὴν τῶν πολεμικῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς ἐξόδου τῶν περὶ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου φευγόντων τὴν μπολσεβικὴν μανίαν καὶ δυναστείαν, ἀπὸ πολλοῦ εὑρισκόμεθα σχεδὸν περὶ τῶν ἄλλων ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ, μόνον δὲ κατ' εἰκασίαν ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν ἐσωτερικῶν ἐπακολουθημάτων τῆς αἱματηρᾶς ταύτης τραγῳδίας καὶ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ τῶν τάξεων ἐν τῇ τέως μεγάλῃ καὶ κραταιᾷ καὶ φιλοθρήσκῳ αὐτοκρατορίᾳ τῶν Τσάρων. Τῆς ἀγνοίας ταύτης περὶ τῶν ἐκεῖ, καὶ μάλιστα τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἐξάγει ἡμᾶς γράμμα τι τοῦ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσίας κυρίου Δεμίτωφ, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους τούτου διαβιβασθὲν πρὸς τὸν σεβασμ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κύριον Μελέτιον, καὶ δημοσιευθὲν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 16 Ὀκτωβρίου 1916 τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος». Μετὰ ἀνακουφίσεως μανθάνομεν ἐκ τοῦ γράμματος τούτου «ὅτι ἡ Μπολσεβικὴ τρομοκράτησις ἔσχε μεταξὺ ἄλλων ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τοῦτο· νὰ ἐνισχύσῃ ἐπὶ πλέον τὴν θρησκευτικὴν δρᾶσιν τῶν ἑνοριῶν. Ὁ Κλῆρος ἀποκτᾷ ἐν μέσῳ τοῦ διαλυτικοῦ τούτου διοικητικοῦ συστήματος ἐπιρροὴν πολὺ ἀνωτέραν ἐκείνης, ἣν προηγουμένως ἐκέκτητο· ὁ Πατριάρχης Τύχων συγκεντρώνει εἰς τοιοῦτον σημεῖον τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ, ὥστε οἱ Μπολσεβῖκοι, καὶ οἱ μᾶλλον αἱμοχαρεῖς καὶ οἱ πλέον σκληροκάρδιοι, δὲν τολμῶσι νὰ ἐπιβάλλωσιν ἐπ' αὐτοῦ χεῖρα. Ἐν τούτοις ὁ εὖ φρονῶν Μοσχοβίτης ζῇ ἐν καθημερινῷ φόβῳ, μὴ δολοφονηθῇ ἐξ ἀπροόπτου». Δὲν εἶναι μόνον τοῦτο. Μανθάνομεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γράμματος ὅ,τι εἶχε διανοηθῇ ὁ πολὺς Τρόσκυ περὶ τοῦ εἰρημένου ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, νὰ μετατρέψῃ αὐτὸν οὐδὲν πλέον καὶ οὐδὲν ἔλαττον εἰς κινηματογράφον καὶ καπηλεῖον λαϊκόν. Ὁ ἥρως οὗτος ὄχι μόνον δὲν εἶναι Χριστιανὸς, ἀλλ' οὐδὲ Ἰσραηλίτης. Φέρει ἀδίκως καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα. Δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος οὐδένα ἔχει ἐνδοιασμὸν νὰ βεβηλοῖ καὶ κατασπιλοῖ καὶ τὰ ἱερώτατα παρὰ τοῖς ἄλλοις θεωρούμενα. Εἶναι μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ πᾶς φόβος μήπως τοιαῦτα διανοούμενος ταράξῃ ἐν τοῖς ἀναπαυτηρίοις αὐτῶν τὰ ὀστᾶ τῶν ἱδρυσάντων καὶ καθιερωσάντων τὸ ἱερὸν οἴκημα πρὸς οὕτως ὑψηλὸν σκοπὸν καὶ χάριν οὕτως εὐγενοῦς ἰδέας· δὲν φοβεῖται μήπως ἅμα τῇ ἀποπείρᾳ αὐτοῦ ἐγερθῶσιν ἐκ τῶν τάφων αἱ σκιαὶ αὐτῶν καὶ ὡς ἄλλαι θεαὶ τῆς θείας ἐκδικήσεως διώκωσιν αὐτὸν τρέμοντα κατὰ πάσας τὰς γωνίας τῆς γῆς. Θεωρεῖ ἑαυτὸν ἀσφαλῆ καὶ ἀτὸ τῶν ζώντων τῶν περὶ αὐτὸν, ἐφ' ὅσον προβάλλει αὐτοῖς ὡς δελεάσματα κινηματογράφους, λαϊκὰ καπηλεῖα, *cafés chantants-opéra-bouffons* καὶ εἴ τινα ἄλλα τοιαῦτα. Ἐὰν μὴ ὑπῆρχον καὶ ἄλλα, καὶ μόνα ταῦτα θὰ ἤρκουν νὰ δείξωσι τίνα μὲν ἰδεώδη ἔχουσιν αὐτοὶ, τίνα δὲ δελεάσματα μεταχειρίζονται πρὸς σαγήνευσιν τῶν ἁπλουστέρων. Θὰ ἦτο ἄδικον νὰ διαμφισβητήσῃ τις τῷ Τρόσκυ τὴν πρόχειρον ταύτην ψυχολογίαν τοῦ λαοῦ, καὶ ἔτι ἀδικώτερον νὰ ἀρνηθῇ αὐτῷ πνεῦμα ἐπιχειρηματικὸν καὶ εὐφυΐαν κερδοσκοπικήν. Ἡ λαμπρὰ τοποθεσία τοῦ ναοῦ καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ θέα εἶναι ὡς τόσαι προκλήσεις εἰς ὑπολογισμοὺς οἰκονομολογικοὺς καὶ ἐπιχειρήσεις κερδοσκοπικάς. Ἐὰν

μάλιστα δὲν εἶχον οἱ ἄνθρωποι ἄλλον σκοπὸν καὶ ἄλλον προορισμὸν, εἰμὴ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν καὶ εὐφραίνεσθαι καὶ διασκεδάζειν, καὶ εἰς ταῦτα δεικνῦναι τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν ὑπὲρ τὰ λεγόμενα ἄλογα κτίσματα, εἶναι ἀμφίβολον ἂν θὰ εὕρισκον ὁδηγοὺς καὶ ἡγέτας δεξιωτέρους τοῦ Τρόσκυ καὶ τῶν κατ' αὐτὸν, τῶν εὐχερῶς μετατρεπόντων τοὺς ἱεροὺς ναοὺς εἰς κινηματογράφους καὶ καπηλεῖα καὶ εἴ τινα ἄλλα καταγώγια διαφθορᾶς καὶ παραλυσίας.

Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, καὶ παραπλανωμένη πολλάκις, σπανίως ἐπιλανθάνεται διὰ παντὸς τῆς ἄλλης αὐτῆς εὐγενείας, τοῦ ἄλλου αὐτῆς προορισμοῦ, ἅπαξ δὲ συνερχομένη εἰς ἑαυτὴν ἐκ τῆς μέθης, εἰς ἣν οὕτως ἢ ἄλλως ὑπήχθη, δείκνυσι τὴν ἀποστροφὴν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς μεθύσαντας καὶ παραπλανήσαντας αὐτήν. Ὅ,τι παρὰ τῷ πολλῷ λαῷ συνήθως παρατηρεῖται, τὸ ἄγεσθαι ὑπὸ τῆς καρδίας μᾶλλον ἢ ὑπὸ τοῦ νοῦ, τοῦτο συμβαίνει πολλῷ μᾶλλον παρὰ τῷ Ρωσικῷ. Ἔχει οὗτος φύσιν ἀγαθὴν, εἶναι μόνον εὐπαράγωγος καὶ εὐαπάτητος· εἶναι παιδίον ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἀποβαίνει φοβερὸς, ἀποβαίνει *enfant terrible*, θραῦον τὰ εἴδωλα αὐτοῦ μεθ' ὁμοίας λύσσης καὶ παραφορᾶς, μεθ' ἧς ἀφοσιώσεως καὶ εὐλαβείας περιεῖπεν αὐτὰ καὶ ἐλάτρευεν. Κατὰ τοῦτο εἶναι καλὸς οἰωνὸς καὶ ἀπαρχὴ ὅσα ἐν τῷ αὐτῷ γράμματι ἐπιφέρει ὁ κ. Δεμίτωφ ἀμέσως μετὰ τὰ προσημειωθέντα.

«Θὰ ἀναφέρω ὡς παράδειγμα τῆς μεγάλης ἐπιβολῆς, ἧς ἀπήλαυεν ὁ Πατριάρχης, τὸ γεγονὸς, ὅπερ ἐσχάτως συνέβη καὶ ὅπερ παρουσιάζει καταπληκτικὴν ἀναλογίαν πρὸς τὴν στάσιν τῶν ἀρχαίων Πατριαρχῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν τῶν Ἐθνικῶν. Ὁ Τρόσκυ, συγκαλέσας ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ Σωτῆρος συνάθροισιν στρατιωτῶν τῆς Ἐρυθρᾶς στρατιᾶς ἐπὶ τόπου μετὰ τῆς ἀκολουθίας του ἐκ σβίρων (θηριωδῶν;) καὶ χυδαίων, διεκήρυξεν εἰς τὴν συνέλευσιν ὅτι ὁ ἀπέραντος οὗτος ναὸς θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο τοῦ λοιποῦ ὡς κινηματογράφος καὶ ὡς λαϊκὸν καπηλεῖον. Ὁ Πατριάρχης πληροφορηθεὶς περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Τρόσκυ γενομένης ἐν τῷ Καθεδρικῷ ναῷ συνελεύσεως, προσέδραμε πάραυτα καὶ ἀνελθὼν τὰς βαθμίδας τοῦ θυσιαστηρίου, ἔνθα συνωστίζοντο οἱ συγκεντρωθέντες «Σύντροφοι», ἐξεφώνησεν ἐν μέσῳ τοῦ ἀχαλινώτου τούτου ὄχλου λόγον νευρώδη, πλήρη πατριωτισμοῦ καὶ χριστιανικοῦ αἰσθήματος, ἀπολήξαντα εἰς τὰς λέξεις ταύτας· «Ὁ Ἑβραῖος Τρόσκυ, — καὶ ἔδειξεν αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου — ὡδήγησεν ὅλους ὑμᾶς ἐδῶ ἵνα μεταβάλητε τὸν ἱερὸν τοῦτον ναὸν εἰς τόπον διαφθορᾶς καὶ βεβηλώσεως. Ἂν εἶσθε ἀληθεῖς Ρῶσοι καὶ Χριστιανοὶ, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐγκαταλείψητε τὸν τόπον καὶ νὰ μὲ ἀκολουθήσητε». Καὶ ὁ Πατριάρχης ἐξῆλθε τῆς ἐκκλησίας. Ἡ ἐρυθρὰ φρουρὰ ὁλόκληρος καὶ μέρος τῆς ἐγγυτέρας ἀκολουθίας τοῦ Τρόσκυ ἠκολούθησαν τὸν ἅγιον ἄνδρα ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου. Ὁ Τρόσκυ ἐν τῇ μανίᾳ αὐτοῦ ὥρμησε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριάρχου, ὅστις ἤδη εἶχε διέλθη τὸ προαύλιον. Ἀλλ' ἐδέησε νὰ ἀναχαιτισθῇ ἰδὼν τὴν πλατεῖαν κατάμεστον κόσμου, μαύρην ἐκ πλήθους — νέων καὶ γερόντων — προσδραμόντος ἐν πάσῃ σπουδῇ ἐπὶ τῇ εἰδήσει, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶχε μεταβῇ, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του, εἰς συνάθροισιν συγκληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ διαβοήτου Ἐπιτρόπου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι καὶ θρὶξ τοῦ Πατριάρχου ἂν ἐθίγετο, ὁ Τρόσκυ θὰ ἐσπαράσσετο ὑπὸ τοῦ πλήθους. Καὶ ὅταν οὗτος ἐνόησεν ἐν ταῖς λιποψυχίαις τῶν «συντρόφων» του ὅτι ἡ θέσις του ἐξητελίζετο, ἐκραύγασε πρὸς τὸν Πατριάρχην, ὅτι θὰ τὸν ἐφυλάκιζεν, ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ ἐναγάγῃ αὐτὸν πρὸ τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου. Ὁ Πατριάρχης ἀπήντησε μὲ τόνον γαλήνιον· «Δὲν φοβοῦμαι ποσῶς νὰ δικασθῶ, καὶ δὲν ἀποφεύγω τὴν καταδίκην». Ἀκολούθως ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του ὑπὸ τὴν φρούρησιν τοῦ πλήθους. Ὑποθέτω ὅτι πᾶν σχόλιον θὰ ἐξησθένει μᾶλλον τὴν ἐντύπωσιν, ἥτις γεννᾶται ἐκ τῆς συγκινητικῆς ταύτης σκηνῆς.

Ἐξάρσεως ἀνάγκην βεβαίως δὲν ἔχει ἡ στάσις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας.

Δὲν δύναται ὅμως νὰ μὴ ἐξαρθῇ ἐνταῦθα ὡς τε καθ' ἑαυτὴν παρήγορος ἡ οὕτω συντελεσθεῖσα ματαίωσις τῆς ἀνοσίου ἀποπείρας καὶ ἅμα ὡς φερέγγυος τῆς ἐλπίδος, ὅτι οὐ μόνον οἱ μέχρι τοῦδε ἀπαρασάλευτοι μείναντες ἐν τῇ πίστει τῶν πατέρων θὰ ἐνισχυθῶσιν ἐπὶ μᾶλλον ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ οἱ ὁπωσδήποτε ἀποπλανηθέντες καὶ τῆς εὐθείας ἐκτραπέντες θὰ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς μέθης αὐτῶν καὶ δὲν θὰ βραδύνωσιν νὰ ἐγκαταλίπωσι μόνους τοὺς ἀποπλανήσαντας αὐτοὺς, καὶ ὅτι ὁ ἀπὸ τοσούτου χρόνου λυμαινόμενος τὴν δύστηνον ἐκείνην χώραν ἐσωτερικὸς σπαραγμὸς θὰ εὕρῃ ταχέως τὸ τέρμα αὐτοῦ ἐκεῖνο, ὅπερ εἴπερ τις καὶ ἄλλος εὔχεται τῷ ἐν τῇ πίστει ἀδελφῷ Ρωσικῷ λαῷ ὁ ἑλληνικὸς καὶ τῇ ἐν Χριστῷ ἀγαπητῇ θυγατρὶ αὐτῆς ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Εἰς τὰς εὐεργεσίας δὲν γνωρίζει παραγραφὴν ὁ νόμος τοῦ Χριστοῦ, εἰς δὲ τὰς τυχὸν ἀδικίας ὁρίζει προθεσμίαν ὀλιγόωρον, τὸ «ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν». Οὔτε ὁ ἑλληνικὸς λαός, οὔτε ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία λησμονοῦσιν ὅ,τι ἐν ἡμέραις χαλεπαῖς ὀφείλουσι τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, ἔχουσι δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι οὐδὲ παρὰ τῷ Θεῷ παραγράφονται αἱ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς συμπάθειαι καὶ συναντιλήψεις τῶν νῦν χειμαζομένων ἀδελφῶν· «οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου αὐτῶν καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξαντο εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονήσοντες», ὅταν ὡς τάχιστα ἀνακύψωσι τῶν νῦν πιεζόντων αὐτοὺς δεινῶν.

Ὁ Κύριος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν. Εἶναι γνωστὴ ἡ περὶ αὐτοῦ πρόρρησις τοῦ πρεσβύτου Συμεών, ἡ γινομένη πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, ὅτε βρέφος ἔτι ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὅτι προώρισται οὗτος εἰς σωτηρίαν ἅμα καὶ ἀπώλειαν πολλῶν ἐκ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, σωτηρίαν τῶν ἀποδεξομένων αὐτὸν ὡς τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς τὸν ἔκπαλαι προσδοκώμενον Μεσσίαν, ἀπώλειαν δὲ τῶν ἀποδοκιμασόντων αὐτόν. Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ (Λουκ. 2, 34). Δὲν ἰσχύουσι μόνον περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὅσα προελέχθησαν περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐξ αὐτῶν ἰσχύοντα καὶ περὶ τῶν μετ' αὐτὸν, περὶ παντὸς, ὅ,τι ὡς σύστημα ἢ καθίδρυμα αὐτοῦ ἐκπροσωπεῖ αὐτὸν ἢ συμβολίζει τὴν αὐτοῦ παρουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς. Κεῖται καὶ τοῖς ἐνΡωσίᾳ εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν. Κεῖται εἰς πτῶσιν τῶν ἑστηκότων καὶ ἑστάναι δοκούντων, ὅταν καὶἐφ' ὅσον ἀφίστανται ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ αὐτὸς κεῖται εἰς ἀνάστασιν τῶν πεπτωκότων καὶ πεπτωκέναι δοκούντων, ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον ἀντέχονται αὐτοῦ. Δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε ἀπόγνωσις οὔτε ἀμφιβολία περὶ ἀνορθώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἤδη νοσούντων ἐν χώρᾳ, ἐχούσῃ ποιμένας κατὰ τὸν Μακαριώτατον Τύχωνα.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

(Λουκ. 3, 4—11).

Ἡ αὔριον ἀναγνωσθησομένη ἀποστολικὴ περικοπὴ, εἶναι εἰλημμένη ἐκ μιᾶς τῶν τριῶν ἐκείνων ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας ἐν δεσμοῖς εὑρισκόμενος ὁ θεῖος Ἀπόστολος ἔστειλε ταὐτοχρόνως πρός τινας τῶν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ εὑρισκομένων χριστιανῶν. Ἡ μία ἦτο ἡ ἐπιγραφομένη πρὸς Ἐφεσίους, ἡ δὲ τρίτη ἡ πρὸς Φιλήμονα, κάτοικον καὶ τοῦτον τῆς αὐτῆς πόλεως, τῶν Κολοσσῶν. Εὑρίσκετο ἡ πόλις αὕτη πρὸς τὰ νότια σύνορα τῆς λεγομένης Μεγάλης Φρυγίας ἐν τῇ σημερινῇ ἐπαρχίᾳ Φιλαδελφείας καὶ ἐν τῷ νομῷ Αἰδινίου, εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ὁ παραπόταμος τοῦ Μαιάνδρου Λύκος εἰς χάσμα γῆς καὶ εἰς χώνην χυνόμενος ἠφανίζετο, ῥέων ὑπογείως εἰς ἔκτασιν ἱκανὴν καὶ ἔπειτα πάλιν ἀναφαίνετο· τούτου δὲ ἕνεκα ὠνομάζετο ἡ πόλις ἐπὶ τῶν Βυζαντιακῶν χρόνων **Κῶναι**, καὶ ὑπὸ τοιοῦτον ὄνομα σώζεται μέχρι σήμερον μικρά τις κώμη ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Δενιζλῆ. Περὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους ὑπῆρχον τὸ πάλαι καὶ ἄλλαι πόλεις μεγάλαι καὶ ἀκμαῖαι, δύο δὲ ἐξ αὐτῶν μνημονεύονται καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπι-

στολῇ, ἡ Λαοδίκεια καὶ ἡ Ἱεράπολις (2, 1. 4, 13, 16). Ἦσαν αὗται νεώτεραι· ἀρχαιοτέρα ἦτο ἡ πόλις Κολοσσαί, κειμένη ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐκείνης στρατιωτικῆς ὁδοῦ, ἤτοι ἀπὸ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀσίας ἀρχομένη κατέληγεν εἰς τὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου. Διῆλθε δὲ αὐτῆς Κῦρος ὁ νεώτερος ἄγων κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀρταξέρξου τοὺς μυρίους Ἕλληνας μισθοφόρους, πρὸ αὐτοῦ δὲ διῆλθε δι' αὐτῆς καὶ ἡ μυρίανδρος κατὰ τῆς Ἑλλάδος στρατιὰ τοῦ Ξέρξου. Δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ διῆλθε δι' αὐτῆς καὶ ἄλλη τις στρατιά, μικρὰ ἔθνη, ἐξ ὀλιγίστων ἀνδρῶν ἀποτελουμένη, στρατιὰ εἰρηνικὴ, ὅπλα ἔχουσα πνευματικά, καὶ μόνον πνευματικά, μὴ ἐρημοῦντα τοὺς τόπους, δι' ὧν διήρχετο, μηδὲ ξηραίνουσα τοὺς ποταμούς, μὴ ἐπιδιώκουσα τὴν ὑποδούλωσιν αὐτῶν, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον ἀρδεύουσα καὶ καλλιεργοῦσα τοὺς τόπους πνευματικῶς, καὶ ἀφορῶσα εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δυναστευομένων, ἡ στρατιὰ τοῦ μεγάλου τῶν ἐθνῶν Ἀποστόλου· ἀλλὰ διῆλθε μόνον, σπεύδουσα νὰ καταντήσῃ εἰς τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐκεῖθεν ὡς ἀπὸ κέντρου ἀγωνισθῇ πρὸς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ ἐλευθερίᾳ καὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων, πρὸς θεραπείαν τῶν ἠθικῶς νοσούντων καὶ ταλαιπωρουμένων. Ἐκηρύχθη καὶ διεδόθη τὸ Εὐαγγέλιον εἰς Κολοσσὰς ἐμμέσως, ὄχι ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Παύλου αὐτοῦ, διά τινος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, διὰ τοῦ Κολοσσαέως Ἐπαφρᾶ, τοῦ ρητῶς μνημονευομένου ἐν τῇ ἐπιστολῇ (1, 6—7. 4, 12). Διὰ τοῦτο δὲ ἐθεώρει ὁ Παῦλος τὴν ἐκεῖ Ἐκκλησίαν ὄχι ὡς ξένην, ἀλλ' ὡς ὑπαγομένην εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν, καίτοι δὲ κατὰ πρόσωπον ἠγνόει τοὺς ἐκεῖ πιστούς, ὅμως ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν ὅπως στηρίξῃ μὲν καὶ καταρτίσῃ αὐτοὺς ἐν οἷς ἐδιδάχθησαν ἤδη καὶ ἐξασφαλίσῃ αὐτοὺς κατὰ εἰσηγήσεων ἀλλοτρίων τῇ εὐαγγελικῇ ἀληθείᾳ, ρυθμίσῃ δὲ καὶ τὸν βίον αὐτῶν συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας αὐτῶν κλήσεως καὶ ζωῆς, τοῦ νέου εὐαγγελικοῦ νόμου. Οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ἐπιστολῇ διακρίνεται μέρος θεωρητικὸν ἢ δογματικόν, καὶ μέρος πρακτικὸν ἢ παραινετικόν. Ἡ προκειμένη περικοπὴ εἶναι ἀπὸ τοῦ δευτέρου μέρους (3, 1 καὶ ἑξῆς). Πλὴν συνηθίζει ὁ θεῖος Ἀπόστολος νὰ μὴ μεταβαίνῃ ἀποτόμως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὸ ἕτερον. Ἀνέπτυξεν ἐν τῷ πρώτῳ μέρει πολλὰ περὶ τοῦ θείου ἔργου καὶ προσώπου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ περὶ ὅσων ἠξιώθησαν οὐρανίων δωρεῶν οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύσαντες, ἰδιαιτέρως δὲ ἐξῆρε τοῦτο, ὅτι ἡ εἰς Χριστὸν πίστις εἶναι πλέον τι ἢ ἁπλῆ ἀλλαγὴ πεποιθήσεων, ὅτι εἶναι μεταβολὴ τῆς ὅλης πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι εἶναι μετάστασις ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς ἀγνωσίας εἰς τὸ φῶς τῆς θείας ἀληθείας καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι πᾶς ὁ εἰς Χριστὸν πιστεύων καὶ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ βαπτιζόμενος ἀποβάλλει ὡς ἔνδυμα πεπαλαιωμένον πᾶν ὅ,τι εἶναι τῆς χείρονος μοίρας, πᾶν πάθος καὶ φρόνημα χαμαίζηλον καὶ γεῶδες, ἐνδύεται δὲ ὡς ἔνδυμα καινουργὲς πᾶν ὅ,τι εἶναι τῆς κρείττονος μοίρας, ὅτι γίνεται κοινωνὸς καὶ συμμέτοχος τοῦ Χριστοῦ, κοινωνὸς μὲν τοῦ θανάτου καὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, κοινωνὸς δὲ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, ὅτι νεκρούμενος εἰς πάντα τὰ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου ἀνίσταται καὶ ἀναζωοῦται εἰς τὰ τῆς νέας ζωῆς, τῆς ἀφθάρτου καὶ αἰωνίου ἐκείνης ζωῆς, ἥτις καίπερ ἀφανὴς νῦν καὶ ὡς μὴ ὑπάρχουσα, ὅμως ὑπάρχει ἀσφαλὴς καὶ βεβαία, ὁμοία θησαυρῷ ἀποτεθειμένῳ ἐν οὐρανοῖς παρὰ τῷ Θεῷ καὶ κεκρυμένῳ ἐν τῷ Χριστῷ, ἀποκαλυφθήσεται δὲ ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτῆς, ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ τοῦ Χριστοῦ, τῆς πηγῆς ταύτης τῆς ζωῆς ἡμῶν· «ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ· ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ». Ἀπαιτεῖ τοῦτο παρὰ τοῦ πιστοῦ ἀνάλογον φρόνημα, ἀνάλογον βίον καὶ πολιτείαν ἐν τῷ παρόντι, ἀπαιτεῖ ἀνύψωσιν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας ἀπὸ τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν εἰς τὰ πράγματι ἀγαθά, ἀπὸ τῶν προσκαίρων καὶ γεωδῶν εἰς τὰ οὐράνια καὶ ἄϊδια· «εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος, τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς». Διαφέρει μόνον ἡ αἰτιολογία κατ' οὐσίαν δὲν εἶναι διάφορα τὰ τοῦ Ἀποστόλου πρὸς ὅσα ἔλεγεν ὁ Κύριος ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ὄρους διδαχῇ αὐτοῦ· «Μὴ

θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς, οὔτε βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν» (Ματ. 6,19—21).

Δὲν ἀποκλείει τοῦτο τὴν ἐπὶ γῆς ἐργασίαν καὶ ἐνασχόλησιν πρὸς ἀπόκτησιν μικρᾶς ἢ μεγάλης περιουσίας, ἐὰν γίνηται ὅπως πρέπει νὰ γίνηται, ἐὰν τὴν προσοχὴν ἡμῶν δὲν ἀπορροφᾷ ἡ γῆ, καὶ μόνη ἡ γῆ, καὶ ἐὰν οἱ ἐπὶ γῆς θησαυροὶ ἐπιζητῶνται καὶ χρησιμοποιῶνται χάριν τοῦ ἐν οὐρανοῖς θησαυροῦ. Ἡ οὕτω νοουμένη καὶ ἀσκουμένη κτῆσις καὶ χρῆσις τῶν ἐπιγείων θησαυρῶν οὐδὲν ἔχει τὸ ἀντίθεον καὶ ἀντιχριστιανικὸν, ὅπως οὐδὲν ἔχει τὸ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ὑψηλὴν κλῆσιν καὶ ἐλπίδα τῶν πιστῶν ἡ λελογισμένη καὶ ἐν μέτρῳ τῷ προσήκοντι ἱκανοποίησις τῶν ἀθῴων ἀναγκῶν καὶ τέρψεων τοῦ ἐπὶ γῆς βίου, ἐφ' ὅσον αὗται δὲν μεταβάλλονται εἰς πάθη αἰσχρὰ, εἰς φαύλας ἐπιθυμίας καὶ κακίας ἐπονειδίστους. Αὗται εἶνοι αἱ παραμορφοῦσαι τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· αὗται εἶναι ὡς τόσα μαρτύρια τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου ἀντὶ τοῦ νέου, αὗται ἐπισπῶνται ἀντὶ τῆς ἄνωθεν εὐλογίας καὶ χάριτος τὴν ὀργὴν τοῦ δικαιοκρίτου ἐπὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ἐπὶ πάντας τοὺς ἀθετοῦντας τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ ὀλιγωροῦντας τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, μάλιστα δὲ τοὺς φέροντας τὸ σεμνὸν ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐγκαλλωπιζομένους ἐπ' αὐτῷ, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ἐπὶ τούτους ἢ ἐπὶ τοὺς ἄλλους, ὅσῳ ὑπεσχέθησαν ἤδη νὰ ἀπεκδυθῶσι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ ἐνδυθῶσι τὸν νέον ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας, οὐδὲν δὲ ἔχουσι τὸ ἐμφαῖνον μεταβολήν τινα ἐπὶ τὸ κρεῖττον, οὐδὲ συναίσθησίν τινα τοῦ δέοντος γενέσθαι, ἀλλὰ διάγουσιν οὕτως, ὡσεὶ ἦσαν ἐκτὸς πάσης κοινωνίας πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ μηδὲν εἶχον κοινὸν μήτε πρὸς αὐτὸν μήτε πρὸς τὸ ἔργον αὐτοῦ, πρὸς τὴν ἀνακαίνισιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ἀπ' ἀρχῆς εἰκόνος τοῦ δημιουργοῦ, ἀποκατάστασιν ἀφορῶσαν εἰς πάντα ἄνθρωπον, ἄνευ τινὸς διακρίσεως, φυλῆς, γένους, τάξεως καὶ καταστάσεως οἱασδήποτε. Τοιαῦτα εἶναι τὰ νοήματα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν πυρῆνα τῶν ἐπιφερομένων λογίων τῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς, καὶ ἅτινα ἀπευθυνθέντα τότε πρὸς τοὺς πιστοὺς τῶν Κολοσσῶν, ἀπευθύνονται μετὰ μικρῶν παραλλαγῶν πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς παντὸς τόπου καὶ χρόνου· «Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς. Νυνὶ δὲ ἀποθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυόμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν καὶ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτὸν, ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός».

ΟΙ ΜΙΚΤΟΙ ΓΑΜΟΙ ΕΝ ΤΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ*

Κατὰ τὴν ἐπίσημον τῆς Καθολ. Ἐκκλησίας διδασκαλίαν, οἱ εἰς γάμου κοινωνίαν ἐρχόμενοι αὐτοὶ εἶναι καὶ οἱ τελεσταὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Ἡ ἀμοιβαία αὐτῶν ἐλευθέρα συγκατάθεσις, ν' ἀνήκωσιν ἀλλήλοις ὡς σύζυγοι, ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τοῦ γάμου ὡς μυστηρίου· ἡ τέλεσις τῆς ἱερολογίας θεωρεῖται δευτερεῦόν τι, μὴ σχετιζόμενον πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ μυστηρίου, δυνάμενον ἑπομένως νὰ λείψῃ, χωρὶς ἐκ τούτου ὁ γάμος νὰ καταστῇ ἐκκλησιαστικῶς ἄκυρος. Τὰ αὐτὰ βεβαίως ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν **μικτῶν γάμων.** Ἡ ἐν Τριδέντῳ σύνοδος (1545 καὶ ἑξ.) ἀπεδέχθη καὶ ἐπεκύρωσε τὴν περὶ τοῦ γάμου ἀντίληψιν ταύτην, ὥρισεν ὅμως, ὅτι ἡ

* Πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν ἐνταῦθα λεγομένων, δύναταί τις νὰ προστρέχῃ εἰς οἱανδήποτε Ἐκκλ. Δίκαιον τῆς Καθολ. Ἐκκλησίας, διὸ ἀποφεύγομεν πᾶσαν παραπομπήν.

ἀμοιβαία ἐλευθέρα συγκατάθεσις τῶν συναπτόντων γάμον πρέπει νὰ ἐκδηλοῦται ἐπισήμως πρὸ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων τῆς Καθ. Ἐκκλησίας, ἤτοι τοῦ ἐπισκόπου τῆς ἐπαρχίας, ἢ τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας, ἢ ἐπισήμου αὐτοῦ ἀντιπροσώπου, καὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. Πρότερον οὐδὲ τοῦτο ἦτο ἀπαραίτητον. Ἡ μεταβολή, ἣν εἰσήγαγεν ἡ ἐν Τριδέντῳ σύνοδος, ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Προτεσταντισμοῦ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ σύνοδος αὕτη προέβη εἰς τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν τῶν μικτῶν γάμων, οὓς ἡ Καθολ. Ἐκκλησία ἀνέκαθεν μὲν ἀπεδοκίμαζε, δὲν ἐθεώρει ὅμως ἀκύρους. Ἔπρεπεν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ζητηθῇ εἰδικὴ ἄδεια παρὰ τοῦ πάπα, νὰ ὑπάρχῃ ἐπείγουσα δημοσία ἀνάγκη, τὸ ἀλλόδοξον μέλος νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν Καθολικισμὸν καὶ τότε μόνον ἐδίδετο ἄδεια πρὸς σύναψιν μικτοῦ γάμου. Ἄλλαις λέξεσιν, μικτοὶ γάμοι δὲν ἐπετρέποντο. Ἐν τούτοις ἐν κράτεσι προτεσταντικοῖς ἡ Καθ. Ἐκκλησία ἐθεώρησε καλὸν νὰ μὴ εἶναι τόσον αὐστηρὰ πρὸς τοὺς μικτοὺς γάμους καὶ ἐν τισι σημείοις ὑπεχώρησεν ἐπιτρέψασα οἰκονομίαν. Τὴν οἰκονομίαν ταύτην βεβαίως ἠδύνατο κατ' ἀρχὴν νὰ ἐπιτρέψῃ μόνος ὁ πάπας, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ παρεχωρήθη καὶ τοῖς ἐπισκόποις. Ἡ οἰκονομία ἀφορᾷ εἰς δύο σημεῖα· α) ἡ προσέλευσις τοῦ ἑτεροδόξου μέλους εἰς τὸν Καθολικισμὸν δὲν εἶναι ἀπαραίτητος καὶ μόνον τὰ ἐκ τοῦ μικτοῦ γάμου τέκνα πρέπει ν' ἀνατρέφωνται καθολικῶς, β') ἡ ἐπίσημος δήλωσις τῆς ἀμοιβαίας τῶν συζύγων συγκαταθέσεως δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνηται πρὸ τῶν ἐπισήμων ἀντιπροσώπων τῆς Καθολ. Ἐκκλησίας (Βοῦλαι τῶν παπῶν Βενεδίκτου ΙΔ' 1740—58, Πίου τοῦ ΣΤ' 1795—99). Ἡ Καθ. Ἐκκλησία ἔκαμε ἑτέραν ὑποχώρησιν. Ὑπῆρχον προτεσταντικὰ κράτη, ἐν οἷς ἡ πολιτικὴ νομοθεσία δὲν ἐπέτρεπε τὴν καθολικὴν ἀνατροφὴν ὅλων τῶν τέκνων μικτοῦ γάμου· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Καθ. Ἐκκλησία ἀπεδέχθη τὴν διάκρισιν αὐτῶν· τὰ ἄρρενα ν' ἀκολουθῶσι τὸ δόγμα τοῦ πατρός, τὰ θήλεα τὸ τῆς μητρός. Ταῦτα ἐγένοντο ἐντὸς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Ὁ ΙΘ' αἰὼν ἐνίσχυσεν, ὡς γνωστόν, τὰς δογματικὰς ἀντιθέσεις ἡ δὲ Καθ. Ἐκκλησία ἀνέκρουσε πρύμναν, θέσασα τέρμα εἰς τὰς παραχωρήσεις ταύτας ἀπέναντι τῶν μικτῶν γάμων. Συμφώνως πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Τριδέντῳ συνόδου τοὺς μικτοὺς γάμους θεωρεῖ πάλιν ὁλοτελῶς ἀπηγορευμένους καὶ τὸ ἑτερόδοξον μέλος ὀφείλει νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν Καθολικισμόν. Οἰκονομίαν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ μόνον ὁ πάπας καὶ ἐκ τῶν ἐπισκόπων μόνον ἐκεῖνοι, εἰς οὓς ἐδόθη τὸ δικαίωμα τοῦτο. Οἱ ὅροι τῆς οἰκονομίας εἶναι οἱ ἑξῆς·

α') τὸ καθολικὸν μέλος ὄχι μόνον ὀφείλει νὰ μείνῃ πιστὸν εἰς τὸ δόγμα του, ἀλλὰ καὶ πᾶν μέσον νὰ μεταχειρισθῇ, ὅπως κατηχήσῃ καὶ ἐπιστρέψῃ τὸ ἑτερόδοξον,

β') τὸ ἑτερόδοξον μέλος ἀντιθέτως νὰ ὑποσχεθῇ, ὅτι οὐδὲν τοιοῦτο θὰ ἐπιχειρήσῃ ἀπέναντι τοῦ καθολικοῦ,

γ') ὅλα τὰ τέκνα θ' ἀνατραφῶσι καθολικῶς,

δ') διὰ τὸ μελετώμενον μικτὸν συνοικέσιον πρέπει νὰ ὑπάρχωσι σπουδαῖοι λόγοι, καὶ

ε') ὁ γάμος θὰ συναφθῇ πρὸ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων μόνον τῆς Καθ. Ἐκκλησίας. Ἐκπληρωθέντων τῶν ὅρων τούτων καὶ ἀναληφθεισῶν τῶν σχετικῶν ὑποχρεώσεων, δίδεται ἡ ἄδεια πρὸς σύναψιν τοῦ μικτοῦ γάμου, ἀλλ' οὗτος δὲν τελεῖται καθ' ὃν τρόπον οἱ ἄλλοι συνήθεις γάμοι, οἱ μεταξὺ καθολικῶν συναπτόμενοι. Εἰς τοὺς μικτοὺς γάμους ἀπαγορεύεται πᾶσα ἱερολογία, τ. ἔ. ἡ συνήθης παρὰ τοῖς καθολικοῖς λειτουργία καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ ἔθιμα (εὐχαί, εὐλογία τῶν δικτυλίων, πανηγυρικὴ ἐπανάληψις τοῦ «Ναὶ» πρὸ τῆς ἀνθοστολίστου Ἁγίας Τραπέζης). Ἐκτὸς τούτου ὁ γάμος τελεῖται ὄχι ἐν τῷ ναῷ. Ἡ ἐπίσημος δήλωσις τῆς ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως, ἥτις, ὡς εἴδομεν, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Καθ. Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τοῦ μυστηρίου, δίδεται ἔν τινι ἄλλῳ καταλλήλῳ τόπῳ, ἐν τῷ ἐπισήμῳ φέρ' εἰπεῖν γραφείῳ τοῦ ἱερέως, ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τῶν νενομισμένων μαρτύρων. Ὁ ἱερεὺς καταγράφει τὸν γάμον ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ βιβλίῳ.=Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἐπισκόπου ἀφίνεται, ἐν ᾗ περιπτώσει ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τούτων ἤθελον προκύψῃ μείζονα κακά, νὰ ἐπιτρέψῃ τινὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐθίμων (οὐδέποτε τὴν θείαν λειτουργίαν) ἢ τὸ ἄνοιγμα τοῦ ναοῦ. Διὰ πολὺ σπουδαίους λόγους καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει οὐδὲν σκάνδαλον θὰ προέκυπτεν, ὁ ἐπίσκοπος δύναται ἐπίσης νὰ ἐπιτρέψῃ πρὸ ἢ μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου

καὶ ἐνώπιον ἑτεροδόξου λειτουργοῦ, ἐνεργοῦντος ὅμως ὄχι ὡς ἱερέως ἀλλ' ὡς ἁπλοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου.

Ὁ νέος Κῶδιξ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Καθ. Ἐκκλησίας 1, ὁ ἀπὸ τῆς 19 Μαΐου 1918 εἰς ἐφαρμογὴν τεθεὶς, δὲν μετέβαλε τὰς μνημονευθείσας διατάξεις· τοὐναντίον μάλιστα ἐν αὐτῷ εὗρον αὗται ἐκ νέου ἐπίσημον διατύπωσιν καὶ ἐπικύρωσιν. Μία οὐσιώδης διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῆς νέας καὶ τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας, ἀλλ' αὕτη ἀφορᾷ μόνον τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Οὐγγαρίαν. Ἀπὸ τοῦ 1906 εἶχεν ὑπὸ τοῦ πάπα Πίου τοῦ Ι' ἐπιτραπῇ, κατ' ἀρχὰς ἐν Γερμανίᾳ καὶ εἶτα ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἵνα οἱ μικτοὶ γάμοι τελῶνται κατὰ τὸν πρὸ τῆς ἐν Τριδέντῳ συνόδου τρόπον, ἤτοι ἄνευ εἰδικῆς ἀδείας καὶ ὄχι κατ' ἀνάγκην πρὸ τῶν νομίμων τῆς Καθ. Ἐκκλησίας ἀντιπροσώπων (παπικὴ βοῦλλα «Provida»). Βεβαίως τὸ τοιοῦτο θὰ συνεπήγετο τιμωρίας διὰ τὸ καθολικὸν μέλος, ἀλλ' ὁ γάμος θὰ ἦτο ἔγκυρος. Οὕτως ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις ἐδίδετο μεγάλη ἐλευθερία πρὸς σύναψιν μικτῶν γάμων, ὁ δὲ λόγος τούτου ἦτο, ὅτι δι' αὐτῶν ἠλπίζετο νὰ ἐνισχυθῇ ὁ καθολικὸς προσηλυτισμός. Τὰ πράγματα δὲν ἐδικαίωσαν τὰς ἐλπίδας ταύτας, τοὐναντίον μάλιστα κατέδειξαν τὰ ἐκ θρησκευτικῆς ἀπόψεως δυσάρεστα ἐπακόλουθα τῶν μικτῶν γάμων. Ἤδη τῷ 1908 ἐξεδηλώθη ἐπιθυμία ν' ἀρθῇ ἡ μνημονευθεῖσα παπικὴ βοῦλλα. Ὁ νέος Κῶδιξ τοῦ Καν. Δικαίου τῆς Καθ. Ἐκκλησίας μὴ λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις αὐτῆς, αἴρει σιωπηλῶς τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, οἱ δ' ἐν Γερμανίᾳ καὶ Οὐγγαρίᾳ συναπτόμενοι μικτοὶ γάμοι πρέπει εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ὑποβάλλωνται εἰς ὅλας τὰς διατυπώσεις, αἵτινες καὶ ἀλλαχοῦ ἰσχύουσιν. Οὕτω καταργεῖται ἡ προνομιοῦχος θέσις, ἣν αἱ δύο αὗται χῶραι ἐν τῷ ζητήματι τῶν μικτῶν γάμων κατεῖχον. **Β. Κ. Σ.**

1. Intern Kirkl. Zeit. σελ. 303 κἑ. 1919 σελ. 56 κἑ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἀπατεῶνες ὑπὸ ἱερατικὸν σχῆμα.— Ἡ Ἐκκλησία πληροφορηθεῖσα ἐγκαίρως ὅτι δύο ἄτομα φέροντα περιβολὴν κληρικοῦ παρουσιάζονται ὡς ἱερεῖς καὶ δὴ καὶ ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ι. Μονῆς Ἰβήρων καὶ ἐπιδεικνύοντες πλαστὰ ἔγγραφα ἐξαπατῶσι τὸ δημόσιον ὑπέδειξε καὶ ἐπέτυχε τὴν σύλληψιν καὶ φυλάκισιν αὐτῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς πρώτης ἀνακρίσεως αὐτῶν ὑπὸ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελίας ἀπεδείχθη ὅτι πολλὰ βαρύνουσι τοὺς ἀπατεῶνας αὐτούς, ἡ Ἱ. Σύνοδος διώρισεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 5 δεκεμβρίου 1919 Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Σεβασμ. Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν Ἀμασείας, Ἀγκύρας καὶ Δαρδανελλίων καὶ τοῦ ὑπογραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου ὡς γραμματέως αὐτῆς μετὰ τῆς ἐντολῆς, ὅπως προβῇ εἰς τακτικὰς ἀνακρίσεις καὶ αὐτῶν καὶ πάντων τῶν τυχὸν σχετισθέντων καὶ σχετιζομένων μετ' αὐτῶν, τὸ δὲ πόρισμα τῶν ἀνακρίσεων ὑποβάλῃ τῇ Ἱ. Συνόδῳ διὰ τὰ περαιτέρω. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιληφθεῖσα συντόνως τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῇ ἔργου ἀποπερατεῖ ὅσον οὔπω αὐτό.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 9569

Κλῆσις

Ὁ Δημοσθένης Μπόλας, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως μὲν κάτοικος Μ. Ρεύματος (Κωνσταντινουπόλεως), νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Πέμπτην καὶ ὥραν 2 μ.μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἀργυροῦς Δ. Μπόλα, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Μ. Ρεύματος (Κωνσταντινουπόλεως), ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζεύξεως δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Προόδου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 16 Νοεμβρίου 1919.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογρ.) Ὁ Προύσης **Δωρόθεος**

Ὁ Α' Γραμματεὺς

(ὑπογρ.) **Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐθημερὸν

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 14 Δεκεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 42

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς † ὁ Δαρδανελλίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης
ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος Μ. Ι. Γεδεών

Διευθυντὴς καὶ συντάκτης
Β. Ἀντωνιάδης καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη λίρα τουρκ. 2. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

«Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν» (Ματ.2,18)

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Βηθλεέμ, εἰς ἐνὸς περίπου μιλίου ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς τελευταίας πόλεως, ἐν τῇ περιοχῇ χωρίου τινὸς ἢ τόπου ὑψηλοῦ, λεγομένου **Ραμᾶ** (ὑψηλόχωρον), δείκνυται ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον ὁ **τάφος τῆς Ραχὴλ**, μητρὸς δύο συμπαθεστάτων υἱῶν τοῦ πατριάρχου Ἰακὼβ, Βενιαμεὶν τοῦ νεωτάτου, καὶ τοῦ ὁμομητρίου αὐτοῦ ἀδελφοῦ Ἰωσὴφ τοῦ πολυυμνήτου, τοῦ θύματος τούτου ἀδελφικῆς βασκανίας καὶ γυναικείας ἐκδικήσεως, καὶ μετὰ δοκιμασίας πολλὰς τῇ ἀφάτῳ σοφίᾳ καὶ οἰκονομίᾳ τοῦ προστάτου τῶν ἀθώων καὶ ἀδικουμένων ἀπὸ δούλου καὶ δεσμώτου ἀνελθόντος εἰς ὑπέρτατον ἀξίωμα ἐν Αἰγύπτῳ. Νέα ἀπέθανεν ἡ μήτηρ, ἐκ δυστοκίας, ἐπ' αὐτῷ τῷ Βενιαμεὶν, οὐ μακρὰν τῆς Εὐφραθᾶ, τῆς ἔπειτα γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Βηθλεὲμ, ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων τῆς πόλεως σημαινόντων τὸ αὐτὸ, **τόπον εὔδρον, οἶκον ἄρτου.** Ἀναγράφονται ταῦτα ἐν πάσῃ ἀφελείᾳ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Πεντατεύχου· «ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν Ἰακὼβ χαβραθᾶ (=**ὡς δρόμον ἵππου**) εἰς γῆν ἐλθεῖν Εὐφραθᾶ, ἔτεκε Ραχὴλ καὶ ἐδυστόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σκληρῶς αὐτὴν τίκτειν, εἶπεν ἡ μαῖα· θάρσει· καὶ γὰρ οὗτος σοί ἐστιν υἱός. Ἐγένετο δέ ἐν τῷ ἀφιέναι αὐτὴν τὴν ψυχὴν--ἀπέθνησκε γὰρ --ἐκάλεσε τὸ ὄνομα **υἱὸς ὀδύνης μου** (Βενωνεὶ), ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐκάλεσεν αὐτὸν Βενιαμεὶν (ἐπὶ τὸ εὐφημότερον=**υἱὸς δεξιᾶς ἢ εὐδαιμονίας, Εὔτυχος** ἢ Τηλυγέτης). Ἀπέθανε δὲ Ραχὴλ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὁδῷ Ἐφραθᾶ· **αὕτη** ἐστὶ Βηθλεέμ. Καὶ ἔστησεν Ἰακὼβ στήλην ἐπὶ τοῦ μνημείου αὐτῆς. Αὕτη ἐστὶν ἡ στήλη μνημείου Ραχὴλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας» (Γεν. 35, 16—20. πρβλ. καὶ 1 Βασιλ. 10, 2).

Εἶναι εὔλογος ἡ ἀπορία, πῶς παρίσταται ἡ

Ραχὴλ κλαίουσα ἀπαρηγόρητος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τέκνων αὐτῆς, ἀφ' οὗ ἔτη πάμπολλα πρὸ τούτων ἀπέθανεν αὐτὴ ἡ ἰδία, οὐδὲ ἔσχε καιρὸν νὰ γευθῇ τι ἐξ ἐκείνων, ὅσα μητέρες καὶ πατέρες, δοκιμάζουσιν ἐπὶ τῇ εὐπραγίᾳ ἢ δυσπραγίᾳ τῶν ἰδίων τέκνων. Ἔκλαιεν ἴσως προφητεύουσα καὶ προλαμβάνουσα τὸ ἐσόμενον, ἐπὶ τῇ μελλούσῃ αὐτῶν τύχῃ, ἐπὶ τοῖς δεινοῖς τοῖς ἀναμένουσιν αὐτοὺς ἐν τῷ βίῳ. Οὐδὲ τοῦτο. Ἐὰν εἶχέ τινα προαίσθησιν τῶν μελλόντων, θὰ εἶχε μᾶλλον ἀφορμὴν παραμυθίας ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ συμφορᾷ, ἐπὶ τῷ ἰδίῳ προώρῳ θανάτῳ, ἀποβλέπουσα, ἔστω καὶ μετὰ δοκιμασίας, πρὸς τὸ λαμπρὸν μέλλον τῶν τέκνων αὐτῆς, πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὴν αἴγλην τοῦ πρωτοτόκου αὐτῆς υἱοῦ. Ἄλλο βεβαίως ἔχουσι νόημα τὰ γραφικὰ λόγια. Εἶναι εἰλημμένα, μετὰ μικρῶν παραλλαγῶν, ἐκ τῶν προφητειῶν τοῦ Ἱερεμίου, ἑνὸς τῶν μεγάλων προφητῶν τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας, ὅστις παρεισάγει τὴν ἐν τοῖς τόποις τῆς καταστροφῆς ταύτης τεθαμμένην καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς προελθουσῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἀρχηγέτιν καὶ προμήτορα Ραχὴλ ὡς θεωμένην τὴν πανωλεθρίαν ἐκείνην καὶ κλαίουσαν ἀπαρηγορήτως ἐπὶ τοῖς δεινοῖς, ὅσα κατέλαβον τοὺς ἀπογόνους αὐτῆς ἀπό τε τοῦ τὴν γῆν ὅλην ἐρημώσαντος πολέμου καὶ ἀπὸ τῆς εἰς ξένας χώρας ἀπαγωγῆς καὶ μετοικεσίας τῶν ἀπὸ τῆς ρομφαίας καὶ τοῦ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ περισωθέντων κατοίκων αὐτῆς. Εἶναι γνωστὰ τὰ ἐπακολουθήματα τῶν βιαίων μετακινήσεων καὶ ἀπαγωγῶν.

«Φωνὴ ἐν Ραμᾷ ἠκούσθη θρήνου καὶ κλαυθμοῦ καὶ ὀδυρμοῦ Ραχήλ, ἀποκλαιομένης ἐπὶ τῶν υἱῶν αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληναι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ὅτι οὐκ εἰσὶν» (Ἱερ. 38 ἢ τοῦ ἑβρ. 31,15).

Τὰ τότε ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ προφήτου γενόμενα ἐθεώρησεν ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς ὡς τινα ἐν ἔργοις προφητείαν περὶ ἐκείνων, ὅσα ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γεννήσεως τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου καὶ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ, ὡς τύπον καὶ προεξεικόνισιν τῆς βρεφοκτονίας ἐκείνης, ἣν φιλαρχία καὶ καχυποψία ὠμοῦ καὶ ἀπανθρώπου ἡγεμόνος συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε διὰ τῶν ἀνταξίων αὐτῆς ὀργάνων ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς περιχώροις αὐτῆς, παρέθηκε δὲ τοὺς λόγους τοῦ ἀρχαίου προφήτου ὁ Εὐαγγελιστὴς ὡς πρόρρησιν περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς σφαγῆς τῶν ἀθώων νηπίων καὶ περὶ τοῦ ἐπ' αὐτῶν θρήνου καὶ ὀδυρμοῦ τῶν μητέρων τῶν ἀθώων θυμάτων. «Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ ἐν Ραμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν».

Ὅσα προεγράφη, λέγει ὁ Ἀπόστολος, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν Γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν» (Ρωμ. 14, 4). Εἶναι ἐφαρμόσιμα τὰ τοῦ προφήτου καὶ εἰς τὰ γενόμενα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, εἰς τοὺς θρήνους ἡμῶν καὶ ὀδυρμοὺς διὰ τὰ ἀνήκεστα δεινά, ὅσα ὁ πόλεμος οὗτος, ὁ ἐνόχῳ ἀπονοίᾳ ὁμοίας ζύμης καὶ ὁμοίου φυράματος ἡγεμόνων τε τῶν λαῶν καὶ κυβερνητῶν καὶ τῶν ἀνταξίων αὐτῶν ὀργάνων κινηθεὶς καὶ διεξαχθεὶς ἐπὶ πενταετίαν συνεσώρευσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀτόμων τε καὶ λαῶν καὶ ἐβύθισεν εἰς πένθος βαρὺ οὐ μόνον πατέρας καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ συγγενεῖς καὶ οἰκείους, ἀλλὰ καὶ ὁμοφύλους ὅλους καὶ ὁμογενεῖς, καὶ αὐτὰς τὰς πνευματικὰς Ραχήλ, τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῶν πρώτων δὲ τὴν φερώνυμον Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, κλαίουσαν ἐπὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς τοῖς ὁπωσδήποτε ἀπολλυμένοις καὶ μὴ θέλουσαν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. Εἶχε καὶ ἔχει ἔτι ἀνάγκην ἡ αὐτὴ καὶ νὰ παρηγορηθῇ καὶ νὰ παρηγορήσῃ τοὺς ἐν πάσῃ κακοπαθείᾳ καὶ θλίψει καὶ ὀδύνῃ διάγοντας, ᾧ τινι ἠδύνατο καὶ δύναται τρόπῳ, ὑλικῶς ἢ ἠθικῶς, ἐπλήρωσε δὲ καὶ πληροῖ τὸ χρέος

αὐτῆς τοῦτο ὄχι μόνη καὶ εἰς ἑαυτὴν ἐγκαταλελειμμένη, ἀλλ' εὑροῦσα καὶ ἔχουσα ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῆς τέκνοις προθύμους ἀρωγοὺς καὶ συναντιλήπτορας ἐκ τῶν ὁπωσδήποτε δυναμένων νὰ συνεισφέρωσι τὸ ἑαυτῶν εἰς τὸ ἐπικουφίσαι τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας καὶ ἐπουλῶσαι τὰς ἠθικὰς πληγὰς τῶν πασχόντων ἀδελφῶν. Δόξα καὶ τιμὴ παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν. Βεβαίως δὲν ἐκλείσθησαν ἔτι καθ' ὁλοκληρίαν τὰ τραύματα τῶν πασχόντων, οὐδὲ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπουλωθῶσιν ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ πληγαὶ βαθεῖαι, ὅσας ἡ ἀπαίσιος ἀλληλοκτονία ἠνέῳξε καὶ ἀφῆκε χαινούσας ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Ἀλλ' οὐδεὶς λόγος ἀπογνώσεως. Ἡ μαῖα τῆς Ραχὴλ ἐξήτει νὰ πορηγορήσῃ τὴν ἑτοιμοθάνατον γυναῖκα λέγουσα, ὅτι καὶ δεύτερον ἀπέκτησεν υἱόν· θάρσει· «καὶ γὰρ οὗτός σοί ἐστιν υἱός». Θὰ ἦτο πληρεστέρα ἡ παραμυθία, ἐὰν ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ· θάρσει· καὶ σὺ θὰ ζήσῃς, καὶ ἄλλους υἱοὺς καὶ θυγατέρας θὰ ἀποκτήσῃς. Ἡ προσθήκη αὕτη δύναται νὰ ἀποταθῇ ἀφόβως πρὸς τὰς πολλαχῶς δοκιμασθείσας καὶ ἔτι δοκιμαζομένας πνευματικὰς Ραχήλ· θαρσεῖτε· καὶ ὑμεῖς θὰ ζήσητε καὶ ἄλλους υἱοὺς καὶ θυγατέρας θὰ ἀποκτήσητε ἀνθ' ὧν ἀπωλέσατε. Καὶ παλαίουσαι κατὰ παντοίων κινδύνων καὶ ἐπιβουλῶν, καὶ θανατούμεναι καθ' ἡμέραν, θὰ ζήσητε καὶ θὰ ἐπουλώσητε τὰς πληγὰς ὑμῶν, ἐφ' ὅσον ἔχετε ἐν ἑαυταῖς σπινθῆρα ζωῆς· ἔχετε δὲ αὐτὸν ὡς ἱδρύματα καὶ καθιδρύματα τῆς πηγῆς τῆς ζωῆς, ὡς μέλη τοῦ ζῶντος ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ σώματος τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτοῦ ἐκείνου, οὗτινος τὴν ἐν Βηθλεὲμ γέννησιν εὐηγγελίσθη ἡ γῆ πρὸ αἰώνων ὑπὸ στρατιᾶς οὐρανίων δυνάμεων, μέλλομεν δὲ καὶ ἡμεῖς νὰ πανηγυρίσωμεν κατ' αὐτὰς ἐπαναλαμβάνοντες τὸν ἐκείνων αἶνον· «δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Τῆς δυνάμεως καὶ ζωῆς τούτου μετέχουσαι οὐδέλα ἔχετε λόγον λιποψυχίας οὐδὲ ἐν ταῖς βαρυτάταις θλίψεσι καὶ δοκιμασίαις. Παλαίουσι πρὸς τὸν θάνατον καὶ αὐτοὶ οἱ φυσικοὶ ὀργανισμοὶ καθ' ἑκάστην ὥραν, ἀγωνιζόμενοι κατὰ παντοίων ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν θανασίμων πολεμίων, παλαίουσι δὲ ἐφ' ὅσον ἔχουσι καὶ ἐλάχιστον σπινθῆρα ζωῆς. Κατά τινα σοφὴν τάξιν καὶ διάταξιν τῆς δημιουργίας οἴκοθεν ἔχεται τοῦ ζῆν ὁ ζῶν ὀργανισμὸς καὶ οἴκοθεν ἐργάζεται πρὸς τὸ ματαιῶσαι τὰς ἐπιβουλὰς καὶ ἐπουλῶσαι τὰς ἑκάστοτε ἐπιφερομένας πληγάς. Ἄνευ τούτου θὰ ἦσαν ἀνωφελῆ καὶ μάταια καὶ τὰ μάλιστα σοφὰ ἐπινοήματα καὶ δραστικὰ μέσα τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης καὶ ἐπιστήμης. Ἐπὶ τῶν ἠθικῶν οὐχ ἧττον ἢ ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἰσχύει ὁ νόμος οὗτος, ὅτι ἡ ζωὴ ἔχεται τῆς ζωῆς καὶ τὸ κρεῖττον τοῦ κρείττονος, καὶ ὅσῳ μεῖζον ἡ μετοχὴ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κρείττονος, τοσούτῳ στερροτέρα καὶ ἡ ἀντοχή. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ὅσαι Ραχὴλ καὶ μητέρες πνευματικαὶ θὰ πληρώσητε καὶ θὰ ὑπερπληρώσητε τὰς ἀπωλείας ὑμῶν, θὰ ἴδητε συναγόμενα πάντοθεν τὰ διεσπαρμένα τῶν τέκνων ὑμῶν καὶ ἀντικαθιστάμενα δι' ἄλλων ὅσα μετέστησαν τῶν τῇδε διὰ παντός. Ὁ προφήτης, ὁ παραστήσας τὴν Ραχὴλ ἀπαρηγορήτως κλαίουσαν ἐκ τοῦ τάφου αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τέκνων αὐτῆς, ὁ αὐτὸς πρὸς τὴν αὐτὴν Ραχὴλ ἀπευθύνει ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὴν παραμυθίαν ταύτην. «Οὕτως εἶπε Κύριος· «διαλιπέτω ἡ φωνή σου ἀπὸ κλαυθμοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀπὸ δακρύων, ὅτι ἔστι μισθὸς τοῖς σοῖς ἔργοις, φησὶ Κύριος, καὶ ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ γῆς ἐχθρῶν, καὶ ἔσται ἐλπὶς τῇ ἐσχάτῃ σου (τῷ μέλλοντί σου)· καὶ μόνιμον τοῖς σοῖς τέκνοις εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν» (στχ. 16-17).

Δὲν διαφέρουσι τὰ ἐπὶ ὁμοίᾳ ἀφορμῇ εἰς τὴν παλαιὰν Σιὼν ἀπευθυνθέντα, ὑπὸ δὲ τοῦ Ἀποστόλου καὶ εἰς τὴν νέαν Σιὼν μετενεχθέντα λόγια ἑτέρου μεγάλου προφήτου, εὐαγγελιζομένου αὐτὴν καὶ προτρέποντος ὅπως ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρύτερον καὶ κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις ἐκτείνῃ τῆς αὐλαίας καὶ πήξῃ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς αὐτῆς· «Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον

καὶ τέρπου ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. Εἶπε γὰρ Κύριος· πλάτυνον τὸν τόπον τῆς σκηνῆς σου καὶ τῶν αὐλαιῶν σου· πῆξον, μὴ φείσῃ, μάκρυνον τὰ σχοινίσματά σου καὶ τοὺς πασσάλους σου κατίσχυσον (στερέωσον). Ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκπέτασον, καὶ τὸ σπέρμα σου ἔθνη κληρονομήσει καὶ πόλεις ἠρημωμένας κατοικήσεις. Μὴ φοβοῦ ὅτι κατῃσχύνθης, μηδὲ ἐντραπῇς ὅτι ὠνειδίσθης. Ὅτι αἰσχύνην αἰώνιον ἐπιλήσῃ, καὶ ὄνειδος χηρείας σου οὐ μνησθήσῃ. Ὅτι Κύριος ὁ ποιῶν σε, Κύριος Σαβαὼθ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὁ ῥυσάμενός σε ὁ Ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ (Ἡσ. 54, 1—5 Γαλ. 4, 27).

Τὰ δὲ ἰδιωτικά; τὰ ἀγαπητὰ μέλη ἢ καὶ στηρίγματα τῶν οἰκογενειῶν, τὰ προώρως ἀπορφανίσαντα τοὺς ἰδίους καὶ ἀφέντα ὄπισθεν αὐτῶν γόους καὶ στεναγμούς, αἱ συμφοραὶ αὗται αἱ ἀνεπανόρθωτοι τίνα ἔχουσι παραμυθίαν, καὶ τίς καὶ τίνι τρόπῳ θὰ ἐξαιρέσῃ τὴν ὀδύνην ἀπὸ τῆς καρδίας καὶ τὰ δάκρυα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν νέων Ραχὴλ, τῶν ὀδυρομένων ὄχι ἐκ τοῦ τάφου αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῇ τύχῃ ἀπογόνων μεμακρυσμένων, ἀλλ' εὑρισκομένων ἐν τῇ ζωῇ καὶ κλαιουσῶν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ἐγγὺς συγγενῶν καὶ οἰκείων, ἰδίων αὐτῶν σπλάγχνων καὶ μελῶν, χωρὶς μάλιστα νὰ γνωρίζωσι πολλαὶ ποῦ καὶ πῶς καὶ πότε ἀπέθανον καὶ ἐτάφησαν τὰ φίλτατα αὐτῶν, καὶ ἂν ἐν γένει ἔτυχον ταφῆς τινος ἢ ἐγένοντο βορὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν θηρίων τοῦ δρυμοῦ καὶ τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης; Τίς καὶ τίνι τρόπῳ θὰ παρηγορήσῃ τὰς τοιαύτας συμφορὰς καὶ θὰ καταστήσῃ τοὺς πόνους αὐτῶν ἧττον ὀξεῖς καὶ τὸ πένθος αὐτῶν μᾶλλον φορητόν; Ὁ αὐτὸς οὐρανὸς καὶ ἡ αὐτὴ πηγῇ, ἡ πηγὴ τῆς αἰωνίου ζωῆς, αὐτὸς ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς ἄνθρωπος γεννηθεὶς ἐπὶ τούτῳ, ἵνα καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου καὶ γένηται κῆρυξ ἅμα καὶ χορηγὸς τῆς ἀληθινῆς καὶ ἀτελευτήτου ζωῆς εἰς τοὺς ἐν πίστει προστρέχοντας πρὸς αὐτόν. Τοιαύτην παραμυθίαν, πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων καὶ ἀμυδρᾶς τινος ἐννοίας, ἠγνόουν αἰῶνες ὅλοι μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου. Εἶναι ἔκτοτε γνωστὴ καὶ μόνη ἀποτελεσματικὴ εἰς τοὺς γνησίους καὶ πιστοὺς τοῦ Χριστοῦ μαθητάς. Λυποῦνται καὶ οὗτοι, πλὴν ὄχι καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα, λυποῦνται ὡς ἐπὶ ἀποχωρισμῷ προσκαίρῳ καὶ παρηγοροῦνται ἐν τῇ βεβαίᾳ ἐλπίδι, ὅτι ζῶσιν οἱ ἀποχωρισθέντες, καὶ ὅτι θᾶττον ἢ βραδύτερον θὰ ἀνεύρωσιν ἀλλήλους ὑπὸ ὅρους πολλῷ ἐπιζηλοτέρους τοῦ ἐπὶ γῆς βίου. Αὐτὴν ταύτην τὴν πίστιν καὶ ἐλπίδα ἐξέφραζε καὶ ἡ ἀποστολικὴ περικοπὴ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, ὅτι οἱ πιστοὶ ἀποθνήσκουσι μόνον εἰς τὰ πρόσκαιρα καὶ ἐπίγεια, ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν ἡ ἀληθὴς καὶ μέλλουσα, καίπερ ἀφανὴς νῦν καὶ οἷον κεκρυμμένη, ὑπάρχει ἀσφαλὴς καὶ βεβαία ἐν τῇ πηγῇ τῆς ζωῆς, φανερωθήσεται δὲ ὅταν θὰ φανερωθῇ καὶ ὁ Χριστὸς ἡ ζωὴ ἡμῶν. «Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ· ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ» (Κολ. 3, 3).

Ἀκούοντες ταῦτα βεβαίως ἀνυπομονοῦσιν οἱ θιασῶται τῆς ἐναντίας δόξης, οἱ ἀντιτάσσοντες τῇ θετικῇ πίστει τῶν Χριστιανῶν τὴν ἰδίαν πίστιν τὴν ἀρνητικὴν, ὅτι εἶναι ὄνειρα ἐκεῖνα, ὅτι ἀπίστευτα, ὅτι καταλήγουσι τὰ πάντα εἰς τὸν τάφον, ὅτι γνωρίζουσιν αὐτοὶ ὅλα. Δὲν ἐφρόνουν ἄλλως οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσὴφ ἀκούοντες τὸν ἀθῷον νέον ἀφελῶς διηγούμενον ὅσα ἔβλεπεν ὄνειρα περὶ κρείττονός τινος μέλλοντος, ἀναμένοντος αὐτόν. Ἐχλεύαζον καὶ ἐδυσφόρουν, δὲν ἐδίστασαν δὲ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ ἔσχατα μέσα πρὸς διάψευσιν αὐτοῦ, καὶ μόνον εἰς λείψανόν τι ἀδελφικῆς συμπαθείας ὀφείλεται, ἀντὶ τῆς θανατώσεως, νὰ πωλήσωσιν αὐτὸν εἰς ἐμπόρους τυχαίως διαβαίνοντας. Θαῦμα ἐγένετο καὶ ὁ πατὴρ, πιστεύσας εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τῶν ἀπίστων υἱῶν, ὅτι ὁ νέος ἐγένετο βορὰ ἀγρίου θηρίου, καὶ ἐπὶ τῇ πίστει ταύτῃ διετέλει ἀπαρηγόρητος. Εἶναι γνωστὰ τὰ μετέπειτα. Ἀπεδείχθησαν ἀπατηλὰ τὰ ἐννοήματα καὶ ἐπινοήματα αὐτῶν, οὐχὶ δὲ τὰ ὅ-

νειρα τοῦ νέου. Δύναται ἡ παλαιὰ ἱστορία νὰ θεωρηθῇ ὡς τύπος καὶ προεξεικόνισις τῆς ἀεὶ ἐπαναλαμβανομένης ἱστορίας τῶν κηρύκων τῆς ἀπιστίας, καὶ νὰ χρησιμεύῃ πρὸς πίστωσιν τούτου, ὅτι τὸ πιστὸν τῶν ἀνθρώπων ἀπατηλότερον τῆς ἀπάτης τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ἀπατηλὸν τοῦ Θεοῦ πιστότερον τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων.

Εἶναί τις ὅρμος ἀσφαλὴς καὶ ἄγκυρα βεβαία ἡ πεποίθησις αὕτη, χρῆζομεν δὲ αὐτῆς ἐν τῷ σάλῳ τοῦ βιοτικοῦ πελάγους καὶ πάντες μὲν, μάλιστα δὲ οἱ σφοδρῶς χειμασθέντες καὶ θρηνοῦντες ἐφ' αἷς ὑπέστησαν ἐβολαῖς καὶ τῶν τιμιωτάτων. Ἀποτείνονται καὶ πρὸς αὐτοὺς οἱ παρήγοροι λόγοι τοῦ Κυρίου τοῦ ἐξ οὐρανοῦ· «Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». Ἡ γαλήνη αὕτη τοῦ λιμένος καὶ ἡ ἄγκυρα ἐκείνη τῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος ἐπιτρέπουσι καὶ εἰς τοὺς χειμασθέντας νὰ μετάσχωσιν ἀνενδοιάστως τῆς κοινῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τῶν ἐπικειμένων μεγάλων ἑορτῶν, καὶ ἀόκνως ἀκολουθοῦντες τῇ χαρμοσύνῳ κλήσει τοῦ ἱεροῦ ᾄσματογράφου, «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε· Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν ἀπαντήσατε· Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε», νὰ ὑψωθῶσι καὶ αὐτοί, κουφιζόμενοι καὶ ἀνορθούμενοι ἀπὸ τοῦ φόρτου τῆς συγκαμπτούσης αὐτοὺς ὀδύνης, νὰ ἐξέλθωσι καὶ αὐτοὶ εἰς προϋπάντησιν τοῦ ἐξ οὐρανοῦ κατερχομένου Κυρίου, ἐγκαταλείποντες τὰ ζοφερὰ σκηνώματα τῆς ἀπογνώσεως καὶ ἀπαισιοφροσύνης, νὰ δοξάσωσι καὶ αὐτοὶ τὸν κοινὸν πατέρα, ἐκδιηγούμενοι ὅσα μεγαλεῖα ἐποίησεν ὁ δυνατὸς ὑπὲρ τῶν πασχόντων καὶ ἀσθενούντων αὐτοῦ τέκνων. Δὲν ἐξαιροῦνται αὐτοί τῆς προσκλήσεως τοῦ ᾄσματογράφου· «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε· Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε· Χριστὸς ἐπι γῆς ὑψώθητε».

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΔΟΞΑ ΕΝ ΥΨΙΣΤΟΙΣ ΘΕΩι...

Τὸν ὕμνον τοῦτον τὸν Ἀγγελικὸν δυνάμεθα νὰ ἀναμέλψωμεν νῦν, εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γηθοσύνων ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων.

Διότι μὲ τὴν λῆξιν τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου ἔληξε καὶ ἡ βασιλεία τοῦ πολεμικοῦ Ἄρεως, χρεωκοπησάντων τῶν ἐμπαθῶν αὐτοῦ ὀπαδῶν καὶ φανατικῶν λάτρεων εἰς τὴν σατανικὴν ἐπινόησιν τῶν μέσων τῆς καταστροφῆς, καὶ τὴν τελειοποίησιν τῆς τέχνης τῆς πολεμικῆς.

Ἡ ἐπικράτησις τῶν εὐγενῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευρίας, τῆς ἰσότητος, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀλληλεγγύης, ἀνοίγει εἰς τὴν ἀμιλλαν καὶ τὸν συναγωνισμὸν νέους ὁρίζοντας, ὁπότε ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία, καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς μορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καταρτισμοῦ, θὰ διαδραματίσωσι εἰς τὸν νέον τοῦτον τῆς ἀνθρωπίνου δράσεως καὶ ἐνεργείας εὐγενῆ ἀγῶνα τὸν κυριώτερον ρόλον. Τὰ διάφορα Κράτη ὀφείλουν τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξαρτήσωσι τὴν εὐρωστίαν καὶ τὴν ζωτικότητα αὐτῶν, οὐχὶ ἐκ τοῦ ὄγκου, καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὁρίων αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς μορφώσεως τῆς παιδαγωγήσεως τῶν ὑπηκόων, καὶ τῆς ἁρμονικῆς ὀργανώσεως τῶν πνευματικῶν καὶ ὑλικῶν δυνάμεων αὐτῶν. Ὁ παγκόσμιος οὗτος πόλεμος, μεταβαλὼν εἰς ἐρείπια τὸ λαμπρὸν οἰκοδόμημα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, καὶ θυσιάσας εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Μωλὸχ τὰς ὡραιοτέρας καὶ εὐγενεστέρας ἀρχὰς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ, δημιουργεῖ μίαν νέαν, οὐχὶ βεβαίως τὴν πρωτοτυπίαν, ἀλλὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν ἔκφανσιν, ἰδεολογίαι ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν λαῶν, οἵτινες ἡνωμένοι καὶ πανίσχυροι ἀντιτάσσονται κατὰ τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ τοῦ κεφαλαιοκρατισμοῦ. Ἡ δύναμις αὕτη τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἥτις ἀπετέλει τέως τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῶν Κρατῶν, στρέφεται πλησίστιος πρὸς τὴν συνομοσπονδίαν τῶν λαῶν, καὶ τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν.

Ὁ Κρατικὸς πόλεμος φρονῶ, ὅτι ἐχρεωκόπησε, καὶ ἐπὶ τῶν καπνιζόντων ἐρειπίων τῆς Ἀπολυταρχίας καὶ τῆς ἀτέγκτου καὶ εὐστρόφου καὶ ἀπ᾽λυμήτουΔιπλωματίας ρίπτωνται τὰἐρυμνὰ καὶ ἀρραγῆ θεμέλια τῆς νέας δημιουργίας καὶ ἀναπλάσεως τῆς χριστιανικῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν

Ἡ θεία ἐλευθερία, ἡ εὐγενὴς ἄμιλλα, καὶ ἡ πανίσχυρος καὶ ἀκαταγώνιστος ἀλληλεγγύη, ἰδοὺ ὅ,τι θὰ ἀποτελέσῃ τὸ σύμβολον τῆς νέας ταύτης παλλαϊ ῆς Συμπολιτείας, ἥτις ἐνεκυμονήθη εἰς τὴν μεγάλην διάνοιαν τῶν φιλελευθέρων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἀνδρῶν, καὶ σφυρηλατεῖται καὶ πλαστουργεῖται εἰς τὸ σιδηρουργεῖον τῶν λαϊκῶν συντεχνιῶν. Εἰς τὸ καλλιστέφανον τοῦτο πένταθλον τῶν νέων φιλελευθέρων, καὶ ἐκπολιτιστικῶν ἰδεῶν, τὸ ἡμέτερον Ἔθνος, ὅπερ εἰς ὅλους τοὺς προοδευτικοὺς σταθμοὺς τῆς ἀνθρωπότητος ἀπετέλει τὸ τελεσιουργότερον καὶ δραστικώτερον ὑπομόχλιον, προώρισται καὶ κατὰ τὴν νέαν ταύτην σταδιοδρομίαν νὰ διαδραματίσῃ ἓν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων προσώπων. Εἰς τὸν νέον τοῦτον στίβον τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τῆς ἡμερώσεως τῶν ἠθῶν, τὸ ἡμέτερον Ἔθνος θὰ ἀποδοθῇ θαραλέως καὶ σθεναρῶς, μὲ τὴν ἀκράδαντον πίστιν, καὶ τὴν βεβαίαν ἐλπίδα νὰ διατρέξῃ ἀπροσκόπτως τὸν δίαυλον, καὶ νὰ φθάσῃ αἰσίως εἰς τὴν νύσαν τοῦ ἀγωνίσματος, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον.

Καθ᾽ ὅσον αἱ σιδηραῖ πέδαι τῆς δουλείας, αἱ συνέχουσαι μέχρι τοῦδε τὰς αἰθερίους πτήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, καὶ καταστέλλουσαι τὰς εὐγενεστέρας ὁρμὰς τῆς ἑλληνικῆς ἰδεολογίας καὶ ἐπιχειρηματικότητος, αἱ ἀπαίσιοι αὗται πέδαι θραύονται, καὶ ἀφίενται ἐλεύθεραι αἱ δυνάμεις τοῦ δημιουργικοῦ καὶ πορίμου ἑλληνικοῦ πνεύματος, νὰ μεγαλουργήσωσι καὶ πάλιν εἰς τὸν εὐρὺν καὶ ἐλεύθερον ὁρίζοντα τῶν ἰδεῶν, τῶν γραμμάτων, τῶν ἐπιστημῶν, τοῦ ἐμπορίου, καὶ τῶν τεχνῶν.

Ἡ θαυμασία πρωτοβουλία, καὶ ζωτικότης τοῦ Ἕλληνος, ὡς ἐπιστήμονος, ὡς τεχνήτου, ὡς ἐμπόρου, ὡς ἐκπολιτιστικοῦ ἐν γένει παράγοντος, θὰ ἐκλάμψῃ καὶ πάλιν εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα τῆς ἐκπολιτίσεως τῶν χωρῶν ἐκείνων τῆς ὑπνωττούσης Ἀνατολῆς, εἰς τὴν ἐριβώλακα γῆν τῆς ὁποίας τὰ σπέρματα τοῦ ἄλλοτε ἀνθήσαντος ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ αἰσίων περιστάσεων καραδοκοῦν συνδρομὴν, ὅπως ἐξανθήσωσι, καὶ καρποδοτήσωσι καὶ πάλιν τοὺς ἀγλαοὺς καὶ εὐχύμους καρποὺς τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἀλλ᾽ αἱ ἀρχαὶ αὗται τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀλληλεγγύης, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων, αἵτινες παντοδύναμοι. καὶ ὠργανωμέναι νῦν,εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε ἀνεπήδησαν ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν λαῶν, δὲν εἶναι βεβαίως πρωτότυποι, καὶ ξέναι πρὸς τὴν ἀένναον ἐξέλεξιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, καὶ δὴ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Παρουσιάζονται μὲν οἱ πρωταγωνιστοῦντες εἰς τὴν κονίστραν τῆς νέας ταύτης ἐξελίξεως καὶ ἀναμορφώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ὡς ἐφευρέται καὶ δημιουργοὶ τῶν ἐξανθρωπιστικῶν καὶ εὐγενῶν τούτων ἰδεῶν, ἀλλὰ κυρίως οὗτοι δὲν εἶναι παρὰ ὀργανωταὶ, καὶ ρυθμισταὶ τῆς ὅλης ταύτης πνευματικῆς ἐξελίξεως καὶ ἀναμορφωτικῆς κινήσεως, τῆς παρατηρουμένης ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. Ὁ κατ᾽ ἐξοχὴν δημιουργὸς καὶ πρῶτος διδάσκαλος καὶ ἐφαρμοστὴς τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐκπολιτιστικῶν τούτων τῆς φιλανθρωπίας Ἀρχῶν, τῶν ἐπαγγελλομένων νὰ δωροφορήσωσιν εἰς τὴν χειμαζομένην καὶ πολλαχῶς δοκιμαζομένην ἀνθρωπότητα τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ποθεινὴν εὐημερίαν εἶναι ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς Θεάνθρωπος Ἰησοῦς.

Ὅσῳ δὲ καὶ ἂν προσπαθοῦν οἱ ὀπαδοὶ τῶν νέων δῆθεν τούτων Ἀρχῶν, νὰ προσδώσωσιν εἰς τὰ συστήματα, καὶ τὰς ἑταιρείας αὐτῶν διάφορα ὀνόματα, καλούμενοι πότε Σοσιαλισταὶ, καὶ πότε κοινωνισταὶ καὶ πότε κομμουνισταὶ, δὲν θὰ δυνηθοῦν ποτὲ σοβαρῶς νὰ ἀρνηθοῦν, ὅτι τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ἀρύονται ἐκ τοῦ χριστιανισμοῦ, οὗ τὴν θείαν σφραγῖδα φέρει σήμερον πᾶσα ἀνακαινιστικὴ καὶ μεταρρυθμιστικὴ κίνησις ἐν τῷ κόσμῳ. Τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, χερσωθεῖσαν ἐν τῇ ἀεννάῳ ροῇ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ἐν μέσῳ τῶν τριβόλων καὶ τῶν ἀκανθῶν τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ κινδυνεύουσαν νὰ ὑποστῇ ἐν τῷ βορβόρῳ, καὶ τῇ λύμῃ τῶν παθῶν, τὴν ἀναπόφευκτον σῆψιν καὶ μαρασμὸν, ἀνένεωσεν ὁ Ἰησοῦς, καθαρίσας ἐν

τῷ λουτρῷ τῆς πνευματικῆς παλιγγενεσίας. Ὄντως διὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἐνεβολιάσθη εἰς τὴν χερσωθεῖσαν, καὶ ἀγριωθεῖσαν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν ὁ νέος χυμὸς τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, ὅπερ μετήγγισεν εἰς αὐτὴν νέαν δύναμιν, καὶ ρῶσιν ἠθικὴν, διανοίξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τοὺς νέους ὁρίζοντας τῆς θείας καὶ ἀθανάτου αὐτῆς καταγωγῆς καὶ ἀποστολῆς.

Αὕτη ἡ πίστις πρὸς τὸν ἐν σπηλαίῳ τεχθέντα, καὶ σπαργάνοις εἰληθέντα, ἡ ἀποκαταστήσασα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ δόξαν καὶ τιμὴν, γενόμενον ἀπὸ τέκνου ὀργῆς καὶ κατάρας, τέκνον υἱοθεσίας καὶ χάριτος, αὕτη λέγω ἡ Χριστιανικὴ πίστις ἐνέπνευσεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τῇ τονώσει καὶ τῇ σθενώσει τῶν ἠθικῶν δυνάμεων αὐτῆς, καὶ τὰ εὐγενέστερα καὶ ὑψηλότερα τῶν αἰσθημάτων, καταυγασθείσης τῆς διανοίας διὰ τοῦ ἁπλέτου καὶ ζωοπαρόχου φωτὸς τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας.

Τὸν ζείδωρον τοῦτον τοῦ πνεύματος φωτισμὸν, καὶ τὴν φερέσβιον ἠθικὴν δύναμιν, ἣν ἐνεφύσησεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ὁ χριστιανισμὸς, διαβλέπει ὁ ψυχολόγος καὶ φιλόσοφος ὀφθαλμὸς εἰς πᾶσαν κίνησιν, καὶ πρόοδον τῆς ἀνθρωποτητος, ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἀλληλεγγύης. Ἀλλ' ἔτι καταφανέστερον διαβλέπει τις ταύτην κατὰ τὴν τετραετῆ δραματικὴν ἐξέλιξιν τοῦ λήξαντος τρομεροῦ πολέμου. Βεβαίως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἐξ ἐπιπολῆς, θὰ ἠδύνατό τις ἐκ τοῦ παγκοσμίου τούτου πολέμου, καθ' ὃν πρωτηγωνίστησαν τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ Χριστιανικὰ Κράτη, νὰ συναγάγῃ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ ἐχρεωκόπησε μὴ ἀναφανέντων εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς μετὰ τόσους αἰῶνας ἀπὸ τῆς ἡμεροφαοῦς ἐν τῷ κόσμῳ ἀνατολῆς, μεγάλων πνευμάτων, δυναμένων νὰ προλάβωσιν τὴν φοβερὰν καὶ παγκόσμιον ταύτην σύρραξιν. Ἀλλ' ἐάν τις ἐγκύψῃ εἰς τὰ πρῶτα αἴτια καὶ ἐλατήρια τοῦ παγκοσμίου τούτου πολέμου, καὶ ψυχολογήσῃ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τῶν λαῶν, θὰ ἀπαλλάψῃ πάντως τὸ θεῖον θυσιαστήριον, καὶ πρυτανεῖον τῆς Χριστιανικῆς πίστεως τῆς ἱεροσύλου ταύτης μομφῆς, πειθόμενος, ὅτι τὴν φοβερὰν ταύτην καὶ παντολέτειραν σύγκρουσιν τῶν Χριστιανικῶν Κρατῶν προὐκάλεσεν ὁ ἐγωϊσμὸς, καὶ φιλοδοξία, καὶ ἡ φιλαρχία εὐαρρίθμων τινῶν ἀνθρώπων, συμπαρασυράντων ἐν τῇ μανιώδει δινει τῆς κακοφροσύνης, καὶ τῆς παραπληξίας αὐτῶν, ἑκατομμύρια λαῶν εἰς τὸν ὄλεθρον καὶ τὸν ἐξαφανισμόν. Ἐάν δε παρ' ὅλας τὰς ἀρὰς, ἃς ἐξετόξευσεν ἡ νήφουσα χριστιανικὴ κοινωνία κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν μεγαλομανῶν, καὶ ὑπερφιάλων τούτων ὀλετήρων ἀνδρῶν, ἐὰν ἔσπευσαν οἱ διάφοροι λαοὶ τῆς Χριστιανικῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς νὰ ταχθῶσιν μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς πατρίδος, τοῦτο ἔπραξαν, ἵνα παοασπίσωσι τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δόξαν, τὴν τιμὴν καὶ τὸ ἰδεῶδες τοῦ Ἐθνισμοῦ αὐτῶν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι καθ' ὅλην τὴν τετραετῆ τραγῳδίαν τοῦ φοβεροῦ τούτου πολέμου ἐξελίχθησαν αἱ ἀποτρόπαιαι σκηναὶ τῆς θηριωδίας, τῆς ἀπανθρωπίας, τῆς ἀκολασίας, καὶ τῶν ἁρπάγων τάσεων τοῦ ὑλικοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὅλαι αὗται αἱ ζοφεραὶ κηλῖδες, καὶ αἱ ἀσχημίαι ἐξασθενοῦσιν ἀπέναντι τῶν φωτεινῶν καὶ φαντασμαγορικῶν ἐκείνων εἰκόνων, αἵτινες παρήλασαν ὡς ἐν καλλιδοσκοπείῳ ἐν τῷ θεάτρῳ τούτῳ τῷ πολεμικῷ καὶ παγκοσμίῳ.

Ὄντως τὸ ψυχικὸν σθένος, ἡ μεγαλυψυχία, ἡ αὐταπάρνησις, ἡ φιλανθρωπία, ἡ συμπάθεια, ἡ αὐτοθυσία, καὶ εἴ τις ἄλλη ἀρετὴ ἐξεδηλώθη κατὰ τὸν φρικώδη τοῦτον πόλεμον, ὀφείλονται εἰς τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀνθρωπίνου ψυχῆς, ἣν ἐκάλλυνε καὶ ἐξωράϊσεν ὁ χριστιανισμὸς, τοῦ στρατιώτου μὴ ἀπορριγήσαντος μηδ' ἀποδυσπετήσαντος νὰ προσενέγκῃ ἑαυτὸν ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν ἱερὸν τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρησκείας βωμόν. Ἀναντιρρήτως κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον ὁ χριστιανισμὸς ἤρατο τὴν λαμπροτέραν τῶν νικῶν, διότι ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτοῦ, τὴν συμβολίζουσαν τὰς ὑψηλὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσονομίας, τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων, ταχθέντες οἱ πεπολιτισμένοι τῆς Εὐρώπης λαοί, καὶ εὐθαρσῶς καὶ γενναίως ἀγωνισθέντες, λαμπρὰ καὶ ἔνδοξα ἤγειραν τρόπαια κατὰ τῆς δουλείας τῆς ἀπολυταρχίας καὶ τῆς στρατοκρατίας καὶ τῆς ἀπανθρώπου ἐκμε-

ταλλεύσεως τῶν δυναστευομένων λαῶν. Τὴν δύναμιν, ἣν ἐνέχουν αἱ εὐγενεῖς καὶ ἔξοχοι αὗται τοῦ χριστιανισμοῦ ἀρχαί, ἀντιληφθέντα ἀμφότερα τὰ ἐμπόλεμα μέρη, ταύτας ἀνεστήλωσαν ὑψοῦ εἰς τὴν σημαίαν αὐτῶν, ἵνα ἐνθουσιάσωσι καὶ ἠλεκτρίσωσι τὰς στρατιὰς αὐτῶν, ἐγκαιχωμένων ἐπὶ τῷ προασπισμῷ τῆς ἐλευθερίας, καὶ προεξοφλούντων τὸν περιφανῆ θρίαμβον τῶν ἐκπολιτιστικῶν αὐτῶν ἰδεῶν.

Ἡ ἐπίκλησις τῶν Ἀρχῶν τούτων ἐκ μέρους ἀμφοτέρων τῶν ἐμπολέμων πρὸς ἐπικράτησιν ἐν τῷ ἀγῶνι, ἀποτελεῖ τὸν περιφανέστερον θρίαμβον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις ἐξωράϊσε, καὶ ἐξιδανίκευσε τὴν ἰδέαν τοῦ ἀκραιφνοῦς πολιτισμοῦ, καὶ τοῦ ὑψίστου ἀλτρουϊσμοῦ ἐν τῷ θεσπεσίῳ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Οὐδέποτε ἔθνος εὐδαιμόνησε, λέγει καὶ ὁ Ἕλλην ἱστορικὸς Παπαρρηγόπουλος, ἄνευ ἰσχυρῶν ἠθικῶν ἐλατηρίων, ἐν δὲ τῶν ἐλατηρίων τούτων, καὶ τὸ ἰσχυρότατον πάντων, εἶναι ἡ θρησκεία· ὅλοι οἱ ἄλλοι ἠθικοὶ τῶν ἐθνῶν μοχλοί, φιλοπατρία, φιλοδοξία, παιδεία, ἰσονομία, καὶ εἴ τις ἄλλος, ἡνωμένοι ὁμοῦ, δὲν δύνανται νὰ ἀναπληρώσωσι τὴν ἔλλειψιν τῆς θρησκείας· Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ἔθνη, διὰ μόνης τῆς θρησκείας ὑπάρξαντα, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα Ἑλληνισμόν. Τὰ ἔθνη δὲν ἀκμάζουσι, καὶ δὲν μεγαλουργοῦσι, εἰμὴ διὰ τῆς θρησκείας, ἥτις στήνει τὸν θρόνον αὐτῆς ἐν μέσῃ κοινωνίᾳ, καὶ ἐν μέσοις στρατοπέδοις, ἵνα διδάξῃ τὸν λαὸν τὸ χρηστῶς πολιτεύεσθαι, καὶ τὸ γενναίως θνήσκειν».

Κατὰ ταῦτα ἡ θρησκεία εἶναι ὁ κυριώτερος μοχλὸς πάσης κινήσεως καὶ μεγαλουργίας, οὐ μόνον ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ πολεμικῆς καταστάσεως. Ρίψατε ἓν βλέμμα ἀναδρομικὸν, καὶ παρατηρήσατε εἰς τὸν φακὸν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, καὶ θὰ πεισθῆτε ὅτι πᾶσα ἀκμὴ καὶ πρόοδος, οἱασδήποτε ἐποχῆς, καὶ οἱουδήποτε ἔθνους, εἶναι καρποὶ ἀγλαοὶ τῆς ὑψηλῆς συναισθήσεως, καὶ τῆς ἀκαταγωνίστου καὶ ἀνεξαντλήτου πνευματικῆς δυνάμεως, ἣν ἐμβάλλει ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς ἰδεώδους καὶ αὐταπαρνητιστικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πιστοῦ καὶ ἀκραιφνοῦς λάτρεως αὐτῆς. Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες πρὸ πάντων τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἔθνους καὶ τὴν εὔκλειαν τῆς ἱστορίας ἡμῶν, ὀφείλομεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀόρατον τῆς θρησκείας δύναμιν, καὶ αὐτὸ τὸ θεσπέσιον πατριωτικὸν ἰδεῶδες, ὅπερ ἐνέπνεεν τὴν φαεινὴν πλειάδα τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων τῆς ἱστορίας ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἐμπνευσμένην χορείαν τῶν μυστοπόλων καὶ μυσταγωγῶν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἱεροφαντῶν.

Ἡ δύναμις αὕτη τῆς θεότητος, ἡ ἀόρατος καὶ νοουμένη, ἐφώτιζε καὶ ἐνίσχυε τοὺς μεγάλους αὐτοκράτορας, καὶ τοὺς ἐνδόξους στρατοπεδάρχας, ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς πεπαιδευμένους καὶ σοφολογιωτάτους ἄνδρας τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἥτις ἐπὶ δεκάδας αἰώνων ἐκράτησε τὰ σκῆπτρα τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀπωθοῦσα ἑκάστοτε τὰς ἀπὸ βορρᾶ δίκην ἀγρίου μονιοῦ ἐξορμώσας ἀξέστους καὶ ἀπολιτίστους ὀρδὰς τοῦ σκότους καὶ τοῦ βαρβαρισμοῦ. Αὐτὴ ἡ θεία χάρις, καὶ αὐτὸ τὸ ἀνέσπερον φῶς, ὅπερ ἀνέθορεν ἐκ τοῦ σπηλαίου τῆς Βηθλεὲμ, ἐφώτισε καὶ κατηύγασε τὴν διάνοιαν τῶν οὐρανοπόλων καὶ πνευματοφόρων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ παρήγαγον οὗτοι τὰς ἀθανάτους καὶ μελιρρύτους ἐκείνας συγγραφὰς, ἐν αἷς ἀπορεῖ τις τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ, τὸ ὕψος τῶν νοημάτων, ἢ τὸ θεσπέσιον κάλλος τῆς ρητορείας, τὴν γοητείαν τῆς εὐγλωττίας, ἢ τὴν δεινότητα τῆς ψυχολογίας, τὴν διαύγειαν τοῦ πνεύματος, ἢ τὸ ἀκαταγώνιστον τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τὴν πειθώ. Εἰς τὴν ἰδίαν δύναμιν ὀφείλει ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὴν ἄλλην δόξαν καὶ δικαίαν ἐγκαύχησιν, ἣν ἐκληροδότησαν ἡμῖν οἱ καλλίνικοι Μάρτυρες, καὶ οἱ καρτερόφρονες ὁμολογηταὶ, οἱ φοινίξαντες διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ αἵματος αὐτῶν τὴν ἀλουργῆ πορφύραν τοῦ Χριστοῦ, καὶ θαυμαστώσαντες καὶ ἀποκρυσταλλώσαντες διὰ τῆς εὐψυχίας καὶ αὐτοθυσίας αὐτῶν τὸ θεσπέσιον καὶ ὑπερφυέστατον μεγαλεῖον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ὑπέρτατον καὶ ἔκπαγλον κάλλος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Εἰς αὐτὴν τὴν ἀκαταμάχητον δύναμιν, ἣν ἐμπνέει τὸ ἰδεῶδες τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, καὶ τὸ θεσπιδαὲς ζώπυρον τοῦ ἀκροιφνοῦς πατριωτισμοῦ, ὀφείλεται καὶ ἡ ἀνάστασις

τοῦ Ἔθνους, καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις αὐτοῦ ἐκ τῶν σιδηρῶν τῆς ἀτεράμνου δουλείας δεσμῶν, τῶν προμάχων τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας ἡρωϊκῶς ἀγωνισθέντων, καὶ ὡς καλλιέρημα σεπτὸν προφρόνως προσενεχθέντων εἰς τὸν ἱερὸν βωμὸν διὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν Ἁγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν. Ἀλλὰ καὶ τὰ τελευταῖα ἀνδραγαθήματα, ἅτινα ἐπετέλεσεν ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς κατὰ τοὺς δύο Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ τὸν τελευταῖον παγκόσμιον τοιοῦτον ποῦ νομίζετε ὅτι ἔχουν τὴν πηγὴν καὶ τὴν ἀφετηρίαν των;

Ναὶ εἰς αὐτὴν τὴν κολυμβήθραν τοῦ Χριστιανικοῦ Σιλωὰμ, εἰς αὐτὴν τὴν χριστιανικὴν τῆς πίστεως πηγήν, ἐξ ἧς ἀναβλύζει τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, καὶ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον, ὀφείλομεν τὴν ὑψηλὴν ζωήν, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐθνικὴν δόξαν καὶ τιμήν, καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας εὐδαιμονίαν. Εἰς τὸν ἐν σπηλαίῳ γεννηθέντα, καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθέντα προσέλθωμεν μετὰ τῶν μάγων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν ἀγραυλούντων Ποιμένων, καὶ ἀναμέλψωμεν μετὰ τῶν ὑμνούντων καὶ δοξολογούντων Ἀγγέλων, λέγοντες· «δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 10ῃ Δεκεμβρίου 1919.

† Ὁ Πελαγωνείας **Χρυσόστομος**

«Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ...» (Λουκ.Β΄10).

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος πίπτῃ εἰς τὸ βάραθρον τῆς καταστροφῆς, στρέφει τὰ ὄμματα αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω, προσδοκῶν βοήθειαν καὶ ἀναζητῶν σωτῆρα· ὅτε δὲ ὁ σωτὴρ ἐπιφαίνεται, περισυλλέγει τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, δράττεται τοῦ ριπτομένου σωσιβίου καὶ σώζεται.

Ὅτι συμβαίνει εἰς τὸ ἄτομον δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰ ἔθνη καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὅτε ἐγεννᾶτο τὸ παιδίον τῆς Βηθλεὲμ, ἡ ἀνθρωπότης εὑρίσκετο τελείως συντετριμμένη, ἐν τῷ βαράθρῳ τῆς ἀπωλείας. Ἡ Κοινωνία, ἡ οἰκογένεια, τὸ ἄτομον κατέκειντο ἐν πλήρει ἀποσυνθέσει.

Τὸ κοινωνικὸν οἰκοδόμημα εἶχε μεταβληθῇ εἰς ἀξιοθρήνητα ἐρείπια. Οἱ λαοὶ ἐστέναζον ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Καίσαρος τῆς Ρώμης, συγκεντροῦντος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἁπάσας τὰς ἐξουσίας. Ἡ αὐθαιρεσία, ἡ ἰδιοτροπία καὶ ἡ τυραννία ἐβασίλευον ἐπὶ τοῦ κόσμου.

Κάτωθεν τῆς δεσποτικῆς ἐξουσίας τοῦ Καίσαρος εὑρίσκοντο χιλιάδες τινὲς δεσποτῶν τοῦ πλούτου καὶ ἀμέσως κάτωθεν αὐτῶν τὰ ἑκατομμύρια τῶν δούλων.

Ἡ δὲ τύχη τῶν δούλων ἦτο νὰ μὴ θεωρῶνται πλέον ὡς ἄνθρωποι, νὰ ἔχωσι μόνον καθήκοντα ἄνευ δικαιωμάτων, νὰ εἶνε κατώτεροι καὶ τῶν ζώων, νὰ χρησιμοποιῶνται ὡς πράγματα, συμφώνως πρὸς τὰ συμφέροντα, τὰς ὀρέξεις καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῶν κυρίων αὐτῶν.

Ἀνάλογον πρὸς τὴν κατάπτωσιν τῆς κοινωνίας ἦτο καὶ ἡ ἐξάρθρωσις τῆς οἰκογενείας. Ὁ ἱερὸς σύνδεσμος μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς εἶχε τελείως ἐξαφανισθῇ ἢ παραμορφωθῇ. Ἡ σύζυγος δὲν ἦτο πλέον ἡ σύντροφος τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ δούλη ἐξευτελισμένη. Σχεδὸν πανταχοῦ ἡ πολυγαμία ἠτίμαζε τὴν οἰκογενειακὴν ἑστίαν.

Ἐν τοιαύτῃ οἰκογενείᾳ καὶ ὑπὸ τοιοῦτον κοινωνικὸν περιβάλλον δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν νὰ διαπαιδαγωγηθῇ καὶ νὰ μορφωθῇ τὸ ἄτομον. Ὁ ἄνθρωπος ἦτο ἠθικῶς κατεστραυμένος, ὁ νοῦς αὐτοῦ ἐπλανᾶτο εἰς τὸ σκότος τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀμαθείας. Ἡ καρδία αὐτοῦ ἕνα μόνον θεὸν ἐλάτρευε τὴν κακίαν. Τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἐλυμαίνετο ἀσέλγεια καὶ ἀνηθικότης ἀνεκδιήγητος. Ὁ ἄνθρωπος ἦτο βεβυθισμένος εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν ἀτιμίαν.

Ἡ πτῶσις ἦτο τόσον δεινὴ καὶ ἡ πληγὴ τόσον καθολικὴ, ὥστε βαθὺς στεναγμὸς ἐξήρχετο ἐκ τῶν σπλάγχνων συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις ἐν ἀγωνίᾳ ἐτένιζε πρὸς τὰ ἄνω, ἐκ τοῦ βάθους τοῦ σκοτεινοῦ αὐτῆς βαράθρου, ἀποκαραδοκοῦσα τὴν ἐμφάνισιν θεοπέμπτου τινὸς σωτῆρος.

Καὶ ὁ Σωτὴρ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐμφανισθῇ. Μετέωρον φωτεινὸν καὶ φωναὶ ἀγγελικαὶ, προερχόμεναι ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἀσήμου καὶ ἀσόφου Ἰουδαίας ἀνήγγειλαν τὴν γέννησιν αὐτοῦ.

Σύσσωμος ἡ ἀνθρωπότης ἀνεσκίρτησεν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς χαρμοσύνου ταύτης ἀγγελίας Βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες, πλούσιοι καὶ σοφοί, πέντες καὶ ἀμαθεῖς, δοῦλοι καὶ ἐλεύθεροι ἔσπευσαν, διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν τῶν μάγων καὶ τῶν ποιμένων, νὰ ὑποβάλωσι τὴν ἐξουσίαν, τὸν χρυσόν, τὴν πολυτέλειαν, τὸν λίβανον καὶ τὴν λατρείαν αὐτῶν εἰς τὸ νεογέννητον παιδίον τῆς Βηθλεέμ.

Ἡ ἀνθρωπότης συνεκέντρωσε τὰς δυνάμεις αὐτῆς, ἀνηγέρθη μετὰ κόπου, ἀλλὰ πλήρης χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ, καὶ ἠκολούθησε τὸν θεόπεμπτον αὐτῆς Σωτῆρα. Ἔλαβε νέαν κατεύθυνσιν, τὴν κατεύθυνσιν τῆς σωτηρίας. Ἐν ᾧ ἄχρι τοῦδε κατήρχετο, τώρα ἀνέρχεται. βαδίζει πρὸς τὰ ἄνω. Ἔχουσα πίστιν ἀκράδαντον εἰς τὸν θεῖον αὐτῆς αὐτῆς ποδηγέτην καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐνισχυομένη, ἀνήλθε, κατὰ τὴν διάρκειαν μακρῶν αἰώνων, βραδέως, ἀλλ' ἀσφαλῶς, ἀνῆλθεν εἰς τὰ ὕψη τῆς προόδου καὶ ἐν ἀγαλλιάσει κατενόησεν, ὅτι ἐξῆλθε τοῦ βαράθρου τῆς καταστροφῆς, ὅτε ἐσώθη καὶ ὅτι θὰ ἀνέλθῃ ἔτι περισσότερον, εἰς τὰς ἰδανικὰς κορυφὰς τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀπήλαυσε τῶν ἀφθόνων ἀγαθῶν τῆς σωτηρίας καὶ ἐλαυνομένη ὑπὸ τοῦ ἐμφύτου αὐτῇ πνεύματος τῆς ἐπιπολαιότητος καὶ ἀχαριστίας ἤρχισε νὰ λησμονῇ τὸν Σωτῆρα. Αὐτάρκης πλέον κατὰ τὴν ἀντίληψίν της, μὴ ἔχουσα ἀνάγκην Σωτῆρος καὶ σωτηρίας ἀνηκούσης εἰς τὸ παρελθόν, καυχομένη διὰ τὴν σοφίαν, τὰς τέχνας, τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμόν, ἠθέλησε νὰ ἀνέλθῃ μόνη εἰς τὰς κορυφὰς τῆς ἰδανικῆς τελειότητος. Καὶ ἤρχισε νὰ ὁλισθαίνῃ καὶ νὰ κατέρχηται, αἰφνιδίως δέ, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, κατέπεσεν ἐν τῷ βαράθρῳ τοῦ παγκοσμίου πολέμου καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ.

Αἱ πληγαὶ αὐτῆς εἶνε μεγάλαι καὶ παρὰ τὴν ὑπερηφάνειαν αὐτῆς ἀναγκάζεται ν' ἀνομολογήσῃ, ὅτι ἔχει ἀνάγκην σωτῆρος.

Ἂς μὴ φοβῆται ὅμως ἡ ἀνθρωπότης. Ἂς μὴ ταράττωνται τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοί. Ἰδού, λέγει τὸ Πνεῦμα, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ὁ Σωτὴρ ὃν ἀναμένετε ἐτέχθη πρὸ πολλοῦ.

Χθὲς καὶ σήμερον εἶνε ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ὑψώσετε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἴδετε. Ὅσον βαθυτέρα εἶνε ἡ πτῶσις ὑμῶν καὶ ὅσον σκοτεινότερον τὸ βάραθρον, ἐν ᾧ εὑρίσκεσθε, τόσον διαυγέστερον φαίνεται ὁ ἀστὴρ τῆς Βηθλεέμ, τόσον εὐκρινέστερον ἀκούεται ὁ ὕμνος τῶν ἀγγέλων.

Ἐτέχθη ὑμῖν Σωτήρ. Ἡ ὡραία ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων μᾶς ἐπαναλαμβάνει ἑκάστοτε τὴν χαρμόσυνον ταύτην ἀγγελίαν, ὅπως ὁσάκις πίπτωμεν μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἐτέχθη καὶ ὑψίσταται, μὴ ἀπογοητευόμεθα καὶ ἀπελπιζώμεθα, μὴ παρασυρόμεθα ὑπὸ τῶν ψευδοσωτήρων καὶ ψευδομεσιῶν τῆς ἡμέρας, οἵτινες ὡς ἔργον ἔχουσι νὰ ρίπτωσιν ἡμᾶς πάντοτε βαθύτερον.

Ἂς σπεύσωμεν νοερῶς εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἂς εἰσέλθωμεν εἰς τὸ σπήλαιον. Ἂς πλησιάσωμεν τὴν φάτνην, ὅπου ἀκτινοβολεῖ ἐσπαργανωμένον τὸ θεῖον παιδίον. Οἱ μάγοι, οἱ σοφοὶ τῆς ἐποχῆς, ἂς κλίνωσι τὸ ὑπερήφανον μέτωπον αὐτῶν πρὸ αὐτοῦ. Οἱ βασιλεῖς καὶ ἰσχυροὶ ἂς ὑποτάξωσι τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ παιδίου. Οἱ πλούσιοι ἂς διαθέσωσι τὸν χρυσόν των. Οἱ ποιμένες καὶ ὁ λαὸς ἂς ψάλωσι τὸν ὕμνον τῶν ἀγγέλων. Οἱ πάντες ἂς προσφέρωσι τὸν λίβανον τῆς λατρείας αὐτῶν. Εἶνε ὁ μόνος Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ οὐδένα ἕτερον ἔχομεν ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ ὅσον βραδύνομεν νὰ προσέλθωμεν τόσον μεγαλείτερα θὰ εἶνε τὰ δεινὰ ἡμῶν, τόσον βαθυτέρα ἡ πτῶσις καὶ τόσον ζωηροτέρα ἡ ἐπιθυμία ὅπως τὸν ἀποκτήσωμεν:

«Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουδενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανόν, τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πραξ. 4, 13).

Ἀρχιδιάκονος Ἰ. Μητροπόλεως Σμύρνης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΜΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ὁ γάλλος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ρουένης, καρδινάλιος *Dubois*, ἀφίκετο πρό τινων ἡμερῶν συνοδευόμενος ὑπὸ πολυπληθοῦς ἀκολουθίας εἰς Ἱεροσόλυμα, μέλλων νὰ ἀναλάβῃ περιοδείαν ἀνὰ τὴν Συρίαν καὶ Παλαιστίνην καὶ κατὰ τὰς δηλώσεις του καὶ αὐτὴν τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ ἀλλαχοῦ ἴσως. Εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ γάλλου καρδιναλίου ἀποδίδεται ἐξαιρετικὴ σημασία καὶ σπουδαιότης. Ἡ ἐπισημότης μεθ' ἧς ἐγένετο δεκτὸς ἐν Παλαιστίνῃ καὶ αἱ δηλώσεις καὶ προκηρύξεις αὐτοῦ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ λατινικὸς καθολικισμὸς θέλει νὰ ἀναλάβῃ τὴν πατροπαράδοτον αὐτοῦ δρᾶσιν ἐν Ἀνατολῇ ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ προστασίαν τῆς Γαλλίας, ἥτις εἶχεν ἄλλοτε ἀποβῇ δι' αὐτὸν τὸ ἰσχυρὸν ἔρεισμα, ἀφ' οὗ ἐξορμῶν ἠδυνήθη νὰ ἀναπτύξῃ ὅλην τὴν ζωηρὰν αὐτοῦ δραστηριότητα.

Πράγματι δὲ καὶ σήμερον ἔτι μόνον ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς δυνάμεως ἐκείνης ἥτις συνῆψε τὰς πρώτας συμφωνίας μετὰ τῆς Πύλης πρὸ ἑκατονπενταετηρίδων ὅλων, δι' ὧν οἱ βασιλεῖς αὐτῆς ἀνεγνωρίζοντο ὡς οἱ κατ' ἐξοχὴν χριστιανοὶ βασιλεῖς, τῆς δυνάμεως ἥτις πρὸς προστασίαν τοῦ λατινικοῦ καθολικισμοῦ νικηφόρως ἠγωνίσθη καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν τέκνων αὐτῆς ἐβλάστησε τὸ δένδρον τῆς λατινικῆς καθολικῆς πίστεως, συντηρηθὲν διὰ τῆς ἀπεριορίστου προστασίας τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς καὶ τῆς κατοχυρώσεως δι' ἐπισήμων διεθνῶν πράξεων τῆς δράσεως τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας, ἠδύνατο νὰ διεξαχθῇ ἀποστολὴ θρησκευτικὴ ἀποσκοποῦσα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς λατινικῆς πίστεως εἰς τὸ παλαιὸν αὐτῆς καθεστώς. Ἡ Γαλλία σήμερον δὲν εἶναι μόνον νικητής, δὲν ἀναλαμβάνει τὴν συνέχισιν τῆς μακρᾶς αὐτῆς ἐν Ἀνατολῇ ἐκπολιτιστικῆς ἀποστολῆς, εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ρυθμιστὴς καὶ θεματοφύλαξ τῶν τυχῶν τῶν περιφερειῶν εἰς ἃς μέλλει νὰ διεξαχθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ καρδιναλίου *Dubois*, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων μακρὰ παράδοσις τῆς εὐεργετικῆς ὑπὲρ αὐτῶν μερίμνης κατέστησε τὴν Γαλλίαν κληρονόμον ἐνδόξου παρακαταθήκης. Οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ εἰσῆλθον θριαμβευτικῶς εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν, καὶ ἡ νέα σταυροφορία ἦλθε νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν παγκόσμιον χριστιανωσύνην τὴν πλήρη κυριαρχίαν τῆς γῆς ἐκείνης, ἥτις καθηγιάσθη διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Φόρον δὲ τιμῆς ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἀποτίων τὴν Γαλλίαν πανηγυρικῶς ἀναγνωρίζει σήμερον τὸ δικαίωμα εἰς αὐτήν, χάρις εἰς ἀρχαίας καὶ μεγάλας παραδόσεις, τῆς κηδεμονίας ἐπὶ μιᾶς Συρίας ἐλευθέρας καὶ μεγάλης καὶ ὁ γάλλος καρδινάλιος *Dubois* μεταβαίνει ἵνα ἀπὸ τῶν Ἁγίων Τόπων κατάρξηται τῶν ἐνεργειῶν του πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς λατινικῆς χριστιανωσύνης καθ' ὅλην τὴν Συρίαν, ποιούμενος χρῆσιν τῆς ἀρχῆς ἥτις καθιερώθη διὰ διεθνῶν πράξεων καὶ τελευταίως διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου ὁριζούσης (ἄρ. 62) «ὅτι τὰ δίκαια τῆς Γαλλίας ρητῶς » ἐπιφυλάσσονται **οὐδεμία δὲ προσβολὴ εἶναι δυνατὴ κατὰ τοῦ καθεστῶτος τῶν Ἁγίων Τόπων».**

Εἰς τί συνίσταται τὸ καθεστὼς τοῦτο καὶ ποῖα τὰ πανάρχαια, τὰ ἀπὸ τῆς καθαγιάσεως τῶν Ἁγίων Τόπων δίκαια τῆς Ἑλληνικῆς Χριστιανωσύνης ἐξ ἑνός, καὶ ἡ θέσις τῶν Φραγκισκανῶν μοναχῶν ἐξ ἄλλου, εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστόν. Αἱ ἔριδες καὶ αἱ μακροχρόνιοι συγκρούσεις εὐτυχῶς ἐσημείωσαν σταθμὸν διὰ τῆς διατάξεως ταύτης τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς ἀναλόγου τοῦ προσκυνηματικοῦ καθεστῶτος ρυθμίσεως, ἀποδιδούσης ἑνὶ ἑκάστῳ τὸ προσῆκον καὶ ἀποτελούσης τὴν ἱστορικὴν ἀποκρυστάλλωσιν τῶν δικαιωμάτων ἑκάστου. Σήμερον εὐτυχῶς ἡ Συνδιάσκεψις ἀγωνισαμένη τὸν τραχὺν τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ δικαίου ἀγῶνα μέλλει νὰ ἐπιθέσῃ τὴν σφραγῖδα τῆς ὁριστικῆς νομιμότητος ἐπ' αὐτοῦ, ὁ δὲ γάλλος καρδινάλιος *Dubois* δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι προσέρχεται κατοχυρωμένος ὑπὸ τοῦ ἀγνοῦ τῆς γαλλικῆς δικαιοσύνης πνεύματος πλήρης εὐλαβείας πρὸς τὰ κεκτημένα δικαιώματα καὶ τὴν μακρὰν

καὶ ἀγωνιώδη ἐργασίαν τῆς φρουροῦ τῶν Ἁγίων Τόπων ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος, ἥτις οὐδένα ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀποκλείσῃ ἀπὸ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν λατρείαν τοῦ παγκοσμίου χριστιανικοῦ προσκυνήματος, ζητεῖ ὅπως ἀκριβῶς θέσῃ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν χριστιανικῶν καὶ φιλελευθέρων ἀρχῶν τὰ δίκαια αὐτῆς, ἐν πεποιθήσει, ὡς ἔγραφε τῷ 1915 ὁ γάλλος ἱστορικὸς καὶ περίφημος πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας μαρκήσιος *de Vogué*, «ὅτι μόνη ἡ ἀναγνώρισις τῶν νομίμων δικαιωμάτων τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εἰρήνην τοῦ θυσιαστηρίου διὰ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ τῶν συμφερόντων καὶ τῆς εὐαισθησίας ἑκάστου».

Η
ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας (16 Δεκεμβρίου), ὁ Πανιερ. Σχολάρχης Μητροπολίτης Σελευκείας κ. **Γερμανὸς** ἀπήγγειλε τὸν ἀκόλουθον λόγον:

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι,

Φίλοι ὁμιλητάί,

Ἀρχόμενοι ἐπ' αἰσίοις τῆς νέας περιόδου τῆς ἡμετέρας φίλης Σχολῆς χάριτας ὀφείλομεν τῷ παναγάθῳ Θεῷ, ὅστις ἠξίωσεν ἡμᾶς διελθόντας διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, ὡς ὁ πάλαι Ἰσραὴλ νὰ καταιτήσωμεν εἰς ἀναψυχὴν καὶ φαιδρῷ τῷ προσώπῳ καὶ ἀγαλλομένῃ τῇ ψυχῇ νὰ προσατενίζωμεν πρὸς τὸ μέλλον. Ὅταν δὲ λέγω μέλλον, ἀγαπητοί, δὲν ἐννοῶ μόνον τὴν ροδίζουσαν ἠὼ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν πολιγγενεσίας, δι' ἧς τὰ διεσπαρμένα μέλη τοῦ ἐθνικοῦ σώματος, ὡς τὰ ξηρὰ ὀστᾶ τῆς θαυμασίας εἰκόνος τοῦ προφήτου Ἰεζεκιὴλ ἀθροιζόμενα θὰ ἀναστηθῶσιν εἰς ὀργανισμὸν ἀκμαῖον καὶ εὐρωστοῦντα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνακάθαρσιν καὶ ἀνακαίνισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ζωῆς, πρὸς ἣν ἀρρήκτως συνδέεται ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ λειτουργία τῆς ἡμετέρας Σχολῆς. Διότι ἐφρόνουν πάντοτε καὶ φρονῶ καὶ τώρα ἀδιστάκτως ὅτι ἓν τῶν σπουδαιοτάτων κωλυμάτων, ἂν μὴ τὸ πρώτιστον, ὅπερ παρημπόδιζε τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ὅπως κανονικῶς καὶ ἀνεπηρεάστως ἀναπτυσσόμενον κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ζωὴν καταλάβῃ τὴν θέσιν, ἣν ὤφειλε νὰ κατέχῃ ἐν τῇ τάξει τῶν προηγμένων ἐν τῷ πολιτισμῷ ἐθνῶν, ἦτο ἡ διάσπασις καὶ ὁ χωρισμὸς εἰς δοῦλον καὶ ἐλεύθερον. Διὰ τοῦτο μὴ νομίσητε, ὅτι θέλω νὰ ὑπαινιχθῶ κἂν ὁπόσον βαρὺ καὶ πάσης προόδου ἀναχαιτιστικὸν τυγχάνει τὸ δούλειον ἦμαρ, διότι φοβοῦμαι μὴ ὑπολ ηφθῶ γλαῦκα Ἀθήναζε κομίζων. Ὄχι! Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ διὰ τῶν ρηθέντων νὰ ἐξάρω εἶνε τοῦτο· Ἡ ἔλλειψις τῆς ποθητῆς ἑνότητος τοῦ ἔθνους, ὁ πόθος ὁ ἄσβεστος πρὸς ἀνακούφισιν πασχόντων καὶ ταλαιπωρουμένων ὑπὸ τὸ πέλμα τυραννικῆς δουλείας ἀδελφῶν παρὰ τοῖς ἐλευθέροις, ὁ διηνεκὴς ἀγὼν πρὸς ὑπόσκαψιν τῶν θεμελίων τοῦ βράχου τῆς τυραννίας καὶ ἀπόσεισιν τοῦ βαρυστενάκτου ζυγοῦ παρὰ τοῖς δούλοις κατηνάλισκον καὶ ἀφῄρουν δυνάμεις, ὧν ἑκάστη ἦτο προωρισμένη καὶ ἕνα ἰδιαίτερον νὰ ἐκπληρώσῃ σκοπὸν ὡς ἀπαραίτητος παράγων εἰς τὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἔθνους. Ἡ ὅλη πνευματικὴ τοῦ ἔθνους ζωὴ ἀντὶ νὰ διαυλακίζηται εἰς κελαρύζοντας ῥύακας πρὸς ἄρδευσιν τῶν ποικίλων ἐκφάνσεων αὐτοῦ καὶ ἀναδειξιν ἐξόχων ἀντιπροσώπων ἐν ἑκάστῃ αὐτῶν, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐν τῇ θρησκείᾳ, ἐν τῇ τέχνῃ συνέρρεε καὶ συνεκεντροῦτο εἰς ἕν καὶ μόνον εἰς τὴν αὔξησιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος καὶ ἰδεώδους. Οὕτω πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ κατ' ἐμὲ ἡ μαρασμώδης κατάστασις, ἐν ᾗ καὶ πρότερον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς δουλείας ἀπαλλαγὴν μέρος τῆς ἑλληνικῆς γῆς διετέλει παρ' ἡμῖν· πᾶν ὅ,τι συνιστᾷ τὸ κλέος καὶ τὸν κόσμον τῶν πεπολιτισμένων λαῶν. Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος ἐξαίρεσιν δὲν ἀπετέλεσε καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία. Εὐρεθεῖσα ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ εἰς δουλείαν περιπεσόντος ἔθνους δι' ἐπιτυχοῦς μὲν καὶ ἐθνοσωτηρίου ἀλλ' ἀπὸ τοῦ οὐρανίου αὐτῆς σκοποῦ μικρόν τι ἀποκλινούσης μεταστροφῆς ἀνέλαβε διὰ τῶν λειτουργῶν αὐτῆς νὰ ὑπηρετήσῃ ὅλῃ ψυχῇ καὶ δυνάμει εἰς τὸ ἐθνικὸν ἰδεῶδες καὶ νὰ προαγάγῃ τὸ ἔθνος εἰς

τὴν ὡριμότητα ἐκείνην, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα γηθοσύνης ἐχαιρετίσαμεν καὶ χαιρετίζομεν πάντες. Ἀλλ' ἡ μεταστροφὴ αὕτη δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ γείνῃ ἐπὶ θυσίᾳ ἐν μέρει τῆς ἐπιβεβλημένης ἄνωθεν εἰς αὐτὴν φροντίδος περὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς χειραγωγίας τῶν ἐμπεπιστευμένων εἰς αὐτὴν ψυχῶν, τοῦ σκοποῦ, ὅστις ὡρίσθη εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ θείου αὐτῆς θεμελιωτοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀπαλλασσομένη ἄρα ἐφεξῆς ἡ Ἐκκλησία τῆς κυρίας ἐθνικῆς μερίμνης διὰ τῆς συντελουμένης ἀποκαταστάσεως τοῦ ἔθνους, δύναται νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν μέσων ἐκείνων, δι' ὧν θὰ ἀποβῇ δυνατὴ ἡ πραγμάτωσις τοῦ θείου αὐτῆς προορισμοῦ, δύναται νὰ ἐξαρθῇ εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖνο, εἰς ὃ καλεῖ αὐτὴν τὸ λαμπρὸν παρελθόν, τὸ ὁποῖον ἔχει ὄπισθεν αὐτῆς. Ὅταν δὲ ἀναλογισθῇ τις, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ μὴ εὕρῃ ἐπίκουρον καὶ συναιρομένην τὴν πολιτείαν, ἧς τὰ βάρη ἀπὸ μακροὺς αἰῶνας ἀγογγύστως ἐβάστασεν, εἰς τὸ ἀνορθωτικὸν αὐτῆς ἔργον, ὅπερ καὶ αὖθις εἰς τὴν ὠφέλειαν, τήν τε πρόσκαιρον καὶ τὴν αἰωνίαν τῶν συνιστώντων αὐτὴν μελῶν ἀφορᾷ ἐννοεῖ μεγάλης τὴν περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ τῆς Ἐκκλησίας αἰσιοδοξίαν μου. Ὅτι δὲ πρὸς τὴν ἀνόρθωσιν ταύτην τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας θὰ συνδεθῇ καὶ ἡ ἀνύψωσις τῆς ἱερᾶς ταύτης Σχολῆς, ἥτις ἀνέκαθεν ὡρίσθη εἰς τὴν διακονίαν ἐκείνης κρίνω περιττὸν καὶ νὰ ἀναφέρω. Ἰδοὺ οἱ λόγοι, οἵτινές με πείθουσιν, ὅπως αἰσιοδόξων αὐτὸς πρῶτος περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἡμετέρας Σχολῆς καλέσω καὶ ὑμᾶς, ὅπως ἀσπασθῆτε τὴν αἰσιοδοξίαν μου καὶ μετὰ χρηστῶν περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδων χαιρετήσητε τὴν ἐπιτολὴν τῆς νέας αὐτῆς περιόδου.

Φίλοι συνάδελφοι,

Εἰς ἡμᾶς ἐπεφυλάχθη ἡ τιμή, ἀλλὰ καὶ τὸ βαρὺ καθῆκον, ὅπως ὁδηγήσωμεν τὴν τροφὸν ὑμῶν Σχολὴν ἧς τὰ πρῶτα βήματα τῆς νέας αὐτῆς σταδιοδρομίας καὶ θέσωμεν ἀρραγεῖς τὰς βάσεις τοῦ μέλλοντος αὐτῆς οἰκοδομήματος. Πρὸ πολλοῦ ὑπερπηδήσαντες τοὺς πρόποδας καὶ ἐγγίσαντες εἰς τὰς ἀκρωρείας τῆς θείας ἐπιστήμης οὐδόλως χρῄζετε τῶν ἐμῶν ὑποδείξεων εἰς τὴν ἐπλήρωσιν τοῦ ἀνατεθειμένου ἑνὶ ἑκάστῳ ὑμῶν ἔργου. Ἔχετε διδάσκαλον τὴν μακρὰν ὑμῶν πεῖραν καὶ κέντρον τὴν ἀδιαφιλονείκητον ὑμῶν στοργὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦτο καθίδρυμα, μεθ' οὗ συνδέεσθε διὰ τῶν ἀρρήκτων δεσμῶν, τοὺς ὁποίους ἐσφυρηλάτησε πολυχρόνιος καθυσίωσις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς. Ἀναπτύξατε λοιπὸν ὅλον τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀφοσίωσιν ὑμῶν εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ τὴν ἀνάδειξιν τῆς ἡμετέρας Σχολῆς ὡς πανελληνίου Θεολογικοῦ φυτωρίου, ἐν ᾧ θὰ μορφῶνται κατ' ἄμφω οἱ νέοι τῆς χάριτος λευΐται, αἱ χρησταὶ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας ἐλπίδες. Ἀλλὰ καὶ ἔτι πρός! Ἀναλογιζόμενοι, ὅτι ὡς ἐν ἄλλοις, οὕτω καὶ ἐν τῇ προαγωγῇ τῆς ὀρθοδόξου θεολογικῆς ἐπιστήμης ἡ Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία ὀφείλει μηδεμιᾶς τῶν θυγατέρων αὐτῆς ἐκκλησιῶν νὰ ἀποδειχθῇ ὑποδεεστέρα, ἐντείνατε πάσας τὰς ὑμετέρας δυνάμεις, ὅπως προβιβάσητε τὴν ἡμετέραν Σχολὴν εἰς τὴν περιωπὴν πανορθοδόξου, εἰ δυνατόν, θεολογικοῦ ἱδρύματος. Μὴ ἀποθαρρύνῃ ὑμᾶς ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν προσελθόντων εἰς τὴν καλέσασαν φωνὴν τῆς Σχολῆς. Εὑρισκόμεθα, ὡς ἐν ἄλλοις σημείοις, οὕτω καὶ ἐν τούτῳ ἐν μεταβατικῇ περιόδῳ ἀπεκδεχόμενοι μετὰ σταθερῶν ἐλπίδων πολυπληθεστέραν εἰς τὸ μέλλον τὴν ἐνταῦθα συρροήν.

Πρὸς ὑμᾶς ἤδη στρέφω τὸν λόγον, φίλοι ὁμιληταί! Ἡ ἱερὰ καὶ παλαίφατος Θεολογικὴ Σχολὴ μετὰ προθυμίας ἀνεπέτασε τὰς πύλας καὶ ἤνοιξε τοὺς κόλπους αὐτῆς, ὅπως ὑποδεχθῇ ὑμᾶς πυθοῦντας νὰ ἀποτελέσητε μέλη τῆς ἱερᾶς φάλαγγος, ἥτις στρατολογεῖται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἐπαινῶν τὸν ζῆλον καὶ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς προσήλθετε ὅσοι παλαιοί τε καὶ τοῦ ἐνθάδε βίου ὠθάδες καὶ ὅσοι νῦν πρῶτον ἀνέρχεσθε τὸν μυροβόλον τῆς Νέας ταύτης Σιὼν λόφον, εἰς ἓν καὶ μόνον ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιστήσω τὴν ὑμετέραν προσοχήν. Κρατεῖτε διηνεκῶς ζῶσαν ἐν τῇ ψυχῇ ὑμῶν τὴν συναίσθησιν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς, εἰς ἣν ἐκλήθητε καταγραφέντες ἐν τῷ ἱερῷ καταλόγῳ τῶν τροφίμων τῆς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς. Διότι τὸ σύνολον τῶν καθηκόντων, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελέσωσι τὸν γραπτὸν ἢ ἄγραφον κῶδικα τῆς πολιτείας καὶ συμπεριφορᾶς τοῦ ἱεροσπου-

δαστοῦ καὶ ἐν τῇ Σχολῇ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς συγκεφαλαιοῦται εἰς τὰς δύο ταύτας λέξεις: συναίσθησις τῆς ἀποστολῆς. Αὐτὴ εἶνε, ἥτις παρακολουθοῦσα τὰς ἐνεργείας τοῦ ἱεροσπουδαστοῦ, ὡς τὸ ἀδέκαστον τῆς συνειδήσεως κριτήριον, θὰ παροτρύνῃ μὲν αὐτὸν εἰς ὅ,τι ὑψηλον, εὐγενὲς καὶ ἰδεῶδες καὶ θὰ ἐπαινῇ τὸν οὕτως ἐνεργοῦντα, θὰ ἀποτρέπῃ δὲ ἀπὸ παντὸς χαμαιζήλου καὶ ἐξευτελίζοντος τό τε πρόσωπον καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ καὶ θὰ ἐλέγχῃ τὸν ταῦτα πράττοντα. Αὐτὴ θὰ εἶνε τὸ ἔναυσμα καὶ τὸ κέντρον τῆς ἀληθοῦς φιλοτιμίας, ἥτις τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς εὑρίσκει οὐχὶ ἐν τῇ πείσμονι ἐμμονῇ εἰς ὅ,τι ἅπαξ ὑπελήφθη ὡς ὀρθὸν, ἀλλ' ἐν τῇ προθυμίᾳ, ὅπως διὰ κρίσεως δικαίας καὶ ἀμεροληπτου τῶν πραγμάτων ἀνέλθῃ εἰς τὴν ὀρθὴν αὐτῶν ἐκτίμησιν ἀδιάφορον ἂν ὑπὸ τῶν πολλῶν θὰ νομισθῇ ὡς ἄστατος καὶ εὐμετάβολος. Αὐτὴ τέλος θὰ ἀναδείξῃ ὑμᾶς οὐ μόνον ἐνταῦθα πρότυπα σπουδαστῶν εὖ ἠγμένων καὶ ἐπιμελῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ κοινωνίᾳ ἀπαραμίλλους ἐκτελεστὰς τοῦ καθήκοντος, ὅπου καὶ ἂν καλέσῃ ὑμᾶς ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους.

Κύριος ὁ Θεὸς εὐλογοίη ἄνωθεν τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ ὁδηγήσει πάντας ὑμᾶς εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἁγίου αὐτοῦ θελήματος. Γένοιτο!

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ ὀνομαστικὴ ἑορτὴ τοῦ προέδρου τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κ. Ἐλ. Βενιζέλου. —Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου (15 Δεκεμβρ.) συνέπεσεν ἐφέτος Κυριακῇ, ὑπῆρξε δὲ ἡμέρα πανηγυρισμοῦ διὰ τὸ ὀρθόδοξον καὶ ὁμογενὲς δημόσιον Κων)πόλεως. Πλὴν τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν πέριξ ἐψάλη ἐπίσημος δοξολογία καὶ ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων, παρέστη δὲ ἐν σώματι ἡ ἱερὰ Σύνοδος προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτ. τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου κυρίου Δωροθέου. Αὐθημερὸν ἀπηύθυνε ἡ Ἐκκλησία πρὸς τὸν ἑορτάζοντα γενναῖον καὶ δεξιὸν πρόμαχον τῶν δικαίων τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας τὸ παρὰ πόδας συγχαρητήριον τηλεγράφημα:

Ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὀνοματικῆς ἑορτῆς τῆς Ἱμ. Ἐξοχότητος ἡγουμένη Πανελληνίου ἀγαλλιάσεως εὔχεται ὁλοψύχως ὑπὲρ ὑγείας καὶ ἐνισχύσεως Αὐτῆς καὶ ἐπιστέψεως ἐν τῷ συντελουμένῳ θριάμβῳ τῶν ἀπαραγράπτων Ἐθνικῶν δικαίων καὶ πόθων ὧν ἀκαναγώνιστος ὑπέρμαχος ἀνεδείχθη ἡ Ἱμετέρα Ἐξοχότης.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκ. Θρόνου
Ὁ Προύσης **Δωρόθεος**

Ἱερὰ Σύνοδος. – Ἀπὸ τῆς προπαρελθούσης τρίτης ἐπανέλαβε τὰ ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ καθήκοντα, ἐπανελθὼν ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὁ σεβασ. μητροπολίτης Αἴνου καὶ Τραϊανουπόλεως κ. Ἰωακείμ,

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἐπεῖγον τῆς διευθετήσεως τοῦ ζητήματος τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος καὶ τῆς ἀποστολῆς ἱερέως χάριν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν κατὰ τὰς ἐπικειμένας ἑορτὰς, μεινάντων ἄνευ ἱερέως, συνεπείᾳ τῆς παραιτήσεως τοῦ τέως τοιούτου ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Ξηρουχάκη, ἀνέθηκεν ἀμφότερα τὰ σημεῖα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος πρὸς διευθέτησιν αὐτῶν ἐξ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐνέκρινε δὲ ἵνα κατάλληλα ἐπεξηγηματικὰ γράμματα γίνωσι τῷ τε ἁρμοδίῳ Ὑπουργείῳ καὶ τῷ Μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν κ. Μελετίῳ διαβιβάζοντα ἐπὶ ἐπιστροφῇ καὶ σχετικὴν ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ Κοινοτικοῦ ζητήματος ὑποβληθεῖσαν πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ τότε ἐξαρχικῶς ἐξετάσαντος τὸ ζήτημα ἀρχειοφύλακος τῶν Πατριαρχείων καὶ νῦν Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου.

—Γενομένων Συνοδικῇ ἀποφάσει διαβημάτων παρὰ τῇ ἐνταῦθα Ὑπάτῃ Ἀρμοστείᾳ τῆς Ἑλλάδος περὶ προμηθείας ὑφάσματος ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ προσφύγων ἱερέων, ἐλήφθη ἀπάντησις τοῦ ἐξοχ. Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ κ. Κανελλοπούλου, ὅτι θέλει συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πατριωτικοῦ ἱδρύματος περιθάλψεως ὅπως, εἰ δυνατὸν, ἀναλάβῃ τὴν προμήθειαν τῆς ζητουμένης ποιότητος ὑφάσματος διὰ ῥάσα τῶν ἀπόρων ἱερέων.

Ἡ κατάστασις τῶν ὁμογενῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις.—Ἐκθέσεις ληφθεῖσαι ἐκ Καραχισάρ, Ἀκ-Δὰγ Μαδὲν, Ἀρτάκης, Μυριοφύτου καὶ ἄλλων μερῶν πληροφοροῦσι τὴν Ἐκκλησίαν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὁμογενῶν, ἥτις ἐξακολουθεῖ ἡ αὐτὴ ἄνευ οὐσιώδους βελτιώσεως. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινε ἵνα γένωνται κατάλληλα διαβήματα.

Μητροπολιτικὸν ζήτημα Χαλδίας.—Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπὶ τῇ βάσει ὧν εἶχε λόγων διέταξε τὸν Πανιερ. Μητροπολίτην κ. Λαυρέντιον νὰ μεταβῇ εἰς Κεσκὶν ἢ Ἀκ-Μαδὲν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ διερχόμενος διὰ τῆς πρωτευούσης.

Μητροπολίτης Νεοκαισαρείας.—Ἐπετράπη τῷ Μητροπολίτῃ Νεοκαισαρείας κ. Πολυκάρπῳ ὅπως διὰ τῆς Πόλεως μεταβῇ εἰς Σταφάμπολιν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ πρὸς διακανόνισιν κοινοτικοῦ τινὸς ζητήματος.

Ἡ Α. Πανιερότης ὁ ἅγιος Γιάνου καὶ Χώρας κ. Τιμόθεος τυχούσης τῆς ἐπὶ τούτῳ ἀδείας ἀφίχθη εἰς βασιλεύουσαν δι' ὑποθέσεις τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς.

Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου παρὰ τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ.—Ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης ὁ Τοποτηρητὴς, ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ τῆς ἐν τῇ γνωστῇ ἐκθέσει τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος γινομένης εἰσηγήσεως εἶχε προτείνει ἐν καιρῷ εἰς τὴν ἱ. Σύνοδον τὴν ἵδρυσιν θέσεως εἰδικοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν Λονδίνῳ παρὰ τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς μάλιστα προσφόρου πρὸς σύσφιγξιν τῶν ἤδη ὑφισταμένων ἀγαθῶν σχέσεων. Τῆς προτάσεως ταύτης ὁμοφώνως γενομένης τότε δεκτῆς, διωρίσθη κατὰ τὴν 17 Δεκεμβρίου συνεδρίαν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἄξιου καὶ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου πρὸς μελέτην καὶ καθορισμοῦ τῶν καθ' ἕκαστα.

Ἐπίσκεψις τῆς Α. Σ. τοῦ Τοποτηρητοῦ εἰς τὴν Ροβέρτειον Σχολήν.—Κατόπιν ἰδιαιτέρας προσκλήσεως τοῦ διευθύνοντος τὴν Ροβέρτειον Σχολὴν κ. Huntington μετὰ μεσημβρίαν τῆς Δευτέρας 16 Δεκεμβρ. μετέβη εἰς τὸ εἰρημένον ἐκπαιδευτήριον ὁ Σεβασμ. Τοποτηρητὴς ἐν συνοδείᾳ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Διονυσίου καὶ τοῦ Δευτερεύοντος κ. Δωροθέου. Ἐγένετο δεκτὴ ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης μετὰ πολλῶν ἐνδείξεων τιμῆς· προσεφωνήθη πρῶτον ὑπὸ τοῦ διευθύνοντος τὸ ἵδρυμα ἀπὸ μέρους τῆς Σχολῆς ἐξάραντος τὴν ἰδιάζουσαν σπουδαιότητα τῆς πρώτης ταύτης ἐπισήμου ἐπισκέψεως εἰς αὐτὴν, ἔπειτα δὲ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κωνσταντίνου ἀπὸ μέρους τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ. Εἰς ἀμφοτέρους ἀπήντησεν ἡ Α. Σεβασμιότης τὰ εἰκότα. Μετὰ τῶναὐτῶν τιμῶν προπεμφθεῖσα ἡ Α. Σεβασμιότης μετέβη μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτοῦ εἰς τὸ ἰδιαίτερον διαμέρισμα τοῦ κ. Huntington καὶ παρεκάθισεν εἰς τέϊον παρατεθὲν εἰς τιμὴν αὐτῆς.

Ἡ ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή. — Προσελθόντων τῶν ἐξ Ἑλλάδος ἀναμενομένων φοιτητῶν ἡ ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης ἐνεκαίνισε τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ (11 Δεκεμβρ.) τὴν νέαν περίοδον τοῦ βίου αὐτῆς δι' ἁγιασμοῦ τελεσθέντος ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου αὐτῆς ἁγίου Σελευκείας. Τὴν ἀπέριττον τελετὴν ἐπεσφράγισεν ὁ αὐτὸς διὰ καταλλήλου τῇ περιστάσει λόγου, ὃν δημοσιεύομεν ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ.

Ἑλληνικὴ κοινότης Ζουγκουλδάκ.— Ἀρκετὰ δοκιμασθεῖσα κατὰ τὸν τελευταῖον τετραετῆ τυφῶνα, πρὶν αὐτοῦ, ἡ μόλις ὀλίγων ἐτῶν βίον ἀριθμοῦσα ἑλληνικὴ κοινότης Ζουγκουλδάκ, οὐδὲ στιγμὴν ἐπαύσατο κηδομένη τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἑαυτὴν περιέπουσα καὶ τοῖς δεομένοις ἐπίκουρος προσερχομένη. Ἐὰν τὴν φιλομουσίαν τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν μελῶν ἀποδεικνύῃ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ σχολείου, ἥτις ἀπαιτήσει δαπάνην 30000 λιρῶν ἀλλὰ θὰ γίνῃ ἡ λαμπροτέρα σχολικὴ οἰκοδομὴ ἀνὰ τὸν Εὔξεινον, τὴν φιλανθρωπίαν αὐτὸν τεκμηριοῖ σήμερον ἡ φροντὶς περὶ συντηρήσεως, ἀναχωρήσεως καὶ ἐνίοτε πάλιν ἐπιστροφῆς τῶν πρόσφύγων. Τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπείαν ἀποτελοῦσιν οἱ ἔντιμοι ὁμογενεῖς κκ. Α. Στεφανίδης, Μ. Βαλίδης, Π. Δούνιας, Μ. Χριστοφίδης, Κ. Μαντουδάκης καὶ Δ. Τσατάλας, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου τῆς κοινότητος αἰδεσιμ. πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου κ. Γ. Ζωγράφου, γινώσκοντος τὸ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ πρὸς τὸν ἑλληνισμοῦ καθῆκον, ὡς ἄριστα γινώσκουσιν αὐτὸ καὶ οἱ πρόκριτοι καὶ πάροικοι Ἕλληνες τοῦ Ζουγκουλδάκ, τιμῶντες τὴν ἑλληνικὴν εὐσέβειαν καὶ φιλοπατρίαν.

Βυζαντιναὶ σπουδαί.—Ἀπὸ τῆς 14 νοεμβρίου μηνὸς ἡ ἐν Ἀθήναις ἑταιρία βυζαντινῶν σπουδῶν ἧς ἡ ἵδρυσις καὶ προαγωγὴ πρωτίστως ὀφείλεται εἰς τὴν ἀνύστακτον ὑπὲρ παντὸς ἀγαθοῦ ἔργου μέριμναν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Μελετίου Μεταξάκη, ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν τοῦ δευτέρου αὐτῆς ἀκαδημιακοῦ ἔτους, προλογήσαντος μὲν τοῦ μητροπολίτου, λαλήσαντος δὲ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς κ. Γ. Σωτηρίου. Ἐν τῇ συνεδρίᾳ παρίστατο καὶ ὁ σεβ. Ὀδησσοῦ καὶ Χερσῶνος κ. Πλάτων.

Τὸ διοικητικὸν τῆς Ἑταιρίας συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ ἱδρύσῃ τμῆμα βυζαντινὸν ἐν Θεσσολονίκῃ, ὑπὸ πρόεδρον τὸν θερμουργὸν μητροπολίτην αὐτῆς κ. Γεννάδιον, ἔχον μέλη τὸν πρώην Λεοντοπόλεως (Αἰγύπτου) κ. Σωφρόνιον Εὐστρατιάδην καὶ τοὺς ἑλλογ. κκ. Ἀρτέμιον Ζάχον καὶ Φιλώταν Παπαγεωργίου — καὶ ἕτερον ἐν Σμύρνῃ, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πανιερ. μητροπολίτου αὐτῆς κ. Χρυσοστόμου, ἔχον μέλη τοὺς ἑλλογ. κκ. Σωκρ. Σολομωνίδην, Γεώργ. Ὑπερίδην, ἀπὸ τεσσαρακονταετίας ἀποδυθέντας εἰς τὴν ἔρευναν τῆς μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐθνικῆς ἱστορίας, Π. Φωτιάδην κα. Ν. Λιθοξόον.-- Ἐνέκρινε δὲ τὴν ἵδρυσιν τμημάτων ἐν Ζακύνθῳ, Κεφαλληνίᾳ, Κερκύρᾳ, Κρήτῃ, Κύπρῳ, Πάτραις, Χίῳ.— Εἷς τινα τῶν μερῶν τούτων ὑπάρχουσιν ἕλληνες λόγιοι ἐπὶ τέσσαρας ἐτῶν δεκάδας ἀσχολούμενοι εἰς ἔρευναν τῆς μεσήλικος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἱστορίας καὶ τεκμήρια παρασχόμενοι τῶν γνώσεων καὶ τοῦ ζήλου ἀξιοτίμητα, ὡς οἱ κκ. Βιάζης καὶ Ζώης ἐν Ζακύνθῳ, Τσιτσέλης ἐν Κεφαλληνίᾳ, συγγραφεὺς τοῦ

ἐξόχου ἔργου «Κεφαλληνιακὰ Σύμμικτα», Ξανθουλίδης καὶ Νινοιλάκης (ἐπίσκοπος Κυδωνίας) ἐν Κρήτῃ, Παπαϊωάννου Χαριλ. ἔν Κύπρῳ, Ἄμαντος καὶ Ἀμαλία Ζολώτα ἐν Χίῳ κλπ. Εἰς τὰ τμήματα ταῦτα πρέπει ὑπὸ τῶν ἐπαϊόντων ἵνα χειραγωγηθῶσιν εἰς τὴν πλήρη κατὰ τὸ δυνατὸν ἔρευναν τοῦ ἑλληνικοῦ μεσαιῶνος οἱ νεώτεροι, ὅσοι πιστεύουσιν ὅτι μέρος συνεχὲς καὶ ἀδιάρρηκτον τῆς ὅλης ἑλληνικῆς ἱστορίας ἀποτελεῖ ἡ μεσαιωνικὴ, δεῖται δ' αὕτη μελέτης ὑπὸ πολλῶν γινομένης, οὐχὶ ὑπὸ ὀλίγων.

Πάτριος ἀγωγή. — Εἰς τὸν «Ἐκκλησιαστικὸν Κήρυκα» τῆς Ἐκκλησίας Ἀθηνῶν γράφουσιν ἐκ Παραμυθίας τῆς Ἠπείρου, ὅτι, προνοίᾳ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν κ. Νεοφύτου Κοδζαμανίδου συνεστάθη ἐν τῇ καθέδρᾳ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ Οἰκοτροφεῖον, ὅπερ ἔχει σκοπὸν νὰ σιτίζῃ τοὺς εἰς τὸ σχολαρχεῖον καὶ τὸ γυμνάσιον τῆς πόλεως ταύτης διδασκομένους, ὅπως χρησιμοποιηθῶσι, κατόπι τῆς συμπληρώσεως τῶν σπουδῶν αὐτῶν, ἐν διδασκαλικαῖς θέσεσιν, ἢ εἰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς ἐπαρχίας. Ἀδελφότης φέρουσα τίτλον «Θεοπρωτία» ἀνέναβε τὴν ὑλικὴν ὑποστήριξιν τοῦ Οἰκοτροφείου τούτου, οὗ τὰ ἐγκαίνια ηὐλογήθησαν τῇ 27 παρισπεύσαντος Ὀκτωβρίου.—Διὰ τῆς διαδόσεως καὶ τῆς ὑπὸ πάσης τῆς ἐπαρχίας ὑποβοηθήσεως τοῦ εὐαγοῦς σκοποῦ τῆς «Θεοπρωτίας» θὰ ὑποθερμανθῇ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἑλλήνων ἐπαρχιωτῶν ἡ πρὸς τὸ Οἰκοτροφεῖον τοῦτο στοργὴ, ἣν πρέπει νὰ τρέφῃ πᾶς ἠπειρώτης, ἔχων κατὰ νοῦν καὶ πιστεύων ὅτι πατρικὴ μέριμνα καὶ τήρησις τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Οἰκοτροφείῳ διαπαιδαγωγουμένων, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τοὺς ἑξήντα, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατὰ τὸ πάτριον δόγμα καὶ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις συμπλήρωσιν τοῦ μορφωτικοῦ τῶν σχολείων ἔργου, διαμορφοῦν γνησίους χριστιανοὺς καὶ καλλίστους πατριώτας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἀρχιερεῖς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ σήμερον, περὶ τὸν μακαρ. Πατριάρχην κ. Δαμιανὸν, διαμένουσιν οἱ πανιερ. μητροπολῖται Πτολεμαΐδος Κελαδίων, Ναζαρὲτ Γλυκέριος, καὶ οἱ παν. ἀρχιεπίσκοποι Λύδδης Νικόδημος, Γάζης Σωφρόνιος, Θαβωρίου Σωφρόνιος καὶ Κυριακοπόλεως Βασίλειος.

Ἔφορος τῆς πολυτίμου βιβλιοθήκης τοῦ Παναγίου Τάφου διωρίσθη ὁ ἄλλοτε ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Κοινοῦ πανοσ. κ. Ἱππόλυτος Μιχαηλίδης, ἀπό τινος ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Κύπρῳ διαμένων.

Εἰς τὴν διεύθυνσιν καὶ σύνταξιν τοῦ περιοδικοῦ «Νέας Σιὼν ἐκλήθη ὁ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν γερμανικοῖς πανεπιστημίοις τὰς σπουδὰς αὐτοῦ συμπληρῶν ὁσιολογ. μοναχὸς κ. Σωφρόνιος Καραγεωργάκης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Μητροπολίτης Πτολεμαΐδος (τῆς αἰγυπτιακῆς διοικήσεως) ἐψηφίσθη πρὸ μηνὸς ὁ θεοφ. ἀρχιμ. κ. Παρθένιος Δανιηλίδης, πληρωθείσης οὕτω τῆς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μακαρίτου Μιχαὴλ (Τριανταφυλλίδου) κενῆς μενούσης ἐπαρχίας ταύτης. Ὁ μητροπολίτης Πτολεμαΐδος διαμένει ἐν Μίνιᾳ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 10249

Κλῆσις

Ὁ Ἰωάννης Τσίγκος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς τέως κάτοικος Βλάγκας (Κωνσταντινουπόλεως) καὶ ράπτης τὸ ἐπάγγελμα, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς παὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 9 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἀρτεμισίας Ι. Τσίγκου, τὸ γένος Ἡρακλείους Φαρμάκα, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Βλάγκας (Κωνσταντινουπόλεως) ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐκδικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πρωΐας».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 4 Δεκεμβρίου 1919.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογρ.) Ὁ Προύσης **Δωρόθεος**

Ὁ Α' Γραμματεὺς

(ὑπογρ.) **Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐθημερὸν

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΤΟΣ Μ' Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 31 Δεκεμβρίου 1919 ΑΡΙΘΜ. 44

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς † ὁ Δαρδανελλίου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης
ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος Μ. Ι. Γεδεών

Διευθυντὴς καὶ συντάκτης
Β. Ἀντωνιάδης καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη λίρας τουρκ. 2. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 50.

ΤΟ ΕΥΕΛΠΙ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟΝ

Εὑρισκόμεθα εἰς τὸ μεταίχμιον δύο ἐνιαυτῶν, τοῦ 1919 καὶ τοῦ 1920. Ὡς ἀριθμοὶ καὶ ἀθροίσματα ἀριθμῶν δύνανται νὰ διαφέρωσιν ἀλλήλων δύο ἔτη. Ὡς μήκη χρονικὰ ἔχουσι διαφοράν. Πάμπολυ διαφέρουσι κατὰ τὸ πλήρωμα αὐτῶν, κατὰ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τοῦ περιεχομένου, κατὰ τὰ γεγονότα καὶ συμβάματα τὰ πληροῦντα τὸ αὐτὸ μῆκος. Μᾶλλον ἢ ἧττον εἶναι γνωστὸν τὸ πλήρωμα τοῦ λήγοντος ὡς καὶ τῶν ἤδη ἐν ἐγγυτέρῳ ἢ ἀπωτέρῳ παρελθόντι ληξάντων. Εἶναι πάντῃ ἄγνωστον τὸ τοῦ ἐπιόντος. Μόνον προοιωνίζεται καὶ ἐλπίζεται κρεῖττον, τοὐλάχιστον τῶν προτελευταίων ἐτῶν, κοινὴ δὲ εἶναι ἡ εὐχὴ, ὅπως ἀποδειχθῇ πράγματι αἴσιον καὶ παναίσιον ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ. Δι' αὐτὸ ὅμως τοῦτο, διότι τὸ νέον προοιωνίζεται αἰσιώτερον τοῦ λήγοντος, τῶν ἤδη πρὸ αὐτοῦ ληξάντων θυελλωδῶν, εὑρισκόμεθα εἰς μεταίχμιον ὄχι ἐκ τῶν κοινῶν καὶ συνήθων. Ἐὰν δὲ τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι τῶν παρεληλυθότων καὶ κατὰ σταθμούς τινας τοῦ βίου ἀνασκοπεῖν τὰ προγεγενημένα δὲν εἶναι ἄμοιρον χρησιμότητος, ἰσχύει τοῦτο περὶ τῶν μεταιχμίων τῶν ἐνιαυτῶν, μάλιστα δὲ περὶ τούτου, ἐν ᾧ νῦν εὑρισκόμεθα Εἶναι μεταίχμιον ὄχι δύο κοινῶν ἐνιαυτῶν, ἀλλὰ δύο περιόδων. Παρ' ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις Ἕλλησιν ὀλίγοι ἦσαν οἱ προσδοκῶντες καὶ εὐχόμενοι ἀλλοίαν ἔκβασιν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος παρὰ τὴν εὐδοκίᾳ Θεοῦ ἐπελθοῦσαν. Τὸ λῆγον ἔτος ἔσχεν ἤδη τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ καὶ εἰς τοῦτο, ἔχομεν δὲ δι' ἐλπίδος βεβαίως, ὅτι τὰ αἰσιώτερα τοῦ ἐπὶ θύραις ἔτους θὰ ἀραιώσῃ πως ἔτι μᾶλλον καὶ τοὺς ὀλίγους τούτους. Τοὐναντίον δὲ πολλοὶ, πάμπολλοι ἦσαν καὶ οἱ παρ' ἡμῖν παντοιοτρόπως δοκιμάσαντες τὰ ἐπακολουθήματα τῆς ἀγρίας διαπάλης, καὶ τῆς ἔτι ἀγριωτέρας πολιτικῆς τῶν ἡρώων αὐτῆς. Δὲν νομίζομεν ὅτι ὑπερβάλλει τὶς τὸ ἀληθὲς λέγων ὅτι πλείονες εἶναι οἱ ὁπωσδήποτε πληγέντες καὶ δοκιμασθέντες ἢ οἱ ὅλως ἀλώβητοι μείναντες

ἢ καὶ ὠφεληθέντες ἐκ τῆς γενικῆς συμφορᾶς. Συνέβη τοῦτο ὄχι μόνον εἰς τὰ ἄτομα, ἀλλὰ καὶ εἰς ὁμάδας, καὶ εἰς τὰ μεγάλα κοινωνικὰ σώματα. Δύναται μάλιστα νὰ λεχθῇ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ κατισχύναντες καὶ οἱ μετ' αὐτῶν τύρευθέντες δὲν ἔμειναν ἄτρωτοι, ἀλλὰ φέρουσι καὶ θὰ φέρωσιν ἐπὶ πολὺ τὰ ἴχνη τῶν πληγῶν καὶ τραυμάτων τῆς δεινῆς πάλης.

Ἡ δὲ ἐπὶ γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καὶ πρὸ πάσης ἄλλης ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία τίνα ἔλαχε μερίδα ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ ταῖς θλίψεσι καὶ τίνα ἔσχε καὶ ἔχει κλῆρον ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν; Ὄχι τὴν αὐτὴν ἐν πάσαις ταῖς ἐμπολέμοις χώραις, ἀλλ' ἄλλην ἄλλοθι, καίτοι ἐν συνόλῳ λαμβανομένη εἶναι ἡ πασῶν τῶν ἄλλων τῶν μὴ ὀρθοδόξων μάλιστα δοκιμασθεῖσα καὶ ἔτι δοκιμαζομένη ἐνιαχοῦ. Ἐν Ρωσίᾳ δὲν ἐκόπασεν ἔτι, ἀλλ' ἀκμάζει ὁ δεινὸς ἐσωτερικὸς κλύδων, εἶναι δὲ λίαν πενιχραὶ αἱ ἔστιν ὅτε ἐκφεύγουσαι ἐκεῖθεν εἰδήσεις ἢ ὥστε νὰ σχηματίσῃ τις καὶ ὁπωσοῦν ἔννοιαν περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν βλαβῶν καὶ τῶν ζημιῶν, ὅσας ὑπέστη καὶ ἔτι ὑφίσταται ἡ μετὰ τοῦ σκάφους τῆς πολιτείας συγκλυδωνιζομένη Ἐκκλησία ὡς τε ποιμαίνουσα καὶ ποιμαινομένη. Πάντως εἶναι πολλαί, ἀμφίβολον δὲ εἶναι, ἂν τὰ παρήγορα, οἷα τὰ ἐν τῷ προτελευταίῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἀναγραφέντα, εἶναι ἱκανὰ νὰ καλύψωσι τὰς βλάβας καὶ ζημίας αὐτῆς, ὑλικάς τε καὶ ἠθικάς. Φόβος περὶ καταποντισμοῦ τοῦ μεγάλου ἐκείνου σκάφους τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει βεβαίως. Φέρει τὸν Χριστὸν, ἕως καὶ καθεύδοντα ἐπὶ τῆς πρύμνης. Πλὴν χειμάζεται καὶ διατελεῖ ἀπὸ ἱκανοῦ ἐν δεινῷ κλύδωνι, δυναμένῳ νὰ θορυβήσῃ καὶ τοὺς μάλιστα σταθεροὺς καὶ αἰσιοδόξους καὶ νὰ ἐκβιάσῃ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῶν τὰ γνωστὰ ἐκεῖνα τῶν μαθητῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Γεννησαρέτ· "διδάσκαλε· οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; (Μαρκ. 4, 35—41).

Εἰδήσεων στερούμεθα ἀπὸ πολλοῦ καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ τέως δυαδικῇ Μοναρχίᾳ εὑρισκομένων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ προϊστάμενοι καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τούτων ἔπραξαν καὶ πράττουσιν ἔτι πᾶν τὸ ἐπ' αὐτοῖς πρὸς ἀνακούφισιν μὲν τῶν δεινῶν, τῶν πιεσάντων καὶ ἔτι πιεζόντων τὴν ποίμνην αὐτῶν, πρὸς προφύλαξιν δὲ ἀπὸ τῶν ἐν χειμῶνι καὶ ταραχώδει μάλιστα καιρῷ ἐπιβουλευόντων λύκων. Οὐχ ἧττον ὅμως ἀναμφίβολον εἶναι καὶ ἐκεῖνο, ὅτι ἧττον δοκιμασθεῖσαι κατὰ τὸν πόλεμον, πληροῦσι τὸ ἐλλεῖπον μέτρον μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν. Γνωσταὶ αἱ δοκιμασίαι τῶν ἐν Ρουμανίᾳ ὁμοδόξων ἀδελφῶν. Πλὴν παρήγορον εἶναι ὅτι τὸ ὀξὺ στάδιον αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὸ παρελθόν. Εἶναι ἐπίσης παρήγορον ὅτι καὶ αἱ ἀσυγκρίτως δεινότεραι δοκιμασίαι τῶν ἐν Σερβίᾳ καὶ Μουροβουνίῳ ὁμοδόξων ἀδελφῶν ἀνήκουσι κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ παρελθόν, δι' ὅσα δὲ ὑπέστησαν καὶ ἔτι ὑφίστανται ἔχουσι παραμυθίαν ἐν τῷ ὑποφώσκοντι αὐτοῖς κρείττονι μέλλοντι. Εἶναι περιττὸν νὰ λεχθῇ ὅτι καὶ παρ' αὐτοῖς αἱ προϊστάμεναι ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ ἔπραξαν καὶ πράττουσιν ἔτι πᾶν τὸ ἐπ' αὐταῖς πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν πεπτωκότων καὶ πρὸς στήριξιν τῶν κλονισθέντων. «Πιστὸς ὁ Θεὸς, ὃς οὐκ ἐᾷ πειρασθῆναι ὑπὲρ δύναμιν, ἀλλὰ ποιεῖ σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ἡμᾶς ὑπενεγκεῖν».

Θλίψεις κοινὰς ἅμα καὶ ἰδίας ἔσχε καὶ ὁ ὀρθόδοξος καὶ ὁμογενὴς λαὸς τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, κοινὰς μὲν ὡς μὴ ἐξαιρεθεὶς μηδὲ αὐτὸς τῶν ἐπενεργημάτων τῆς παγκοσμίου συρράξεως καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μένῃ πάντῃ ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὰς θλίψεις καὶ τοὺς διωγμοὺς τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ Τουρκίᾳ δοκιμασθέντων ὁμοδόξων καὶ ὁμοφύλων, ἰδίας δὲ ὡς ὑποστὰς καὶ ἐσωτερικὸν κλονισμὸν, συνεπείᾳ τῆς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πολέμου προκληθείσης διαφωνίας γνωμῶν ἐπὶ καιριωτάτων πολιτικῶν καὶ ἐθνικῶν συμφερόντων καὶ τῆς παρακολουθησάσης τῇ διαφωνίᾳ ταύτῃ διασπάσεως τοῦ ἔθνους εἰς ἀντίθετα στρατόπεδα μεθ' ὅλων τῶν ἐπακολουθημάτων τῶν τοιού-

των διασπάσεων. Μεταξὺ τῶν ἐπακολουθημάτων τούτων οὐ μικρᾶς θλίψεως μετέχον ἦτο καὶ τοῦτο, ὅτι εἰς τὸν κοινὸν στρόβιλον συνηπήχθησαν καὶ ὅσοι ἧκιστα ἔπρεπε, κληρικοί τινες, καὶ οὗτοι οὐχ οἱ τυχόντες. Πλὴν δύνανται νὰ λεχθῶσι νῦν καὶ περὶ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι καὶ ἐκεῖ τὸ ὀξὺ στάδιον τῶν θλίψεων καὶ δοκιμασιῶν ἀνήκει ἤδη εἰς τὸ παρελθόν, ὅτι οἱ ἀεὶ εὑρυνόμενοι νέοι καὶ σῖθριοι ὁρίζοντες θὰ διασκεδάσωσι τὴν πρὶν ἀχλὺν καὶ θὰ ἀπαιθριάσωσι τὸν ὅλον τῆς χώρας ἐκείνης οὐρανόν, καὶ ὅτι ὅλος ὁ ὁμογενὴς καὶ ὁμόδοξος λαός αὐτῆς θὰ χαιρετίσῃ σύσσωμος τὸ ἀνατέλλον ἔτος ὡς ἀρχὴν νέας ἐποχῆς καὶ νέου βίου, βίου κρείττονος τοῦ πρὶν, τῇ λάμψει τῇ ἐξωτερικῇ συναινοῦντος καὶ τὴν λάμψιν τὴν ἐσωτερικὴν, τὴν λάμψιν τῆς θρησκευτικῆς εὐεξίας καὶ τῆς ἠθικῆς ἐν ταυτῷ ἀκμῆς θὰ δοξάσῃ δὲ τὸν κοινὸν πάντων πατέρα καὶ Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δι' ὅσα τῷ βραχίονι αὐτοῦ ἐποίησε τῷ λαῷ αὐτῆς, ἐγείρας ἐν καιρῷ τοὺς καταλλήλους καὶ φωτίσας πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν ἑαυτοῦ βουλῶν ὑπὲρ τῶν πρὶν μικρῶν καὶ ἐξουθενομένων. Εἶναι κοινὴ εὐχὴ καὶ πεποίθησις ὅτι, καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἡ ποιμαίνουσα δι' ἧς διατίθησιν ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς δυνάμεως θὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν εὐκταίαν καὶ ἐλπιζομένην ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐπίρρωσίν τε καὶ ἀκμὴν τῆς ἐκεῖ ὀρθοδοξίας καὶ ὁμογενείας. Εὐλόγως ἐνδιαφέρεται καὶ αὐτὴ περὶ ἑνὸς τῶν σπουδαιοτάτων καὶ ζωτικωτάτων πνευματικῶν συμφερόντων τοῦ Πανελληνίου, περὶ τοῦ γλωσσικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ μέρους τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, εἶναι δὲ μέχρι τινὸς εὐεξήγητος καὶ ἡ ἀνησυχία αὐτῆς διὰ τὸν ἀπό τινος ἐνδεικνύμενον περὶ αὐτὸ μπολσεβικισμόν τινων· ἀλλ' ἡ ὀρθοφροσύνη τῆς πλειονότητος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἡγετῶν αὐτοῦ εἶναι ἐπαρκὴς ἐγγύησις περὶ τούτου, ὅτι καὶ ὁ φόβος οὗτος ταχέως θὰ διαλυθῇ ὡς νεφύδριον καὶ θὰ ἀπαιθριασθῇ καὶ κατὰ τοῦτο ὁ ὅλος οὐρανὸς τῆς κοινῆς πατρίδος. Ἐκ τῶν λοιπῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς αἱ ὀλιγάτερον δοκιμασθεῖσαι εἶναι ἡ τῆς Κύπρου καὶ ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας. Τοὐναντίον δὲ ἐδοκιμάσθησαν πολλαχῶς ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία καὶ ἡ τῆς Ἀντιοχείας. Ἀλλ' ἐφηρμόσθη καὶ εἰς αὐτὰς τὸ ἀποστολικὸν λόγιον ὅτι «διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», καὶ ἤδη φαίνονται καταντήσασαι εἰς ὃν ἀπὸ αἰώνων ἀνέμενον σαββατισμὸν ἀπὸ τῶν ἐπηρειῶν καὶ μεθόδων τοῦ ἀρχεκάκου καὶ τῶν κατὰ κόσμων ὀργάνων αὐτοῦ καὶ ὑπουργῶν.

Μνείας δὲν χρῄζουσιν ὅσα ἔπαθεν αὐτὴ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ ἡ ὑπ' αὐτὴν Ὀρθοδοξία καὶ ὁμογένεια ἀνά τε τὴν Θρᾴκην καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἐξήρθησαν ἤδη πολλάκις καὶ εἶναι γνωστὰ καὶ τοῖς μακρὰν κύκλοις. Χρῄζουσί τινος ἀνασκοπήσεως κεφαλαιώδους ὅσα ἔπραξε, καὶ πρῶτον πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν καὶ ἐπούλωσιν τῶν χαινουσῶν πληγῶν. Εἶχεν ἡ αὐτὴ καὶ νὰ παρηγορηθῇ καὶ νὰ παρηγορήσῃ, νὰ παρηγορηθῇ μὲν διὰ τὰς ἰδίας αὐτῆς δυσχερείας, διὰ τὰς φανερὰς ἢ ἀφανεῖς κατ' αὐτῆς ἐπιβολὰς, καὶ διὰ τὰ παθήματα τῶν ἰδίων αὐτῆς τέκνων, νὰ παρηγορήσῃ δὲ τοὺς παντοιοτρόπως πάσχοντας καὶ δοκιμαζομένους ἢ ἐνδεεῖς ἔχοντας, τοὺς πεινῶντας, τοὺς διψῶντας, τοὺς ξενιτεύοντας, τοὺς γυμνοὺς, τοὺς ἀσθενοῦντας, τοὺς ἐν φυλακαῖς, νὰ παρηγορήσῃ δὲ ὄχι μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ, νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς συντηρήσεως τῶν ἤδη ὑπαρχόντων φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων, περὶ ἱδρύσεως νέων ἐν εἴδει συσσιτίων ἢ στεγῶν τῶν ἀστέγων ἢ ἄλλων τοιούτων, οὐχ ἧττον δὲ καὶ περὶ τῆς ἐξοικονομήσεως τῶν πνευματικωτέρων τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ἀναγκῶν, περὶ τῆς συντηρήσεως τῶν ὑπαρχόντων ἀνωτέρων ἢ κατωτέρων ἐκπαιδευτηρίων, παρὰ πάσας τὰς κατ' αὐτῶν ἐπιβουλάς.

Ἐπήρκεσε δὲ πῶς εἰς πάντα ταῦτα; Ὄχι μόνη, ἀλλὰ πρὸς τῇ ἄνωθεν ροπῇ ἔχουσα συναντιλαμβανομένην καὶ συνεργοῦσαν καὶ τὴν ἐγνωσμένην φιλοτιμίαν καὶ προθυμίαν τῶν ἰδίων ἑαυτῆς τέκνων, ὥστε ἐπιτροπῶν καὶ σωματείων κοινοτικῶν, καὶ ὡς συλλόγων ἢ ἀδελφοτήτων ἰδιωτικῶν, οὐχ ἧττον δὲ καὶ ὡς ἁπλῶν ἀτόμων, κατὰ δύναμιν καὶ ὑπὲρ δύναμιν φιλοτιμηθέντων καὶ ἔτι φιλοτιμουμένων νὰ μὴ διαψεύσωσι τὴν τῇ φυλῇ ἰδιάζουσαν φιλογένειαν, τῆς συναρωγῆς καὶ συναντιλήψεως τῶν κοινῶν ἀναγκῶν, καί τινων μάλιστα κρυπτομένων ὑπὸ τὴν ἀνωνυμίαν καὶ ἐφαρμοζόντων τὸ τοῦ Εὐαγγελίου· μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου, τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου». Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἀνεφάνη εὐγενής τις ἅμιλλα μεταξὺ τῶν τέκνων τῶν δυτικωτέρων ἐπαρχιῶν καὶ διαμερισμάτων τῆς κοινῆς πατρίδος καὶ τῶν Μικρασιατικῶν, καὶ τὰ πνεύματα τῶν μεγάλων Ἱεραρχῶν τῶν Ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν, προεξάρχοντος τοῦ συνεορταζομένου τῇ ἀρχῇ τοῦ νέου ἔτους, θὰ ἐσκίρτησαν πάντως ἐν ἀγαλλιάσει ἐπὶ τῇ ἁμίλλῃ ταύτῃ τῶν ἰδίων. Ἡ φωνὴ καὶ ἐπίκλησις τῆς Ἐκκλησίας, τῶν προϊσταμένων αὐτῆς, ἀνωτέρων τε καὶ κατωτέρων, εὗρεν εὐήκοον οὗς παρὰ πᾶσι τοῖς δυναμένοις ἐκ τῶν τέκνων αὐτῆς. «Δόξα καὶ τιμὴ παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν».

ἕπεται συνέχεια

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ Α΄ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Ἰανουαρίου ἦτο ἀρχὴ τοῦ ρωμαϊκοῦ ἔτους, ἀποτελοῦσα συνέχειαν ἄλλης ἐθνικῆς ἑορτῆς, τῶν Σατουρναλίων, μεθ' ἧς εἶχε κοινὸν καὶ τὸν τρόπον τοῦ ἑορτασμοῦ. Τὰ Σατουρνάλια (17 - 23 Δεκεμβρίου) ἦσαν αἰσθητὴ ἀναπαράστασις τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὸν κόσμον ἐκυβέρνα ὁ Κρόνος (Saturnus), ἐποχῆς εἰρήνης, χαρᾶς, ἐλευθερίας, ἰσότητος. Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν οἱ Ρωμαῖοι ἀντήλλασσον διάφορα δῶρα, παρεδίδοντο εἰς συνεχεῖς εὐωχίας καὶ ἐπέτρεπον εἰς ἑαυτοὺς ποικίλας παρεκτροπάς. Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους εἶχεν ἐπισημότερον χαρακτῆρα· καθ' αὐτὴν οἱ νέοι τῆς πολιτείας βαθμοῦχοι ἀνελάμβανον τὰ ἀξιώματα αὐτῶν, παρὰ δὲ τῷ Ρωμαίῳ αὐτοκράτορι ἐγίνετο ἐπίσημος ὑποδοχή, καθ' ἣν οὗτος ἐλάμβανε τὰ σχετικὰ δῶρα καὶ ἐν μέρει ἀνταπέδιδεν αὐτά. Ἀλλ' ἦτο συγχρόνως ἡμέρα λαϊκῶν διασκεδάσεων, μεταμφιασμῶν, καὶ κατ' αὐτὴν διὰ διαφόρων δεισιδαιμονιῶν ἐζήτουν τὸ ἀρχόμενον ἔτος νὰ καταστήσωσιν εὐτυχὲς ἢ τοὐλάχιστον νὰ μαντεύσωσι, τί ἐπιφυλάσσει αὐτοῖς τὸ ἄδηλον μέλλον. Ἡ ὅλη τῆς ἡμέρας ἐκείνης ψυχικὴ διάθεσις προὐκάλει ποικίλας παρεκτροπάς, αἵτινες τέλος κατέληγον εἰς ἀληθῆ ὄργια.

Οἱ χριστιανοὶ δὲν ἔμενον ἀμέτοχοι τῶν ἑλκιστικῶν τούτων ἑορτῶν καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς 4ης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ἐσωρηδὸν πλέον εἶχον ἀρχίσῃ νὰ προσέρχωνται εἰς τὸν χριστιανισμόν, οἱ πλεῖστοι μὴ σκεφθέντες καλῶς τὸ διάβημα αὐτῶν. Ἡ ἐκκλησία προσεπάθει βεβαίως ν' ἀποτρέψῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν τούτων ἐθίμων καὶ ἔχομεν σχετικὰ κηρύγματα Ἀμβροσίου τοῦ Μεδιολάνων († 374), Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (ἤδη ἐκ τοῦ ἔτους 387), Αὐγουστίνου († 430), Πέτρου τοῦ Χρυσολόγου († 450) καὶ ἄλλων, ἅτινα πάντα εἶναι κηρύγματα ἐπιτιμητικὰ καὶ προτρεπτικὰ εἰς μετάνοιαν. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία δὲν περιωρίσθη εἰς τὰ μέτρα ταῦτα, ἀλλὰ προέβη καὶ περαιτέρω, κηρύξασα τὴν πρώτην Ἰανουαρίου ἡμέραν μετανοίας καὶ προσευχῆς. Ἀρχὰς ἔχομεν ἤδη παρ' Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοστόμῳ, ὅστις ἐν τῷ σχετικῷ αὐτοῦ λόγῳ λέγει· «Ὅταν ἴδῃς ἐνιαυτὸν πληρωθέντα, εὐχαρίστησον τῷ Δεσπότῃ, ὅτι σε εἰσήγαγεν εἰς τὴν περίοδον ταύτην τῶν ἐνιαυτῶν· κατάνυξον σου τὴν καρδίαν, ἀναρίθμησαί σου τὸν χρόνον τῆς ζωῆς, εἰπὲ πρὸς ἑαυτόν... ἆρα τί ἡμῖν εἴργασται καλόν; ἆρα μὴ κενοὶ καὶ ἔρημοι δικαιοσύνης ἁπάσης ἐντεῦθεν ἀπελευσόμεθα, τὸ δικαστήριον ἐπὶ θύραις, πρὸς γῆρας ἡμῶν ἐπείγεται λοιπὸν ἡ ζωὴ» Migne, 48,956 πρβλ. καὶ 665) Περὶ νηστείας οὐδεὶς λόγος ῥητὸς γίνεται ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ προτροπὴ αὕτη ἀ-

παντᾷ παρὰ τοῖς ἀνωτέρω μνημονευθεῖσι Λατίνοις πατράσι καὶ μόνον ἐν τῇ Δυτικῇ ἐπίσης ἐκκλησίᾳ ἔχομεν ἐπίσημον ἐπιβολὴν νηστείας κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου. Ὁ 17 κανὼν τῆς ἐν Turs συνόδου (567) ὁρίζει· «Ἀπὸ τῶν Χριστουγέννων μέχρι τῶν Ἐπιφανείων καθ' ἑκάστην ὑπάρχει κατάλυσις, διότι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὗται εἶναι ἑορτάσιμοι. Ἐξαιροῦνται μόνον αἱ τρεῖς πρῶται τοῦ Ἰανουαρίου ἡμέραι, δι' ἃς οἱ πατέρες, ἵνα τὰς ἐθνικὰς συνηθείας καταπολεμήσωσι, διέταξαν ἰδιωτικὰς λιτανίας» Hefele. C. G. τόμ. 3ος σελ. 25). Ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιωρίζοντο κυρίως νὰ ἀποτρέπωσιν ἁπλῶς τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν ἐθίμων (ἴδε 62 καν. Τρούλλου 692).

Ἀλλὰ διὰ τῶν μέσων τούτων δὲν ἐπήρχετο τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα καὶ ἡ ἐκκλησία ἐσκέφθη ἀ' ἀντιδράσῃ καὶ καθ' ἄλλον τρόπον, κατὰ τρόπον θετικόν, εἰσάγουσα δηλονότι κατὰ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου ἰδίαν χριστιανικὴν ἑορτήν. Περὶ τούτου βεβαίως ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ σκέψις μόνον μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων (25 Δεκεμβρ). Ἡ ἑορτὴ αὕτη εἶχεν, ὡς φαίνεται, ἀρχίσῃ ἐν τῇ Δύσει νὰ ἑορτάζεται ἤδη ἀπὸ τοῦ 336 (Kurt. K. G. τόμ. I σελ. 301), εἰς δὲ τὴν Ἀνατολὴν εἰσήχθη περὶ τὰ τέλη τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος. Περὶ τούτου μαρτυρεῖ σαφῶς Ἰω. ὁ Χρυσόστομος· «οὔπω δέκατόν ἐστιν ἔτος, ἐξ οὗ δήλη καὶ γνώριμος ἡμῖν αὕτη ἡ ἡμέρα γεγένηται . . . παρὰ μὲν τοῖς τὴν Ἑσπέραν οἰκοῦσιν ἄνωθεν γνωριζομένη, πρὸς ἡμᾶς δὲ κομισθεῖσα νῦν καὶ οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν» (Migne 49,351 ὁμιλ. εἰς τὴν γενέθλ. ἡμ.). Ἡ πρώτη Ἰανουαρίου συνέπιπτεν ἑπτὰ ἡμέρας μετὰ τὴν Γέννησιν, μετὰ τόσας δ' ἀκριβῶς ἡμέρας ἐτελεῖτο κατὰ τὰ ἰουδαϊκὰ ἔθιμα ἡ περιτομή, ἣν καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ὑποστῇ (Λουκ. 2,21). Ἡ ἐκκλησία οὐδένα λόγον εἶχε νὰ ἐξυψώσῃ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονὸς ἐν τῇ συνειδήσει τῶν χριστιανῶν καὶ νὰ διατηρήσῃ αὐτὸ ζωηρὸν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη, ὅπως τεθῇ ἑορτή τις κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου ἦτο ἐπιτακτική, ἔπειτα δὲ διὰ τοῦ Ἀπ. Παύλου εἶχε διδαχθῇ νὰ ἐκλαμβάνῃ τὴν σαρκικὴν περιτομὴν ὡς πνευματικήν, ὡς ἀποβολὴν τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου τῆς ἁμαρτίας καὶ ἡ τοιαύτη ἀντίληψις συνῆδεν ἀκριβῶς εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἑορτῆς ταύτης ὡς μέσου ἀντιδράσεως κατὰ τῶν καὶ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαπραττομένων ὀργίων τῶν ἐθνικῶν. Οὕτως εἰσήχθη ἡ ἑορτὴ τῆς περιτομῆς. Ἡ περὶ αὐτῆς ἀρχαιοτέρα μαρτυρία προέρχεται ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς 5ης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε Ἀλμάχιός τις ἢ Τηλέμαχος ὑπέστη ἐν τῇ Δύσει κατὰ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου τὸν μαρτυρικὸν θάνατον, διότι εἶχε φωνήσει πρὸς τοὺς ἐθνικούς· «σήμερον ὀγδόη τοῦ Κυρίου ἡμέρα· παύσατε τὰς εἰδωλολατρικὰς δυσιδαιμονίας καὶ τὰς ἐναγεῖς θυσίας» Acta Sauct. Ian. I. Antw 1643 σελ. 31). Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν ἡ ἑορτὴ αὕτη ἁπαντᾷ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, διότι τοῦ Κων)πόλεως Πρόκλου (434—446) σώζεται λόγος εἰς τὴν ὀκταήμερον περιτομὴν τοῦ Χριστοῦ (Migne 65,837). Ὡς ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων, οὕτω καὶ ἡ τῆς περιτομῆς εἰσήχθη παρ' ἡμῖν πιθανῶς ἐκ τῆς Δύσεως, ἀλλ' ἐν αὐτῇ κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἑωρτάζετο καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, διὰ τὴν γνωστὴν συνήθειαν τῶν Ἰουδαίων, κατὰ τὴν περιτομὴν νὰ δίδωσι τὸ ὄνομα τοῦ νηπίου, ὡς τοῦτο συνέβη καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ (Λουκ. αὐτ.). Παρ' ἡμῖν δὲν ἁπαντᾷ ἡ ἑορτὴ αὕτη οὔτε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, οὔτε κατ' ἄλλην τινά. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ μετ' ὀλίγον εἰσάγεται κατὰ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου ἡ μνήμη τοῦ Μ. Βασιλείου, ἥτις ἐν τῇ κοινῇ τῶν χριστιανῶν συνειδήσει ἐπεσκίασε τὴν ἑορτὴν τῆς Περιτομῆς. Πότε ἀκριβῶς εἰσήχθη αὕτη ἀγνοοῦμεν, ἀλλ' ἤδη Ἀνδρέας ὁ Κρήτης (650—726) ἔχει ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν λόγον ἀναφερόμενον εἰς τὴν περιτομὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν Ἅγιον Βασίλειον (Migne 97. 913). Ὁ συνδυασμὸς τῶν δύο τούτων ἑορτῶν ἁπαντᾷ που καὶ ἐν τῇ Δύσει (Piper. Die Calend. der Engelsachen, Berlin, 1882, σελ. 74).

Ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία κατὰ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου οὔτε ἐν τῇ ἱερᾷ ἀκολουθίᾳ, οὔτε ἄλλως πως κάμει νύξιν περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νέου ἔτους, διότι τὸ νέον ἔτος δι' αὐτὴν ἄρχεται, ὡς γνωστόν, τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου. Ἐν τῇ Δυτικῇ ἐκκλησίᾳ μέχρι τῆς 9ης ἑκατονταετηρίδος ἐπί-

σης οὐδὲν σχετικὸν ἀπαντᾷ. Πιθανῶς ἀπὸ τῆς 10ης ἑκατονταετηρίδος, πάντως ὅμως ἀπὸ τῆς 11ης ἄρχεται ἡ λεγομένη ἑ ο ρ τ ὴ τ ῶ ν τ ρ ε λ λ ῶ ν (festum fatuorum ἢ stultorum). Τὰς ἀρχαίας κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐθνικὰς ἑορτὰς καὶ μεταμφιέσεις μετὰ τῶν παρομαρτουσῶν παρεκτροπῶν παρέλαβεν ὁ κατώτερος τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας κλῆρος καὶ ἐξ αὐτῶν ἐμόρφωσεν ἐκκλησιαστικὰς τελετὰς ἢ μᾶλλον παρῳδίαν ἐκκλ. τελετῶν. Ἃς τόσον ἀριστοτεχνικῶς περιέγραψεν ὁ Βίκτωρ Οὐγγὼ ἐν τῇ Παναγίᾳ τῶν Παρισίων»1. «Ἡ ἡμᾶς ἐνταῦθα ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ ἑορτὴ τῶν ὑ π ο δ ι α κ ό ν ω ν, τελουμένη ἀκριβῶς τὴν πρώτην τοῦ ἔτους καὶ ἥτις ἴσως διὰ τοῦτο περισσότερον τῶν ἄλλων ἐπέσυρε τοῦ λαοῦ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν εὔνοιαν. Τῶν ὑποδιακόνων τις ἐξελέγετο ἐπίσκοπος, ὃν ἐν πομπῇ μεταμφιεσμένων καὶ ἐν ᾄσμασιν, ὠδήγουν εἰς τὸν ναόν, ἔνθα ἐνέδυον αὐτὸν ἄμφια ἐπισκοπικὰ καὶ παρῴδουν τὴν ἱερὰν λειτουργίαν. Αἱ παρομαρτοῦσαι παρεκτροπαὶ ἦσαν πολλαί. Ἡ ἐπίσημος ἐκκλησία ἀντεπεξῆλθε κατῶν ἀσεβῶν καὶ χυδαίων τούτων ἐθίμων, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ἀμέσως νὰ θέσῃ τέρμα εἰς αὐτά. Τῷ 1444 ἀντεπεξῆλθε κατ' αὐτῶν τὸ πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων, ἀλλὰ μόλις, ὅτε μετὰ ἓν ἔτος ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος ὁ Ζ' ἀπηγόρευσεν αὐτά, ἐξέλιπον ἐκ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Τέλη τοῦ μεσαίωνος οἱ ἱεροκήρυκες τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας ἐσυνείθιζον ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ν' ἀπευθύνωσιν εἰς τοὺς χριστιανοὺς σχετικὰς πρὸς τὸ νέον ἔτος εὐχάς, φαίνεται ὅμως, ὅτι αἱ εὐχαὶ αὗται συνήθως ἦσαν ἀνάρμοστοι πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου, διὸ ὁ Λούθηρος ἐπανειλημμένως ἐξεφράσθη κατὰ τῆς συνηθείας ταύτης καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους προὐτίμα νὰ ἐμβλέπῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Περὶ τὰ μέσα τῆς 16ης ἑκατονταετηρίδος ἐγένετο γενικῶς δεκτὴ ἡ πρώτη Ἰανουαρίου ὡς ἀρχὴ τοῦ ἔτους καὶ ἑπομένως ἡ προτεσταντικὴ ἐκκλησία ἐπανέλαβεν ἔκτοτε τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην σχετικὰ κηρύγματα καὶ τὰς σχετικὰς εὐχάς. Ἡ Δυτικὴ ἐκκλησία τῷ 1721 ἐχώρισεν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰαν. τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, μεταθέσασα αὐτὴν εἰς τὴν δευτέραν μετὰ τὰ Θεοφάνεια Κυριακὴν (περὶ τῶν τελευταίων ἴδε Herzog-Hauck. Realencyke, τόμ., 13, σελ. 757).

Β. Κ. Σ.

1. Ἀνάλογα ἀπαντῶμεν καὶ ἐν Βυζαντίῳ ἐπὶ Αὐτοκ. Μιχαὴλ τοῦ οἰνόβλιγος (842—867, ἴδε τοὺς μετὰ τὸν Θεοφάνην ἔκδ. Βόννης σελ. 200 καὶ 661) καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ πατριάρχου Θεοφυλάκτου (933—956, ἴδε Κεδρηνόν, ἔκδ. Βόννης τόμ. Β σελ. 335) διατηρηθέντι καὶ κέχρι τοῦ 12 αἰῶνος (Σύντ. Β' σελ. 449).

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε (Λουκ. 6,21).

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀποχαιρετίζῃ τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου τούτου, ἐν τῷ ὁποίῳ τοσάκις ἔκλαυσε χύνει δάκρυα θερμά, διὰ τελευταίαν φοράν. Καὶ ἂν δὲν κλαίουν οἱ σωματικοὶ ὀφθαλμοί του, διότι ἐστείρευσαν διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον, κλαίουν ὅμως οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς, οἱ ὁποῖοι δὲν στειρεύουν ποτέ.

Δὲν θὰ ἐξετάσω, ἀναγνῶστα, διὰ ποῖον λόγον χύνει πικρὰ δάκρυα ὁ ἄνθρωπος, ἀποχωριζόμενος μιᾶς ζωῆς, τῆς ὁποίας ἡ οὐσία εἶνε τὸ δάκρυ. Δύνασαι νὰ εὕρῃς οἷον δήποτε λόγον θέλεις. Θὰ ὁμολογήσῃς ὅμως, ὅτι τὰ δάκρυα αὐτὰ δὲν εἶνε καὶ τόσον παράδοξα.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μοὶ φαίνεται περισσότερον παράδοξον, εἶνε ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὴν ζωὴν κλαίει. Καθὼς τὸ τέρμα τοιουτοτρόπως καὶ ἡ ἀφετηρία τῆς ἐπιγείου ἡμῶν ὑπάρξεως εἶνε τὸ δάκρυ. Ὁ πρῶτος χαιρετισμὸς τοῦ βρέφους πρὸς τὴν ζωὴν εἶνε ὁ θρῆνος.

Καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς αἰτίας τῶν δακρύων τούτων εἶσαι πάλιν, ἀναγνῶστα, ἐλεύθερος νὰ διατυπώσῃς οἱανδήποτε γνώμην θέλεις. Ἐγὼ ἀρκοῦμαι νὰ θέσω ὡς βέβαιον καὶ δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ ἀρνηθῇς τοῦτο, ὅτι ὁ ἄνθρωπος θρηνεῖ καὶ κλαίει εἰς στιγμήν, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ρηγνύῃ κραυγὰς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως.

Καὶ ἐρωτῶ ἐρώτησιν μὴ σοβαρὰν ἴσως περισσότερον ὅμως γόνιμον καὶ καρποφόρον πολλῶν ἄλλων σοβαρῶν : Ἆρά γε τὸ θεῖον Παιδίον τῆς Βηθλεὲμ πῶς ἐχαιρέτησε τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου τούτου ;

Ἐὰν ἐρωτήσω τοὺς ἱεροὺς Εὐαγγελιστάς, οὐδὲν ἀναφέρουσι, καθὼς παραλείπουσιν ἄλλα σοβαρώτερα. Ἐὰν ἀπευθυνθῶ πρὸς τοὺς ζωγράφους καὶ καλλιτέχνας, βλέπω τὸν θεῖον Νήπιον, ἱλαρὸν καὶ ἀκτινοβόλον νὰ δέχηται τὰς τιμὰς τῶν μάγων καὶ τῶν ποιμένων καὶ ἐν ἀγαλλιάσει νὰ παρατηρῇ τὰ ἐξαστράπτοντα ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀστέρος τῆς Βηθλεὲμ δῶρα αὐτῶν.

Ἐὰν ὅμως ἀναλογισθῶ, ὅτι ὁ ἐν φάτνῃ ἀνακληθῆναι καταδεξάμενος δὲν ἦτο ὑπερήφανος καθὼς ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι—καὶ ἐν τούτοις ὅλοι ἐχαιρετήσαμεν τὴν ζωὴν κλαίοντες, μηδὲ σοῦ, ἀναγνῶστα, ἐξαιρουμένου, ὅσον ὑψηλὰ καὶ ἂν ἵστασαι καὶ ὅσον μέγας ἀνὴρ καὶ ἂν εἶσαι—ὅτι κατῆλθε καὶ ἐγένετο καθ' ὅλα ὅμοιος πρὸς ἡμᾶς, ἄνευ ἁμαρτίας ὅτι ἔκλαυσε καὶ εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν καὶ ἐμακάρισε μάλιστα τοὺς κλαίοντας, ἐνῷ ἐταλάνισε τοὺς γελῶντας, ἐὰν λάβω ὑπ' ὄψει ποίαν ζωὴν ἐχαιρέτιζε καὶ πρὸ πάντων μεταξὺ ποίου πλανήτου κατοίκων ἐγεννᾶτο, πείθομαι καὶ δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἔκλαυσε κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεώς του, ἂν ὄχι περισσότερον πικρότερον ὅμως παντὸς ἄλλου νηπίου. Ἔκλαυσε διὰ τὴν ἰδικήν του ζωὴν, ἔκλαυσε καὶ διὰ τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου. Καὶ ἐνῷ, κατὰ τὰς παρηγόρους ταύτας ἡμέρας, οἱ ἄλλοι ἀρέσκονται νὰ βλέπωσιν αὐτὸ ἥρεμον καὶ ἱλαρὸν νὰ δέχηται τὰς τιμὰς τῶν μάγων, ἐγὼ προτιμῶ νὰ παρακολουθῶ αὐτὸ εὐθὺς ἀπὸ τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς γεννήσεώς του, νὰ ἀκούω τὸν διδακτικώτατον θρῆνόν του καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν μάγων καὶ τῶν ποιμένων βλέπω εὐσεβεῖς ἐπισκέπτας, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν περιποιήσεών των, τῶν δώρων των καὶ τῆς ἀγάπης των προσπαθοῦσι νὰ παρηγορήσωσιν αὐτό.

Ἔκλαυσε λοιπὸν καὶ τὸ βρέφος τῆς Βηθλεὲμ κατὰ τὴν γέννησίν του, ἐν τῷ σπηλαίῳ. Ἔκλαυσεν ἐπίσης, καὶ εἰς πᾶσαν ἀναπαράστασιν τῆς γεννήσεώς του, εἰς πᾶσαν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων.

Διατί ἔκλαυσε τὴν πρώτην φοράν, διατί ἔκλαυσε κατὰ τὰς παρελθούσας ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων, θὰ εἶνε πολὺ μακρὸν νὰ τὸ διηγηθῶ. Δύνασαι, ἀναγνῶστα, νὰ ἀνοίξῃς τὴν Ἱστορίαν καὶ τὸ βιβλίον τῶν ἀναμνήσεών σου καὶ ἐκεῖ εἰς πᾶσαν σελίδα καὶ ἀνὰ πᾶν βῆμα θὰ εὕρῃς τὰς ἀφορμὰς καὶ τὰς αἰτίας τῶν δακρύων τοῦ Παιδίου τῆς Βηθλεέμ.

Κλαίει ὅμως ἆρά γε καὶ κατὰ τὴν ἐφετεινὴν ἑορτήν του ; Ἂν καὶ δὲν θέλω νὰ μὲ εἴπῃς ἀπαισιόδοξον, ἐν τούτοις, ἐπειδὴ εἶμαι εἰλικρινὴς, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐφέτος, μέχρι τῆς ἀφίξεως τῶν μάγων, μὲ δάκρυα χαιρετίζει τὴν ζωὴν τὸ Παιδίον τῆς Βηθλεέμ.

Κλαίει διὰ τὰς πληγὰς, τὰς ὁποίας ἀφῆκεν ὁ πόλεμος εἰς τὸ σῶμα τῆς ἀνθρωπότητος, πληγὰς αἱ ὁποῖαι τόσον περισσότερον καταφανέστεραι καθίστανται, ὅσον περισσότερον διαλύονται οἱ καπνοὶ τοῦ πολέμου καὶ διαχύνεται τὸ φῶς τῆς εἰρήνης.

Κλαίει διὰ τὸ πένθος τὸ ὁποῖον καλύπτει τόσα ἑκατομμύρια οἰκογενειῶν, διὰ τὴν πεῖναν, τὴν γύμνωσιν, τὴν ἐπαιτείαν τόσων ἀνθρώπων, διὰ τὴν ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν τόσων οἰκογενειῶν καὶ τὴν ὀπισθοδρόμησιν τόσων κοινωνιῶν, τὴν οἰκειότητα πλείστων χριστιανῶν πρὸς τὰς μεγίστας τῶν ἁμαρτιῶν, τὴν θρασύτητα μεθ' ἧς τόσαι κακίαι καὶ ἁμαρτίαι, ἄχρι τοῦδε ἐν τῷ σκότει κρυπτόμεναι περιφέρονται ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, χωρὶς νὰ προκαλῶσι τὴν προσοχὴν τῶν πολλῶν καὶ τόσα ἄλλα ἀξιοδάκρυτα, τὰ ὁποῖα συναντῶνται τὰ θεῖα ἐντὸς τῶν πυξίδων δῶρα : τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου, τὴν ἐλευθερίαν τῶν λαῶν, τὴν ἰσότητα, ἀδελφότητα καὶ δικαιοσύνην.

Ἂς σπεύσωμεν καὶ ἡμεῖς πλησίον τῶν μάγων καὶ τῶν ποιμένων. Ἀποῤῥίπτοντες δὲ καὶ ἀπομακρύνοντες πᾶν τὸ ἀπομακρῦνον ἡμᾶς τοῦ Παιδίου τῆς Βηθλεέμ, ἂς λάβωμεν μέρος εἰς τὴν ἀθῴαν αὐτοῦ χαρὰν καὶ ἂς εὐχηθῶμεν, ὅπως πάντοτε τοιαῦτα δῶρα λαμβάνῃ, ἂν δέ ποτε χύσῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι δάκρυα νὰ εἶνε ταῦτα μόνον δάκρυα χαρᾶς.

Ἀρχιδιάκονος Ἱ. Μητροπόλεως Σμύρνης
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ μεγάλη τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἑορτὴ διεξήχθη μετ' ἀγαλλιάσεως πνευματικῆς ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, καὶ μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, τὴν ὁποίαν ἀληθῶς ἀπροσποίητον καθιστᾷ ἡ ἀναμενομένη ἀπὸ δουλείας ἀπαλλαγὴ τῶν πιστῶν. Ἡ προσδοκία τῆς ἀνατολῆς εὐκταίων ἡμερῶν κατέστησεν ἐλαφροτέρας τὰς θλίψεις αὐτῶν, ηὐχήθησαν δὲ πλήθη χριστιανῶν ἐν τοῖς ναοῖς ὑπὲρ ὁλομελοῦς ἐξαγορᾶς τῶν τέως δουλευόντων.

Ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ σεβ τοποτηρητὴς, μητροπολίτης Προύσης, σὺν τοῖς σεβασμ. Ἀγκύρας καὶ 40 Ἐκκλησιῶν. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν ἐδέξατο αὐτός τε. καὶ οἱ σεβ. μητροπολῖται τὰς ἐπισκέψεις πολλῶν πανιερ. ἀρχιερέων καὶ λογάδων τοῦ Γένους, ὡς καὶ τὰς τῶν μελῶν τῶν ἐνταῦθα Ἑλληνικῶν Ἀποστολῶν. Τὸν σεβ. τοποτηρητὴν ἐπεσκέψαντο καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου τῶν ἀνατολικῶν ἁρμενίων, κα τῆς Ἀρχιραβινείας—ἀπέδωκε δὲ τὰς ἐπισκέψεις αὐτοπροσώπως μὲν εἰς τοὺς σεβ. συνοδικοὺς καὶ τοὺς τὰ πρῶτα φέροντας ἐκ τῶν λαϊκῶν — εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς διὰ τῶν κληρικῶν ὑπαλλήλων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς.

Ἡ ἐκλογικὴ συνέλευσις συνῆλθε τῇ 23 λήγοντος, δευτέρᾳ, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. τοποτηρητοῦ, συνεδρευόντων ἐννέα συνοδικῶν (ἀσθενούντων τῶν σεβ. Σηλυβρίας καὶ Τυρολλόης)—δύο συμβούλων (τῶν λοιπῶν ἀσθενούντων ἢ παρητημένων), καὶ εἰκοσιτεσσάρων ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων.

Ἀνεγνώσθη ἡ νενομισμένη ἔκθεσις τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου—καὶ μετὰ διαφόρους συζητήσεις ἐξελέγησαν. ὀκτὼ λαϊκὰ μέλη αὐτοῦ οἱ ἔντιμοι κ. κ. Ἰω Κ. Χατζόπουλος, Σόλων Γ. Καζανόβας, Στέφανος Ἀλ. Καραθεοδωρῆ, Ἀλέξ. Χ. Κιοσέογλους, Αὐρήλιος Ἀνδ. Σπαθάρης, οἱ καὶ τέως τοιοῦτοι, Θησεὺς Παπαδόπουλος, Χ. Δάλλας καὶ Σταῦρος Θωμάρης.

Ἐξ Ἁγίου Ὄρους εἴδησις ἡμῖν χρηστὴ διαβιβάζεται, ὅτι ἡ εὐαγὴς ἀγιορειτικὴ ἀδελφότης **ἐδρύει ἐντὸς ὀλίγου τυπογραφεῖον.** Πρὸς ἑνὸς καὶ ἡμίσεως αἰῶνος, ὅσον ἡμῖν γνωστόν, ἡ μονὴ τῆς Λαύρας εἶχε τυπογραφεῖον, ἄρα καὶ στοιχειοθέτας καὶ πιεστὰς καλογήρους, ἐκτυμναζομένους εἰς τὴν κοινοφελεστάτην ταύτην τέχνην. Καὶ σήμερον, ὅτι μὲν ὑπάρχει τεχνιτῶν, ὁ δὲ πνέων ἄνεμος τῆς ἐλευθερίας θὰ ἐπιτρέψῃ καὶ θὰ ἐπιβάλῃ τὴν ἵδρυσιν τυπογραφείων εἰς πολλὰ μέρη τῆς ἐλευθερουμένης Ἀνατολῆς, σχολὴ τεχνιτῶν θὰ τιμᾷ τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὸ ὁποῖον θέλουσι συνιστᾷ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον αἱ ἐκδόσεις τόσων λογίμων ἁγιορειτ ν ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, τῇ Θεολογικῇ καὶ ἐν Ἀθήναις σπουδασάντων, γενησόμεναι εἴτε εἰς ἰδίας ἐκδόσεις, εἴτε ἐν περιοδικῷ συγγράμματι. Τοσοῦτον δὲ κέκτηνται πλοῦτον, ὡς γνωστόν, ἀρχεῖά τε καὶ βιβλιοθῆκαι καὶ σκευοφυλακεῖα μονῶν, ὥστε ἕνα μένῃ ἐπὶ δεκάδας ἐνιαυτῶν ἀνεκμετάλλευτος ὁ πλοῦτος, οὗ εἰς καλλιέργειαν εἰδικῶς ἐδικαιοῦντο καὶ δικαιοῦνται πρωτίστως οἱ ἁγιορεῖται «μὴ διδοντες τὴν δόξαν αὐτῶν ἑτέρῳ καὶ τὰ συμφέροντα αὐτῶν ἀλλοτρίῳ».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. Γ0249

Κλῆσις

Ὁ Ἰωάννης Τσίγκος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς τέως κάτοικος Βλάγκας (Κωνσταντινουπόλεως) καὶ ράπτης τὸ ἐπάγγελμα, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 9 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Ἀρτεμισίας Ι. Τσίγκου, τὸ γένος Ἡρακλέους Φαρμάκα, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Βλάγκας (Κωνσταντινουπόλεως) ἐπὶ δωζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐκδικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πρωΐας».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 4 Δεκεμβρίου 1919.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογρ.) Ὁ Προύσης **Δωρόθεος**

Ὁ Α' Γραμματεὺς

(ὑπογρ.) **Ἀριστόδ. Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐθημερὸν

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀριστόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ